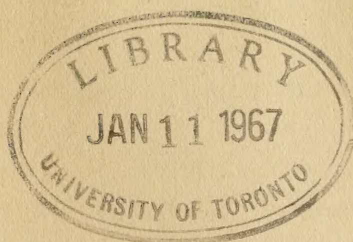
sadeddin Nüzhet Ergun

ÂŞIK ÖMER

Hayatı ve şiirleri

Semih Lütfi Matbaası ve Kitap Evi

LIBRARY
JAN 11 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

I

Âşık Ömer'in Hayatı

Âşık Ömer'in nerede doğduğunu söylemeden önce *Osmanlı Müellifler*'indeki malûmatı kaydedelim. *Bursalı Tahir* hiç bir delil göstermeden şairin *Konya*'lı olduğunu yazmakla beraber onun bir manzumesine istinad ederek «Vatanı aslîsinin Aydın eli» olduğunu da söyler.

Âşık Ömer'e isnad edilen beyit şudur :

Zât-ı cemîlemiz iyân ederiz
Vatan-ı aslîmiz Aydın elidir

Filhakika şairin bugün elimizde mevcud olan en eski yazma divanında [Beşiktaş - Yahya efendi kütübhanesi] böyle bir beyit mevcuddur. Fakat Bursalı Tahir naklettiği iki mısraı ihtiva eden şiiri tamamen görmediği veya görse de sonuna kadar okumadığı için yanılmış oluyor. Şiiri aynen nakled iyorum:

Sıfât-ı aslımız beyân edelim
Bizim meskenimiz serhad elidir
Zât-ı cemîlemiz iyân edelim
Vatan-ı aslîmiz *Aydıneli*'dir

Adlî'yim mahlâsım Vehbî okunur
Kemâlât-ı aşkım kisbî okunur
Vezn-i suhanımız hasbî okunur
Tehî sanman *Ömer Gözleveli*'dir

Bu koşmaya nazaran Âşık Ömer'in hem «Aydın» lı hem «Gözeleve»li olduğunu söylemek lâzım geliyor. Biz bu tezadı şu yolda tevil edebildik: Şair, Gözeleve'lidir ve uzun müdddet «Aydın eli» nde «tavattun» etmiştir. Onun Gözeleve'li olduğuna dair elimizde bir iki vesika daha mevcuttur.

Netekim *Kâhyazade Arif* **de şairin** *Kırım — Gözleve*'**li olduğunu zikrediyor. (1) Bu rivayeti Çankırılı** *Bay Talat*'**ın bulduğu bir şiir parçası da kuvvetlendirmektedir:**

Kendim Gözleve'li Ömer'dir ismim
Tâ levh ü kalemden yazılı resmim
Bir katre menîden var oldu cismim
Cennet-ül-me'vâya uğradım geldim

Bay İsmail Saib **de evvelce bu kanaatı teyid eder bir manzume görmüştür.**

Bizi bu hususta az çok aydınlatan diğer bir vesika da Âşık Ömer'in Şairname'de hocası *Şerifî*'**den bahsedişindeki hususiyettir. Âşık Ömer, "kendi şehrindeki" yani doğduğu yerdeki şairleri sayarken bilhassa** *Şerifî*'**yi derin bir saygı ile anıyor. Bu zatın** *Safayî* **tezkiresinde kısaca hayatından bahsedilen Kırımlı Şerifî olması kuvvetle muhtemeldir [2].**

---

(1) Kethudazade Arif menakıbı.

(2) Şerif hakkında Safayî tezkiresinde şu malûmata tesadüf ediyoruz:
« Şerif nâmı Rahmetullah'dır İklîm-i Kırım'da zuhûr etmiştir Evâil-i hâlinde İstanbul'a gelüp tahsîl-i ilm ü ma'rifet idüp mülâzım olup kazâya rızâ diyerek Rumeli'nde bâ'z-ı kuzâta kadı ve hâkim olmuşdur Asrın şuarâsından ulûm-i arabiyyede mâhir ve fünûn-i şi'r ü inşâya kadir olmağla bu bir kaç beyit zâde-i tab'-ı şerifleri olan âsârındandır

Bu demler hûn-ı dil bezm-i mahabbetde şerâb ister
Ciğer sûz-i gamınla sîh-i mihnetle kebâb ister

Nevbahâr oldu yine gülğeşt-i sahrâ vaktidir
Gel gel ey sâkî ki nûşânûş-i sahbâ vaktidir

Gerçi manzumenin o kısmında bir karışıklık görülmektedir. Arada Kırım'lı olmayanlardan bahsedildiği gibi derhal Bursa'da yetişen şairlere geçiliyor. İhtimal ki bazı beyitler noksandır ve belki Âşık Ömer bu noktaları bilmediği için yanılmıştır.

Her halde Şerifî diye bahsedilen şairin Kırımlı Şerif olmasını kabul ettirmeyecek bir sebeb yoktur. Gerçi *Rıza* tezkiresinde bahsedilen *Kefevî Seyid Abdülkerim Şerîfî* (ölümü 1049- 1639) da bu devrin şairlerindendir. Fakat "bizim şehrimizde yetişen şairler„ kaydı bu ihtimali ortadan kaldırıyor.

İşte bütün bu deliller, Bursalı Tahir'in rivayetini esassız denilebilecek bir hale getirmektedir.

Şairin bir kaç manzumesinden öğreniyoruz ki, *Ömer* ve *Adlî* adlarını taşımaktadır. Fakat şiirlerinde munhasıran "*Âşık Ömer*„ veya "*Ömer*„ mahlâsını kullandığına bakılırsa, asıl adının "Ömer„ ders veya aile mahlâsının da "Adlî„ olduğu tahmin edilebilir (No: 76, 652).

Taş basmasile tabedilmiş olan divanda (Sahife 15) ise, mahlâsının *Derviş Nihanî*, adının da Ömer olduğuna dair bir beyit yazılıdır. Bir tarikate intisab ettiği muhakkak olan Âşık Ömer'e şeyhi tarafından ayrıca böyle bir mahlâs verilmiş olması da mümkündür.

Bir manzumesinde gördüğümüz (No: 591),

Kumâş-ı atlasın bîhûde arzeyler Şerîfâ çerh
Benim bâlâ-yi isti'dâdıma andan kabâ çıkmaz

Âl idüp mahrem-i gayreyledin âhır yâri
Senin ey ahter-i rez kanını içsem bâri

Fenn-i muammâda dahi sâhib-i nâm ü nişan olmağla Handî namına muammasıdır

Efser-i husrevi kordum benim olsa serine
Ol şipâhî beçenin kendi külâhı yerine

Mahlâsım Âşık Ömer'dir Vehbi'dir çün adımız

Mısraındaki *Vehbi* **kelimesinden ise belki de istidadının fıtrîliğini anlatmak istemiştir. Ve ihtimal yukarıda yazdığımız manzumede de bu adı kullanan şair müteaddid isim ve mahlâsların sahibidir.**

Millet — Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 689),

Mahlâsım Vechî'dir Ömer'dir adım

Mısraını ihtiva eden bir manzume mukayyeddir. Her halde bu Ömer'in diğer bir sazşairi olması veya Vehbi'nin yanlış olarak Vecbî yazılmış bulunması memuldür.

Âşık Ömer'in doğduğu tarihi bilmiyoruz. Fakat bazı cenk vak'alarına aid yazdığı manzumeler onun XVII nci asır sazşairlerinden olduğunu katiyetle göstermektedir. Şairin *Prof. Bay Fuad Köprülü* **tarafından neşredilen bir manzumesi (Hayat : sayı 24]** *Çehrin* **kalasının fethi münasebetiyle 1089 - 1678 de yazılmıştır. Bu şiiri aynen naklediyorum :**

Pâdişâhâ hizmetinde gezdik ancak kuru yaş
Dîn içün bilin bize Hak'dan verilmiştir maâş
Otuz altı gün olunca şöyle girdik düşmene
Görmemiştir kimseler hiç böyle bir ceng ü savaş

Çıktı küffar cânibinden bir niçe çerh-i felek
Çok velîler bu gazâda sundular tîga bilek
Çok şükür geçti duâmız müstecâb oldu dilek
Yaktılar âteşleri kalmadı bir taş üzre taş

İkinci *Ahmed*'**in** *Nemçe* **ile olan mücadelelerine dair bir şiiri ile (No : 444)** *Mohaç* **seferine aid bir manzumesi (No : 621) ve** *Mustafa Han*'**ın bir gazası hakkında yazdığı bir koşması da (No : 136) kitabımızda görülmektedir.**

Millet - Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada ise (Manzum eserler No. 689) «Âşık Ömer fî hak-kı Sultan Ahmed» başlığıyle şu murabbaa rasgeliyoruz :

Rahşına olmuş süvâr ol merd-i meydandır gelen
Kılıcın destine almış tîğ-ı üryandır gelen
Hazret-i Sultân Ahmed ol Resul vekîlidir
Aç gözünü âsi düşman Âl-i Osman'dır gelen

Seyredin alaylarını kat be-kat dikkat ile
Sancağ-ı şerif biledir ol şerîfî zât ile
Hazretin hırkası bile niçe mu'cizât ile
Halife-i rûy-i zemin Sultan Ahmed'dir gelen

Bu gazâlar pâdişâhın iktidâr u cehdidir
Saltanata terbiyet veren diraht-ı bahtıdır
Edrine'yi et ziyâret zira ceddin tahtıdır
Aç gözünü âsi düşman Âl-i Osman'dır gelen

Gün gibi olmuş münevver mah yüzünün ağı gör
Dîn-i islâmı müşerref ol muazzam dâğı gör
Bunca heybetle kurulan tuğları otağı gör
Halife-i rûy-i zemin Sultan Ahmed'dir gelen

Der ki *Ömer* ömrün artsun gün gibi ey pâdişâh
Rehberin Hazret-i Hızr u destgîrin ol İlâh
Bunca yüz bin askerinle niçe kerre pür silâh
Aç gözünü âsi düşman Âl-i Osman'dır gelen

Yahyaefendi kütübhanesindeki divanda da *Ahmed*'**in** *Rus* **seferi hakkında yazılmış şu manzume kayıdlıdır :**

Hamdülillâh zâhir oldu mu'ciz-i peygamberî
Gaziler din aşkına arslana döndü her biri
Şâd ü mesrûr oldu cümle ehl-i islâm askeri
Hak Taalâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Lûtf u ihsân eyleyüben ol ganî perverdigâr
Eyledi Moskov çerisin her birini târümâr
Gaziler seyfinden oldu canları nâra süvâr
Hak Taâlâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Gözümüz yaşına bakup ol yüce sultânımız
Feth ü nusratın müyesser eyledi Sübhân'ımız
Hamdülillâh gazi oldu Sultan *Ahmed Hân*'ımız
Hak taâlâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Yüzümüzün karesine bakmayup Rab-bi Celîl
Ol Muhammed hürmetiyçün etmedi bizi rezîl
Ayak altında koyup kâfirleri kıldı zelîl
Hak Taâlâ Mnskov'un fethin müyesser eyledi

Ger kanadlansa karınca irişür elbet zevâl
El'aman çağırdı cümle ol lâîn-i bed fiâl
Ey *Ömer* lûtfetti İslâm leşkerine Zülcelâl
Hak Taâlâ Moskuv'un fethin müyesser eyledi

Âşık Ömer, Yeniçeri sazşairlerindendir. Serhad hâdiseleri hakkında bir çok manzumeler yazdığı gibi, *Serden geçtiler* **[No · 528],** *Sakalar* **[No : 646] zümreleri hakkında da ayrı ayrı medhiyeler kaleme almıştır.**

Onun seferde ve hazarda askerle beraber bir çok yerleri dolaştığını biliyoruz. Rus muharebesine iştirak ettiğini ise bizzat kendisi söylüyor.

Şairin *Bursa*, *Sakız*, *Varna*, *Tunca*, *İstanbul*, *Sînop* **gibi şehirleri dolaştığını gene kendi şiirlerinden öğrenmekteyiz [No : 6, 116, 493, 494, 503, 504, 505, 522].** *Bağdad*'**a gittiğini de bu şehir hakkında yazdığı bir medhiyeden anlamaktayız [Yahyaefendi nüshası].**

Aşık Ömer'**in, şiirlerinde** *Mehmed IV* **den itibaren dört hükümdardan bahsettiğini ve bilhassa** *Ahmed II* **hakkında çok hürmetkâr olduğunu görüyoruz, Onun daima muzafferiyetini isteyen Âşık Ömer, mizahî bir şiirinde de,**

Sultan Ahmed Hân'a kıl hayrı duâ
Hâsılı bir yerde mal bulmak ister

deyişine bakılırsa ondan bir lûtuf ta beklemektedir.

Âşık Ömer tahsili olan bir adamdır. *Şairname*'deki kayıddan başka *Tekerleme* başlıklı bir manzumesinde de *Şerif*'ten savgile bahseden şair, belki bu zatın talebesidir. 652 numaralı şiirinde *Hafız* divanını, *Sadi*'nin "Bostan„ ını *Mevlâna*'nın "Mesnevî„ sini tedkik ettiğini söyleyen ve ariflere *Urfî* gibi meydan okuduğunu anlatan Âşık Ömer, her halde saydığı bu eserlerin asıllarından istifade edecek kadar Farsçaya vukuf peyda etmiştir.

Onun az çok Arapça bildiğini de tahmin edebiliriz. Bir manzumesinde (Millet-Ali Emiri, manzum eserler : No. 742),

Arabı Fürsü bilmeyen dile minnet eylemem

Diyen ve Arapça ile karışık bir manzume vücude getiren (No: 227) Âşık Ömer, bu dilin de büsbütün yabancısı olmasa gerektir

Onun medresede okuduğunu ve islâmî ilimlerle bir mikdar uğraştığını ,

Sarf u nahv mantık maânî cümlesi oldu beyan
Arabî fürs ile tefsir hem Dürer Âşık Ömer

beytinden de istidlâl edebiliriz. Mamafih Şairin kuvvetli bir tahsili olmadığı ve devrinin temayüllerine göre bazı şeyler öğrenmekle beraber hiç bir sahada derinleşemediği de muhakkaktır.

Âşık Ömer'in hıfza çalıştığını da tahmin edebiliriz. Bazı manzumelerinde Kuran'ı hıfzettiğini söylediği gibi, matbu divanda görülen "Hafız Âşık Ömer„ başlıkları da bu kanaatı az çok kuvvetlendirmektedir.

Şairlikten başka "tanbura„ çalmakla da iştihar ettiğini ise *Müstakimzade* haber veriyor [1].

---

[1] Tuhfefülhattatin.

Bize göre Âşık Ömer, yalnız halk musikisi ile değil, klasik Türk musikisi ile de uğraşmıştır. Onun 452 numaralı murabbaında saydığı musiki ıstılah ve makamları bunu açıkça gösteriyor.

Âşık Ömer, *Üsküdarlı Mevlevî Hasib*'**in "Vefeyatı ekâbiri islâmiye„ [1] si ile Konya Mevlâna müzesindeki yazma divanın kayıdlarına göre (1119 — 1707) tarihinde ölmüştür.**

1197 — 1782 de yazılan bu divanda şu vefat tarihi görülmektedir :

İşidüp ben de vefâtın ana dedim târîh

اوله عاشق عمرك جلوه كهى عدن جليل

— 1119 —

(1061 — 1650) yılında yazılmış bir manzumesine bakılırsa [No. 35] şairin çok yaşadığını kuvvetle tahmin edebiliriz. Bu manzumeyi pek genç iken bile yazsa gene seksen yaşını bulmuş olması iktiza ediyor.

Eyip — Husrev paşa kütübhanesinde bir mecmuada (No. 625) اين تاريخ را عاشق عمر وفات خود گفته استكه اينست **başlığıyla şu manzumeye rastlıyoruz :**

Hâme-i kudretle yazmış nakşbend-i Kâf ü Nun
Hüsn-i hulkile **seni** serdefter-i ما ينظرون
Âşık olaldan beri mihnet çerâğı nâsezâ
Geşt edüp dünyâyı dil ياليت قومى يعلمون
لن تنالوا البر حتى تنفقوا dersen eğer
Cân ü başı terk eder كل لدينا محضرون
Âşık-ı sâdık benim bu aşk yolunda râstî
Sıdk-ı da'vâya delil انا لنحن الصادقون
Bu *Ömer* (kim) çeşm-i hunzârın (hunbârın) revân eyler iken
Eyledi teslîm-i rûh انا اليه راجعون

---

[1] Süleymaniye - Haletefendi kütübhanesinde

Halbuki XVI ncı asırda yazılmış bir çok nazireler mecmuasında tesadüf ettiğimiz bu şiir *Nesimî*'nin,

Sûretin nakşında yazmış nakşbend-i Kâf ü Nûn
ان فى هذا لايات لقوم يوقنون

beytiyle başlayan bir manzumesine meşhur *Figanî* tarafından vücude getirilen bir naziredir. Demek oluyor ki bu şiir pek cüz'î farklarla Âşık Ömer'e isnad edilmiş, hattâ kendi ölüm tarihini bu manzume ile tesbit ettiği de söylenmiştir. Bu şiir bendeki bir mecmuada da Âşık Ömer namına kayıdlıdır.

Âşık Ömer'in nerede gömülü olduğunu bilmiyoruz. (1306-1888) de basılan divanın sonunda "Âşık Ömer'in Yemiş iskelesindeki türbe-i şerîfesidir„ başlığile bayağı bir resim görünürse de bu haberi teyid eder ufak bir vesika bulamadım.

Âşık Ömer'e aid halk arasında bazı menkabeler rivayet edilir. Bunlardan bir kısmı çirkin bir takım isnadlardır. Bazıları ise onun çocukluğundan beri zekâsile ve şairlik kabiliyeti ile tanındığını göstermek itibarile değerlidir.

I — Âşık Ömer medresede okurken bir gün hocası küçük Ömer'e kimin kulusun der. Ömer boyacının kuluyum cevabını verir. Hocası, kızar; köpürür ve çocuğu döğer. Fakat ertesi gün Ömer, bir çok renkli çiçek toplar gelir. Hocasının tekrar sorgusu üzerine aynı cevabı verince hocası gene hiddetlenir, Behey sersem der; Allah dururken nasıl oluyor da boyacının kulu oluyorsun?! O zaman Ömer çiçekleri göstererek, bunu sen mi boyadın a hocam! İşte ben bunu yapanın kuluyum der. Bunun üzerine Hocası Ömer'in mertebesini bulduğunu anlar ve talebesinden af diler [1].

II — Ömer çocukken nasılsa kaldırımdan düşer, irticalen "Vay anasını sattığımın kaldırımı, incittin baldırımı„ der [2].

Zeki ve neşe'li bir adam olduğunda şübhe edilemeyen Âşık

[1] Konyalı Bay Zeki merhumdan nakil.

[2] Çankırılı Bay Talât'tan.

Ömer, hayatını daima eğlence ile ve güzellerle vakit geçirmek suretiyle geçirmiştir. Onun divanında bilhassa sevgilileri hakkında yazılmış manzumeler büyük bir yekûn tutmaktadır.

İşte Âşık Ömer'e aid elde ettiğim bilgiler bunlardan ibarettir. İleride yeni yeni vesikalarla bu malûmatı genişletmek belki mümkün olur.

II

Eserleri

Âşık Ömer, gerek halk edebiyatı şekillerile, gerek divan tarzile bir çok manzume vücude getirmiştir. Sazşairleri arasında onun kadar fazla şiir yazan hiç bir şair tanımıyoruz. Konya -Mevlâna müzesindeki 336 varaklı yazma divanda- kopan yapraklar hariç olmak üzere - 1242 manzume görülmektedir [1].

Ayvansaray'ın *Tuğludede* mahallesinden *Hacı İsmail* oğlu *Hafız Hüseyin* tarafından tertib edilen ve (1195 — 1780) de yazılmağa başlanılarak (1197 —1782) de ikmal edilen bu divanın son sahifesinde şu kayda tesadüf olunuyor :

" Lilllâh-il-hamdü vel-minne Ves-salâ-tü alâ nebiy-yihi maa-l ümme Bu dîvân-ı zîşân-ı Âşık Ömer'i müddet-i medîde ve eyyâm-ı adîde sa'y ü gûşiş ile bir mertebeye alâ kader-it- tâka getürüp tertîb-i hurûf üzere tahrîr ve niçe kerre mahv ü isbât ile takrîr edüp bâ'd-el-itmâm vâsıl olduklarımızı dahi zeyline derc ve idhâl ve bundan sonra dahi destâver olanları dahi kaydeylemek üzere nizâm verildi Bu sene-i celîle târihinde ki «نفحات الله 1197» sâl-i itmâmın beyân eder

Câmi'i olan *Hafıy Hüseyn-i Ayvansarayî* ki *Sekbâniyân* ocağında on beşinci zümrenin duâcılarından olup bu hidmet-i cemîleyi ahibbân-ı

---

[1] Konya müzesindeki Âşık Ömer divanından zayi olan sahifeler şunlardır :

71 inci varak yoktur.

111 den 119 a kadar yoktur.

121 » 129 » » »

190 ıncı varak yoktur.

220 den 229 a kadar yoktur

zîşâna yâdigâr ve ihvân-ı hullâna bergüzâr eylemiştir Garaz-ı bîgarazı dahi budur ki mutâlea eden ve safâyâb olan ehl-i aşkdan bir duâ ile hayatta oldukça selâmet-i dîn ve ba'delfevt rûh-i revânıma bir hediyye-i nâçîzâne buyuralar ki demişler Bugün bana ise yarın sanadır Temmet„

Konya nüshasından daha küçük olan "Yahya efendi nüshasında ise„ " 9985 „ beyitli " 1136 „ manzume kayıdlıdır. " 530 „ sahifeden ibaret olan bu divan (1141 - 1728) tarihinde yazılmıştır. Bir çok imlâ ve vezin hataları olmakla beraber Âşık Ömer'in elimizde bulunan en eski divanı budur. Hattatı malûm olmayan bu yazmanın kenarlarına sonradan bazı şiirler de ilâve edilmiştir.

Konya müzesindeki divandan tam 56 yıl evvel tertib edilmiş olan bu yazmadaki şiirlerin bir kısmı Ayvansaraylı'nın nüshasında yoktur. Netekim Ayvansaraylı'nın topladığı manzumelerden bir çoğunu da bu yazmada bulamıyoruz.

Bursalı Tahir Samatya'da Uşşakî tekkesinde de şairin yazma bir divanı olduğunu "Osmanlı müellifleri„ nde söyliyor. Darülfünun sabık müderrislerinden *Bay Ferid Kam*'ın elinden de yazma bir nüsha geçmiştir. Kitabcı *Bay Raif* de oldukça büyük üç yazma Âşık Ömer divanını evvelce sattığını söyledi. İhtimal ki şairin daha bazı divanları da vardır.

(1306 — 1888) de taş basmasile tabedilen divan ise Âşık Ömer'in pek cüz'î eserlerini ihtiva eder, Bir çok defalar tekrar tekrar basılan bu divan baştan sona kadar yanlışlarla doludur. Bu küçük divandaki şiirleri hatalarını düzeltmeyerek sırasile yazıyorum :

	Beyit adedi
1 — Dilberâ var ise kasdın gel Hicaz'da bul beni	6
2 — O şâhın şehrine kimler aceb bir an ayak basmış	5
3 — Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı	5
4 — Âlem içre hubluğu meşhûr olan dilber mi bu	8
5 — Dirîga ben cüdâ düştüm yine bir nevcivânımdan	12
6 — Mübtelâyım hâtırımdan fikr-i yâr eksik değil	2

		Beyit adedî
7 —	Emr-i Hak'dır tâ ezelden böyle çalınmış kalem	6
8 —	Efendim rûz ü şeb âhı fezâlar hep seninçündür	8
9 —	Cânım beni al yanına huddâm olayım ben	5
10 —	Cânânımı tıfl idi büyüttüm kucağımda	4
11 —	Sev dilberi gizlice cânâne duyurma	4
12 —	Yine bir âfet-i devrânın oldum ben giriftârı	12
13 —	Bize nisbet ol perî ağyâra gerdan emdirir	8
14 —	Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt	1
15 —	Cihânı anladım şöyle heman bir seng-i hâristan	5
16 —	Ey gönül bu fenâdan göçmeğe şübhen mi var	6
17 —	Vücûdum şehrine düştü yine bir nâr ayrılık	6
18 —	Kadir Mevlâm seni öğmüş yaratmış Serdâr etmiş güzellerin üstüne	10
19 —	Ey gönül Hak'ka ibâdet kıl mubârek cum'a gün	8
20 —	Ben sana gönül verende şu cihanda gülmedim	6
21 —	Yâ İlâhî sen bilirsin kalmışım gayet naçâr	9
22 —	Hamdülillâh sûre-i Rahmân'ı ben bilmez miyim	8
23 —	Cân ü dilden mâil oldum bir saçı Leylâ'yâ ben	8
24 —	Başladım bülbül misâli zâra her gün her gece	5
25 —	Bir perî seyrâne çıkmış bağçesinde gül derer	7
26 —	Uyan hey gönül gafletten şu çerh-i dünyâya bak	6
27 —	Bârekâllah hub yaratmış kudret ile Zülcelâl	8
28 —	Kadir Mevlâm senin hikmetin çoktur Bir taş gördüm mermer taştan içeru	8
29 —	Gider oldum pür cefâ sen bir yana ben bir yana	8
30 —	Ey cemâlin gülşeni bâğ-ı bahârım Mustafâ	11
31 —	Cemâlin dilberâ bâğ-ı İrem'dir de ne dersen de	5
32 —	Behey elâ gözlü dilber Hâlimden haberin var mı	8
33 —	Ah efendim hasretinle yüreğim kan oldu gel	8
34 —	Bugün ben bir civan gördüm Yeşiller giymiş al üzree	8
35 —	Kaçma benden sevdiğim destâna vermem ben seni	9
36 —	Ülfetin kiminledir ey nâzenin aldım haber	5

		Beyit adedi
37 —	Bir güzeller şâhı gördüm âyet-i Kur'an yazar	6
38 —	Öldürüp hâk ile yeksân eyleyen sensin beni	5
39 —	Sûz-i aşkı Ahmed'imin cismimi büryân eder	8
40 —	Ey perî günden güne arttı şânı gözlerin	8
41 —	Ayrı düştümse güzel sanma ferâgat eyledim	8
42 —	Çün garib garib ötersin Yahşi söyler dilin bülbül	10
43 —	Dest urup hançer çeküp bin kan eden karşımdadır	8
44 —	Şitâ çıktı yaz erişti nevbahâr eyyâmıdır	8
45 —	Dinle gel sen feryâd ü figânım Halil	10
46 —	Cân ü dilden mâil oldum bir kaşı karaye ben	8
47 —	Ol yüzü gül kameti bâlâ benim gönlümcedir	8
48 —	Sabahtan uğradım cânan bağına Gördüm üftâdeler hâra çevrilür	6
49 —	Ey efendim Hak seni dâim mesrûr eylesin	8
50 —	Bir kaşı hilâle meyletti gönül Çâğı geçmiş ammâ yine bir hoşça	8
51 —	Bendesin terkeylemiş bilmem o yâre neyledim	8
52 —	Yanıma yaklaşma ey nâzenin bildim niydüğün	8
53 —	Şimdi bir gevher füruş lâle verdim gönlümü	8
54 —	Sohbetin kimler ile ey nâzenin aldım haber	8
55 —	Cânımın cânânısın cânân elinden âh âh	8
56 —	Gönlümü âl ile aldı dilber-i âlî cenâb	8
57 —	Cümle âlem hüsnüne hayrân olursa bir de ben	6
58 —	Rahmın ey dilber dil-i nâlâne olmuş olmamış	8
59 —	Geçtim ey dilber geçenden bir tâze mehrû bul bana	8
60 —	Vechin ey mah şem'-i pür nur gibi par par yanar	8
61 —	Hey meded şimdengeru âlemde râhat kalmadı	6
62 —	Arzıhâlim budur efendim sana Aşkına düşeli hâlim yamandır	9
63 —	Ben bugün bir peri gördüm âyet-i Kur'an yazar	8
64 —	Aşkın piyâlesin bana içirdin Şimdi olmuşum ben mest-i rûzigâr	8
65 —	Ey efendim ben gedâya bir selâm verdin mi hiç	8

	Beyit adedi
66 — Bir perî gördüm bugün nûrunu saçup gider	10
67 — Gamından ey saçı Leylâ Yitürdüm aklı Mecnûn'um	10
68 — Nazlı yârim kemliğim yoktur sana İylik unudulmaz bir zaman eyle	5
69 — Beni bana komaz aşk-ı cünûnum Serimi sevdâya saldım ağlarım	10
70 — Dembedem aşkındır sînede her dem Arttırup derdimi efzûn eyleyen	9
71 — Yâre gel ikrâm edelim ağyâre rağmen sevdiğim	8
72 — Şol beyaz gerdâna zeyn olan diller Kemend-i dâr imiş bilmezdim evvel	6
73 — Cevr ü cefâları cânıma yetti Bilmezem bende mi dilberde mi suç	8
74 — Ey gönül hasbıhâlin var bilen yârâne sor	8
75 — Görmeyeli yârı dil dîvâne şeklin bağladı	5
76 — Yaz erişti şitâ gitti nevbahâr eyyâmıdır	8
77 — Eğer sen germ olup dersen başımda kâkülüm vardır	8
78 — Âsümâna çıktı gitti zârım üç günden beri	7
79 — Yâ İlâhî bana bu gam ihtiyârımdan mıdır	8
80 — Eyledim senden sana feryâd ü zârı sevdiğim	8
81 — Âşıka ayş ü safâdır mübtelâlıktan murâd	8
82 — Ey felek Mecnûn'uyum Leylâ'yı gözler gözlerim	8
83 — Hakîkat râhına gönül bülbülü Gonce evrâkını râyegân okur	16
84 — Dinle bu esrârı bir hikmetullah Takdîr-i Hudâ ne güzel uymuş	45
85 — Bir güzele mâil olup hüsnüne hayranlarız	8
86 — Gel beru ey şâfi-i şebgâh-ı hicrânım Ali	10
87 — Sen şeh-i hüsn ü bahâsın Bîbedel bir mehlikasın	10
88 — Gamınla ey lebi meygûn oldu gönül mahzun	8
89 — Sana ey verd-i nâzik ten dil-i gam hârı verdim ben	7
90 — Firkatinle nevcivânım Kalmadı tâbü tüvânım	8
Yekûn	720

Bu mahdud şiirlerden başka Âşık Ömer'in 20 müfredini de ihtiva eden bu eserin sonlarına 4 ü *Gevherî*'**nin, 3 ü** *Mahtumî*'**nin olmak üzere 7 şiir ilâve edilmiştir. Ayrıca mahlâssız 4 manzume daha vardır.**

Bu şiirlerden bazıları yazma divanlarda yoktur. Bazı mecmualarda rastgelinen hece veya aruz veznile bir takım şiirlerin de gene matbu ve yazma divanlarda bulunmadığını görüyoruz.

Şimdiye kadar elde edebildiğimiz divan ve mecmualarda mukayyed şiirleri -şekil veya mevzu cihetinden aldıkları adlara göre- şu yolda tasnif edebiliriz :

Destan : Şairin 8 destanını metin kısmında neşretmiş bulunuyorum. Bunları tamamile yazma divanlardan aldım. 666 numaralı Şairname'yi ise değerli bilginimiz *Bay İsmail Saib* **lûtfettiler.**

Yahyaefendi kütübhanesindeki divanda,

Halk içine çıkup tufralar satup
Söyleyim der isen ödünç akçe ver

Lodos havasiyle çıksak Boğazdan
Şile yalıları iyan görünür

başlıklı "2„ destanla gene aynı eserde biri İstanbul'un muhtelif yerlerini tavsif eden, diğeri Ahlâkî — Tasavvufî bir mahiyeti haiz olan iki destan yazılıdır. Bu iki destanı buraya aynen alıyorum :

— 1 —

Coşkun sular gibi çağladım aktım
Bülbül gibi âh ü efganımız var
Şadırvan atların seyrine baktım
Ahur kapusunda seyrânımız var

Akıntıya saldık biz de gemimiz
Çatladı'da mevcûd oldu cümlemiz
Kumkapı'da sürdük zevk-ı demimiz
Çok şükür Yezdân'a devrânımız var

Ben seni severim tâ ki ezelî
Takınmış başına fıstık kazeli

Sereserpe yenikapu güzeli
Lânga kapusunda yârânımız var

Davutpaşa ara yerde yücedir
Samatya'nın safâsı eyücedir
Narlıkapu hepisinden ücedir
Köşk ü saray ile ünvânımız var

Yedi kule enbiyâlar durağı
Silivrikapı'da yanar çırağı
Yenikapu dervişlerin ocağı
*Mevlevîhâne*yle devrânımız var

Topkapu kilidin kimse açamaz
Edirnekapısı'na konan göçemez
Eğrikapu'dan üç adam geçemez
Meyyitler elinden efganımız var

Serin olur Ayvansaray havası
Hümâ kuşu gibi yüksek yuvası
Balat'lılar pirden almış duâsı
Derler ki yol ile erkânımız var

Fener'liler taşra çıkmaz baslıdır
Küçükleri büyüğünden usludur
Derler ki aslı bezirgân aslıdır
Kafeslerde dolu mercânımız var

Ne hoş bula Petro kuyusu yerini
Yenikapu iyân etmez sırrını
Ayakapusu'nda gördüm birini
Ağlar ki yangından vîrânımız var

Cibali'de içtim aşkın dolusun
Baştan başa seyreyledim yalısın
Tüfekçiler zabteylemiş delisin
Unkapanı gibi mîzânımız var

Ayazmakapusu'nda dayanda durdum
Odunkapusu'nun darlığın gördüm
Borcu olanlara Hak ede yardım
Zâlimlere çengel organımız var

Zindankapusu âşikâr olunur
Borcu olanların bağrı delinür
Her ne millet ister isen bulunur
Baba cafer gibi rindânımız var

Balıkçılar şikârına dolaşur
Müşteriyi aldatmağa uğraşır
Gümrükte de dîdebanlar savaşur
Üsküdar'dan gelür kervanımız var

Yanicâmi gibi yoktur dünyâda
Bârekâllah anı yapan üstâda
Namazını anda kılan ziyâde
Dâimâ okunur Kur'ân'ımız var

Bağçekapusu'ndan taşra irince
Yalıköşkü'nün önüne varınca
Topkapu'nun toplarını görünce
Kanlıca'dan gelen kurbanımız var

Pâdişâh-ı âleme kaldı duâ
Muammer ola feyziyle ulemâ
Cümle erbâb-ı devlet hep vüzerâ
Sultan Ahmed gibi bir hânımız var

Âşık Ömer murâdın Hak'tan dile
Şâir olan bunun ma'nâsın bile
Bizden sonra niçe şâirler gele
Ko disünler dilde destânımız var

— 2 —

Hakîkat râhında gönül bülbülü
Gonca evrâkını râyegân okur
Fem-i fesâhatle depredüp dili
Gâhi *Bostan* gâhi *Gülistan* okur

Çün sabâ goncanın açtı nikabın
Sâf olup ref'etti anda hicâbın
Her can fark eder mi usul kitâbın
Mekteb-i irfanda ârifan okur

Fehmeder görünce vâkıf-ı esrâr
Herkesin rümûzun hak üzre ızhâr
Ârif-i billâha görünür her bâr
Sanma her câhil-i bed zebân okur

Çâr harfile kalbin eylemeyen sâf
Dem urup bîhûde etmesün güzâf
Yazılmış rümûz-ı ayn ü şîn ü kaf
Bu bâbı zümre-i âşıkan okur

Bunu duyaluben gûş eden inler
Hakîkat cür'asın nûşeden inler
Sem'-i idrâk ile cûş eden inler
Hâl ehli bu ilmi her zaman okur

Zebânını bûy-i anber eylemiş
İrdiği dimağı muattar eylemi
Tarîkat ilmini ezber eylemiş
Bir şeyh-i kâmil-i nüktedân okur

Ehl-i ma'rifetin olan hemdemi
Gûşe-i vahdette etmede demi
Bulanlar kutb içre hâl-i âlemi
Nüsha-i eşyâda dîdebân okur

Ehl-i hakîkatle olan musâhib
Kemâl ü ma'rifet olmada hâsib
Mükâfâtın bilen ehl-i menâsıb
Sanma bu kâf ilmin her lisan okur

Mührü ana ızhâr edince Cebbâr
Hikmete râm oldu kamu nûr u nâr
Dîvanda bir nesne kılmayup ızhâr
Kuş dilidir anı Süleymân okur

Kand misâli olur zebân-ı hikmet
Nevbenev gösterir hilâf-ı sûret
Yazdı dil levhine kâtib-i kudret
Dil olur dehende tercemân okur

Derûnunun virdi sığmaz beyâne
Yalınız kendini sanma dîvâne
Kulak tutar isen halk-ı cihâne
Her biri bir yüzden dâsitân okur

Bu hikmet ilmin behimmet-i dânâ
Eyler İskender'e fasl-ı müntehâ
Süleyman nüshasın açar bir daha
Kıssa-i Rüstem'dir Kahramân okur

Âkiller akl ile çeker yâbâne
Sülük etmeyenler bulur bahâne
Hâce derler bildim Nuşirevân'e
Olup olacağın bîgümân okur

Kim ki taklîd ile bu râha girer
Sözü yok bîhûde kendüyi yorar
Sır görür yanlışça haberler verir
Her kaçan bu ilmi kehkeşân okur

Câhil atar elbet meydana kendin
İstemez akılın çeke semendin
Uydurur kendüye birinin fendin
Kendi yaman anı her yaman okur

Ömer anın içün eylerim figan
Döker nem yerine dîdelerim kan
Korkarım îcâdım öldüğüm zaman
Bulur bir câhil-i kec dehân okur

Koşma : **Âşık Ömer'in divanında tesadüf ettiğimiz koşmaların ekserisini metin kısmına aldım. Üniversite kütübhanesindeki**

bir mecmua ile (Türkçe eserler : No : 1054) , Millet-Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada bulduğum koşmaları (M. E. No: 849)da "İlâve„ kısmına aldım. Muhtelif mecmualarda ve matbu divanla Beşiktaş - Yahyaefendi kütübhanesindeki yazma divanın kenarlarına yazılan koşmaları ise buraya kaydediyorum:

— **1** —

Şunda bir dilbere gönül düşürdüm
Aldı beni kaşlarının arası
Hub cemâlin gördüm aklım şaşırdım
Yaradan Mevlâ'ya kaldı çâresi

Benim sevdiceğim gülden nâziktir
Çekmişim aşkını bağrım eziktir
Yeter cevreyledin bana yazıktır
Güle güle gel hey canım pâresi

Telli turnam gelir şunda hak deyu
Yerde gökte düşmanların çok deyu
Ne kaçarsın senden gayri yok deyu
Beyaz gerdanında dişler yarası

Âşık Ömer der ki aşka yanarım
İçüp aşkın şarabını kanarım
Kıblem Hak'dır yönüm sana dönerim
Mihrabımdır iki kaşın arası (1)

— **2** —

Güzel benim senden şikâyetim var
Buna derler devr-i zaman bilmiş ol
Âl eder gönlümü benden alırsın
Âh ederim âhım yaman bilmiş ol

Nâzik olur gonca gülün yaprağı
Yüzümüzdür ayağının toprağı

(1) Bendeki bir mecmuadan

Sana dedim ey güzeller ablağı
Üstümüzde ölüm heman bilmiş ol

Anlar güldür gülistanda biterler
Erenlerin himmetine yeterler
Âşıka cevredeni oda yakarlar
Zebaniler vermez aman bilmiş ol

İki yârım vardır gelir kavuşur
Kavuşur da hasret ile görüşür
Âh ettikçe dağlar taşlar tutuşur
Söndürmez deryâ-yi umman bilmiş ol

Âşık Ömer eder dili bîmâre
Ara kim bulasın derdine çâre
Arzıhal sunaydım sevgili yâre
Şikâyetim vardır cânan bilmiş ol (1)

— 3 —

Dâd elinden kime edem şikâyet
Beni diyârımdan ayırdın felek
Ne gözde uyku var ne tende râhat
Sabr u karârımdan ayırdın felek

Bîvefâ köhne zen değil mi adın
Âkıbet kime âlemde yaradın
Netsen gerek dahi nedir murâdın
Öz ihtiyârımdan ayırdın felek

Bir âşık isterse vasl-ı habîbi
İbtidâ derd ü gam olur nasîbi
Komadın hâlinde bu ben garîbi
Sevgili yârimden ayırdın felek

---

(1) Millet - Ali Emirî kütübhanesi Manzum eserler : No : 795

Bana bu gurbeti mesken eyledin
Hemdemimi âh ü şîven eyledin
Gözüme âlemi külhan eyledin
Bâğ u bahârımdan ayırdın felek

Bu *Ömer*'i beter kıldın ölümden
Şimdengeru kurtul imdi dilimden
Bir servi kametim aldın elimden
Hâsılı varımdan ayırdın felek (1)

— 4 —

Ey şâhin bakışlı yükseğe bakma
İndirirler seni kola bir zaman
Âşık sâdıkları odlara yakma
Hiç lûtfun olur mu kula bir zaman

Âşıka ettiğin başka fen gibi
Hiç görmedim kalbi âhen sen gibi
Seni aşk oduna yaka ben gibi
Açılan güllerin sola bir zaman

Bir âhû gözlüye gönül veresin
Bakmaya pâyine yüzler süresin
Ettiğin işlere pişmân olasın
Her kes ettiğini bula bir zaman

Âşık Ömer eder ey perî resmim
Eğrilmiş hilâle döndürdün cismim
Şimdi âr edersin anmağa ismim
Hâtırından çıkmaz ola bir zaman (2)

— 5 —

Çünki beni derûnundan sevmezdin
Evelden yüzüme gülüp neylerdin

(1) Millet - Ali Emirî, Manzum eserler : Mecmua No : 689
(2) « « « « 795

Dermânı yoğidi sende bu derdin
Gamzen ile bağrım delüp neylerdin

Evvel bizden gayrı dostun yoğidi
Sitem hançeriyle kastın yoğidi
Kadîmî dostluğa gönlün yoğidi
Bizimle âşinâ olup neylerdin

Cevrinle bağrımı ezmek isterdin
Gayrılarla gezüp tozmak isterdin
Âkıbet pazarı bozmak isterdin
Gönlünü uşşâkın alup neylerdin

Der ki *Ömer* yandı gönlümüz yâre
Aşkın ateşinden oldum âvâre
Çünki gönlün yoktu hey kaşı kare
Ya nice gönlüm alup neylerdin (1)

— 6 —

Bana cevr-i bîşümârı neylersin
Tahammül etsin mi dersin ne dersin
Çektirüp feryâd ü zârı neylersin
Eflâke yetsin mi dersin neylersin

Tîğ-ı gamzen sînem deldi neylersin
Bakışın aklımı aldı neylersin
Figanım âleme doldu neylersin
Âlem işitsin mi dersin ne dersin

Dokunur hasûdun taşı neylersin
Artmakta bağrımın başı neylersin
Akıdup gözümün yaşı neylersin
Nâra yanmasın mı dersin ne dersin

(1) Millet - Ali Emirî, Manzum eserler Mecmua No : 795 ve bendeki bir mecmuadan.

Bendene bu nisbetleri neylersin
Ya rakîbe izzetleri neylersin
Bu çektiğim zahmetleri neylersin
Zayolup gitsin mi dersin ne dersin

Der *Ömer* bu istiğnâyı neylersin
Hışma gelüp ya atâyı neylersin
Harâb edüp bu sarayı neylersin
Yıkılsın gitsin mi dersin ne dersin (1)

— 7 —

Fasl-ı şitâ geçüp bahar erince
Şükûfeler verir sana şan dağlar
Dürlü dürlü seyrangehin görünce
Karâr edebilmez dil ü can dağlar

Her kaçan derûnî eylesen nidâ
Bir âşık olunca dostundan cüdâ
Her bir gûşelerin vermede sadâ
Arar sende bulurlar cânan dağlar

Ateşin eridir komaz karını
Elden mi aldırdın nazlı yârini
Gözlerin ayağa döker varını
Nedendir serinde bu duman dağlar

Âh ettikçe sîne bendin döğerim
Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim
Aylar günler geçer hasret çekerim
Yolun ver geçeyim gel aman dağlar

Ömer'e bu dağlar durağ olmuştur
Hemdemi âh işi ferağ olmuştur

[1] Millet — Ali Emirî, Manzum eserler. Mecmua No. 68 9

Sevgili yârinden ırağ olmuştur
Yaş değil gözleri belki kan dağlar (1)

— 8 —

Gönül eğlencesi ey tutu dillim
Ya benim kaşları hilâlim mi var
Sarhoş yürüyüşlü mestâne gözlüm
Ya benim lebleri zülâlim mi var

Varup hâkipâye yüzüm sürmeye
Selâm olsun bizden ol kaşı yaye
Âdem bazirgândır dosta hevaye
Cevâhir vermeden elemim mi var

Ne canın var el sözüne uyacak
Kasdeyleyüp canımıza kıyacak
Varup ol rakîbe karşu koyacak
Zaîfim sultanım mecâlim mi var

Der ki *Ömer* gamdır benim üstâdım
Sözün bilmezlere yoktur inadım
Güzel sever deyu çekilür adım
Ya benim bu babda vebâlim mi var (2)

— 9 —

Perîşan gönlüme değme ey peri
Hazer et Hudâ'dan yerde neler var
Âteş-i aşkına düşelden beri
Gör bu sîne ile serde neler var

Aceb niçün cevre mâil olursun
Seni sevenlere cefâ kılursun
Senden gayri dilber yok mu bilürsün
Âşikâre değil sırda neler var

---

(1) Millet — Ali Emirî, Manzum eserler : Mecmua No. 689,
(2) Yahyaefendi K. ndeki divanın kenraında ve bendeki bir cönkte.

Be zâlim âlemde mislin bulunmaz
Âşıklarda neler vardır bilinmez
Görüp işitmekle menzil alınmaz
Hizmet et üstâda pirde neler var

Kaşların benzer hilâle sevdiğim
Çeker âşıkları âle sevdiğim
Hor bakma hırkayla şale sevdiğim
Kepenek altında erde neler var

Düşer mi şânına hubların şâhı
Rûz ü şeb hicrinle eylerim âhı
Hüsnü im'ânınla nazar it gâhî
Seyreyle *Âşık Ömer*'de neler var (1)

— 10 —

Elem çeküp deli gönül gam yeme
Bir gün ağlamanın gülmesi vardır
Adûya intikam kalır mı deme
Herkes ettiğini bulması vardır

Halk içün ibâdet eder sâdıklar
Mevlâsını bulur kalbi yanıklar
Bîvefâ dilberi sever âşıklar
Gâh ağladup gâhi gülmesi vardır

Bu bir eski sözdür söylenür ezel
Dilber para ister dinlemez gazel
Zengin âşıkı bulunca bir güzel
Züğürdü ferdâya salması vardır

Bu âşıklık bir yoldürür derince
Bülbül feryâd eder gülü görünce
Bir dilberin kendi gönlü olunca
Tenhâca odaya gelmesi vardır

(1) Yahyaefendi kütübhanesindeki divandan.

Zikr edelim bugün cenâb-ı Hak'kın
Hele adûların ölmesi yakın
Ey *Ömer* dilbere meyletme sakın
Heman bir yüzüne gülmesi vardır (1)

— 11 —

Yine bir haber geldi çeşm-i mestimden
Bana rahmeylemiş gelse gerektir
Çok zamandır cüdâ düştüm dostumdan
Ağlayan dîdeler gülse gerektir

Bir zaman demezdim feleğe belî
Kim alur elinden ruhleri âli
Hasretinden iki çeşmimin seli
Derd ile kan olmuş silse gerektir

Aşkın ile hasbıhâlin söylerim
İnüp aşkın deryâsını boylarım
Gamzesine sînem nişân eylerim
Hışmile bağrımı delse gerektir

Dostumun hayâli gözümden gitmez
Çoktur yârelerim unalmaz bitmez
Korkarım eğlenüp va'deye yetmez
Ömer bu derd ile ölse gerektir (1)

— 12 —

Lâ'l-i nâbın yârin hokka feminden
Almasam incinir alsam incinir
Yıllarca ağlayup hicr ü gamından
Gelmesem incinir gelsem incinir

---

(1) Yahya efendi K. Divan.

Buluşsam mahfîce yolda giderken
Selâm vermez ahde ikrâr ederken
Görsem adûlarla işret ederken
Gülmesem incinir gülsem incinir

Mahabbet her kesin sanma kârıdır
Derûnunda göz güz olan nârıdır
Yüzün görsem gözüm kanlar akıdır
Silmesem incinir silsem incinir

Zeyn olsa sevdiğim giyse alların
Varsam bahçesine dersem güllerin
Mah yüzüne siyah zülfü tellerin
Bölmesem incinir bölsem incinir

Ömer sabreyle bu râz-ı müşkilin
Gelür râz-ı aşkın sorar müškilin
Nekadar sa'yettim bilmem müşkilin
Bilmesem incinir bilsem incinir (1)

— 13 —

Şunda bir nazenin çıkmış meydana
Salınup gezdiği yollar hû çeker
Müştâkındır senin niçe âşıklar
Meclisindi şîrin diller hû çeker

Gelindi âşıkın alındı gamın
Sürelim mecliste ehl-i irfânın
Ejderler misâli siyah kâkülün
Dökülmüş gerdanda teller hû çeker

Güzel başın içün kıyma bu cana
Lâyık değil düşmez bu melek sana
Yine huruc etmiş yeşil baş suna
Çalkanup yüzdüğü göller hû çeker

(1) Beşiktaş - Yahyaefendi K. Divan.

Âşık Ömer eder görmüşüm ezel
Ömrümün bağında döküldü gazel
Nice meftunların vardır ey güzel
Benim gibi ednâ kullar hû çeker (1)

— 14 —

Kamu insan bir âhenge mâildir
Kolay nedir mihnet nedir bilmezler
Düşünmezler şu dünyânın sonunu
Hayat nedir memat nedir bilmezler

Uyup cürmile şeytana isyanda
Nefse nefse bir acâyib seyranda
Kurdular meclisi dem ü devranda
Dünyâ nedir ahret nedir bilmezler

Ömer der ehl-i irfan meclisi bunlar
Derilmiş gelmişler merhabâ canlar
Dürr-i meknun söylesen de kim anlar
Türkü nedir müfred nedir bilmezler (2)

— 15 —

Gele canım sana bir suâlim var
Lûtuf eyle bana şundan haber ver
Hak'kın ma'mûr evi cennet cehennem
Kiminçün yapıldı şundan haber ver

Şeytân-ı lâînin sözüne uyan
Havvâ'dır cennette buğdayı yiyen
Âdem'in eğninden hulleyi soyan
Cennetten çıktığı günü haber ver

(1) Bendeki bir mecmuadan.
(2) Millet — Ali Emirî, Manzum eserler : Mecmua Mo: 742

Balığın mekânı su ile taştır
Anın ötesini anlamak güçtür
Hazret-i Âdem'in makamı kaçtır
Yönü ne diyâra şundan haber ver

Yüz yirmi dört bin peygamber gelmeden
Hak Muhammed habîbini bilmeden
Din islâm kâfire kılıç çalmadan
Dini kim zaptetti şundan haber ver

Âşık Ömer hasmı ile görüşür
Tenin türab hem aslına karışur
Ay nereden doğar nerden kavuşur
Gün neden halk oldu şundan haber ver [1]

— 16 —

Şimdi almaz oldun benim selâmım
Alırsın sevdiğim bir zaman olur
Bana işlediğin işlere nâdim
Olursun sevdigim bir zaman olur

Olamam sevdiğim bir nefes sensiz
Diyâr-ı gurbete giderim sensiz
Cihan köşkünde kul yok mu diyen siz
Kalursun sevdiğim bir zaman olur

Sözüm geçmez oldu ol bîamâna
Büküldü kametim döndü kemana
Böyle kalmaz elbet gelir imana
Gelürsün sevdiğim bir zaman olur

Vücûdum şehrinde nâr-ı hasretin
Arttı derûnumda derd-i firkatin

[1] Millet — Ali Emirî, Manzum eserler, Mecmua No 742

Bu *Âşık Ömer*'in kadr ü kıymetin
Bilürsün sevdiğim bir zaman olur (1)

— 17 —

Sabahtan uğradım cânan bağına
Gördüm üftâdeler hâre çevrilür
Hiç kimseler bilmez hâlim yamandır
Her biri bir Mansur dâra çevrilür

Güzelim ettiğin yanına kalmaz
Geçer bu güzelliğin bâkî kalmaz
Zamâne dilberinde hakîkat olmaz
Şimdiki güzeller vara çevrilür

Baykuşun kendisi virandan gitmez
Viran olan yerede bülbüller ötmez
Ömer sevdiğinden bir gün âh etmez
Geçer bu günler güz yaza çevrilür (2)

— 18 —

Cümlenin ma'bûdu yaradan Hudâ
Fermânı var fermânından içeru
Aradım derdime bulmadım derman
Dermânı var dermânından içeru

Çâr köşe muhaldir dört köşe birdir
Münezzeh Mevlâ'dır keremi bindir

(1) Millet — Ali Emirî, Manzum eserler, mecmua No 742
(2) Mâtbu divandan

Yedi kat zemindir yedi kat göktür
Âsüman var âsümandan içeru

Ben virdimi hatm eyledim Kur'â'na
Bihamdillâh sığınmışım Sübhân'a
Niçe Süleymanlar geldi cihâna
Süleyman var Süleyman'dan içeru

Âşık Ömer der ki sözün erbâbı
Anın içün Hak'ka eyler serayı «?»
Sekizdir cenneti yedidir tamu
Tamusu var tamusundan içeru (1)

III — Semaî : Âşık Ömer'in yazma divanlarında hece vezniyle pekaz semaî vardır. Metin kısmındaki semailerin ekserisini koşma bahsinde zikrettiğim mecmualardan aldım. Diğer yazmalarda bulduklarımı da aşağıya yazıyorum :

— 1 —

Erişsin kaddi dildârın
Bülend olsun da seyr eyle
Cemâli Yûsuf'e yârın
Menend olsun da seyr eyle

Dahi müddet gerek üç yıl
Bile kadrin ola âkıl
Hele meydâna gelsün dil
Pesend olsun da seyr eyle

Dahi ol zülfü nevreste
Uzatsun deste ber deste
Ki her birine bir haste
Fikend olsun da seyr eyle

(1) Millet — Ali Emirî kütübhanesi : Manzum eserler, Mecmua No. 742

O çifte benleri fülfül
Dişi dürdür lebleri mül
Dolansun boynuna kâkül
Kemend olsun da seyr eyle

Ömer bilmez dahi hâlin
Tıfıldır çeşm-i kattâlin
Ne kanlar içer o zâlim
Levend olsun da seyr eyle (1)

— 2 —

Behey elâ gözlü dilber
Hâlimden haberin var mı
Seni benden ayırdılar
Zlumdan haberin var mı

Bu gün dersin yarın dersin
Ağyârına yârim dersin
Ayrılığı zulum dersin
Ölümden haberin var mı

Paşam gözlerin süzülmüş
Lebinden şeker ezilmiş
İbrişim kuşak çözülmüş
Belinden haberin var mı

Ömer eder hep gülmüşler
Âşıkların yanılmışlar
Bahçede gülün dermişler
Bağından haberin var mı (2)

---

(1) Bay M. Şakir'in toplamalarından. Adsız Mecmua No : 17
(2) Matbu divan

— 3 —

Bahar oldu düştük dile
Sen de figan eyle bülbül
Hâr elinden gonce güle
Şikâyetin söyle bülbül

Kar kalmadı yüce dağda
Fursatı fevt itme çağda
Seyranda bahçede bağda
Gönlümüzü eğle bülbül

Nazlı dilber benden kaçar
Adûlara göğsün açar
Günümüz zâr ile geçer
Hep âşıklar böyle bülbül

Gönül ayrılmaz yârinden
Zevkı var aşkın elinden
Ömer bilür kuş dilinden
Her ne dersen söyle bülbül (1)

— 4 —

Yine bâd-i sabâ esti
Ağam çıktı otağından
Âşıkına bâde sundu
Lebi sükker dudağından

Salındı bahçeye girdi
Çiçekler titredi durdu
Mor menevşe boynun eğdi
Gül kızardı hicâbından

(1) Millet - Ali Emirî, Manzum eserler, Mecmua No: 844

Uyma rakibin ardına
Zarar edersin kendine
Bak şu zâlimin fendine
Emer yârin dudağından

Bahçelerde biten güldür
Dalında öten bülbüldür
Ömer bir ednâ kulundur
Bağışla geç günahından (1)

— 5 —

Çün garib garib ötersin
Yahşi söyler dilin bülbül
Âşıklara derd katarsın
Açıldıkça dilin bülbül

Seher vaktında cûş eyler
Âşıkın gönlün hoş eyler
Bâde-i aşkı nûş eyler
Şakıdıkça dilin bülbül

Dolu sunar sana sâkî
Yüreğinde aşkın oku
Gel bizim bağlarda şakı
Uğradıkça yolun bülbül

Seher vaktinde coştukça
Hak dehânını açtıkça
Bahar eyyâmı geçtikçe
Perişandır hâlin bülbül

Yüzün sürünce yerlere
Hizmet eyledin pirler

(1) Milleti - Ali Emirî, Manzum eserler, Mecmua No: 834 ve bendeki bir cönkte.

Der ki *Ömer* bu yerlere
Garib düştüm bilin bülbül (1)

— 6 —

Sözümden incinen dilber
Küsme gel tevbeler olsun
Ne dedim nemden incindin
Küsme gel tevbeler olsun

Açma bu sîneme yâre
Kul hatâsız olmaz hele
Efendim günde yüz kere
Küsme gel tevbeler olsun

Bu güzellik bâkî kalmaz
Cefâ eden murâd almaz
Küsü tutan eyi olmaz
Küsme gel tevbeler olsun

Ömer eder nedir hâlim
Hatâ mı söyliyor dilim
Sarılalım gonce gülüm
Küsme gel tevbeler olsun (2)

— 7 —

Bize nisbet mi sultânım
Adûlarla salınırsın
Melek nesli misin cânım
Yeşil câme bürünüürsün (3)

---

(1) Matbu divandan.
(2) Bendeki bir mecmuadan.
(3) Melek sîmâ mısın dilber
Her sözüme alınırsın : Adsız No. 17

Benim yârim melek nesli
Nedir bu ceylânın aslı
Cemâlin âfitâb misli
Gâh doğar gâh dolanırsın

Hançer gevheri belinde
Kelâm cevheri dilinde
Destimâlimiz elinde
Nazlı nazlı salnırsın

Âşıklar bâdesin içer
Güzeller âşıkın seçer
Bu güzellik gelir geçer
Elde görür yerinirsin (1)

Ömer'im geçti serinden
Vefâ gelmez dilberinden
Bu güzellik defterinden
Bir gün olur silinirsin (2)

— 8 —

Dost ile seyrâna varsam
Uzak yollarda âlem var
Bülbül olsam feryâd etsem
Gonce güllerde âlem var

Âşıktır yanup yakılan
Aşkın râhına katılan
Ol meh cemâle dökülen
Çifte benlerde âlem var

Âşık derviş aş varalım
Yârin cemâlin görelim

(1) Bu bend Adsız mecmuada yoktur.
(2) Millet — Ali Emirî, Manzum eserler, mecmua No. 742 ve Adsız mecmua No. 17

Ölmeden bir dem sürelim
Uzak yollarda âlem var

Âşık Ömer yorulmağa
Sular gibi durulmağa
Hoş tekellüm söylemeğe
Tutu dillerde âlem var (1)

— 9 —

Garib bülbül kılur zârı
Varup gülşâne yaslanmış
Temâşâ eyledim hârı
Gül-i handâne yaslanmış

Bu gün ben yârimi gördüm
Tazelendi eski derdim
Ol siyah kâkülün gördüm
Mâh-i tâbâne yaslanmış

Bir nazar kıldım ol şâha
Saçı sünbül yüzü mâha
Gönül Yûsuf gibi şâha
Düşüp zindâne yaslanmış

Ömer derde düşüp ağlar
Anı kâmil olan anlar
Katar katar siyah benler
Gümüş gerdâne yaslanmış (2)

IV — Tekerleme: **Birincisi Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 689), ikincisi**

---

(1) Bu semaî Yahyaefendi kütübhanesindeki divanın kenarına sonradan yazılmıştır.
(2) XVII nci asırda yazılmış bendeki bir mecmuadan.

matbu divanda olmak üzre şairin«Tekerleme»başlıklı şu manzumelerine tesadüf ediyoruz :

— 1 —

Haydar'ın yolunda çektim çok taab
Ali'ye arzıhâl etsem mi aceb
Ömer ebced okur bir tıfl-ı mekteb
Osman'ım hâfız-ı Kur'ân'a benzer

Var mıdır kati bir âşık-ı sâdık
Ola Hamza şâhı sevmeğe lâyık
Doyamaz Kasım'ın çeşmine âşık
Rüstem ü Bedî'üzzaman'a benzer

Şerif'in akrânın kande görürem
Şeyhimi görmesem bir an ölürem
Muhammed yolunda kurbân oluram
Kadr-i âşık bilür bir câna benzer

Muharrem'in dişi dürr ü gevherdir
Sefer'in lebleri şehd ü şekerdir
Receb'in benleri seyyârelerdir
Hüsn-i hulkı mâh-ı şa'bân'a benzer

Kurtulur mu anın düşen destine
Cefâya çekdirüp götürür yine
Bayram'ı gösterüp şâd eder yine
Mürvet issi yok Ramazan'a benzer

Kemal'in hubluğu bulmuş kemâli
Cemal'i sevenin nic-olur hâli
Kanber'in kâkülü ejder misâli
Tokaları anber feşâna benzer

Bâli söyleşdikçe lebi bal olur
Seyyid'i sevenin kaddi dal olur
Mey içse Veli'nin alı al olur
Dîde-i mahmûru mestâna benzer

Bâkî'nin dillerde vasfı olunmaz
Feyzi bir cevherdir kadri bilinmez
Abdi'nin âlemde misli bulunmaz
Abbas'ım hurile akrâna benzer

Abdullah'ım olmuş hüsnüne mağrur
Abdi'nin lebleri şîre-i engûr
Ahmed'in gerdânı misâl-i billûr
Selman'ın ebrusu kemana benzer

Behram'ın söylenür dillerde vasfı
Davud'un melek ya huridir aslı
Süleyman şâhımın merhem-i vaslı
Derûnum derdine dermâna benzer

Birinin çekilmez kahrı doğrusu
Yürekler sancısı başlar ağrısı
Her biri bir mâhir gönül uğrusu
Bir fitne-i âhır zamâna benzer

Hüsnüne âşık şems kamer bunların
Anlar da vaslını umar bunların
Kangısından geçsin *Ömer* bunların
Her biri bir rûh-i revâna benzer

— 2 —

Dinle bu esrârı bir hikmetullah
Takdîr-i Hudâ ne güzel uymuş

Kurrâya kırâat Mü'mine tâat
Sultana ferman kula itâat
Kadılara hüküm Şâha adâlet
Müftiye fetvâ ne güzel uymuş

Sanma kim bu yolda bîhûde gezdim
Ehl-i tasavvufta hakîkat sezdim
Aşkın kitâbını okuyup yazdım
Te'vîle sin lâm ne güzel uymuş

Hünkârım bizde cürm ü seyyiât
Hiç hesâba gelmez yazılan berât
Müezzin çağırır ekımüssalât
Cemâata imam ne güzel uymuş

Dervişlere imâret kâtibe elkab
Müneccime usturlab şeyhe de kitab
Cemâate imam İmama mihrab
Minbere hutbe ne güzel uymuş

Çuhacıya arşın bakkala mîzan
Ârife şiir cahile ozan
Cum'aya cumhur beş vakit ezan
Mü'mine salât ne güzel uymuş

Kuşçuya kafes mestçiye kalıb
Dilbere güzel âşıka tâlib
Mollaya ferman çarşıya nâib
Muhzıra falaka ne güzel uymuş

Yaycılara boynuz okçuya yelek
Arayıcıya kalbur uncuya elek
Deryâya kalyon sulara kelek
Hekimlere hokka ne güzel uymuş

Yiğide dilrübâ kocaya karı
Mecnûn'a Leylâ Mansûr'a dârı
Tûtiye kafes bülbüle zârı
Gülistâna havrâ ne güzel uymuş

Çiftçiye öküz beğlere katır
Külhana tomruk hamama natır
Hırsıza cellâd cellâda satır
Çengiye çegane ne güzel uymuş

Oldur cihânın bil ki sultânı
Resûl-i ekrem'dir şefâat kânı
Ümmeti olanlar zikr eder anı
İzzetle ikram ne güzel uymuş

Câhillere zâhir olan ihsandır
Bu remzi fehm eden çeşm-i bînâdır
Hazret-i Mûsâ'ya lûtf-i Hudâ'dır
Tûr'a bin bir kelâm ne güzel uymuş

Hacı Bektaş derler serdârımız
Hudâ'dır destigîr-i her kârımız
Adâlet tahtında ol hunkârımız
Bu saltanat bu nam ne güzel uymuş

Şerîat ilmine vâkıf ol ey can
Hakîkat ma'rifet dercola heman
Tarîkatte budur belki armağan
Dört kapuda selâm ne güzel uymuş

Dilersen tutmaya mir'ât-ı dil jeng
Pâk eyle kalbini ey merd-i çeleng
Dervişlerin miyânında pâleheng
Arkasında ihram ne güzel uymuş

Her kese bir ni'met vermiştir Hudâ
Böyle nakş olmuştur aslında hâlâ
Lûtf u kereminden Nahn ü kasemnâ
Kullarına in'âm ne güzel uymuş

Nûr ile doldu dü âlem şafaktan
Gel mektebe ders al bu sebaktan
Cümlenin kalbine eltâf-ı Hak'tan
Bahş olan in'am ne güzel uymuş

Münkir olanlar nâra yanarmış hep
Mü'minler cennette kalur bîteab
Bize ihsân etti ol Bârî Çalab
Kevserle dolu câm ne güzel uymuş

Yeniçeriye post sipaâhiye bayrak
Hünkârı bekler iki kat solak
Musâliha mektub menzile ulak
Önünde rehnümâ ne güzel uymuş

Zarîfe beste sohbete tanbur
Zügürde kasâvet zengine huzur
Balabana nefîr kanûna santur
Nekkâreye zurna ne güzel uymuş

Gemiye yelken reise eyyam
Payzene kürek ne güzel uymuş

Tiryâkiye afyon beğlere câm
Tatara boza Gürcüye ikdam
Mücellide sofra hallaca tokmak
Debbağlara mazo aşçıya somak
Selâmete karagol kal'eye yamak
Bekleye dâimâ ne güzel uymuş

Yolcuya azîmet sâlike hem pîr
Ma'nâya tefekkür rü'yâya ta'bîr
Her birin etmek yerine bir bir
Mustafâ'ya icrâ ne güzel uymuş

Ali Emirî kütübhanesindeki mecmuada (No : 689) şairin bir tekerlemesine daha tesadüf ediyoruz. Fakat bu şiir, neşredilemiyecek kadar çirkindir.

V — **Gazel** : Neşrettiğim şiirler arasından (97) gazel vardır. Muhtelif mecmualarda ve yazma divanlarda daha bir takım gazellere raslıyoruz. Bunların hepsini almakta bir fayda görmedim.

VI — **Murabba** : Kitabımızda (348) murabba vardır. Şairin bu şekildeki manzumelerini tamamile yazmış olsak bunun iki misline çıkar. Biz burada az çok onun şahsiyetini aydınlatan parçaları dercetmiş bulunuyoruz.

VII — **Muhammes** : Şair'in (24) muhammesini aldık. Yazma divanlarla mecmualarda bazı muhammesleri daha vardır.

VIII — **Tahmis** : Âşıh Ömer'in bir tahmisini görebildik ve bunu kitabımıza aynen aldık (No. 618).

IX — **Müseddes** : Kitabımızda 13 müseddes görülmektedir. Bazı müseddeslerin daha bulunduğunu da biliyoruz.

Müstezad : Yahyaefendi kütübhanesindeki Âşık Ömer divanının kenarlarına sonradan yazılan manzumeler arasında «13» müstezada tesadüf ediyoruz. Bunlardan seçtiğim 6 şiiri buraya naklediyorum :

— 1 —

Bir şâha kul oldum yine âzâde gezerken — Yüz tuttu cefâya
Uğrattım aceb kendimi dünyâda gezerken — Bin dürlü belâya

El çekmiş iken neyler idim ben yine ey yâr Hub sevmeği tekrar
Bendoldu gönül seyr ü temâşâda gezerken Bir kaşları yâya
Gül gibi açup gör ki benim yârelerim çok Bir çâre meded yok
Döndürdü firâk âteşi sahrâda gezerken Bu bağrımı nâya
Uçmuş idi dil mürgu hümâ gibi hevâde Per kıldı küşâde
Cevlân ederek fahr ile bâlâda gezerken Düştü yine pâya
Âşık Ömer'i âteş-i aşk eyledi ihrak Gel hâline bir bak
İzhâr edemez sırrını ihfâda gezerken Değme zurafâya

— 2 —

İsterse nola cânımı cânân uğur olsun Uşşâka bu lâyık
Bir cân değil yoluna bin cân uğur olsun Ol âşık-ı sâdık
Gül gibi demidir o peri gülsün açılsun Gülşende yapılsun
Yak gönlümüzü hicr ile bir an senin olsun Akrâna bu fâik
Hoş hâtırımız sîneme yar bin zahım açsa Hem kanımı saçsa
Bulunmaz ise derdime derman uğur olsun Bulunsa da hâzik
Gülmezse cihân içre eğer yâr eleminden Firkatle gaminden
Kan ağlar ise dîde-i giryân uğur olsun Sanma beni fâsik
Dildâre eğer âşık isen çünki *Ömer* sen Minnet mi olursun
Pervâne sıfat şem'ine düş yan uğur olsun Rahmeyleye Hâlik

— 3 —

Lâyık mı benim sen alasın âh ü figanım Ey şûh i cihânım
Öldürme beni sıçramasun üstüne kanım Ey tâze civânım
Aşkınla nola kılsam elif kametimi dâl Oldum sana meftun
Âlemde senin ile durur şöhret ü şânım Hak didi dehânım
Katlime atarsa eğer ol gamzelerin tîr Kılam ana tedbîr
Râhında fedâ eylemişim baş ile cânım Ey kaşı kemânım
Reşk itmeye mi ruhlerinin bağına hiç gül Âlem sana bülbül
Sen goncasın ey gülşen-i nâz içre fidânım Hâk etme mekânım
Âlemde sana ger varıcak geçinür âşık Yok lûtfuna lâyık
Sakın *Ömer*'i gayre kıyâs etme a cânım Ey rûh-i revânım

— 4 —

Ey şâh-ı cihan şevket ü devlet senin olsun
Âlemdeki hep âlem-i işret senin olsun
Hicrinle gönül terk-i diyâr eyledi nâçâr
Şimdengeru şol râh-ı selâmet senin olsun
Kıldımsa gönül başın için dehre temennâ
Bu bendeni şâd etmeğe himmet senin olsun
Ey kamet-i tûbâ dahi gel fasl-ı baharda
Bu bezm-i gülistandaki sohbet senin olsun
A'dâlara bin kerre vefâ eyledin ey yâr
Bir kez demedin *Ömer*'e vuslat senin olsun

Lezzet benim olsun
Mihnet benim olsun
Ey şûh-i sitemkâr
Gurbet benim olsun
Bu gam ile kat'â
Minnet benim olsun
Feryâd-ı hezarda
Firkat benim olsun
Lûtfun ile her bâr
Mürvet benim olsun

— 5 —

Ey serv-i sehî sen geleli nâz ile bâğa
Çok âli nesebler özünü saldı ayağa
Yek hâlin içün zülfüne âlem dolaşuptur
Bir dâne içün gör niçe kuş düştü duzağa
Bir bûse recâ eyledim ol lâ'l-i lebinden
Gamzen beni öldürmeğe yapıştı biçağa
Sünbül özünü zülfüne benzetti nigârın
Dağlarda biter yüzü kara başı aşağa
Hem sen perinin menzili vîrâne gerektir
Gönlüm teki vîrâne gözüm gibi yalağa
Ey nûr-i tecellî güneşi perde yüzünden
Pervâne teki yana idim şem'-i çerağa
Zülfün tarafından bana sevdâ yeli esti
Yâ kangı gülün kohusudur doldu dimağa
Ey rûz-i kıyâmet gününe münkir olanlar
İşitme misin sûrunu çalındı kulağa
Dünyâda eğer *Âşık Ömer* ağlaya gitse
Rahmet yağışı türbesinin üstüne yağa

Ser çekmedi ar'ar
Kul oldu sanevber
Ancak beni sanma
Dâm oldu müsehhar
Sarhoş mıdı bilmem
Çekti bana hançer
Bildi ki hatâdır
Kaygulu mükedder
Yâ çeşmeler üstü
Gel hey peri peyker
Bir gice götürsen
Göklerde çü ahter
Anber midi bilmem
Cân oldu muattar
Dilber gider oldu
Oldu bana mahşer
Zülfün hevesile
Kabri ola enver

— 6 —

Cânâ yüzüne zülf-i semensâ sürünür nûr Hey bûy-i semensâ
Ay aydını gûyâ şeb-i yeldâ görünür nûr Ey gurra-i garrâ
Zulmet çöker üstüne görüp âb-ı hayâtın Çok giryeler eyler
Bezmindeki şol sâgara mînâ sürünür nûr Her câm-ı musaffâ
Öygündü deyu leblerine var ise yâkut Reşk itti sadefler
Dür dişlerine lü'lü-yi lâlâ sürünür nûr Her gevher-i yektâ
İki yakası anın içün bir yere gelmez Sad çâk olacaktır
Pîrâheni ol sim tene tenhâ sürünür nûr Ammâ tek ü tenhâ
Âşık olan elbette sürünmekten usanmaz Mihnetten üşenmez
Gel gör nice demlerdir *Ömer* ha sürünür nûr Pür vâlih ü şeydâ

XI **Muamma : —** XVII **nci asra aid bendeki bir cönkle Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No :** 875) **Âşık Ömer'in «Cenin» hakkında yazdığı şu muamma kayıdlıdır :**

Ol ne âfettir vücûdu hâliyâ ihfâdedir
Menzili esfelde ammâ meskeni bâlâdedir
Âriyyetten âr eder kesrette vahdet eylemiş
Gövdesi serpâ bürehne sîreti zîbâdedir
Söylemekten dinlemekten söyledüp dinlemeden
Ağlamaktan gülmeden âyîne gibi sâdedir
Ne gice ne gündüz olur ana ne ay ne güneş
Bu ne dağda bağda ne sahrâda ne deryâdedir
İsmi vardır cismi yoktur cismi vardır ismi yok
Yemez içmez uyumaz uyanmadan âzâdedir
Erdürür avret değil avretdürür hem er değil
Bir sıfat olmaz muayyen Allemelesmâ'dedir
Ey *Ömer* her kim bilürse bu muammâ sırrını
Başına teller sokunsun gussadan âzâdedir

Şairin yazma divanlarında da bazı lûgaz ve muammaları vardır.

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 844) da şöyle bir şiire tesadüf ediyoruz :

Şehâ gördüm cemâlinden senin dört nesneyi iyan
Biri iddir biri gündür biri zühre biri Rıdvan
Bu dört nesneye benzettim senin âlî cemâlini
Biri güldür biri sünbül biri nerkis biri reyhan
Bu dört nesne sana Hak'tan atâdır ey gözüm nûru
Biri sensin biri hulkun biri lûtf u biri ihsan
Sana yavuz sananlara bu dört nesne azîm olsun
Biri Tevrat biri İncil biri Zebur biri Fürkan
Bu *Ömer* bendene şâhım bu dört nesneyi esirge
Biri hasret biri firkat biri gurbet biri hicran

Salâhî'**nin şerhettiği manzumeler de birer muammadır.** *Bursalı Tahir,* **[Osmanlı müellifleri Cilt : 1] bu şiirlerden birinin şerhini zikrediyor. Halbuki İstanbul vilâyeti mektupçusu** *Bay Osman Ergin*'**deki bir cild içinde iki şiirin şerhi yazılıdır. Kendilerinden aldığımız müsaade ile kitabımıza zeyil olarak bunları da aynen neşrettik.**

XII — **Hicviye : Âşık Ömer'in yazma divanlarında bazı hicviyeler vardır. Fakat bunlar** *Nef'î*'**nin** *Sihamı kaza*'**daki şiirlerinden daha bayağı ve daha bîedebanedir.**

Aynı mahiyette bazı manzumelere mecmualarda da rastlıyoruz.

Köprülü — Hafız Ahmed Paşa kütübhanesindeki bir mecmuada (No : 357) Âşır Ömer namına şöyle bir manzume mukayyeddir.

Geh duhân içmek içün şevkile çakmak çakarız
Köhne destârımızı kav yerine biz yakarız
Gayrılar etmede mehpârelerin zevkını biz
Acemi har gibi derd ile uzaktan bakarız

Bize zulmeylemesin ol kenez-i kündâde
Hasırın sokınuzun başımıza bakarız «?»
Bir karâr üzre bulunmaz hele kâfir dilin
Köhne kâriz gibi gâhi izine akarız
Rağbet etmek ne belâ nerh-i *Ali Paşa*'ya
Eşek olsun köpek olsun ne bulursak sokarız
Anda da gayri civânân olur eğlence bize
Gâhi bir yol yanılup mescide gerçi saparız

Bu şiirin daha sonraki devirlere aid olduğunu sanıyorum.

Hece vezniyle yazılanlar müstesna, bütün bu şiirler, Divan edebiyatı tasnifine göre sıralanmıştır. Halk şairlerinin « Divan, Semaî, Kalenderî, Satranç » gibi vezin bakımından yaptıkları tasnifi de fihristte gösterdim.

Âşık Ömer namına mecmualarda yazılı olan şiirlerin yalnız bizim şairimize aid olduğunu kat'î olarak söylemek kabil değildir.

Âşık Ömer mahlâsile şiirler yazar diğer bazı şairlerin olduğu da muhakkaktır.

Çankırılı Bay Talat, Çankrı'nın *Yüklü* köyünde yetişen *Âşık Ömer* adlı bir şairden bahsediyorlar (1). Ben de *Kırşehir*'de *Âşık Ömer* adlı bir şairin yaşadığını Kırşehirlilerden işittim. Bundan 60 — 70 yıl önce Tsayla *Yenişehir* inde *Âşık Ömer* adlı bir saz-şairinin yetiştiğini ise 74 yaşındaki *Bayan Sadiye* söyledi ve hatırında kalan şu beyti okudu :

Âşık Ömer ah edince Hızır İlyas irişür
Buna bayram günü derler kan edenler barışur

Halbuki bu manzume gene bizim Âşık Ömer namına kayıdlıdır ve son bendi şöyledir (Ali Emirî No : 742) :

Der ki Ömer hû deyince evliyâlar irişür
Gözüm yaşı sel sel olup deryâlara karışur
Îd-i şerif günlerinde kan edenler barışur
Kalbine ilham bırak yâ Rabbi yârim söylesin

(1) Çankırı şairleri Cilt : 1

Bay İhsan Mahvi Balkır'ın babasından naklen verdiği malûmata göre bundan 50—60 yıl önce *İstaubnl* Aksaray'ında da *Şair Ömer* adında bir âşık yetişmiştir. Hayalî *Kâtip Salih*'in çıraklarından olan bu adam bilhassa Karagöz oynatmakla şöhret kazanmıştır.

Merhum *Abdullah Cevdet*'le mekteb direktörlerinden *Bay Halid Ziya*, Âşık Ömer neslinden olduklarını söylemişlerdi. Demek oluyor ki *Arabgir* ve *Erzincan*'da da Âşık Ömer adlı birer şair yaşamıştır.

Eski mecmualarda *Derviş Ömer*, *Ömer Abdal*, *Baba Ömer*, *Hafız Ömer* veya sadece *Ömer* gibi muhtelif mahlâslı şiirlere tesadüf ediyoruz. Bunların da başka başka şairlere aid olduğunu söyleyebiliriz.

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 849) şu iki şiir görülmektedir:

Soyunuben şunda abdal olduğum
Aşk elinden midir bilmem nedendir
Gördüğüm güzele gönül verdiğim
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Bu yalan dünyâda murad alınmaz
Akar gözlerimin yaşı silinmez
Dîvâne gönlümü eğler bulunmaz
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Lâmekân olmuşum yoktur durağım
Cünden güne arttı derdim firakım
Tutuştu od oldu yandı yüreğim
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Ömer Abdal eder kaldım Yemen'de
Niçe yüz bin kere ağlarım günde
Eğlenemediğim Mısır'da Şam'da
Aşk elinden midir bilmem nedendir

***

Ayrılık günleri geldi yetişti
Ağla hey gözlerim gülmezem gayrı
Yandı ciğerciğim yandı tutuştu
Ağla hey gözlerim gülmezem gayri

Zahmım yenilendi yaprağım düştü
Ömür tamâm oldu va'de yetişti
Yüklendi yüküm de kervanım göştü
Ağla hey gözlerim gülmezem gayri

Tâlibler içinde ehl-i dil idim
Baharda açılmış tâze gül idim
Gülistan içinde hoş bülbül idim
Ağla hey gözlerim gülmezem gayri

Derviş Ömer eder ne aceb haldir
İlâhî sırrını sen bana bildir
Benim gideceğim bir ırak yoldur
Ağla hey gözlerim gülmezem gayri
Gittim bu yurdlara konmazam gayri

Aynı kütübhanedeki diğer bir mecmuada (Manzum eserler No: 795) *Baba Ömer* namında bir şairin şu manzumesi kayıdlıdır:

Kûh-i Kafa irişince İskender
Bunca tılısımı bozan kim idi
Süleyman torbasın açuptur bir er
Yele seyrân edüp gezen kim idi

Ne sebebden verdi Eyyub'a kurdu
Âkıl isen dâim Hak'ka şükrü di
Âdem toprak iken Şeytan tükürdü
Tükrüğünden kalıb düzen kim idi

Hak söz değil ise dilim keseyim
Câhilin üstüne da'vâ isteyim

Kerbelâ'da şehîd olan Hüseyin
Ya Hasan'a ağu ezen kim idi

Çalış almak içün duâsın pîrin
Tâ haşır olunca nûr olâ yerin,
Eceli irişüp *Baba Ömer*'in
Anın mezarını kazan kim idi

Maksûdum Hak kadı peygamber nâib
Nihandır görünmez erenler gaib
Hak emriyle yedi yüz yıl yaşayıb
Yılda bir şehiri düzen kim idi

Bunlardan başka *Hafız Ömer* **mahlsâiyle şiirler yazan bir saz şairine daha rastlıyoruz. Millet - Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 849),**

Ey efendim âlem mahlûk olalı
İnsanı ağladır güldürür akçe

Beytiyle başlayan bir manzumesi görülmektedir.

Âşık Ömer «Ömer» mahlâsiyle şiirler yazmış olmakla beraber Ömer adlı diğer bir şairin ve belki bir kaç şairin bulunduğunu da sanıyorum. *Ömer Vechî* **ismini taşıyan manzume, yukarıda da söylediğimiz gibi ihtimal diğer bir sazşairinindir. Bu şiiri de kaydediyorum :**

Hak bilür derûnî âşıkım âşık
Râh-i hakîkate girelden beri
Olan benim sana âşık-ı sâdık
Sıdk ile murâda erelden beri

Yâr hayâle gelse çınılar gûşum
Serden zâil olur bu akl u hûşum
Şeydâ bülbül gibi artmakta cûşum
Gonca güllerini derelden beri

İki didelerim giryan gezerim
Sular gibi hâke yeksan gezerim
Mecnun misâl oldum üryan gezerim
Ol saçı Leylâyı görelden beri

El içün getürme diline giybet
İblistir âdeme eden adâvet
Kendini hasedden sakın begayet
Hudâ dergâhından sürelden beri

Mahlâsım *Vechî*'dir *Ömer*'dir adım
Kalur sanma dâim feleğe dâdım
Akıldan fikirden candan usandım
Bir cenâna gönül verelden beri

Bendeki bir mecmuada da *Ömer* namına şöyle bir manzume mukayyeddir. Ve bu manzume Âşık Ömer serlevhalı şiirlerden farkolunmak için sadece Ömer başlığıyle yazılmıştır :

Gam yükleri ile yükümüz tuttuk
Hicran katarının kervanıyız biz
Feleğin ağusun aşında bulduk
Mihnet tekkesinin mihmanıyız biz

Hakîkat yolunu tutmuş gideriz
Kemlik edenlere iylik ederiz
Hazret-i Hudâ'nın emrin tutarız
Râh-ı hakîkatin rehvânıyız biz

Ey *Ömer* aşk ile irfan yoluyuz
Selvi tubâların selvi dalıyız
Bizi sevenlerin biz de kuluyuz
Sevmeyenin şâhı hâkanıyız biz

Prof. Bay Fuad Köprülü **ise** *Ömer Âşık* **adlı diğer bir şairden bahsediyorlar [Köprülüzade Mehmed Fuad : Gevheri S. 5].**

Bazı mecmualarda Ömer Âşık serlevhalı bir takım şiirlere ben de tesadüf ettim. Fakat Âşık Ömer'in vezin veya kafiye hatırı için nadiren bu mahlâsı da kullandığını görüyoruz.

İşte bu noktalardandır ki mecmualarda gördüğümüz şiirlerin mutlaka meşhur Âşık Ömer'e aid olduğunu kestirebilmek imkânsızdır.

Bizim şairimize aid olduğunu kısmen kat'î olarak söyleyebileceğimiz şiirler,«Konya müzesi» ile «Beşiktaş-Yahya efendi kütübhanesi» ndeki iki yazma divanda kayıdlı olanlardır. Bununla beraber *Kayıkçı Mustafa, Kâtibî* ve *Gevherî* gibi şairlerin bazı eserlerile Âşık Ömer'in divanında bulunan şiirleri bile bazan biribirine karışmıştır.

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No; 715) Mustafa namına kayıdlı olan bir şiir, Âşık Ömer divanlarında da ayniyle mevcuddur (No : 592).

Şairin 638 numaralı manzumesi ile Mustafa'nın «Ağ üzre» kafiyeli manzumesi de hemen hemen aynı gibidir.

Âşık Ömer'in bir manzumesi (Kısım : 1 Sahife : 31) Kâtibî'nin,

Deli gönül melûl olup gam yeme
Ağlamanın elbet gülmesi vardır
Adûya intikam kalır mı böyle
Her kes ettiğini bulması vardır

bendiyle başlayan bir koşmasının [Sadeddin Nüzhet : Kâtibî No : 38] hemen aynıdır.

Bay Namdar Rahmi Bursa kütübhanelerinden birinde bulduğu XVII nci asra aid kıymetli bir mecmuada Kâtibî'nin yüzden fazla manzumesini tesbit etmiştir. İhtimal bunlar arasında da bu kabil bazı şiirler vardır.

Millet Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmua (Manzum

eserler No: 742) ile Adsız mecmuada (No: 17) ve bendeki bir cönkte Âşık Ömer namına mukayyed olan,

Bize nisbet mi sultânım
Adûlarla salınırsın

matla'lı şiir, *Bay Fuad Köprülü*'**nün «Gevherî» adlı eserinde (No: 132) Gevherî namına kayıdlı olduğu gibi Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada da (Manzum eserler No: 795) «Eviç şarkı» olarak Gevherî'ye isnad edilmiştir.**

Birbirleriyle muasır olan bu iki şairin diğer bir takım şiirleri de bir kısım mecmualarda bazan Gevherî, bazan Âşık Ömer namına yazılıdır.

Gevherî'nin,

Bir kaşı hilâle meyletti gönül
Bedir olmuş amma gene bir hoşça

Mahabbet arzettin gül yüzlü dosta
Lûtf edüp selâmım alır mı bilmem

Çünki güzel gönlüm alıp gidersin
Hoşça tut yanında mihmânın olsun

Çıkar mı hatırdan nakş-i hayalin
Hüsnün gören gayrı dünyâyı neyler

Elâ gölü nazlı dilber
Seni kandan sakınıram

Bülbülüm medhin okurum rûzü şeb dâl üstüne

Beyitlerile başlayan manzumeleri [Fuad Köprülü: Gevherî No. 2, 52, 63, 84, 128, 142] Âşık Ömer'in 9, 77, 118, 125, 639, 322 numaralı şiirlerine çok benzemektedir.

Gene Gevherî'nin,

Bu ncfs-i emmâre uyup gezdiğim
Delilik belâsı kabahatimdir

Bîmârım aşkınla hayli zamandır
Hasta dile sıhhat ne zaman gelir

Mevlâ'nın selâmın sakınma benden
Gâhice ben kulun gördüğün zaman

Merhamet kıl kaşı keman
Ehli irfana benzersin

Günler ey dil geçmeden bir tâze mehrû bul bana

Beytiyle başlayan şiirleri [Sadeddin Nüzhet : Gevherî No. 37, 67, 77, 162] Âşık Ömer'in 133, 134, 97, 642, 276 numaralı manzumeleriyle hemen aynı gibidir.

Mamafi âşıklar tanzir ettikleri manzumeye ekseriyetle çok yaklaştıkları için bunlardan bir kısmının nazire olmak ihtimalini de unutmamk lâzımdır.

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 834),

İslâmın şartından sual edersen
Heman icmâlince beştir efendi
Murâdınız îman öğrenmek ise
Aded eyle anı şeştir efendi

bendiyle başlayan ve «Âşık Ömer'in kadıya cevabıdır» başlığını taşıyan zahidane bir koşma kayıdlıdır. Halbuki aynı kütübhanedeki diğer bir mecmuada (Manzum eserler No: 699) bu manzume *Deryiş Zaif* namına yazılıdır.

Her halde şiirin bu adama aid olmasını tahmin etmek daha doğru olur.

Ben Âşık Ömer'in «6181» beyitli «667» manzumesini metin kısmında neşretmiş bulunuyorum. Bu manzumeler şekillerine göre şu yolda ayrılmıştır :

Sayı	Beyit adedi	Bend adedi	Nevi
9	436	218	Destan
150	1432	716	Koşma
24	224	113	Hece Semaî
97	502	0	Gazel
348	3090	1545	Murabba
24	282,5	113	Muhammes
1	12,5	5	Tahmis
13	186	62	Müseddes
1	16	8	Şatranç
667	6181	2780	

Âşık Ömer'in neşrettiğim şiirlerinde 7 vezin görülmektedir. Bunları da sıralıyorum :

I — Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün (Divan) — 387 parçada kullanılmıştır.

Gazel : 158, 159, 161, 164, 165, 180, 182, 183, 191, 192, 195, 225 227, 274.

Marabba' : 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400,

401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 426, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594.

Muhammes : 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 612, 613, 615, 616, 617, 621.

Müseddes : 619, 620, 622, 623, 624, 625, 627, 628, 630, 631, 632.

II — Mefâîlün, mefâîlün, mefâîlün, mefâîlün (Semaî) — 59 parçada kullanılmıştır :

Gazel : 152, 153, 157, 160, 162, 163, 166, 167, 168, 169, 170, 173, 174, 175, 176, 179, 181, 187, 190, 193, 194, 196, 198, 201, 203, 204, 205, 207, 208, 209, 212, 213, 214, 217, 220, 221, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 246.

Murabba' : 250, 284, 406, 438, 546.

Muhammes : 614.

Müseddes : 626, 629.

III — Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü faûlün (Kalenderî) — 34 parçada kullanılmıştır :

Gazel: 151, 154, 155, 156, 171, 172, 177, 178, 184, 185, 186, 188, 189, 197, 199, 200, 202, 210, 211, 215, 216, 218, 219, 222, 223, 224, 226, 230, 238, 244, 245.

Murabba' : 454.

Muhammes , 610, 611.

V — Failâtün (Fâilâtün) failâtün failâtün failün (Fa'lün) — 2 parçada kullanılmıştır.

Murabba' : 446, 453.

V — Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün — 1 parçada kullanılmıştır :

Gazel : 206 .

VI — Fâilâtün fâilâtün fâilün — 1 parçada kullanılmıştır (1) :

Tahmis : 618.

VII Müfteilün müfteilün — 1 parçada kullanılmıştır.

Şatranç : 660.

Bazı cönklerde «4+4+3» hecasiyle yazılmış maazumelerine de rastlıyoruz. Onun ihtimal ki başka vezinlerle yazılmış şiirleri de vardır.

---

(1) Bu mauzume «Müfteilün müfteilün fâilün» veznine daha uygun gelmektedir.

III

Edebî Şahsiyeti

Âşık Ömer XVII nci asrın en kıymetli şairlerinden biridir. Muasırı olan ve kendinden evvel gelen bir çok âşıkları okumuş, onlardan muhakkak surette ilham almıştır. Şairname'de on yedi sazşairinin adını görüyoruz. Bunları sırasiyle yazıyorum :

Âhî, Beğzade, Dağlı Mustafa, Deli Balta, Emirzade, Gedayî, Halil (Bursalı), Karacaoğlan, Kâmil, Kâtibî, Köroğlu, Kuloğlu, Meylî, Öksüz Âşık, Sipahî, Yazıcı, Yegânî.

Mamafi bazı beyitleri eksik olan bu mühim destanda diğer bir takım âşıkların da zikredildiğini tahmin edebiliriz. Şiirde, meselâ Şairin kendi arkadaşı olan *Gevherî*'den bahsedilmeyişi de bu kanaatı kuvvetlendiriyor.

Bay Fuad Köprülü'nün sazşairlerine dair neşrettiği makaleler silsilesinde de [İkdam gazetesi 1915] Âşık Ömer'in kendisini ve muasırı olan üç âşıkı, yani *Gayrî, Hayrî, Âşık Salih*'i beğendiği yazılıdır. Koşmaları arasında ise *Âşık Azmî* adında bir sazşairinden bahsetmektedir [No: 110].

Elimizde bulunan vesikalara göre, *Âşık Ömer*, en çok *Kayıkçı Mustafa*'dan mülhem olmuştur.

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 689) *Kayıkçı Mustafa* başlıklı aruz vezniyle bazı manzumeler kayıdlıdır. Bunlar arasında,

Çok zamandır intizârım kaşı yayı görmedim
Yerde midir gökte midir ol hümâyı görmedim

Anber -i zülfün müselsel nâle efganın mı var
Hüsn bâğın içre cânâ tâze reyhânın mı var

Beyitleriyle başlayan iki murabbaı Âşık Ömer her halde tanzir etmiş olmalıdır [No : 393, 523] .

Gene *Kul Mustafa*'**nın,**

Dedi bir pir bana pişmân olursun
Sır açma Hudâ'dan gayri bir ferde

Bir gün ben bir güzel gördüm
Yeşiller giymiş ağ üzre

Seher ben bir âdil hâna kul oldum
Çıkmış sultân olmuş elin üstüne

Beyitleriyle başlayan manzumeleri [Fuad Köprülü : Kayıkçı Kul Mustafa No : 2, 3, 4] Âşık Ömer'in 31, 638, 658 numaralı şiirleriyle aynı vezin ve kafiyededir.

Şiirlerindeki teknik itibariyle de bu iki şair arasında büyük bir benzerlik görülüyor. Bununla beraber Âşık Ömer'in diğer sazşairlerini de tanzir ettiğini görüyoruz. Netekim boğulduğunu acınarak söylediği *Yazıcı*'**ya bazı nazireler vücude getirdiği anlaşılıyor.**

Bilhassa 655 numaralı koşma, Yazıcı'nın şu manzumesinden mülhem olarak vücude getirilmiş olmalıdır (1) :

Bir lebi goncaya mübtelâ oldum
Şehr ü diyâr içre bir dâneciktir
Arayup hâlime münâsib buldum
Ebrû siyah dişi dürdâneciktir

(1) XVII nci asırda yazılmış bendeki bir mecmuadan.

Yoktur inadımız aşka uyana
Âferin remzile sözü duyana
İsmim beyan etmem kimdir deyene
Bir ruhi al çeşmi mestâneciktir

Gönül arzû eder lebin konmağa
İllâ râzı değil kemlik sanmağa
Canım cevlân eder oda yanmağa
Cemâlin şem'ine pervâneciktir

Yazıcı der sevdim bir tıfl-ı şehbaz
Şikâr olmaz yâda ol hümâ pervaz
Her âşıkım deyen cana inanmaz
Gözü bin nâz ile rindâneciktir

Kuloğlu'nun,

Gel benim fânî cihanda kıblegâhım Mustafâ

Mısraiyle başlayan bir manzumesini de [Sadeddin Nüzhet : Kuloğlu, Şiir No: 18] şair tanzir etmiştir [No: 259].

Âşık Ömer'in bu yoldaki taklidlerini eski mecmuaları karıştırmak suretiyle daima çoğaltmak mümkündür.

Şu örneklerle de anlıyoruz ki Şair, âşıkları benimsemiş ve onları taklid etmekten çekinmemiştir. Âşık edebiyatının bütün hususiyetlerini onun şiirleri arasında görmekteyiz. Yarım kafiyeler kullanan, kelimelerin bünyesini ekseriyetle halk kullanışına göre değiştiren ve hece vezniyle destanlar, koşmalar, semaîler vücude getiren Âşık Ömer, hiç şüphe yok ki kudretli bir sazşairidir. Fakat onun divan edebiyatına karşı temayül gösterişi, daha sonraları sazşairlerini, bilhassa yalnız hece vezniyle ve daha öz Türkçe ile yazanları beğenmemesine sebebiyet vermiştir.

Karacaoğlan'ı "Ozan" deye tezyif etmesi ve şair saymaması şte bundandır. Halbuki kendinden biraz evvel yaşamış olan

bu kıymetli şaire önce bazı nazireler bile vücude getirdiğini görüyoruz. *Karacaoğlan*'**ın,**

Seherde uğradım bir âdil Hâna
Dostum sultân olmuş elin üstüne

Elâ gözlerini sevdiğim dilber
Uyuyup uykuya kanamaz oldum

Annaçta bir güzel gördüm
Perdelenmiş aya benzer

Matlalariyle başlayan şiirlerine [Sadeddin Nüzhet: Karacaoğlan Hayatı ve şiirleri, üçüncü tabı No: 22, 107, 281] **naziredir.**

İşte bu yerinde olmayan temayüller, onu, lüzumsuz bir takım Arapça, Acemce kelimeler kullanmağa sevketmiştir. Oldukça sade bir dille yazdıklarını da bu noktadandır ki genç yaşında iken vücude getirdiğini tahmin ediyorum. Hece vezniyle yazılmış şiirlerinin azlığı da bunu gösteriyor.

Âşık Ömer, bir sazşairi olmakla beraber daha çok divan edebiyatı tesiri altında kalmıştır. Şairname'sinde (1) yüzlerce klasik

[1] Bulunduğu devrin veya evvelki devirlerin şairleri hakkında hükümler veren Cafer Çelebi, Fuzulî.. gibi bir hayli şair tanıyoruz. Ayıntaplı Aynî ve XIX uncu asır şairlerinden Şerifî'nin de bu yolda uzun birer manzumeleri vardır.

XVInci asırda yazılan şu manzumede de gazel yazmak hsuusunda meharet gösterenler, san'atlı bir tarzda sıralanmıştır:

Kevser lebine dendi Zülâlî gazelleri
Güftârına okundu Makalî gazelleri
Ebrûlariyle rûy-i cihantâbı vasfıdır
Şemsî gazelleriyle Hilâlî gazelleri
Gâh ağladır belâkeşini gâh güldürür
Hicrî gazelleriyle Visâlî gazelleri
Rengin lebine dür dişine dendi dilberâ
Lâ'lî gazelleri vü Leâlî gazelleri
Döndü o hüsn-i hulka vü ol hûb haslete
Mecdî gazelleriyle Hisâlî gazelleri
Bağlandı gül ruhinle senin serv kaddine
Verdî gazelleriyle Nihâlî gazelleri
Fikr-i miyânın eyleyenin virdidir müdâm
Re'yî gazelleriyle Hayâlî gazelleri

şair adı sayabilen Âşık Ömer, muhakkak ki divanlardan bir çoğunu ve bilhassa *Nesimî, Fuzulî, Hatayî, Ruhî,Nef'î* **gibi şahsiyetlerin eserlerini okumuştur. Onun şiirleri arasında bu mühim adamları taklid ederek yazılmış bir hayli manzumeye tesadüf ediyoruz. Bunlardan bir kaçını zikretmek bile bu hususta umumî bir fikir vermek için kâfidir.**

Âşık Ömer'in "Güneş„ redifli iki manzumesinde (No: 573,574) *Atayî, Ahmed Paşa* .. **gibi tanınmış divan şairlerinin bariz tesirleri hissolunmaktadır.**

Şairin (593) numaralı murabbaında *Fuzulî*'**nin,**

Niçe yıllardır ser-i kûy-i melâmet bekleriz
Leşker-i sultân-ı irfânız velâyet bekleriz

gazelinin tesiri açıkça gözükmektedir. Onun bir gazelinin matlaındaki,

Ezel kâtibleri uşşâk bahtın kare yazmışlar

mısraını da tazmin eden Âşık Ömer her halde *Fuzulî*'**den epeyce mülhem olmuştur.**

Sanma kim biz âlem-i insâne gelmişlerdeniz
Bu temâşâgâhı biz seyrâne gelmişlerdeniz
Zühdünü arzeyleyüp zâhid bize ta'neyleme
Biz mahabbet şem'ine pervâne gelmişlerdeniz

Bendiyle başlayan murabbaı, *Hatayî* **mahlâsiyle şiirler yazan** *Şah İsmail Safevî* **nin**

Biz ezelden tâ ebed meydâne gelmişlerdeniz
Şâh-ı Merdân aşkına merdâne gelmişlerdeniz

beytiyle başlayan bir gazeline naziredir.

Âşık Ömer'in,

Ey gönül şimdengeru dünyâda râhat kalmadı
Merhamet kimden umarsın ehl-i şefkat kalmadı

beytiyle başlayan manzumesi, *Muhibbî*'**nin,** *Bakî* **de dahil olduğu halde bir çok şairler tarafından tanzir edilen meşhur**

Mâh rûlarda değil cûd u mürüvvet bâkî
Lîk âşıkta mahabbet ile mihnet bâkî

gazeline nazire olmalıdır [1].

Şairin (171) numaralı manzumesi *Ruhî*'**nin meşhur "Terkibi bend„ ini hatırlatmaktadır.**

Şairin 576 numaralı manzumesinde *Nef'î*'**nin,**

Sofi bu sûreti ko ma'ni-i takvâya değiş
Kalbi pâk et nemedi atlas u dîbâya değiş

beytiyle başlayan gazelinin bariz tesiri görülmektedir.

Şairin 447 numaralı manzumesindeki,

Hançer elde tîğ belde gamzesi eyler harâb

mısraı, *Sabuhî*'**nin o sıralarda çok şöhret kazanan bir müseddesinde tekerrür eden,**

Hançer elde tîğ belde bâde serde sîne çâk
Şehlevendim tarz-ı hâsın âdemi eyler helâk

beytini hatırlatmaktadır.

---

[1] Bu zeminde ilk gazeli, Mecmaunnezair'e göre önce Necatî yazmış; Taliî, Âhî, Zatî, Atâ, Hicrî, Şehidî, Şavir, Haverî, Sürurî (Müderris), Fakirî, Enverî (Müneccim) tanzir etmişlerdir. Daha sonraları bilhassa Muhibbî'nin bu zemindeki gazeli büyük bir şöhret kazanmıştır. Bakî'nin ise bu zeminde yazılmış bir kaç gazelini görmekteyiz.

Âşık Õmer'in ,

Sevdiğim takın yürü mercân mercân üstüne
Lûtf edüp sevme gülü bir cân bir cân üstüne
Belki zulme bâis olur ol rakîb-i bed lika
Eyleme gel her zaman dîvân dîvân üstüne

Bendiyle başlayan murabbaı *Râsih*'**in,**

Süzme çeşmin gelmesün müjgân müjgân üstüne
Urma zahmı sîneye peygân peygân üstüne

beytiyle başlayan gazeline nazire olsa gerektir.

Bu mahdud misallerle anlıyoruz ki Âşık Õmer bir divan şairi olmak kaygusiyla çalışmıştır.

Onun divan edebiyatındaki mazmunları ekseriyetle kullandığını görüyoruz. Sevgili hakkındaki muayyen teşbihler, Süleyman — Hatem — Mur, İbrahim — Nemrud — Ateş, İsmail — Kurban, Eyynb — Sabır, Musa — Asâ — Tûr, Câm — Cem... gibi tarihî ve esatirî menkabeler onun da şiirleri arasında büyük bir yer tutar.

Divan şairlerini takliden o da tefahürler yapmış ve « Suhandanı Acem» in bile kendisini takdir ettiklerini söylemiştir :

Nazmına tahsîn edüp Õmer suhandân-ı Acem
Dediler iklîm-i Rûm'un şâirânı böyledir

Fakat bütün bunlara rağmen kültürü o nisbette kuvvetli olmadığı için şiirlerine divan edebiyatı çeşnisini hakkiyle verememiştir. Gerçi manzumeleri arasında,

Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
Cânânıma nezreylediğim câna dokunma

Nâhalef sözler benim etbâıma verir kesel
Üştür-i bîbâke neyler savt-ı âgaz-ı ceres

Yûsuf'u bir geldi derler âleme ben bildiğim
Hâtem-i mihr-i melâhat andadır yâ bundadır

Zâhid ne cefâ eyler ise kailiz ey dil
Kanûn-i vefânın o da bir orta telidir

Unulmaz yâresi aşkın tükenmez aresi aşkın
Muhassal çâresi aşkın sabırdır yâ sefer derler

Câhil ü nâdân ile âlemde etme sohbeti
Yâ elinden yâ dilinden bir zarar eksik değil

Bu dile yine bir âfet-i mekkâre dolaştı
Mekkâre gözüm gözleri mekkâre dolaştı
Meydân-ı mahabbette gezerken dil-i şeydâ
Dil dilbere dilber dil-i dildâre dolaştı
Gülşende figan eyler iken bülbül-i şeydâ
Gül bülbüle bülbül güle gül hâre dolaştı
Destinde tutup câm-ı meyi sâki-i devran
Mey sâgare sâgar meye mey nâre dolaştı
Âşık Ömer aç sen gözünü bak şu cihâna
Gam askere asker gama gam zâre dolaştı

gibi ruh ve şekil itibariyle cidden muvaffakiyetli parçalar yok değildir. Fakat bu güzellikler, çarçabuk sayılabilecek kadar azdır.

Divan edebiyatı tekniğine hakkiyle sahib olamayışı, çok ve belki irticalen yazmak merakı onu ekseriyetle bayağılığa düşürmüştür.

Şiirleri arasında,

Gece gündüz mübtelâyım ettiğim âh aşkına
Gâhice rahmeyle bin bir ism-i Fettâh aşkına

Diyâr-ı gurbete düştüm baîd oldum vatanımdan
Enîsim hemdemim yoktur usandım tatlı cânımdan

Acebdir yaz u kış gitmez senin reng ü ruyin dağlar
Kimi sermest ü deng etmez komaz misk ü buyin dağlar

gibi bir çok vezin ihmallerini, kafiye hatalarını ihtiva eden beyitlere sık sık tesadüf edilmktedir.

Onun eserlerine "Nizâ'„, "Şâyi'„, "Zâyi'„ gibi kelimelerin "Nizâ„, "Şây„, "Zây„ suretlerinde girdiğini de görmekteyiz.

İşte bundan dolayıdır ki Âşık Ömer'i bir divan şairi addetmek imkânı yoktur. Esasen büyük bir kısmı bestelenmek üzre yazılan bu manzumeler sazşiirinin bünyesine daha uygundur. Yalnız diğer âşıklardan fazla divan edebiyatı tesirine kapılmış, aruz veznini hece vezninden daha çok kullanmış, *Nesimî* **ve emsali şairleri taklid ederek yazdığı,**

Elif Allah içün olsun gel bize nâz eyleme
Be bize bugün tenezzül eyleyüp gelsen ne var
Te tamâm oldu cefâlar düşmânı şâd eyleme
Se sevâbı var kuluna bir nazar kılsan ne var

Sohbeti dem dem demi dem dem demi imrendirir
Vuslatı em em emi em em emi imrendirir
Kadd ü kamet kameti kamet kıyâmet gösterir
Şöhreti nem nem nemi nem nem nemi imrendirir

manzumelerde görüldüğü gibi tasannua düşmüştür.

Gene divan şairlerini taklid ederek "Türk„ü köylü manasiyle tahkire kalkışması da onun çığırını bulamadığına açık bir delildir [No 46].

Âşık Ömer velûd bir şairdir. Ekseri şiirlerini saz âlemlerinde irticalen söylemiştir. Manzumeleri arasında aynı mazmunların bir çok defalar tekerrür etmesi de bundandır. O hiç şübhe yokki şairlik kudretinden mahrum bir adam değildir. Bazı teşbihlerinde, bilhassa mahallî hayatı aksettiren manzumelerinde muvaffak olmuştur.

Ömer bir âşıkım zâhir ne meddâhım ne hod şâir
Gözüm yaşıyla yazdım bir acâyib yâdigârım var

deyen şair bir kısım manzumelerinde samimîdir. Esasen onun en güzel şiirleri, kendi hatıralarını, aşk maceralarını tasannusuz bir şekilde anlatan parçalardır. Şairin en mühim eserleri ise cenk vak'alarını, serhad hâdiselerini ihtiva edenlerdir.

Âşık Ömer'e vereceğimiz en ehemmiyetli mevki işte bu nevi şiirleri dolayisiyledir.

IV

Tasavvufî Şahsiyeti

Âşık Ömer'in Mevlevî olduğuna dair eskiden beri bir kanaat mevcuddur. Gerek *Asımoğlu Siraceddin*, **gerek** *Bursalı Tahir* **onun Mevlevî tarikatine mensub olduğunu - bir şiirinden istidlâl ederek - söyliyorlar.**

Millet - Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 742) **şöyle bir manzumeye tesadüf ediyoruz:**

Hamdülillâh Sûre-i Rahmân'ı ben bilmez miyim
Sırr-ı hikmet gizlidir Sübhân'ı ben bilmez miyim
Dört kitâbı gökten indirdi bize avn-i Hudâ
Dîn-i İslâm sıhhat-i Kur'ân'ı ben bilmez miyim

Kâ'be-i Beyt-ül-mukaddes kıblemiz oldu nişan
Hem Muhammed hazreti peygamber-i âhır zaman
Dînim islâm mezhebim İmâmı A'zam'dır iyan
Dilde ikrâr eyleyüp îmânı ben bilmez miyim

Hazret-i Âdem Safiyyullah benim zürriyyetim
Yarın ol mahşer gününde kavm-i Ahmed milletin
Ehl-i sünnet vel-cemâat i'tikadda mezhebim
Çar anâsırda olan insânı ben bilmez miyim

Mahlâsım *Derviş Nihânî* hem *Ömer*'dir adımız
Kalbimizde nokta ile dâstan îcâdımız
Mevlâhâne şeyhi *Ahmed* pîrimiz üstâdımız
Kâmile hizmet edüp iz'ânı ben bilmez miyim

Bu manzumenin son bendindeki *Mevlâhane* **tabiri "Mevlevîhane„nin bozuntusu olduğu meydandadır. Aynı manzume çok yanlış olarak matbu Âşık Ömer divanında da görülüyor ve bu kelime orada "Mevlâyî„ şeklinde kayıdlıdır. Her halde** *Mesnevî* **ile uğraşan şairin bu tarikate mensub olması ihtimal dahilindedir. Netekim neşrettiğimiz şiirler arasında da (No 416) şairin** *Mevlâna*'**ya karşı derin bir bağlantısı olduğunu gösteren şu yolda bir beyte tesadüf ediyoruz:**

Rûz ü şeb durmaz yanar bir dem karâr etmez gönül
Âsitân-ı Hazret-i Mollâ'yı gözler gözlerim

Âşık Ömer'in bahsettiği *Şeyh Ahmed*'**in Yenikapı mevlevîhanesi şeyhlerinden biri olan** *Ahmed Dede* [1] **olması mümkündür: Netekim bir destanında [Başlangıç, Sahife: 21],**

Yenikapı dervişlerin ocağı
Mevlevîhane'yle devrânımız var

deyerek bu tekke ile alâkasını açık bir surette anlatıyor. Halbuki matbu divandaki "Tekerleme„ de "Serdarının *Hacı Bektaş* **olduğu„nu söylemektedir. Bir koşmasında da "Hacı Bektaş'a ziyarete vardığını ve yol ile erkâna uğradığını „ anlatıyor (No: 79). Şu halde şairin Mevlevî ve Bektaşı tarikatlerinden her ikisine müntesib olduğunu kabul etmek lâzım gelir. Mamafih Sünnî ve Hanefî olduğunu söyleyen, Resûl'ün sözünü tutmayı, işlediğini işlemeyi tavsiye eden, hususiyle,**

Muhibb-i Çâryâr-ı bâsafâyîlerdeniz âşık
Sadâkatte Ebû Bekr-i gınâyîlerdeniz âşık

Bizi yoktan var eden Sübhân'ı ben bilmez miyim
Hem Ebû Bekr ü Ömer Osmân'ı ben bilmez miyim

---

[1] Yenikapı Mevlevîhanesini tesis eden Kemal Ahmed Dede'den sonra bu tekkede Ahmed adında 6 zatın daha şeyhlik ettiğini biliyoruz. Fakat Âşık Ömer'in bunlardan hangisine mensub olduğnnu kat'î olarak söylemek kabil değildir.

Evvelâ Âdem Safiyyullah değil mi aslımız
Ol İmâmı A'zam-ı Nu'mân'ı ben bilmez miyim

diyerek dört halifeye ve *İmamı Azam*'a hürmetkâr olduğunu gösteren Âşık Ömer'in şiirlerinde Bektaşı telâkkilerini bulmak kabil değildir. Hattâ dördüncü halife hakkında yazdığı bir medhiyede bile Bektaşılık akidesi göze çarpmıyor.

Âşıkım ben gülşen-i hüsnüne hayrânım Ali
Gel suâl et var mıdır bir cürm ü isyânım Ali
Hâlimi arzetmeğe geldim meded dîvânına
Başın içün lûtfun icrâ eyle sultânım Ali

Yoluna olsun fedâ hep mülk ü mâl ü cân ü ser
Gelmemiş dünyâ yüzünde sana benzer Şîr-i ner
Ölmeden bu hasret ile el'aman Âşık Ömer
Gel yetiş imdâdıma sen Şâh-ı Merdân'ım Ali

beyitlerini ihtiva eden bir murabbaında nihayet Sünnî şairlerin *Ali* hakkında düşünebildikleri vasıflar görülür.

İşte bu telâkkilerinden dolayı Âşık Ömer'i Bektaşı tarikatına mensub olarak göstermek imkânını bulamıyoruz. Onun Bektaşı olamayacağına adının Ömer oluşu da kuvvetli bir delildir. Şairin Hacı Bektaş'a karşı hürmet ve muhabbet besleyen bir Mevlevî olduğunu kabul etmek daha doğrudur kanaatındayım.

Şurası da muhakkaktır ki Âşık Ömer Mevlevîliği de, tam manasiyle benimsememiş ve hayatını maddî zevk ve neşelerle geçirmeğe çalışmıştır.

Âşık Ömer hiç şübhe yok ki mutasavvıfaya karşı hürmetkârdır. Şairname'de *Yunus*, *Kaygusuz*, *Eşrefoğlu*, *Üftâde* gibi meşhur mutasavvıflar hakkında takdirli bir dil kullanması da bunu gösterir, Fakat bu hürmet ve muhabbetler, hattâ tarikate intisab onu da mutasavvıflar arasında göstermemiz için kâfi değildir. Bir taraftan sofiyeye karşı temayülü, diğer taraftan da âşıkların isrine uymak mecburiyeti onu da mutasavvıfane manzumeler yazmağa sevketmiştir. Vücude getirdiği şiirler arasında tamamiyle sofiyane

bir eda ile yazılmış parçalara tesadüf edildiği gibi, muhtelif manzumeleri arasına serpilmiş tasavvufî telâkkiler de göze çarpar.

Uşşakî tarikatine mensub olan meşhur *Salâhî* [1] **onun iki manzumesini mutasavvıfane bir eda ile şerhetmiştir.**

Fakat *Sâlâhî*'**nin yaptığı bu tevcih ve teviller pek zorakidir. Âşık Ömer, şerhte gördüğümüz fikirlerin ekserisini hiç şübhe yok ki aklına bile getirmemiştir. Esasen şairde rastladığımız tasavvuf telâkkilerinde büyük bir "Vahdet„ çeşnisi sezilmez. O, nihayet basit bir takım "Devir„ nazariyelerini, kâmil insan mefhumlarını, bir şeyhe intisabın lüzumunu anlatmak istemiştir. Onun,**

Seni ben severim candan içeru
Yolum vardır bu erkândan içeru

beytiyle başlayan *Yunus* **ilâhisine bir nazire yazması ve** *Mısrî Niyazî* **nin bazı parçalarını taklid etmesi nihayet bir özenmenin mahsulüdür.**

Âşık Ömer her halde vefatından çok sonra mutasavvıf bir şair olarak kabul edilmiş olmalıdır. Belki de *Ömer Abdal, Derviş Ömer* **gibi daha ziyade tasavvufî neşe ile eserler yazan bu isimdeki diğer şairlerin şöhretini tanınmış olan şahsiyeti ile benimsemiş olması bunda kuvvetli bir amil olmuştur.**

---

[1] Ekserisi Tasavvufa aid, bir çoğu da şerh olmak üzere hayli eser kaleme alan Abdullah Salâhî şiirleriyle de şöhret kazanmıştır. Vefatı (1196-1781) dedir. Yazma divanının büyücek bir nüshası medfun bulunduğu Tahirağa tekkesinde, diğeri de Süleymaniye kütübhanesindedir. hayatı hakkında malûmat almak için bakınız : Osmanlı müellifleri C. 1 S. 104.

V

Şöhreti ve Tesirleri

Âşık Ömer, sazşairleri arasında en büyük şöhreti kazanan bir şahsiyettir. Halk şiirlerini ihtiva eden her hangi bir cönkte muhakkak Âşık Ömer'in deyişlerine de tesadüf edilir.

Hususî ellerde, muhtelif kütübhanelerde ve bilhassa *Millet - Ali Emirî* kütübhanesindeki mecmualarda onun şiirleri büyük bir yekûn tutmaktadır.

Âşık Ömer muasırı olan *Âşık, Kayıkçı Mustafa, Kâtibî, Gedayî, Kuloğlu, Gevherî* gibi tanınmış büyük sazşairlerinin fevkinde bir şöhret kazanmıştır.

Müstakimzade, Üsküdarlı Mevlevî Hasib gibi şahsiyetlerin ondan bahsetmeleri kendisinin ne kadar çok tanındığını gösterir.

İzzet Molla gibi maruf bir san'atkârın bir mısraını tazmin etmesi de Âşık Ömer'in divan şairleri arasında da takdir kazandığını isbat eder.

Bahârı efkâr'da "Tazmîn-i mısra'-ı Âşık Ömer„ başlıklı şu beyte tesadüf ediyoruz (1) :

Her kesin yanında yârı salınur beğler gibi
Ardına düşmüş dil-i zârım yeler seğler gibi

Sünbülzade Vehbî'nin "Suhan„ kasidesindeki,

Iktifâ eylediler meslek-i Âşık Ömer'e
Aşk u şevk ile niçe kafiyecûyâ-yı suhan

[1] İzzet Molla : Baharı efkâr, Son kısım S. 66.

beyti de dikkate değer. İstihfaf hissini taşımakla beraber bir çok adamların Âşık Ömer'i taklid ettiğini gösteren bu beyit onun edebî mevkiini göstermek itibariyle çok mühimdir.

Bendeki bir mecmuada şu yolda bir başlangıcı ihtiva eden bir manzume yazılıdır:

Şuarâ-yi benâmdan Karamanî Kenzî hazretlerinin zâde-i tab'-ı âl-ül-âlleri olup Âşık Ömer merhûmun benden sonra uçkur türküsü çağrılacak demesini men'etmiş olan semâîsidir:

Bu gün gördüm yazık olmuş yine bir gül beden mahbûs
Dedim cânâ nedir cürmün demez kimdir eden mahbûs
Varup kimden suâl ettimse bilmem der neden mahbûs
Hemen ağlar haber gözler durur ol sîm ten mahbûs

Nolaydı kamet-i bâlâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sânî mi Zelîhâ mı eden mahbus

O şûhun habsine Jurnal yazarken kâtib-i dânâ
Niçün desti kopup anın dü çeşmi olmamış a'mâ
Cezâ çekmekliğe şâyeste miydi böyle bîhemtâ
O bülbüldür ki gülşende gelen bekler durur zîrâ

Nolaydı kamet-i bâlâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sânî mi Zelîhâ mı eden mahbûs

Aceb ol bir devâsız derdine bilmem ne hâl etsem
Olur mu derdine bir fayda yazup arzıhâl etsem
Etek öpsem boyun büksem varup afvın recâ etsem
Ne mümkin olmamak mecnun düşünsem kîl ü kal etsem

Nolaydı kamet-i balâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sânî mi Zelîhâ mı eden mahbûs

Hele sabr edeyim bir kez nedir cürmü beyân olsun
Cezâ çektiklerin bir bir diyem belki nişân olsun
Gerek da'vâsı mâcerâ gerek da'vâsı kan olsun
Cezâsın ben çekem *Kenzi* bu da dünyâya şân olsun

Nolaydı kamet-i bâlâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sânî mi Zelîhâ mı eden mahbûs

Görülüyor ki, muahhar devirlerde yetişen sazşairleri ekseriyetle Âşık Ömer'e yetişmek kaygusunu taşımaktadırlar. Daha *Gevherî*'**den başlayarak bir çok şairlerin Âşık Ömer'e nazireler yazdıklarını da görüyoruz.**

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No. 844) *Hasan* **adlı bir şairin,**

Vaslın olmazsa bana ger feth-i bâb İbrâhim'im
Ola mı cânım yolunda irtikâb İbrâhim'im
Tâkatim tâk oldu cevrinle yeter başın içün
Olma böyle kati pek âlîcenâb İbrâhim'im

bendiyle başlayan murabbaı, Âşık Ömer'e nazire olarak kayıdlıdır.

Aynı kütübhanedeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 689) *Levnî*'**nin,**

Ben ne cürmün sâhibi oldum şehâ küstün bana
Hüsnüne ancak senin ettim duâ küstün bana
Âşık u âşüften oldumsa günehkâr olmadım
Bir cefâ sen eyledin ben bir hatâ küstün bana

bendiyle başlayan murabbaı, Âşık Ömer'in 278 numaralı manzumesine naziredir.

Gene aynı mecmuada,

Derdimendin Yûsuf-ı Ken'ân eden sensin beni
Hazret-i Ya'kub gibi giryân eden sensin beni
Eyledi aşkın beni hep âşinâlardan ırag
Dostlarımla dâimâ düşman eden sensin beni

bendli murabba gene Âşık Ömer'in 337 numaralı şiirine naziredir.

Millet — Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 849) *Âhu*'**nun,**

Yürü var Hak'ka eyle bir amel
Âşıka sevdâ ne güzel uymuş
Aşk oldu evvelâ dünyâya temel
Hikmet-i Mevlâ ne güzel uymuş

bendiyle başlayan şiiri ile *Ruhî*'**nin,**

Uşşâka muhkem dünyâda cânâ
Bir hoppa parlak ne güzel uymuş
Meclise her dem ziynettir hâlâ
Bâdeye bardak ne güzel uymuş

bendiyle başlayan manzumesi Âşık Ömer'in meşhur tekerlemesine nazire olsa gerektir.

Siyahî'**nin,**

İşte geldi yaz irişti nevbahâr eyyâmıdır

mısraiyle başlayan murabbaı bendeki bir mecmuada Âşık Ömer'in (543) numaralı manzumesine nazire olarak gösterilmiştir:

Sevdayî **adlı bir sazşairinin,**

Meylettim hüsnüne bir nevcivânın
Kati bîvefâmış bilmezdim evvel
Cefâsı yokdürür der idim anın
Kârı cefâ imiş bilmezdim evvel

bendiyle başlayan koşması aynı mecmuaya göre Âşık Ömer'e naziredir (No : 65).

Bay Fuad Köprülü, *Şefkat* **ismindeki bir sazşairi tarafından Âşık Ömer'in,**

Ey Ömer mecnun Ömer bîzâr Ömer Âşık Ömer

mısraiyle başlayan şiirine [No : 530] bir nazire vücude getirildiğini ve bu nazirede şair hakkında şu malûmatın bulunduğunu kayd ediyorlar [Hayat : sayı 24] :

"Bu nazire muasırlarının onun hakkında takdirkâr fikirlerini gösterdiği gibi Âşık Ömer'in daimî bir aşk mübtelâsı olduğunu da anlatmakta ve ayrıca o devrin meşhur musavvirlerinden *Levnî*'nin Âşık Ömer'in hali perişanını tasvir eden güzel bir resim yapmış olduğunu da bildirmektedir. Filhakika Levnî o devrin en maruf nâkışlarından biri ve belki birincisidir [Halil Edhem Elvahı nâkşiye kolleksiyonu, S 18. 1924].

Millet—Ali Emirî kütübhanesindeki bir mecmuada da (Manzum eserler No : 742) *Âşık Sinanî* **adlı bir şairin Âşık Ömer hakkında şöyle bir medhiyesine tesadüf ediyoruz (1) :**

Velvele ârâ imişsin bildim ey Âşık Ömer
Ne uçar anka imişsin bildim ey Âşık Ömer
Şöyle teşhîs eyledim ki ehl-i aşka ben seni
Cevher-i yektâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Âşık-ı sâdıklar içre müstemendsin müstemend
Geşt edüp gezdim cihânı bulmadım sana menend

(1) Bu manzume epeyce farklı olarak Beşiktaş — Yahyaefendi kütübhanesindeki Âşık Ömer divanının kenarına sonradan yanlış olarak Âşık Ömer namına kaydedilmiştir.

Hâsılı budur cevâbım sana billâhi sened
Sâhib-i imlâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Dilerim Bârî Hudâ'dan cennet olsun meskenin
Yâ ne bilsün kadrini nâdân olanlar çün senin
Olmak ister her kes ammâ gücü yetmez kimsenin
Bülbül-i şeydâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Lûtf edüp bize haber ver halka aşkâr eylemem
Saklarım bu sırrı cânâ kimse ızhâr eylemem
Gerçi der *Âşık Sinânî* hakkı inkâr eylemem
Haddi yok deryâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Beşiktaş — Yahya efendi kütübhanesindeki divanda *Âşkî* adlı bir şair tarafından Âşık Ömer'in bir gazeline yapılan şu tahmis yazılıdır :

Menzilim Mecnun'leyin sahrâya saldı rûzigâr
Rehgüzârım vâdi-i Leylâ'ya saldı rûzigâr
Aşkile hâlim aceb sevdâya saldı rûzigâr

Akıdup Kanlı yaşım deryâya saldı rûzigâr
Unmadık başım kuru gavgaya saldı rûzigâr

Bu meseldir derler olmaz ehl-i dünyâda huzûr
Yâ niçün mal ehli eyler devlet-i dehre gurûr
Bâki mi kalur zamânın devri etmez mi mürûr

Vasl-ı yâr ile kimi kılmaktadır zevk u sürûr
Kimini ancak gam-ı ferdâya saldı rûzigâr

Kuralı mi'mâr-ı can bünyâdına aşkın temel
Akl u fikrim âlem içre dâimâ tûl-i emel
Nem ola yâ Rab cihanda ettiğim cürme bedel

Hâsılı Hak'ka yarar yok bende bir sâlih amel
Ne içün bilmem beni dünyâya saldı rûzigâr

Sanma zâhid hubb-i dünyâya garazdır cûşumuz
Dürr-i yektâdan örülmüştür bizim mengûşumuz
Bir söz ile ârifi ilzâm eder hâmûşumuz

Ol sebebden bâliş-i hayrettedir serhûşumuz
Bir cihân ârâ içün araya saldı rûzigâr

Cân ü dilden girmişiz *Aşkî* mahabbet râhına
Tâ irince cüstücû kılmaktayım dergâhına
Bakmazam dünyâ içün dûnun ulüvv-i câhına

Bizi ey *Âşık Ömer* ancak cihan şebgâhına
Gösterüp hâb-ı emel rü'yâya saldı rûzigâr

İşte bütün bu delillerle anlıyoruz ki Âşık Ömer yalnız sazşairleri arasında değil, klasik şairler arasında da tanınmış ve takdir edilmiştir.

Onun mutasavvıflarca da benimsendiğini görmekteyiz.

XVIII **inci asır mutasavvıflarından** *Salâhî* **nin şaire aid iki manzumeyi şerhe kalkışması şüphesiz ki bu takdirin mahsulüdür. Bir çok parçalarının «İlâhi» olarak tekkelerde besteleriyle okunduğunu da** *Bay Osman Ergin* **deki yazma mecmualardan öğreniyoruz.**

« Millet—Ali Emirî» kütübhanesinde mevcud İlâhi mecmualarında da Âşık Ömer'in bir hayli manzumesine tesadüf edilmektedir ki bunların da besteli oldukları muhakkaktır.

Meşhur bestekâr *Yeniköylü Hafız Hasan*'**ın çıraklarından** *Faiz* **ve** *Hâdi* **adlı iki merhum musikişinas kardeşten tesbit ettiğim malûmata göre, Yeniköylü Hafız Hasan, şairin «Dokunma» redifli gazeline [No : 154] « Hüseynî Durak » ve « Mahur İlâhi » olarak iki beste vücude getirmiştir.**

Kadirîhane zakir başısı tanınmış bestekârlardan *Hopçu*'**nun da Âşık Ömer'e aid bazı şiirleri «İlâhi» olarak bestelediğini oğlu** *Rıza* **dan dinlemiştim.**

Klasik musikişinsalarımızın da Âşık Ömer'den seçme bir çok manzumeleri bestelediklerini gene mecmualar sayesinde anlayabiliyoruz.

«Millet—Ali Emirî» kütübhanesindeki iki mecmuanın (Manzum eserle No: 699, 849) kaydına göre,

Sakınup seyran yerine
Çıkan dilber kiminsin sen

beytiyle başlayan Semaî (No : 645) «Tahir» makamında bestelidir.

849 numaralı mecmuadaki kayda göre,

Şunda bir cânânın Rum'da Acem'de
Ederler medhini Buhârâ'ya dek

Beyitli koşma (No : 55) «Şarkı» ,

Dedi bir pir bana pişman olursun
Râzın açma Hudâ'dan gayrı ferde

koşması da (No : 31) «Türkü» olarak bestelenmiştir.

Aynı kütübhanede mevcud diğer bir mecmuada (Manzum eserler No : 699) Âşık Ömer der makam-ı Hüseynî başlığıyla şu güzel muhammes mukayyeddir (1) :

Aceb ol şâhid-i maksûda gözüm yüz süre mi
Ya bana bir dahi bu baht-ı siyeh el vire mi
Yohsa engüşt-i kazâ defter-i ömrüm düre mi

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşra süre mi

(1) Bu şiir bendeki bir mecmuada da « Şarkı » başlığıyla yazılıdır.

Hak bilür kimseye hâlim diyemem kim nicedir
Bunda ednâ olanın pâyesi anda yücedir
Şeb-i hicrin seheri yok ne karanlık gecedir

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Hele gamsız olamam râhat anınçün dilemem
Ağlamakdan gözümün yaşını bir dem silemem
Şeb-i gamda yitürüp(1) kendimi kendim bilemem

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Ne akıllar irişür bu feleğin gerdişine
Ne fikirler yeter eyyâm-ı gamın cünbişine (2)
Ne tahammül olunur hicr ü firâk âteşine

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Ey *Ömer* tâ ki bu can terk-i diyâr eylemeden
Dîdemiz bâd-ı ecel dolu gubâr eylemeden
Şeb-i gam âlem-i ikbâlimi târ eylemeden

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Gene aynı mecmuada,

Seyrederken semtini cânânı gördüm ben bu gün
Sanasın cismim içinde cânı gördüm ben bu gün
Zerre veş üftâdeler etrâfın almış mâhımın
Şübhesiz ol âfet-i devrânı gördüm ben bu gün

(1) Gitti aklım bulamam : Bendeki yazma,
(2) Teşvişine : » »

Görmemişti niçe demlerde gönül cânânını
Bulmamıştım arayup derd ü gamın dermânını
Ol yeri kıldı kadem rencîde görünce anı
Derd içün gam çekmezem dermânı buldum ben bugün

Hâtırım kıldı tesellî ol perî bin nâz ile
Hiç umulmazdı görüşmek ol hümâ pervâz ile
Okur ezberden vefâ bâbını hub âvâz ile
Çâresâzı mürg-i hoş elhânı gördüm ben bugün

Vasl oluncā ey *Ömer* ol çeşm-i hûn âşâm ile
Bir muammâ eyledim peydâ hezâr encâm ile
Bir ayın nokta iki bir göz yukarı lâm ile
İsmini yâd etmek olmaz anı gördüm ben bu gün

bendlerini ihtiva eden ve « Âşık Ömer Türkmanî der makam-ı Hüseynî » başlığını taşıyan bir murabba yazılıdır.

Bu bestelerden bir kısmının bizzat şair tarafından bestelendiği de tahmin olunabilir. Âşık Ömer'in musiki sahasında da büyük bir şöhret kazandığını görmekteyiz.

Binbaşı Hoca Emin **tarafından yazılan «Menakıbı Kethudazade elhac Mehmed Arif efendi hazretleri» adlı eserde** *Kâhyazade Arif*'**in Âşık Ömer hakkında söylediği şu sözler yazılıdır :**

Çövür şuarâsından Âşık Ömer ile *Gevherî* bir biriyle muâsır ve musâhib olup *Fener*'de bir Yahudi meyhânesinde otururlar İdâre-i akdâh-i ayş ü işret ederler Ve iskemlelerin üzerinde bilâârâm bir beyit Âşık Ömer ve bir beyit Gevherî söyler ve karşularında dahi kâtibler o beyitlerden hiç birini zâyi' etmeyüp hemen kayd ü tahrîr ederler Anlamalı tabîat-i şi'riyyeyi Âşık Ömer *Kırım*'da *Gözleve*'lidir Orada bir kahvede oturur ve çaldığı sazı başı ucuna asar kimse dokunmaz Hattâ Âşık Ömer bir niçe zaman seyr ü seyâhat edüp ba'de bu'din tebdîl-i hey'et olduğu halde yine o kahveye gelür Sazını alup çalayım der ise de o Âşık Ömer'in sazıdır başkası çalamaz deyüp vermezler Her

ne hâl ise alur çalar Andan sonra bilürler ki o gelen Âşık Ömer'in kendisidir.

Âşık Ömer'in *Tanzimat*'**tan sonra yetişen şairler arasında bile meşhur olduğunu görüyoruz. Bilhassa Âşık Ömer ve** *Gevherî* **şiirlerini çocukluğunda ezberlediğini söyleyen** *Ziya Paşa* , *Emil tercümesi* **mukaddimesinde diyor ki (1) :**

Bizim lalanın eş'ara pek mahabbeti vardı: Hattâ kendinin yazısı güç okunur derecede imlâsız olduğu halde Âşık Ömer ve Gevherî âsârından mahfûzu bulunan beyitleri münasibetli münasibetsiz sıra getirüp okur ve ara sıra kendi de kıt'a ve gazel gibi şeyler nazmedip içinde mevzun olanları da bulunurdu...

Bir kaç gün gündeliğimden tasarruf edüp lala ile beraber gizlice sahhaflara gittik; bir Âşık Ömer mecmuası aldık. Geceleri anın mûtaleası ile meşgul olurdum. Pek az müddette lalanın okuduğu ve yaptığı şiirlerin nâmevzûn olanlarını temyiz etmeye ve hattâ okuduğum Âşık Ömer ve Gevherî eş'ârından beyendiğim beyitlere nazireler bile söylemeye başladım »

Bütün bunlara rağmen eski bir an'aneye bağlı kalarak şairin tezyif edildiğini de görmekteyiz. Hattâ şiir zevkını Âşık Ömer'le Gevherî'den aldığını söyleyen *Ziya Paşa* **bile Şair hakkında çok ağır bir dil kullanmaktan çekinmemiştir.**

Harabat **mukaddemesinin «Sebebi telifi Harabat» Faslında bazı sazşairleriyle beraber Âşık Ömer'i de şu yolda tezyif ediyor :**

On beşte değildi sinn ü sâlim
Kim nazmile vardı iştigalim
Mevzun söze can verirdi gûşum
Eş'âr okusam giderdi hûşum

---

(1) Mecmuai Ebüzziya Cilt 1, S. 422 ve 457.

Verdi bana evvelâ merâkı
Meydan şuârasının nihâkı
Gâhîce *Garîbi*'yi okurdum
Âşık Kerem'e yanar dururdum
Âşık Ömer'i ki gâh alırdım
Uçkur sözüne şaşar kalırdım

Bay Tahir Nadi Ozan Özgü'den aldığım malûmata göre, meşhur *Eşref* de Maarif nazırı *Zühtü Paşa*'ya yazdığı bir hicviyede Âşık Ömer ve *Âşık Kerem* i şu yolda küçük düşürmeğe çalışmıştır :

Feyzi Âşık Ömer'in anda tecellî etmiş
Kahve kahva dolaşan bazı gazelhan gibidir
Dâhil-i cedvel eder vak'a-i Âşık Kerem'i
Nazarında o eser ders-i debistan gibidir

Muallim Naci ise *Tercümanı hakikat*'te neşrettiği makalelerden birinde bir münasebet getirerek.

Âlemde var mı bir müteşâir benim gibi
Âşık Ömer gazelleri hep ezberimdedir

tarzında bir beyitle onun kıymetini düşürmek istemiştir.

Tanzimat'tan sonra yetişen şahsiyetlerin bütün bu menfî görüşlerine rağmen Şair'in *Anadolu* içlerinde asırlardan beri kazandığı şöhret kaybolmamış, bilâkis çoğalmıştır. Aşık Ömer adını bilmeyen bir köylü hemen hemen yoktur denilebilir.

Eski mecmualarda olduğu gibi son devirlerde yazılan bir takım mecmualarda da onun bir hayli manzumesine tesadüf ediyoruz. Bunlar arasında, isim tasrih olunmamakla beraber şaire söylenmiş bir çok nazireler de vardır.

Hattâ yalnız halk zümresinin değil münevver zümreden bir çoklarının da Âşık Ömer'e karşı mütemayil olduğunu görmekteyiz. Son devrin olgun şahsiyetlerinden biri olan *Bay Ahmed Remzi Akyürek*, Şair'in meşhur "dokunma„ redifli gazelini şu yolda taştir etmiştir:

Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâne dokunma
Var mı sana bir zulmu o hayrâne dokunma

Terk eyle beni hâlime giryân olayım ben
Hecr âlemidir ettiğim efgane dokunma

Ey bâd-i sabâ uğrar isen yâre selâm et
Kûyindeki dildâde mukîmâne dokunma

Ey şâne ara beste bulursun dil-i zârı
Tel kırma fakat zülf-i perîşâne dokunma

Ey bâde eğer yârim içerse seni bensiz
Peymâneyi pür eyle de peymâne dokunma

Bîhûşum ezel süzme gözün bezmde sâkî
Ver neş'e fakat nerkis-i mestâne dokunma

Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
Sağ ol hele geç menzil-i sultâne dokunma

Öz cânım içün olma benim feyzime mâni'
Cânânıma nezr eylediğim câne dokunma

Bay Nureddin Rüşdü Büngül **de aynı mnzumeye şu yolda bir tahmis vücude getirmiştir :**

Yârimle olan ahdile Peymâne dokunma
Kalbimdeki bu şu'le-i îmâne dokunma
Dilde dolaşan aşk-ı fürûzâne dokunma
Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâne dokunma
Hecr âlemidir ettiğim efgane dokunma

Zühhâde kulak vermeyi hakka ki harâm et
Tenhâya çeküp gizlice ifhâm-ı merâm et
Üslûb-ı hakîmâne ile arz-ı kelâm et
Ey bâd-i sabâ uğrar isen yâre selâm et
Tel kırma fakat zülf-i perîşâne dokunma

Aşk ehline işret yaramaz gonce dehensiz
Câm-ı Cem'e rağbet mi olur sîm bedensiz

Düşmem hele ben çâh-ı zenahdân ola bensiz
Ey bâde eğer yârım içerse seni bensiz
Ver neş'e fakat nerkis-i mestâne dokunma

Bu bendesi Rab-bül-ezel'in ey melek-ül-mevt
Üftâdesidir bir güzelin ey melek-ül-mevt
Cân almak ise ger emelin ey melek-ül-mevt
Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
Cânânıma nezreylediğim câne dokunma

Âşık Ömer divançesinin pek çok defalar basılmış olması da onun halk tarafındanne kadar benimsendiğini açıkça göstermektedir.

Son yirmi otuz yıl içinde ise ona aid yazılar yazıldığını ve biografik eserlerde ondan bahsedildiğini görüyoruz.

Asım oğlu Mehmed Siraceddin, **« Mecmua şuara ve tezkirei üdeba» adlı eserinde şair hakkında şunları söylemektedir [1] :**

Âşık Ömer bir şairdir ki sıbyân ü avâm hattâ havvâss-ı kirâm arasında anı bilmeyen yoktur. Bir tıfl-ı nâzik mizac müsteidd-i telâffuz oldu mu ibtidâ ana arz-ı çehre-i güftüğû eden Âşık Ömer'in kelimâtıdır. Sözleri zâika-i ezvâk-ı sıbyâne muvâfık ve idrâk-i zümre-i avâma mutâbık harc-ı âlem olduğundan dîvân-ı eş'ârı defeât ile tab' olmuş iken kesb-i nedret etmiştir. Vâkıâ Âşık Ömer sazşairidir lâkin kalem şiirleri kadar güzel ve selis sözleri de vardır.

Ezcümle

Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
Cânânıma nezreylediğim câne dokunma

beyti *Bâkî*'leri *Nâbî*'leri bile takdirhân eder. Âşık Ömer ilmen ve tahsîlen değil, fakat hayâten ve fıtraten nâdir-ül-emsâl bir şâir-i millîdir.

Henüz sagîr-üs-sin iken pek hoşuma giderek ezberlediğim ve hâlâ kemâl-i takdîr ve hayretle okumakta olduğum bu müseddesini tahrîr ile ıktifâ eyleriz :

Bir âfet yüzlü dildârın yine oldum giriftâri
Cihanda görmedim ben böyle bir yâr-ı cefâkâri
Beni ağlattı dünyâda varup güldürdü ağyâri
Bulursam rûz-i mahşerde ben ol yâr-ı sitemkâri

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zâri
O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

İşim bu dâr-ı dünyâda yaman etti diyem yâ Rab
Gözüm yaşın figan etmekle kan etti diyem yâ Rab
Bana nettiyse bu şûh-i cihân etti diyem yâ Rab
Benim ebrûsu veş kaddim kemân etti diyem yâ Rab

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
O yâr ile benim dâ'vam Hudâ fasleyleye bâri

O denlü âh idüb kılsam gerek feryâd ü efganı
Ola tâ'cîz âhımdan behiştin hûr u gılmânı
Bulamazsam terazûde sıratta beklerim anı
Murûr eyler iken anın girerse deste dâmânı

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
O yâr ile benim da'vam Hudâ fasl eyleye bâri

Şirâr-ı dûd-i âhımdan ki mahşer ola âlûde
Asılup boynuna yârın günah âsâ terâzûde
Bulur isem ben ol yârı eğer cennât ü tamude
Alam anı berâberce gidem dîvân-ı ma'bûde

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

Figanım mahşer ehline ola bir âteş-i sûzân
Benim sûz-i derûnumdan cehennem eyleye efgan
Taaccüb kılalar bu âh ü zâra Mâlik ü Rıdvân
Senin *Âşık Ömer* hâlin gören âdem ola hayrân

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

Bursalı Tahir, *Siraceddin*'**in eserindeki malûmatı ayniyle** *Osmanlı müellifleri*'**ne nakletmiş ve ilâve olarak bazı yazma divanlarının nerelerde bulunduğunu göstermiştir.**

Bundan bir hayli evvel Prof. *Bay Fuad Köprülü,* **Sazşairlerine aid neşrettiği makaleler silsilesinde [İkdam: 1330-1915]** *Âşık Ömer*'**i de mevzu bahsetmiş ve onun hakkında yeni bir takım malûmat vermiştir.**

Gene Bay Fuad Köprülü 1927 yılında çıkan *Hayat* **mecmuasında "Âşık Ömer'e dair bazı notlar„ başlıklı bir makale neşretmiştir [No: 24]. Şaire aid tarihî bazı şiir parçalarını da ihtiva eden bu mühim yazıdan da bilhassa şu kısımları naklediyorum :**

"On birinci asrın ilk nısfında büyük şöhret kazanan *Kaykıçı Mustafa* dan sonra bu asrın sonunda ve müteakib asrın ilk senelerinde başlıca üç sazşairi imparatorluk dahilinde iştihar etmişti: *Âşık Ömer, Gevherî Âşık Hasan.* Bir takım menkabeleri âşıklar arasında son zamanlara kadar yaşayan Âşık Ömer'in Âşık Hasan gibi bir yeniçeri sazşairi olduğunu o devir vakayii harbiyesine dair yazdığı manzumeler tamamiyle göstermektedir. O devir şairlerinde olduğu gibi Âşık Ömer'de de cen gâverlik hissi Dinî - Sofiyane hislerle imtizac etmiş ve cenk şiirlerinin nesci dahilîsini teşkil eylemiştir.. „

"Cumhuriyet Ansiklopedisi„ nde *Bay Samih Fethi* (M. Turhan), "Meşhur adamlar Ansiklopedisi„nde de *Bay İbrahim Alâeddin* yazdıkları "Âşık Ömer„ maddesinde şair için takdirli bir dil kullanmışlardır.

İşte Âşık Ömer'e dair şimdiye kadar benim görebildiğim yazılar bunlardan ibarettir.

Bir çok bakımdan kıymetli olan Âşık Ömer'in her halde gün geçtikçe şöhreti artacak ve öyle umuyorum ki onun hakkında zamanla yeni yeni bir takım vesikalar daha ortaya konaçaktır.

ŞİİRLER

DESTAN

Gel vuhûş u tuyûru bir yâd edelim
Her birin ismiyle iyân edelim

Gör neler halketmiş Bârî Taâlâ
Ayn-ı ibret ile eyle temâşâ

Zûr u kuvvet düşer arslan şânına
Yüce taht kurup fil istühânına

Ancak karakulak varır yanına
Demir mıh kakarlar kâretmez aslâ

Ayıya hor bakma ateştir özü
Gergedan bir hayvan onun boynuzu

Gerçek kurdun dahi soğuktur yüzü
Zehir nûşeyleyen canlara şifâ

Tavuşan tutamaz bu kûhisârı
Pârsı alır asla kaçırmaz avı

Tazı dirîğ etmez eldeki varı
Çakal hırsızlıkta cümlenen a'lâ

Kepçe kuyruk dersen âteş-i sûzan
Dâim bulut ile cengeder kaplan

Maymuna her fenni öğredir insan
Parsile hasımdır bî bâk ü pervâ

Hudâ'nın emriyle geldi cihâna
Hak hidâyet etti Veysel Karân'a

Hidmet etmek için benî insâna
Deve ferişteh tir hayvan sûretâ

Bak kelerle kirpilerin derdine
Atmasalar Kaf dağının ardına

Tâ beseher kurbağanın virdine
Yıkardı âlemi heman ejderhâ

Meşhurdur müşgü ceylânın zâhir
Hınzîr-i murdârı bulsa bir kâfir

Sırtlan dahi kefen soymağa mâhir
Can verir bir lokma etine ammâ

. . . daldan dala yelip gezmede
Gelincik bulduğun çalup gezmede

Sıçan dıvarları delip gezmede
Hudâ köstebeği yaratmış a'mâ

Yaban eşeğine eyledim nazar
Sığır her tarafı otlayıp gezer

Beğendiği yerde dolaşır gezer
Câmus gölde sürer zevk ile safâ

Koyun mubârektir çıktı cennetten Keçide bulmadım eser lezzetten
Katır eşek dönmez düşen hizmetten At yanında ester misâl-i sabâ

Kedi ne kaşmerdir gör küçücükten Porsuğu öldürsen almaz kötekten
Hele hakîkatli var mı köpekten Nan yediği yere eyler can fedâ

Mikdârı küçüktür gerçi karınca Niydüğün bilirsin zahmın urunca
Gör kaplumbağayı âdem görünce Hacâbetle başın çeker hırkaya

Örümcek tel çeker görünmez hayâl Akreb kimi soksa olur bîmecâl
Çekirge de yağar bârân misâl Akıl irişmez hikmetine ammâ

Zehirde galibdir yılana çıyan Sokunca öldürür âdemi yılan
. . . ise merk-i âfet-i can Kertenkele durur kırlarda hakka

Kande ise kürkçü dükkânın bulur Bahâ vü kıymetin ekâbir bilür
Kürk olur bunların kürkü giyilür Biri vaşak, kakum samur zerdüva

Ömer hayvânâtın kadri bilindi Cümle eylediğim karar bilindi
Dile gelenleri takrîr olundu Kuşların da vasfın edeyim şehâ

Mürg-i kebîr iki Kaf dağınca var Hümâ kuşu bulut içre bîşümâr
Süleyman'dan bîat almış yolu var Sultân-ı mürgandır sîmürg-i anka

Tavus kuşunun ömürü firâvan Yetmiş şehir dolusu gıdâdır inan
Ana da gıdâyı eyledi ihsan Kendi kereminden Bârî Taâlâ

İshak kuşu dâim Hak'kadır ünü Horus nidâ eder ömrünce sonu
Lâklakla geçiyor leyleğin günü Bin yaşında ihtiyardır Akbaba

Tâvus mâlik idi aceb nefese Pâyini gördükte gelir bu sese
Giriftâr etmişler bend-i kafese Dudu kumru eyler derûnî nidâ

Deve kuşunun darbı yeğin sakın Görürsen yanına uğrama sakın
Beğendinse tüyün başına takın Bileğinden olur bir güzel cığa

Bülbül bu fenâda geçmez gülünden Baykuş üzlet etmiş halkın elinden
Çakır ile balabanın elinden Balıkçın eylemiş yurdunu deryâ

Karabatak yurdu ummana benzer
Seyfîle tavşancıl düşmana benzer
Kuğunun burunu mercana benzer
Bıldırcınla keklik ağlar dâimâ

Çaylak karakuştan döner mi meğer
Âdet olmuş sakankur kuşun değer
Dâimâ gergenes serçeyi öğer
Ölüsü dirisi bin altın bahâ

Sarı asma kıl kuyruk satarlar kandin
Âteş-i hicrâna yakmakta kendin
Darı kuşu böyle tutmazken bendin
Pervâne uşşaka eyleyip salâ

Ebâbilin nedir dâğile kârı
Cihanda bal için zâr oldu arı
Süğlün ile çakır kuşunun varı
Eyyub kurdlarından aslı ibtidâ

İpek seyreyleme serde
Uyhudan uyarır beni seherde
Dürrac mekân tutmaz değme bir yerde
Kârban kuşu da verince sadâ

Câhile...... görmemiş rahı
Ağaç kakan serde o şebkülâhı
Darcan kılmaktadır derd ile zârı
Dembedem burnuna eder ol ezâ

Martı sakakuşu kaşıkçı toygar
Lori istühanı ölçer de yutar
Sığırcık ta bulmuş epey iştihâr
Âhırın fehmeder özge temâşâ

Hüdhüdün dillerde söylenir ismi
Doğandır kaz ile ördeğin hasmı
Kırlangıcın dahi nâziktir resmi
Şâhinin önünce uçar mı turna

Sarı ile fahte yasdanır dağı
Gâh inip ovaya gezer alçağı
kılmakta bir an ferağı
Perin açıp eyler seyr ile sahrâ

Çalı kuşu bir an eylemez karâr
Çayır kuşları da bulmuş iştihâr
Samancı kuşu
Yelkovanı seyret sahrâ be sahrâ

Bu *Ömer* vuhûş u tuyûru verdi
Her kese hâlince hil'at giyirdi
Hep ismi resmiyle çekti çevirdi
Elinden geleni eyledi icrâ

— 2 —

Bîhûde akıtma gözünden yaşı
İbtidî yarattı Hudâ bir taşı
Bu ahvâle vâkıf olamaz başı
Anla nice kevn ü mekân eyledi

Ol gevhere Hudâ eyledi nazar
Rivâyet edenler böylece yazar
Oldu ula deryâ olunur hazer
On bölük ol deryâ revân eyledi

Evvel bölüğünden Arş-ı muallâ
Üçüncü bölükten Levh oldu peydâ
İkinci bölüğü felek-i meclâ
Dördüncüden mâh-i tâbân eyledi

Beşinci bölükte hurşîd-i enver
Yedinci bölükten rûzü şeb derler
Altıncı bölükten cennetler yerler
Karanlığı ziyâ iyân eyledi

Sekizinci bölük melekût ihyâ
Onuncu bölük te rûh-i Mustafa
Dokuzuncu bölük Kürsî'dir hâlâ
Ser defter-i peygamberân eyledi

Bu tarikte hâmûş kaldı kâmiller
Hikmet-i Hudâ'ya ermez gafiller
Aklını perîşân etti fâzıllar
Kimini kul kimin sultân eyledi

Cümle yerin göğün aslı bu meğer
Uşaklar mektebde eylemiş ezber
Kat be kat söylemek o da mı hüner
Okuyup tesbîh-i lisân eyledi

Sekiz cennet yedi tamudur hele
Felekler cümle-i encümler ile
Söz uzar evlerin getürsem dile
Muhtasar böyle dermiyân eyledi

Bir nev'e cevâbı kılalım gayri
Atamız Âdem'e gelelim gayri
Aslımız anlayıp bilelim gayri
Hikmet ile Sun'i Yezdân eyledi

Hudâ ferman etti çünki Cibrîl'e
İncik toprağiyle mağribden bile
Binbir isimlerin getürdü dile
Aldı bin lûtf ile bir ân eyledi

Alnının toprağı Kâ'be'den heman
Mağribden meşrikten ellerin ey can
Budların toprağı Yemen'den inan
Dört kabza toprağı yeksân eyledi

O çâri anâsır olunur isnâd
Balgam safra soda kan ile bünyâd
Hem nâr ü hâkile âb iledir bâd
Etibbâlar böyle beyân eyledi

Tîn-i pâkin tertîb eyledi Settâr
Câna fermân etti çün Perverdiyâr
Kırk yıl türâb üzre eyledi karâr
Girüp çıkup Hak'ka îmân eyledi

Bir hitâb erişti ol demde câne
Hayâta irişip baktı cihâne
Âdem'in batnına oldu devâne
Hudâ'ya hamd-i bîpâyân eyledi

Bu edâda hâsıl oldu sîm ü zer
Mürşiddir tâlibi eyleyen perver
Ârif olan alır sözünden hüner
Üstünde kâmili emân eyledi

Bir kürsî Cebrâil ol dem getürdü
Dört molla kürsîyi alıp götürdü
Üstünde Hazret-i Âdem oturdu
Kat be kat gökleri seyrân eyledi

Çün Arş eşiğine kondu bu minber
Secde edüp dedi Allahu ekber
Anda nüzûl etti Âdem Peygamber
Cümle meleklere fermân eyledi

Saf be saf melekler eyledi sücûd
Secde eylemedi âkıbet merdûd
Öyle olmuş idi hitâb-ı Ma'bûd
Azâzil'i nice Şeytân eyledi

Gururlanıp oldu emeği zâil
Yetmiş bin yıl zikri hep oldu bâtıl
Filcümle melekler hocası kâmil
Lâ'neti halka ber gerdân eyledi

Cümle melekler de vardı hayrete
Alup götürdüler anı cennete
Başlayıp Âdem'e dahi izzete
Sohbet-i hûri vü gılmân eyledi

Bir zaman eyledi cennetin demin
Sol eğe kemiğindendir Âdem'in
Gaflet aldı onu olmuşken emin
Havvâ ile demin şâdân eyledi

Bir birini bilüp oldular şâdân
Buğday ağacından görürsüz ziyan
Hulleler olundu anlara ihsân
Yemeyin deyu Hak fermân eyledi

İrişti cennetin bâbına Şeytan
Âkıbet ağzına şeytanı yılan
Düşnâm ile sürdü o yerden Rıdvan
Cennete getirmiş yılan eyledi

Ağzında Şeytan'la cennete girdi
Buğday yeyin deyu hileler kurdu
Arayıp Âdem'i Havvâ'yı gördü
Emr-i Hak'kı anlar nisyân eyledi

Eyledi anlara Şeytan iğvâyı
Ferâmûş ettiler emr-i Hudâ'yı
Akıbet yediler dahi buğdayı
Âdem Havvâ böyle isyân eyledi

Meğer kim bu imiş hikmet-i Hudâ
Âşikâre oldu kudret-i Hudâ
Anlara verdi bu gafleti Hudâ
İşte böyle terk-i cihân eyledi

Hasedle Azrâil böyle iş etti
Cümle giydikleri hulleler gitti
Peşîmân oldular ammâ iş bitti
Anlar eğinlerin uryân eyledi

Sürüldü cennetten Âdem ü Havvâ
Rahmet kapusunda Havvâ sâniyâ
Tevbe kapusunda Âdem ibtidâ
Çi fâide zâr ü giryân eyledi

Serendib'e indi Hazret-i Âdem
Kırk yıl ağladılar akıttılar dem
Cidde'ye irişti Havvâ da o dem
Biri birlerinden nihân eyledi

Emr-i Hak oldu anlara mülâkat
Cibrîl nâzil oldu edüp iltifât
Hasret ü firkatten buldular necât
Sığır ile koyun ihsân eyledi

Ol koyunun yünün eğirdi Hâvvâ
Eğnine kıldılar yosma bir abâ
Deriler dokudu Âdem sâniyâ
Giyip vücudların pinhân eyledi

Çıktığı dem Âdem cennetten çıplak
Dört damla damladı incirden mutlak
Setr içün incirden eyledi yaprak
Birin penbe-i râyegân eyledi

Ikincisi ak dut anladın bildin
Dördüncüsü şeker sözüme geldin
Üçüncü kara dut haberin aldın
Musannifler *Ömer* beyân eyledi

— 3 —

Bir gün ecel gelip irişe bize
Can ile gûşedin deyeyin size
Gel deyu bekaya oluna ferman
Nicedir olurken ahvâl-i insan

Ölüm yasdığına koyunca başı
Cem'olur yanına kavm ü kardaşı
Almaz olur tab'ı etmeği aşı
Arayıp bulmağa derdine derman

Hak'kın emri ile gele Azrail
Olamaz önüne kimesne hâil
Cümle mahlûkatı eyleyen zâil
Kurtulmaz elinden insân ü hayvan

Bir kez olunca ol emr-i Rahmânî
Tırnaktan dizine çıkınca canı
Sal adem mülküne ibn-i fülâni
Tutuşa yüreği mânend-i külhan

Ferce bulup gele İblis o bedhû
Diye îmânın ver sana verem su
Merdûd-i ezelî ol âsî bedrû
Ey garîb olmuşsun ziyâde atşan

İlâhî alırken sen cânımızı
Afveyle sen bizim isyânımızı
Emânet eyledik îmânımızı
Bizi emîn eyle Min şerr-i Şeytan

Ruh tulû' eyleyip hulkuma gele
Hamdeyle Hudâ'ya pâki kalb ile
Makbuldür tevbemiz ol mahal bile
Kendi fazlındandır bu lûtf u ihsan

Bir dahi dest urup edince zoru
Pençe-i darbından dü çeşmin nûru
Bir an da cân ü tenin kala kuru
Döküle yüzüne misâl-i bâran

Uzada âkıbet dest ile pâyı
Kor gidersin bunda cümle eşyâyı
Terkeyleye âhır dâr-ı fenâyı
Gerek senin olsun İran ü Turan

Salât ü savm ile olmayan medyun
Çıkınca tahtaya cesed-i
Akıtmaz gözünden bârân-ı Ceyhun
Soyalar câmeni olasın uryan

Dökeler üstüne âb-ı revânı
Altına çekeler râh-ı revanı
Ne ise edeler gasil erkânı
Râh-ı musallâya olasın revan

Koyalar seng üzere gele cemâat
Çağıra müezzin er kişi niyyet
Saf tutup karşına dizile kat kat
El bağlıya dura karşına yâran

Çar kişi duşunda götüre seni
Yerin karnın yırtup yatıra seni
Götürüp kabrine getüre seni
Üstüne türâbı örteler ol an

Çevrene cem'olup dizile ol hîn
İlâhî âhırda Kur'an-ı mübîn
Başlayıp okuna Sûre-i Yâsîn
Okunup Fâtiha dağıla yâran

tek ü tenhâ seni korlar giderler
İsmini hâtırdan ihrâc ederler
Duydun mu fülânı fevt oldu derler
Böyledir ezelden âdet-i devran

... yukarı can ver Allah
Urunca tahtaya başın diye ah
Sıdkımız budürür Âmentü billâh
Bile öldüğün ol mahalde insan

Akabince gele Münkir ü Nekir
Diyesin Rabbim tez evvel haber vir
Havfından vücûdun titreye tir tir
Tutmuş ik-mzunda [1] bir gürz-i giran

Sora Peygabr'in mezheb ü dînin
Verirsin mûr ile pür ola sînin
Kıble vü milletin cümle âyînin
Bilâ havfin eğer cevâb-ı âsan

Eğer verir isen akr-i cevâbı
Niçin gûş etmedin deyu kitâbı
Edeler cânına dürlü azâbı
Ederdin cilve-i sohbet-i yâran

[1] «İki omuzunda» yerine.

Mülk-i beka için yapış bir kâre
Çok çalıştı buna bulmadı çâre
Yanmasın der isen vücûdun nâre
Bu maraz-ı mevte hazret-i Lokman

Bir zaman şâh iken vahş ü tuyûra
Ecel câmın içip girdi kubûra
Fermânı yürüdü mâr ile mûra
Hükmederdi ins ü cinne Süleyman

Yatur zemîn içre niçe Ya'kub zâr
Habîb-i ekremle hem Çehârıyâr
Dahi Yûsuf gibi mahbûb-i dîdâr
Ebû Bekr ü Ömer Ali vü Osman

Cihâna geldiler oldular gaib
Sütûn-i dîn olan sâhib mezâhib
Kodular yerine bir aded nâib
Hanbelî Şâfiî Mâlikî Nu'man

Bu resme kalmaya hiç nesl-i ümmet
İsrâfil sûrunu çala ol sâat
Küffârın başına kopa kıyâmet
Kalmaya cihanda zîrûh bir can

Gör nice harceder bu çarh ricâli
Şems ü mah
İrişe dünyânın gayri zevâli
Nice kalıserdir bu köhne vîran

Penbe veş atıla dağlarla sahrâ
İkinci sûrunda dirile yekpâ
Ebir veş döküle zemîne semâ
Kurula mahşerde Sırât u Mîzan [1]

— 4 —

Kadir ü kayyûm Ahad-i bîçûn
Sâni'-i lemyezel sun'-i Kâf ü Nun
Lûtf u kerem issi Gani girdigâr
Kalbimi bu yüzden pür etti envâr

Sen bu âyîne-i zât-ı meşhûda
Süleyman olursun mülk-i vücûda
Kaddin hamîde kıl baş eğ sücûda
Hükmüne râm olur kamu mûr ü mâr

Âşıklar eylemez da'vâ-yı nihan
Seyreder esrârı iyân u beyan
Da'vâya muindir muîn ü nişan
Çekmeyen çeşmine perde-i berdâr

Mihmânısın işbu köhne durağın
Ötesin arama senden ırağın
Göçtür yarın hâzır eyle yarağın
İdegör sen seni senden haberdâr

---

[1] Bu manzume yalnız konya müzesindeki nüshada eksik olarak mukayyettir. Bu eserin 220 den 229 uncu sahifeye kadar olan kısmı eksiktir ve bu destanın son kısmı da bu zayı olan yerdedir.

Yerde gökte olan peydâ vü gaib
On iki matla'u hefti kevâkib
Arş ü Kürs ü Kalem cümle merâtib
Cümlesi sendedir sende âşikâr

İlm-i dekayıktır kal ile kîlim
Bu bâb-ı hikmette kavî delîlim
Mantık u hey'ettir dehanda dilim
Âyet-i Kur'an'dır îmânım ikrâr

Ayağım Hut burcu hameldir başım
Kamer zebânımdır nutk-ı sâbâşım
Utârid tab'ımdır yâr-ı sırdaşım
Zühredir yüreğim rakseder oynar

Müşterî bağrımdır cünbiş-i dâğım
Yüzüm güneştürür rûşen çerâğım
Mirrih ödüm oldu Zuhal dalağım
Kaddi bâlâ burc-i Sevr işi düşvâr

Kollarım Cevzâdır misâl-i şecer
Seretan hem destim Sümbüle çeker
Göğsüm Esed göbek Mizân'a benzer
Her biri durmayıp ederler devvâr

Akreb önü ardım kays-i
Omuzlarım Delv'i tamam yedidir
Fikrettim zânûlar burc-i Cedî'dir
matla'-ı seyyâr

Kök tırnak sinir hâk ile âbâd
Şafra süd ü balgam bem ile mu'tâd
Ateş kanım etim âb ile ruhbad
Çârı anâsırı eyledim ızhâr

Sağım mağrib oldu meşriktir solum
Ayağım taht başta tacım ukulüm
Yemin hod önümdür bulmuşum yolum
Şu cihânı dahi kıldı âşikâr

Tâlib-i dünyâdır el ile ayak
Dilim monla oldu nâibim kulak
Ayn-ı ibret ile temâşaya bak
Kalbim sicillinde gör ki neler var

Hâk-i siyâh oldu atamız iyan
Kulaklar göz burun hem dahi dehan
Atamız bu rümûzu beyan
Yedidir başımda bahr-i bîkenâr

Tevârih hey'etim gerdiş-i gerdun
Sidre tarf-ı beynim Kays-ı zûfünun
Kafam Arş-i a'zam levh-i Kâf ü Nun
Diraht-ı Tûbâdır turra-i tarrâr

Kaygu karanlıktır misâl-i zulmet
Hastalık furtuna sağlık selâmet
Aydınlık menzili safâ-yi râhat
Gönül keştî akıl reîs-i rüzgâr

Çârı anâsırdır tendeki varım
Ra'd ü berk âhımdır figan ü zârım
Anlardır hikmette dört vefâdârım
Başım yağmur bulut öyge vü âz âr

İbtidâ menzilim âlem-i Lâhût
Üçüncü seyrânım oldu Melekût
İkinci âlemim mülk-i Ceberût
Nâsûta erince eyledim ikrâr

Ma'nâda Cebrâil akl-ı nüktedan
Sûr eyler İsrâfil na're-i dehân
Mîkâil değil mi fehm ile iz'ân
Azrâil temsîli tab'- ı bedhâr

Cismim Tûr oluptur aklım tecellî
Tevrat Zebur İncil Fürkan küllî
Akıl hired andan bulur tesellî
İşbu künûz içre olunmuş esrâr

Gözlerim ay ü gün budur ma'nâsı
Çeşmimi yumduğum gaflet havası
Arz-ı tis'în ile heyhat sahrâsı
Yedi iklim yedi a'zâma pergâr

Erbâb-ı hünerdir ehl-i kerâmet
Su gibi arıdır erbâb-ı uzlet
Seherde uyhudur fi'l-i şekavet
Ehl-i şirkten olur gezen şermisâr

Aybın setreylemek her bir
Sohbeti cennettir kâmil vücûdun
Tutmaktır rızâsın Rabb-ül- Vedûd'un
Kurbet-i câhilân dûzah-ı pür nâr

Sû-i zan . . .
Ehl-i gıybet cinnî Ehremen mesel
Hüsn-i zanneylemek güzeldir güzel
Bî namaz şeytana olur alemdâr

Dâhildir hayvân-ı nâtıka insan
Kaplan munâfıklık tekebbür arslan
Tevâzu' ehlidir bil ehl-i îman
Nefsimle gazabım ejder ile mâr

Mâlihulyâ ehli fîl ü gergedan
Hırsızlık san'atı gol-i beyâban
Hayvanlık çok yemek billâhi inan
Şehvete uyanın mislidir himâr

Bedhuy kurda benzer fitne çakala
Bütün anladığım her daldan dala
Hîle tilkiliktir gitme hayâle
Kedilik kaptığım sakladığım fâr

Eti yenir kuşlar iyi hâlimdir
Ol yırtıcı kuşlar şum cemâlimdir
Eti yenmiyenler hem hayâlimdir
Fikrim anka gönlüm taht-ı cihandâr

Kocalık güz faslı nazar et râza
Yiğitlik âlemi benzer ilk yaza
Bunamaklık kıştır ömr-i dırâza
Tıfıllık misâli eyyâm-ı bahâr

Râh-ı müstakîmde ferîk olmuşum
İsyan.......
İsyan deryâsına garîk olmuşum
Mağfiret umran yâ Ganî Gaffâr

Aşkına eyledin var istüvâyı / Arş ü Kürsî ile hefti semâyı
Yarlığa *Ömer*'i ol bî nevâyı / Behakk-ı hürmet-i Ahmed-i Muhtâr

— 5 —

Yer ile gök azîm etti maslahat / Gök söyledi burc-i bâran benimdir
Yer söyledi tevekkülî söyleme / Zâhidâ arş benim seyran benimdir

Gök söyledi ne inâda varırsın / Dinle kim sen değilsin sen de bilirsin
Ben yükseğim sen alçakta durursun / Bunca kalbi taht-ı revan benimdir

Yer söyledi benim seni döndüren / Evvel Cebrâil'in
Alçaklardan yükseklere bindiren / Kulu Kanber Şâh-ı merdan benimdir

Gök dedi ki gel otur hesablara / Değme melâikim gelmez kablara
Zühre şems ü mâhitablara / Yüce yüce dem ü devran benimdir

Yer dedi ki asla çekmem firâkı / Bende yanar evvel Mevlâ çerâğı
Evliyâlar enbiyâlar durağı / Yedi deryâ yedi umman benimdir

Gök söyledi bende rûzigâr eser / Üçyüz altmış altı damarın keser
Ben olmazsam seni zulümat basar / Ol güzel kurulu dîvan benimdir

Yer söyledi türâbımız denk verir / Seher vakti âlemlere denk verir
Her bahçede yüz bin çiçek renk verir / Yıkımdan kurtarır gülşan benimdir

Gök söyledi bulutlarım bulanır / Yedi katta dolaylarım dolanır
Yağar yağmur bütün yerin sulanır / Gök eden

Yer söyledi dağım nurdur taşım nur / Kendisi nur dîdesi nur kaşı nur
Deryâlardan sahrâlara taşınur / Cefâkeşin neslin bozan benimdir

Gök söyledi kimden aldın haberi / Bende olur hep melekler serveri
Arş'ın Kürs'ün yerin göğün lengeri / ulu Sübhan benimdir

Yer dedi ki yalan dedin buradan / Âlimlerim okur aktan karadan
Seni beni ikimizi yaradan / Cümlenin murâdı Rahman benimdir

Gök söyledi şimdi kaya yıkarım
Ey yer seni ateşlere yakarım
Emr edersem yıldırımım çakarım
Şimdi top benimdir çevgân benimdir

Yer dedi ki benden yüksek durursun
Tâ ezelden sen hasmını bilirsin
Neye büyük söyler mağrûr olursun
Yıldırımın tutan sultan benimdir

Cök söyledi hesab olmaz yıldızım
Gılmân ile hûri melekler bizim
Seni küşâd eder olua gündüzüm
O güzel Arş ile Rahman benimdir

Yer söyledi aç gözünü bak bana
Bende yatar Cihan Serveri hâlâ
Bende olan sende var mı dursana
Öyle devlet benim ihsan benimdir

Gök işitti bunu etmedi cengi
Yazdı *Âşık Ömer* bu cöngü kendi
Dedi ki yer ettin sen bize rengi
Yerle göğün medh-i lisan benimdir

— 6 —

Diyâr-ı Bursa'da eğlendik kaldık
Sürdük yüzümüzü ziyâret kıldık
Şimdilik budur bize mekân deyu
Kutb-i âlemdir *Emir Sultan* deyu

Keşişdağı meyva kânıdır gördük
Çukuryaylay-astık [2] tutyasın derdik
Evliyâlara çok yüzümüz sürdük
Getürdük yârâna ermagan deyu

Kale'de kar tuttu güç ile kaçtık
Yakacık'tan bakıp deryâyı seçtik
Karapınar'ın soğuk suyun içtik
Ateş yaktık seyretsin yâran deyu

Soyran yaylasında üç gece yattık
Kuyulu kayayı ziyâret ettik
Kurşunlu kilse'yi görmeden gittik
Böreklerin kaymağına ban deyu

. . . . Kısıklı'dan beridir
Mekke'lidir güzellerin biridir
Pir emir Sultan ömrümün varıdır
Oyunlar oynarlar bu meydan deyu

Çamlıca'ya Teferrüc'e varanlar
Umur Beğ'in hamamına girenler
Monla Arab câmi'ini görenler
Berberleri sabun sunar yun deyu

Eğer âşık olup dîvan durursan
Temenye'nin güzellerin görürsen
Sunup hâkipâye yüzün sürersen
Top oynarlar elem çekmeyin deyu

Soğucuk pınardan doğrudur yollar
Abdülmü'min köşkü doldu güzeller
Karanfiller kasrı donattı güller
Cem'oluben geldi hâzıran deyu

Üftâd-efendi [1] bahçesin görenler
Yiyüp içüp zevk u safâ sürenler
Dilberle Abdal Murâd'a varanlar
Bunda derilüp hep ârifan deyu

Gazi hünkâr câmi'ini görenler
Eski Kaplukça'da havza girenler
Çekirge'ye varır derdli olanlar
Böbürlenir safâ etti can deyu

Kara Mustfa Paşa
Bir gidi de börekçiyi döğüyor
Kaynarca da nöbetini savlıyor
Ete niçin komadın soğan deyu

Cehudlar murdardır it gibi kokar
Kalyoncular dâim yollara bakar
Andan yolum Çatal furun'a çıkar
Aceb öldümü bir ala hayvan deyu

Kalenderhâne'den çün şehre sürdük
Çıra pazarında bir civan gördük
Tabaklar'da [1] merdâne konuştuk sorduk
Âşıkına der içinden yan deyu

Andan Âlem oğlu kahvesine var
Âşık elinden koş hatırcığın sor
Güneş serviyi seyredip gör
Âh etmede serv-i hirâman deyu

Bezzazlar saraclar durmayıp satar
Nâkacılar avretlere söz atar
Kapucular etti hem derdim beter
Dahi çıkarmadık kılabdan deyu

K
Sarhoş gavga edüp bir söz atınca
..
Ağa meydan eder yol erkân deyu

Tavuk pazarında aldı beşimi
Sevdâya uğrattı garib başımı
Anadan doğru gitti deyu

Yorgancılar çok çalışır yorulur
Gelinciğin dilberleri sarılur
.....
Kardeş meydan görsün gel heman deyu

Bez esnâfı mâil kıymetli taşa
Kuyumcular bakakalur gümüşe
Haffaflar da yüz elli der on beşe
Boncuk ta olsa satar mercan deyu

[1] Şimdiki Dabakhane

Âşıka dan ikrârın güdüyor
Çok dilber... gidiyor

Üstünde gördüm biçaklar var
Abacı dilberlerin

Eğer âşık isen ikrârına dur
Irgandı seyir et binâsını gör

Namazgâhta kıldık hâcet namazı
Eşrefoğlu'na var eyle niyâzı

Söyle kelâmını kalbinde pişir
Timarhânede deliler çağrışur

Âşık Ömer anı zikreyle her bâr
Şehirli şehbazı ile seyre var

Elâ gözlülerin medhin ediyor
Yeni han'da malı bazirgân deyu

Öyle öğrendik biz küçükten deyu

Elâ gözlülerin safâsını sür
Sed başından çağır bize arslan deyu

Yeşil imâret'te gördük ifrazı
Murâdımız verici Sübhan deyu

Her can kıymet bilmez yerine düşür
De ver ol ma'cundan deyu

Bir hoşça yer imiş hem İnmeciler
Rahmet merhamet eder Rahman deyu

— 7 —

Hey gaziler bir seyrâna uğradım
Dokuz kişi bir pireyi kovalar

Mutaflar hep derildiler şaştılar
Ayağına yüz çift manda koştular

Gelir iken karşı tuttum bacağın
Vardı yıktı bir fukarâ ocağın

Bakın pire bize ne hal işledi
Anı gördüm topuğumu dişledi

Bakın hele şu pirenin işine
Topuz ile gül eyledim başına

Uyurken uyandım anı bekledim
Ocaklara düşüp küle bulandım

Söylenecek dinlenecek hal değil
Ardı sıra erilecek hal değil

Et hammalları görünce kaçtılar
Göde çok çekilecek hal değil

Düşüremedim pirenin kalçağın
Elli yılda yapılacak hal değil

Düşüp önüme at gibi kişnedi
Zorlu gidi yakalanacak hal değil

Henüz girmiş elli sekiz yaşına
Kirpikleri kırılacak hal değil

Kollarım sığadım karşı dayandım
Dahi gözüm açılacak hal değil

Âşık Ömer eder bunu söylerim
Durmayıp pirenin medhin eylerim
Aşk elinden dünügün inlerim
Akıl verip inanacak hal değil

— 8 —

Yalancı dünyâya aldanma yâhû
İki kapılı bir virânedir bu
Bu dernek dağılır bu an eğlenmez
Bunda konan güçer mihman eğlenmez

Bakma bunun karasına akına
Benzer heman oğlan oyuncağına
Gönül verme bostanına bağma
Bunda âkıl olan insan eğlenmez

Doğrusuna gide görün yolların
Dünyâ zindânıdır mü'min kulların
Çeke görün darbın yüce yılların
Zindanda olan hod insan eğlenmez

Ey gafil ne sandın bu rûzigârı
Yükün yüklede gör evvelce bâri
Durur mu anladın tâze bahârı
Yoksa yolcu gider kervan eğlenmez

Var ibâdet eyle Mevlâ yoluna
Bir gün sefer düşer berzah iline
Bunda ne eylersen anda buluna
Otağı kalkıcak sultan eğlenmez

Ömür tamâm olur defter dürülür
Hak'kın dergâhına kullar derilir
Sırat köprüsüyle Mîzan kurulur
Buyruğu tutulur ferman eğlenmez

Zâhid nice oldu bunca peygamber
Kani Halîlullah Sıddîk-ı ekber
Kani Ömer Osman, Bû Bekr ü Hayder
Bunda gelen gider bir can eğlenmez

Sular olmuş gibi dîdâra akmış
Mahabbet bahrinde bir katre akmış
Dün gün akar çağlar meydana akmış
Mevc urur çalkanır umman eğlenmez

Gerek yaz kış gerek bahâr ile güz
Devrederler Hak'kın emriyle dübdüz
Gerek mihr ayiyle gerek ki yıldız
Felekler rakseder bir an eğlenmez

KOŞMA

A

— 9 —

Bir kaşı hilâle meyletti gönül
Yanağı gülleri beyaza dönmüş
Çağı geçmiş ammâ yine bir hoşça
Ruhler solmuş ammâ yine bir hoşça

Âşık eğlencesi hubların şâhı
Hatt-ı ruhsâriyle, zülf-i siyâhı
Nâz ü istiğnâyı koymamış dahi
Henüz gelmiş ammâ yine bir hoşça

Cevreyleme bana ömrümün varı
Hatâdan hıfzede Cenâb-ı Bârî
Rind meşreb ol artık terkeyle ârı
Yiğid olmuş ammâ yine bir hoşça

Ömer der vaslına eren öğünsün
Vakti gecikmeden meyvasın dersin
Âlemde heman o safâsın sürsün
Sona kalmış ammâ yine bir hoşça

— 10 —

Yine müjde kıldı sultân-ı nevrûz
Şu'le-i nûr ile mihr-i şebefrûz
İrişti zerrîne feth-i Messîhâ
Mir'ât-ı feleği kıldı mücellâ

Dürlü şükûfeler dürlü kokular
Hep eridi karlar revanî sular
Dürlü hâlet verir cihâna bûlar
Irmaklar bulandı mevc urdu deryâ

Nergisin kalmadı uyhu gözünda
Çemen mevc urdukça sahrâ yüzünde
Uyanıp bir ferah buldu özünde
Görünür câbecâ lâle-i hamrâ

Sâkiyâ piyâle alınca ele
Gör ne rümûz ile arzeder güle
Surâhi şevk ile eder gulgüle
Mahabbet nâmesin bülbül-i gûyâ

Ömer elde ferah bir câm-ı Cem'dir
Ölmeden sürelim bu da bir demdir
Meclis-i gamhâne kayd u elemdir
Mey ü mahbûb ile kekişti sahra

— 11 —

Cüz'î hidâyetin dünyâya vermez
Sun'-i hikmetine akılları ermez
Kemâl-i keremin müştâkı Mevlâ
Yerlerin göklerin hallâkı Mevlâ

Hicr ile Eyyûb'u nâlân eyleyip
Hazret-i Yûsuf'u sultân eyleyip
Kebşi İsmâil'e ihsân eyleyip
Ya'kub'a çektiren firâkı Mevlâ

Azameti birle var edip Arş'ı
Lûtf-i kudretiyle var edip ferşi
Yedi yıllık yoldur karşı be karşı
Bu yedi kubbe-i nüh tâkı Mevlâ

Yok iken akrânı ins ü melekte
Hazret-i Yûnus'un batn-ı semekte
Getirip dünyâya devr-i felekte
Virdini eyleyen yâ Bâkî Mevlâ

Afveder *Ömer*'in cürmün götürür
Yerde gökte kısmetini bitirir
Kullarının murâdını yetürür
Her kesin rızkının razzâkı Mevlâ

— 12 —

İriştik vaslına mâh-ı sıyâmın
Bilenler ahvâlin rûz-i kıyâmın
İktidâ eyledik ibtidâsına
Çalışır varınca intihâsına

Niçe canlar vardır lâilâc yatur.
Dünyâdan el çekmiş ihtiyac yatur
Zemîne garkolmuş susuz aç yatur
Âlemde sağların bir duâsına

Hudâ'nın kudretin hikmetin fikr et
Gün bu günkü gündür bu deme şükr et
Ko gayrı efkârı Mevlâ'yı zikr et
Düşme gel cihânın sâbıkasına

Cehdeyle hayrolsun kîl ile kalin
Kârın şefâate kaldıysa hâlin
Sana nef'i olmaz fikr-i misâlin
Arzeyle Hudâ'nın Mustafâ'sına

Ey *Ömer* âkıbet işbu cihânın
Gönül hoşluğile geçen zamânın
Harâb olmasına var mı gümânın
Ermez mi elvedâ merhabâsına

— 13 —

Nevbahâr eyyâmı artmada cûşun
Pâyine yüz sürer eyler hurûşun
O deme erdiği çağların Tuna
Beklemez suları dağların Tuna

Selsebîl âbından karışır sana
Irmakların revân olur her yana
Nûşeden âlemde lezzetin ana
Karışır ummâna çağların Tuna

Her kande anılsan medhin olunur
Şehirlerin serhadlerin söylenir
Merd yiğid kucaklarında bulunur
Ancak bağçelerin bağların Tuna

Pençe-i kahrından gerektir hazer
Eşinden ayrılmış
Geçirdin üstünden niçe
Çoktur bencileyin ağların Tuna

Âşık Ömer düşüp yahşi eyyâma
Sağ u solu hâzır durur selâma
İşin terkeylerdi hâs ile âma
Tutmuş şükûfeler tuğların Tuna

— 14 —

Ey dil eser fenâ badein olursun
Yahşi kem söyleme nâdim olursun
Mesîm-i subuh veşten müberrâ
Özün bilmezlere Hayren ve şerrâ

Gâhilin bed sözü cana dikendir
Ârifin kelâmı misk-i Huten'dir
Ârife lec düşmez başı esendir
İrdiği dimağı kılar mutarrâ

Şerîat tarîkat bir özge kândır
Hakîkat esrârı genc-i nihandır
Ma'rifet meydanı âli meydandır
Ana yol bulamaz dûnî teberrâ

Görmeyen leddünnün karasın akın
Ebkâr-ı ma'nâya olamaz yakın
Bu bâbı fehmeder zannetme sakın
Zâhirî olanlar sûretâ garrâ

Âşık Ömer şimdi Mecnûn'a akran
Şerâb-ı aşk ile vâlih ü hayran
Olmuşum bâde-i gafletle sekran
Diyâr-ı gurbette mest-i muharrâ

— 15 —

Dil verip sevdiğim şîvekâr olsa
Gayetle sevdiğim hüsündâr olsa
Sînesi bendleri çözülse dursa
Rûyinde benleri dizilse dursa

Yâremi istese tutsa rızâ mı
İçirsem destinden bir dolu câmı
Hizmetin eylesem olsam gulâmı
Ol âhû gözleri süzülse dursa

Gayet hazzederim ol mehcebinden
Dolasam kolumu emsem lebinden
Letâfet . . . . gabgabindan
Adûların bağrı ezilse dursa

Ömer Âşık'ın artınca âhı
Hüsnünün zekâtın olmuştur âhı
Seni sevenler niderler günâhı
Fukarâ karşında dizilse dursa

— 16 —

Aşk u mahabbetten da'vâ kılanlar
Deryâ-yi hikmette gavvâs olanlar
Başına sultandır bî bâk ü pervâ
Hakayıkta olur bir dür-i yektâ

Lâübâlî olup dehrin seyyâhı
Zümre-i uşşâka düştükçe râhı
Rintler meclisinde eder samahı
Sunulur destine câm-ı dilküşâ

Lâ deme ey perî pendim aseldir
Şecer-i meyvaya darb-ı meseldir
Ağır ol yeğinlik tab'a keseldir
Dokunur a'dâdan bin seng-i hârâ

Hidâyet olunca âşık cânâna
Serfürû eylemez değme bir câna
İrişir elbette sırr-ı nihâna
Yeksandır yanında a'lâ vü ednâ

Âşık Ömer sever dildârı velî
Evvel mısra'ların harf-ı evveli
Âşıkâre ismin eylemez celî
Bir güzel ismine düşer müsemmâ [2]

— 17 —

Giriftâr olanlar bir özge derde
Deli gönül gafil olma bu derde
Yetirir kendini gider araya
Niçeler başile gitmiş araya

Aklın aldırmışsın nerde gezersin
İstediğin nedir nerde gezersin
Âlem kızgın saçtır nerde gezersin
Âkil insan kendi kendin araya

Harcettin ömrünün varın kazana
Can mıdır can verip cihan kazana
Kadir isen gel birisin kazana
Can odur can vere cihan araya

Yârı gördüm nikab etmiş yüz elden
Ölmek olur geçmek olmaz güzelden
Ağlayı ağlayı gitti güz elden
Gelmişim cihâna güzel araya

Beğim *Ömer* üftâdenin nesine
Saf olam seninle sîne be sîne
Meyledesin adûlarla nesine
Boynuna el girmesin gömlek araya

— 18 —

Nice dil vermesin dîvâne gönlöm
Aşkıyla olaldan mestâne gönlüm

Güftâr eyledikçe cânımın cânı
Nebât-ı kand ile beslemiş anı

Bu aşk bize belâ olmasın dostlar
Kimseler mübtelâ olmasın dostlar

Ömer âşıkındır medhini kılur
Tekellüm bâbında kim kadir olur

Böyle bir cemâli münevver aya
Nazar etmez oldu câm-ı sahbâya

Mest ü medhûş eder cümle cihânı
Pesend âferin büyüden anaya

Bülbül veş hem nevâ olmasın dostlar
Böyle bir dilber-i şûh u garrâya

Var mıdır yârine bahâne bulur
Böyle tuhfe böyle rengin edâya

B

— 19 —

Ol mâhın hüsnünde hâl-i mükerrem
Çâh-ı zanahdânın çeşme-i Zemzem

Görünce yüzünü ey gül'izârım
Arzıhal sunmağa kalmaz karârım

Yâr mahrem edinse kendiye bir dem
Sînem kanun olup bu işe her dem

Safâ kılmaz deme ol saçı Leylâ
Etme Mecnun sıfat âh u vâveylâ

Âşık Ömer o mestâne bakışlar
Ol lâ'l-i leblerle dürdâne dişler

Hacer-ül-esved'dir ey kaşı mihrâb
Cemâlin uşşâka kıble-i eshâb

Artar bülbül gibi feryâd ü zârım
Kulunum demeğe ederim hicâb

Bana bin dem gelir hayâl-i hurrem
İniler dest-i gam urdukça mıdrâb

Ne murâd istedin vermedi Mevlâ
O da olur gönül sabreyle bâb bâb

Gelişler ğülüşler tarz-ı revişler
Harâbeder seni harâb u yebâb

— 20 —

Sözümden mahabbet remzini alıp
Ölümlü hastası olduğum bilip

Nâz ü istiğnâya başladı habîb
Yanıma gelmeğe âr etti tabîb

Nân ü nemek hakkın basmak dilersin
Bu ben efkendeni asmak dilersin
Hayâtın bâbını yasmak dilersin
Emrin olsun işte gerdan işte ip

Neyleyim cânıma devirdin beni
Sevgili yârimden ayırdın beni
Âhım ile halka duyurdun beni
Dilerim Allah'tan bulasın rakîb

Adâlet yaraşır mürvetli câna
Ya irgör visâle bâkî bu câna
Böyle bî vefâlık düşer mi şâna
İki rahmetten kıl birini nasîb

Ey *Ömer* olmuşum dillerde bednâm
Sen vefâ kılmazsın ben sabr ü ârâm
Neyleyim bu yüzden elverir eyyâm
Sende hüsün bende mahabbet garîb

— 21 —

Sebep oldun ayırdın beni yârdan
Kurtulma cihanda âh ile zârdan
Tîg-ı gazab sana yâr olsun rakîb
Köhne dünyâ başna dar olsun rakîb

Geçir günün gam ile safâ sürme
Âhırette râhat yüzünü görme
Âlemde mahrûm ol murâda erme
Cehennemde yerin nâr olsun rakib

Ol gözleri meste oldum mübtelâ
Güldürmesin seni efendin Mevlâ
Sen nedâmet oldun başıma belâ
Ağlamaklar sana kâr olsun rakîb

Dilerim zindanlar olsun durağın
Tutulsun dâimâ elin ayağın
Derd ü mihnet ile geçsin her çağın
Rûz ile şeb işin zâr olsun rakîb

Doludur gözlerim yaş ile nemden
Kurtulmayasın sen derd ü elemden
Ömer'i ayırdın ol gonca femden
Belâ mihnet başna var olsun rakîb

— 22 —

Sabr-ı Eyyûb ile îd-i visâle
Ey gönül düşme sen böyle hayâle
Ahdedip ol perî dedi yâ nasîb
Bize ol demlerden ölüm an karîb

Artup gitmiş idi âh ü fezâsı
Gülün kulağına girmez sadâsı
Mukarrer olaydı mihr ü vefâsı
Yok yere gözyaşın döker andelîb

Yoktur aşka düşen âşıka râhat
Gönül tâliinden eyle şikâyet
Resm-i kadîm üzre bu imiş âdet
Serde sitâre yok neylesin rakîb

Ey gönül aşk ile düştün bu hâle
Âkibet düşürüp bin mekr ü âle
Hevâdâr olursun her kaddi dâle
Sakın aldatmasın seni dilfirîb

Bu nârın kimisi sadr-ı gınâda
şık *Ömer* gibi var mı fenâda
Kimi demde kimi renc ü anâda
. . . . . üftâde garîb

— 23 —

Koyup el güğsüne Hak'kın selâmın
Kıldım âdâb ile feth-i kelâmın
Verdi bendesine bir şâh-ı mahbûb
İşte böyle olsa âlemde mahbûb

Şûh-i nevrestedir serv-i nevbahâr
Cemâli bağının bülbülü hezâr
İdeyim pâyine sirişkim nisâr
Dahi taze açmış gonca-i mergub

Vefâlar kılıcı kavline sâdık
Kemend-i zülfüne bendolan âşık
Hüsnü hub mülâyim kalbe muvâfık
İstemez çîn ilen verseler mansûb

Gönül ol sevdâyı serv-i semenden
Kal'a-i vuslata burc-i bedenden
Çeker el can meğer el çeke tenden
Atılır gördükçe şevk ile bir tup

Ey *Ömer* edersin aklını zâyi
Çekenler âlemde hüzn ü belâyı
Bekle tevekkülde olma hevâyî
İrişir murâda misâl-i Yâ'kub

C

— 24 —

Şunda bir dilberin âhû gözleri
Güftâra geldikçe şîrin sözleri
Aklımı fikrimi eyledi târâc
Akıdır lebinden sükker ü güllâc

Ben gibi ölümü hastası çoktur
Melâhat mülkünde nazîri yoktur
Kaşlar kazâ yayı kirpiği oktur
Dilrübâlar içre cümleye sertâc

Hâl-i hindûları rûya dökülmüş
Ebrûları kıl kalemle çekilmiş
Gören üftâdenin kaddi bükülmüş
Sanki tavâf eder Kâ'be'yi huccâc

Ol saçı Leylâ'ya kim nazar kılur
Aklın cem'edemez dîvâne olur
Yokluktan el çeken ganîmet bulur
Ebvâb-ı hüsnünden bir kez alan bac

Ey *Ömer* neyleyim kokulmaz gülüm
Yüz be yüz söylesem yanılur dilim
Kadd-i bâlâsına erişmez elim
Arzıhal sunmağa kıldım ihtiyâc

— 25 —

Bu anka denilen ey dil-i şeydâ
Bu âlem eyler ki kendide peydâ
Her kangı uşşâka olursa sertâc
Olur cihan varı hâtırdan ihrâc

Hâtıra bir yüzden elverse hâlet
Bir dem sâkin olmaz bahr-i felâket
Reftâra güftâra komaz liyâkat
Elbette bir yüzden erişir emvâc

Geşt edip âlemi bîbâk ü pervâ
Bir ferde hâlinden eylemez şekvâ
Ne sâhib niza'dır ne ehl-i da'vâ
Kurtulur nâmerde olmadan muhtâc

Kimseye dîde-i kibr ile bakmaz
Tevekkül dâmenin elden bırakmaz
Özün buğz u hased nâzına yakmaz
Ne kati tok olur ne ziyâde aç

Ömer nice kılsun derdine devâ
Deryâ-yı gurbette kaldı bî nevâ
Çeşmine perdedir nakş-ı mâsivâ
Mihnet köşesinde yatur nâmizâc

— 26 —

Cevr ü cefâları cânıma yetti
Ol hûnî insâfa gelmedi gitti
Bilmezem bende mi dilberde mi suç
Can ise cesetten ediyor hurûc

Bakışın ferişteh ya melek zâde
Mahabbet arzeder karşımda yâde
Lûtfedip hâtırım eyle küşâde
Der ki şu düşmana gel eyle hurûc

Düşeli melâmet râhına râhım
Hiç eser eylemez nâle vü âhım
Aşkınla gezerim her dem seyyâhım
Bilmem âhen midir yohsa bağrı tuç

Kalmaz ana dahi güzellik bârı
Bozulur leşker-i hatt-ı izârı
Elbette kulluğun geçer bahârı
Bir gün hurûc eder misâl-i Ye'cûc

Ne denlü yâr için çekilse cefâ
İ'timâd eylemez sana bî vefâ
Müyesser değildir âşıka safâ
Ey *Ömer* gerekse Arş'a kıl urûc

— 27 —

Bîsütûn-i gamda ağlar gezerim
Kûh u sahrâ demem dağlar gezerim
Ayakdaş olamaz yanımca Ferhâd
Bir dem m-oldu[1] iki dîdelerim şâd

Aşkın serde iken ey hûri peyker
Top-ı âhım eder âkıbet eser
Gam değil gurbette oldum serbeser
Visâlin kal'esi olursa pûlâd

Ser çekti kûyine eder savaşı
Arzu çekip gider gözlerim yaşı
Bağdad olur ise toprağı, taşı
Birisi Şat oldu birisi Furat

Cânıma kâr etti gayret-i efkâr
Bir gamzesi katil hûnî sitemkâr
Nice ağlamayım etmeyeyim zâr
Elinden oluptur dil mülkü berbâd

Ey *Ömer* vefâ-yi ahdi belâ kıl
Çek elin gurbetten azm-i sıla kıl
Türâbın çeşmine ayn-ı cilâ kıl
Demişler her kesin vatanı Bağdâd

— 28 —

Âvâre gezerken dehri serâser
Aşk eyledi beni hâke berâber
Bir serv-i bâlâya kul oldum meded
Gelen çiğner geçer yol oldum meded

Hep illerin bilişi var yâdı var
Bîçâre Mecnûn'un heman adı var
Gönlümün ne bir yâdı ne zârı var
Ben andan ziyâde del-oldum meded

Artup gitmededir sînemde dağlar
Gözüm yaşı Tuna mânendi çağlar
Cerâhatten oldu dağ üstü bağlar
Akar boz bulanık sel oldu meded

Bu sevdâ-yi aşkı eğlence derdim
Söyünmez ateşim tükenmez derdim
Derd imiş başıma geldi de gördüm
Tutuşup yanarım kül oldum meded

Ömer geçtim çâresinden eminden
Bir elif kametin derd ü gamından
Ben bu bezmin işretinden deminden
Büküldü kametim dal oldu meded

[1] «dem mi oldu» yerine.

— 29 —

Arzıhâl eylesem ettiğin cevre
Âşık öldürmede yoktur akrânın
Mahabbet sadr[1]olur yüze gelince
Bir dem şîve ile nâza gelince

Kaşlarını çatup gözler süzersin
Eller ile yiyük içüp gezersin
Her baktıkça ciğerciğim ezersin
İstiğnâ satarsın bize gelince

Sen kimden öğrendin cefâcılığı
İrtikâb etmezsin bize gelmeği
Hançer alup derdli sînem delmeği
Bakuculu musun bize gelince

Der ki *Âşık Ömer* bekler yolunu
Söylediler nâdan koçmuş belini
Gördüm bir yad dermiş gonca gülünü
Ben koçulmam derdin bize gelince

— 30 —

Dudu dillim meclis üstüne geldin
Çün bizi ziyâret kasdıyla geldin
Safâ-yi kalb içün nûşeyle bâde
Bârî Hudâ'm etsin ömrün ziyâde

Mey içüp felekten alanlar kâmı
Gonca veş elinden bırakma câmı
Geçirir zevk ile hem subh u şâmı
Hâtır-ı şerîfin olsun küşâde

Kıyâmet kametin Tûbâ-yi şerdir
Letâfette femin helvâ-yi terdir
Mahbublar içinde bâlâ-yi serdir
Leblerin sükkeri getürür yâde

Şu fenâda şûh-i zebânım gibi
Saklarım sînemde îmânım gibi
Bir hup yok sen kaşı kemânım gibi
Fâşetmem sırrını bilişe yâde

Ciğer pârelendi akmada kanım
Ağlatma lûtfeyle yeter sultânım
Derdinle eftâke çıktı fiğanım
Ömer'i unutma dâr-ı fenâda

— 31 —

Dedi Bir pir bana pişmân olursun
Vücûdun şehrine sultân olursun
Râzın açma Hudâ'dan gayrı ferde
Sabredersen Eyyûb misâli derde

[1] «Sâdır» yerine.

Sanma isteyenler murâda ermez
Zâlimin zulmüne Hak kail olmaz
Kimsenin ettiği yanına kalmaz
Ya mazlûmun âhı kalır mı yerde

İste murâdını Bârî Hudâ'dan
Yakar Arş u Kürs'ü geçer semâdan
Bekle tevekkülü geçme rızâdan
Feryâd-ı garîbe olur mu perde

Felek câmlar sundu semler alursun
Nâmerde yâr olma nâmerd olursun
Kurtulmaz ebedî gamda kalursun
Merd olursun yâr ol merd oğlu merde

Ömer köpeklerin olsun dil bağı
Gam çekme murâda erdirir seni
Tevekküle bend et cân ile teni
Bîçâre devletin var ise serde

— 32 —

Râh-ı mahabbeti seyrân ederken
Hublar arasında seyrân ederken
İriştim menzile bir ayâğ ile
Yitürdüm kendimi bir ayağ ile

Öyle perî olmaz hâk-i Basar'da [1]
Görmedim akrânın medd-i basarda
Hak nazarım ebrûlarda basarda
Gezdim yedi iklîm bir ayağ ile

Gönül yâra bendolalı yüz aydır
Derdli olan derdim yüze yüz aydır
Sunarsın şerbet-i lûtfun yüz aydır
Bu yâre unulmaz bir ayağ ile

Hep bir bir sayarız onu on iki
Bil hesâbın on bir derler on iki
Üçyüz altmış altı ne bir on iki
Düşer on birinden bir ay ağile

Ömer bil Kün fekân'ını fenânın
İki yüzlülüğü belli fenanın
Hep anındır san'at anın fen anın
Sen gerek bir ay gül bir ay ağile [2]

— 33 —

Canım senin için işim her gün âh
Bin sevab yazılır etsen bir gün âh
Âkıbet ölürüm bir gün âh ile
Sen de benim içün bir gün âh ile

Aşkın beni âhır çektiyse bende
Benliğim kalmadı zerrece bende
Hidmetinde oldum ne çâre bende
Yaktı derûnumu bir gün âh ile

---

[1] Basra yerine
[2] Ağla

Aç gözünü değil isen sen de kör
Menâhîde sakla seni sende gör
Sende yokla ne ki vardır sende gör
Melek merdûd oldu bir gün âh ile

Cehâlet kişinin kaddini eğer
Kul günahsız olmaz der isen eğer
Hamâkat zahrında olur bir eğer
İns ü cin duymasın bir gün âh ile

Gaflette cismimi kıldı bu derde
Ömer bir hâl ile düştü bu derde
Ey gönül mihnet değil bu derde
Korkarım ki yanar birgün âh ile

— 34 —

Çünki yârın kibr ü kîni yok bize
Var gibi zâlimin kasdı çün bize
Kurulmuş gamzeler üzre o yâ ne
Gel gönül bir dahi varma o yane

Bir kez hüsnün görüp olalı bende
Sabre tâkat kalmaz zerrece bende
Sığmaz gözüm yaşı değme bir bende
Görsem hûnî çeşmin hâbda uyane

Benim için demiş o yâr uyanmış
Firakla ateşte belki o yanmış
Şevkım ile kara bahtı uyanmış
Ben yandıkça bir gün dahi o yane

— 35 —

Gönül muntazırdır nazlı yârine
Takdir Hudâ'nındır tedbîrin kime
Bâd-i seher selâm eyle dostuma
Yolumuz gurbete düştü bu sene

Kahbe felek bundan özge iş eyler
Yurdum senin ile tenhâ köşeler
Düşmüş mezelerle meyler şişeler
El erişmez mahabbete bu sene

Gönül intizarda nazlı yârına
Müyesser olur mu aceb görüne
Benzettim boyunu servi dalına
Dostumun yüzünü görmek bu sene

Âşık Ömer sana meftûn olalı
Bin altmış bir sene târih olalı
Gönül aşnasından cüdâ olalı
Herkes sevdiginden ayrı bu sene

— 36 —

Yenile meyletti dil bir cânânın
Nesine alındı bilmem can anın
Leblerinin nebâtına kandine
Lezzeti ne sükkeri ne kandi ne

Sanma dil aşkını bir an yâdeder
Merdüm-i pür hûnum lebin yâdeder
Ya saklarım ol esrârı yâdeder
Ne mümkindir gözlerimden kan dine

Gamdan elim alamadım budadı
Hudâ hakkı elden komam bu dâdı
Anın için etmedeyim bu dâdı
Gerek ise her içtiğim kan dine

Ta'neder Sidre'yle Tûbâ'ya boyun
Hatâ'da bulunmaz nâfe-i bûyun
Sebildir tîgine kan işte boyun
Buhârâ'sına var Semekand'ine

Ömer hasta kıldı tabîbim ile
Dest-i lûtfun ile anı pür eyle
Perîşan hâtırın demeklik ile
Nûş edeyim sem yerine kan dine

— 37 —

Sînem üzre adedi yok dağların
Çarh-ı felek saldın bulam dağların
Yâr elinden yârelidir bu sîne
Boranına dumanına pusine

Gurbette mekânım oldu yâd eller
Şimdi yârin ellerini yâd eller
Zemmedüben nite gerek yad eller
Ben ermedim ayağının busine

Gönül can rahşıdır akıl oyandır
Bana sun şerbet-i lâ'lin uyandır
Devâdır kim dizginine uyandır
Tâ sinesin derûnuma bu sîne

Kulağıma ses çalındı geçenler
Kabrimi yol üzere salın geçenler
Kani noldu bizden evvel geçenler
Şefkat ile nazar etsin bu sine

Omer dîvâneyim aklım yitirdim
Elif kaddim bu gün kafa yetirdim
Mihnet köşesinde hasta yatırdım
Ayın şını irgörünce bu sine

— 38 —

Çün halka-i dilde destires oldum
Kavlini tut fi'line uy Resûl'ün
Gönül murâdından bir misal yine
Selâm olsun ashâbına âline

Derûnun içinde koma kal u kîl
Bîhûde işlerden çek el tevbe kıl
Edâ et farzını sünnetini kıl
Belki din incine îman alına

Cihânın zahmetin çektin bir-ki kat
Kalbin siyahların göz yaşına kat
Kalmayıp tâkatın kıldın bîtâkat
Ağladıkça zemin üzre al ine

Aşk ile kal olan er aşk eridir
Ali Düldülî Hamza Aşkarîdir
Eridir âheni bu aşk eridir
Gerektir sayılıp menzil alına

Ömer Hû çek sana denmiştir dön ya
Ne çâre bizlere dedikte dûn yâ
Çok yaşlı bir köhne zendürür dünyâ
Er isen aldanma mekr ü âline

— 39 —

Ey bâğıban senden bir suâlim var
Güllerin yanında hârın aslı ne
Anların çektiği derd ü belâyi
Ağyâra yâr olur bunun aslı ne

Dergâh-ı izzetten Şeytan dûr iken
Âdem'in mekânı cennet hûr iken
Şem'-i rûyin âşıklara nûr iken
Yakar pervâneyi nârın aslı ne

Bu hikmet benim yüreğimi yaktı
Bu kudret Hak'kındır gönlüm inandı
Bir bilirim eden eyleyen kendi
Ya bu kadar kârbânın aslı ne

Der bu *Ömer* dâim vahdette iken
Âşık ma'şûk ile sohbette iken
Gülün karşısında vuslette iken
Bülbüle âh ü efganın aslı ne

— 40 —

Ser fedâ zülfüne der imiş rakîb
Canlar veren âşıkanın cürmü ne
Senin gerdanına yaraşmaz mı ip
Bu kâkül-i perîşânın cürmü ne

Lâ'lin nutka gelip tebessüm etmez
Hâtır-ı uşşâka terahhum etmez
Niçün şîvelerle tekellüm etmez
Söyle bana ol goncanın cürmü ne

Canım niçün el sözüne uyarsın
Vücûdum şehrini oda yakarsın
Ne suç ettim hâtırımı yıkarsın
Hiç demezsin bu gedânın cürmü ne

Mülket-i hüsnünde fitne çoğalmış
Âşıkların işi Mevlâ'ya kalmış
Hâl-i hindûlerin araya almış
Feryâd eder ak gerdanın cürmü ne

Ey *Ömer* nazarın kaş ile gözde
Bir hokka dehenle bir şîrin sözde
Bâdeler işlerken derûnumuzda
Dîdemizden akan kanın cürmü ne

H

— 41 —

Benim ile yiyip içip gezerken
Rakiblerim oldu dostun Abdullah
Cihanda ben seni dostum severken
Neyledim ki bana küstün Abdullah

Tahammül edemem seni görürken
Evvel bize şeftaliler verirken
Mah yüzlere çifte benleri dururken
Şimdi gıdâmızı kestin Abdullah

Âşıkın ağladan cihanda gülmez
Senin ettiklerin yanına kalmaz
Râhat olup çeşmim yaşını silmez
Kurulu yayımı bastın Abdullah

Karşımızda hilâl kaşların çatar
Bir bizi görünce istiğnâ satar
Keman kaşı olmuş tîğını atar
Yoksa öldürmek mi kastın Abdullah

Sînem hançerlerin aldın eline
Cefâya başladın *Ömer* kuluna
Yad bülbüller konmuş senin gülüne
Şimdi göz etmeği kestin Abdullah

— 42 —

Hâl-i sevdâ ile pür inkisârım
Dirîğa görünmez zâhirde yaram
Umarım müşkilim fethede Fettâh
Ne bilsün derûnum derdini cerrâh

Ne mehrûda meylim ne mehveşteyim
Cünûn-i aşkile keşâkeşteyim
Söyünmeyip yanar bir âteşteyim
Râh-ı meşekkatte olalı seyyâh

Yokladım tâliim sütûde kemde
Devredüp gezerim girdâb-ı gamde
Hâk ü nâr u bâdım bahr-ı elemde
Olmuşum keştîi firâka mellâh

Bir visâl özlerken hâtır-ı ebkem
Vasfında lâl ola vessâf-ı âlem
Melâhatte Yûsuf sehâde Hâtem
Cemâl-i hüsnünün medhinde meddâh

Ömer hâlî değil câhil şöyle bil
Hâk-i mezellette sürüne bin yıl
Ehl olanı bilür yine ehl-i dil
Fehmeder görünce gevheri semmâh

— 43 —

Melâhat mısrında küşâde fâlin
Tuğrâ-yı garrâdır iki hilâlin
Yûsuf-i sânîsin bekavl-i sahîh
Berât-ı unvânın okunur fasîh

Vefâ kıldıkların ben bî nevâya
Bürûdet düşürür bir gün araya
Bildirme sevdiğim her nâsezâya
Korkarım rakîb-i bedkâr-ı kabîh

Sedd-i mahabbetin gönülde bulan
Hayât-ı la'linden feyziyâb olan
Öldürür fenâda murâdın alan
Uşşâka gerekmez mu'ciz-i Mesîh

Gönül mürgu arzu çeker gülüne
Kerem-i lûtfundan bu ben kuluna
Nakd-i rûh i revân ettim yoluna
Bir türlü ihsânın olur mu sarîh

Ey Ömer çektiğim derd ü elemler
Cem'olup âlimler dökse rakamlar
Bir yere gelseler kaşı kalemler
Mâcerây-ı aşkım edemez tasrîh

— 44 —

Hilâl ebrûların şekl-i meddini
Sehhar-i cevr ile büker kaddini
Çekenler sîneye teslîm eder rûh
Kal'a-i visâle bulunca fütûh

Gönül aşkın ile erdi ülfete
Hayâl-i zülfünle düşen zulmete
Belâlı başımı saldı gurbete
Ne ay ü gün görür ne şâm ü sabûh

Mekr eden ruhleri âli değildir
Bizimle ol lâübâli değildir
Gamzeler fitneden hâli değildir
Sayd-ı câna peyler bu gürûh gürûh

Ey gönül hazer kıl baht-ı bî ferden
Eğer kadir isen aşk-ı dilberden
Çıkarır âkıbet yolunu serden
Fâriğ ol tevbeni ide gör Nasûh

Ömer bîçâreni ağlatma canım
Hüsne gururlanıp deme filânım
Hublar şâhı isen rûh-i revânım
Gerçek âşıkların yeridir bu rûh

i

— 45 —

Dilberâ bendene dîvâne dersin
Nezâket yüzünden düşnâm edersin
Dîvâne dağd-olur [1] şehre gelir mi
Hiç demezsin hatırcığın kalır mı

Mestâne çeşminin ref'eyle hâbın
Cemâlin arz'eyle yetür nikabın
Kâmil olan bilir kâmil cevâbın
Kem olan hakîkat sözden alır mı

Şîveler ettikçe kaşı kalemler
Gelir âşıklara lûtf u keremler
Ne denlu yolunda çekse sitemler
Gönül sevdiğinden fâriğ olur mu

Ey gönül artırıp âh ile zârın
Bildirdin âleme hep cümle varın
Cevr ü cefâsına incinme yârın
Sağ olan derdlinin hâlin bilir mi

[1] « Dağda olur» yerine

Gamzeler çeşminden devaç umarlar Hâtır-ı hasteden mizaç umarlar
Derdliler *Ömer*'den ilâç umarlar Bîçâre derdine derman olur mu

— 46 —

Türk kavmine minnet etmek olur mu Karnında dalağı şiştikten geri
Bin nasîhat etsen birin alır mı Öygelenip aklı şaştıktan geri

Öygelenip hergiz şişer dalağı Fark eylemez kobuz ile kabağı
Nasîhat etsen işitmez kulağı Galat damarları şiştikten geri

Zebun iken görün türkün yüzünü Yüz vermeniz açtırmanız gözünü
Evliyâlar gibi söyler sözünü Zebun olup bağrı piştikten geri

Türk değil mi marsıvanın eşegi eşek değil köpekten de aşağı
Hararlara sığmaz olur taşağı Minnet üzerine düştükten geri

Ömer dedi kim nasîhat tutarsa Türk kavminde hicab yoktur utana
Her ne gelir ise söyler lisâna Hayâ damarları şiştikten geri

— 47 —

Şimdi her cihetten oldum serseri Hak verir kısmetim kâr kaydı gitti
Âlem gavgasından berîyim berî Zira ki gönülden var kaydı gitti

Hak bilir âşıkım derûn-i dilden Lori bülbül fâriğ olur mu gülden
Güzeller şâhısın cân ü gönülden Bend oldu zülfüne dâr kaydı gitti

Gam gönül hânesin eyledi vîran Elbette magdur olmamız üryan «?»
Gûşe-i vahdette vâlih ü hayrân Kalmışım piyâde yâr kaydı gitti

Feleği bulmadım ahdü vefâda Âhır verir ömrüm hâsılın yâda
Yine gam çekelim dâr-ı fenâda Şâzilık olmadı zâr kaydı gitti

Ey *Ömer* çekerim zerrece elem Gerek meth ederler beni gerek zem
Ko her ne söylerse söylesin âlem Gayretle nâmûs ü âr kaydı gitti

— 48 —

Devlet hümâsın tutayım der iken Uçurdum kolumdan baz elden gitti
Cehd idüp ardından yeteyim derken Hazır turna ile kaz elden gitti

Âşık Ömer

Hudâ'nın verdiğne olmadım kail
Olmuş iken bir dem devlete nâil
Gönül öte duta dilber mâil
Kıymetin bilmedim tiz elden gitti

Yine cûş eyledi bu dertli yürek
Mevlâ'nın verdiğne kanâat gerek
Sînemi çâk etti bu devr-i felek
Gönül çok isterken az elden gitti

Mevlâ'm verse varabilsem yârime
Bir kara dumandır çöktü serime
Elim varmaz oldu kisb ü kârime
Kış eyyâmı geldi yaz elden gitti

Ömer içini gör bakma taşına
Kimse rahm eylemez çeşmim yaşına
Çekdiğin gelmesin kullar başına
Ağlayı ağlayı göz elden gitti

— 49 —

Be gaziler aşka düşelden beri
Gam deryâsı serden aşaldan beri
Gam u mihnet bana yâr oldu gitti
Tutuştu vücûdum nâr oldu gitti

Kârbân işlemez illerde kaldım
Bir aceb şiddetli yollarda kaldım
Gârib Mecnun gibi çöllerde kaldım
dört yanım işlemez kar oldu gitti

Hastadır vücûdum zinde değildir
Akl ü fikrim dersen bende değildir
Zahmım yüreğimde tende değildir
Yârım agyâr ile yâr oldu gitti

Ey *Ömer* artırdım âh ü feryâdı
Melâmet dumanı serim kapladı
Ayyûka çıkardım nâle vü zârı
Bu dünyâ başıma dar oldu gitti

— 50 —

Ey dilâ akl adın anıp gidenler
Cür'a-i câm-ı aşkı nûşedenler
Gitti uslanmadı dîvâne kaldı
Ebed ayılmadı mestâne kaldı

Âkil olan akıl sözün tuttular
İylikle cihânı gör terkettiler
Yamana yahşiye iylik ettiler
İyliği nâmına nişâne kaldı

Anca çektim rûzigârın kahrini
Hem harâbe verdi gönül şehrini
Nûş eyledim kâse kâse zehrini
Şâzîlik olmadı virâne kaldı

Âşık Ömer

Arzı hüsneylese bir servi kamet
Niyaz eylemektir âşıka âdet

Sever gönül elde değil adâvet
Nâz etmek ol kaşı kemane kaldı

Der ki *Âşık Ömer* hâtırım mahzun
Hiddetinde bir yer komadı memnun

Şümârı cevr ile hâlim diğergûn
Leyli'ye cefası bahâne kaldı

— 51 —

Dünüm kadir günüm bayram olurdu
Rahmeyleyüp hayrı duâ alurdu

Ol perî bizimle hemdem olaydı
Bin yaşardı eğer âdem olaydı

Bir bakışta beni ol kaddi ar'ar
Bildiğinden kalmayaydı adûler

Vadi-i hayrette eyledi serser
Dostluğu benimle muhkem olaydı

Dilberâ dîdemin akıtma âbın
Sun hasta gönlüme lebin şarâbın

Kerem hânesinin feth eyle bâbın
Olay ki derdime bir em olaydı

Dâd elinden felek dâdü şikâyet
Bulurdu olmadık serim saadet

Nedir başım üzre devr-i felâket
Eğer ki kevkebim hurrem olaydı

Âşık Ömer gel ferâgat eyle geç
Kal ehli hal ehlini bilmezdi hiç

Kadir isen öz vücûdun dâne seç
Eğer kâr-ı cihan bîğam olaydı

— 52 —

Bâd-ı sabâ yâre selâm et benden
Çıkardı hatırdan bıraktı gözden

Niçin gelmez zülfün taramamış mı
Sor ana bendesi yaramamış mı

Âlemde sevdiğim ahdına dursa
Rakîbin derdinden varamam derse

Azm-i râh eyleyüp bir kere gelse
Ensesi kökünü kıramamış mı

Rakip dedikleri bedkârı görsem
Demiş ki bir kerre yavrumu sarsam

İtler gib-i anı biraz sürsem dursam
Eski hasırları saramamış mı

Sitem hançerini bele takınca
Hışım edüp keman kaşın kurunca

Ne haddidir rakip gele yanınca
Gamzesi okların atamamış mı

Dostumun gerdanı som sırma gümüş
Müstehakkın bulsam veririm demiş

Ayırmış zekâtın ayrıca komuş
Bu garip *Ömer*'i görememiş mi

K

— 53 —

Bin sûret gösterir rümûz-i eşyâ
Derlerdi âdeme Nüsha-i kübrâ
Doğup her bir yüzden mâhitâb ancak
Okumağa muhtâc bir kitâb ancak

Komayan meydân-ı aşka serini
Hak'kı bulmaklığa nefs ejderini
Bulamaz kendinde aşk eserini
Zabt ü rabteylemek çok hisâp ancak

Zabt elinde olan hoşça zevkeder
Çün kurusu yaşı demez harceder
Cihan gavgasına baş koşup nider
Âlem bir misâl-i âsiyâb ancak

Bu dünyâ zevkına ben dem demezem
Bir kaç demine de herdem demezem
Bârigâh-ı kevni muhkem demezem
Su üzre kurulmuş bir habâb ancak

Âşık Ömer bes yeter var sen
Bin yıl cihan varın görüp geçirsen
Kendi kendine gel nasîhat ver sen
Âkıbet dîdeler bir türâb ancak

— 54 —

Yârı gamhâneye eyledim da'vet
Habîbim da'vete kıldı icâbet
Tevâzu' eyleyip alçaklayarak
Geldi mâh-ı sînem ayaklanarak

Gelince hâneme ol meh-i garrâ
Sürûr ağlaması olurdu ammâ
Hâlet-i mahabbet oldu sed bana
Sabrettim gözümü savsaklayarak

Yâra bir kaç câm-ı bâde içirdim
Her câm âhırında yâra yedirdim
Temâşâ-yı bâğ-ı sîneye girdim
Ciğer kebâbını ufaklayarak

Sebebdir ey *Ömer* ref'-i hicâba
Çün girdik yâr ile biz câmıhâba
Bu hâlet verilmiş yarım şarâba
Öperek kokarak kucaklayarak

— 55 —

Şunda bir cânanın Rûm'da Acem'de
Gözlerim cemâlin gördüğü demde
Ederler medhini Buhârâ'ya dek
Girdim arz-ı vasla temennâye dek

İntizardır bir dem duramaz gönül
Üç yıldır yüzünü göremez gönül
Sırrına başını veremez gönül
Dahi müddet çeker bir ik-aye dek

Hak'kın kudretleri gelir mi yâda
Görmedim akrânın akta karada
Neler yaratmıştır neler dünyâda
Geştettim âlemi tâ Basra'ya dek

Muanber zülfüne cilâ eylemiş
Bütün Rumeli'ne salâ eylemiş
Hem ser-i uşşâka belâ eylemiş
Tâ gelip çıkınca Galata'ya dek

Ömer ol perînin sînede nârı
Ayakdaş edeydim kendime bâri
Baktıkça artırdım âh ile zârı
Alır da giderdim tâ Konya'ya dek

— 56 —

Akrânın bulmadım ey hûbi lika
Nazîrin görmedim ey melek sîmâ
Devrettim cihânı İsfahan'a dek
Dolandım tâ Peç ü Kayrevân'a dek

Gamınla kametim yây oldu cânım
Güzellikte nâmın şây oldu cânım
Derûnum inleyip nay oldu cânım
Büsbütün yayıldı Akgirman'a dek

Cefâlar eyleme niçe canlara
Va'deler eyleyip âşıkanlara
Lâyık mı efendim dilberanlara
Saldın her birini Telimsân'a dek

Ko *Âşık Ömer*'i gûşe-i gamda
Mânendin bulunmaz Rum'da Acem'de
Olmayım hasretle derd ü elemde
Meğer çıkam gidem Hindistân'a dek

— 57 —

Yüz sürüp pâyine serv-i bülendim
Bulmadım akrânın ey lebi kandim
Göz yaşın akıttım bir kenâre dek
Cüstüçû eyledim gü ' re dek

Cihanda nazîrin yoktur demezdim
Gâhi akta gâhi karada gezdim
Seng-i seyâhatle sînemi ezdim
Rumeli'n dolaştım Tamışvar'e dek

Âteş-i aşkına düşüp pişenler
Şitâda kahrına mazhar düşenler
Sevdâ-yi gamından aklı şaşanlar
Katlanır lûtfuna nevbahâre dek

Seyredenler dedi Şam'da Musul'da
Arap'ta Acem'de yok Anadol'da
Görmedik bu kadde böyle usulda
Tâ gelip çıkınca Üsküdar'a dek

— 58 —

Gerekmez bir dahi böyle tarzetme
Hiç yüzüme gülüp iyilik arzetme
Atıldım çok türlü fendine felek
İnanmam billâhi andına felek

Çektirip zamânın sitem ü kahrın Akıttın sel gibi dîdemin nehrin
Meclis-i mihnette melâmet zehrin Her dem bana tas tas sundun a felek

Gözüm yaşın deryâlara akıttın Cümle halkı seyrânına bakıttın
Gerdanıma demir bendler dokuttun Düşürdün ayağım bendine felek

Neler çeker imiş yazıklar insan Hiç gülmek olmaz mı yanında irfan
Kande var ise bir câhil ü nâdân Anı yâr edersin kendine felek

Der ki *Âşık Ömer* nedir günâhım Düşürdün melâmet semtine râhım
Sernigûn eyledin baht-ı siyâhım Gittikçe aksine dönen a felek

— 59 —

Devretmedi murâdımca zamâne Beni cânânımdan ayırdın felek
Kazâ tîri gibi attın yabana Kaşı kemanımdan ayırdın felek

Gittikçe artırdın âh ü figanım Âleme şây oldu râz-ı nihânım
Ne yerim var benim ne hod mekânım Nâm ü nişânımdan ayırdın felek

Gözüme görünmez lâleler güller Mecnûnum mekânım sahrâlâr çöller
Bana mekân oldu gurbetlik eller Öz âşiyânımdan ayırdın felek

Korkarım gurbette derd ile ölem Bir mahal bulamam açılam gülem
Hâristâna düşmüş garib bülbülem Bâğ-ı cenânımdan ayırdın felek

Ey *Ömer* sînede artmadə yâre Cünûnum intizâr olalı yâre
Sâye veş ayakta kaldım ne çâre Serv-i revânımdan ayırdın felek

— 60 —

Dâd elinden kime kılam şikâyet Beni dildârımdan ayırdın felek
Ne gözde uyku var ne bende râhat Sabr u karârımdan ayırdın felek

Bîvefâ köhnezen değil mi adın Âkıbet âlemde kime yaradın
Netsen gerek dahi nedir murâdın Öz ihtiyârımdan ayırdın felek

Bir âşık isterse vasl-ı habîbi İbtidâ derd ü gam olur nasîbi
Komadın hâlinde bu ben garîbi Sevgili yârimden ayırdın felek

Bana bu gurbeti mesken eyledin
Bağ u bahârımdan ayırdın felek [1]

Bu *Ömer*'i beter kıldın ölümden
Bir servi kametim aldın elimden
Şimden geru kurtul imdi dilimden
Hâsılı varımdan ayırdın felek

— 61 —

Şübhesiz sen beni ey saçı Leylâ
Rûz ü şeb meskenim dağ ile sahrâ
Mecnûn-i şeydâya eyledin refîk
Olmuşsun deryâ-yi firkate garîk

Görünmez çesmime zerrece cihan
Rûz ü şeb ağlayıp eylerim figan
Mahabbetin kaddim eyledi keman
Hûn-i çeşmim etti taşları akîk

Eyledi kâkülün aklım perîşan
Vücûdum mülkünü âteş-i hicran
Müjgânın eyledi sînemi nişan
Serteser eyledi bağrımı harık

Dembedem cefâdır âşıka kârın
Mahvoldu vücûdu bu *Ömer* zârın
Dağlar tahmîl etmez senin âzârın
Âsyâb-ı felekte mânend-i dakîk

L

— 62 —

Dâdıma hidâyet eyle yâ Kerîm
Diyâr-ı gurbette belâlı serim
Gözlerim kan ile doldu destim al
Tahayyür bahrine daldı destim al

Girdim âsiyâb-ı çerhe öğündüm
Meyveden ayrılmış hazana döndüm
Bir yanar şem' idim gûyâ uyandım
Sarardı bahârım soldu destim al

Hakîkat ahliyle ra'nâ konuştum
Bulunmaz devâsı bir derde düştüm
Maârif ehlini gördükte coştum
Çâre bulunmadı kaldı destim al

Bu aşk bize kısmet imiş ezelden
Ağlayı ağlayı kendi gözümden
Dest-i kudret böyle yazmış yezâlden
Yaşımı silmeden oldu destim al

Der ki *Ömer* iremedim kasdıma
Gam askeri hücum etti üstüme
Bâd-i sabâ selâm eyle dostuma
Çevirdi etrâfım aldı destim al

[1] İki mısrâ eksiktir.

— 63 —

Çün dilek geçmedi sen perîrûya
Şemşîr-i- âhımı kasd-ı adûya
Ko ben ağlayayım gel efendim gel
Açup zağlayayım gel efendim gel

Ben derdü mihnetle çekeyim gamı
Âteş-i hasretle dertli sînemi
Tenhâca ellerle sen eyle demi
Yakup dağlayayım gel efendim gel

Çün adûlar seni benden ayırup
Ben dahi gönlümü senden ayırup
Tatlı canım gibi senden ayırup
Gayre bağlayayım gel efendim gel

Arayım akrânın Dünyâ yüzünde
Taşkın sular gibi sahrâ yüzünde
Gâhi karada gâh deryâ yüzünde
Akup çağlayayım gel efendim gel

Ömer'e elverir gelmezse sürûr
Mübârek hâtıra irmesin hutûr
Varsın âleminde ol eyle huzûr
Tek ben ağlıyayım gel efendim gel

— 64 —

Hasretle ciğerim eyledin pürhûn
Derd-i firâkınla olmuşam zebun
Eğlenme hûpların serdârı tez gel
Harâbe gönlümün mi'mârı tez gel

Böyle midir her dem âşıka kârın
Bu mudur benimle ahd ü ikrârın
Yoğ imiş zerrece namûs ü ârın
Unuttun mu kavl ü karârı tez gel

Senden ayrılalı ey yüzü Mâh'ım
Yeter karâr oldu eğlenme şâhım
Arş'a çıktı gitti dûd-i siyâhım
Artmakta gönlümün efkârı tez gel

Anca çektim râh-ı gamında cefâ
Hûpların şâhısın ahde kıl vefâ
Müyesser olaydı süreydim safâ
Güldürme bendene ağyârı tez gel

Ey *Ömer* murâdın bulmak dilersen
Âşık'ın duâsın almak dilersen
Keyfiyet-i hâlden bilmek dilersen
Gittiğin yerlerden tez varı tez gel

— 65 —

Şol nûr-i cemâle zeynolan teller
Başına âzâde geçinen diller
Kemend-i dâr imiş bilmezdim evvel
Hep giriftâr imiş bilmezdim evvel

Evvelce ne rütbe bulursan rağbet
Derûn-i âşıka aşk u mahabbet
Çekersin ol rütbe sonra meşekkat
Bir yanar nâr imiş bilmezdim evvel

Şerâb-ı aşkına mestâne düşmek
Kişi sevdiğinden bîgâne düşmek
Yâr elin terkedip yabane düşmek
Ne müşkül kâr imiş bilmezdim evvel

Âşıkın aşkıyla şevk-ı samahı
Hakîkî mecazî aşk-ı İlâhî
İr görür menzil-i visâle râhı
Dilde esrâr imiş bilmezdim evvel

Ey *Ömer* anınçün kılmışım ben zâr
Yâr için âşıkı ağladan ağyâr
Vücûdum tutuşup yanmakta her bâr
Bülbüli hâr imiş bilmezdim evvel

— **66** —

Beni bülbül gibi şîrin sözlerin
Mahabbet dolusun sunar gözlerin
Şakıdır gözleri sözleri güzel
Sâkîdir gözleri sözleri güzel

Bakışın bîhude yere değildir
Sitemin sînede bere değildir
Canadır garazın sırra değildir
Yakıdır gözleri sözleri güzel

Sîneme tuz konsa sıkmağa başlar
İki dîdelerim kan ile yaşlar
Revâ mı urasın sen ana taşlar
Akıdır gözleri sözleri güzel

Gören dîvan - olur[1] hüsnüne âfet
Hûp olan âdemi hast - ider[2] elbet
Görmese öldürür âşıkı hasret
Bakıdır gözleri sözleri güzel

Methiden dilberin şehd-i nebâtın
Âşık Ömer'e ver lebin zekâtın
Neylesin âlemin kand-i nebâtın
Hakkıdır gözleri sözleri güzel

— **67** —

Firkatinle garipliğe râhımı
Seher vakıtlarda garip âhımı
Salındı gözlerin sevdiğim güzel
Alındı gözlerin sevdiğim güzel

Zerrece kalmadı sabre tâkatim
Gideyim bir zaman kadr ü kıymetin
Yok dilde karârım tende râhatım
Bilindi gözlerin sevdiğim güzel

Derd-i hasretinle ey serv-i semen
Tek incinme işte gittim sağ esen
İhtiyâr eyledim gurbet elin ben
Kılındı gözlerin sevdiğim güzel

[1] «Divane olur» yerine.
[2] «Hasta eder» yerine.

Eli yok gurbete uğradı râhın
Yani ki saati irişti mâhın
Vechine ya bastı hatt-ı siyâhın
Sulandı gözlerin sevdiğim güzel

Gerçi çok bulunur hüsnüne âşık
Kadir isen *Ömer* akrânı sâdık
Sanma her birini vaslına lâyık
Bulindi gözlerin sevdiğim güzel

— 68 —

Gerçi ben lûtfuna câiz değilim
Cefânı çekmekten âciz değilim
Ya nolur eylesen himâyet güzel
Kalmadı tâkatım nihâyet güzel

İki dîdem yaşı dem değil benim
Âşıkan yolunda gam değil benim
Ko aksun yoluna nem değil benim
Koparsa başıma kıyâmet güzel

Beyisin âlemin ne sipâhısın
Sen bu gün güzeller pâdişâhısın
Felek-i devvârın Mihr ü Mâhısın
Sana senden olmaz şikâyet güzel

Beklerim eşiğin koyup gidemem
Seni gayrılara kıyâs edemem
Âşıkın katarın çeküp yidemem
Güzelsin sevdiğim beğayet güzel

Âşık Ömer'ini böyle arada
Çekersin azâbın rûz-i cezâda
Adûlarla kıldın cevr ü cefâda
Kabrimi etmezsen ziyâret güzel

— 69 —

Dilberâ süregör zevk u safâyı
Adleyle uşşâka mihr ü vefâyı
Destinde hâtemdir bu hüsn-i cemîl
Rakîbe cefâyı eyleme kalîl

Aya benzedemem cemâl-i hüsnün
. . . .
Nice medhetmeyim kemâl-i hüsnün
Melekte beşerde bulunmaz delîl

Vâdi-i hayrette beni ey perî
Sevdâ-yi zülfüne düşelden beri
Aşkın değil midir kılan serserî
Çifte çifte işler sînemde fitîl

Ne haddi var rakib sana ulaşır
Efendim destini kana bulaştır
Şemşîr-i kaddin gerdana dolaşır
Berdâr et o gülü ne lâzım katîl

Teskîn eyle gönül bahrın taşarsa
Çok mudur lûtfuna mazhar düşerse
Derd ü gam deryâsı serden aşarsa
Kulun *Âşık Ömer* bu ednâ sefîl

— 70 —

Başınçün bir sual sorayım sana
Sen bir kuş olasın deyiver bana
Nedir bu feryâda behâne bülbül
Ya ne bâis bunca figane bülbül

Merd ehle derdini takrîr idendir
Senin bencileyin sığmaz nedendir
Çıkmayup yolundan doğru gidendir
İştiyâkın şerhe beyâne bülbül

Seherde durmuşum bahâra karşı
Meded çok açılma bedhâra karşı
Şakıyup ötersin gülzâra karşı
Korkarım el vermez zamâne bülbül

Bir müennes merde kıyar gücünden
Dikene yârolma bir gül ucundan
Dâimâ dilerim dosta gecinden
Gafletle uğrarsın ziyâne bülbül

Der *Ömer* ibret al gonca gülünden
Bir gün hazan olur gider elinden
Zikreyle bırakma Hak'kı dilinden
Kimlere bâkîdir bu hâne bülbül

— 71 —

Sâye veş zemîne salıp sünbülü
Bir dem şâdetmedin garib bülbülü
Çıkardı râzını âşikâre gül
Gülersin güleli gül'izâre gül

Derûn-i hüsnüne kılalı bende
Evsâfın söylenir Hind ü Yemen'de
Edesin bülbülün hâline hande
Çekilir metâ'ın her diyâre gül

Kaçan kim gülşende gül güle bir dem
Arz-ı hüsneylesen bülbüle bir dem
Eksik olmaz sıyt u gulgule bir dem
Salarsın çok zaman intizâre gül

Zâğ eder gülşenin kesb-i hevâsın
Nâhak melâmet-i cismin libâsın
Garib bülbül çeker mâtem u yasın
Atışmış anınçün pâre pâre gül

Der ki *Âşık Ömer* sen olalı sen
Bir üemi değildir derûn-i gülşen
Şevkın ile güller hânesi rûşen
Seni kim düşürdü bu kenâre gül

— 72 —

Cevre muhtac olup.... âşıklar
Aşk emrine mutî' olan sâdıklar
Acebdir düşerse bir mâha gönül
Şal bürünür çıkar seyyâha gönül

Er isen sırrını kalbinde sakla
Arayıp kevkebin tâli'in yokla
Düşürüp adûyu yerinde hakla
Kaçan kul olursun bir şâha gönül

Çekmeyicek olmaz bu yolda zahmet Bîvefâlar için eylemem minnet
Efendi bir gerek pîredir hizmet Kul olmak olur mu her şâha gönül

Der *Ömer* bu yolda müşkilât çoktur Mecâzî ma'nânın âhırı yoktur
Âşıklıktan murâd tarîk-i Hak'tır Hicâb ile varma dergâha gönül

— **73** —

Ermedin murâda ermedin hâlâ [1] Var mıdır evvelde erdiğin gönül
Muhassal . . . . hâlâ Dil midir dildâra verdiğin gönül

Dillerde vird oldun revâ Derdin var olmadın vâsıl-ı devâ
Lâ asıl lâ hâsıl hevâdır hevâ Serime sevdâlar derdiğin gönül

Ma'lûm-i hâlindir ulûm-i esrâr Mülk-i muammâda oldunsa esrâr
Kemâl-i ilm ile mâhirliğin var Odur hasma göğüs gerdiğin gönül

Dinle al kelâmım keremdir sana Her dürr ü gevherdir iremdir sana
Kem asırda geldin elemdir sana O demler âlemler sürdüğün gönül

Ömer dâm-ı hümâlarda değildir Ser-i rahta semâ'larda değildir
Kesildin ol hevâlarda değildir Alîmdir allâme gördüğün gönül

— **74** —

Efendim gîsû-yi siyehkârında Mihmânın değildir ya nedir gönül
Mânend-i andelip gül'izârında Zülâlın değildir ya nedir gönül

Hudâ kemâl üzre vermiş kemâli Gönlümden gider mi hüsnün hayâli
Şöyle senden ayrı Ya'kup misâli Giryânın değildir ya nedir gönül

Ne bilir esrâr-ı Mevlâ'yı câhil Mehabbetle olur rızâyı tahsil
Cemâlin gördükçe mest-i lâya'kil Hayrânın değildir ya nedir gönül

Âh etsem âhımdan yerde taş oynar Akar gözlerimden kanlı yaş oynar
Çevgân-ı zülfünde cân ü baş oynar Galtânın değildir ya nedir gönül

Ben *Ömer* kulunum fedâdır canım Serv-i hirâmânım şâh-ı hûbânım
Sen de insâf eyle benim sultânım Kurbânın değildir ya nedir gönül

[1] Gönül : Yahya efendi nüshası

M

— 75 —

Bir leb-i şîrîne gönül düşürdüm
Gözlerim yaşını serden aşırdım
Döner mi ateşim Ferhâd'e bilmem
Kalam mı bir ulu deryâde bilmem

Gam tîğı sîneme açtı yarayı
Harâb oldu gitti gönül sarayı
Anın içün çağırıram karayı
Yine yüz tutar mı âbâde bilmem

Eyi kötü geçer bilmem sor anı
Murad nedir erenlere sor anı
Bulamadım bir hatırım soranı
Hele ben ermedim murâda bilmem

Demidir sîneme dağlar urayım
Hâlim arzetmeğe kime varayım
Gözlerim yaşını hâke karayım
Kalmışım gurbette piyâde bilmem

Ömer çektiğimi hicrân elinden
Cevri çok bîvefâ dildâr elinden
Gören ibret alır çeşmim selinden
Ben kime gideyim feryâde bilmem

— 76 —

Rûz ü şeb artmada âh ile zârım
Sevdiğim sultânım âlemde varım
Eser eyleye mi dildâre bilmem
Gele mi insâfa bir pâre bilmem

Şîveler ettikçe işim bitmede
Dilde sîne zahmım artıp gitmede
Gam hâba çeşmimi hasret etmede
Ne yüzden em olur bir çâre bilmem

Bir dem hâlî değil serim sitemden
Gönül sefînesi girdâb-ı gamden
Helâk oldum gittim derd ü elemden
Halâsa çâre yok kurtarebilmem

Dirîga düşeli serim bu hâle
Hâlim arzeyleyip bir ehl-i hâle
Cânıma derd ü gam oldu havâle
Bana rahmet deyu yalvarebilmem

Mahlâsım *Adlî*'dir *Ömer*'dir adım
Hâlim inşâ edip sunmak murâdım
Dillerde söylenir nazım-ı îcâdım
Ne yüzden arzedem hünkâre bilmem

— 77 —

Hâlim arzeylesem gül yüzlü yâra
Günbegün artmakta âh ü figanım
Lûtfedüp selâmım alır mı bilmem
Mevlâ'm ana insaf verir mi bilmem

Selâm olsun ol gül yüzlü yârıma Lebi sükker ol gözleri mestime
Azmedüp bir dânem sînem üstüne Salınup bin nazla gelir mi bilmem

Yârımın elinde aldır lâlesi Aldı beni gözlerinin karesi
Rakiptir beyleri Hak'tan bulası Bana ettiklerin bulur mu bilmem

Der ki *Âşık mer* bilmezem noldum Yârın hasretinden sararup soldum
Merhamet kıl bana işte ben öldüm Hasret kıyâmete kalır mı bilmem

— 78 —

Eyledim ey perî feryâd elinden Cevrini çekmeğe kalmadı çârem
Başım alup gidebilmem elinden Vâdi-i- hayrette kaldım ne çârem

Aşk ile ahvâlim keşâkeş üzre Gerdûn-i- dûn ise kem gerdiş üzre
İşledi gittikçe teşennüş üzre Yâr eli değmezse bitermi yârem

Hakkımı sevdiğim sen de bilirsün Gayrıyı severim pişmân olursun
Ya odur ki sen de pişman olursun "?„ Ya budur ki ben kendime kıyarem

Bu sevdâya serim irgöre geldim Güzeller ihsânın çok göre geldim
Sadıra devlete yüz süre geldim Rahmeyle hâlime lûtfun umarem

Der ki *Âşık Ömer* her hâlden yana Nasîb olan derd ü elemdir bana
Ağa yollum bâkî kalmazam sana Görmiyesin bir gün ola ki karem

— 79 —

Hak Taâlâ yaratmadan cihânı Ben lûtfu ihsâna uğradım geldim
Bir hand ile irşâd eyledi canı Hazret-i sultâna uğradım geldim

Kâmil bir üstaddan okudum yazdım Çârı anâsırdan bilür sezerdim
İlm ile bir gizli sırda gezerdim Hikmet-i Lokmân'a uğradım geldim

Ziyârete vardım *Hacı Bektaş*'a Kerâmet gösterüp itti bir kaşa
Kadem kadem çıktı ayaktan başa Yol ile erkâna uğradım geldim

Mecnun'la Leylâ'nın sevdâsın çektim Ferhad ile dağlar bendini söktüm
Ya'kup gibi gözden kanlı yaş döktüm Yûsüf-i Ken'ân'a uğradım geldim

Ben hocamdan aşk mushafın okudum Sanma zâhit beni hilâf okudum
Ey *Ömer* ayn ile şın kaf okudum Mekteb-i irfâna uğradım geldim

— 80 —

Ervâh-ı- bâtının eyleyüp isbat Bir özge sebîle uğradım geldim
Çârı terkip kurtulmadan şeş cihât Münevver kandile uğradım geldim

Bir kabza topraktan Hak'kın kudreti Vücûde getirüp kıldı izzeti
Âdem ile gezüp bâğ-ı Cennet'i Cûy-i selsebîle uğradım geldim

Âkıbet İblîs'in uyduk sözüne Yoldan çıkar kadem basan izine
İndirdiler bizi Dünyâ yüzüne Kûh-i Serendib'e uğradım geldim

Tûfan'da ol Hudâ eyleyüp eltâf Nûh ile keştîde gezdim bîhilâf [1]
Kâ'be-i şerîfi eyleyüp tavâf İbrahim Halîl'e uğradım geldim

Ömer hakîkatte Kur'an okudum Öldürür delîlim bürhan okudum
Ayn ü şîn ü kafı revan okudum Sûre-i- Tenzîl'e uğradım geldim

— 81 —

Pâyitaht içinde mislin bulunmaz Sencileyin kaşı keman efendim
Bu fenâ dünyâda yârsız olunmaz Gel bir dem sürelim heman efendim

Gamzen oklariyle bağrım delersin Âriflik eyleyip yüze gülersin
Gönülünü benden almak dilersin Kıyma ben kuluna aman efendim

Netekim can tende severim seni Nice koçmayayım ol nâzik beli
Hasret yatağından gel kaldır beni Var ise göğsünde îmân efendim

Ömer'in göğsünde sular çağlasın Aşkın ateşiyle sîne dağlasın
Sarılalım kıyâmete kalmasın Kalksın üstümüzden duman efendim

— 82 —

Geleydi hâneme o nâzenînim Ayağı türabın ohşar öperdim
Yalvarıp bu yüzden o mehcebînin Kaldırıp nikabın ohşar öperdim

---

[1] Bîgüzâf: nüsha

Benimle hem meclis olsa o dilber
Nûş etse elimden bir dolu sâgar
Bu gamgîn gönlümüz olsa münevver
Ref'etse hicâbın ohşar öperdim

Handeler eylese ol yüzü gülnâr
Cemâl-i hüsnünü etse âşikâr
Mürg-i gönlümüzü etse bîkarâr
O rûy-i mehtâbı ohşar öperdim

Câme-i hâbıma girse ol melek
Ey *Ömer* hâsılı kaçıp subha dek
Reşkeder bu hâle görse nüh felek
Def'edince hâbın ohşar öperdim

— 83 —

Çoktan kuluyum sen şâh-ı zamânın
Var ise göğsünde dînin imanın
İnsâf eyle gel barşalım [1] sevdiğim
İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim

Hakîkî âşıkın bendene kıyma
Kerem kıl rakîbe Şeytan'a uyma
Sırrımız fâşedüp âleme yayma
İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim

Gönül mürgu gülşeninde zâretti
Efendim hasretin câna kâretti
Sînemde dâğ-ı hicrânın yeretti
İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim

Hayli demdir ağlamaktan gülmedim
Seni sevmek ile kâfir olmadım
Huzurunda suçum nedir bilmedim
İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim

Âşık Ömer der ki fedâdır canım
Sevdiğim efendim benim sultanım
Öldürürseu helâl eyledim kanım
İnsaf eyle gel barşalım sevdiğim

— 84 —

Aşkın harâreti eyleyip helâk
Günden güne arttı derd-i iştiyâk
Bu derdime derman vere Salih'im
Hele bir yol hâlim sora Salih'im

Çevrilir önünden yolun bağlarım
Taşkın sular gibi akar çağlarım
Eğer bağlamazsan durur ağlarım
Bu derdimendini göre Salih'im

Gece gündüz niyâz ederim Hak'ka
Çok şükürler olsun Yezdanı Hak'ka
Benim bu derdimi düşmanlar çeke
Benzemişsin heman mâra Salih'im

Âh edersem düşmanlarım âh eder
Ömer derdimendin her gün âh eder
Nice dostlarım var inler vâh eder
Mah yüzün yüzüme süre Salih'im

[1] Barışalım yerine

— 85 —

Aşkın ile bu âlem-i fenâda
Visâline nazlım bendene va'de
Ne cefâlar çektim bil tûti dillim
Dilerım bir nazar kıl tûti dillim

Dünyâya gelmedi senin misâlin
Bir kez nûş eden ol âb-ı zülâlin
Anın içün arzuladım visâlin
Bir gayri istemez mül tûti dillim

Hilâl ebrûların tuğrâya benzer
Ârızın şol verd-i hamrâya benzer
Cemâlin görenler der aya benzer
Zerrin kabâların al tûti dillim

Zümre-i hûbânın serdârı sensin
Ömer'in tâ ebed dildârı sensin
Âşık-ı sâdıkların efkârı sensin
Dembedem kapında kul tûti dillim

— 86 —

Seni sevdiğimi etmeyim inkâr
Bendene gazabla eyleme âzâr
Can gidip cesetten olunca remîm
Behey âfet halîm ola gör halîm

Cânânım su gibi her yana akma
Perîşan hâtırım elden bırakma
Gönüller hânesin odlara yakma
Dilersen bulasın sevâb-ı azîm

Rûzü şeb murâdım ey meh-i tâbân
Bana yâr olduğun duymaya nâdân
Hüsnün goncaları olmasın hazân
Korkarım aramız recmeder recîm

Kâkülün misk midir anber mi bilmem
Serv-i kametin ar'ar mıdır bilmem
Ser-i giysûların ejder mi bilmem
Sorsam lebin gonca mıdır yoksa mim

Ömer sâdıkane söyler her sözü
Dileriz ki ednâ kul yaza bizi
Hakîkat râhına sürelden yüzü
Güzeller serdârı oldakta kerim

— 87 —

Melâhat mülkünün serdârıyım ben
Ol kâfir zülflünün berdârıyım ben
Yoktur iktidârım varı gözlerim
Mansûr'um âlemde varı gözlerim

Budur münâcâtım Hazret-i Hak'tan
Uykuya hasretim kan ağlamaktan
Kurtara dâmânım dâr-i firaktan
Yüzün düşte görse bari gözlerim

Zâhidâ sev beni dîvâne sanma Gerçi dîvâneyim mestâne sanma
Her şem'a per yakar pervâne sanma Derûnumda yanan nârı gözlerim

Ko beni hâlime var aklın ermez Bin nasîhat etsen fâide etmez
Mübtelâ-yi aşkım zerrece görmez Nâmûs u gayreti ârı gözlerim

Ey *Ömer* kulağım çınlar nice bir Gönlümün kâsesi sinler nice bir
Nice bir derûnum inler nice bir Kılar niceye dek yârı gözlerim

— **88** —

Kadir Hudâ'm sana güzellik vermiş Şöyle behey tuti dilli Bekir'im
Seven âşık gonca güllerin dermiş Bahçende kırmızı güllü Bekir'im

Kirpiklerin oktur kaşların keman Seven âşıklara vermezsin aman
Bir cennetten çıkmış hurisin heman Boyu uzun ince belli Bekir'im

Âşık olan zâri kılıp ağlasa Aşk oduna ciğerciğin dağlasa
Dilberler bir yerde alay bağlasa Cümlenin serdârı telli Bekir'im

Âşık Ömer ben de murâda erdim Açılmış tâzece güllerin derdim
Bahânesiz dilber ben seni gördüm Demin artsın ağayollu Bekir'im

— **89** —

Hayâl-i aşkınla Mecnûn'a döndüm Aklımı başıma dermeden kaldım
Nerdüban nerdüban aşağı indim Evvelki mertebem bulmadan kaldım

Kuzum tez gör başıma Çekilip giderdim kendi yoluma
Yeter cevreyledin bu ben kuluna Ben senin cevrini çekmeden kaldım

Daldım ummanlara kenar görünmez Zamâne dilberin cevri çekilmez
Verdim gönülcüğüm geri alınmaz Ben senden gönlümü almadan kaldım

Bir âşık bir cevri çeke mi bilür Her âşık aşk oduna yana mı bilür
Ay gören yıldıza baka mı bilür *Ömer* der cihânı görmeden kaldım

— **90** —

Felek etti hasret çeşm-i mestime Diyâr-ı gurbeti gezdim usandım
Ağlayarak senkler alıp destime Bu derdli sînemi ezdim usandım

Kalmadı zerrece sabra tâkatim
Kalmamıştır gayri kale minnetim
Gözden uyhu gitti tenden râhatım
Minnet pûtesinde sızdım usandım

Yönüm Hak'ka tuttum yüzüm türâba
Hicran mâcerâsı sığmaz kitâba
Gönül mahrum kalmaz gelen hitâba
Kalem âciz oldu yazdım usandım

Deli gönül ister isen saâdet
Evveli melâmet sonu nedâmet
Binip aşk atına etme sefâhet
Muktezâ-yi aşkı süzdüm usandım

Ömer neler çekti hicran elinden
Yârin cefâsından halkın dilinden
Gören ibret alır çeşmi selinden
ben kendi kendimden bezdim usandım

— 91 —

Bu derd-i hasretin câna kâretti
Nice şerhedeyim gelmez lisâna
Ey benim ruhleri tâze civanım
Demâdem artmakta âh ü efganım

Bulunmaz bu kevn ü mekân içinde
Hakîkî dost var mı cihan içinde
Ne yahşiler gördüm yaman içinde
Kime fâşedeyim sırr-ı nihânım

Ömrün efzûn ede cenâb-ı Hudâ
Nedir bu bendene cevrile cefâ
Cân ü baş ederdim yoluna fedâ
Benim ey kameti serv-i revânım

Cemâlin şem'inin pervânesiyim
Gülzâr-ı hüsnünün dîvânesiyim
Mahabbet meyinin mestânesiyim
Ey benim lebleri gonca dehânım

Beni şeydâ kılan zülfündür senin
Bu *Ömer* bir ednâ kulundur senin
Şâh-ı Mısır olsan yeridir senin
Kapunda yad etme şâh-ı cihânım

— 92 —

Beni bana komaz aşk-ı cünûnun
Dembedem artmakta derd-i derunum
Serimi sevdâya saldım ağlarım
Senk ile sînemi deldim ağlarım

Ah itmekten elif kaddim olde dâl
Vatanım çeşmime görünür hayâl
Şâzîlik eksilip artmakta melâl
Diyâr-ı gurbette kaldım ağlarım

Ey *Ömer* kalmışam ben bu hasrette
Hep eller işrette zevku sohbette
Diyâr-ı gurbette şâm-ı zulmette
Ben bir mekân bulmaz oldum ağlarım

— 93 —

Felek aramızı cüdâ edeli
Firak bülbülleri nidâ edeli
Bir yerde eğlenip duramaz oldum
Hiç vuslatın gülün deremez oldum

Aceb âvârelik oluptur başa
Kâ'be yolundaki toprağa taşa
Başladım dağlara cenge savaşa
Günahkâr yüzümü süremez oldum

Dağlar başı yerim oldu mekânım
Firkatin şiddeti kesti emânım
Arşa direk direk çıktı efganım
Feleğin pençesin yöremez oldum

Ey dirîga fânî âlemde vuslat
Can evinden durmaz işler cerâhat
Şol ezelki olan arz-ı mahabbet
Evvelki merhemin uramaz oldum

Gönülden çıkarma *Ömer* zaîfin
Hak hatâsız etsin çeşm-i lâtîfin
Görmeyelden beri rûy-i serîfin
Mubârek hâtırın soramaz oldum

— 94 —

Bu dersi hâce-i tâ mâsebaktan
Yok iken bir eser karada akta
Bir perî dânâdan iyan okudum
Akl üzre İlm-i künfekân okudum

Dahi kande idi gerdiş-i gerdun
Halkolmazdan evvel Ferhâd'ü Mecnun
Bana hemdem iken bu devr-i bîrun
Fenn-i bâb-ı aşkı revan okudum

Çok şükür maksûdum destime girdi
Murâdım hüdhüdü sîmürga irdi
Dilimde irgördüm itmâma virdi
Kaf'a sa'yeledim kur'an okudum

Mârifet şâhına sunaldan eli
Sâdık âşıklara eyledim belî
Güzâfım seyriden beni dir deli
Yoluyla yolsuza meydan okudum

Ömer buna ilm-i ledünnî dinür
Bazılar bu ilme henüz yeltenür
Ne görünür ne içilür ne yenür
Ben ise anı bir zaman okudum

— 95 —

Şitâ hengâmının şiddeti geçti
Bahar demlerinin kokusu düştü
Gayrı renge girdi zamâne dostum
Dağıttı anberin cihâna dostum

Eridi karları yeşerdi çöller
Şükûfe açılır estikçe yeller
Sürüdü zincirin bölündü seller
Minnet ne sünbüle reyhâne dostum

Gonceler zeynetti hep siyahların
Devirdi benefşe hep külâhların
Sağlı sollu gözedirler şahların
Çıkarup girdiler meydâne dostum

Her kesin kalbine düştü ferahler
Lâleler doldurup zerrin kadahler
Nerkisin bâbını yer etti şahler
Sundalar birbirne peymâne dostum

Dürlü çimenlerle zeynoldu bahar
Dest-i kudret yazdı Tahtihelenhar
Her kes safâsına seyreder kenar
Âyet-i safha-i bostâne dostum

Der ki *Âşık Ömer* açıldı güller
Seyr ü sülûk etti hep ehl-i diller
Cennet misal oldu sahrâlar çöller
Sen niçin çıkmazsın seyrâne dostum

N

— 96 —

Tâ Elest bezminde Kalûbelâ'da
Bekleriz rûz ü şeb ahd ü vefâda
Pes dedik dönmeziz ikrârımızdan
Bu yolda geçmişiz biz varımızdan

Erenler râhında gözleriz izi
Ma'siyet deryâsı garketse bizi
Râh-ı hakîkata sürelden yüzü
Ümîdi kesmeyiz Gaffâr'ımızdan

Akl u fikri koyup bir yana düştük
Cihan varlığını aşka değiştik
Kal olup pûte-i fakr içre piştik
Billâhi hoşnûduz bâzârımızdan

Bende-i hâlisiz sultân-ı aşka
Çün erdi rahşımız giryân-ı aşka
Boyun eğsek nolur fermân-ı aşka
Ayrılmak muhâldir katârımızdan

Ey *Ömer* sunalı aşka pençeyi
Başa tâcederiz biz karıncayı
Üstattan yemişiz çok tabancayı [1]
Yahşi görmek ile mıkdârımızdan

— 97 —

Bu gönlüm bağını gülistan eder
Dîvâne olur bu aklım dağıdır
Sevdiğim kâkülün çezdiğin zaman
Yârim reftâr ile gezdiğin zaman

[1] Tabançe: Tokat.

Senden murad almak kati güç-olur Derdini çekenin bağrı tuc olur
Kıyâmet gününde hâlin nicolur Âşıkın bağrını ezdiğin zaman

Gözlerim doludur kan ile nemden Kirpiğin okuyla deldin sînemden
Bur *Ömer* ol zaman ayrılır senden Elinle mezarım kazdığın zaman

— 98 —

Yâr hayâlin sevdâsına dönerim Olmuşum sen boyu serve sâye ben
Yûkseklerden geh alçağa inerim Anın için düştüm hâkipâye ben

Tîğ-ı çeşmin kasdıma Dilek geçmez ol gözleri mestime
Gamzeleri akın etmiş üstüme Neylemişim ol kaşları yaye ben

Âheyledim âhım arşa ulaştı Halkalandı çarhı dokuz dolandı
Gönül bahrı dalgalandı bulandı Yaşım ırmaklara döndü çaye ben

Aşkıma düşeli ne belli şâdım Ne bir an bir lâhze gamdan âzâdım
Senin içün beğzâdım Kul olmuşum her gedâya bâye ben

Der ki *Âşık Ömer* mâl ü menâlim Dişleri dürdânem lebi zülâlim
Benleri siyâhım kaşı hilâlim Mâilim sen yüzü bedir aye ben

— 99 —

Aşk beni şerimsâr eyleyüp gider Gözlerimden dökmedeyim jâle ben
Güller fasl-ı bahâr eyleyüp gider Andelîbim ha kılayım nâle ben

Bilmem ahvâlimi kime söyleyim Dîvâne gönlümü nice eğleyim
Cân ü dilden mâil oldum neyleyim Mah yüzünde çifte çifte hâle ben

Cemâlin görmesem cânım yerinür Gayri bana dünyâlar mı görünür
Gönül zülfü sevdâsına sürünür Dili sükker ol lepleri bale ben

Âteş-i aşk ile sînem dolalı Hasret ile solalı
Ben sevdâ-yi aşka zebûn olalı Düştüm dürlü dürlü garip hâle ben

Âşık Ömer hasbıhâlim söylerim Âkıbet cismimi üryân eylerim
Hakîkîyim ben mecâzı neylerim Bâkî kalmam bu hırkaya şale ben

— 100 —

Elâ gözlerine kurbân olduğum
İbret içün gelmiş derler cihâna
Yüzüne bakmaya doyamadım ben
Noktadır benlerin sayamadım ben

Aşkın ateşidir sînemi yakan
Kolların boynuma dolanmış iken
Lûtfuna erer mi cevrini çeken
Seni öpmelere kıyamadım ben

Terkeyledim ağalarım beylerim
Anın içün ben âhedüp ağlarım
Bos buianık seller gibi çağlarım
Ayralık oduna doyamadım ben

Kaldı deli gönül kaldı hep yasta
Âşık Ömer eder sevğili dosta
Mevlâ'm erdir beni murâda kasda
Allah ısmarladık diyemedim ben

— 101 —

Râh-ı mezellete düşmüş yol oldum
Gelen geçen yüzüm çiğner yol oldum
Kadir kıymet bilmez ihvân elinden
Yok tutup kaldıran yârân elinden

Birin çekmez iken derdim on oldu
Kalmadı tâkatim ciğer hûn oldu
Büküldü kametim şeklim nun oldu
Kime dâdedeyim hicrân elinden

Andelîbim zârım gonca gülümden
Ayrı düştüm vatanımdan elimden
Ağlarım ne gelür dahi elimden
Gurbetlerde kaldım nâdân elinden

Sorarsa dostlarım benim bu derdim
Hakîkat bağını seyrân ederdim
Anınçün solmuştur destimde virdim
Bir tabanca yedim bağban elinden

Ey *Ömer* müşkülüm kime tanayım
Dilim varmaz kangı birin yanayım
Nice bir bu firkat zehrin kanayım
Şikâyetim çoktur devrân elinden

— 102 —

Dilberâ hicrinle gözlerim nemdir
Hasta dil uşşâka leplerin emdir
Anınçün eylerim âhı bir yüzden
Bûseler atâ kıl gâhi bir yüzden

Bilmezem ki böyle nedir hicâbın
Def'eyle vechinden zülf-i nikabın
Mubârek dehandan gelmez cevâbın
Seyretsin âşıklar mâhı bu yüzden

Cemâl ile gurûr etme cihâne
Nice şehzâdeler düşüp külhane
Bilirsin devreder âhır zamâne
Terkeder ikbâl ü câhı bu yüzden

Aşk değil mi bizi dîvâne kılan
Günahkâr mı olur ehl-i aşk olan
Bana dahleylemez sevdiğim bilen
Gözleriz erkân-ı râhı bu yüzden

Der ki *Âşık Ömer* her halden yana
Dehre mağrûr olma azîzim sana
Nasîb olan derd ü elemdir bana
Felek seyrettirir câhı bu yüzden

— 103 —

Yeniden aklımı bir nevcivânın
Can dirîğ eylemem yoluna anın
Aldı ruhlerimin âli bir yüzden
Heman tek etmesin âli bir yüzden

Göz kamaşur cemâline bakılmaz
Sâhir gamzelerin başa çıkılmaz
Nigâh etse sanma hâtır yıkılmaz
Söz atar şol siyah hâli bir yüzden

Gönül feryâd etme gûşa çalınur
Her seher nâz ile çıkar salınur
Belki yârın duyar küser alınır
Döker de gerdana âli bir yüzden

Küşâde kıldıkça mahabbet bâbın
Ol demde seyredin hüsnün kitâbın
Gülerek söylese şîrin cevâbın
Düşer âşıkların fâli bir yüzden

Ey *Ömer* tâlib-i seyrân olanlar
Soyunup aşkile üryân olanlar
Cemâli nakşına hayrân olanlar
Terkeder hırkayı şali bir yüzden

— 104 —

Yâr hilâl kaşların hûnî gözündür
Kevser-i cemâlin şîrin sözündür
Beni ne ağladıp ne şâd eyleyen
Gönüller hânesin küşâd eyleyen

Mecnûn'un nazarı sahrâda çölde
Ümîdim lûtfündur cân ü gönülde
Bülbülün arzusu goncada, gülde
Şevk u mahabbetim ziyâd eyleyen

Mahabbet bâğına giremez miyiz
Sa'y ile visâle eremez miyiz
Gül-i maksûdumuz deremez miyiz
Bulur Mevlâ'sını murâd eyleyen

Bey'u şirâ ile yohsul mu olur
Dünyâda âhıret ecrini bulur
Suâl et aslını âlemler bilür
Efendim bir kulun âzâd eyleyen

Ömer'i cefâdan döner sanırsız
Âşık ağlatmağı hüner sanırsız
Yakarsız cismini fener sanırsız
Hiç rahmet bulmasın îcâd eyleyen

— 105 —

Dilberâ aşkımdır sînede her dem
Gözlerindir aman vermeyip bir dem
Artırıp derdimi füzûn eyleyen
Cezbedip aklımı cünûn eyleyen

Dâdımı sen şâha bildirir komaz
Şâd eder elbette güldürür komaz
Yolunda düşeni kaldırır komaz
Âhımı eflâke sütûn eyleyen

Ey güzeller şâhı nedir günâhın
Ben gedâyi sana kul etmiş şâhım
Artırırsın her dem hicr ile âhım
Şîrîn'e Ferhâd'ı meftûn eyleyen

Bu cihan kimseye eylemez vefâ
Aşk değil mi bize çektiren cefâ
Kani nolda
Diyâr-ı gurbette mağbûn eyleyen

Ey *Ömer* neylesin şunda kalmağı
Güzeller âşıka cefâ kılmağı
Gördüğün dilbere tâlib olmağı
Hiç rahmet bulmasın kanûn eyleyen

— 106 —

Ey dilâ nasîhat kabûl edersen
Hakîkat râhına doğru gidersen
Sözüne uyucu olma sakîmin
Düş hâkipâyına tab'ı nedîmiu

Bir dem bendesine rahmederse yâr
Ya ne verdi bizden ne ister ağyâr
Dem olur çektirir cevri sadhezâr
Benim kimde nem var bende ya kimin

Var ise kısmetim tahtesserâda
Tarfatül'ayn içre erer murâda
Bir kaçı behâne olur arada
Olunca kavline lûtfi kerîmin

Pîşâne yazılan tâ mâsebakta
Günül melûl olma huzûr-i Hak'ta
Çekilir çâre yok akta karada
Dâdolmaz kalır mı dâdı yetîmin

Âşık Ömer bu sevdâda yelerim
Beni bednâm ettiğiyçün dilerim
Sanma kim dîdemin yaşın silerim
Rakip ism-i kahhâr ola harîmın

— 107 —

Şâhin gözlüm kasdın mı var canıma
Kirpiklerin kana kana kanıma
Bakışın eylemez yabâne çeşmin
Giru sundur gouca peymâne çeşmin

Arasalar hâs u âmda bulunmaz
Misli Rûm'da değil Şam'da bulunmaz
Bu kadde hüsünde namda bulunmaz
Salarsa mülket-i Osmân'a çeşmin

Düşer mi şânına kaşı kemânım
Yıkılır hâtırım artar efganım
Devrinde sel ola eşk-i revânım
Yek işâret etse bîgâne çeşmin

Boynuma kemend-i zülfünü taksa
Mesteder uşşâkı naz ile yaksa
Vâdi-i hayrete canı bıraksa
. . . . şâhâne çeşmin

Ömer gerçi söyler hâmûş eylemez
Mey ne denlu içsem sarhoş eylemez
Remzinin farkını her gûş eylemez
Anı mesteyleyen mestâne çeşmin

108

Bu ayn-i uyûnum senindir senin
Bu sûz-u derûnum senindir senin
Akan çeşm-i hûnum senindir senin
Dil-i erganûnum senindir senin

Gönül pürmelûldür dü çeşmim alîl
Reh-i firkatte bir yol azmış zelîl
Beyâbân-ı gamda bulunmaz delîl
Gel ey rehnümûnum senindir senin

Bu âhü enînim bu hicr ü gamım
Bu necm-i saîdim bu baht-ı kemim
Bu şevk-i melâlim bu ayn-ı demim
Bu derd-i fuzûnum senindir senin

Bu şal ile bu taç bu hırka aba
Bu çarı anâsır bu hefti kabâ
Kamusu yolunda hebâdır hebâ
Bu cem'an yekûnum senindir senin

Ömer dâr-ı gurbette nem var benim
Bu bâzâr-ı mihnette nem var benim
Ya fehm ü firâsette nem var benim
Bu akla cünûnum senindir senin

— 109 —

Ağlarım gözlerim yollarda kaldı
Dil zevrakın firak engine saldı
Şûh-i şîvekârım kaçan gelesin
Artmada efkârım kaçan gelesin

Şevkınla nâle vü feryâda döndüm
Mîşezârım gör ki sayyâda döndüm
Dağları delmekte Ferhâd'a döndüm
Ey âhû şikârım kaçan gelesin

Yok mudur insâfın ey çeşm-i âhû
Hasretinden gelmez çeşmime uyhu
Kalmadı tâkatim ya nice bir bu
Subhadek bîdârım kaçan gelesin

Zevk u şevksız çeşm-i bahtım uyanmaz
Firâkın nârına yürek dayanmaz
Aşkından el çeküp gönül usanmaz
Ağlamaktır kârım kaçan gelesin

Bu *Ömer* vâdi-i hayrette kaldı
Gözüm yolda kara akşamlar oldu
İki dîdelerim kan ile doldu
Şem'-i tâbıdârım kaçan gelesin

— **110** —

Ey *Âşık Azmiyâ* medhe sezâsın
Defter-i uşşâka bir mübtelâsın
Ehl-i dil ü kâmil rindânesin sen
Söylenir dillerde destânesin sen

Fehmettin bu resme imlâ-yı aşkı
Tâ Elest nûşettin sahrâ-yı aşkı
Hem dahi anladın ma'nâ-yı aşkı
Ol sebep aşk ile mestânesin sen

Âşıksın kimseye incizâb etme
Kâmilsin bizlerden ictinâb etme
Sergeşte düşünüp intisâb etme
Zîrâ bir akıllı irfânesin sen

Görmedim sen gibi bir merd-i muhkem
Mir'ât-ı şecerde ervâh-ı ekrem
Mü'minin kalbidir beyt-i mükerrem
Sen seni fehmetsen âyâ nesin sen

Vassâfın olmuştur bu dil-i şeydâ
Der ki *Âşık Ömer* ednâsın ednâ
Bu kadar vasfını eyledim icrâ
Cümleden hâk ile yeksânesin sen

— **111** —

Hak öğmüş getirmiş seni bu zâta
Lebin esrârını açma beyâna
Ey perî kıymetin âdem ne bilsin
Zülâlin lezzetin zemzem ne bilsin

Çeşmin hışma gelse kirpiğin çatar
Sînede yürekte eğlenmez geçer
Âşıkı öldürür hûnîler içer
Gamzen hûnîlerin Rüstem ne bilsin

İşlesin sînemde gamzen okların
Mahabbetin derûnumda yokların
Ben anı cânımdan aziz sakların
Sen benim olduğun âlem ne bilsin

Hançerin sînemi kıldı sad pâre Akıdır yüz dürlü kanı her yâre
Bulmadım vuslattan ziyâde çâre Bu zahmım ilâcın merhem ne bilsin

Açmaz *Âşık Ömer* zühhâde keyfin Akl olan söyler mi hiç yâde keyfin
Hoş yâr olan bilir bu bâde keyfin Bu câmın lezzetin sersem ne bilsin

— 112 —

Ârızın nihâl et berket-i ter içre Hûplar kârısâzı senden ögrensin
Çık salın sevdiğim güzeller içre Perîler pervâzı senden öğrensin

Bilmem ne tal'atsın ey hûri sîma gören mâil olur bây eğer ednâ
Nefsin mürdeleri etmede ihyâ Güzeller i'câzı senden öğrensin

Bir âşık aşkına mâil olursa Acep midir aklı zâil olursa
Güzeller şîveye mâil olursa İstiğnâyı nâzı senden öğrensin

Dâim irfân ile zevk u safâlar Hüsne mağrûr olup kılma cefâlar
Bir âdet eyle kim hep bîvefâlar Ol kâr-ı mümtâzı senden öğrensin

Der ki *Ömer* gören hâl-i fülfülün Bendolur ihtiyâr eder kâkülün
Arakçînin çıkar dağıt sünbülün Hûplar keşf-i râzı senden öğrensin

— 113 —

Meftûnun medhetsin hüsnün evsâfın Hitâb olsun mu sultânım ne dersin
Âşıka ettiğin cevr ü cefâlar Hisâb olsun mu sultânım ne dersin

Olur olmazın sözüne aldanıp Bizi reddeyleyip halka inanıp
Âteş-i aşkınla bu bağrın yanıp Kebâb olsun mu sultânım ne dersin

Seni seven neyler bağçeyi bağı Hüsnünde kurulmuş gönül otağı
Yıkılıp perîşan oldu yatağı Harâb olsun mu sultânım ne dersin

Âlemi yıktığı çeşm-i fettânın Söyle kaşlarına yok mu amânın
Âşık Ömer ayağn altında senin Türâb olsun mu sultânım ne dersin

— 114 —

Salını salını giden dibrübâ Besteler okuyup kande gidersin
Âşıkın dîvâne eden dilrûbâ Bülbül veş şakıyup kande gidersin

Dilimden mahabbet remzini alıp
Tîg-i gamzelerle sînemi delip
Aşkınla dîvâne olduğum bilip
Zorladığım duyup kande gidersin

Âzâde gezerken cihan bağında
Diyâr-ı gurbette gam bucağında
Hapis oldu zülfün dil tuzağında
Beni dertli koyup kande gidersin

Çıkardın se[illegible] âh ü zârımı
Akl u fikrim alıp olan varımı
Türâba indirdin eşkibârımı
Uryân olup soyup kande gidersin

Yazıklar seninle olan demlere
Âşık Ömer beni salıp gamlere
O lâle ruhlere o gül femlere
Sen ağyâra uyup kande gidersin

— 115 —

Görmedim akrânın hüsn-i melekte
Ey perî var ise resm-i felekte
Düşmedi hışm ü celâle kaşların
Benzemiştir nev hilâle kaşların

Çeşmin hışma gelse hâtırlar yıkar
Kaddin keman etmiş baş eğmiş bakar
Gönüller hânesin odlara yakar
Vechin üzre çifte hâle kaşların

Vechinde benlerin şâhâne düşmüş
Şekl-i Besmele'dir şâhâne düşmüş
Akl ü dil almağa bahâne düşmüş
Nazar ettim hub cemâle kaşların

Pervâne tek nâr-ı aşka yanardım
Gözlerim yaşiyle yazar sunardım
Hüsnünün şem'ine karşı dönerdim
Meded etse arzıhâle kaşların

Seni sevdiğim mi nedir günâhım
Âkıbet *Âşık Ömer*'i ey mâhım
Kim sevmez güzeli hey pâdişâhım
Garkeder bir siyeh şâle kaşların

— 116 —

Hak'tan gayri kimse bilmez dilinden
Kurtar deyu çün adûnun elinden
Büllül şakır yazı kışı Sakız'ın
Hak'ka niyâz eder taşı Sakız'ın

Öğme gidi yezid neye öğersin
Sen İslâma birgün boyun eğersin
Seng-i siyâh ile sînen döğersin
Zira görülmüştür düşü Sakız'ın

Yüğrük gemilerin salma engine
Mağrûr olup ateşine cengine
Lâbüd sataşırsın birgün rengine
Vire edip kurtar başı Sakız'ın

Yeni burca Kıral burcu dediler
Der ki *Ömer* üçler yediler kırklar
Muhkem binâ imiş kâfir gidiler
Var mıdır dünyâda eşi Sakız'ın

— 117 —

Seyr-i bağederken başa çıkardın
Verdin gülistâna velvele verdin
Şebnemin nesidir bu ter sünbülün
Güller taaccüpte ne ter sünbülün

Kılmazsın bendene Tahir merhaba
Her kand yse bulur getirir sabâ
Sağ esen ol yaşa ey kaddi tûbâ
Dimâğı hâtırda tüter sünbülün

Kaşların yayını durup kurdukça
Sitem oklarını cana urdukça
Esip bâd-ı sabâ dolaştırdıkça
Dağıdır aklımı yiter sünbülün

Ne sâat geçirdi leyl ü nehârın
Ne dosta bağıban verdi tîmarın
Ne âb-ı sâfîden aldı bahârın
Acep ne bağçede biter sünbülün

Ey hüsnü bînazîr serv-i sehîkat
Gülün de hoş amma bülbülün de kat
Bir ednâ kulunum etme beni ret
Ömer üftâdene yeter sünbülün

— 118 —

Çünki güzel gönül alıp gidersin
Beni ferdâlara salup gidersin
Hoşça tut yanında mihmânın olsun
Unutma ahdile peymânın olsun

Meylettiği içün Ferhâd'a Şîrin
Aramızda olan mahebbet sırrın
Ol dahi yolunda terkeder serin
Sakla cân içinde pinhânın olsun

Kaldır nikabını yüzün göreyim
Ben senin yolunda canlar vereyim
Varıp hâkipâya yüzler süreyim
Heman senin bana fermânın olsun

Sağ olursam yine görem bir zaman
Unudup bendeni istersen nişan
Gönülden çıkarma sevdiğim heman
Sînemde yâreler nişânın olsun

Sen var iken hergiz bakmazam yâde
Sen sağ ol sevdiğim dâr-ı dünyâde
Eş olayım Mecnun ile Ferhâd'e
Âşık Ömer kulun kurbânın olsun

— 119 —

Tâ bezm-i ezelden ey şâh-ı hûban
Cân ü ser yoluna ey şîrin zeban
Câm-ı aşkın içen hayrânın olsun
Terkeden âşıka ihsânın olsun

Hûp cemâlin görse ey mehrû nigâr
Künc-i gamda eder dil feryâd ü zâr
Hasretinle olur derde giriftâr
Hasta dil derdine dermânın olsun

Nice bir etmezsin feryâdıma dâd
Her ne emredersen ettim inkıyâd
Yaraşmaz huplara bu tarz-ı îcâd
Öldürürsen dahi fermânın olsun

Sana dil vereli ey şûh-i handan
Mürg-i dil hüsnünde tutmuş âşiyan
Andelip misâli eylerim efgan
Sâye-i lûtfunda mihmânın olsun

Cân ü baş uğruna terkedem ey şâh
Ne denlü cevretsen amanın Allah
Her demde eylerim derûnumdan âh
Bu *Ömer* yoluna kurbânın olsun

R

— 120 —

Yâr hayâlin sevdâsında gezerim
Mecnûn'um aşk sahrâsında gezerim
Gözlerimin yaşı su gibi çağlar
Yanımca zincirin sürer ırmağlar

Dağlara arzettim derûnum yasın
Şeb giyer benimçün mâtem libâsın
Semt be semt koparır firkat sadâsın
Görür de hâlime bulutlar ağlar

Âh etmeden elif kaddim büküldü
Arttı yaralarım bendler söküldü
Gözlerimden bunca kanlar döküldü
Cerâhatten oldu dağ üstü bağlar

Kan doludur dîdelerim yaş değil
Demir daymaz bu ateşe taş değil
Yâr uğruna can oynadı baş değil
Ciğer kebâb oldu eridi yağlar

Bu aşk mahabbeti sevdâsı mürde
Ömer gafilleyin düştü bu derde
Sebeb-i mevtimdir geçte vü erde
Bakıp kınamasın hâlime sağlar

— 121 —

Bir âceb gürûha uğradı râhım
Küşâd ola düştü baht-ı siyâhım
Yürekten depredüp lisan okurlar
Kamusu hayrette iyân okurlar

Nazar ettim urup dikkat ile gûş
Hırkaya ser çekmiş her biri hâmûş
Kıldım sadâların gûşuma mengûş
Dillerinde vird-i Sübhan okurlar

Şerîat ilmine belî demişler
Ma'rifette serin mum eylemişler
Tarîkat kafında anka demişler
Hakîkat bâbında nişan okurlar

İlm-i muammâdan var mı haberdâr
Bu rub'-i meskûnda dört şuarâ var
Ârife iyandır her dürlü esrâr
Her dem birbirine meydan okurlar

Biri *Abdi*, *Sabit* birisi *Hayri*
Ömer her birinin dilleri ayrı
Biri *Salih* bilmem başkasın gayri
Dördü de defter ü dîvân okurlar

— **122** —

Beğler ol hubların serfırazları
Dura dursun şîve ile nazları
Geçer karşımızda ederek reftâr
Bir de sitem sözü etti câna kâr

Yada uydun elde iken îrâdın
Yâr olmak değildi çünki murâdın
Bîgânelik ettin bizden ıradın
İbtidâ vaslın neye ettin ikrâr

Derdlisi olduğum gûyâ ki bilmez
Gelmez ol hercâyi insâfa gelmez
Merhamet eyleyip yaşımı silmez
Ben hâlimce eder oldum elden âr

Nice bir gözlerim kan ile dolsun
Gayri yâr sevmeğe desturun olsun
Dilerim adûlar Hudâ'dan bulsun
Gönül eğlencesi elbet neler var

Ömer meyledeli sen gamzekâre
Merhamet etmezsin âşık-ı zâre
Artıp gitmektedir yürekte yâre
Bâri gel zahmıma benim ilâç sar

— **123** —

Dönmeyiz nedenlu çok olsa âsı
Gider kalbimizin silinir pası
Hamdülillâh dîn ü îmânımız var
Dilimizde vird-i Sübhânımız var

Âleme şâyolan [1] o nûr-i celî
Gaziler serdârı Hazret-i Ali
Evvel âhır dedik kavline belî
Ebû Bekir Ömer Osman'ımız var

Gaziler sokunur teller serine
Ne yüzden varırız mahşer yerine
Şühedâ irişir Hak'kın sırrına
Bu rütbe cürm ile isyânımız var

Bize bu yüzdendir takdîr-i İlâh
Gaza yollarına hasbeten lillâh
Ölünce dîn için ederiz samah
Emânet Hudâ'ya bir cânımız var

[1] Şâyi yerine.

Ömer ser sağ olan yazısın görür
Bizim Kerbelâ'mız haşre dek sürür
Tâlibe Hudâ'dan hidâyet irür
Dahi adûlara çok kanımız var

— **124** —

Elif kaddim reftârına beyuna
Nazar eyledikçe reng ü rûyine
Nice servi gibi dal pesend eyler
Yetirir aklını el pesend eyler

Bir kerre bakanlar yüzün ayına
Gamzen oklarına kaşın yayına
Nazar etmez bu feleğin ayına
Niçe Rüstem, niçe Zal pesend eyler

Cihanda nazîrin mislin bulunmaz
İnci dişlerine kıymet olunmaz
Hüsnün güneşidir doğar dolanmaz
Leb-i yâkutuna lâ'l pesend eyler

Bülbülün de gerçi adı anılır
Dehânın bârında yâre unulur
Güftârın işitse virdin yanılır
Şîrin cevâbına bal pesend eyler

Bu *Ömer* üftâden tab'ı nedîmin
Cünbiş-i etvârın nâz ü naîmin
Âşık-ı sâdıkın yâr-ı kadîmin
Seyreden erbâb-ı hâl pesend eyler

— **125** —

Çıkmaz hâtırımdan nakş-i hayâlin
Ta'neder gökteki şemse cemâlin
Bir kez hüsnün gören dünyâyı neyler
Şeyreden gurre-i garrâyı neyler

Güzelier şâhısın yoktur bahâne
Tîr-i gamzen tenim kıldı nişâne
Gelmemiş akrânın mislin cihâne
Kaşların var iken ok yayı neyler

Aceb mi olunsa dillerde faslın
Adlile olunca uşşâka vaslın
Melek ya hûridir dilberâ aslın
Adûlar bîhûde gavgayı neyler

Ben niyâz eyledim sen söylemezsin
Bendeni üftâde zanneylemezsin
Dîvâne gönlümü bir eğlemezsin
Âşık olmayan bu da'vâyı neyler

Ömer göreliden sen kaşı yayı
Aşkınla terketti tâc ü kabâyı
Baktıkça kılmıştır aklını zâyi
Seni seven gayri eşyâyı neyler

— **126** —

Cennet-i kûyinde çeşm-i bîdârım
Bu mürg-i gönlümüz ey gül'izârım
Görmeğe civânâ dîdârın özler
Andelib misâli gülzârın özler

Muhibbiz dediler âşinâların
İşrette gâhice mübtelâların
İhsânın umarlar ol gedâların
Mest olup bûse-i ruhsârın özler

Kametin görenler meftûnun olmuş
Dikilip serviler hayrette kalmış
Büsbütün endâmın lerzeler almış
Çemende salınıp reftârın özler

Habîbim hicrinle kaddimiz daldır
Nutka gel ey perî vakt-i visâldır
Çekmemek gamları emr-i muhâldır
Bendeler lûtf ile ihsânın özler

Künc-i mihnet içre kalmış garîbim
Şerbet-i lâ'linle şimdi tabîbim
Tâ ezel yok mudur yohsa nasîbim
Rûz ü şeb bu *Ömer* bîmârın eyler

— 127 —

Yâr beni yanar bir ateşe koydun
Seninim dedikte rakîbe uydun
Dünyâda sağ olan yerde ne gezer
Hayra niyyet eden şerde ne gezer

Hor görme üftâden olan canları
Hak sana lûtfundan vermiş onları
Reddetme işiğin yasdananları
Gulâmın olmayan derde ne gezer

Ara bir münâsib yâran bulagör
Bî edebden ırzın satın alagör
Sohbet-i nâcinsten ırağ olagör
Âr olmayan yüzde perde ne gezer

Âhır zaman oldu fâş oldu sırlar
Melek gökte olur görünmez derler
Kendin iyân etti erenler pirler
Ya bu âşikâre yerde ne gezer

Ömer bir ednâdır sözüdür gazel
Adûdan hakîkat umarsın güzel
Seninle bu mudur ahdimiz ezel
Hakîkat erd. olur [1] harda ne gezer

— 128 —

Şunda bir cânânın meftûnuyum ben
Ol saçı Leylâ'nın Mecnun'uyum ben
Cemâli Yûsuf-i Ken'ân'a benzer
Desinler sînesi uryâna benzer

Cevr-i dildâr ile solmayan âşık
Derûnunda aşkı olmayan âşık
Derûnu derd ile dolmayan âşık
Heman dünyâda bir hayvâna benzer

Aşka düşen âşık kendin şaşırır
Âşıkı ma'şuktan cüdâ düşürür
Nâr-ı firâkile bağrın pişirir
Rakib dedikleri Şeytân'a benzer

[1] Erde olur.

Bu *Ömer* çeşminden dökmekte hûnu Geldi çün aşkımın yine cünûnu
Büsbütün dolaştım bu Kâf ü Nûn'u Bulmadım bir güzel falana benzer

— 129 —

Benim velvele-i nâle vü âhım Esen rûzigâra benzer de benzer
Halka halka tüten dûd-i siyâhım Gerdiş-i devvâra benzer de benzer

Râh-ı meşakkatte çektim çok cefâ Maraz-ı hicrâna bulmadım şifâ
Zevk u elem deyu sürdüğüm safâ Elem ü efkâra benzer de benzer

Sevdiğim âlemde varım dediğim Seninçündür âh ü zârım dediğim
Şimdi yüz çevirmiş yârım dediğim Gittikçe ağyâra benzer de benzer

Hâlime rahmetmez ruhleri âlim Yıkıldı hâtırım kalb-i melâlim
Cevr ü istiğnâda hercâi zâlim Çarh-ı sitemkâra benzer de benzer

Aşk ile kılalı cengi savaşı Tazelenip gider bağrımın başı
Der ki *Âşık Ömer* gözlerim yaşı Akan çeşmesâra benzer de benzer

— 130 —

Dişlerinin vasfın yazdım habîbin Sah çekti âlimler bu sâf incidir
Kırma yazılarla yazdım rakîbin Pâreleyip dedi bu lâf incidir

Kaçan cûşa gelse hüner deryâsı Seyre meşgul eder bir niçe nâsı
O dem gavvâs olan lâ'l ü elmâsı Şinâverlik eder şikâf incidir

Mürâyi ahmakın başına taşlar Ki döker gözünden dâimâ yaşlar
Cevâba karışır riyâyâ başlar Demez yârım değil bu sâf incidir

Âşık olan neyler sîm ile zeri Ya Karum oldu ne sözünün eri
Vardır yedinci kat yerinde yeri Gör niçe âdemi güzâf incidir

Eseri var ise kevn ü mekânda Güher iyân eder kendini kânda
Sadef mısra'ında bahr-i dîvanda Ey *Ömer* sözlerin şikâf incidir

— 131 —

Geşt edip cihânı mislin bulunmaz Medhini eylesin diller yeridir
Giriftâr olanlar halâs olunmaz Çâh-ı zenahdânın beller yeridir

Gamzen katildürür ey çeşm-i câdû
Harem-i kûyine basmasın adû
Aklımı fikrimi hayrette kodu
Beyim bu duâcı kullar yeridir

Dîvânen olalı dağlar gezerim
Bu dertli sînemi dağlar gezerim
Leylâ'm aşkın ile ağlar gezerim
Gönül mecnunudur çöller yeridir

Nâzenin ömrümü hebâya verdin
Bendeni terkedip murâda erdin
Yakıp gönül şehrin kanıma girdin
Var sokun başına teller yeridir

Ey *Ömer* sözlerin lisâne sığmaz
Mahabbet bezmine bîgâne sığmaz
Remzile duyulur beyâne sığmaz
Hakîkat erbâb-ı diller yeridir

— **132** —

Ey dilâ kıla gör kesb-i havâlar
Bezm-i mahabbette eyle nevâlar
Gamdan küşâd eden âdemi demdir
Ehl-i aşk olanın ebkemi kemdir

Yahşi musâhabet gelince yâda
Ne sakîdir merdi yıkan ne bâde
Meclisin revnakı olur ziyâde
İztırâba salan sersemi nemdir

Yârelinden uğradınsa yareye
Saril gerdenine öp gabgabinden
Halâs et vücûdun şebnemden
İç câm-i müşfikın merhemi hemdir

Ala gör sükkeri câm-ı lebinden
Ey *Ömer* gölşende feryâda düştüm
Sahbâya sunduğu zemzemi zemdir
Döker dîdelerim şebnemi nemdir

— **133** —

Nefs-i emmâreye uyup gezdiğim
Ahretimi yıkup dünyam düzdüğüm
Gençlik belâsile kabâhatimdir
Bilirim ki kendi sefâhetimdir

Gavvâs olup ummanlara daldığım
Benim bu ilimde mâhir olduğum
Lâ'l ü yâkut dürr-i yektâ bulduğum
Akl ile fikr ü firâsetimdir

Doğru yoldan çıkan şeytana uyan
Kimdir bana mal ü rızkı yok deyen
Dünyâya meyletmez âhretin seyan
Benim mâl ü rızkım kanâatimdir

Gönlümden uymayup farz ü sünnete
Meğer fazlı ile girem cennete
Ne yüz ile varam yarın ahrete
Hak'ka yarar kangı ibâdetimdir

Der *Ömer* Mevlâ'dan erdi inâyet
Rücû' ettim günâhımdan begayet
Altı bin altıyüz altmış iki âyet
Şükür lisânımda kırâatimdir

— 134 —

Mihnet köşesinde yatırdım hasta
Zaîf cismime der ne zaman gelir
Gözlerim yollarda kulağım seste
Yârimden bir haber ne zaman gelir

Terketti bendesin kaşları hilâl
Anınçün kalbimden ayrılmaz melâl
Sözü şehd ü şekker lebleri zülâl
Dişi dürr ü güher ne zaman gelir

Düşelden derdine diyâr-gurbetin
Çekerim kahrını her dem mihnetin
Nihâyeti yok mu şeb-i firkatin
Bu zulmete seher ne zaman gelir

Ağlarım rûz ü şeb aman el'aman
Bu derdi çekmeğe kalmadı derman
Murâdım üstüne döner mi devran
Felekten ol hüner ne zaman gelir

Böyledir rûz ü şeb fikr ü hayâlim
Kemallerle salınır ruh-i âlim
Anar mı bendesin gâhîce zâlim
Acep *Âşık Ömer* ne zaman gelir

— 135 —

Yâremin tîğını ele aldıkça
Sîneme şerhalar açar ağladır
Saydolur ağyâra bize geldikçe
Kati havalardan uçar ağladır

Garib hâle bir dem nazar eylemez
Semt-i hakîkate güzer eylemez
Âh ü enînimden hazer eylemez
Kelp adûlarla yer içer ağladır

Hasbıhâlim nice eylesem iyan
Havfeder ervâhım gördüğüm zaman
Tatar gamzeleri bilir mi aman
Hâtırdan gönülden geçer ağladır

Vasl-ı cânânımdan olmuşum berî
Dağlara düşersem yeridir yeri
Yanıma yaklaşmaz birden ol peri
Beni gördüğünce kaçar ağladır

Ey *Ömer* hazeri yok figanımdan
Billâhi usandım hasta canımdan
Semtine vardıkça uğrar yanımdan
Hiç yüzüme bakmaz geçer ağladır

— 136 —

Bir râh-ı mübîne azmederiz biz
Çatınea düşmana rezmederiz biz
Asker-i İslâmın din gazâsıdır
Bu emre rızâmız Hak rızâsıdır

Anca mertler dönüp birer pelenge
Muhannes giremez maydân-ı cenge
Durmaz karşı varır topa tüfenge
Geçerek erenlerin Kerbelâ'sıdır

Şühedâmız bulur âlî makamlar
Dîn için gör ne çektiler imamlar
Haşre dek demleri türâba damlar
Rûz ü şeb çekilen anın yasıdır

Oluna gelmiştir dîn içün nizâ
Asker-i İslâmı dîn için gazâ
Merde düğün bayram nâmerde cezâ
Hâbil ü Kabil'in mâcerâsıdır

Bu *Ömer* hayretle yâdeder anı
Düşmana andırdı *Muhammed Hân'ı*
Haşre dek şâd ola rûh-i revânı
Sultan Mustafa'nın nev gazâsıdır

— 137 —

Benî Âdem gibi var mı mükerrem
Her şahs içün yetmiş bin yıl mukaddem
Hakkınde gör nice âyet yazılır
Verilir nasîbi kısmet yazılır

Ey gönül olmuşum bu hâle hayran
Ne verilir aşkın azline ferman
Mahabbet şâhına eylerim efgan
Ne derd-i cünûna sıhhat yazılır

Tab'-ı zamîrinde yoğise fâsid
Gönül mir'âtına keç bakma zâhid
Gûşe-i vahdette her yer müsâid
Bu levhe çok dürlü hikmet yazılır

Âdemin aklını târâc eder aşk
Kemîne kendüyü sertâc eder aşk
Mahabbet bâbına muhtâc eder aşk
Kiminin serine zillet yazılır

Kirâmen kâtibîn deftere her ân
Gam değildir *Ömer* çektiğim efgan
Hayrımı şerrimi yazarsa el'ân
Kıldığım nâle vü firkat yazılır

— 138 —

Cihan sarayında zevk-ı demlerle
Kimisi çalışır da derd ü gamlerle
Kimi olayım der hurrem sürünür
Tahsîl etmek için dirhem sürünür

Bendine bend etme cihan bendini Akla sığar kıyâs etme fendini
Niçeler yatırmış kendi kendini Arar melil melil pür gam sürünür

Mecâzî zannetemen söyleriz derin Zira hakîkatte görmüşüz yerin
Lâübâlî gezenlerin her birin Sorsan ya İskender ya Cem sürünür

Devr eder o cihan yine bu cihan Kondu göçtü buna niçe Süleyman
İbretle nazar kıl hâk ile yeksan Niçe Tahmur [1] niçe Rüstem sürünür

Ömer gidileğiz bekaya yarın Ne yüzden seyreder yarın dîdârın
Ref'edip serinden mevtin humârın Anda bin yıl gezer sersem görünür

— 139 —

Câm-ı aşkın içen ey perî peyker Neylesin âlemde bâde-i engûr
Meh cemâlin gören ey nâzı perver Mest olup bir dahi olmasın mahmûr

Nûş edelden cânâ aşkın şerâbın Ref'ettin kendinden zulmet hicâbın
Terkettin aşkınla çeng ü rebâbın İrişmez sem'ime sadâ-yı tanbûr

Bîçâre gönlümün sensin penâhı Niçe bir eylerim hicrinle âhı
Yüz çevirmem senden inan vallâhi Ger dâra çekilsem mânend-i Mansûr

Dağıttın ey perî bunca efkârım Çıktı âsümâna feryâd ü zârım
Merhamet etmedin gül yüzlü yârım

Gerçi ben âşıkım ol nevcivâne Şem'-i ruhsârına gönül pervâne
Ey *Ömer* söyle gel şâh-ı hûbâne Sakınsın hüsnüne olmasın mağrûr

— 140 —

Çoktan arzeyledim hâlimi yâra Neyleyim yanında ağyar bulunur
Ne vardır cihanda derdime çâre Ne bir hakîkatlı dildar bulunur

Aşk u mahabbeti bana söyledir Fena huylarının medhin eyledir
Bir güzel elinden işte böyledir Vücûdum her nefes bîmar bulunur

Aktıkça sel oldu gözümden âblar Sîm ü zere mâil şimdiki hûblar
Ne gider serimden gam-ı girdâblar Ne sîne zamıma tîmar bulunur

[1] Tahmurs.

Ben sana derundan gönül verdikçe Sen ettin istiğnâ beni gördükçe
Adûlar seninle safâ sürdükçe Benim derûnumda efkâr bulunur

Gel ömrüm *Ömer*'in yaşını dökme Böyle bir âşıkın kaddini bükme
Âdet budur gönül buna gam çekme Goncanın yanında bir hâr bulunur

Ş

— 141 —

Bed zebânım gelmiş ol perî rûya Men ârifim deyu rindânelenmiş
İ'timâd eylemiş yâr-ı bedhûya Dâma düşmüş gördüm yâr dânelenmiş

Nâhalefin sözün hakîkî sanıp Göz göze ateşi mekrine yanıp
Yâr o bed fiâle kendin inanıp Yüz çevirmiş bizden bîgânelenmiş

Eylemiş âlemi kendüye meftun Kimisi işrette kimisi mahzun
Şerâba meyletmiş ruhleri gülgûn Harâmî dîdeler mestânelenmiş

Ol rakîb yâr ile nûş edip meyi Kondurur içmezden bize noktayı
Hakîkat câmıdır içtiğim deyi Dem urur hikmetten dîvânelenmiş

Ey *Ömer* el çektim bîkeremlerden Ferâgat eyledim ben o demlerden
Yokladım gönlümü bu Rüstemlerden El çekip başıma şâhânelenmiş

T

— 142 —

Bir lâhza âlemin zevk u safâsı Hâsıl eder niçe derd ile mihnet
Âşıka dilberin mihr ü vefâsı Sebebdir çekmeğe renc ü meşekkat

Nasîhat kâr eylemez aklı zâya Ney gibi ömrümü verdim hevâya
Renc-i hezâr ile bir mehlikaya Gördüm kurbiyyetin âhırı gurbet

Nasîhat eylerim kaşı hilâle Erdikte vuslatın âhır melâle
Ey dilâ reşk etme erbâb-ı mâle Kişiye sonunda el vere devlet

Meğer şâh-ı hasret eyledi ferman Ne mümkindir bulam derdime derman
Sen lebi kandimden ayırdı devran Mukadder bu imiş kesildi kısmet

Ömer sana meyil kılmaya idi
Dilberâ nolaydı olmaya idi
Aramakta ise bulmaya idi
Ezelden seninle meyl ü mahabbet

— 143 —

Ziyâret eylesem Mısır Bağdad'ı
Yüz sürüp türâba ederdim dâdı
Bize erenlerden olsa beşâret
On iki İmâmı kılsam ziyâret

İblîs-i bedkâra atıp sengimi
Kâ'be-i şerîfte tutup dengimi
Zemzemle ağ etsem kara rengimi
Medîne'ye doğru kılsam azîmet

Bir dahi arzum var kâmil îmanda
Ne müle meylim var kevn ü mekânda
Fikr u zikrim heman budur cihanda
Ne mansıp isterim ne hod vezâret

İbret al âlemin dürlü hâlinden
Âciz kaldım nefs-i şûmun elinden
Alıkor âlemi doğru yolundan
Bilmezem ne gûne edem hakaret

Ömer bir geçilmez yol var arada
Korkarım ki ol ermeden murada
Nice yaşım benzemesin Furad'a
Ecel can ellerin eyleye garet

— 144 —

Dinle hasbıhâlim benim efendim
Ya helâk eylerim ben kendi kendim
Sana yerden göğe senden şikâyet
Ya sen bu ezâdan eyle ferâgat

Merhamet sâhibi sanırdım seni
Dürlü belâlara uğrattın beni
Uğruna bezlettim cân ile teni
Cevrini çekmeğe kalmadı tâkat

Mir'âta nazar kıl ey perîzâde
Rakîbe lûtfettin hadden ziyâde
Gör şeklin uyar mı semt-i inâda
Biz itçe bulmadık yanında rağbet

Mahabbet sevdâsı benden kesilmez
Gönül tâ haşre dek senden kesilmez
Gamzen cerâhatı tenden kesilmez
Meğer kim irişe Hak'tan hidâyet

Ömer'i şâdetsen nolur sevdiğim
Hiç bitmez iş olmaz olur sevdiğim
Her kes ettiğini bulur sevdiğim
Hâtıra gelmez mi rûz-i kıyâmet

Ü

— 145 —

Sevdâ-yi aşkına düşeli cânâ
Zemmim elden komaz a'lâ vü ednâ
Dîvâne söylenür dil dile düştü
Dehân-ı adûda dil dile düştü

O gonca güllerin revnak bulaldan
Hâl-i hindûları meşhûr olaldan
Anberi gülşen-i dehre dolaldan
Ekser halkın meyli gulgule düştü

Şatranc-ı aşkına düşeli diller
Nice menzil alsın piyâde diller
Kîş ü Ferz ü Filden hâlî değiller
Ruh ruha mukabil kıl kıla düştü

Tabîbe arzetmen derdim çâresin
Deryâlar yumazken yüzüm karesin
O bilmez cân ile gönül yâresin
Gözlerimden akan sel sele düştü

Âşık Ömer visâline erdiğim
Her kes sevdi birin benim sevdiğim
Seng-i aşkı ile sîne deldiğim
Hazret-i Resûl'e sel sele düştü

U

— 146 —

Sînem üzre olan göz göz mahabbet
Dökülür şevkile nöbet be nöbet
Âteşinin yeri midir nedir bu
Kûs-i İskenderî midir nedir bu

Selâmet hırkasın giydim özüme
Gâh görünür gâh görünmez gözüme
Mecnun sanır kulak tutan sözüme
Melek midir perî midir nedir bu

Bu mudur âşıka füsûn eyleyen
Beni bu sevdâ mı zebûn eyleyen
Artırup derdini füzûn eyleyen
Yoksa gam askeri midir nedir bu

Gören ebrûlerin yâya benzedir
Kevâkipler içre aya benzedir
Huplar arasında bâya benzedir
Güzeller ülkeri midir nedir bu

Ey *Ömer* yolunda türâba düşen
Nûr-i tecellîden hciâba düşen
Yüz urup pâye-i rikâba düşen
Meh cemâlin teri midir nedir bu

— 147 —

Müntehâ kametin görenler dedi
Lebin esrârına erenler dedi
Nahl-i tûbâ mıdır ar'ar mıdır bu
Kand-i helvâ mıdır sükker midir bu

Musavver tasvîrin aye düşürmüş
Kâkülü vechine sâye düşürmüş
Anca derd ehlini yâye düşürmüş
Verd-i ahmer midir esmer midir bu

Ko ki aşkın ile hayrânın olsun
Ya emr et kapunda derbânın olsun
Abâlar giysin de üryânın olsun
Sâir gulâmından kemter midir bu

Her kim ki zülfünle destirest olur
Lebinden şeftali alan mest olur
Sâye veş zemîne düşer pest olur
Dilberâ şerâb-ı ahmer midir bu

Lûtfunla ağyâra gınâlar verüp
Bendene bir kerre demedin görüp
Eylersin hâtırın safâlar sürüp
Kulum *Âşık Ömer* serser midir bu

— 148 —

Aşkın rûzigârı estikçe serde
. . . . . .
Dil gibi mevce urur deryâ olur mu
Aşk-ı dilber gibi sevdâ olur mu

Eğer bendesine rûh-i revânım
Ne mümkin dilerse vermemek cânım
Rahmedüp gelürse kaşı kemânım
O şâhın emrine hiç lâ olur mu

Zâhidâ görünmez gözüme uyhu
Gitmez nazarımdan hayâl-i mehrû
Çekerim subha dek na're-i yâhû
Böyle ta'bîri güç rüyâ olur mu

O şâhın yoluna çektiğim teap
Kesret-i ağyârı tarhedüp acep
Arzıhâl eyleyip sunsam gerek hep
Ol perî bir lâhza tenhâ olur mu

Âşık Ömer aşk katarın yetmede
Güzeller kalbini teshîr etmede
Mahabbet râhına doğru gitmede
Aşk ehline özge esmâ olur mu

— 149 —

Mir'ât-ı hüsnünü bir iyân gördüm
Tefekkür eyleyüp kim deyu sordum
Gönlümü saydetti bir hilâl ebrû
Hâtiften denildi bir melek mehrû

. . . veş bir perî peyker
Saydetti bendesin ol şeh-i kişver
Âşıkı zülfüne bendetmek ister
Her şep tâ subha dek çekerim yâ hû

Sad hezar nâşâda üftâde olmuş
Saydeder dillere sayyâde olmuş
Meğer zülfü ile âzâde olmuş
Saydı mümkin değil bir mürg-i âhû

Ol perî bizlere âyâ ne etti
Mekrile bendesin dîvâne etti
Şem'-i ruhsârına pervâne etti
Sihir etti bana ol çeşm-i câdû

Dirîga ömrümüz gitti zâr ile
Bu *Ömer* subha dek fikr-i yâr ile
Kalmışız cihanda inkisâr ile
Düşünüp gözleri görmedi uyhû

Z

— 150 —

Olagör cân ile dîdâra tâlib
Olıcak kişide aşk-ı Hak galib
Tâ kim hâsıl ola cümle metâlib
Hem gönül çekinir hem can eğlenmez

Hak'kın ihsânını fikreyleyi gör
Gece gündüz Hak'kı zikreyleyi gör
Verdiği ni'mete şükreyleyi gör
Hak zikrolan yerde şeytan eğlenmez

İrişmeyen selâmet pâyesine
Ömrünüz bir avuç kuş sâyesine
Lâbüd ziyân eder sermâyesine
Uçar kuş sâyesi bir an eğlenmez

Hudâ'dan istersen bâkî saâdet
Bir kula olunca Hak'tan inâyet
Cehdeyle bulagör gûşe-i vahdet
Maksûdu tez iner ihsan eğlenmez

Ömer eser seldir yâhut akar su
Fursat elde iken eğlenme yâ hû
Sakın yele suya dayanmağı ko
Bu günler de geçer devran eğlenmez

A

— 151 —

Mektepte kaçan nâz ile cânân okudukça
Terler dökülür lepleri mercân okudukça
Hâzır mı ola hâcesi ol serv-i revânın
Envâra verir rûyini Kur'ân okudukça
Bülbül gibi tahkik lebi gülşende açarken
Gül faslını ol gonce-i handân okudukça
Âhır lebini sırreder ağyâre duyurmaz
Ol nâme-i âh-ı dili pinhân okudukça
Bir âfeti kim şâdoluben sevse acep mi
Ömer gibi bir ehl-i suhandan okudukça

— 152 —

Kaçan kim nerkis-i mestinde cânâ hâb olur peydâ
Yanağında iki ahmer gül-i sîrâb olur peydâ
Müselsel kâkülün sevdâlarından dil halâs olmaz
Çeker semtine her birini bin kullâb olur peydâ
Anınçün çöpçe yoktur hâb-ı râhat dâim aynımda
Hayâl-i servi kaddinle demâdem âb olur peydâ
Adûnun ta'nına gam çekmezem hiç zerrece ammâ
Dil-i mecrûh-i zâre tâze ıztırâb olur peydâ
Ömer bîçârenin seyl-i sirişkinden hazer kıl kim
Anın her katresinden bir ulu girdâb olur peydâ

— 153 —

Düşürdüm gönlümü bir gözleri mestâne vâveylâ
İrişmezem dahi ol vuslat-ı cânâne vâveylâ
Beni bu derd ü gam billâhi iflâh eylemez gayri
Ki vâsıl olmaz isem Yûsuf-i Ken'ân'e vâveylâ
Visâl-i ahd-i yâre can fedâ kılmak murâdımdır
Kabûl etmezse ol mehrû beni kurbâne vâveylâ
Refîkım nâr-ı firkat hemnişînim girye vü mâtem
Ciğer büryâne döndü gözlerim mercâne vâveylâ

Şefî' olmaz ise *Âşık Ömer*'e Hazret-i Sultan
Demem mahşerde ettiğim kamu isyâne vâveylâ

— **154** —

Ey çarh-ı sitemger dil-i nâlâne dokunma
Hecr âlemidir ettiğim efgane dokunma
Ey bâd-ı sabâ uğrar isen yâre selâm et
Tel kırma fakat zülf-i perîşâne dokunma
Ey bâde eğer yârım içerse seni bensiz
Ver neş'e fakat nerkis-i mestâne dokunma
Vermem sana çek benden elin ey melek-ül mevt
Cânânıma nezreylediğim câne dokunma

— **155** —

Ey hatt-ı siyeh ârız-ı cânane dolaşma
Yüz kareliğin eyleme nâlâne dolaşma
Ayakta koma cür'a sıfat hâle düşürme
Ey cân-ı musaffâ yürü yârâne dolaşma
Ey şâne senin cismini sad pâre kılur bâd
El çek sakın ol zülf-i perîşâne dolaşma
Açılma katı âleme şây eyleme zârın
Ey rişte-i can nâme-i sultâne dolaşma
Bu *Âşık Ömer* derdini dermânını bilmez
Bülbül gibi cevlân edüp efgane dolaşma

— **156** —

Mestâne varup ey gönül ol yâre dolaşma
Yakar seni pervâne gibi nâre dolaşma
Rindâne varup kûyini geşt ü güzer eyle
Azmin gerek ise varup ağyâre dolaşma
Bin kerre dedim sana ki bin pâre olursun
Ey şâne o giysûları sehhâre dolaşma
Dîvâne sıfat pârelenüp dâmen-i sabrın
Ey bülbül-i dil bir gül içün hâre dolaşma
Gelsün der isen pâyine ol dilber-i ra'nâ
Sabr eyle *Ömer* semtini bir yâde dolaşma

— 157 —

Letâfet gülşeninde gonca güldür leplerin cânâ
Acep dâr-üş-şifâ-yi cân ü dildir leplerin cânâ
Nola ben hasta dil derd-i derûnum çâresin sorsam
Marîz-i ehl-i aşka çün sebildir leplerin cânâ
Dür-i şehvâr ile memlû dolu mey hokka-i lâlin
Demem yâkuta mercâna delildir leplerin cânâ
Nola yâkuta mercâna müşâbih etseler anı
Ki câm-ı nâzdan içmiş gönül kanzildir cânâ
İçüp cân-ı musaffâyı geçersin mest olup serden
mer bîçâre teslîm eyle bildir leplerin cânâ

— 158 —

Yâ İlâhî ne günehkârım ki yüz tutup sana
Hâlimi i'lân kılam yâhud kılam kasd-ı atâ
Mahzen-i hikmette gizlu gençlerin izhâr edüp
Od u su toprağ u yeller eyledin resm-i binâ
Kudretinden yaradup insân-ı kâmil eyledin
Bâhusus irâde-i cüz'iyyemi verdin bana
Her kemâlât ile pür kıldın maârif gencini
Kıldın iz'ân ü basîret sâhibı yâ Rabbenâ
Dîde-i câna çeküp lâkin cehâlet perdesin
Zulmet ü gaflette kaldım işlerim sehv ü hatâ
Cânı saydetmiş mekes vâr ankebût-i dehr-i dun
Bağlayup her cânibin ser rişte-i nefs ü hevâ
Dembedem tesbîh okur taşlar ağaçlar cümle hep
Her ne kim eşyâ kamu lûtfun dilerler dâimâ
Kalmışım zulmette râh-ı Hak'ka yok bende sülûk
Akl u fikrim cezbedüp nakş u hayâl-i mâsivâ
Cisme me'mûr olmuşum rûhâni işler bende yok
Cümle hep nefsin hevâsından çıkar bu mâcerâ
Geleli bu âleme bir lâhze emrin tutmadım
Sâlik olmadım tarîk-ı müstekîme câbecâ
Sözlerim gıybet mesâvî bendedir hem sû-i zan
Her ne denlu var ise buğz ü hased kibr ü riyâ

Âsiyim ümmülfesâdım bendedir her münkirât
Mutrib-i sâzendeyim gûyendeyim yüzüm kara
Ekledüp meyhâne sadrında kerâhet lokmasın
Söylerim lehviyyeti nûşeyleyip hamr-i serâ
Akl ü dînim hânesin seyl-i habâset yıkıcak
Kande kalur ilm ü erkân ü edep ud ü hayâ
Şol kadar jeng-i küdûretten muattal oldu kim
Yok liyâkat kılmağa mir'ât-ı kalbim rûşenâ
Kabiliyyet bende yok kim ben beni idem halâs
Şöyle zârım ki mekânımdır dehân-ı ejdehâ
Dest-i istiğfâr ile yırtam alâyık perdesin
İdeyim temkin kılam bir dem hayâ-yi kibriyâ
Feyz ire ism-i üafûrundan meğer etbâıma
Pes dola nûr-i rahîminden derûn-i dilküşâ
Avn-i lûtfun olmadıkça ey hakîm-i müstean
Yâreler hergiz unulmaz derdlere olmaz devâ
Dilerim izzin celâlin hürmetiyçün düşmüşe
Rahmetinle fazl u lûtfun eyle yâ Rap rehnümâ
Bin günâh etsem de hâşâ ki ümîdim kat'edem
Yüz tutup *Âşık Ömer* dergâhına eyler duâ
Mağfiret kıl yâ Gafûr yüzüme vurma karesin
Ey behakk-ı seyyid-ül ebrâr hatm-ül enbiyâ

— **159** —

Yine dil bir şîvekâra olmak ister âşinâ
Sanki bir pervâne nâre olmak ister âşinâ
Âşinâ-yi tâ Elest'im yâre lâkin ma'nide
Şimdi gönlüm âşikâre olmak ister âşinâ
Âsitânında görüp men âşıkı demiş rakîp
Görün ol bîçâre yâre olmak ister âşinâ
Ol leb-i şîrîne Ferhâd'ım deyenler iptidâ
El sunup bir kûhsâre olmak ister âşinâ
Bu *Ömer* hercâi cânân olduğuyçün dilrübâ
Kişiye tâbi sitâre olmak ister âşinâ

— 160 —

Gönül kadrin o mehpâre bilür ammâ neden sonra
Reh-i vasla saâdetle gelür ammâ neden sonra
Benim çektiklerim bilmez sirişk-i dîdemi silmez
Duâ-yi hayrımı olmaz alur ammâ neden sonra
Olur bir gün saâdetsiz gelürdü rûyu behcetsiz
O meh hâneme da'vetsiz gelür ammâ neden sonra
Bana çektirmede zahmet komadı bende hiç râhat
O yâr ettiğini elbet bulur ammâ neden sonra
bu *Ömer* gör olur kaim değildir söylemek lâzım
O şeh ettüğüne nâdim olur ammâ neden sonra

— 161 —

Kâkülün sevdâları lâm etti kaddim ey fetâ
Belli bûyinden ya anberdir yahud misk-i Hıtâ
Bir zaîfim şöyle kim hâlî yatur bir hayliden
Gelmek olmaz mı dahi insâfa sen ey bîvefâ
Gel rakîb-i bedfiâli eyle kapunda zelîl
Nice bir rûzî ola lûtfun ana cevrin bana
Kimseler bir tâze dilber sevmeğe meyletmesin
Yanınızda günde bin kan eylemek cüz'î hatâ
Gösterir âşıklara kaddin kıyâmetten nişan
Sûretindir ey perî âyîne-i âlem nümâ
Hasredek bir lâhçe ayılmaz sorar keyfiyyetin
Kim ki destinden alup nûşetse câm-ı dilküşâ
Benden *Âşık Ömer*'e yüz bin cefâ kılsan eğer
İdemem vaslından ey meh kat'-ı ümmîd ü recâ

— 162 —

Mahabbet ummazam senden yürü ey bîvefâ dünyâ
Çün âhır can gider tenden ya ne bunca cefâ dünyâ
Ki zehrinden niçe erler halâs idemedi serler
Niçe Sâm ü Skender'ler gezüp Kaf'tan Kaf'a dünyâ
Kani yâ bunca şâhânı türâba kattın ey fânî
Niçe Taht-ı Süleymân'ı esüp verdin püfe dünyâ

Fenânın gerdişi budur cefâ zehriyle memlûdur
Binâ-yi evveli sudur değildir pür safâ dünyâ
Ömer gör âlemi mutlak mezâkı yok vefâ elhak
Vefâ olsa görürdü Hak Habîbi Mustafâ dünyâ

— 163 —

Ne canlardan geri kalmış misâfirhânedir dünyâ
Harâb ender harâb olmuş yatur vîrânedir dünyâ
Harâb olmuş dü rûyine duâlar yüzü suyine
Nazar kıl hây ü hûyine kuru efsânedir dünyâ
Şirâr-ı mekrine yanma yüzüne güler inanma
Sen anı âşinâ sanma sakın bîgânedir dünyâ
Ne semte kullanırsan at felek eyler sen âhır mat
Mücerred zehr ile kat kat dolu peymânedir dünyâ
Ömer el çek safâsından vefâ umma vefâsından
Hazer eyle cefâsından fenâdır yâ nedir dünyâ

Ç

— 164 —

Pâyine yüz sürdüğü içün güneş buldu revâç
Ne saâdettir anı eflâk edindi serde tâç
Can nice kılsun tahammül pertev-i ruhsârına
Şem'ile pervâne gör eyler mi bir dem imtizâç
Tâbi' olmuş hâl ü hatt ü zülfüne Çîn ü Huten
Kûhl içün nerkislerin ister Safâhan'dan harâç
Yine müjgân askerin çekmiş celâlî kaşların
Tâ Karaman ellerinden kasdı almak gibi bâç
Hâtır-ı *Âşık Ömer* duymaz hitâb engîzini
Ey teni billur sadâ-yi berka katlanmaz zücâç

— 165 —

Vaslına irmek umarken derde kıldım nâmizâç
Sorduğum budur bilirim var imiş sende ilâç
Derdimin dermânı sensin sevdiğim sen var iken
Etme başın çün beni gayri tabîbe ihtiyaç

Ayağın toprağını kimyâ bilen ehl-i nazar
İşini altun eder olmaz ebed muhtâc-ı zâç
Devletinde gerçi ben iklîm-i aşkın şâhıyım
Başıma sevdâların oldu bir altun güllü tâç
Hâtırın yıksan *Ömer* bulmaz tesellâdan ferah
Cem'olur mu seng-i cevr ile sınan câm-ı zücâç

— 166 —

Gönül bu bezm-i âlemde gelen gelsün gidenden geç
Sana vaslı müyesser olmayan misk-i Huten'den geç
İşittim yâd ile işret edermişsin benim ömrüm
Kerem kıl gel gözüm nûru ya andan geç ya benden geç
Nasîhat tutar isen gel sakın sen düşme ardına
Eğer geçtise senden yürü durma sen geçenden geç
Vücûdun koyasın efkâra gamlar verdi yağmaya
Dediler ki yeter durdun yürü burc-i bedenden geç
Kırılaydı şu dünyâda dahi kalmayu ben engel
Dediler ki melek sîmâ perîye sen *Ömer*'den geç

— 167 —

Değildir ehl-i aşka ey gönül teslim irâdet güç
Velî bir dilberi sevmek kolay ammâ ferâgat güç
Şarâb-ı ergavânı gül gibi elden bırakmazdım
Anın vakt-ı humârından eren renc-i kesâfet güç
Sevip bir dilberi râzını pinhân eylemek müşkül
Duyurup halka fâş etmek ise kati hamâkat güç
Salar ahvâline başın derûnumdan muhaldir der
Varup her olur olmaz câna cânandan şikâyet güç
Tarîki caddesi aşkın sabırdır yâ sefer derler
Hezâran derde sabrım var bana terk-i vilâyet güç
Sen olsan ey *Ömer* mecliste cânân olsa Cem olsa
Dem-i vuslatte bir merhabâya kılmak kanaât güç

D

— 168 —

Nazar kılmazsan ednâya eğer ey kameti şimşâd
Reh-i aşkında hâkolmam mukarrer her çi bâd âbâd

Tekâpû-yi mahabbette esîrin derdimendindir
Gönül Leylâ isen Mecnûn olur Şîrîn isen Ferhâd
Edersin nâsezâlarla nihânî îş ü işaretler
Gamınla künc-i mihnette revâ mı ben kalam nâşâd
Akıl hayrette sergerdan gönül nakş-ı hayâlinde
Geçer devrinde devrânım bu resme ey şeh-i bîdâd
Ömer bîçâre dûşolmuş meğer çeşm-i pür efsûnun
Ne cevr ü nâza sabreyler ne hod olmak diler âzâd

E

— 169 —

Bu gün bâzâr-ı dehr içre kul oldum bir sehî kadde
Bulunmaz şehr içinde . . .
Cemâli yedi âyettir elif kaddi kıymettir
Gözü nûna işarettir kemân ebrûları medde
Görün ol nûr-i dîdemdir kan aâlar bir nice demdir
Heman dağlara irmemdir cünûnum irdi şol hadde
Gam u hicran ulaşmasun firâkı serden aşmasun
Gözüm yaşı sataşmasun . . .
Güzel *Âşık Ömer* güldür gönül şûrîde bülbüldür
Visâle çâre müşküldür zerü sîm olmasa yedde

— 170 —

Cemâlin dilberâ bâğ-ı İrem'dir de ne dersen de
Lebin derdin çeken derdine emdir de ne dersen de
Efendin kande gidersen beni de bilice al git
Sararsa nendürür deyu gülümdür de ne dersen de
Görüp bu tekye-i gamda sorarlarsa bu derviş ne
Zararsızca bir abdal de dedemdir de ne dersen de
Benim keyfiyyet-i hâlim sana sordukta ahbâbım
Bana ettiklerin cevri keremdir de ne dersen de
Efendim Kâ'be-i kûyin tavâfında *Ömer* şeydâ
Safâ nü Merve yâ Beyt-i Harem'dir de ne dersen de

Gazeller

— 171 —

Sâkî getür ol bâde-i engûru s de
Doldur içelim sâgar-ı billûru rde
Sen olmayıcak tende sürûru seri yok
Gel gel göreyim ey gözüm ûru seherde
Mey olmasa ney olmasa olmaz ebed gam
Kim dinler idi peşrev ü ûru seherde
Billâhi meyi meykedeyi ka verir hep
Ağlatma sakın dîde-i r mûru seherde
Beş beyt ile yârâna r nâlelerinden
Dinletti *Ömer* nağme Mâhûru seherde

— 172 —

Ol dilber-i mümtâ onuşmaz bizim ile
Ol merhameti az onuşmaz bizim ile
Bilmem acebâ f le uydu mu rakîbin
Hiç semte yan naz konuşmaz bizim ile
Derd ile mey âm olup ayaklara düştüm
Ol serv-i ser âz konuşmaz bizim ile
Anlar bilir üfteliğim yanıma gelmez
Mevlâdan anmaz konuşmaz bizim ile
Âşık Öm e göz göre bildim garazı var
Ağyâr i hemrâz konuşmaz bizim ile

— 173 —

İrişsi kaddi dildârın bülend olsun da seyreyle
Cemâli Yûsuf'a yârın menend olsun da seyreyle
O çifte benleri fülfül ulaşsın boynuma kâkül
Leşi dür lepleri gül mül kemend olsun da seyreyle
Dahi ol zülf-i nevreste uzatsun deste ber deste
Ki her birine bin haste ki bend olsun da seyreyle
Dahi müddet gerek çok yıl bilüp kadrini ol âkıl
Hele meydâna girsün dilpesend olsun da seyreyle
Ömer bilmez dahi hâlim tıfıldır çeşmi gazâlim
Ne kanlar içer ol zâlim levend olsun da seyreyle

— 174 —

O tıfl-ı nevr m serbülend olsun da seyreyle
Lebi lâ'lü dili nı kand olsun da seyreyle
Ne canlar ağla Ya'kub veş beyt-ül hazenlerde
Cemâli tal'atı Y menend olsun da seyreyle
Getürmez değme tem'ler anın yek darbına tâkat
Hele bulsun kemâ evend olsun da seyreyle
Bu gün gelse gere meclise ol şûh-i şîrinkâr
Yine nâz ile gelsün mend olsun da seyreyle
Nice söyler imiş *Âşık* *er* yanında güftârı
Biraz makbûle geçsün esend olsun da seyreyle

— 17

O yârın dîde-i mahmûru st olsun da seyreyle
Gören bîçâreler mest-i Ele olsun da seyreyle
Ne hâtırlar yıkup yaksa ... t-ı uşşâkı
Hele mir'âta baksun bütperes lsun da seyreyle
Eğerçi yüz verüp başa çıkarm kâkülün ammâ
Dil-i uşşâka bir dest-i ... olsun seyreyle
Bilinsin âşıkın kadri ne mikdâr i yanında
Rakîb-ı nâsezalar hâke pest olsun seyreyle
Ne tozlar koparırlar başına dildârın şıklar
Gönüller kâsesi bir kez şikest olsun seyreyle
Ne sözler söyler imiş sevdiği dildâr il bir dem
Ömer mecliste bir cây-i nişest olsun da seyreyle

— 176 —

Hele bir kerre ey dilber şarâb-ı aşkı nûş yle
Ne çeker imiş âşıklar bilirsin sen de hûş e e
Seni fasleyleyüp diller lebin zemzem diyüp e r
Senin için ne söylerler hele bir kerre nûşeyle
Yaraşmaz sana ey cânan olasın herkese yâran
Yanında ne arar şeytan ne demek söyüş eyle
Ömer'de kalmayup bir kâr heman az ver de çok yal ar
Yeter müşkülünü düşvar yapup gönlünü hoş eyle

— 177 —

Ey bâd-i sabâ hâlimi cânânıma söyle
Hicrân elemi yetti benim cânıma söyle
Firkatte kalup ermedi el dâmına söyle
Can kıldı sefer derd ile dermânıma söyle
Hasretlik ile lâle gibi oldu ciğer hûn
Kan ağladığım nerkis-i mestânıma söyle
Ya'kub-ı dilin çektiğini hûn-i belâdan
Bir vâsıta ol Yûsuf-i irfânıma söyle
Âşık Ömer'im kime idem hâlimi ızhâr
Âşüfteliğim zülf-i perîşânıma söyle

— 178 —

Ey gonca varup sünbül-i reyhâne öpülme
Çek turraların zülf-i perîşâne öpülme
İfşâ eder esrâr-ı leb-i lâ'lini sâgar
Her bezme varan mahrem-i mestâne öpülme
Bir kalb-i siyeh sûrete nakşın vara her dem
Teslîm-i dü lep eyleme fincâne öpülme
Uşşâka koçul sîneye sîne zarar etmez
Lûtfeyle sakın kendini nâdâne öpülme
İrfan haberin bu *Ömer*'in al deheninden
Kim dedi sana ki leb-i irfâne öpülme

F

— 179 —

O yârin habbe-i hubbu muanber benleri saf saf
Dizilmiş gûyyâ mülke o Hindî leşkeri saf saf
O lâ'l-i hokka fâmında temâşâ eyledim bir bir
Beyaz dendanları dürr-i Adem gevheleri saf saf
Atup kaşı kemânından zahımdâr eylerdi sînem
Dizildi kanlı müjgândan mücellâ tirleri saf saf
Çıkarmış kelle pûşundan cebîn üzre eden hamle
Bana zülf-i siyehkârı olan ejderleri saf saf
Bu *Ömer* âşık-ı şeydâ gibi nâmı visâlinden
Selâm almak içün durmuş hezar çâkerleri saf saf

G

— 180 —

Künc-i aşkında şu denlu cânımdan ferâğ
Kim dil-i nâşâdıma gelmez civânâ seyr-i bâğ
Baktı yaktı bu vücûdum şehrini etti harâb
Leşker-i aşkın kurup işbu serimde bir otâğ
Rahmeder belki bana ol şûha varıp her sefer
Hâl-i dîger gûnumu eyler sabâ ise belâg
Bu fenâ gülzârı içre var mıdır hiç k'anda yok
Serv veş başında gavga lâle veş bağrında dâğ
Ne teessüf ey *Ömer* kim seni yâdetmezse yâr
Bu meseldir hâtıra gelmez olan gözden irâğ

H

— 181 —

Rehîn-i aşkolan yerde düşen olmaz imiş iflâh
Bu sevdâyı çekenlerde bir olmuş var mıdır ıslâh
Tekâpû-yi mahabbette budur âyini kûçekler
Kimi beyt-ül hazen bekler kimi olmuş gezer seyyâh
Budur mir'ât-ı şânında görürsün yahşide kemde
Ki hatt-ı mâ tekaddemde ne sûret kim yazar elvâh
Ne canlar câna sa'yeyler ki her kes başka sevdâda
Tarîk-ı beyt-i ulyâda kimi hâcı kimi fellâh
Görüp *Âşık Ömer* anca . . .
. . bâb-ı maksûdun umurun fethede Fettâh

— 182 —

Hûni çeşmin gamzlerden bağlayıp âh-ı sürâh
Göz göre kılmak diler cism-i zaîfim nûş-i râh
Ana ümmîd-i nigâh-ı lûtfun olmazsa siper
Zahm-ı gamzenden gönül bulmak ne mümkindir felâh
Ağladırsın göz göre men âşıkı lâyık mıdır
İşidip ağyâr eder itler gibi kesb-i ferâh
Beni ağlatma kaşın yayına kurbân olayım
Hâtırım yıkma ki olsun tîgına kanım mubâh
Şâm-ı hicrinden visâlin ârzû eyler *Ömer*
Müstecâb olur duâlar ey perî vakt-i sabâh

— 183 —

Ey gönül gel aç bu istiğfâr ilc kıl imtisâh
Kıble-i eshâba uy eyle niyâza iftitâh
Tut dimâğ-ı hâtırın bûy-i tecellî semtine
Hâne-i kalbin mutarrâ eylesin işbu riyâh
Âlem-i ulvîde dersen mürg-i rûh etsin karâr
Açmayınca olmaz işbu cây-i süflîden cenâh
Eyle bir tarz ile derbend-i mecâzîden güzer
Gel hakîkat râhına gir kim budur râh-ı miyâh
Şeb niyâzın kıl *Ömer* kim anda hâzırdır şafak
Hak katında müstecâb olur duâ vakt-i sabâh

I

— 184 —

Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı
Mekkâre gözüm gözleri mekkâre dolaştı
Meydân-ı mahabbette gezerken dil-i şeydâ
Dil dilbere dilber dile dil dâre dolaştı
Gülşende figan eyler iken bülbül-i şeydâ
Gül bülbüle bülbül güle gül hâre dolaştı
Destinde tutup câm-ı meyi sâkı-i devran
Mey sâgare sâgar meye mey nâre dolaştı
Ey *Âşık Ömer* aç gözünü bak şu cihâna
Gam askere asker gama gam zâre dolaştı

K

— 185 —

Olmaz mı aceb bir gece cânâne sarılmak
Cân câne vü gömlek dahi yâbâne sarılmak
Dil zülfüne dolaştı dedim nâz ile dedi
Aceb mi ya canbâz olan organe sarılmak

Zencîr-i ser-i zülfüne düştü dil-i Mecnun
Lûtfeyle ki lâzımdır o dîvâne sarılmak
Canlar veririz yârdan ister dileriz biz
El ele alup kol kola yan yane sarılmak
Bin cân değer ey *Âşık Ömer* belki katımda
Doğrusu kumaş câmeli bir câne sarılmak

— 186 —

Pek nâzik olur her gece cânâne sarılmak
Yok çâre lebin öpmeğe cânâne sarılmak
Sen câna sarılmazdım eyâ rûh-i musavver
Sun'-i ezelî olmasa ten câne sarılmak
Hoştur sanemâ lebbeleb ü sîne-i besîne
Sen sîm beden dilber-i fettâne sarılmak
Gönlüm düşeli ol resen-i zülf-i nigâra
Cânım diler ol dilber-i rindâne sarılmak
Ömer'le ola bir gece ey dilber-i fettân
Uryân oluben sen gül-i hândâne sarılmak

— 187 —

Eğer geçtimse yolundan senin ey şâh-ı râh eksik
Efendim sen anı hoş tut değil kulda günâh eksik
Gehî zülfün cülûs eyler gönül mülküne geh kahrın
Muhassal kişver-i dilden değil bir padişâh eksik
O zülf âyîne-i veçhin ihâta eylemiş nısfın
Dedim dilber nedendir rûy-i rahşânında mâh eksik
Dedi on dördüne irmiş meğer kim gurra-i garrâ
Çeküp âguşa göstermiş anı ebr-i siyâh eksik
Ömer gam çekme yâr için geçen geçsün geçenden geç
Cihanda kelle sağ olsun ana olmaz külâh eksik

— 188 —

Üftâden ola mihnet-i hicrânına lâyık
Bîgâne adû vuslât-i ihsânına lâyık

İnsâf edüp Allâhı seversen hele fikr et
Ne ırzına düşer bu ne hod şânına lâyık
Bir yere gelirse şeb-i yeldâ ile nevrûz
Olmaz kara zülfün gibi gerdânına lâyık
Akıtma yaşım alma ahım cevr ü sitemle
Güldür yeter ittin gam-ı nâlânına lâyık
Gördün keremi yok sana ey *Ömer* o yârin
Bir dilberi sev tâ kim ola cânına lâyık

— 189 —

Bir gün mü geçer kûyuna cânâ haberim yok
Lâkin durup eğlenmeğe bir lâhza yerim yok
Sevdâ-yi diğergûn ile hâlim ne ki bilsem
Ârâm idemem kendiliğimden haberim yok
Evc-i nazar-ı himmet ile uçmak olurdu
Hicrân odu yaktı komadı bâl ü perim yok
Doğrusu güzel sevmeyi ister gönül ammâ
Elden ne gelür ah nideyim sîm ü zerim yok
Ağyâr ile seyrâna çıkup cilveler ittin
Bir gez dimedin dursun o seyrân *Ömer*'im yok

— 190 —

Dilâ dünyâda bir koçmak için hayfâ cenânım yok
Dili bülbül lebi mül kâkülü anber feşânım yok
Ki kangı meclise varsam güzeller medhin ederler
Revâ mıdır benim medhedecek bir nevcivânım yok
Sana dilber sevilmez ey gönül zâhir anınçündür
Yolunda virmeye cânımdan özge armağanım yok
İlâhî cânımı gurbet elinde almaya Mevlâ
Mezârım üstüne bir taş diküp târih yazanım yok
İdüp *Âşık Ömer* nazmım okuyup bâzı yârâne
Diyeler rûhuma rahmet kaçan nâm ü nişânım yok

L

— 191 —

Sînemin bâğında bitmiş bir ağaçta iki dal
Biri elma biri hurma biri sükker biri bal
İki dal üzre bitermiş iki ay ey müslüman
Biri sarı biri kızıl biri yeşil biri al
Ol iki ay dediğimiz iki kuştur ey nigâr
Biri hûri biri tûti biri kumri biri bâl
Ol iki kuşu tutıcak ideyim ki ben de bend
Biri sen bak biri sen gör birin alma birin al
Birinin ağzında mim var birinin gözlüce hâ
Birinin ağzında cim var birinin dal ile zâl
Pes bu sırrı bilmeğe ârif gerektir ey *Ömer*
Biri zât-ı Mustafâ'dır biri hattâ Zülcelâl

— 192 —

Başladı gelmeğe yer yer dahi dilberde sakal
Ârız oldu yine mir'ât-ı dile nice kesel
Fâriğ olmam sakalı geldi deyu dilberden
Mevt peymânesini sunsa meğer dest-i ecel
Benden ol dilberimi bend ile men'eyleyemez
Eylese zâhid-i nâdan bana bin mekr ü hiyel
Her zaman bir güzeli sîneye çekmektir işim
Rûz-i mahşerde neme yetmeye bu hayr-ı amel
Bir zaman kim anıla dünyede nâmım *Adlî*
Kim kaçan şeklimi mahveyleye nakkaş-ı ezel

— 193 —

Giyinmiş gülşen içre goncalar gülgûn kabâ bülbül
Nazar kıl gör neler yazmış bu evrâka sabâ bülbül
Benim bu bâğa girmekten garaz bir gayri derdimdir
Senin goncaysa maksûdun sana benden caba bülbül

Sana rahmeylemez güller bana ol saçı sünbüller
Senin başın garîb olmuş benim ömrüm hebâ bülbül
Acep âşüftedir yüz gördü gittikçe başa çıktı
Neler eyler dahi güller kalırsa acebâ bülbül
Pes *Âşık Ömer*'im candan men âşık sen dahi âşık
Kerem kıl kaçma hemhâl ol bizimle merhabâ bülbül

— 194 —

Ne nakş aldın gül-i terden ne hâlet eyledin bülbül
Haber ver aşk-ı dilberden senin olsun yürü gül mül
Bahârın esti nim bâdi yüze çıktı ferah şâdî
Sebûlar kıldı feryâdı sürâhîler eder kulkul
Karanfil cümleden yeğdi figanı bülbülün değedi
Benefşe boynunu eğdi çemenden çıktı ser sünbül
Nedir bu nây ü def rûşen Tekâ düm tek tenâ der ten
Bezendi gûşe-i gülşen donandı sohbet-i şengül
Bir âşık kare âşık bağlarsa firâkı sîne dağlarsa
Yaraşur *Ömer* ağlarsa sen ol gonca sen açıl gül

— 195 —

Gördüğüm mehpârenin emrine fermandır gönül
Akla sığmaz cünbüşün bilmem ne seyrandır gönül
Bir nefes şâd olmadık bu âlem içre rûz ü şeb
Artmada derd ü firâkın zâr ü giryansın gönül
İbn-i vakt olmuşsun âlemde fenâ kaydın geçip
Varlığın şehrin harâb etmiş ki uryansın gönül
Geşt edersin âlemi menzil karâr olmaz sana
Her gece bir tekye-i hayrette mihmansın gönül
Perde-i pindârdan geçtin *Ömer* gibi çü sen
On sekiz bin lemin nakşında hayransın gönül

M

— 196 —

Ko her neylerse eyler bana ol cânâne suç bulmam
Kabâhat dilden olduğunu bildim câne suç bulmam

İtâb-ı çeşm-i mahmûrun çekerim bana aybetmen
Anın germiyyet-i mestânıyım mestâne suç bulmam
Belâ-yi aşkile çektiklerim ben bilirim tenhâ
Nedir cürmü rakîb-i bî ser ü sâmâne suç bulmam
Ne rütbe yâr ile mâbeynimiz ifsâd eder olsa
Ko o dîvâne ağyârı ana bir dâne suç bulmam
Ömer gayet zaîf ü derdimend u haste oldum ben
Bana cinnî ulaştı yâ perî insâne suç bulmam

— 197 —

Mecliste gece dilbere mestâne sarılsam
Sundukça bana nâz ile peymâne sarılsam
Âguşa alup gonca lebin ağzıma alsam
Pâyine düşüp gûşe-i dâmâne sarılsam
Medhûş oluben bezm-i visâlinden o yârin
Kendim yitirüp aşkıle mestâne sarılsam
Gülruhlerine arzu edüp dest ile âdem
Bilmezlik ile kâkül-i reyhâne sarılsam
Âşık Ömer'e etmek için hâlimi i'lâm
Çıksam o şehin pâyine dîvâne sarılsam

— 198 —

Yanar sînemde aşk nârı ne âteştir neden bilmem
Bana hâil bu devvâr-ı mukarnestir neden bilmem
Acep bülbülleyin zârım firâkım çoktur efkârım
Benim ol bîvefâ yârim ne serkeştir neden bilmem
Kim attı yârı ağyârı dahi nâmûs ile ârı
Murâdım defteri bâri müşevveştir neden bilmem
Göz uykudan değil bîdar görünmez devlet-i dîdâr
Acep bu baht-ı nâhemvâr bana eştir neden bilmem
Enîs-i mihnet ü derdem ki yoktur râhatim bir dem
Ömer bu çarh ile herdem keşâkeştir neden bilmem

— 199 —

Cânâ seni ben âlemi dünyâya değişmem
Ruhsârını iki gül-i ra'nâya değişmem
Mecnun gibi ettin beni sen dağlara seyyah
Ben hupluğunu doğrusu Leylâ'ya değişmem
Kurbân olayım nâz ile reftârına her bâr
Dür dişlerini lü'lü-yi lâlâya değişmem
Ömer kulunu sen bugün ağyâra değiştin
Ammâ seni ben âlem-i dünyâya değişmem

— 200 —

Fikr-i ruhini sad gül-i hoşbûya değişmem
Yâd-ı lebini bâde-i hamrâya değişmem
Ben yâr-ı cefâkârının endîşesi rûyin
Bin mihri olan dilber-i mehrûya değişmem
Ol âşık-ı âşüfte-i dâim gice gündüz
Zülfün gamını vuslat-ı giysûya değişmem
Sînem siper-i tîr-i cefâdır benim ey dôst
Gamzen okunu bin gözü câdûya değişmem
Lep beste olup kaldı *Ömer* künc-i fenâda
Hâmûşluğu hây ile bin hûya değişmem

— 201 —

Güzel candan güzâr etti hadeng-i mihnet ü mâtem
Gamın cismimi zâr etti firâkın kaddimi hâtem
Helâk oldum behey cânâ gel insâfa gül-i ra'nâ
Bu denlu nâz ü istiğnâ bize evzâ neden bilmem
Yolunda ey saçı Leylâ benim Mecnûn-i vaveylâ
Murâdım vermesin Mevlâ dilimde var ise bir kem
Kadîmî bendene nisbet nedir bu yâd ile ülfet
Edersen kesret-i işret varup bir gayre baş eğmem
Ömer zikreyle Hellâk'ı sakın ağlatma uşşâkı
Bu hüsnile sana bâkî kalır mı yohsa bu âlem

— 202 —

Merdümlüğün özler dil-i gam pîşe efendim
Hor bakma sakın sûret-i dervîşe efendim
Zâhid dem urur aşk-ı hakîkîden inanma
Olmaz esedin menzili her mîşe efendim
Akl adını andırmaz olur âdeme her giz
Sevdâ-yi cünun özge bir endîşe efendim
Ahvâl-i dil-i zâr ola mı zâtına ma'lûm
Boşalmayıcak tâ bir iki şîşe efendim
Lâyık mı *Ömer* böyle kala hâk ile yeksan
Lûtfun ki dirîğ olmaya hayr işe efendim

— 203 —

Elimle ihtiyârım gamze-i bîdâda ben verdim
Yazıklar ol yetîmi bîgüneh cellâda ben verdim
Nola hançer çeküp bu bendesin kasd-ı helâk etse
Bu mecliste ana hadden ziyâde bâde ben verdim
Fünûn-i aşkı ezber eylemiş ma'nâyı öğrenmiş
Anı bir akl-ı evvel iken ol üstâda ben verdim
Ferâgat kıldım işgalinden işbu mihnet âbâdın
Külâh-ı aşkı çün ol tîşe-i Ferhâd'a ben verdim
Tükendi dâne-i ömrüm *Ömer* sahn-ı vücûdümde
Çıkardım mürg-i rûhumu niçe sayyâda ben verdim

— 204 —

Rızâ-yı aşkı evvel bu dil-i nâşâda ben verdim
Hayıflar ol yetîmi bî güneh cellâda ben verdim
Fünûn-i aşkı ezber eylemiş ma'nâyı öğrenmiş
Dili bir tıfl-ı ebced hân iken üstâda ben verdim
Nola hançer çeküp kasdeylese men hâke ol dildâr
Bu mecliste ana hadden ziyâde bâde ben verdim
Usandım köhne dehrin kayd-ı işgalinden el çektim
Külâh-ı aşkı Kays'a tîşeyi Ferhâd'a ben verdim

Ömer hûn-i ciğerle besledim sicn-i vücûdumdan
Çıkardım mürg-i rûhu pençe-i sayyâda ben verdim

— 205 —

Ezel cânâna candan cezbe-i tesiri ben verdim
Elimle bilmedim sayyâda ol nahcîri ben verdim
Keman ebrûların gördükte sabrım gitti âh ettim
Hadeng endâza ok eğdirdim evvel tîri ben verdim
Mahabbet meclisinde bâde sundum yâre mest oldu
Beni katletmek içün destine şemşîri ben verdim
Ser-i kûyinde gördükçe neden feryâd eder ağyâr
Ezelden hâkipâ-yi yâre ol kıtmîri ben verdim
Çeküp *Âşık Ömer* bir âh-ı cankâhı derûnumdan
Çıkardım pîr-i çerha cübbe-i şebgîri ben verdim

— 206 —

Her seng-i ta'ne sabrolalı pîşemiz bizim
Dil hânesinde kalmadı sağ şîşemiz bizim
Hiç yâre çâre olmaya bu âh ü nâleden
Ancak diraht-ı ömrü keser tîşemiz bizim
Sahrâ-yi câna uğramaz âhû-yi zevk u şevk
Gam şîri saydgâhıdürür bîşemiz bizim
Erbâb-ı tab'a tâb-ı belâdan halâs içün
Bir sâyebân-ı şâhidürür rîşemiz bizim
Muğlak ne rütbe olsa *Ömer* aşka mesele
Halleyler anı hâce-i endîşemiz bizim

— 207 —

Yeter cevreyledin câna bilirsin dil perîşânım
Vefâlar eyle kıl ihyâ nedir yolunda isyânım
Bana lûtfun müvellâ kıl gönül levhin mücellâ kıl
Gehî bir de tesellâ kıl yapılsun kalb-i vîrânım

Nola rahmeylesen gülsem akan çeşmim yaşın silsem
Düşüp hançerlere ölsem dökülmez yerlere kanım
e kim vairse engelden koyam ben dâmeni elden
ninle yohsa evvelden bu mudur ahd ü peymânım
Bu *Ömer*'e nazar eyle derûnum rehgüzer eyle
Figanından hazer eyle efendim cânım Osman'ım

— 208 —

Bu şîve nâza hergiz bir ferâgat yok mu sultânım
Cefâ vü cevrine yohsa nihâyet yok mu sultânım
Dönüp yüzüme bakmazsın benim sen nâz ile bir dem
Nola bir zerrece bize inâyet yok mu sultânım
eni sevdimse kâfir olmadım lâkin günehkârım
Kıyâmette günehkâre şefâat yok mu sultânım
Helâk etme beni cevrinle hem havfeyle Hâlik'ten
Bugün dünyâ ise yarın kıyâmet yok mu sultânım
Bu *Ömer* bende kapunda niçe demdir kulun oldu
Harîm-i vasl-ı bâğına icâzet yok mu sultânım

— 209 —

Cemâlin pertev-i nûr u ziyâdır çeşmi mestânım
uhin âyîne-i âlemnümâdır çeşmi mestânım
Kaşın sammûr-i Hindîdir gözün ayn-ül hayât ancak
Kıyâmet kametin medha sezâdır çeşmi mestânım
Çıkup kürsîde vâizler güzel sevmek hatâ dermiş
Anın takvâ vü zühdü hep riyâdır çeşmi mestânım
Kıyâmet haşrolunca râh-ı sevdâdan gönül geçmez
Mahabbet arz-ı dilde hep sanadır çeşmi mestânım
Kulun *Âşık Ömer* derdin giriftâr olmayan bilmez
Mahabbet âteşi serde belâdır çeşmi mestânım

— 210 —

Ey dişleri lûlû bedeni sim ağa yollum
Kıldım serimi yoluna teslim ağa yollum

Ağyâra tamâm eyleyesin lûtfunu dâim
Geldikçe bize bir nigeh-i nim ağa yollum
Bir doğru elif okumadı bâb-ı vefâdan
Yâ cevri kim etti sana ta'lim ağa yollum
Eyyâm-ı bahâr ermeden öğretme de rastı
Şol gonca lebin bülbüle taksim ağa yollum
İncitme *Ömer* âşıkına küsme başınçün
Gel nezdine seyyidim efendim ağa yollum

— 211 —

Ey dişleri dür lepleri mercan ağa yollum
Kıldım serimi yoluna kurban ağa yollum
Ağyâr ile hem sen olasın işrete meşgul
Zülfün gibi ben hâl-i perîşan ağa yollum
Olma hazer et gül gibi her hâl ile hemdem
Gel eyleyelim meclis-i irfan ağa yollum
Bîçâre halim arzedemem sen şeh-i hüsne
Tâ içmeyicek bir iki fincan ağa yollum
Âşık Ömer'in çektiğini aşkın elinden
Bir kendi bibir bir ulu Sübhan ağa yollum

— 212 —

Gamından ey saçı Leylâ yitürdüm aklı Mecnûn'um
Sana insaf vere Mevlâ bilür hâl-i diğer gûnum
Civânâ can değer vaslın melek ya huridir aslın
Senin bu dünyede mislin bulunmaz kaddi mevzûnum
İki kaşın hilâl olmuş siyeh çeşmin celâl olmuş
Kızarmış alnın âl olmuş nedendir rûy-i gülgûnum
Seçilmez leplerin mülden dü zülfün bûyu sünbülden
Bırakma hâtırım elden sevinsin kalb-i mahzûnum
Ömer dil yâre bağlarsa firâka sîne dağlarsa
Demâdem kanlar ağlarsa yazıktır çeşm-i pürhûnum

N

— 213 —

Niçe yıldır sana ben âşıkım ey fitne-i devran
İçüp aşkın şerâbından çün oldum vâlih ü hayran
Kaçan kim sînesin çâk eyleyüp arz-ı cemâl etse
Görenler der ki var ise açıldı ravza-i Rıdvan
Sen ol nûr-i Hudâ'sın kim nazîrin gelmemiş cânâ
Bu gün cennette tûbâsın yüzündür âyet-i Fürkan
Eğer Hızr-ı zaman ol lâ'l-i nâbın hâletin görse
Varup içmezdi zulmette husûsâ çeşme-i hayvan
Münâcât eyleyim sen söyle âmin ey gözüm nûru
Seni şâyed bu ben *Âşık Ömer*'e yâr ede Sübhan

— 214 —

Cihân içre hazer etmek gerek insan munâfıktan
Ne hod kim her ne der isen gelir cümle munâfıktan
Onun etvârına bakma ki baş düşmânın oldur ol
Kişi hiç gafil olmamak gerek her an munâfıktan
Nola İblîs'e teşbîh eylesem sözümde kizbetmem
Benî âdem değil belki kaçar şeytan munâfıktan
Nasîhattir benim bu pendimi gûşidesin cânâ
Hazer kılmak gerek mutlak hele yâran munâfıktan
Lisân-ı hâl ile *Ömer* benim anladığım bu kim
Dahi yeğdir ölümün istesin düşman munâfıktan

— 215 —

Deprendi yine âteş-i hicran içerimden
Ey mürg-i dilim nâr-ı gama yan içerimden
Bir hâl ile âh olmadı teskin bu harâret
Oldu ciğerim sûz ile büryan içerimden
Ver lâ'l-i lebin ağzıma ey tâze-i Lokman
Ancak irişür derdime derman içerimden

Tiz hançerini alma sinemden kerem eyle
Cûş eylesin ol su gibi bir kan içerimden
Gördükçe seni çeşm-i celâlinle efendim
Tir tir titirer *Âşık Ömer* can içerimden

— 216 —

Ey gonca dehen kıl hazer âh-ı seherimden
Yandıra gibi gülşeni sûz-i şererimden
Tob-ı sitemin etti gönül kasrını berbâd
Mir'at hasenin sakla gubâr-ı kederimden
Sel gibi nola çağlasa serhâb-ı sirişkim
Peygân-ı belâ cânıma geçti ciğerimden
Mey içme deyip âşıkına nükte edersin
Var mı haberin sâfi benim derd-i serimden
Pervâne sıfat *Âşık Ömer* suhte vücûdum
Şem'a dahi yâdetti beni bâl ü perimden

— 217 —

Neler kıldı bize ol gamzesi cellâdı söyletsen
Neler çekti elinden bu dil-i şeydâyı söyletsen
Cemâlinle gurûr etme şehâ bu pîrezen dünyâ
Ezüp bir kâse zehr etti niçe şehzâdı söyletsen
Ne gün yüzlüleri çekti derâguş etti bu devrân
Ne canlar harce sürmüştür harâb âbâdı söyletsen
Ne âşıklar hayâtında elinde âciz olmuşlar
Sana her biri bir yüzden ider feryâdı söyletsen
Ne kanlar yuttu bezm-i aşk-ı Leylâ'da dil-i Mecnûn
Ne çekti dest-i Şîrinden *Ömer* Ferhâd'ı söyletsen

— 218 —

Sevdim yine bir dilber-ı ra'nâ küçücükten
Sükkerle anı beslemiş ana küçücükten
Gam çekmez idim dâyesi bir âfet-i devran
Olsaydım ana ben dahi lâlâ küçücükten

Sen yalvarasın döğe söğe ağlayasın sen
Uşşâka gelir özge temâşâ küçücükten
Bir bûse dedim lâ dedi bin nâz ile ol şûh
Gör nice olur âkıl ü dânâ küçücükten
Ey *Âşık Ömer* vazgele mi senden o dilber
Bir âfet-i cânı sevesin tâ küçücükten

— **219** —

Ettin mi cefâ ilmini tahsil küçücükten
Ne sendeki bu va'deye te'vil küçücükten
Sükker ile mi beslemiş anan seni ey mâh
Ta'lim edegör tûti gibi dil küçücükten
Ağlar gezer ol bende-i hayrânın olanlar
Sen böyle gazûb olma kerem kıl küçücükten
Bu hüsnile sen lemi ârâ olacaksın
Hüsnün gibi et hulkunu tekmil küçücükten
Akl ile güzel fehmedeğör yâr-ı kadîmi
Sen bu *Ömer*'in kıymetini bil küçücükten

— **220** —

Eyâ şûh-i cefâkârım niçun insâfa gelmezsin
Benim yâr-ı vefâdarım niçün insâfa gelmezsin
Beni zulmile öldürdün cihânı bana güldürdün
Yüzüm rengini soldurdun niçün insâfa gelmezsin
Ziyâde oldu efganım mükedder oldu ahvâlim
Bana kıydın behey zâlim niçün insâfa gelmezsin
Edersin gayrile işret helâk eyler beni gayret
Meded hey gözleri âfet niçün insâfa gelmezsin
Ömer derdile tâb ettin gönül mülkün harâb ettin
Yüreciğim kebâb ettin niçün insâfa gelmezsin

— **221** —

Behey cevredici dilber niçün insâfa gelmezsin
Kulağın tut sana derler niçün insâfa gelmezsin

Cihânı bana dar ettin gözüm yaşın pınar ettin
Bana cevri hezâr ettin niçün insâfa gelmezsin
Cefâ vü cevri bilirsin görünce aklım alursun
Şuçun ne hışma gelirsin niçün insâfa gelmezsin
Bu sözüm tut değildir lâf bırak cevri ola gör sâf
Dinin yarısıdır insaf niçün insâfa gelmezsin
Bu *Ömer* derdinâk oldu yüregi zahmınâk oldu
Ey insafsız helâk oldu niçün insâfa gelmezsin

— **222** —

Ey şûh-i cefâ âşıka bîğâne bakarsın
Çünki keremin yok bize cânâ ne bakarsın
Her gice varup yâd ile ülfetler edersin
Kalkup seherî bendene âyâ ne bakarsın
Bu çeşm-i gazap sende ki var tâze civânım
Baktıkça bize gûye ki hasmâne bakarsın
Düşman mı olur cân ile meftûnun olanlar
Söylesem eğer hançer-i bürrâne bakarsın
Ahvâlimi arzetmeğe ben pâyine varsam
Hançer çeküben sîne-i üryâne bakarsın
Kasdın eğar öldürmek ise *Âşık Ömer*'i
Öldür a efendim dahi sen yâ ne bakarsın

— **223** —

Terk etme bu ben âşıkı cânâ çok ararsın
Bu gün aramazsın ben ferdâ çok ararsın
Mecnûnu olup kandedir âyâ bu dedikte
Bir vakt ola kim ol saçı Leylâ çok ararsın
Gèl etme firâvân gözümün yaşını sonra
Bir dem ola kim kameti Tûbâ çok ararsın
Hoştur sana ger şimdi bile nağme-i a'lâ
Dil bülbülünü ey gül-i ra'nâ çok ararsın
Ey gözleri âhû seni şimdengeru yâ Hû
Bîçâre garip *Ömer*'i ammâ çok ararsın

— 224 —

Gel bezme kadem bas leb-i mercânım içersin
Bârâne karış lûtf ile sultânım içersin
Ağyâr ile gülşende varup içme efendim
Meyhâneye gel dostlar ile canım içersin

Can meclisini sâki gibi eyle ziyâret
İçme diyelim bâde gibi kanım içersin
Arzeyleyeyim çekticeğim derdleri ben hep
Destimden eğer bir iki fincânım içersin

Bu *Âşık Ömer* gibi koma bâde-i lâ'li
Ey ruhleri gül lâ'l-i Bedahşân'ım içersin

— 225 —

Ol benim âlemde varım gelmedi yâ Rap niçün
Nakd-i ömrüm nazlı yârım gelmedi yâ Rap niçün
Dîde hasret eşk-i hunbâr oldu bu hûnî revan
Hadden aştı intizârım gelmedi yâ Rap niçün

Gülşen-i firkatte nâlân oldu bu can bülbülü
Zülfü sünbül gül'izârım gelmedi yâ Rap niçün
Bezm-i aşka gelmeğe ahdeylemişken sâkıyâ
Nâb-ı lâ'l-i hoşgüvârım gelmedi yâ Rap niçün

Ey *Ömer* künc-i felâket içre kaldım bî refîk
Ey dirîga yâr-ı garım gelmedi yâ Rap niçün

— 226 —

Cevretme güzel nahl budağın çürüdürsün
Mahsûlümüzün meyva budağın çürüdürsün
Sen yâr ile et bağçe safâsında şifâlar
Tâze gül ile urma yanağın çürüdürsün
Ey hâce okut ol mehe sen ilm-i vefâyı
Mengûş gibi çekme kulağın çürüdürsün

Sermest-i mey oldukta gelir ise o dilber
Öp leblerini emme dudağın çürüdürsün
Ey *Âşık Ömer* bâğçe-i hüsne nazar kıl
Sıkma belini ince miyânın çürüdürsün

— **227** —

Subhudem gülzâr içinde çaldı bülbül erganûn
Eyyühel-uşşâk kumû ennehüm lâtesmaûn
Ergavan tuttu sürâhî doldururdu câm-ı mül
Sâkıyâ gel sen de çal Yâ eyyühel-müstağfirûn
Lentenâlül-birre hattâ tünfiku dersen eğer
Âyet-i Sübhân'dır Ammâ yekûlüzzâlimûn
Gözlerim ki hoşluğunda Bâdehüm lâhavf okur
Zîb-i leb sâkî diğer dîdem Velâhüm yahzenûn
Bu *Ömer* fikr-i ser-i kûyunda can teslîm eder
Hep görenler dediler İnnâ ileyhi râciûn

R

— **228** —

«Ezel kâtibleri uşşâk bahtın kare yazmışlar»
Benim baht-ı siyâhım kare üzre kare yazmışlar
Benim derd-i firâvânım ilâcı dilbere muhtâc
Seni bir hâzik-i Lokman beni bîçâre yazmışlar
Senin ısrâr-ı aşkın halka fâş etti deyu hâlâ
Beni ol âşık-ı dildâdeler dildâde yazmışlar
Benim katımda sorarsan eğer Ferhâd'ı Mecnûn'u
Birisi dağîdir anın birin kühsâre yazmışlar
Kazâ oklarına *Âşık Ömer* göğüs gerüp durma
Güzeller az kaluptur levh-i sînem yâre yazmışlar

Ş

— **229** —

Taâlâllah neden kim kametin servin alem çekmiş
O tuğrâlar ki nakşolmuş yed-i kudret kalem çekmiş

Sunarsa kesr ederdim Hızr elinden âb-ı hayvânı
Olaydım sen şeh-i hüsnün elinden câm-ı Cem çekmiş
Neden ben mübtelâna yanılup bir merhabâ kıldın
Rakîb-i Rû siyeh anı işitmiş çok elem çekmiş
Yüzüm ayaklar altında gedâyım sûreten ammâ
Diyâr-ı aşka şâh olmuş gönül cây-i haşem çekmiş
Eğerçi bî nihâyettir belâkeş kulların şâhım
Ömer gibi reh-i aşkında var mı çok sitem çekmiş

— **230** —

Gördüm o güzel sünbül ü gülzâre sarılmış
Kendi gibi cevr idici dildâre sarılmış
Feryâd ü figan eylemesün neylesün Uşşâk
Yüz virmez ana rû siyeh ağyâre sarılmış
Bin kerre nasîhat ide gördüm ana olmaz
Nisbet edüp ol fitne-i mekkâre sarılmış
Ey *Âşık Ömer* cevrinile döndü hilâle
Rahmeylemez ol gamze-i hunhâre sarılmış

— **231** —

Hacil olmuş o yâr-ı huşk leb nâlemden ayrılmış
Cüdâ düşmüş seherden gonca veş şebnemben ayrılmış
Ne lebtir sâkiyâ düşmüş ne gabgabdır ayağa bu
Ne câm-ı ayna-i âlemnümâdır Cem'den ayrılmış
Sunup zülf-i pür âşûbe çeküp el rûy-i mehrûye
Uzun sevdâlara düşmüş acep âlemden ayrılmış
Acep iflâh olur mu değmez ise yaralı gönlüm
Geçüp lâ'l-i leb-i dilber gibi merhemden ayrılmış
Garip garip çeken bâr-i meşekkat kimdürür dersen
Belâgatte eğer *Mûsâ* sıfat *Meryem*'den ayrılmış
Bulursun ara yokla ne sanursun bu garibîyi
Ana *Âşık Ömer* derler kes-i mahremden ayrılmış

— **232** —

Garip bülbül kılar zârı varup kâşâne yaslanmış
Temâşâ eyledim hâr-ı gül-i hândâne yaslanmış

Bu gün dildârıma vardım tezelendi benim derdim
Muanber kâkülün gördüm meh-i tâbâne yaslanmış
Nazar eyledim ol şâha saçı sünbül yüzü mâha
Gönül *Yûsuf* gibi çâha düşüp zindâne yaslanmış
Ömer derde düşüp inler kemâl ehli olan anlar
Katar katâr olmuş benleri gerdâne yaslanmış

— 233 —

Gör ol hâl-i siyeh sîm-i ruh-i cânâne yasdanmış
Arap gavvâsıdır mercân için ummâne yasdanmış
Ana zânû be zânûdur rakîb-i bedlika gördüm
Ne hâr-ı pür belâdır kim gül-i handâne yasdanmış
Şarâb-ı lâ'linin keyfiyyetin bir kimseden sor kim
Benim gibi nice dem gûşe-i meyhâne yasdanmış
Felekte mâh sanma kim *Ömer* üftâdenin cânâ
Ser-i çevgân-ı aşka top olup meydâne yasdanmış

— 234 —

Siyeh kâkülleri yârin meh-i envâre yaslanmış
Ki gûyâ tâze sünbüldür gül-i gülzâre yaslanmış
Sanasın bir dizi yâkut önünde bir dizi incu
beyaz dendanlı incular gibi gülnâre yaslanmış
Muhassal ceyş-i Zengîdir gelür iklîm-i Rûm üzre
Dizilmiş hâl-i hindûlar gibi ruhsâre yaslanmış
İki kaşın keman itmiş vücûdum delmeğe dilber
Serâpâ tîr-i müjgânlar o çeşm-i yâre yaslanmış
Yatur *Ömer* ferâş içre hayâl-i yâr ile ammâ
Beni katl itmeğe gamzen tir-i hûnhâre yaslanmış

— 235 —

Dilâ bu köhne dünyâya hezâr insan ayak basmış
Hesapsız gûşe-i kâşâneye irfan ayak basmış

Bu bâğ-ı gülşeni sahn-ı çemenzârı temâşaya
Niçe hûri niçe gılman niçe Vildan ayak basmış
Şerâb-ı aşkı nûş etmiş ferâğat eylemiş candan
Bu yolda ölmeğiçün çok dil-i nâlân ayak basmış
Edüp âmâde-i müjgân hadengi çeşm-i Tâtârı
Beni katl etmek içün ol şeh-i hûbân ayak basmış
Gelüp imdâdına lûtfen bu *Âşık Ömer*'in cânâ
Vücûdu mülküne ceyş-i gam-ı hicrân ayak basmış

— 236 —

Görenler katre katre hûn-ı çeşmim hâke sarmaşmış
Dediler bu ne âteştir düşüp hâşâke sarmaşmış
Duhân-ı âh sanma şâhid-i maksûduma sundum
Murâdım destidir kim dâmen-i eflâke sarmaşmış
Bu gün bâzâr-ı mihnette tutuştum şîr-i aşk ile
Gör ol mûr-i zaîfi pençe-i bî bâke sarmaşmış
Kani üstâd-ı kâmil cân ü dilden eyleye ta'lîm
Kani şâgird-i kabil rişte-i eflâke sarmaşmış
Nic-etsün bu *Ömer* ya bunca âlâm-ı serendûha
Hezâran dest-i sevdâ bir yakası çâke sarmaşmış

— 237 —

Dilâ nakkaş-ı kudret kim bürûc üzre elem yazmış
Demâdem içtiğim bezm-i melâmette o sem yazmış
Devâsın derd-i tab'ında şikâyet etmesin kimse
Ki Lokman ol kitâbında leb-i cânânı em yazmış
Kaçan dehre gelen nas hep edinmişler ferah taksîm
Aceb bahtım mıdır bilcümle bana derd ü gam yazmış
Günâhım bu cihân içre fakat âh ü figanımdan
Kirâmen kâtibîn andan dahi söylen ki nem yazmış
Ömer bu yazılan gelir bilâ şübhe başa tahkîk
Ki zîrâ dest-i kudretle ezel anı kalem yazmış

— 238 —

Dil ol güzelin kâkülü tuzağına düşmüş
Hayfâ ki yazık derd ü belâ bâğına düşmüş
Şâhâne giyim Yeniçeri yosma kıyâfet
Başında görür şal saçağı sağına düşmüş
Sansar paçası cübbe kakum eğnine ğiymiş
Dülbendi sarık çıkmağı gerdânına düşmüş
Mor şalvar ile belde salındırmaları hep
Yüz sürmek içün ol cenanın pâyine düşmüş
Hançer bıçağı belde durur dâim o şûhun
Bu *Âşık Ömer* kaşlarının yâyına düşmüş

— 239 —

Gönül âlemde bir şûh-ı cihânı istemiş bulmuş
Ten-i fersûdesi rûh-ı revânı istemiş bulmuş
Ruhumun çeşm-i âhûsu tenimde derd ü kaygusu
Atar müjgânın ebrûsu kemânı istemiş bulmuş
Siyah giysûları anber gönül bir dilber-i çâker
Ruhi gül kameti ar'ar nişâne istemiş bulmuş
Bu *Ömer* aşkda mâhir cemâli gün gibi zâhir
Gönül bir fitne-i âhır zamânı istemiş bulmuş

— 240 —

Bu gün ol dilber-i ra'nâyı gördüm hup cemâl olmuş
Kızarmış lâ'l ruhler bâde çekmiş âl âl olmuş
Yüzüne bakamaz âdem ne denlu itse dikkatler
Ruh-i hurşîde dönmüş rûyini görmek muhâl olmuş
Cemâli âsmânı zeyn olup zu'mine eflâkin
Ruh-i hurşîd ü kevkep benleri kaşı hilâl olmuş
Gel ey dîvâne dil bir gayri mâ hulyâya sen düşme
Hele bir kerre seyr etsen anı görsen ne hâl olmuş
Ömer dîvânesidir değme mahbûba nazar kılmaz
Miyân-ı hasretinden ki zaîf-i bî mecâl olmuş

— 241 —

Gönül aşkınla ey dilber aceb sevdâya dûş olmuş
Kulak çınlar gönül inler serim gavgaya dûş olmuş
Dahi ol mâcerâdır kim dideler bulanık seller
Akan turnaya benzer cânib-i deryâya dûş olmuş
Firâk-ı intikam fikrin ki eyler gayriden gönlüm
Ne zilletler çeker zirâ derin gavgaya dûş olmuş
Zamâne hupların şimdi bilirler mâil-i zerdir
Garîb uşşâk anınçündür ki mâ hulyâya dûş olmuş
Anınçün her zaman *Âşık Ömer* dembeste hâlim ben
Geçüp dünyâ hevâsından gönül ukbâya dûş olmuş

T

— 242 —

Efendim sevdiğim sizde kadîmî bu mudur âdet
Cefâ vü cevriniz bizde nedendir koymadı tâkat
Ne mâ'dendir acep kânın ki tutmuş âlemi şânın
Peri rûlerde akrânın bulunmaz ey sehî kamet
Beni ağlatma Allah'ı seversen hubların şâhı
Uyutmaz kimseyi âh ü figanım eylemez râhat
Bilinmez çok serencâmım gamınla geçti encâmım
Anınçün yoktur ârâmım benim bir yerde bir sâat
Ömer der ey gözü âhû yeter cevrin cihandır bu
Vefâdan geçtim ey mehrû cefâna yok mudur gayet

— 243 —

Nedendir rûy-i gülgûnum nazardan eyledin iskat
Rakîb-i Rûsiyehler mi arada eyleyen ihlât
Var iken mülk-i vücûdumda firâkın leşkeri
Hiç gelir mi ey şehim bu hâne-i kalbe neşât [1]

[1] Birinci mısra 4 mefâîlün vezninde, diğer mısralar fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün veznindedir.

Olduğıyçün kal'a-i vaslın baid Bağdâd veş
Eşk-i dîdem Şat gibi çağlar akar pür inbisât
İsteyeydi yanmağa dil âteş-i aşka eğer
Eylemezdi şem' ile pervâne böyle ihtilât
Niçeler göçtü göçer sen de göçersin ey *Ömer*
Böyle kalmaz boşanır işbu fenâ köhne ribât

— **244** —

Gören yüzünü vâlih ü hayrân olur âfet
Aklın yitürür görmese dîvân olur âfet
Hurşîd ruhin şâ'şaasından kamaşır göz
Hüsnün göre bilmem ki ne seyrân olur âfet
Nezzâre-i erbâb-ı dilin devresi hurşîd
Her katresi bir sebha-i mercân olur âfet
Şol kalib-i bîrûḥa dem Îsâ nefesindir
Her bir bakışın mürdeye bin cân olur âfet
Haccâc tavâf eşiğini yılda bir eyler
Herdem bu *Ömer* şem'ine pervân olur âfet

— **245** —

Yârem açamam yâre keder eyleye şâyet
Derdim anamam hâtıra yer eyleye şâyet
Havfım bu ki mest-i nigeh-i gamzelerinden
Sat tîr-i cefâ câne güzer eyleye şâyet
Da'vet kılamam meclis-i gamhâneye tenhâ
Ol şeb sıfat ağyâre haber eyleye şâyet
Ol sîmberi sîneye çekmek kolay ammâ
Katlanmıya can sîne sefer eyleye şâyet
Divâneliğim arzedemem ey *Ömer* olmaz
Tür düşse seni dâhi beter eyleye şâyet

Z

— 246 —

Ne mümkindir ede zâhid o lâ'l-i canfezâdan haz
Tutalım kim çeke tab'ı ede câm-ı safâdan haz
Getürme meclis-i rindâne hazzı yoktur ey sâkî
Anın kim eylemez tab'ı harâb-ı dilküşâdan haz
Nedir hazzı bize bildir ne buldun bu cefâlarla
Acebtir tab'ın ey şûhum eder cevr ü cefâdan haz
Yoluna can verirsin sen edersin ser fedâlar dil
Bu dehrin bî vefâları eder mi mübtelâdan haz
Mahabbetten kesel gelmez firâkından hazer kılmaz
Acebdir ey *Ömer Âşık* eder derd ü belâdan haz

— 247 —

Eyle ey bâd-i sabâ ol gamzesi sahhâre arz
Etmesin vaslını ol şuh dâimâ ağyâre arz
Eyleyip tahrîr bu derd-i derûnum eşk ile
Bir mutavvel arzıhâl ile ede hünkâre arz
Bu dil-i mecrûhumuz bulmaz devâ şâfî cevâb
Etmeyince şerbet-i vasfın dil-i bîmâre arz
Dôstum incinme işidirsen âh ü nâlemi
Kim eder râz-ı derûnun âşık-ı bîçâre arz
Ey *Ömer* bulmak dilersen nâr-ı firkatten necât
Hâlini kıl vâkıf-ı esrâr olan Sübhân'e arz

Murabba'lar

A

— 248 —

Bakmaz oldu yüzüme ol yâre nettim ey sabâ
Ol kamer rû lebleri sükkâre nettim ey sabâ
Aşkıle yandım yakıldım gel terahhum kıl deyu
Lâle veş şîrin lebi güftâre nettim ey sabâ

Kaşları kurmuş kemânın pür gazabdır aresi
Zâri kıldım bî nihâyettir derûnum yâresi
Yine şefkat etmedi ol dilrübâlar pâresi
Evvel âhenden kati yekpâre nettim ey sabâ

Hiç değildir ol adû geçti beni cânânıma
Kim bilir ne dürlü âl etti benim sultânıma
Hak bilir kâr etti â'dâsı rakîbin cânıma
Fitne vü fücûr olan ağyâre nettim ey sabâ

Tâli'im yoğimiş ol böyle imiş aks-i felek
Kime kul olsam bana çektirir âhır bin emek
Şol kadar yalvarı gördüm eylerim minnet dilek
Geçmedi ol ruhleri gülzâre nettim ey sabâ

Yâ İlâhî sen bilirsin oldu dil kasrı harâb
Çektiğim aklâma gelmez eylesem bir bir hisâb
Sen dile getür o şâhı eylesin trah-ı cevâb
Söylesin bu *Ömer*-i nâçâre nettim ey sabâ

— 249 —

Var şu ömrüm vârına benden selâm et ey sabâ
Hubların serdârına benden selâm et ey sabâ
Rûyine budur niyâzım şâne yad el takmasın
Zülf-i anber bârına benden selâm et ey sabâ

Kirpiğinin sihri çekti câna çok işler dahi
Zâil olmadı ezelden bu keşâkeşler dahi
Merhem-i vaslından ayrı yâreler işler dahi
Hançer-i üryânına benden selâm et ey sabâ

Kalmışım bu müşkili düşvâr ile hayrette ben
Vasl-ı câna olsa ger dil istemez seyr-i çemen
Nakşı gitmez dîdeden âguş u kaddi sîneden
Şîve-i reftârına benden selâm et ey sabâ

Hayli demdir hâkipâyinden cüdâ düştüm yetîm
Kimler ile salınur bilmem ana kimdir nedîm
Bezm-i rûh efzâsına aşk ile benden ey nesîm
Yârına ağyarına benden selâm et ey sabâ

Ömer'i şâd etse hublar pâdişâhı lûtf eder
Gâhi âzâd eylese ben hâki gâhi lûtf eder
Gâhice bu cânibe uğrasa râhı lûtf eder
Lûtfuna âzârına benden selâm et ey sabâ

— **250** —

Gel ey dil eyleme ömrün cihan içinde sen hebâ
Ne lâyıktır gönül vermek derûn-i yâra bî vefâ
Kimi görse ana yâr olmak ister anlarım kârı
Ger aklın var ise serde sakın sen olma âşinâ

İder uşşâkı gördükçe niçe bin dürlü hoş âmed
Ki zira ana âlemde demâdem oldürür âdet
Eğer gönlünü aldıysa ki ol dildar senin şâyet
Uzaktan idesin her dem gerek sen ana merhabâ

Hâtâdır âşık olmak ger olursa bed fial şânı
Nukud-i varını bezl eylemiş hiç bilmeye anı
Heman fursatı düştükçe sakın andan ki kendini
Muhakkak sözümü gûş et nice işler görür sezâ

Görürse rehgüzârında seni görmez eder iğmâz
Ederse âşinâlık bizzarûr itmededir pek nâz
Adû-yi bed likalarla olur her subh u şam demsâz
Vücûdun eyleme ifnâ yolunda sen anın hayfâ

Ömer Âşık bu yolda âh ü zar bir başka hâlettir
Güzellerden şikâyet etmeğe ancak kabâhattir
Sakın gayb eyleme mağbun bu şekvâ bir saâdettir
Ne bildin belki âlemde visâl-i yârı pür safâ

— 251 —

Gider oldum ağa yollum arşa çıkmadan sadâ
Çıkarır dilden bizi olunca gözünden cüdâ
Bizi kavuştursa dosta kudreti çok ol Hudâ
Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Ayrılık göründü yine yüzü gül yanağı al
Çerh ise aksine döndü kaddim oldu yine dal
Sevdiğim demler seninle gözüme oldu hayâl
Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Bir ölüm bir ayrılık bilmem hiç nümâdır “?„
Gönül ise pervaz urur sanasın bir hümâdır “?„
Yolumuz çöllere düştü azmimiz de Şâm’adır
Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Cümle takdîrindir her iş yazılan başa gelür
İki gönül bir olunca isteyen dostun bulur
Yâ ölem ya sağ olam ben kim bilür Mevlâ bilür
Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Sâdıkane bir kulundur bekler idi yanını
Niçe ihsânını görüp çok yemiştir nânını
Garibindir yetimindir unutma bu *Ömer* kulunu “?„
Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

— 252 —

Gözlerim yaşı revân oldu Mehemmed elvedâ
Kadd-i nahlim bir kemân oldu Mehemmed elvedâ
Eşk-i dîdem yine kan oldu Mehemmed elvedâ
Diyelim hayli zaman oldu Mehemmed elvedâ

Nâr-ı hecrin yaktı şebnem üzre bir dâğ-ı derun
Rûz ü şeb kan ağlamaktan oldu bağrım lâle hun
Âsitânından beni dûr eyledi bu çerh-i dûn
Meskenim gayri mekân oldu Mehemmed elvedâ

Âleme seyyâh olup gezsem cihânı dem bedem
Bulmadım sencileyin bir dilber-i sâhib kerem
Çektiğim yolunda dâim sek adûlardan sitem
Sözlerin geldi beyân oldu Mehemmed elvedâ

Bir zaman vaslında mesrûr olduğum demler kani
Ney gibi inler derûnum şimdi andıkça seni
Dönmüşüm dîvâneye hiç bilmez oldum ben beni
Akl u fikrim tartağan oldu Mehemmed elvedâ

Der *Ömer* ey evc-i hüsnün mâhı unutma beni
Hâtır-ı mahzûnumun âğâhı unutma beni
Gâhice bir an güzeller şâhı unutma beni
Gel yeter bana olan oldu Mehemmed elvedâ

— 253 —

Ey cemâli şüphesiz Şems-i cihânım elvedâ
Gül yüzüne bakayım doyunca cânım elvedâ
Ben garîb iklîme gitsem hasretâ şimdengeru
Geldi irişti bugün vakt ü zamânım elvedâ

Eğlenem gurbetlik ide belki bir an gelmeyem
Nâr-ı firkat yaktı bağrım nice sînem delmeyem

Hak bilür kim kande gidem ya gelem ya gelmeyem
Belki işitmeyesin nâm ü nişânım elvedâ

Mihnet ü zilletle dâim geçti eyyâmım benim
Başıma bir bir gele fikr-i serencâmım benim
Halk içinde bir zaman anılmaya nâmım benim
Niçe yıllar nâbedîd ola mekânım elvedâ

Derd ü gam askerleri aldı serim sevdâ-yı aşk
Tîh-i firkatte sunuldu bana vâveylâ-yi aşk
Cûş edüp kıldı ihâta sînemi deryâ-yı aşk
Garka verdi beni çeşm-i hun feşânım elvedâ

Niçe bir *Âşık Ömer* bu gamla ülfet edeyim
Bulduğum yerlerde yârâna vasiyyet edeyim
Niçe bir derd ü belâ çekmeğe âdet edeyim
Kabrim üzre yazalar âh ü figanım elvedâ

— 254 —

Gider oldum sağ esen kalasın ey yâr elvedâ
Senin içün çekmişim çok gayret ü âr elvedâ
Gönlümü verdim emânet sana dursun sevdiğim
Gelüp isbât eyler isem etme inkâr elvedâ

Kıldığım çoktur sana yüz bin cefâyı günde ben
Ettiğim cevri helâl et bana ey serv-i semen
Rûz ü şeb seyr ü güzâr eder isem hep cümle ben
Bulmadım ben sencileyin yâr vefadâr elvedâ

Âlemi var eyleyen ol yek Hudâ'nın aşkına
Âlemin fahrı Muhammed Mustafâ'nın aşkına
Merhamet kıl Çâriyâr-ı bâ safâ'nın aşkına
Yılda bir kez yüzünü ben göreyim yâr elvedâ

Gelmedi mislin cihâna ey şeh-i âlîcenâb
Bulmadım bir sencileyin ey cemâli âfitâb
Ger cihâna zâhir olsan ey cebîn-i mâhitâb
Bu güzellik hükmünü hoş eyle ızhâr elvedâ

Der ki bu *Âşık Ömer* çün geldi hâtiften sadâ
Sırr-ı mâtemden bize kıldı münâdîler nidâ
Ayrı düştük bir birimizden olup hayfâ cüdâ
Sevdiğim sen bir yana ben bir yana var elvedâ

— **255** —

Nûr-i akdem buldu kandîl içre menzûl ibtidâ
Cümle ervâh oldu ol nûr ile medhûl ibtidâ
Olıcak yer gök kamu çârı anâsırdan sübût
Kalibin Âdem Safî'nin kıldı ma'mûl ibtidâ

Hak anı halkeyleyip lûtfile buldu sûreti
Niçe yıllar yattı cansız tâ kim erdi müddeti
Aksırıp durdu yerinden gördü sahn-ı cenneti
Hamdedip zikr-i Hudâ'ya oldu meşgul ibtidâ

Ya'ni âdem hâba vardı eyledi kalbin selîm
Üstühânından çekip Havvâ'yı halketti Azîm
Secdeye baş eğmedi ol demde Şeytân-ı recîm
Gör hidâyetten ne resme oldu ma'zûl ibtidâ

Çünki Şeytan bu fesâdı düşünürdü rûz ü şeb
Dâne-i gendüm yedirdi bu işe oldu sebeb
Sındırıp ahdin Hudâ'nın Hak'tan indi bir gazeb
Saymadılar son günü hem oldu mâ'dûl ibtidâ

Yâdedip ism-i Resûl'ü buldular derde devâ
Hamdülillâh Hak katında oldu makbûl ibtidâ
Âkıbet *Âşık Ömer* anlar edip cürm ü hatâ
Çıkıcak cennetten âdem kıldılar âh ü fazâ

— 256 —

Nûr-i hazret oldu kandîl içre meşhûr ibtidâ
Cümle ervahtan mukaddem oldu ol nûr ibtidâ
Bulıcak yer gök kamu çârı anâsırdan sübût
Âdemin şehr-i vücûdu oldu mâ'mûr ibtidâ

Hak anı halk eyleyüp lûtfile ol dem verdi can
Buldu ten sûret serâpâ âb ü gil oldu iyan
Aksırup durdu yerinde el yüze sürdü heman
Hem dilinde hamdülillâh oldu mezkûr ibtidâ

Hak anı dünyâ vü ukbâ mülküne kıldı reîs
Üstühânından çeküp Havvâ'yı etti hem enîs
Emr-i Hak'la ol hilâfet tahtına kıldı celîs
Anların oldu mekânı cennet-ül-hûr ibtidâ

İblis ol Âdem Safiyyullâh'a baş eğdirmedi
Ya'ni nûr-i vech-i Beytullâh'a yüzler sürmedi
Ol basîretsiz basar yüzünde ma'nâ görmedi
Sürülüp oldu lâin ilmine mağrûr ibtidâ

Der ki bu *Âşık Ömer* aşkında esmâ yaktılar
Kalblerine yol bulup İblis harâma aktılar
Beş vücûd âsî olup cennetten ol dem çıktılar
Cürmünü fehm idüp Âdem oldu mağfûr ibtidâ

— 257 —

Ey habîbi ehl-i isyânın şefîi Mustafâ
Hürmetinle on sekiz bin âlem oldu pür zıyâ
Sırr'ı esrâr-ı hakayık gencinin gencûrusun
Hemdemin hem meşrebindir Çârıyâr'ı bâ safâ

Çâriyâr'ındır ki anlar dü cihâna verdi şan
Nüsha-i mâh-ı cebîninde oluptur râyegân

İbtidâ yâr olan Ebu Bekr-i Sıddîk-i iyan
Bağladı sıdk-ı derun buldu fazîlet irtika

Yâr-ı sâlis Hazret-i Osmân-ı Zinnûreyn'dir
Sâhib-i adl ü kerâmet câmi'-ı Kur'ân'dır
Anı inkâr eyleyenler kamu hep düşmândır
Tâ kıyâmet haşrolunca câna eylerler cefâ

Ey *Ömer* eh-li derûna kurratül'ayn-ı niam
Hayder-i Sultan Ali Şâh-ı İmâm-ı muhterem
Sâhib-i ilm-i ledündür menba'-ı lûtf u kerem
Şîr-i Hak seyf-i hidâyet bâb-ı ilm-i pür vefâ

— 258 —

Rûyini Şems ü kamer görürse ger hayrân olur
Âh edüp ra'd-i felekler hem melek giryân olur
Hâkipâye yüz sürenler cümlesi sultân olur
Cümle hublar pâdişâhı bî misâlim Mustafâ

Su gibi dîdârına müştâk olalı ağlarım
Sensiz olsam cennet-i a'lâda ben gam bağlarım
Hasretinden dîde giryân olmuşum kan ağlarım
Hayret aldı bilmezem ben mâh ü sâlim Mustafâ

Der ki *Ömer* senin içün tatlı candan geçmişim
Şem'ile pervâne veş yanup suzandan geçmişim
Fâriğim her nesneden cân ü cihandan geçmişim
Dembedem sensin benim fikr ü hayâlim Mustafâ

— 259 —

Aldın aklım ey yüzü gün alnı mâhım Mustafâ
Nevcivansın gel hazer kıl alma âhım Mustafâ
Kıssa-i Mecnûn'a meyl etme o bir efsânedir
Bana lûtf et nâzenînim yüce şâhım Mustafâ

Sevdiğim yoktur cihân içinde sen gibi güzel
Dilrübâlar çokdürür lâkin sana olmaz bedel
Bir güzelde yokdürür sende olan nûr ile âl
Dili bülbül yüzü gül kaşı siyâhım Mustafâ

Hak bilür ki ben sana bin canla oldum mübtelâ
Hasretinle rûz ü şeb çekmekteyim derd ü belâ
Bu göze bu kirpiğe dünyâda hiç olmaz behâ
Nûr-i dîdem dahi kaşı kıblegâhım Mustafâ

— 260 —

Va'deye kıldı hilâf ol mihribânım Mustafâ
Arşa çıktı hasretinden âh ü vâhım Mustafâ
Ahd ü peymân eylemişti gelmeğe ol lâle ruh
Bilmezem noldu aceb eğlendi şâhım Mustafâ

Vasıl-ı kavsiyle demâdem kaddimiz oldu keman
İştiyâk-ı intizardan hâlimiz oldu yaman
Görmeyelden gül cemâlin oldu bir hayli zaman
Saçı sünbül yüzü gül çeşmi siyâhım Mustafâ

Ağlarım derd ü firâkınla aceb ben gülmezem
Akmada Seylâb-ı eşkim bir dem asla silmezem
Yoksa bir râh-ı... mi gitti bilmezem
Hak'kı seversen ne hâl oldu penâhım Mustafâ

Ey Ömer âyâ ne hikmet oldu ol dildârıma
Etmedi asla terahhum ol benim âh zârıma
Rık'a yazdım hasbıhâlim sunmağa hünkârıma
Hayli demdir muntazırım pâdişâhım Mustafâ

— 261 —

Âşık oldum sen perî sîmâya cânım Mustafâ
Mâilim sen dilber-i ra'nâyâ cânım Mustafâ

Gülşen-i vaslında zârım atmadadır rûz ü şeb
Bülbülüm sen gonce-i zîbâya cânım Mustafâ

Gamze-i fitnenle gördüm rîze rîzedir tenim
Kanlı zahmım kanım içtin kanludur pîrâhenim
İştiyâk-ı vaslın ile gözlerim yaşı benim
Aka aka döndü gör deryâya cânım Mustafâ

Mâh ü Hurşîd'e niçe benzer iki ebrûyı gör
Doğradı zârı dilim tâ aşkıle kayguyu gör
Mürg-i dil elde nedendir dâne-i hindûyi gör
Bağlıdır sen kâkül-i tûbâya cânım Mustafâ

Gam mıdır bu âşık-ı dil vasl-ı maksûda ere
Gülşen-i bâğ-ı cemâlin güllerin gâhî dere
Çok zamandır çekti ârzum bir şeftâlü dere
Demedim *Âşık Ömer* ednâya cânım Mustafâ

— 262 —

Hüsuünü gördükte oldum bende cânım Mustafâ
Ol sebepten yok liyâkat tende cânım Mustafâ
Aşkın ile eşk-i çeşmim akmadadır Şat gibi
Bâri bir kez merhamet kıl sen de cânım Mustafâ

Eyle Mevlâ'yı seversen lûtfunu lâyıklara
Cevri mu'tâd eyleme gel bu dili yanıklara
Taht-ı nâz üzre letâfet göstere âşıklara
Tâ bu gün sultân oluptur Hind'e cânım Mustafâ

Vech-i pâkin dilberâ bulmuş kemâl-i izzetin
Bu duâmız Hak'tan irsün çün zamân-ı devletin
Öyle teşbîh eyledim ki leblerinin lezzetin
Her musannâ'ol nebât-ı kande cânım Mustafâ

Bu *Ömer* medhini eyler şerhile ahsen sıfât
Vasf-ı hâlim şerhi gönlüm dinle sen ey âli zât
Bahr ü ber dil gam elinden hâsılı budur necât
Gel edersin rûberû cânımda cânım Mustafâ

— 263 —

Sana bir tenhâ sözüm var dinle cânım Mustafâ
Gerçi hoş zahmettir ammâ hele cânım Mustafâ
Kimseler bu sırra sâhib olmasun asla sakın
Dime lûtf et başın içün sakla cânım Mustafâ

Hak bilür râzî değilim konuşasın yâr ile
Andırasın halk içinde kendini hem ad ile
Tâ giceler subh olunca âh ile feryâd ile
Ağlamaktan döndü çeşmim sele cânım Mustafâ

Âşık olan düşer elbet bahr-i gamın engine
Yâ ne mümkin karşı durmak aşkımın bir dengine
Bâğ-ı hüsnünde sataştın andelîbin cengine
Sordum aslı mâil imiş güle cânım Mustafâ

Sen beni doğru yolundan şaştırırsun âkıbet
Kal idüp pûte-i aşkta pişirürsün âkıbet
Gerçi kim *Âşık Ömer*'i düşürürsün âkıbet
Korkarım Mecnun misâli çöle cânım Mustafâ

— 264 —

Bendene hor bakma gel ey nevcivânım Mustafâ
İsminin meftûnuyum kaşı kemânım Mustafâ
Halk-ı âlem zemmin eyler hânelerde sevdiğim
El rakîbi kendine söyletme cânım Mustafâ

Kendini bilmezler ile olma gel sen aşinâ
Hak Taâlâ kudret ile nazre kılmış kaşına

Hor bakarsan kuluna dürlü felâket başına
Öyle bil ki geliserdir nevcivânım Mustafâ

Âşık olan medhin okur dâima âgaz ile
Mübtelâlar vasfın eder Hüseynî âvâz ile
Âşıkın bağrın ezersin günde bin kez nâz ile
Bendene kılma bu cevri nevcivânım Mustafâ

— 265 —

Ey perî yüzlü şehim gül-i bahârım Mustafâ
Bir bakışla aklım aldı nazlı yârım Mustafâ
İhtiyârım gitti elden ben senin meftûnunum
Neylerim mâli menâli cümle varım Mustafâ

Pâyine yüz sürmek içün türâb oldum yoluna
Mevlâ'nın ihsânı çoktur rahm eder ben kuluna
Ben kulun öldürmek içün hançer almış eline
Kıyma bana mâhitâbım gül'izarım Mustafâ

Âşıka cevreylemek kanûnudur dilberlerin
Ekserisi cevre mâil ol gül-i handanların
Zannederler yere kalur ahları âşıkların
Dokunur çerhine bir gün âh ü zârım Mustafâ

Der ki *Ömer* hadden aştı gitmedi serden tufan
Böyle kalursa eğer hâlimiz olur pek yaman
Ağa yollum diledi âşıkların senden eman
Söyle cürmüm bileyim ben de günâhım Mustafâ

— 266 —

Gözden oldumsa cüdâ ey şîvekâr unutma hâ
Râz-ı aşkım sakla etme âşikâr unutma hâ
Şimdi hoş benden seni ayırdı iğvâ-yi rakîb
Belki kavuştura bir gün Girdigâr unutma hâ

Kani gâhi lûtf edüp gösterdin ey dil bendene
Koşmağa arz-ı hulûs ederdin ey dil bendene
Senden ayrılmam ölünce derdin ey dil bendene
Sakın ol ahd ile peymân ikrâr unutma hâ

Dergeh-i Hak'ta niyâzım sensin evkat-ı seher
Seng-i hârâdan geçer âh ü'enînim kıl hazer
Gafil olma revnak-ı hüsnün gülü tezce geçer
Kimseye olmaz güzellik bir karâr unutma hâ

Ömer aybetme sakın aşk ehline bir vakt olur
Bu meseldir her neye ta'neylesen başa gelür
Sevdiğim dünyâda sen sağ ol gönül dostun bilür
Yol göründü eylerim terk-i diyâr unutma hâ

— 267 —

Dâimâ medhin dilinde sûre-i Rahmân ola
Kim sana kasd ider ise âhırı vîrân ola
Seni sevmiyen âdûlar hâk ile yeksân ola
Devlet ile bin yaşa sen her işin âsân ola

Mah cemâlin rûşen ola gün begün estikçe bâd
Devlet ü izzet ile Hak eylesün ömrün ziyâd
Çok şükür olsun Hudâ'ya çünki oldum ber murâd
Düşmenin gözleri kûr ü dostların handân ola

Suna gör destini güle niçe yüz bin hâr ise
Hak sana yardımcıdır korkma cihan ağyâr ise
Rûz ü şeb ol hak katında her ne kasdın var ise
Kilerim Bârî Hudâ'ya hep sana âsân ola

Der ki *Ömer* vasfa sezâ söyledi bir kaç cevab
Tâli'in ol haddedir kim harf be harf ettim hisab
Biri İncil biri Zebur biri Tevrat dört kitab
Kande gidersen efendim hemdemin fürkan ola

— 268 —

Var ol iylikle serîr-i devletin ma'mûr ola
Gün begün sâat besâat kevkebin pür nûr ola
Zâtına eğri bakan gözler hasedden kûr ola
Yahşi olan iyilikle âleme meşhûr ola

Nahl-i ümmîdin emîn etsün hatâdan Müstean
İrmeye ünvânına âşûb ü âfetten ziyan
Bâğ-ı ikbâlin yeşersin tâze tâze gülsitan
Dôstânın şâd ü hurrem düşmanın makhûr ola

İsm-i şânındır Muhemmed nâm ü şânımdır ağa
Ola yâr ü yâverin Mevlâ şefî'in Mustafâ
Ahsen-ittakvim yarattı Hak seni kıldı atâ
Dilde evsâf-ı cemîlin hâr edenler hûr ola

Hüsn-i bî pâyânının şükrânesi bây ü gedâ
Haşre dek eksilmeyüp artar deyu eyler duâ
İnkisârın kimseye göstermeye Bârî Hudâ
Hem nişînin hemdemin hem meşrebin mesrûr ola

Ya nesi var tekye-i gamda yatan âvârenin
Pertevi hurşîd bahş olmaz feri seyyârenin
Bir duâdır nazm ile kasdı *Ömer* bîçârenin
Sehv ile olan kusûru lûtf ile ma'zûr ola

— 269 —

Ey güzeller serveri cânım sabâhın hayr ola
Âşinâlık eyle gel cânım sabâhın hayr ola
Rûy-i pâk-i hüsnünün müştâkıyım gördüm seher
Ey yanağı verd-i handânım sabâhın hayr ola

Nâz ider âşıklara her dembedem dildâdeler
Bekleşür yollarda bülbüller gibi üftâdeler
Muntazır rûyin temâşâ etmeğe âvâreler
Ey şeker leb derde dermânım sabâhın hayrda

Hüsnüne mağrûr olup yalvarı geldim gülbeden
Dâd elinden hûr u gılmânım sabâhın hayr ola

Ey *Ömer* sen leşkerin salma gönül sahrâsına
Âlemi arz etmeğe geldim güzeller hâsına
Bencileyin düşmesün bir kul bu dil sevdâsına
Ey benim sevgili cânânım sabâhın hayr ola

— 270 —

Ey melek tal'at perî peyker sabâhın hayr ola
Ey yüzü Mir'at-ı İskender sabâhın hayr ola
Teşneyim câna görünmez çeşmime âb-ı hayât
Ey dudağı bağçe-i kevser sabâhın hayr oia

Lûtf edüp eyle terahhum âşıka çeşm-i gazâl
Hüsne mağrûr olma bâkî kalmaz ey Yûsuf cemâl
Dinle pendimi benim gûş eyle ey kaşı keman
Ey cemâli îd-i ekber sabâhın hayr ola

Ağlamaktan kaddimi nûn eyledin Ya'kub misâl
Bilmezem kendimi asla gezerim Mecnun misâl
Bir devâsız derde düştüm ağlarım Eyyub misâl
Éy tabîbâ derdime rehber sabâhın hayr ola

Gel şehâ *mer* gedânın cürmünü eyle suâl
Öldürürsen râzıyım pes eylerim kanım helâl
Dâm-ı zülfünden halâs olmak bana emr-i muhâl
Ey gönüller uğrusu dilber sabâhın hayr ola

— 271 —

Merhabâ ey zülf-i anber bû sabâhın hayr ola
Ey nigâh-ı gamzesi câdû sabâhın hayr ola
Zahmet-i hicranda koyma âşık-ı mecnûnunu
Kaçma ey gözleri âhû gel sabâhın hayr ola

Dîdeden çıkmaz hayâl-i ârızın hayrânınım
Çeşm-i hûn efşânım ağlar rûz ü şeb giryânınım
Âşiyân-ı gamda hâlâ bülbül-i nâlânınım
Ey nihâl-i kamet-i dilcû sabâhın hayr ola

Kıl kerem uşşâkına gel berk-i hüsnün solmadan
Câm-ı ömrüm bâde-i mekrinle ömür dolmadan
Ey güzel vakt-i ecel bir gün irişüp olmadan
Bezme gel bir lâhze ey mehrû sabâhın hayr ola

Vermedin Tanrı selâmın bu *Ömer* bîçâreye
Nâz ü reftâr ile geldin cilve-i nezzâreye
Bir nigâh-i iltifâtın olmadı âvâreye
Ey perî peyker güzel yâhû sabâhın hayr ola

— 272 —

Ey gönül şimdengeru yâ taht ola yâ baht ola
Râh-ı aşka ko seri yâ taht ola yâ baht ola
Serfirâz olmak dilersen aşk meydânında sen
Kalma hasmından geri yâ taht ola yâ baht ola

Hayme-i mîâddan cühhâle gösterme nikab
Üstüvârına sanurdum vermedi kat'î cevâp
Bir söz ile lâl veş epsem kalır pür ıztırâp
Ben de çektim ol hari yâ taht ola yâ baht ola

Kande kim bir kâmili gördüm anı gûş eyledim
Feyz-i Hak'ka katreden mazhar olup cûş eyledin

Düşmanın kanını da'vâlar kılup nûş eyledim
Meclis içre sâgari yâ taht ola yâ baht ola

Ey *Ömer* hâzır suhan meydâna gelsün essalâ
Tiz ecvâb olsun da versin hele ol sâhip edâ
İmtihân olmak bizimle isteyen câna salâ
Söyleniz gelsün beri yâ taht ola yâ baht ola

— 273 —

Geçti yârın hadden özge firkati bu cânıma
Girdi ol hûnî benim âhır dirîga kanıma
Çün mukarrerdir cihanda her visâlin firkati
Elvedâ' şimdengeru cânânıma yârânıma

Ben gedâyı ol şeh-i âdil himâyet eylesün
Hâlime rahmeyleyüp lûtf ü inâyet eylesün
Kabrim üstüne gelüp gâhî ziyâret eylesün
Öldüğümde söyleyin ol server-i hûbânıma

Deşt-i hicrâna yine oldum revan Mecnun gibi
Görmedim asla cihanda bu dil-i mahzun gibi
İki çeşmimden akar seylâb-ı gam Ceyhun gibi
Ger inanmazsan nazar kıl çeşmime dâmânıma

Derd ü firkat mûya dönderdi bu cism-i nâlimi
Turfa Mecnûn'um ki bilmem şimdi mâh ü sâlimi
Sahn-ı âlemde görüp böyle perîşan hâlimi
Rahm eder gökte melekler nâle vü efgânıma

Ey *Ömer* her kim o şûhun vaslına şâyân olur
Hazret-i Ya'kub veş çeşmim benim giryân olur
Mülket-i dehr içer ol dem hak bu kim sultân olur
Vâsıl olmazsam eğer ol Yûsuf-i ken'ân'ıma

— 274 —

Derdimi cânâ dil-i mahzûna sor sorma bana
Âb-ı çeşmimden akan Ceyhûn'a sor sorma bana
Bu perîşânlıklarım ey çerh-i dun senden yana
Hâl-i aşkım zülf-i anber gûna sor sorma bana

Sende ey cânan bu hüsn ile letâfet çok mudur
Kıldığum sen zülfü leylâdan şikâyet çok mudur
Medh-i pâkin kılmağa dilde fesâhat çok mudur
Dâm-ı aşkın mihnetin Mecnûn'a sor sorma bana

Subha dek nâlân ü giryân olduğum âlem bilir
Bezm-i vasla ben garîbi bilmeyen mahrem bilir
Hasret-i lâ'linle kanlar döktüğüm dîdem bilir
Mâcerâyı dîde-i pürhûna sor sorma bana

Bu *Ömer*'e ne aceb yâr olmadı çarh-ı felek
Âh ü feryâdım niçin gûş eylemezsin ey melek
Hasretinle zârlıklar kıldığım tâ haşre dek
Dâr-ı gamda nağme-i kanûna sor sorma bana

— 275 —

Söylemez oldu aceb cânânım incinmiş bana
Hâlime rahm eyleyüp sultânım incinmiş bana
Ah niçün sârüp yüz ey sabâ eyle niyâz
Hâkipâye gamzesi fettânım incinmiş bana

Derd-i hasrette vücûdum şehrini kıldım hisâb
Eylemiş hoşbû-yi zülfün yüzüne ol meh nikab
Merhamet kılmaz dil-i nâşâdıma eyler azâb
Ruhleri gül lebleri mercânım incinmiş bana

Şem-i ruhsârında diller per urup pervâz eder
Hâlime rahmeylemez uşşâka cevr ü nâz eder
Korkarım ki ol rakîb-i rûsiyeh iğmâz eder
Anın içün ol gül-i handânım incinmiş bana

Ey *Ömer* lâl'iyle nâmın yâd ile mestâneyim
Dostlarım ta'neylemen ben aşkıle dîvâneyim
Bunca efganıma bâis yâr ile bîgâneyim
Cürmümü bilmem nedir devrânım incinmiş bana

— 276 —

Geçtim ey dil cümleden bir tâze mehrû bul bana
Bir söz anlar hal bilür âlüfte dilcû bul bana
Her gören tahsîn edüp vech-i cemâlini anın
Lebleri bir lâ'l reng zîbâ-yi giysû bul bana

Âşıka çün nâz eder ol yâr-ı tarrâr istemem
Servi kad ince miyan bir çeşm-i âhû bul bana

Söyledikçe her cevâbı dürr ile meknûn ola
Kaddi ar'ar lebleri lâ'l kameti mevzûn ola
Kaşları semmûr-i Hindî her yeri uygun ola
Sim beden gonca dehen cemâli benlu bul bana

Tâ ezelden pendimi gûş eyle cânan kıl hazer
Her görenler zanneder inmiş semâdan mâh ver
Der ki bu *Âşık Ömer* oldu lisânından şeker
Sözleri dürr-i Aden kıymette lü'lû bul bana

— 277 —

Gayrı dilberden vefâ sensiz harâm olsun bana
Ger olursam mübtelâ sensiz harâm olsun bana
Sendedir dîvâne gönlüm ey güzellerden güzel
Bir dem eylersem safâ sensiz harâm olsun bana

Sunmağa haddim yoğ ise yazmışım ben nâmeler
Arzıhâle kudretim yok nâra yandı hâmeler
Gâh al gâhî yeşiller gibi giydim câmeler
Câme-i nev dilrübâ sensiz harâm olsun bana

Ayağın bassan bu sînem pâyine râh eylesem
Tek heman seyrangehim rûyin gibi mâh eylesem
Yıkılur çerh-i felek aşkınla bir âh eylesem
Îş ü nûş ey dilrübâ sensiz harâm olsun bana

Sana meftûn olduğumdan sanma dîvâne beni
Mest-i aşkınım ezelden sanma mestâne beni
Âşık Ömer âşinâdır sanma bîgâne beni
Zevk u şâdî bîvefâ sensiz harâm olsun bana

— 278 —

Yoktur âgâhım niçün ey mehlika küstün bana
Cürmümü bildir de öldür dilrübâ küstün bana
Gayri cürmüm yok derûnî sevmişim Mevlâ bilür
Anın içün bende ne nâz ü cefâ küstün bana

Böyle istiğnâlara âyâ nedir aceb sebeb
Bî vefâlık semtidir ettiklerin filcümle hep
Dilrübâlar içre âdet böyle mi bilmem aceb
Olmuş iken tâ ezelden âşinâ küstün bana

Kıymetin bilmez senin şâhım olanlar mahremin
Gayriler yanında makbûlün enîsin hemdemin
Sen meleksin kadrini bilmek gerek ben âdemin
Aslını bilmem nedir ancak ki sen küstün bana

Ömer'in pendi yeter âlemde irfân olana
Minnet etmez ehl-i dil bîhûde yârân olana
Barışalım kibr ü kin düşmez müsülmân olana
Söyle lûtf et ederim cânım recâ küstün bana

— 279 —

Bir garîbim şübhesiz hasret mekân ağlar bana
Anın içün gûşe-i vahdet mekân ağlar bana
Ey felek kahrın heman sen bana mı gördün mehal
Bir gedâyım hâne-i mihnet mekân ağlar bana

İçmişim aşkın suyundan tâ ezel mestâneyim
Bağlıyım zencîr-i aşka zira bir dîvâneyim
Bezm-i şem'inde demâdem bir yanar pervâneyim
Bâis oldu âteş-i firkat mekân ağlar bana

Bülbülüm gönlüm benim gülzâra girdim demedi
Yanmağa pervâne veş şol nâra girdim demedi
Mâh rûyum tutuşup esrâra girdim demedi
Ol sebebden mesken-i zulmet mekân ağlar bana

Kalmasun hiç tab'ınızda zerre veş efkârınız
Şâdümân olun ki geldi âşık-ı bîdârınız
Şübhesiz arzû çekerdim görmeğe dîdârınız
Hâsılı *Âşık Ömer* hasret mekân ağlar bana

— 280 —

Ey meded ol nevcivânın hâtırı kalmış bana
Kâkülü anber feşânın hâtırı kalmış bana
Neyledim bilmem ki ben ol gözleri mestâneye
Hışm eden kaşı kemânın hâtırı kalmış bana

Sâh-ı aşkında anın çektim cefâlar bîhisâb
Ben gedâya âşinâlık etmeğe eyler hicâp
Bilmeyüp başka yüzünden söyledim bir kaç cevâp
Rûyi hub ince miyânın hâtırı kalmış bana

Ol perî ağyâr ile karşımda mey nûş eyledi
Ol rakîb-i bed likanın pendini gûş eyledi

Anlayan ol bîvefâyı kim ferâmûş eyledi
Bîbedel hûrî cinânın hâtırı kalmış bana

Ey *Ömer* sohbet idüp bakmadı asla yüzüne
Ol mahal rûy-i zemin zulmet göründü gözüne
Ol melek sîmâ senin gayet alınmış sözüne
Dişi dür gonce miyânın hâtırı kalmış bana

— 281 —

Yine bir yüzden unuldu âh kim firkat bana
Zehr içinde arttı gittikçe gam u mihnet bana
Ara yerde kalmışım nâçâr ü bî dil nâmurâd
Bir yana il ta'nı galip bir yana gayret bana

Gâh mihnet gâh firkat şem'ine pervâneyim
Tâ ezelden alnıma yanmak yazılmış yaneyim
Derd ü mihnet meclisinde mutrib-i mestâneyim
Sâki-i devran sunar gam zehrini kat kat bana

Dest-i zulm ile yıkıldı neyleyim dilhânesi
Yâ nesi kaldı imâret ben gedânın yâ nesi
Gafilen bir fîle çalındı gönül ferzânesi
Yâ piyâdem ferz olur yâhud ider kiş mat bana

Çekmeden usanmışım dehrin kuru gavgasını
Nola görmezse gözüm her sûret-i zîbâsını
Rûzigâr alnımdan aldı atlas u dîbâsını
Pâdişâhım gam giyürdü bir yeni hil'at bana

Uzlet ettim ey *Ömer* bu gûşe-i kâşâneden
Nâleyi bülbülden aldım yanmağı pervâneden
İşte geldim işte gittim gayri doğmam aneden
Ey felek billâhi çoktur bunca eziyyet bana

— 282 —

Kendi hâlimde gezerken bir perî söğdü bana
Bu sebeb ol mahrûlar serveri söğdü bana
Ben dedim ki pâdişâhım ne günâhım var benim
Çevrilüp hışm ile çekti hançeri söğdü bana

Gitti aklım ben yitirdim kendi kend'm ol zaman
Ne yaman zâlim tabîatmış meğer ol nevcevan
Kalmadı nutka mecâlim diyemedim el'aman
Yıktı berbâd eyledi dil kemteri söğdü bana

Bunca yıldır sıdk ile ben gerçek oldum bir gulâm
Hak bilür anınla ben söyleşmedim bir çift kelâm
Geldi geçti ben kıyâs ettim bana verir selâm
Vermedi gitti heman döndü beri söğdü bana

Hidmetimde ger kusûrum var ise satsın beni
Rehgüzârından sürüp yâd illere atsın beni
Katl edüp yâ defter-i hûnîlere katsın beni
Ben ölürsem öleyim şimdengerü söğdü bana

Olur olmaz söze gel *Âşık Ömer* gam çekme sen
Şu cihanda diber olsun tek seni döğen söğen
Bir söz içün âteş-i hicrâna yakma cân ü ten
Ancileyin nice hublar ekremi söğdü bana

— 283 —

Bülbülüm bâğ ı hayatta âh ü zâr olmaz bana
Ser verüp yâr yoluna ölmekten âr olmaz bana
Bu cihan bâkî değildir mâl ü mülkü neylerim
Girmişim aşkın yoluna âh ü zâr olmaz bana

İçmeyen aşkın dolusun aşk ana âsan gelir
İremez şâh-ı visâle dâhi firkatte kalır

Şimdi bir gonca nihandır sevdiğim âlem bilir
Dili bülbül saçı sünbül zülfü dâr olmaz bana

İrebilsem ben visâline o servi kametin
Işiğinde kul olurdum bilse kulun kıymetin
İstemem lâ'l ü cevâhir olsa dünyâ ziynetin
Ol melek sîmâdan özge gayrı yâr olmaz bana

Cümle yekdil olsalar da etseler bana itâb
Aşkımın kal'esi fethin idemezler feth-i bâb
Gam değildir aşkına yansam ebed yevm-ül-hisâb
Âteş-i aşk-ı derûnum gibi nâr olmaz bana

Aşkımın deryâsı coştu yönü Beyt-ul-lâhtır
Gönül abdal oldu gitti kasdı şeydullâhtır
Kimseye yok ihtiyâcım minnetim Allahtır
Âşık Ömer andan özge gayrı yâr olmaz bana

— **284** —

Perîşân eyledi aklım yine bir dilber-i ra'nâ
Değer bir beni iklimler harâcı bir melek sîmâ
Siyah kâküllerin taşra perîşân eyleyüp ol hub
Hudâ'nın kudretin anda ziyâret eyledim hakka

Cemâlin seyreden âşık verirdi cânını tahkîk
Kapusunda kul olurdu gören ihsânını tahkik
Dahi çeşm-i beşer görmüş değil akrânını tahkik
Anı âlemde bir halk eylemiş ol hazret-i Mevlâ

Kaçan seyrâna çıktıkça çeker âşıkları yâhû
Çıkup taşra salındıkça velî ol kamet-i dilcû
Bu güzellik eğer bâkî kalürss anda böyle bu
Ruyinde serpilen benler eder âşıklarl ifnâ

Dedim cânâ aceb tâvus gibi reftâre mâliksin
Gelür nutka değil bülbül gibi güftâre mâliksin
Ömer sen Hak'ka hamd eyle ki şöyle yâre mâliksin
Lebinden dürlü ihsânı eder dâim gelir tenhâ

— 285 —

Yâr gel yâr olalım bir sen bana bir ben sana
Nice bir bâr olalım bir sen bana bir ben sana
Naz niyaz eğlencemiz olsun gül ü bülbül gibi
Bir zaman zâr olalım bir sen bana bir ben sana

Düşerek aşk âteşine yandırır pervâne per
Niydüğün aşk u mahabbet andan anla kıl nazar
Yâ ki hüsnü yahşi sana eylesün aşkım eser
Tâ giriftâr olayım bir sen bana bir ben sana

Bana senden gayrı bir dilberi sevmek vermez el
Başın içün sen de benden gayriye rahm etme gel
Aramızda işbu söz kavl ü karâr olsun güzel
Sâhib ikrâr olalım bir sen bana bir ben sana

Dîdemizden dökmeden gam desti firkat nehrini
Defter etmeyelim ağyâra bu tâli' kahrini
Gel temâşâ eyleyelim ol gönüller şehrini
Mürg-i tayyâr olalım bir sen bana bir ben sana

Bu *Ömer* bîçâre cânâ tâlib-i dîdâr iken
Sen gül-i nevreste için andelîb-i zâr iken
Bende aşk-ı bîriyâ sende güzellik var iken
Gel vefâdâr olalım bir sen bana bir ben sana

— 286 —

Yâr gel ikrâm edelim bir sen bana bir ben sana
Vasl içün nâm idelim bir sen bana bir ben sana
Tarkedüp ağyâr-ı dûnu ikimiz tenhâ heman
Sohbet-i câm edelim bir sen bana bir ben sana

Çekelim şevk u mahabbet na'resim mestâne veş
Dem bu demdir nâr-ı aşka yanalım pervâne veş
Nûşedüp câm-ı safâyı germ olup peymâne veş
Devr-i gülfâm idelim bir sen bana bir ben sana

Bendene evvel bakışta eyledin efsûnu sen
Firkatinle gözden akıttım niçe Ceyhûn'u ben
Dinler isen sergüzeşt-i Leyli vü Mecnûn' u sen
Nakl-ı encâm idelim bir sen bana bir ben sana

Cevr ü istiğnâların sen bâisin eyle iyan
Ben de kâr-ı derd-i aşkın ideyim bir bir beyan
Sonra seyret acımaz mısın bana ey nevcevan
Sözü i'lâm idelim bir sen bana bir ben sana

Ey *Ömer* âşık ola bir dahi ma'şuk elde câm
Zâhir ü bâtın budur rindâne sohbet vesselâm
İdicek bezmi nihâyet ey perî ba'de-l-kelâm
Bûse in'âm idelim bir sen bana bir ben sana

— 287 —

Söyle gel ey kameti tûbâcığım nettim sana
Künc-i gamda gevher-i yektâcığım nettim sana
Çeşmi âhû dilber-i ra'nâcığım nettim sana
Mürg-i diller serveri zîbâcığım nettim sana

Bilmedim kıldım ezelden gamzesine iltica
Lûtf edüp cevretmesün bu bendesine dâimâ
Bâde-i gülfâm içinde şimdi oldum mübtelâ
Şân ü şöhret meclisi ârâcığım nettim sana

Beklerim Mecnun misâli kûh u dağlar meskenim
Ben senin kemter gulâmın sen benim sîmi tenim
Söyle ey nûr-i musavver nemden incindin benim
Hâli hindû kaşları tuğrâcığım nettim sana

Rûz ü şeb fikr ü hayâlin beni eyler serseri
Âşık-ı hicrâna pür dâğ oldu nice rehberi
Yâ niçün ekleylemezsin bu *Ömer*'den sükkeri
Sebze pûşum tûti-i gûyâcığım nettim sana

— 288 —

Aşk-ı cânan bir yana dostumla Leylâ bir yana
Ta'n-ı a'dâ bir yana başımda sevdâ bir yana
Geçmezin ol nâzeninden nîtekim can tendedir
Olsa âlem bir yana ben zâr ü şeydâ bir yana

Dilrübâlar içre böyle bir sehî kamet mi var
Dâimâ cevrü cefâsın çekmeğe tâkat mi var
Kalmadı tende mecâlim bir nefes râhat mi var
Âteş-i aşk bir yana illerle gavga bir yana

Ettuğün bana adû-yi bedlika bir gün bulur
İntikamım sanma ki âlemde yanına kalur
Giceler tâ subh olunca çektiğim Mevlâ bilür
Âh ü efgan bir yana göz yaşı deryâ bir yana

Dil harâb oldu kebâb oldu ten ü cân ü ciğer
Derd ü mihnet nâr-ı firkat içre kaldım serteser

Vech-i pâkin görmek içün devr ider şâm ü seher
Şems-i garrâ bir yana mâh-ı müccellâ bir yana

Ey *Ömer* şemşîr-i hasret sînemi etmekte çâk
Hey dirîga bu temennâlar beni eyler helâk
Çok zamandır gelmedi teşrîf içün ol hüsn-i pâk
Yâra minnet bir yana hasma müdârâ bir yana

— **289** —

Gider oldum pür cefâ sen bir yana ben bir yana
Çünki kılmazsın vefâ sen bir yana ben bir yana
Siz sağ olun biz selâmet idelim yâhû seni
Ver benim gönlüm bana sen bir yana ben bir yana

Âşıkın ma'şuk yanında zerrece yok rağbeti
Yâ ölüp yâ gitmeyince tâ bilinmez kıymeti
Kendime ihtiyar ettim ben diyâr-ı gurbeti
Olalım yâr âşinâ sen bir yana ben bir yana

Gurbet eline düşeli olmuşum ben serseri
Hiç demezsin ey garîbim hiç demezsin gel beri
Gice gündüz ağladırsın ben garîb-i kemteri
Yol göründü ey şehâ sen bir yana ben bir yana

Yine urdun sînem üzre niçe yüz bin yâreyi
Vakt ola kim bulmayasın mum yakuben areyi
Gördüğüm günler bu gündür ol *Ömer* bîçâreyi
Elvedâ' kim haşre tâ sen bir yana ben bir yana

— **290** —

Ey yüzü gül gonca fem sen bir yana ben bir yana
Ey gül-i bâğ-ı İrem sen bir yana ben bir yana

Gayrı ey şûhum seninle elvedâlar idelim
Gurbete artık kadem sen bir yana ben bir yana

Ağlayıp mâtem kılalım zâr ü efgan iderek
Döğünüp seng-i siyehle âh-ı sûzân iderek
Yakamız yollarda yırtıp sîne üryân iderek
Gidelim şol kaddi ham sen bir yana ben bir yana

Bir birimizden ayırdı tâli'-i gümrah bizi
Dostlarım yâdeyleyip âh eylesin her gâh bizi
Yanıla bir gün mülâkat eyleye ol şah bizi
Dilde dursun bu elem sen bir yana ben bir yana

Ey *Ömer* kâretti câna iftirâk u iştiyâk
Havfım oldur rûyini görmek ola mâlâyutâk
Elfirâk ey dilber-i âlîcenâbım elfirâk
Bu imiş takdîr hem sen bir yana ben bir yana

— 291 —

Ey güzeller ülkeri sen bir yana ben bir yana
Elvedâ şimdengeri sen bir yana ben bir yana
Merhamet ehli değildir bu zamâne dilberi
Bîvefâdır ekseri sen bir yana ben bir yana

Gayri lûtfun yok bana tahkîr ü âzâr etmeden
İştiyâkınla usandım âh ile zâr etmeden
Başım alayım gideyim cânıma kâretmeden
Zahm-ı sînem hançeri sen bir yana ben bir yana

Niçe bir âciz olalar nâm ü şânımdan benim
Andelibler ta'lim alır dâstânımdan benim
Niçe eyyamlar geçip nâm ü nişânımdan benim
Almayalar haberi sen bir yana ben bir yana

Uzlet ettim ey *Ömer* bu gûşe-i kâşâneden
Nâleyi bülbülden aldım yanmağı pervâneden
İşte geldim işte gittim gayri doğmam âneden
Etti gönlüm seferi sen bir yana ben bir yana

— 292 —

Ey perî peyker melek sen bir yana ben bir yana
Kaldı hasret haşredek sen bir yana ben bir yana
Rûzigâr kılmakta cüdâ seni benden sevdiğim
Âkıbet olmak gerek sen bir yana ben bir yana

Ey saçı Leylâ düşem Mecnun gibi sahrâlara
Akıdıp seylâb-ı eşkim hicr ile deryâlara
Âkıbet saldı felek bu serimi sevdâlara
Yandı yâremle yürek sen bir yana ben bir yana

Râh-ı gamda ağladan uşşâkı mihnet demidir
Ağla hey gözlerim ağla câna hasret demidir
Elvedâ şimdengeru dostlara firkat demidir
Bir yana olsam gerek sen bir yana ben bir yana

Dâimâ bülbül gibi gülşende feryâd ayleme
Şâd ü hurrem eyleyip a'dâyı dilşâd eyleme
Yâ İlâhî sevdiğimden sen beni yâd eyleme
Ey *Ömer* geçer dilek sen bir yana ben bir yana

— 293 —

Gel bana cevr etme dilber dîn ü îmân aşkına
Seni yoktan var iden ol Gani Sübhan aşkına
Sen bilürsün senden özge Yâr-ı garım yok benim
Tevrat ile hem Zebûr İncîl ü Fürkan aşkına

Kendine mağrûr olma âkıbet ölsen gerek
Bunca yıllar türâb olup inleyüp kalsan gerek
Hep bana ettiklerini sevdiğim bulsan gerek
Bu cefâdan kıl ferâgat Arş-ı Rahmân aşkına

Bîvefâdarlıkta ne var âhu gözlüm söyle gel
Şimdi benden eyi m-oldu sevdiğim sana o el
Bîhüde söz söylemeği görmedim sana mahal
Uyma adûlar sözüne hakk-ı mîzân aşkına

Der *Ömer* dilber ne aceb cevr ü cefâ kâr olur
Dürlü nâzı öğrenince gamzesi ağyâr olur
Ben gibi sana o eller sanma dostum yâr olur
Gel beni ağlatma bu dem ulu sultân aşkına

— **294** —

Düştü gönlüm bir gül-i Rum dilber-i Tersâsına
Tıfl-ı mazhar düşmüş o ustasına
Kim nazar kılmış cemâli nerkis-i şehlâsına
Kahraman vârî dayanmış hançer-i hemtâsına

Her seher arzû çeküp yüzler sürer mestâneler
Ol cemâl-i şem'-i nûra yanmada pervâneler
Ayn-ı ibretle nazargâha varır dîvâneler
Cümlesi tahsîn iderler seyr ü temâşâsına

. . .

Ey derûnum na'resi var yârı gafletten uyar
Bu keşişler bekleşir gitmeğe kilisâsına

Âşık Ömer teşneyim bir şîve-i reftâr içün
Kûh u sahrâlar gezüp dîvâneyim ol yâr içün
İtmesün cevr ü cefâyı ol gül-i gülzâr içün
Rast geleydim yalvarırdım Hazret-i Îsâ'sına

— 295 —

Bir güzel sevsem ki ben ağyâre minnet olmasa
Kadr-i âşık anlasa sâhib eziyyet olmasa
Gün gibi rûşen cemâli verse Yûsuf'tan nişan
Hem metâ'-ı vaslına âlemde kıymet olmasa

Âşıka mihr ü vefâ yâda cefâ kılsa güzel
Hem tabîat anlasa hem keyfimi kılsa güzel
Bir kalender rind meşreb ibn-i vakt olsa güzel
Va'de-i vuslatte hiç ferdâya niyyet olmasa

Emrine râm olsalar hep bendeler âzâdeler
Her taraftan aşkına bir bir içeler bâdeler
Per yakar mıydı garib pervâne veş üftâdeler
Ol çerâğ-ı bezm-i dil şem'inde şiddet olmasa

İşbu pendim gevherin gûşunda mengûş et takın
Yâra meftûn olduğun ağyâra bildirme sakın
Ol perî sûret olunca gâhi bir rûha yakın
Ara yerde hiç rakîb-i dîv sîret olmasa

Sanma bîhûde çeker sevdâyı bu dîvâne dil
Bir belâ kim sabrı müşkil ihtiyâr elde değil
Bağlamazdım ey *Ömer* gümrâh olaydı aşka bil
Dahi sevdiğim güzel destûr-i gayret olmasa

— 296 —

Kâkülün sevdâları ham etti kaddim ey fetâ
Belli bûyundan ya anberdir yahud müşk-i Hatâ
Bir zaîfim şöyle kim hâlî yatır bir hayliden
Gelmek olmaz mı dahi insâfa sen ey bîvefâ

Gel rakîb-i bedlikanı eyle kapunda zelîl
Niçe bir rûzî ola lûtfun ana cevrin bana
Kimseler bir tâze dilber sevmeğe meyletmesin
Yanınızda günde bin kan eylemek cüz'î hatâ

Gösterir âşıklara kaddin kıyâmetten nişan
Sûretindir ey perî âyîne-i âlem nümâ

Haşredek bir lâhza ayılmaz sorar keyfiyyetin
Kim ki destinden alıp nûşetse câm-ı sohbetin
Benden *Âşık Ömer'e* yüz bin cefâ kılsan hemin
İdemem vaslından ey meh kat'-ı ümmîd ü recâ

— 297 —

Ey dirîga çerh-i gaddar kaddimi kıldın dütâ
Eyledin âhır beni ol nazlı yârımdan cüdâ
Bunca derd-i bîdevâya sen beni görüp revâ
Neyledim nettim sana söyle bana ey bîvefâ

Cûş edüp seylâb-ı eşkim dembedem akmaktadır
Nâr-ı hasret bağrımı büryân edüp yakmaktadır
Dûd-i âhım firkatinle göklere çıkmaktadır
Buna râzı mı Hudâ söyle bana ey bîvefâ

Bu cüdâlık senden oldu bende yok cürm ü günâh
Ya nedendir kılarım her rûz ü şeb ben âh ü vâh
Doğrusun de ey lebi sükker yüzü gün alnı mâh
Az mı kıldın sen cefâ söyle bana ey bîvefâ

Tâ ezelden bilürem sende mürüvvet yokduğun
Âşıka asla terahhum ile şefkat yokduğun
Sen bilürken vaslına âlemde kıymet yokduğun
Yâ ne derdin bir behâ söyle bana ey bîvefâ

Âşık Ömer sözlerinden anlanur dîvânedir
Zâhirâ bir mûr ise ol mânide merdânedir
Pek keder verdi bu gûne gam sana âyâ nedir
Kimseden etme hayâ söyle bana ey bîvefâ

— 298 —

Ey dirîga kim yine aldı beni cezb-i hevâ
Yine çeşmim kıldı pür tâ serteser nakş-ı sivâ
El çeküp vazgelmiş iken cümleden ben bîvefâ
Yenile bir cevri çok dildâre oldum mübtelâ

Âteş-i aşkile zâlim yaktı nâr etti beni
Gitti akl u ihtiyârım bîkarâr etti beni
Bir bakışta çeşm-i âhûsu şikâr etti beni
Dâm-ı zülfünden ne mümkin mürg-i dil âzâd ola

Cür'asın nûş ideli mestânesi oldum anın
Şem'ine yanmaktayım pervânesi oldum anın
Mah cemâlin göreli dîvânesi oldum anın
Mehcebîni aya benzer ruhi al çeşmi elâ

Âşıkı seydetmeğe kâküllerin çîn eylemiş
Gamzeleri mübtelânın kasdına kîn eylemiş
Hüsnünü ol mehlika tâvus gibi zîn eylemîş
Halkı âşık kılmak içün kendüye virmiş cilâ

Der ki bu *Âşık Ömer* dil nice ma'nîler saçar
Her bilüp bilmediği hercâyiye zârın açar
Ne cefâsından hazer eyler ne cevrinden kaçar
Bu gönül dedikleri başa belâ ender belâ

— 299 —

Noldu âyâ gelmedi şâh-i cihan eğlendi yâ
Gönlümüz gamda koyup şems-i cihan eğlendi yâ

Gözlerim yollarda kaldı noldu âyâ gelmedi
Bilsem âyâ niçün ol kaşı keman eğlendi yâ

Her kaçan gelse efendim gönlümüz pür nûr olur
Gamde iken gönlümüz hem şevk ile mesrûr olur
Hâk ile yeksân iken bu kalbimiz ma'mûr olur
Kaddi ar'ar kameti serv-i revan eğlendi yâ

Çünki gönlüm düştü bir şâh-ı cihan gavgasına
Zülf-i pür hamın görüp bend olmuşum sevdâsına
Ol adû-yi bedlikanın bilmezem ığvâsı ne
Dişleri dür lebleri sükker dehân eğlendi yâ

Ey *Ömer* medh eyler isem medhe lâyık yeri var
Mah cemâlin üzre serpilmiş siyah benleri var
Sana kurbân olsa bu âlem efendim yeri var
Ruhleri gül kâkülü anber feşân eğlendi yâ

— 300 —

Ey gönül bu gözlerimden dereler akmaktadır
Katre katre dâne dâne gûşe gûşe âb âb
Nâr-ı hasret her mahal bu sînemi yakmaktadır
Sîne sîne döne döne semt semt ü bâb bâb

Ey dirîga kimse bakmaz oldu asla yaşıma
Gör ne geldi dahi neler gelse gerek başıma
Zehr-i mâr-ı mihneti devran katuptur aşıma
Ölçe ölçe kâse kâse tâs tâs u kab kab

Geşt edüp gezdim bu dehrin bilmedim ahvâlini
Âh ü vâh ile geçirdim ömrümün visâlini
Çarh-ı gerdun silmededir ömrümün konkalini
Çeke çeke dize dize tel tel u sâb sâb

Çektiği zahmet kiminin bir nizâm-ı hâl içün
Bir elem gelmez kiminin gönlüne isyân içün
Gezdirir dünyâda bahtı kimini bir nân için
Dâğ dâğ u şehr şehr ü yer yer ü bâb bâb

Açma râzın kimseye ger olmak istersen esen
Açar isen çâre nedir çâre dâim aç dehen
Bir kitab et ey *Ömer* bu sözlerini sağ iken
Cild cild ü cüz cüz'ü harf harf ü bâb bâb

— **301** —

Bezm-i gamda âh-ü nâlem oldu ney sîne rebâb
Hûn-i dilden dîdeler iki kapağındır şerâb
Şu'le-i sûz-i derûnum şem'a nisbet ferrü tâb
Dâğ-ı sînemde delîl olmuş fitîl-î ıztırâb

Gerçi ey dil bir lebi şîrîne meftun olmuşuz
Çekmeden saht-ı kemân-ı gayreti kat olmuşuz
Yine bir derd içre bir zevk-ı tesellâ olmuşuz
Gam değil şâd ü ferah eylerse bizden ictinâb

Bir münâsib hal bilir hemrâza demsâz olmadın
Kime ağladımsa halimden ebed hiç bulmadın
Vâdi-i hicr ü firâkın intihâsın bulmadım
Çektiğim âlâm ise oldu mutavyel bir kitâb

Ey *Ömer* çeksen nola bâr-ı belâ-yi gurbeti
İ'tikâf-ı rûha ver emmâre renc-i zulmeti
Görmeyince niçe demler mâcerâ-yi zulmeti
Âşık ol nûr-i hayat efzâdan olmaz feyziyâb

— 202 —

Vechine teşbîh eder ay kendüyü etmez hicâb
Tanımaz mı bilmezem eksikliğin ol mahitâb
Sana karşı hüsne garrâlandıgıyçün âfitâb
Dâmeniyle dembedem vechin anın örter sehâb

Ben sanırdım ehl-i aşkın dûd-i âhıdır meğer
Hatt-ı anberle yazılmış tâc-ı şâhîdir meğer
Perçemin serde melâhat bârigâhıdır meğer
Kim siyeh giysûların olmuş ama miskin tınâb

Dilrübâlar içre şimdi kim meğer sensin ehem
Sûretindir Ahseni takvim lebindir câm-ı Cem
Vechin üzre benlerin kirpiklerinle ey sanem
Nîze çekmiş leşker-i Hindûya benzer bî hisâb

Âşıka nâz ile çeşmin yahşi himmettir senin
Her ne denlu cevredersen ayn-ı izzettir senin
Ağzın ol gencine-i esrâr-ı hikmettir senin
Nutka gelse fetholur âşıklara bin dürlü bâb

Benden *Âşık Ömer*'e bir kez nazar kılsan nola
Niçe bir olsun firâkınla giriftâr-ı belâ
Demedin bir kez nedir hâlin senin ey mübtelâ
Bunca demlerdir kapında yasdanıp taş u türâb

— 303 —

Niçe bir çeksem gerek dred ü firâk u ıztırâb
Niçe bir aksın gözümden dâimâ bu kanlı âb
Niçe bir bu çerh-ı kecrev aksine devr eylesün
Niçe bir yansun ciğer olsun kara bağrım kebâb

Niçe bir ben zehr-i aşkı dembedem nûş eyleyim
Niçe bir derd ü belâyı başıma dûş eyleyim
Niçe bir nâhak yere ahdim ferâmûş eyleyim
Niçe bir gurbet diyârında yanam mest ü harâb

Niçe bir gülşende feryâd ü figan etsem gerek
Niçe bir dil mürgunu bülbül zebân etsem gerek
Niçe bir mihnet çeküp hâlim yaman etsem gerek
Niçe bir baht-ı siyâhım durmaz eyler inkılâb

Niçe bir gurbet diyârında olam hâr ü hakîr
Niçe bir şûh-i sitemkârım beni eyler esir
Niçe bir ömrüm telef olsun bu yollarda kesîr
Niçe bir olmaz *Ömer* bu gizli sırlar fet ḥ-i bâb

— 304 —

Ey benim serv-i revânım varıma sensin sebeb
Hûrı vü gılmân olup dil şâdınasensin sebeb
Mah cemâlin dembedem şu'le verir âşıklara
Mushaf-ı hüsnün hakıyçün dilberâ sensin sebeb

Çün bilürsün buncr demdir aşkının meftûnuyum
Yüzüne hayrân olup hem kaddinin meftûnuyum
Merhametsiz kanlı zâlim hüsnünün meftûnuyum
Âkıbet berbâdıma mâhı lika sensin sebeb

Şu cihanda görmedim ra'nâ ben ol dilber gibi
Gül yanağın teşbih ettim misk ile anber gibi
Son deli dîvâne ettin bendeni Mecnun gibi
Hâsılı berbâdıma ey bîvefâ sensin sebeb

Der ki *Ömer* bilmedim ben ol perî peykârımı
Âkıbet eflâke çıktı gördün ah ü zârımı
Gönlüm ağlar gamgüsârım aldılar sen yârımı
Âkıbet mevtime zâlim pür cefâ sensin sebeb

— 305 —

Başımı derde düşürdün Mustafâ sensin sebeb
Bunca gavga vü nizâ'a eşkıyâ sensin sebeb
Ben gedâ bîçâreyi halk içre rüsvây eyledin
Mushaf-ı hüsnün hakıyçün dilberâ sensin sebeb

Ey benim serv-i bülendim gelmez oldun yanıma
Gicelerde uyhu girmez dîde-i giryânıma
Kisb ü kârımdan ayırdın şimdi kasdın cânıma
Dâimâ bedmest edâya sâkıyâ sensin sebeb

Gece gündüz aşkın ile yanmadayım nâra ben
Anın içün derdime hiç bulmadım bir çâre ben
Korkarım bu keyfile çok söyledim dildâre ben
Hâsılı berbâdıma ey bîvefâ sensin sebeb

Hâr elinden çekticeğim bülbül-i şeydâ bilür
Bende Mecnûn'u bilürse yine ol Leylâ bilür
Derdimend *Âşık Ömer* eder Ganî Mevlâ bilür
Âkıbet mevtime dilber galibâ sensin sebeb

— 306 —

Ey dilâ senden kime feryâd ü dâd itsem aceb
Dilrübâlar sevmede sen eyledin mâhir beni
Ben seyâhîler gibi âzâde iken rûz ü şeb
Derd ü gam tevliyyetine eyledin nâzır beni

Gerçi vardır sâkiyâ bu bâdekeşlikte zünûb
Afv ede ol hazret-i Tevvâb ü Settârüluyûb
Ben de ehl-i dil geçerdim kim gamınla meyl-i hûb
Zülf-i mıknâtisleri cezb ettirir âhır beni

Pîrezen dünyâya benzer ol güzeller meşrebi
Gerçi anın evc-i istiğnâdadır hep kevkebi
Günde bin kez sihr edüp te eyler ol kendi gibi
Bütperest etmek diler ol kâkülü kâfir beni

Bir kazâdır düştü gönlüm sen gibi mehpâreye
Söylemez Hâmun gibi insâfı yok âvâreye
Hayli demdir acımazsın bu *Ömer* bîçâreye
Dağ u taş ins ü melek hayvan olan acır beni

— 307 —

Ehl-i dînin cây-i istimdâdı sensin yâ Mücîb
Üstümüze sâye-i lûtf-i kerîmin kıl rakîb
Mü'mine sedd-i adûnun eyle fethin an karîb
Asker-i İslâma yâ Rab şâdilikler kıl nasîb

Her muradatı veren sensin gerek kulda taleb
Anın içün dîn içün çalışmadayız rûz u şeb
Feyz alır vaslım şerâbından şehîd-i teşne leb
Yâreli gazilere cüz'î naîmindir tabîb

Her kaçan düşmen ile âşûb u gavgalar kopar
Hem kıyâmetten nişan özge temâşâlar kopar
Tob-ı kudret atılır yer yer tarâkalar kopar
Çekilir düşmân-ı din üstüne gülberg-i mehîb

Varuş'un Usturgun'un odlara yaktın bî kusûr
Ba'de aldın handekine yer yerin lâgm u kubûr

İşlediğim tâ'yine geldi kumarandan tabur
Sel gibi . . .   çağladı akıp akıp

Sıdk ile Mevlâ deriz her işte inşâmız budur
Dîne da'vet eyleriz küffârı da'vâmız budur
Rûz ü şeb *Âşık Ömer* Hak'tan temennâmız budur
Eyleye nusrat müyesser irişe feth-i karîb

— 308 —

Ey mahabbet bezmine tâlib dil-i mahzun garîb
Künc-ı firkat eylemiş çeşmin yaşın Ceyhun garîb
Hiç kıyâs olmaz derûnun âteşi efzun garîb
Ey garib feryâdı koy bilmez bu dehr-i zen garîb

Mübtelâ oldun bu sevdâ rencine ey bînevâ
İrmedin bir pîre kim diye bu derdine devâ
Kâh-ı aşkta bir zaman oldun talebkâr ı hevâ
Vuslata bir lâhza imkân olmadın meftun garîb

Bunca demlerdir belâ meydânına koydun seri
Gelberi râh ı meşekkatte dilersen rehberi
Hep başımdadır saçı Leyla'ların sevdâleri
Hiç senin başında yok aklın neden mecnun garîb

Korkum oldur bir mahalsiz yerde ten hâlet bulur
Zinde iken za'fa yüz tutar beden illet bulur
Gûşe-i gamda yatırken teşne leb fırsat bulur
Gafilin ceyş-i ecel eyler sana şebhun garîb

Aklını bu yolda zâyetmiş *Ömer* hayrânınız
Cüstücû eyler diyâr-ı gamda sergerdânınız
Gurbeti mesken edinmiş serserî uryânınız
Bîkes ü bîçâre bî dil müflis ü medyun gârîb

— 309 —

Çün bana yâr olmağı sen kılmadın cânâ murâd
Ben hevâdâr olmadan kurtuldum oldum nâmurâd
Kılmadın bîçâreni bir kerre lûtfun ile şâd
Halk-ı âlem cümleten yârın ben oldum sana yâd

Çeşmime uyhu harâm oldu şeb-i gamdır dünüm
Âlemi tuttu figanım gûşuna ermez ünüm
Geçti devrinde yazıklar bu cefâlarla günüm
Olmadı kendi murâdım üstüne bir lâhze şâd

Tab'ı müstağnî cefâ pîşe dil-i şeydâyisin
Yine derin kim sana noldu neden sevdâyisin
Hey ne zâlim merhametsizsin dil-i hercâyisin
Hîç te'sîr etmedi gitti sana feryâd ü dâd

Tut ki hublar şâhısın feryâdım işitmez misin
Terk edüp cevri hakîkat râhına gitmez misin
Der ki bu *Âşık Ömer* Hak'tan hicâb etmez misin
Yâ senin bu zulmüne râzî mıdır Rab-bül'ibâd

— 310 —

Ey bütün dünyâyı bünyâd eyleyen Mevlâ meded
Bunca meknûnâtı îcâd eyleyen Mevlâ meded
Dest-i lûtf-i kudretiyle bu vücûdum şehrine
Kâ'be-i maksûdun âbâd eyleyen Mevlâ meded

Nâr-ı hicrân içre düştüm kalmadı sabr ü arâm
Rûz ü şeb yanmaktayım işim tamâm oldu tamâm
Âteş-i Nemrûd'a cism-i pâkini edüp harâm
Ey Halîl İbrâhim'e dâd eyleyen Mevlâ meded

Dîde bu vechile mestûr eyleyüp mahbûbunu
Yedirüp kurtlara cism-i hazret-i Eyyûb'unu

Derdile beytülhazenden ağladup Ya'kub'unu
Dîdesinden Yûsuf'un şâd eyleyen Mevlâ meded

Düşmüşem bir derde nâgeh eylerim feryâd dâd
Mürg-i dil dâm-ı belâdan olmadı bir dem küşâd
Gel demidir kurtarup girdâb-ı gamdan eyle şâd
Ey niçe mahzûnu dilşâd eyleyen Mevlâ meded

Fahr-ı âlem Seyyidülkevneyn o sultân aşkına
Hayder-i Kerrâr hem âl-i emîrân aşkına
Ver murâdın bendenin Bûbekr ü Osmân aşkına
Bu *Ömer* adın bana ad eyleyen Mevlâ meded

— **311** —

Nâgehan aşk u mahabbet râhına girdim meded
Bilmez idim ben bunu âsândır derdim meded
Lûtf u şefkat sâhibi dilber kerem kânı sanup
Cevri çok bir bîvefâya gönlümü verdim meded

Bilmezem billâhi ben dîvâne netsem neylesem
Yüz beyüz nutkum tutulur yâre hâlim söylesem
Sergüzeştim nâmesin dostlar nice şerheylesem
Defter ü divâne sığmaz binde bir derdim meded

Leşker-i hayret ihâta eylemiş burc-i teni
Cism-i zârımı serâpâ su sanur gören beni
Zâyi kıldım aklımı hiç bilmez oldum ben beni
Ne hayâle uğradım ne hâlete irdim meded

Siz bu dilber sevmeği âlemde âlem sanmanuz
Sonra ey bîçâreler nâr-ı elemle yanmanuz
Her kıyâmet kametin mihrin görüp aldanmanuz
Şimdi pek nâdirdir âsilzâdeler merdim meded

Ba'zılar dilber nedir bilmez dil-i şeydâ nedir
Aklı var ol kimsenin kim anlamaz dünyâ nedir
Çekmesem bilmezdim ey *Âşık Ömer* sevdâ nedir
Başıma geldi ne müşkil derd imiş gördüm meded

— 312 —

Ey cemâli gonce-i dilde İrem cânâ ferîd
Çekmemiş bâğ-ı kühen kaddin gibi bir nevresîd
Hâtırım aldın ele bin lûtfile şâd eyledin
Ey güzeller serveri Mevlâ kıla ömrün mezîd

Nedir ol çeşm-i siyâh ebrû yüzünde reng-i âl
Hışmile baksan edersin âşıkın kaddini dâl
Kudretinden şöyle kim öğmüş yaratmış Zülcelâl
Tâbi'-i necmin senin ferhundedir bahtın saîd

Bakışın âhû sıfat hayrân eder cân ü teni
Böyle dembeste kılan şîrin kelâmındır beni
Künc-i dil hâlî kalur gamdan kaçan görsem seni
Tâzeler şevkın derûnum içre bir aşk-ı cedîd

Ehl-i diller câm-ı aşkın cür'asından kandılar
Pertev-i mihrin görüp pervâne gibi yandılar
Ârızında fülfülün cânâ görenler sandılar
Seyr içün sahrâ-yi Rûm'a çıktı bir Hindî cirîd

Der ki bu *Âşık Ömer* ey hulku ahsen veçhi mâh
Dilerim yavuz nazarlardan emîn etsin İlâh
Kaddine iğri bakanın kameti olsun kütâh
Sana kem sananları kahreylesin Rabbülmecîd

— 313 —

Âteş-i firkatlerin saldı gönül mülküne od
Şol kadar başımda muy sanma tepemden, çıktı dûd

Gözüme dünyâ görünmez menzil-i vaslın hayâl
Şol kadar kıldım reh-i aşkında isbât-ı vücûd

Olmasa dilde hayâl-i tal'at-i pür enverin
Dağılup gitmez mi aklı âşık-ı gam perverin
Cânına kâr etmeseydi bûyu zülf-i anberin
İştiyâkından özün âteşlere yakmazdı ûd

Lâle ruhsârın gamından hûn ile bağrım dolup
Cûy veş oldu revâne dîdelerden yol bulup
Ârızına zülfüne hâl-i ruhin mâbeyn olup
Cân ü dil sahrâsına mîrâne çektiler hudûd

Râh-ı aşkında cevânâ çok çekilmiştir emek
Bu husûs içün güvâhımdır benim ins ü melek
Ârzû eyler şehâ vaslın gönül tâ haşre dek
Gözlerim yolda demâdem dilde virdim yâ Vedûd

Benden *Âşık Ömer*'in terk edemem mu'tâdını
Böyle yazmış gam melâmet defterine adımı
Gül gibi ey gonca sen gûş etmeyince dâdımı
Ben hezâran nâle vü feryâd ü yâr etsem çi sûd

— **314** —

Başladım bülbül misâli zâra her gün her gece
Anın içün düşmüşem ezkâra her gün her gece
Ben nasîhat eyledikçe yâra her gün her gece
Âşinâlık eyler ol ağyâra her gün her gece

Dilrübâlar meclisinde çalınur her dem rebâb
Dolanur pervâne veş devretmede lâ'l-i şerâb
Ol perînin aşkı ile bağrımız oldu kebâb
Bu vücûdum şehri yandı nâra her gün her gece

Cümle âlem ol perînin hüsnüne eyler pesend
Rub'i meskûnu dolaştım bulmadım sana menend

Dîde giryan sîne üryan boynumuzda var kemend
Varayım Mansur gibi ben dâra her gün her gece

Ey *Ömer* dostun hayâli dîdemizden gitmedi
Sevdiğim düşmân ile dostunu hiç fark etmedi
Gezme ağyâr ile dedim ol nasîhat tutmadı
Söyledikçe gözleri sahhâra her gün her gece

— **315** —

Durmayup artırdı yârım nâzı her gün her gece
Artmada anka gibi pervâzı her gün her gece
Zülfü teline niçe üftâdeler berdâr olur
Şehlevendim ediyor i'zâzı her gün her gece

Âşık-ı sâdıklara cevretmeği ta'lîm eder
Bed lika merdudlara ta'zîm ü hem tekrîm eder
Anların bezmine varır kendini teslîm eder
Fâş eder âlemde gizli râzı her gün her gece

Der *Ömer* hakka pesend olsun bu nazm-ı pendine
Şi'r ü güftârın müselsel akl erişmez fendine
Sevgili yârı müsehhar eyle bâri kendine
Bağrına sar dilber-i mümtâzı her gün her gece

— **316** —

Kande idin cânımın cânânı hoş geldin hele
Haste diller derdinin dermânı hoş geldin hele
Bir niçe demdir görünmezdin neden ey mehlika
Yoklamazdın bu dil-i nâlânı hoş geldin hele

Görmedim bir mâhrûda dîde-i mergubunu
Hazret-i Hak hub yaratmış gamze-i âşûbunu
Bunca gündür ağladırdın derd ile Ya'kub'unu
Mısr-ı hüsnün Yûsuf-i Ken'ân'ı hoş geldin hele

Evvel aşkın oduna yaktın dil-i âvâreyi
Şerha şerha eyledin bu sîne-i sad pâreyi
Vaslın ile güldürüp ben âşık-ı bîçâreyi
Ey melâhat mülkünün sultânı hoş geldin hele

Gün be gün işim benim feryâd ile hep zâr edüp
. . . . . , ...
Bunca günlerdir *Ömer* hecrinden ağlar zâr edüp
Şâdümân ettin bu dem sen anı hoş geldin hele

— 317 —

Yâ İlâhî sen beni insâna muhtâc eyleme
Olur olmaz nâhalef nâdâna muhtâc eyleme
Ol Habîbin Fahr-i âlem Mustafâ'nın aşkına
Dostumu koyup beni düşmâna muhtâc eyleme

Cümlenin ma'bûdu sensin sendedir devlet kemâl
İstemem nâmerd elinden devlet-i mâl ü menâl
Kendi lûtfundan kerem kıl ey kerîm-i Zülcelâl
Düşmana değil dahi dostâne muhtâc eyleme

Kıl inâyet sen bana hazret-i İmam aşkına
Cennet-i uzmâ i e ol Arş-i Rahman aşkına
Âb-ı zemzem dahi ol Beyt-i mükerrem aşkına
Bâb-ı eltâfından özge câna muhtâc eyleme

Bin bir ismin sâhibisin sırrımız yoktur sana
Gice Gündüz ağlayup budur niyâzım dâimâ
İns ile cin kurd ile kuş cümlesi kuldur sana
Ömer'i derdli edüp dermâna muhtâc eyleme

— 318 —

Hamd ola dünyâda bir cânan edindim kendime
Lâkin âlem halkını düşmân edindim kendime

Gelse işret hâneye bir lâhza eğlenmez iken
Bin belâ ile gice mihmân edindim kendime

Serde sevdâ var iken gitmez gönülden derd ü gam
Bülbül-i şûrîde hâl eden beni bir gonca fem
Leyl-i eşkimle yazar müjgânımı kılup kalem
Şevk-i sînem bir ulu dîvân edindim kendime

Çekmeden aslâ mecâlim kalmadı el kahrını
Rahm eder seyreyleyenler hûn-i çeşmim nehrini
. . . . zehrini
Kâse kâse nûş edüp dermân edindim kendime

Vâdi-i gamda dirîga kaldım ey *Ömer* garîb
Vaslı yârın olmadı bir kez murâd üzre nasîb
Kande teşrîf eylese yanından ayrılmaz rakîb
Çâr nâçâr anı da yârân edindim kendime

— 319 —

Şu cihanda bir gözü mestâne buldum kendime
Misli yok bir hubluğu şâhâne buldum kendime
Ol dahi bir ben gibi âşık-ı sâdık bulamaz
Bir güzel yüzlü güzel cânâne buldum kendime

Andan özge şu cihanda gayri yârım yok benim
. . .
. . .
Gel benim buldum kendime

Gelmemiş rûy-i zemîne böyle bir nâzik perî
Bir yerinde yok kusûru anın uygun her yeri
Nâz ile şîveler eyler bendesine ekseri
Hokka fem şîrin zeban devrâne buldum kendime

Çok zaman bülbül misâli âh ile zâr eyledim
Serteser gezdim cihânı geşt ü gülzâr eyledim
Hamdülillâh buldum anı kendime yâr eyledim
Ey *Ömer* gönlümce ben bir dâne buldum kendime

— 320 —

Ey dilâ mecnûn ile divân olursam kime ne
Çâk edüp pîrâhenim üryân olursam kime ne
Bir gedâ-yi bî nevâ olsam kime olur ziyan
Serteser âlemde bir sultân olursam kime ne

Nûş edüp aşkın meyinden mest ü hayrân olmuşum
Gam değil âlemde ben deryâ-yı ummân olmuşum
Tutalım hiç nesne bilmez cehl-i nâdân olmuşum
Hükmile ben sâni-i Lokmân olursam kime ne

Şimdi gönlüm bir güzeller şâhının hayrânıdır
Hüsnüne meftûn olan cân emrinin kurbânıdır
Hublarım mısrı gönüller şehrinin sultânıdır
Yâr ile hem meclis-i rindân olursam kime ne

Şi'rine fasl eyleme nazm-ı mekalim irgörür
. . . belki hâlim irgörür "?„
Zemmedenler lâcerem dilde . . . irgörür
Âlem içre dillere destân olursam kime ne

Dinle pendim anlar isen kaide *Âşık Ömer*
Sarf-ı nakd ettim bu bezm-i fânide âşık Ömer
Ne sana benden ne senden fâide Âşık Ömer
Gice gündüz zâr ü sergerdân olursam kime ne

— 321 —

Dilberâ dillerde vasfın yâd olur günden güne
Kadd ü servi kametin şimşâd olur günden güne

Nutka gelse açılur baht-ı siyâh-ı âşıkan
Âşikanı âşıka irşâd olur günden güne

Sana şol mâh cemal ihsân edüptür lâ Yezâl
Her işiden vasf-ı rûyin söyler elbet bir gazel
Ey şacı Leylâ efendim ey lebi zerrin güzel
Sana çok Mecnûn'u çok Ferhâd olur günden güne

Dembedem nâr-ı gamın bu sînem ihrâk etmede
. . . .
Kaşların her demde cânâ katl-i uşşâk etmede
Gamze-i hunrizlerin cellâd olur günden güne

Ey *Ömer* ümmîd-i lûtfun . . . dil meskeni
Yâ nice tîmâr-ı âşkın etmesün arzû seni
. , ...
Leblerin gam-ı dile imdâd olur günden güne

— **322** —

Bülbülün medhin okusun rûz ü şeb dâl üstüne
Âh efendim . . . . yaraşur âl üstüne
Giderek seyreyledim sen hubların sultânını
Kırmızı güller takınsun şâhbaz bâl üstüne

İstemem, çok dünyede kıldım kanâat az ile
Serine gelmek mukarrer alnımıza yazile
Bir güzeller şâhı sevdim söyledikçe nâz ile
Getürür dilinde sükker şerbeti bal üstüne

Gör ki Hak yoluna Leylâ vermiş idi serleri
Olmuşuz Mecnun misâli gezdirir her yerleri
Ak gerdâna dizilmiştir efendim benleri
Sanki dizilmiş cevâhir bir sıra lâl üstüne

Der *Ömer* bir bülbülüm ben nazarım gülzâredir
Sarmayınca tâ unulmaz vücudum pür yâredir

Dört hurûf ile efendim ismin âşikâredir
İki mimdir birisi hâ okunur dâl üstüne

— 323 —

Mürg-i dil kondu bu gün bir ruhleri âl üstüne
Sen neden coştun dedin bir ruhleri âl üstüne
Karşıma çıkan benim bir saçı Leylâ idi kim
Beni mecnûn eyledi benleri fülfâl üstüne

Aklımı başımdan aldı bilmedim netti sana
Boynumu eğdim de ben yek nâzar eyledim ana
Bakışımdan anlayup sordu dedi noldu sana
Ben dedim ki bir garîbim destimi al üstüne

Kakıyup döndü dedi âşıka yetmez mi didar
İsmini bilmem dedim dilber bana etti azar
Defter-i uşşâka yazmış hattına kıldım nazar
Elf ile hâsı çekilmiş mîm ile dâl üstüne

Yağmacı tâtâr elinden uçması mümkin değil
Ol iki şâhîn elinden uçması mümkin değil
Ol kadar cehd eyledim ki geçmesi mümkin değil
Niçe bin zengî yatur derbend halhâl üstüne

Eyleme *Âşık Ömer* bu aşkı bünyâdım benim
Dinleme tahrîr eder dîvân-ı îcâdım benim
Hem kemâle şîmşâdın benim
... olur mu kalursa bu hal üstüne

— 324 —

Sevdiğim takın yürü mercânı mercân üstüne
Lûtf edersin sevme gel her cânı cânân üstüne
Zulme bâis oldu gayet ol rakîb-i bî eman
Eyleme gel her zaman dîvânı dîvân üstüne

Ey dirîga içüp aşkın oduna hem yanmadım
. . . câna ben aşkın oduna yanmadım
Hak bilür kim . . .
Kanlı zâlim eyledin bühtân bühtân üstüne

Tutalım ki âleme sultân imişşin ey peri
Rahm edersin cevr ile öldürme gel âşıkları
Câna kasteyler şehâ rûyinde müjgân okları
Katlime olmuş gibi fermânı fermân üstüee

Hayflar olsun ki âhır ömrümüz oldu hebâ
Billâhi düşmezdi senin şânına
. . . . ey bîvefâ
Sînem üzre eyledin hicrânı hicrân üstüne

Hiç cefâsız dilber olmaz böyledir bu tâezel
Tâ kıyâmet haşr olup edince revânı . . .
Cümle âlem Yûsuf olsa istemem gayri güzel
Der ki *Ömer* sevmezem Osmânı Osmân üstüne

— 325 —

Ey güzel hançer çeküp kasdetme insân üstüne
Sînede derdim yanar kan eyleme kan üstüne
Bilmedim aşkın beni tâ böyle ihrâk eylesin
Yohsa düşmezdim varup bu nâr-ı sûzân üstüne

Geçti gönlüm mübtelâdır sana ammâ neyleyim
Bir terahhum eylemezsin bana ammâ neyleyim
Vaslın ister cân ü dil bir yana ammâ neyleyim
Korkarım çarh-ı felek dönerse hicrân üstüne

Hüsnünü sakla nazardan kâkülün eyle nikab
Âfitâba perde çek zulmette kalsun mâhitâb

Safha-i ruhsârın üzre benlerin olmaz hisâb
Şâh-ı Hindîdir otağın kurdu Îrân üstüne

Mest eden *Âşık Ömer*'i elde câm-ı Cem değil
Lâ'l-i nâbın şerbetinden içtiğim zemzem değil
Râh-ı aşkında eğer serden geçersem gam değil
Uğruna kurbân olayım baş ile cân üstüne

— 326 —

Ey dirîga düştü dil bîgâneden bîgâneye
Âşinâlık gösterir pervâneden pervâneye
Gâh olur bülbül gibi bâğ-ı gülistân arzular
Gâh gezer baykuş gibi vîrâneden vîrâneye

Çektiğim gizli meşekkat dûd-i âhımdan mıdır
Yandığım pervâne veş feryâd ü âhımdan mıdır
Kendi nefsimden midir baht-ı siyâhımdan mıdır
Rûzigâr atar beni bir hâneden bir hâneye

Aksine devr eyledi çerh-i felek kaldım garîb
Gurbet illerde bana hiç olmadı vuslat nasîb
Destine bir câm alup sâkî gibi geldi rakîb
Durma çeşmim doldurur peymâneden peymâneye

Ârif-i billâh olan âlemde mir'ât ehlidir
Sırrın ızhâr eylemez kâmil makamat ehlidir
Bu *Ömer* ol derd ile her dem harâbât ehlidir
Mest-i sergerdan gezer meyhâneden meyhâneye

F

— 327 —

Ey cemâl-i dilküşâsı mâh-ı tâbânım Şerîf
Dilsitânım dilberim mümtâz-ı devrânım Şerif

Sahn-ı bâğ-ı câna teşrîf et kadin rencîde kıl
Dilnevazım sevdiğim serv-i hirâmânım Şerîf

Meh cebînim zülf-i pürçînim kemendim sevdiğim
Gamzekârım çeşm-i hunhârım efendim sevdiğim
Şehsüvârım nâzenînim şehlevendim sevdiğim
Ey nigâhı âfet-i akl-ı perîşânım Şerîf

Bir gümüşten serv-i zîbâdır nihâl-i kametin
Mâh-ı nevdir kaşların hurşîd-i enver tal'atin
Îd-i adhâdır dil-i uşşâka râz-ı vuslatın
Ana kurbân et beni lûtf eyle sultânım Şerîf

Mûmiyânın hançerin hûnî gözün bakışların
Tarz u etvârın hirâmın nâzenin cünbüşlerin
Eyler uşşâkı helâk tab'-ı selim gülüşlerin
Âlemi etti esir ey şâh-ı hûbânım Şerîf

Hüsn-i pâkinde olan resm-i vekarın aşkına
Nâle-i uşşak-ı bîsabr ü karârın aşkına
Bî vefâlık etme ecdâd-ı kibârın aşkına
Bu *Ömer* bîçârene rahmeyle gel cânım Şerîf

— 328 —

Ey saâdet âleminde mâh-ı pür enver Şerîf
. . . .
Lâ'lin üzre görücek sandım gubâr-ı hattını
Levh-i sun' üzre yazılmış sûre-i Kevser Şerîf

Biricik lûtfunla kılsan âşık-ı pâke nazar
Feyz-i mihrinden irerdi kalb-i gamnâke nazar
Ceddin ol Dürr-i yetîm eylerdi gör hâke nazar
Yâ sana lâyık mıdır olmak sitem perver Şerîf

Çeşm-i hunrîzinle seyr eden celâl-i hüsnünü
Şekl-i mâha arzdan korkar hilâl-i hüsnünü
Bârekâllâh kim kaçan görsem celâl-i hüsnünü
Âyet-i Seb'-ul-mesânî okurum ezber Şerîf

Ey deyen *Âşık Ömer* bahtın niçün hurrem değil
Bezm-i nâhemvârlarla âlemin âlem değil
Şöyle şâhın hizmetinde bir gedâyım gam değil
Asl-ı pâk-i nûr-i evvel nesl-i Peygamber Şerîf

— 329 —

Kaldı dil zulmette meşhûr olmadı hayf oldu hayf
Vasl-ı mehrûlarla mesrûr olmadı hayf oldu hayf
Gülmedi gül bahtımız açılmadı âyînemiz
Zulmet-i gamhâne pür nûr olmadı hayf oldu hayf

Dilberâ yâr olalı aşkına cân ü cismimiz
Cevr ü kahrınla hilâle döndü gitti resmimiz
Hizmetimiz geçmedi makbûle eyvâh işimiz
Defter-i uşşâka mastûr olmadı hayf oldu hayf

Ol rakîb-i bed güher efsâne hamrın içmede
Çeşm-i zâr-ı âşıka sadpâre hil'at biçmede
Hazretine ben belâkeş mübtelâyı geçmede
Aradan ol rû siyeh dûr olmadı hayf oldu hayf

Benden *Âşık Ömer*'im sen yâra nettim neyledim
Anca meddâhın olup dillerde vasfın söyledim
Kılmadın himmet dil-i vîrâne çok sa'y eyledim
Dahi berbâd oldu ma'mûr olmadı hayf oldu hayf

H

— 330 —

İsmetin sermâye-i rûh-i revânıdır kadeh
Ehl-i bezmin âşıka cisminde cânıdır kadeh
Halleder bir demde yüz bin müşkilâtı âşıka
Derd ü gam elfâzının şerh ü beyândır kadeh

Yok imiş bildik fenâda mülk-i râhat âşıka
Anın içün verilür keşf ü kerâmet âşıka
Açılur hep cümle ma'nâ-yi hakîkat âşıka
İlm ü hikmet bildirir sırr-ı maânîdir kadeh

Bâdedir ey dil eden kalb-i derûnu pür ziyâ
Anlamaz kadrin şerâb-ı hoşgüvârın her gedâ
Câm-ı Cem devrinde erbâb-ı safâya bî riyâ
Dest-i sâkîden gelür bir ermaganîdir kadeh

Âşıkın sermest ü hayrân olduğun mülden bilür
Bülbülün hengâme-i giryânını gülden bilür
Söyledirsen *Ömer*'i yetmiş iki dilden bilür
Ehl-i bezmin hem dili hem tercemânidir kadeh

— 331 —

Ey gönül geçti zamânın kılca kaldı tende rûh
Bu cihan şatranç misâli mâta karşı geldi ruh
Sunmadan peymânesin destine sen peyk-i ecel
Ettiğin cürm ü günâha eyle tevbe-i Nasûh

Ne sanursun kendi kendin odalara yanmaz mısın
İçüp ecel şerbetini âkibet kanmaz mısın
Niçe bir feryâd edersin gönül uslanmaz mısın
Vasl-ı yâr olmak dilersen sabr-ı Eyyub ömr-i Nûh

Pâdişâhın devletinde bir büyük eksik değil
Kendi haddin bilmeyen düşmana reng eksik değil
Akdeniz'de Rumeli'nde yine ceng eksik değil
Yâ İlâhî kıl hidâyet eyle bir feth ü fütûh

On sekiz bin âlemin Settârı lûtf etmiş sana
Ömer'in ömrünü kıldın sen hebâ ender hebâ
Kaldırup destin niyâz et dön yüzün Hak'tan yana
Bu duâlar müstecâb olur Ömer vakt-i sabûh

İ

— 332 —

Kıl kerem bu bendene cânânım ağlatma beni
Olmasun yaşım firâvan cânım ağlatma beni
Sana karşu durmazam ben ey perî bir cân içün
Öldürürsen râzıyım sultânım ağlatma beni

Güle bak bendene böyle bu edâdan fâriğ ol
Hiç sana lâyık mıdır cânâ ezâdan fâriğ ol
Bunca gündür ettiğin cevr ü cefâdan fâriğ ol
Âsümâna çıkmasun efganım ağlatma beni

Gitti eyyâm-ı şitâ hoş geldi şâhım nevbahâr
Açılur lâle vü sünbülden olur bâğ-ı kenâr
Hüsnüne karşu bugün dil etmesün feryâd ü zâr
Andelip veş ey gönül handânım ağlatma beni

Bu *Ömer* bîçârene hor bakma şâhım mübtelâ
Bâd-i lûtfundan kerem kıl gâhice gâhî sana
Âşık-ı dilhasteye cânâ değildir bu devâ
Kalmadı tende benim dermânım ağlatma beni

— 333 —

Bir dili bülbül gül-i ra'nâ tırâş etti beni
Servi kad ince miyan bâlâ tırâş etti beni
İbrişim fûte tutunmuş incecik miyânına
Önüme peşkir koyup zîbâ tırâş etti beni

Sığamış sim bileğin kan almağa ol nesl-i pâk
Çıka vardım .....
Kemeri bendin kuşanmış pîridir Selmân-ı pâk
Âferin üstâdına hakka tırâş etti beni

Sormak acep olmasun ne yerlüsün dedi bana
Ben dedim değil zamânı sonra söylerim sana
Başladı Bismillâh ile boynumu saldım ana
Nâz ü istiğnâ ile hakka tırâş etti beni

Sakala verdi cilâlar kararın bulsun deyu
Destine mikrâsı aldı rûyimiz gülsün deyu
Destime âyîne verdi âfiyet olsun deyu
Ey *Ömer* bir ismi sin nun hâ tırâş etti beni

— 334 —

Dilberâ seyyâh olursan gel Hicaz'da bul beni
Kâ'be-i âlî makam-ı serfirazda bul beni
Gel ziyâret eyle ol beyt-i Hudâ-yı kıl tavâf
Gûşe-i Beytül-harem içre niyazda bul beni

Âlemi bîhûde mahv etme şehâ eyle hazer
Almak istersen benim nâm ü nişânımdan haber
Kısmet olursa diyâr-ı şehr-i İstanbul eğer
Ayasofya'da kıyâm üzre namazda bul beni

Anda bulmazsan eğer eyle beğim kat'-ı ümîd
Tâ kıyâmet haşr olunca vuslâtım senden baîd
Defter-i nisyanda kayd et ism ü resmim nâbedîd
Pençe-i dest-i ecel sayyâdbazda bul beni

Hâsılı bulmaz isen bu âlemi devrân edüp
Bil harâb etmiş ecel ten burcunu vîrân edüp
Ömer'in rûhu içün bir Fâtiha ihsân edüp
Kabrini eyle ziyâret hâkisarda bul beni

— 335 —

Aşk ile âlûdeyim âvâre zanentmen beni
Gerçi kim âvâreyim her yâre zannetmen beni
Âşıkım ammâ hakîkat bilmezem kim sevdiğim
Aklı yok âvâredir aşkâre zannetmen beni

Gel rümûzundan haber al ârif-i dîvânenin
Şem'a yan yanınca gör ahvâlini pervânenin
Mürg-i dil anka geçer her bir kebûter hânenin
Dânesine sayd olur âvâre zannetmen beni

Kalmışım zâlim fenâ bezminde bir dem iktidâr
Terk edüp ünvânını gitmiş niçe sâhib vekar
Bir nigâhı doludur hem niçe bin mestâne var
Bâde memlûyum tehî hammâre zannetmen beni

Çok mudur âşık varırsa ol fesâhat kânına
Rahş-ı tab'ım oynadupta gireyim meydânına
Ol rakîbin tob edüp hem başımı çevgânına
Gayreti âm edemez bîçâre zannetmen beni

Aynıma gelmez *Ömer* dünyâ olursa mâhrû
Pehlevân-ı aşk ile olsam kaçan kim rûberû
Mihr-i âlemtâb içün eflâke etmem serfürû
Yâr içün baş indirir ağyâre zannetmen beni

— 336 —

Düştü gönlüm bir melek sîmâya incitmen beni
Dişleri dür kaşları tuğrâya incitmen beni
Uğramışım ben bu derde kim helâk olsam gerek
Başladım şimdengeru esmâya incitmen beni

Her kaçan reftâr ile azm ider ol hammâmına
İns ü cin seyre çıkup hayrân olur endâmına
Kimseler vâkıf değildir dilberin esrârına
Başladım şimdengeru sevdâya incitmen beni

Soyunup bin nâz ile uşşâka ziynet gösterir
Maksudu ziynet değil meftûna nisbet gösterir
Sevmemek mümkin mi cânâ çünki ülfet gösterir
Düştü gönlüm çâresi yok hâya incitmen beni

Der ki *Ömer* gamzenin çeker niçe hay hûların
Dâm kurmuş yem döker sayd etmeğe âhûların
. . . kazâya nişan üstünde ebrûların
Gönlümü verdim bu bîvefâya incitmen beni

— 337 —

Rûz ü şeb bülbül gibi nâlân eden sensin beni
Gülsitân-ı hüsnüne hayrân eden sensin beni
Âşık-ı bîçâreye hiç yoğ imiş rahmın senin
Gice gündüz ağlayup giryân eden sensin beni

Dembedem rahm eyleyüp şâd etmedin gamnâkini
Üstüme hançer çeküp te istedin helâkimi
Yoluna sarf eyledim hep mâlimi emlâkimi
Yalın ayak baş açık üryân eden sensin beni

Yedi iklim dört köşeden duydular feryâdımı
Dinlesün şimdengeru serv-i kadi îcâdımı

Bilmeyenler bildiler hem şehrimi hem adımı
Ey vefâsız âleme destân eden sensin beni

Bunca yıldır cevr ile sen komadın çeşmimde fer
Hâlime bak merhamet et el'aman ey gonca ter
Hak bilür kimseye bühtân eylemez *Âşık Ömer*
Hâsılı ma'mûr iken vîrân eden sensin beni

— 338 —

Yâ İlâhî hikmet ile özge cân ettin beni
Bir zaman âlem içinde nevcivân ettin beni
Bir zaman kuvvet verüp küffâr ile ceng cyledim
Bir zamandan uğruna sâhibkırân ettin beni

Bir zaman seyyâh olup gezdim cihânı serteser
Bir zaman meyhûr olup meyhânede oldum püser
Bir zaman dervîş olup miyâna bağladım kemer
Bir zaman bu âlem içre dervişân ettin beni

Bir zaman şâir olup şâirleri çektim yola
Bir zaman ömür geçürdüm geçmedi hiç bir pula
Bir zaman serkeşleri erkân ile çektim yola
Bir zaman gurbetlik illerde virân ettin beni

Bir zaman hâfız olup hâfızlara oldum gulâm
Bir zaman abd oldum âbidliği ettim ben tamâm
Bir zaman zâhid olup zâhidlere oldum imâm
Bir zaman gülşen içinde bülbülân ettin beni

Bir zaman devletle ömrümü geçürdüm çok şükür
Bir zaman bây ü gedâ yiyüp içürdüm çok şükür
Bir zaman devlet hümâsını uçurdum çok şükür
Bir zaman rüsvây edüp efruzan ettin beni

Bir zaman tevbe edüp isyânım andım ağladım
Bir zaman gençlikteki dermânım andım ağladım

Bir zaman hayfâ geçen devrânım andım ağladım
Bir zaman böylece pîr-i nâtüvân ettin beni

Yâ İlâhî son nefeste isterim kalb-i selîm
Rahmeten lil' âleminsin merhamet kıl yâ Kerîm
Der ki bu *Âşık Ömer* ki çektiği senden elim
Hamd ü şükr olsun sana ehl-i imân ettin beni

— 339 —

Ey perî peyker hatâdan saklasun Hâlık seni
Âlemin hem bunca mülkü tahtına lâyık seni
Çok zamandır müştak idim sen gibi cânâneye
Çok şükür buldum hele ben cânıma lâyık seni

Oturup sûrette muhkem olagör hey nevcivan
Eylemiş Bârî Taâlâ menzilin bâğ-ı cinan
Böyle bir mansıb ele girmez bilürsün her zaman
Niçe ziyâret iderler bir niçe âşık seni

Hüsnüne mağrûr olup ta sakın olma iftihâr
Bir gün olur belki eser bir muhâlif rûzigâr
Halk-ı âlem içre kendin sakın etme nâbekâr
Çalışur sokmağa belâya meded yazık seni

— 340 —

Sevdim ammâ bîvefâ bilmezdim evvel ben seni
Şûh u zâlim pür cefâ bilmezdim evvel ben seni
Bend-i zencir kıldı cunun gönül İskender'ini
Böyle tarz-ı şûh edâ bilmezdim evvel ben seni

Hayli demlerdir aramızda cüdâlık semti var
Bî edebliktir şehâ sizde gedâlık semti var
Tâ ezelden gözlerinle âşinâlık semti var
Görmeseydim sâbıka bilmezdim evvel ben seni

Bilmiş ol âgâhın olsun kıl hazer ey dil firîb
Uğradılar âkıbet bir iftirâya an karîb
Bûsesin aldım sarıldım diyu lâf itmiş rakîb
Derde em zahma şifâ bilmezdim evvel ben seni

Yoluna canlar fedâ cânân imişsin şüphesiz
Mihr-i âlem âfet-i devrân imişsin şüphesiz
Ehl-i derdin derdine dermân imişsin şüphesiz
Şüphesiz ey mehlika bilmezdim evvel ben seni

Der ki bu *Âşık Ömer* bir hele şây oldum ile
Ey perî sen bâri düşürme sakın kendin dile
Uğrun uğrun âlem eylersin mey ü mahbûb ile
Mâil-i zevk u safâ bilmezdim evvel ben seni

— **341** —

Bedduâ etmem sana Mevlâ'ya saldım ben seni
Her seher tesbîh eden dillere saldım ben seni
Neyledim nettim sana ben niçün ağlattın beni
Medine'de yatan ol Servere saldım ben seni

Bülbülün çünki gül ile çâğrışur her dem öter
Aşkın âteşi sinemde dembedem yanup düter
Dilerim Bârî Hudâ'dan olasın benden beter
Şâhlar şâhı olan sultâna saldım ben seni

Tek henüz gelmiş yetişmiş ol güzellik çağına
Sînemi ben siper ittim hançerinin tîğına
Bunca ümmet-i Muhammed çıkmış Arfat dağına
Kâ'be'ye tavâf iden hüccâca saldım ben seni

Âşık Ömer mah yüzüne eyelsem bâri nikab
Nâzil oldu Hak'tan indi gök yüzünden dört kitâb
Yandı nâr ile vücûdum şehri oldu bir itâb
Câmilerde okunan Kur'ân'a saldım ben seni

— 342 —

Söyle ey mehrû güzel billâhi kim sevmez seni
Gözleri âhû güzel billâhi kim sevmez seni
İhtiyârım gitti elden gördüğüm sâat seni
Ey kemân ebrû güzel billâhi kim sevmez seni

Yüzünü görüp dedim burc-i şeref mânendidir
Gamze-i tîrin ile sînem hedef mânendidir
Leblerin gonca dehânın bir sadef mânendidir
Dişlerin lü'lû güzel billâhi kim sevmez seni

Bâğ-ı cennette hirâmın nahl-i Tûbâ der gören
Ruhlerin tâze açılmış verd-i hamrâ der güren
Yûsuf-ı Mısr-ı melâhat yâ Zelîhâ der gören
Hüsnile memlû güzel billâhi kim sevmez seni

Ömer'in bağrı niçe hicrinle büryân olmasun
Râh-ı aşkında nice kan üstüne kan olmasun
Nice görünce seni kâfir müselmân olmasun
Ey semen gülbû güzel billâhi kim sevmez seni

K

— 343 —

Güldün evvel yüzüme arz-ı cemâl ettin felek
Şevk ile ben âşıkı şûrîde hâl ettin felek
Ben de sandım bir gedâyı pür visâl ettin felek
Sen ise anı muhâl ender muhâl ettin felek

Niçe mazlûmun olup pâyın yere çalmaktasın
Şâdilik kasrına firkat âteşin salmaktasın
Yüzüme gülüp elimden bulduğun almaktasın
Sen bana bu âne dek bin dürlü âl ettin felek

Görse kan ağladığım Ya'kub ederdi merhamet
Bilse sînem yâresin Eyyûb ederdi merhamet

Hasbıhâlim dinlese meczûb ederdi merhamet
Çeşmime resm-i hayâtı bir hayâl ettin felek

Komadın gözümde uyhu tende râhatten eser
Eyledin candan beni bîzâr özümden bîhaber
Rişte-i aşkı miyân-ı sabrıma kıldın kemer
Eğnime baht-ı siyâhı kara şâl ettin felek

Der ki bu *Âşık Ömer* oldum reh-i gamda cünun
Dâd elinden kime feryâd edeyim ey çerh-i dun
Cism-i zârım eyledin ayaklar altında zebun
Takatim tâk oldu ırzım pâyimâl ettin felek

— 344 —

Sûz-i aşkım mahremim sırdâşım aldın ey felek
Hâlime her veçhile haldâşım aldın ey felek
Bunca yıldır künc-i gamda hemdem olmuştu bana
Bir hakîkatli güzel yoldâşım aldın ey felek

Ammeyedir adlü dâdın hem bir ismin müstakîm
Koymaya bir âhımı senden ala Rab-bi hakîm
Hâsılı bu dehr içinde hem beni ettin yetîm
Anam atam bir tıfıl kardâşım aldın ey felek

Hoş ede kahri Hudâ'nın bir olursun târümâr
Ettiğin bulsan gerektir böyle ettim inkisâr
Ağlarım ben hazret-i Yûsuf içün leyl ü nehâr
Bunca dem Ya'kub veş göz yaşım aldın felek

Haşre dek ey çarh-i dun durma heman efganım al
İnkisâr-ı hâtırım her rûz ü şeb nâlânım al
Der *Ömer* şimdengeru dat kalmadı gel cânım al
Sen benim dünyâ değer cânânım aldın ey felek

— 345 —

Cüz'i âram et dedi dildâra katlansam gerek
Kendi gelmez ol perî reftâra katlansam gerek
Var ise serde sitârem zulmet-i gamda komaz
Doğa şâyet deyu ol mehpâre katlansem gerek

Her kimin ki kasdına ey dil ede şemşîr-i aşk
Ana hiç bir veçhile olmaz imiş tedbîr-i aşk
Nâgehan irdi kazâdan câna zahm-i tîr-i aşk
Çâr nâçârım ki yok bîçâre katlansam gerek

Andelîb âsâ içün gülzârı işim bitmede
Vasl-ı yâr ile bilesin hele seyrân etmede
Bir gül-i sadberk içün feryâdım artıp gitmede
Hem dahi bunca belâ-yi kâra katlansam gerek

Gül gibi ol gonca evvel arz-ı dîdâr eyledi
Sonra yüz dönderdi bülbül veş işim zâr eyledi
Va'de-i vasletmiş iken döndü inkâr eyledi
Tâ gelince rahm edüp ikrâra katlansam gerek

Şol kadar oldum *Ömer* aşk ile bir âsûde ben
Kılsalar bilmen serâpâ cismi zahm âlûde ben
Gamzesi tîrine kıldım sadr-ı sîneme pûte ben
Her ne denlü yâre ursa yâre katlansam ben

— 346 —

Niçe bir bu mihnet-i hicrâna katlansam gerek
Tâ bekey endûh-i bîpâyâna katlansam gerek
Şöyle bildim âteş-i aşkı söyünmez varayım
Tâ dönünce ciğerim büryâna katlansam gerek

Yaralıyım ey tabîbim bâri kıl geldim eme
Olmaz ey âşık bu derdin çâresi olmaz deme

Tîrini ey kaşı yâ gönder derûn-i sîneme
Ben o zahm-i neşter-i peygâne katlansam gerek

Baş açık ebdâlinim ey nûr-i ahsen mâh rû
Subha dek kılmaktayım kûy-i gamında cüstücû
Tâ kılınca mihr-i vaslın başıma ey meh tulû
Ebr-ı firkatten gelen bârâna katlansam gerek

Ey perî bâis nedir bilsen bu istiğnâlara
Kara zülfün gibi düşmüşken uzun sevdâlara
Vaslın ikrâr eyleyüp saldın beni ferdâlara
Bir zaman ol va'de vü peymâna katlansam gerek

Gezdin ey *Âşık Ömer* bu yolda her dem serserî
Ben gelince gitme dedim gitti ol mâh-ı perî
Bir dem âsân ediyor mu râh-ı aşkınde seri
Ey ecel billâhi ben de câna katlansam gerek

— 347 —

Bir zaman çeşmim yaşın bir çağlar âb etsem gerek
Bir zaman hûnâbe-i bağrım hisâb etsem gerek
Bir zaman çarpâre çeşminden dolâb etsem gerek
Bir zaman kûh-i vücûdum âsiyâb etsem gerek

Bir zaman uzlette çekmiş hırka-i peşmîne ser
Bir zaman geşteyleyüp gezdim cihânı serteser
Bir zaman etmiş iken sakf-ı semâyı cilvcger
Bir zaman zîr-i zemini irtikâb etsem gerek

Bir zaman hoş gün gibi geldi cihânın mihneti
Bir zaman sehvile fevtettim geçirdim fırsatı
Bir zaman cürmüm bilüp çeksem gerektir hacleti
Bir zaman gördükte nisyânım hicâb etsem gerek

Bir zaman cismim kefenlerle kılup serpây zeyn
Bir zaman versem gerek ben de cevâb-ı Münkireyn
Bir zaman a'mâlimi görsem gerek ilm - el - yakîn
Bir zaman ef'âlimi bir bir hisâb etsem gerek

Bir zaman *Âşık Ömer* maksûdumun yayın çatup
Bir zaman tîr-i fütûhâtın murâd üzre atup
Bir zaman gözyaşların hâk-i reh-i yâre katup
Bir zaman cismim türâb ender türâb etsem gerek

— 348 —

Bir zaman bu eşk-i çeşmim ben revân etsem gerek
Bir zaman bülbül gibi âh ü figan etsem gerek
Bir zaman hâmûş olup zâr-ı nihân etsem gerek
Bir zaman geşt ü güzardan dâstân etsem gerek

Bir zaman Mecnun gibi saldım seri sahrâlara
Bir zaman derd-i derûnum fâş olup dünyâlara
Bir zaman dîvâne gönlüm meyledip Leylâlara
Bir zaman anka gibi Kafı mekân etsem gerek

Bir zaman şehbâz-ı aşkım öyle pervâz eyledi
Bir zaman gülşende bülbül zâr ile nâz eyledi
Bir zaman mecliste görüp yârı ığmâz eyledi
Bir zaman mihnet çeküp kaddim kemân etsem gerek

Bir zaman hâl-i hayâlim aşkile oldu beter
Bir zaman maksûdu şâhım sîneye çektim yeter
Bir zaman *Âşık Ömer* gezdim cihânı sertaser
Bir zaman nâm ü nişânım bîmizân etsem gerek

— 349 —

Sana cânâ derdimi bir bir beyân etsem gerek
Gözlerim yaşın yolunda ben revân etsem gerek

Yâ odur irsem gerek ben vuslat-ı cânâne bir
Yâ vücûdum âlem içre bînişân etsem gerek

Dâd elinden çarh-ı zâlim geçmedi sana dilek
Vasıl-ı yâr olmadı çektim bîhüde ben çok emek
Senin ile aramızda bu kalırsa ey felek
Âhımı tîr eyleyüp kaddim kemân etsem gerek

Bilürüm aşktır beni hakka kılan rüsvâyı hep
Teskin olmaz âteşim nûşeylesem deryâyı hep
Âkıbet seyl-i sirişkim gark eder dünyâyı hep
Dahi şimdengerü çok âh ü figan etsem gerek

Geçirüp *Âşık Ömer* serden niçe encâmı ben
Sürmedim bir dem sürûr-i kalbile eyyâmı ben
Çektiğim derd-i firâkı mihnet-i âlâmı ben
Kıssa-i Mecnun gibi bir dâstân etsem gerek

— **350** —

Hâlimi dildârıma bir bir iyân etsem gerek
Gözlerim yaşını yolunda revân etsem gerek
Yâ odur irsem gerek vaslına ol dilberimin
Âlem içre yâ vücûdum bî nişân etsem gerek

Dâd elinden çerh-i zâlim geçmedi sana dilek
Vasl-ı yâr elvermedi bîhûde çektirdin emek
Aramız böyle kalur ise seninle ey felek
Âhımı tîr eyleyüp kaddim kemân etsem gerek

Bilirüm aşktır beni halka kılan rüsvâyı hep
Teskin olmaz âteşim nûşeylesem deryâyı hep
Âkıbet seyl-i sirişkim gark eder dünyâyı hep
Dahi şimdengerü çok âh ü figân etsem gerek

— 351 —

Sûretâ mağrur kıyâfet bir levend sevsem gerek
Ömrünü efzûn kılsun bir pesend sevsem gerek
Gelmemiş misli cihana devr-i Adeem'den beri
Hüsn-ü hulk içre heman Yûsuf menend sevsem gerek

Omzuna almış siyah puşu yeşil saçâğ ile
Sırmalı sakız kuşağı uçuram buçağ ile
Girmiş henüz on üç ondört yaşına bu çâğ ile
Salınur servi gibi ar'ar bülend sevsem gerek

Mâi şalvar soya dizin çakşırım dar eylemiş
Al göğüslük giymiş ammâ bir yüzün dar eylemiş
Niçe âşıkları Mansur gibi berdâr eylemiş
Korkarım vermez aman zülfü kemend sevsem gerek

Ey *Ömer* çünki güzel düzdün libâsı ana sen
Al giyinsin hem kuşansın hem salınup sağ esen
Medhin ettiğim güzeller şâhının ismi Hasen.
İşte şimdi ben dahi bir derdimend sevsem gerek

— 352 —

Cân ü dilden bir melek sîmâ güzel sevsem gerek
Câna lâyık rûyi müstesnâ güzel sevsem gerek
Eser ise bir gün ol hem rûzigârı bahtımın
Hublar içre cümleden a'lâ güzel sevsem gerek

Rûberû aşka gelüp verse selâmı sevdiğim
Söylese nâz ile ol şîrin kelâmı sevdiğim
Şöyle olsa gamze ok gizler harâmî sevdiğim
Böyle bir hub kameti bâlâ güzel sevsem gerek

Cilvekâr olsa o mehrû dilber-i âlîcenâb
Gam yemezdim nehr-i çeşmimde dönerdi âsiyâb
Hayfâ bu âteş-i aşkın beni etti kebâb
Bu derûnum derdine ola güzel sevsem gerek

Bir meh-i tâbânın oldum mübtelâsı görmeden
Bize kısmet yüzünü görmek olur mu ölmeden
Gönlümüz uslanmadı gitti bu dilber sevmeden
Ey *Ömer* sevsem gerek ammâ güzel sevsem gerek

— 353 —

Bir zaman misli bulunmaz bir civan sevsem gerek
Bir zaman şîrin edâlı nevcivan sevsem gerek
Bir zaman da âfet-i devr-i zaman sevsem gerek
Bir zaman kan dökücü bir bî eman sevsem gerek

Bir zaman dîdeleri mekkâre meylettim yeter
Bir zamanda benleri seyyâre meylettim yeter
Bir zaman zülfü perîşan yâre meylettim ben
Bir zamanda dilde hüsnü dâstan sevsem gerek

Bir zaman bir âfet-i garrâya verdim gönlümü
Bir zaman bu âlem-i ârâya verdim gönlümü
Bir zaman Mecnun gibi Leylâ'ya verdim günlümü
Bir zamanda bir kaşı tîr ü keman sevsem gerek

Bir zamanda sayd idici dilrübâ sevdim idi
Bir zaman hublar içinde pür cefâ sevdim idi
Bir zaman gül yüzlü ben bir mehlika sevdim idi
Bir zamanda ey *Ömer* şâh-ı cihan sevsem gerek

— 354 —

Bî vefâsın anladım ey dilber-i âlem ne şek
Vaslın oldu ol rakîb ile arada müşterek
Sana da kalmaz cihân olsan eğer hüsnünde tek
Gark-ı âb eder Skender bilmiş ol çekme emek

Düştü dil âhır ser-i sevdâ-yi zülfün kahrına
Kûh-i kaf olsa dayanmaz dîdelerim nehrine
Âkıbet dil fülkünü attın şehâ gam bahrine
Bir kenâra atmadı hayfâ beni bâd-ı felek

Gamze-i katillerin cânâne semli ok mudur
Bîvefâlar içre sevsem ben de seni çok mudur
Bir içim suyun şehâ mahşerde hakkı yok mudur
Yok nic-oldu ben seninle yediğim nân ü nemek

Gam değil hicrinle câna bu cihanda öldüğüm
Hep senin yâd-ı hazînindir sararup solduğum
Hak'ka ma'lûmdur reh-i aşkında bîtâb olduğum
Gayrı derdim ey güzel hâcet değildir söylemek

Zerre bakmadın habîbim bu dil-i âvârene
Iztırâb-ı aşkın ile sîne verdim yârene
Kanlı zâlim her zaman *Âşık Ömer* bîçârene
Şefkatin az firkatin beynessemâ-i ves semek

— 355 —

Ey dirîga bir aceb seyrâne düştü ortalık
Nâhalef nâ puhte vü nâdâne düştü ortalık
Ehl-i merdüm kâmile âlemde olmaz i'tibâr
Kadr ü kıymet bilmeyen nâdâne düştü ortalık

Çeşme ziynet gösterir nakş-ı rüsûm-i kâinât
Âdeme yakındürür belki hayâtından memât

Yanılup aşkına düştüm sen gibi bî mürvetin
Neyledimse eyledim çün bana ben hayfâ yazık

Yâd edüp neylersin *Ömer* sen bu âlem hâlini
Var sakın nâehle ifşâ eyleme ahvâlini
Âkıl isen def'ide gör echelin ikbâlini
Çekmede mihnet elem ehl-i suhan hayfâ yazık

— **359** —

Ol benim şâhin bakışlı şehlevendim bunda yok
Serfirâzım nev zuhûrum bî menendim bunda yok
Ben kime ahvâlimi arzeyleyüp memnûn olam
Yâr ı garım hemdemim ol dilpesendin bunda yok

Görmedim bir gün anın cevr ü cefâ kıldığunu
Bir mahalli düşmedikçe söylemez bildüğünü
İstemez her hâl ile hâtır şikest olduğunu
Ol tabîat sâhibi nâzik efendim bunda yok

Ne sebebden gelmedi yoluna kurbân olduğum
Ol gül-i ra'nâ içündür böyle nâlân olduğum
Tarzına reftârına sermest ü hayrân olduğum
Gönlümün eğlencesi bâlâbülendim bunda yok

Ey *Ömer* hasretle söyle dinleye yâran seni
Dinleyin amme beğim ızhâr ederse her feni
Âlem-i işrette zanneyler gören gûyâ seni
Aklım alup bile gitti şehlevendim bunda yok

— **360** —

Hak bize kıldı inâyet ilm-i ma'nâ okuduk
Lûtf ile kıldı keremler cüz'i inşâ okuduk
Kâmile kurbân bu canlar câhile eğmem boyun
Hâce-i dânâ önünde ders-i a'lâ okuduk

Çün bize etti inâyet ol Kerîm-i Zülcelâl
Dâhil olanlar bu ilme istemez mâl ü manâl
Kâh-ı aşka kıl teveccüh bulasın ism-i celâl
Mürşid-i kâmil yüzünden sırr-ı sevdâ okuduk

Cehd edüp kıldım heves meydân-ı aşka girmeğe
Hû deyu aşkın yolunda cân ü serim vermeğe
Okuyuben ilm ü fenni dürlü ma'nâ vermeğe
Hamdüillâh ol Hudâ'ya ilm-i ihfâ okuduk

Ey *Ömer* sen kendini gör kimseyi fasl eyleme
Sırr-ı Hak'kı saklaya gör kimseye fâşeyleme
Ehline ma'lûm olur nâ ehle ma'nâ söyleme
Sırra vâkıf olmak içün ilm-i esmâ okuduk

L

— 361 —

Zâhidâ aç gözünü sahrâya bak ta ibret al
Bu direksiz kubbe-i vâlâya bak ta ibret al
Zikr-i Mevlâ ile her dem kalbini pâk ide gör
Dâimâ âyîne-i dünyâya bak ta ibret al

Kani noldu bu fenâya geldi bunca kahraman
Bir birin katleyleyüp tâ anlar oldu imtihan
Yel getüren tahtını noldu Süleymân-ı zaman
Devlet-i İskender ü Dârâ'ya bak ta ibrel al

Ârif ol çekme fenânın zerre kadar mihnetin
Her kulun Mevlâsı birdir ol verendir kısmetin
Görmek istersen Cenâb-ı Kibriyâ'nın hikmetin
Her seher vaktinde var deryâya bak ta ibret al

Âşık Ömer irmedin mi bu fenâ devletlne
Bu cihan devr-i zaman aldanma gel ziynetine
Pâdişâh olsan da derler er kişi niyeetine
Var musallâda yatan hünkâra bak ta ibret al

— 362 —

Ey gönül insâfa gel dünyâya bak ta ibret al
Bayına eyle nazar ednâya bak ta ibret al
Bâl açup çıksan göğe âhır yerin zîr-i zemin
Hâkin altında yatan mevtâya bak ta ibret al

Eşk-i dîden akıdup hâke dökersin haşre dek
Nâlelerle zâr ile kaddin bükersin haşre dek
İntihâsın ara sen emek çekersin haşre dek
Mecnun'a bak gayret-i Leylâ'ya bak ta ibret al

Âfitâbın sohbeti gör âkıbet ahşamlanur
Fâni ömrün ile kim ol dahi hem tamamlanur
Bâd-i sarsardan temevvücler verüp ahkâmlanur
Hâke bas ta ibret al deryâya bak ta ibret al

Kuvvet-i bâzûna dayanma deme güç bendedir
Kime garrâlık nişânı olsa ilhâm andadır
Dâsitân-ı dil olan kübrâyı gör kim kandedir
Rüstem'e bak ibret al hem Hamza'ya bak ibret al

Ey *Ömer* eyle tesellî kendini işmâr ile
Yâr ile ünsiyyet eyle eyleme ağyâr ile
Râhına girme sakın kim söyleşir bedkâr ile
Gülşen içre bülbül-i şeydâya bak ta ibret al

— 363 —

Ey gönül âlemde nâlân eyler insânı ecel
Tekye-i dünyâde üryân eyler insânı ecel
Gel inanma bu fenânın hâyina hem hûyuna
Âkıbet dillerde destân eyler insânı ecel

Vâkıf ol dünyâda ancak sen bu ağ u kareye
Er isen uyma sakın bu demdeki âvâreye
Gezdirip kassab gibi kannâreden kannâreye
Âkıbet bir yerde kurbân eyler insânı ecel

Mâl ü mülke gel gurur yeme eğer âkil isen
Râh-ı gayre düşme sen bâb-ı Hak'a kail isen
Kapre gel emvâtı seyret gayret al kâmil isen
Gör nice âlemde pinhân eyler insânı ecel

Bir kişi Karun gibi cem'iyyete zûreylese
Kendini İskender-i devran gibi var eylese
Ey *Ömer* başını eflâke berâber eylese
Âkıbet hâk ile yeksân eyler iusânı ecel

— 364 —

Ey güneş tal'at perî peyker misâl insâfa gel
Kalmışım zulmette ben bilmem ne hâl insâfa gel
Gör güzellikte kemâl etmiş seni Bârî Hudâ
Bu cefâlar sana kimden intikal insâfa gel

Hasretinden gice gündüz ağlarım ey mâhitâb
İki dîdem yaş ile gerdûna döndü âsiyâb
Cünbüşün merdâne gördüm ey şeh-i âlî cenâb
Hoş dizilmiş gerden-i billûra hâl insâfa gel

Sana kim kasdeylemem anlaya gör ef'âlimi
Bir tesellî kıl bugün gör derdimendin hâlimi
Sorma a'dâlara anlar ne bilür ahvâlimi
Var ahibbâya beni eyle sual insâfa gel

Kaşların tuğrâya benzer katl-i ferman gösterir
Leblerin cânâ dil-i mecrûha derman gösterir
Kirpiğin müjgânları bir tîğ-ı hicran gösterir
Bed rakîbe eyledin her dem visâl insâfa gel

Cevr ü fende düşmeye Mevlâ hidâyet eyleye
Tâ ki çektiğim ne sevdâdır firâset eyleye
Âşık Ömer ol cenâne Hak hidâyet eyleye
Yoksa vazgelmek bu sevdâdan muhâl insâfa gel

— **365** —

Hiç revâ mı katı zâlim bakışın bin kan eder
Gel vefâ semtini tut zulmu gider insâfa gel
Zârılık eylerse bir dem âlemi tûfân eder
Âşıkın kanlı yaşından kıl hazer insâfa gel

Akl u fikr ü cân ü dil hep yoluna oldu fedâ
Adın andıkça çıkar ancak derûuumdan nidâ
Senden ayrılalı oldum kendi kendimden cüdâ
Şâdılık eksildi artık derd-i ser insâfa gel

Çünki benden fâriğ oldun yâ bu nisbetler nedir
Yâ rakîb-i rû siyâha bunca izzetler nedir
Bendene bu ettigin mihnet meşakkatler nedir
Kâfir-i bîdin misin bestir yeter insâfa gel

Hançer-i hicrinle zâlim sîneçâk oldum meded
Gel yetiş imdâdıma bir derdinâk oldum meded

Mihnet ü âlâm-ı hicrinle helâk oldum meded
Başın içün bendene kıl bir nazar insâfa gel

Bunca cevretmek bana Hak'tan revâ mı sevdiğim
Yoluna canlar verip yoksa hatâ mı sevdiğim
Bu *Ömer* üftâdene kasdın ezâ mı sevdiğim
Ağlamaktan kalmadı çeşmimde ter insâfa gel

— 366 —

Ey kamer tal'at güneş behcet sabah erkence gel
Câna geçti tâ bekey hasret sabah erkence gel
Manzar-ı seyr-i cemâl-i pâkine üftâdeler
Eyleriz cânâ sana minnet sabah erkence gel

Bir nâsihâttır sana bundan garaz ey nîk hû
Dimesin dersen eğer bu halk-ı âlem güftüğû
Eyleyüp tebdîl-i câme kendine ta'vîz oku
Duymasın ağyâr-ı bed haslet sabah erkence gel

Gel beri kalbe cilâver seyr-i deryâ vaktidir
Bülbülün tuğyânıdır hem verd-i ra'nâ vaktidir
Ketim etme da'vetim gülgeşt-i sahrâ vaktidir
Gûşe gûşe idelim işret sabah erkence gel

Der ki bu *Âşık Ömer* özüm ezelden Hayderî
Baş ü cânı terkederim kalmam a'dâdan geri
Hazret-i Hak'kı seversen ey güzeller serveri
Eyleme bir hâl ile illet sabah erkençe gel

— 367 —

Buluşalım ey perî yarın sabah erkence gel
İçelim mey şekkeri yarın sabah erkence gel

Gayri olmaz gün dolandı şimdi ahşam üstüdür
Var efendim var yürü yarın sabah erkence gel

Ârif isen cân ü dilden bilmemeklik eyleme
Kanlı yaşı dîdemizden silmemeklik eyleme
Va'deye idüp hilâfı gelmemeklik eyleme
Ey güzeller serveri yarın sabah erkence gel

Dûd-i âhım almadan tâ subha dek bin fersahi
Korkarım ger dûş edersin câna aşk-ı berzahi
Sakın ihmâl eyleyip geç gelme cânâ bir dahi
Geçmeden tan yerleri yarın sabah erkence gel

Geçti kim sen dûr olursun şimdi ammâ dîdeden
Gör nice her dem ararım ben seni nâzik beden
Hârdan pâk olunup havfeyleme hiç kimseden
Uğruna koydum seri yarın sabah erkence gel

Gelmez isen bil ki gayet hâtırım kalır sana
Da'vete eyle icâbet gitme varup bir yana
Der ki bu *Âşık Ömer* gel kıyma yazıktır bana
Elveda' şimdengeru yarın sabah erkence gel

— **368** —

Çün koyup gittin beni nâmihribânım tezce gel
Sag esen ir menzile eğlenme cânım tezce gel
Can kafesten çıkıcak derler mezâr içre girer
Kabr-i gamda kalmayım rûh-i revânım tezce gel

Firkatinle ey perî âhım fenâyı yandırır
Cismimi üryân eder tâc ü kabâyı yandırır
Çerhı dokuz dolanır heft-i semâyı yandırır
Dahi çıkmadan yetiş arşa figanım tezce gel

Aşkın ey Leylâ kopardı başıma gavgaları
Vermesin Hak kimseye ben çektiğim sevdâları

Gündüzün ahşama dek gezmekteyim sahrâları
Olmadan Mecnun gibi dağlar mekânım tezce gel

Ey perî vaslınla mesrûr olduğum demler kani
Böyle ummazdım ki devran ayıra benden seni
Ey güzeller şâhı aşkın nârına yaktın beni
Kalmadı sabrım meded ârâm-ı cânım tezce gel

Ey *Ömer* âşık olan elbette cânân arzular
Derdlidir yâ neylesin derdine dermân arzular
Gözlerim yollarda kaldı vaslını cân arzular
Arz-ı dîdâr eyle ey şûh-i cihânım tezce gel

— **369** —

Gel gel ey mihr-i cihan ârâ seher vaktinde gel
Gün yüzün seyretmeden a'dâ seher vaktinde gel
Her zaman ey şûh-i müstesnâ seher vaktinde gel
Bir müşerref olalım tenhâ seher vaktinde gel

Açılup güldükçe gül olmakta bülbül dilnüvâz
Dil niyâz ettikçe dilber etmede tekrâr nâz
Dîde-i encüm gibi bîdâr olur ehl-i niyâz
Gör ne hâletler olur peydâ seher vaktinde gel

Ey perî semt-i cefâya gitmek ise niyyetin
Bu edâlı serkeşi incitmek ise niyyetin
Akl u dil âhûsunu saydetmek ise niyyetin
Ey süvâr-i esb-i istiğnâ seher vaktinde gel

Firkatinle ağlasam göz yaşı deryâyı geçer
Hem sadâsı nâleminnüh tâk-ı mînâyı geçer
Çarhı dokuz dolanır arş-ı muallâyı geçer
Kalma lûtfet ey kadi Tûbâ seher vaktinde gel

Bâg-ı hüsnün bir zaman hıfz u harâset eyledim
Her ne emrettinse ben bende itâat eyledim
Der imişsin gayri *Ömer*'den ferâgat eyledim
Sağ esen ol ben de ey mehpâre senden çektim el

— **373** —

Da'vetindir ey güzeller şâhı ahşam üstü gel
Hâtır-ı mahzûnumun âgâhı ahşam üstü gel
Rûşen eyle kadr-i işretgâhı ahşam üstü gel
Gel meded ey evc-i hüsnün mâhı ahşam üstü gel

Gelmez isen meclis-i uşşâka gavgalar kopar
Hem kıyâmetten nişân özge temâşâlar kopar
Kûşe-i hicrin gamınla ne tarâkalar kopar
Yokla bir kez hâtır-ı gümrâhı ahşam üstü gel

Akl u fikrim vâdi-i hayrettedir can intizâr
Gözedüp durmayalım biz dolaşup leyl ü nehâr
Kalmadı ârâm ü sabrım gitti elden ihtiyâr
Ey divâne gönlümün hemrâhı ahşam üstü gel

Ey saçı Leylâ koyaldan uğruna cân ü teni
Vâdi-i gamda hayâlindir kılan Mecnun beni
Vakti vaktsiz gelme cânâ görmesin nâdan seni
Gâhi gel vakt-i seherde gâhi ahşam üstü gel

Nûr-i şevkınla uyandır hâba varmış gözümüz
Îd ü kadre ersin ey meh gicemiz gündüzümüz
Der ki bu *Âşık Ömer* reddetme cânâ sözümüz
Yohsa kalur hâtırım billâhi ahşam üstü gel

— **374** —

Sen gidelden hiç bilir misin ki cânân oldu gel
Gitti ömrüm ârzû-yi vasl-ı cânân oldu gel

Gitmedi gözden hayâl-i serv-i kaddin sâyesi
Aktı deryâlar gibi yaşım firâvân oldu gel

Vuslatın andıkça cânan firkatin artar yeter
Lâ'lini yâdeyledikçe zâr olur aklım yiter
Başıma sevdâ-yi zülfün saldığı devlet yeter
Çeşmime sensiz fenâ mülkü şebistân oldu gel

Kani ya şevk u sürûrum kande gitti râhatim
Ağlamaklar inlemekler derd ü mâtem âdetim
Gitti tende kuvvetim ârâm ü sabrım tâkatim
Akl u fikrin cân ü dil dağıldı nâlân oldu gel

Câm-ı hayretle bu dil mestânelik semtin tutâr
Ol sebebden hâtırım vîrânelik semtin tutar
Dostlarım şimdi bana bîgânelik semtin tutar
Hâsılı sensin sebeb ey çeşm-i düşmân oldu gel

Sâdık u âşık çekerken derd ü hasretle cefâ
Sanma dilberler sürûr-i kalbile eyler safâ
Dağlara düşmem mukarrerdir *Ömer* ey bîvefâ
Aklımı aldırdı ol dîvâne dîvân oldu gel

— **375** —

Seni gayet ile sevdi ey saçı Leylâ güzel
Ben kulunu aşkın ile eyledin şeydâ güzel
Tarz-ı hâsın hub yaratmış Hazret-i Mevlâ güzel
Bî bedeldir mah cemâlin ey melek sîmâ güzel

Emrine râzîdir uşşak âli dîvan sendedir
Emr-i Hak'la bu dil-i dîvâne her an sendedir
Şehsüvârım arsa-i hüsnile meydan sendedir
Mülk-i hüsnün şâhısın ey husrev ü Dârâ güzel

Lûtf u ihsandır münâsib sana ey tab'ı halîm
Mürdeler ihyâ olurken eylesen nutk-ı kelîm
Sen ne rütbe eylesen bu âşıka nâz ü naîm
Sana istiğnâyi etsin dilber-i ra'nâ güzel

Ey *Ömer* çün hâb-ı gafletten uyandı bu gönül
Sen perî rûyi göreli nâza yandı bu gönül
Sanma kim sevdâ-yi zülfünden usandı bu gönül
Gül cemâlin şen'ine per yakmada hâlâ güzel

— **375** —

Ey kamer tal'at perî peyker melek sîmâ güzel
Hak seni kılmış güzeller içre bîhemtâ güzel
Kaşların hükmün berât-ı hüsnüne tuğrâ güzel
Gözlerinle ellerin mânendi yok ra'nâ güzel

Ben senin meftûnun oldum sâdıkane şübhesiz
Sînemi müjgânına verdim nişâne şübhesiz
Cünbiş-i etvârına yoktur behâne şübhesiz
Bârekâllâh der cemâlin seyreden hakka güzel

Nûr vermiş hem ziyâ âfâka mihr-i tal'atin
Âşıka cevrin nasîb olur rakîbe izzetin
Dürr-i yektâsın fenâ mülkünde yoktur kıymetin
Neyleyim kadrin bilinmez yerdesin hayfâ güzel

Olmasa Leylâsı Mecnun olmaz idi bîkarâr
Çalışur şîrîn içün Ferhâd'ı gör leyl ü nehâr
Baykuşa vîrâne düşmüş andelîbe gül'izâr
Ben dahi sevdim seni ey şûh-i müstesnâ güzel

Derdli gönül sana der ey dilberâ vechin kamer
Hizmeti aşkın edüp pirden kuşanmıştır kemer

Ne kadar cevr eylesen dönmez çeker *Âşık Ömer*
Getürür etsen ne denlu nâz ü istiğnâ güzel

— 376 —

Kangı gülzârın gülüsün verd-i handânım güzel
Bülbül-i nâlânınım artmakta efganım güzel
Gelişin kandendir ey serv-i hirâmânım güzel
Bir haber ver söyle ey mîr-i suhandânım güzel

Cûşeden aşkınla eşk-i hun feşânımdır benim
Medhinin evsâfının inşâsı şânımdır benim
Vaslın ikrâr ettiğin hâtır nişânımdır benim
Tâ Elest'tendir seninle ahd ü peymânım güzel

Bâğ-ı hüsnünden nasîb olmadı kokmak sünbülün
Hep hebâ imiş işi bildim nevâkeş bülbülün
Çıkarup tarf-ı arakçînin muanber kâkülün
Sen perîşân eylemezsin ben perîşanım güzel

Lûtfile uşşâka olsa zerrece mihrin eğer
Ey güzeller serveri vermek nedir râhında ser
Ben dedim şehd-i lebinde bir mekes konmuş meğer
Geç bu cürmümden benim afveyle isyânım güzel

Derd-i aşkın gizlidir sînemde dermânım gibi
Tâ derûnum içre anı saklarım cânım gibi
Der ki bu *Âşık Ömer* akl-ı perîşânım gibi
Gel koyup gitme beni ağlatma sultânım güzel

— 377 —

Mübtelâyım hâtırımdan fikr-i yâr eksik değil
Görmeyeli mah cemâlin âh ü zâr eksik değil
Çeksem el kılsam ferâgat aşk beni râhat komaz
Başta sevdâ dilde zahmet kalbde nâr eksik değil

Emr-i Hak'la tâ ezelden böyle yazılmış kalem
Bağrımı hûn eyledi derd ü belâ mihnet elem
Bilmezem pâyem mi alçak bu benim bahtım mı kem
Keyfime keder verir bir nâbekâr eksik değil

Ger bulayım der isen sen bu cihanda devleti
Ehl-i dil kâmiller ile kaim eyle sohbeti
Câhil ü nâdân ile ger ider isen ülfeti
Yâ elinden yâ dilinden bir zarar eksik değil

Gel nasîhat diler isen sana tahkik bir haber
Ger nasîhat dinlemezsen sana çok ider zarar
Zevrakı engîne salma pek sakın *Âşık Ömer*
Deryalarda bir muhâlif rûzigâr eksik değil

— 378 —

Yalınız bir ben değil bây ü gedâ sultan melil
Ayn-ı ibretle nazar kıldım kamû irfân melil
Yâ İlâhî bu ne haldir bilmediler hikmetin
Âkıl u dânâ melil hem câhil ü nâdan melil

Görmedim bir kimseyi endîşe-i gamdan esen
. . . . Her suhan
Bâb-ı rahmettir çıkup Havvâ vü Âdem tevbeden
Muntazır ardınca kaldı cennet ü Rıdvan melil

Rabbenâ her işimiz dâim muvâfıktır sana
Böyle takdîr eylemişsin aklımız ermez ana
Recm ile İblîs-i merdud gitti tâvus bir yana
Isıhna düştü yılân âh u sergerdan melil

Kimisi Mey ile mahcub kimi sürmekte demi
Baykuşu gör kim çeker vîrânelikte mâtemi

Çin seherde bülbülün feryâdı tutmuş âlemi
Bâğban hayrette kalmış gül güler gülşan melil

Ben sanırdım derdimend *Âşık Ömer* dilber sever
Rast gelip bir şahsa sordum Mısr-ı dilden ne haber
Gussadan âzâde yoğmuş bu cihân içre meğer
Dedi kan ağlar Zelîhâ Yûsuf-i Ken'an melil

— 379 —

Sen seni sanma melil ey dil bütün dünyâ melil
Her kesi bir hâl ile kılmaktadır sevdâ melil
Geldiler dünyâya çün Âdem zelil Havvâ melil
İntişâr üzre kaluptur cennet ü havrâ melil

Her şükûfeyle derûn-i bâğ hoş şöhrettedir
Lâle bağrın dâğ yakmış âteşin şöhrettedir
Goncanın ağzı açık kalmış acep hayrettedir
Gülşen-i hayrette inler bülbül-i şeydâ melil

Var mı görmüş hâb-ı gamda âşıkın uyandığın
Aşk zencîrin çeken dîvânenin uslandığın
Bezmde şem'in görüp başında odlar yandığın
Üstüne perler yakar pervâne-i pervâ melil

Fâl açup bâb-ı elemden hasbıhâlim söyledim
Söyledim ammâ yine dîvâne gönlüm eğledim
Aşk vâdîsin bugün ibretle seyrân eyledim
Baktım ol Mecnûn sergerdan gezer Leylâ melil

Ey *Ömer* var mı bu hikmet defterinde geh fünûn
Belli bir noktadürür bunca defâtîre yekûn
Kim nice sâbit oluptur Akl-i kül'den Kâf' ü Nûn
Ermedi aklın ana oldu yedi deryâ melil

— 380 —

Her kaçan gülşende ol meh tâzeler destâre gül
Şevkıle can bülbülü âgazeler destâre gül
Sanurum bâğ-ı İrem'den gül getürmüş hûriler
Sakınup seyrâna çıksa tâzeler destâre gül

Ey rakip haddin değil yaklaşma cânın şevkıne
Can nisâr etmek benim şânımdır anın şevkıne
Görme gülşen içre ol gonca dehânın şevkıne
Arzeder bülbülleyin dervâzeler destâre gül

Âferin ol goncanın bu nâzikâne fendine
Bî tekellüf dest öpüp yârin çıkar dülbendine
Söz atar şebnemleri lâ'l-i zülâli kandine
Âşkın gönlün bile şîrâzeler destâre gül

Gülşeni doldurdu bülbüller figan ü zârdan
Goncalar el çekmez ayrılmaz ser-i dildârdan
Yeller estikçe gubâr-ı gerdiş-i ağyârdan
Tîz kondurmaz salar yelpâzeler destâre gül

Mecelise *Âşık Ömer* yahşi gerektir bâdeler
Lezzetin bir dilberin lâ'l-i lebinden dadeler
Sûret-i dîvâre elbet meyleder dildâdeler
Söyleniz tasvir yazanlar yazeler destâre gül

— 381 —

Sünbülün sahn-ı lâtîfinden tutar dâmânı gül
Nevbahâr-ı gülşen içre verdi elhak şânı gül
Vird okur şâm u seherde yâd eder Sübhân'ı gül
Şîve bâbında zarâfet gösterir şâhânı gül

Niçe vasfın etmeyim serçeşmesidir anberin
Ol dahi çekmektedir cevrini çarh-ı çenberin

Hâsıl olmuştur terinden Hazret-i Peygamber'in
Kani zanbak kani lâle kani sünbül kani gül

Sad hezar meftûnu var erbâbını kul eylemiş
Hak Taâlâ cümlesinden anı makbûl eylemiş
Zümre-i taht-ı şehenşâhîde ma'dûl eylemiş
Zannım oldur vakt ü asrın şevketi sultânı gül

Tab' içün hiç kokmağa keyfi küyûfa benzemez
Hâs u âm makbûlüdür hem serv-i kufa benzemez
Şöyle ter nâzik lâtif hiç bir şükûfa benzemez
Bülbül-i şûrîdenin seyrânı şehristânı gül

Ol gül-i hamrâlar içün intizarda pençesi
Gam mıdır olsa cihanda pâdişah eğlencesi
Dinle gel vakt-i seherde açılınca goncesi
Der ki *Ömer* şöyle kim sermest eder insânı gül

— 382 —

Hâlime lâyık, sezâ bir nevcivân ister gönül
Kokmağa gül gibi bir nevreste cân ister gönül
Kendi pürdür ma'rifette âlemin rindânıdır
Anın içün kameti serv-i revân ister gönül

Âşikâr etse kaçan ol nâzenin reftârını
Âşıkın alsa başından akl u fikri varını
İstemez gayrı gönül bu âlemin dildârını
Hâsılı bir misli yok tâze civan ister gönül

Mâil oldum çekmege ben yâr içün ol mihneti
Olmasa gayr ile ammâ ol perînin ülfeti
Gördüğüm mehpâreye etmez bu gönlüm rağbeti
Hemnişîn olmaklığa bir kahramân ister gönül

Hâlimi arzeyledikte gamzesi mestâneye
Hâlime rahmedüp in'am eylese dîvaneye
Bî tekellüf gâhice da'vet edüp gamhâneye
Hoş tekellüm etmeğe gonca dehân ister gönül

Kimse bakmaz bu *Ömer* Bîçârenin elkabına
Remzile eyler temâşa eylese mehtâbına
Âşikâre âşinalık eylemiş ahbâbına
Gizlice sevmek içün bir nevcivân ister gönül

— 383 —

Gel haberdâr ol kamû ahvâl-i âlemden gönül
Gafil olma ibret al Havvâ vü Âdem'den gönül
Cümle mahlûkat ecel câmın içer bî ihtilâf
Kimse kurtulmaz cihanda ye's ü mâtemden gönül

Dehr içinde Hızr veş içsen eğer âb-ı hayât
Derd-i mevte çârecû olsan bulunmaz hiç necât
Bu fenâda zahm-ı tîr-i mevt ile eyler vefât
Böyle takdîr eyledi Hak mâtekaddemden gönül

Bu cihana her gelen sâhibkırân oldu helâk
Bî aded şâh ü gedâ pîr ü civân oldu helâk
Mevt elinden niçe yüz bin kahramân oldu helâk
Hissemend ol kıssa-i Zâloğlu Rüstem'den gönül

Der ki *Ömer* çâre yok tenler türâb olsa gerek
Yıkılup dağlar harâb ender harâb olsa gerek
Halka bir bir Hak divânında hisâb olsa gerek
Gafil olma rûz-i mahşerde cehennemden gönül

— 384 —

Her birine bir bakan dildârı neylersin gönül
Seni hicrâna yakan dildârı neylersin gönül

Bir güzel sev ki vefâlar eylesün dâim sana
Her zaman hâtır yıkan dildârı neylersin gönül

Sormadın bîçârenin hiç hâtır-ı nâşâdını
Yâ aceb mi pâreler bu ömrümün bünyâdını
Sen derûnî âşık iken gayrıların adını
Yanına sık sık çıkan dildârı neylersin gönül

Kangı dilber meylederse sen gibi âzâdeye
Cân ü dilden kıl mahabbet ol derûnî sâdeye
Kendini teslim edüp bend olma her üftâdeye
Su gibi yer yer akan dildârı neylersin gönül

Bu *Ömer* kılmaktadır kim âh ile efganları
Aklı olan hiç sever mi rahmi yok cânanları
Yanılup ta gâhi gâhi ettiği ihsanları
Başına bir bir kakan dildârı neylersin gönül

— 385 —

Gittim ey rûh-i revânım zâra mı düşsün gönül
Kâr u kisbinden geçüb âvâre mi düşsün gönül
Hasretile ben garîbi gel koyup gitme deyu
Hâkipâye yüz sürüp yalvara mı düşsün gönül

Akl ü fikrim çün gidüp hemrâh olursam şâh ile
Gönlümü şâhım sana ısmarladım Allah ile
Yâ seni aldıkça feryâd ü figanım âh ile
Döğünüp taşlar ile yollara mı düşsün gönül

Dâg çeksem sîneme hecrin ferâmûş eylesem
Eylesem çâk-i girîban dembedem cûşeylesem
Lâ'l-i nâbın hâlile kim bâdeler nûşeylesem
Mest olup çün gûşe-i hammâra mı düşsün gönül

Nâm ile *Adlî* demişler şol *Ömer* üftâdene
Dağ u taşlar hâil olmaz bil Ömer üftâdene
Pâdişâhım bir nasîhat kıl Ömer üftânene
Soyunup üryân olup dağlara mı düşsün gönül

M

— 386 —

Ey perî ettklerin çoktur bana ben söylemem
Razıyım her ne edersen sen bana ben söylemem
Bir el ile al rakîbi bir el ile al beni
Şânına her ne düşerse et şehâ ben söylemem

Hep senin aşkın çeken yâ ben gibi âşık mıdır
Emrine bin cân ile râm bende-i sâdık mıdır
Kendin insâf eyle cânım bendene lâyık mıdır
Her azamı lokma lokma et dilâ ben söylemem

Derdliyim bu derdime derman kılan yoktur tabîb
Kim bu derdim ola yeğdir kim bana olmaz nasîb
Sevdiğim söyleşme mümkin mi seninle ben garîb
Gele hakkından senin ancak Hudâ ben söylemem

Kasdı şimdi cânadır ol gamze-i hunhârenin
Hâtırın sormağa gelmez bu dil-i âvârenin
Vaslın arzû eyleyen *Âşık Ömer* bîçârenin
Sen bilürsün yâ ne hâcet Mustafâ'dır söylemem

— 387 —

Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna şem'
Çok hüner göstermek ister maclis-i rindâna şem'
Devr elinden çektiği âlâme istifsâr içün
Haylice yandı yakıldı dün gece yârâna şem'

Ne kadar perler yanup şevk ile olsa âfitâb
Başıma mikraz-ı gamdan irişür zahm-i itâb
Subha dek işler derûnumda fitîl-i ıztırâb
Yüreği yağın eridir âteş-i sûzâna şem'

Aslı dörttür çâr unsurdan mürekkeb bir şecer
Hâsıl oldu başına rûh-i hidâyet virdi fer
Reşk eder şevk-ı şuâın göricek şems ü kamer
Dîdesin dikmiş göke tesbîh okur Sübhâne şem'

Per yakar âşıkları gâhî olurlar derkenar
Susamış gelmiş su ister sanur içenler kanar
İhtiyârı elde yok başında âteşler yanar
Hoş bakar pervânenin hâline yane yane şem'

Lâcerem *Âşık Ömer* bunun da bir ahvâli var
Kime zulm etmiş aceb bilmem bu çarh-ı hîlekâr
Bir nefes dinlenmeyüp yanar yakılır kârızâr
Ahıdır göz yaşların yağmur gibi ammâ ne şem'

— 388 —

Bülbül oldum gül yanında hâra minnet etmezem
Şem'ine pervâneyim ben nâra minnet etmezem
Bîvefânın sitemin çekmeğe yoktur tâkatim
Âşıka cevreyleyen dildâra minnet etmezem

Lûtfu ile bir inâyet kıla ol Bârî Hudâ
Hâl müşkil oldu gayet arzedemem ben gedâ
Çeşm-i mesti uğruna ben başımı kıldım fedâ
Mansur'um meydâna geldim dâra minnet etmezem

Bir haber ver bana yârımdan eyâ bâd-i sabâ
Eyledi bu-aşk vücûdum mülkünü cümle hebâ

Birdürür yanımda hil'at birdürür köhne abâ
Fâriğım geçtim cihandan vara minnet etmezem

Der ki *Ömer* yâ İlahî bir aceb girdabdeyim
Arzıhâli dinlerim yok her seher feryaddeyim
Düşmüşüm ben hâkipâye daima minnetteyim
Öldür imdi kend-elimle[1] câna minnet etmezem

— 389 —

Dilberâ işimi zâr etmek neden ben neyledim
Başıma dünyâyı dar etmek neden ben neyledim
Senin ile lâtekellüf geçinirken bir zaman
Şimdi aşnalığa âr etmek neden ben neyledim

Gâhice bu derdimendin ismini yâdeylesen
Bu harâbe gönlümü lûtfunla âbâd eylesen
Yalvarır idim benim hâtırcıgım şâdeylesen
Tâ bu denlu cevri kâretmek neden ben neyledim

Ben sanurdum leblerindir hasteye dâr-ü-şifâ
Düşeli aşkına cânâ sürmedim bir dem sefâ
Çünki rahmetmeyicektin hey cefâkâr bîvefâ
Yâ benim gönlüm şikâr etmek neden ben neyledim

Ey cenânım tâ ezelden sana oldum mübtelâ
Kimsenin başına gelmesin mahabbet bir belâ
Ben senin sâdık kulunken yoluna ey dilrübâ
Rakibi kendine yâr etmek neden ben neyledim

Bu gönül pervâne veş yanmakta aşkın nârına
Bir gül içün andelîbin bak fiğan ü zârına

[1] Kendi elinle .

Bu *Ömer* müştâk olaldan hüsnünün gülzârına
Bî vefâ yerimi hâk etmek neden ben neyledim

— 390 —

İl beni diller deyu eğnim abâ pûş eyledim
Çarh-ı gerdundan müzeyyen câm-ı mey nûş eyledim
Bulmadım bir medhim eyler çok sena gûş eyledim
Zemmeder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

Cevr-i dilber bir yanadan tan'-ı âlem bir yana
Yalınız düşmen değil dostum bile düşmen bana
Hâlime rahmeyleyüp kimse demez noldu sana
Zemmeder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

Ağlamaktan rûz ü şeb çeşmim yaşı döndü sele
Ben bu derdden ağlamazdım ettiğim olsa hele
Şöyle bir şây oldu ismim söylenür dilden dile
Zanneder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

Yâ İlâhî sen bilürsün bu *Ömer'* in hâlini
Hürmetinle yarlıgagıl bu günehkâr kulunu
Ol Habîb' in hürmetiyçün kes bu halkın dilini
Ta'n eder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

— 391 —

Düşmüşüm bir olmadık da'vâya haddim bilmedim
Başım uğrattım kuru gavgaya haddim bilmedim
Ey dilâ ben şu fenâda cümleden a'lâ iken
Âşık oldum ol şeḥ-i şeydâya haddim bilmedim

Tâ ezelden ben beni böyle bilürdüm âşikâr
Her lebi şîrinlerin Ferhâd'ı vardır sadhezâr

Kâkülünün her muyinde niçe bin Mecnûnu var
Tâlib oldum sen melek sîmâya haddim bilmedim

Der ki *Ömer* gör benim bu hemdem ü hemrâzımı
Gafilen uçurdum eyvah ol hümâ pervâzımı
Saydı mümkim olmayan şikâre saldım bâzımı
Dâne döktüm gökteki hümâya haddim bilmedim

— 392 —

Ey perî kaddin gibi bir serv-i bâlâ görmedim
Ruhlerin şem'i gibi ben bir şeb ârâ görmedim
Hak Taâlâ nûra gark etmiş cemâl-i pâkini
Ben senin gibi perî peyker dilârâ görmedim

Dinleyip gezdim serâpâ bülbül-i şeydâları
Cümle seyrettim cihanda dilber-i ra'nâları
Komadım hiç bir sadef hep aradım deryâları
Cism-i pâkine mübeddel dürr-i yektâ görmedim

Aşkın ile âh ederim sîneme dağlar yakup
Serteser ettim cihânı boynuma zencir takup
On sekiz bin âlemi geşt eyledim mumlar ykup
Hüsn içinde sencileyin nahl-i bâla görmedim

Bir gümüş servi gören sanur ki kadd ü kametin
İbret ile kıl temâşâ gör bu zîbâ tal'atın
Bu gönül bir mehlikadır sevdiğim bil kıymetin
Her gören Mecnûn olur ben böyle Leylâ görmedim

Devr-i Âdem'den beri kim gördü böyle mehlika
Gelmemiştir bu cihâna böyle âfet pür cefâ
Ey *Ömer* seyreyledim dünyâyı ben Kaftan
Böyle bir kâkülleri hâlâ mutarrâ görmedim

— 393 —

Çok zamandır intizârım kaşı yayı görmedim
Yerde midir gökte midir ol hümâyı görmedim
Gül gibi bilmem kimin gamhânesin pür nûr eder
Sesilmez şems ü kamerden hüsnü ayı görmedim

Gözüme dünyâ görünmez şimdi gönlüm gamdedir
Ol melek sîmâ güzel bilmem ki şimdi kandedir
Hiç değil ağyâr ile zevk u sefâ demlerdedir
Bakışı bin kan eder çeşmi elâyı görmedim

Böyle bir mahbûb dilber medhederim hasbeten
Gördü gözüm düştü gönlüm sevdi cânım hikmeten
Günde bin kez nâz ile bâd-i sabâya nisbeten
Salınup bin nâz ile ol dilrübâyı görmedim

Bu zamâne dilberinin her birinde yok vefâ
İşte dilber ana derler âşıka etmez cefâ
Çok güzel seyrettim ammâ der ki *Âşık Ömer*'e
Böyle bir çeşmi müzeyyen dilrübâyı görmedim

— 394 —

Azm-i yâr edüp makam-ı yâra geldim görmedim
Dili bülbül gözleri sahhâre geldim görmedim
Yâ İlâhî bu ne aşktır başıma geldi benim
Beni bu derde salan dildâre geldim görmedim

Seyr içün bâğ-ı hayâli eyledim geşt ü güzâr
Gerçi kim dünyâda gördüm hubâları ben sadhezâr
Bulmadım hüsnüne hemtâ ey melek sîmâlı yâr
Anın içün yüz sürüp dîvâne geldim görmedim

Emr-i Hak'tır eyleme bu bendene cevr ü cefâ
Lâyık-ı insaf değildir etmek ağyâra vefâ
Çeşmi âhû saçı sünbül kaşları kavs-i kazâ
Vaslına yol bulmağa bir şara geldim görmedim

Gönlümü sevdâ-yi aşkın eyledi zencîr bend
Bendesiyim yârimin boynuma taktı bir kemend
Nice bir yâd eylesün *Âşık Ömer* kim derdimend
Derdli çeşmim hastadır dermâna geldim görmedim

— 395 —

Ey dirîğa bivefâ dildârı çoktan görmedim
Merhametsiz pür cefâ dildârı çoktan görmedim
Ol cihet envârını bir vechile göstermedin
Ne hayâl oldu aceb ki yârı çoktan görmedim

Ben dahi Mecnun gibi sahrâlara düştüm bugün
Ol saçı Leylâ içün sahrâlara düştüm bügün
Bilmezem hiç ne aceb ferdâlara düştüm bugün
Ol yüzü mah tal'atı hünkârı çoktan görmedim

Günbegün arttı figanım derdimin dermânı yok
Kande gitti ol melâhat mülkünün sultânı yok
Cevri çok ammâ o şûhun bir dahi ihsânı yok
Gönlümü sûzân eden ol nârı çoktan görmedim

Ferhad'ım Şirin yolunda dağı delmek niyyetim
Çâh-ı mihnette geçüp ol yârı görmek niyyetim
Terk edüp ârı heman meydâna girmek niyyetim
Hiç karârım yok perî ruhsârı çoktan görmedim

Ey perî bu kemterini şâd ü dilşâd eylesem
Bu divâne gönlümü lûtfile âbâd eylesen

Ya ne var bn *Ömer*'in hâtırcığın şâd eylesen
Yanağı gül ruhleri gülzârı çoktan görmedim

—396—

Râh-i aşka gel de kıl bir çâre İbrâhimciğim
Kalb-i mahzûnum sevinsin bâri İbrâhimciğim
İller ile îş ü işret dem idersin her zaman
Kıl hazer meyleyleme ağyâra İbrâhimciğim

Bâri gel insâfa fikr edüp düşün ey gonce fem
Gör bana ettiklerin kalur mu yâ cevr ü sitem
Sen edersin gayrılarla ayşü işret dembedem
Rûz ü şeb yanmaktayım bir nâra İbrâhimciğim

Niçe bir dem ağladırsın ey perî sûret beni
Tâ giceler subholunca eylemez râhat beni
Yâ neler çektim elinden biricik söylet beni
Binden artıktır sinemde yâre İbrâhimcığım

Hüsnüne mağrûr olup gel olma şâhım dilşiken
Sanma bâkî kalur ettiğin cevir yanına sen
Çok melek sîmâ güzel seyreyledim âlemde ben
Bulmadım sen gibi bir mehpâre İbrâhimciğim

Der ki *Ömer* alma âhım ey yüzü mestim benim
Hah bilür yok dergehine gelmeğe kasdım benim
Hak budur gözler nişânım doğrudur şastım benim
Gel inanmazsan derûnum ara İbrâhimciğim

— 397 —

Medhederdim bir melek sîmâlı olsa sevdiğim
Âşık-ı bîçârenin öz mâli olsa sevdiğim

Yüz görüp öpülmedik koçulmadık yırtılmadık
Dest-i nâdan değmedik bir hâli olsa sevdiğim

İstemem hûb-i cihân olsa gerekmez istemem
İstemem kaşı kemân olsa gerekmez istemem
Fitne-i âhır zamân olsa gerekmez istemem
Yâ deli yâhud biraz sevdâyi olsa sevdiğim

Bir cenâna mübtelâyım halleri makbul değil
Ehl-i irfan meclisinde her işi makbul değil
Rûmeli dilberleri pürnûr olur makbul değil
Şehr-i İstanbul'lu yâ Bursalı olsa sevdiğim

Ey *Ömer* sevdiceğim ma'nîde ben âzürdeyim
Hem mülehham hem mücessem hem biraz fersûdesiyim
Ebu Bekir Ömer Osman olmaz ise bir isim
Çâriyâr isminde bâri Ali olsa sevdiğim

— **398** —

Eyledim senden sana feryâd ü zârı sevdiğim
Ağlamaktır ben garîbin eski kârı sevdiğim
Yâ ne var kılsan terahhumla nazar bu hâlime
Almasan olmaz mı böyle inkisârı sevdiğim

Yâr olan dildâr odur ki âşıka imdâd eder
Bîvefâ olan güzeller âşıkını yâd eder
Her kime sorsam seni ağlar elinden dâd eder
Zulmile verdim cihâna iştihârı sevdiğim

Âkıbet baştan çıkardılar o cânım pâresin
Sormaz oldu kanlı zâlim haste-i bîçâresin
Yüzüne ursa rakîbin gâhî yüzü karesin
Öldüğüme gam yemezdim hele bâri sevdiğim

Hiç revâ mı hemdem olmak gonca leler behâril
Kail olmam sevdiğim görsem seni ağyâr ile
Korkarım *Âşık Ömer* bu gayret ile âr ile
Âkıbet bir gün eder terk-i diyârı sevdiğim

— 399 —

Oldu dil üftâdesi sen nevcivânın sevdiğim
Aldı aklım âkıbet tûtî lisânın sevdiğim
Bendeni ferdâya salmış şânına lâyık mıdır
Yâ benimle böyle mi ahd ü emânın sevdiğim

Aldayup âvâre gönlüm yâ niçün aldın benim
Tatlı diller döküp evvel yüzüme güldün benim
Yâr olup ağyâra âhır bağrımı deldin benim
Böyle imiş hubların bildim zamânın sevdigim

Vuslâtınla şâd olup gönlüm sezerdi bir zaman
Şimdi ye's ü mâtem ile eylerim âh ü figan
Andına ikrârına dilberlerin olmaz inan
Hep bilindi âşikâr oldu yalanın sevdiğim

Gör beni hayretle koydun dilberâ yakmaz mısın
Kalbi Beytullah değil mi âşıkın bakmaz mısın
Nice terkettin beni sen Tanrı'dan korkmaz mısın
Yok mudur göğsünde bir zerre imânın sevdiğim

Derd-i aşkınla bilürsün oldu bu dil mübtelâ
Yâ niçün benden cüdâsın yâde oldun âşinâ
Ben bilirüm *Ömer*'e sen bîvefâsın bîvefâ
Kimseden sormam senin yahşi yamanın sevdiğim

— 400 —

Sen de bir gün ben gibi âşık olasın sevdiğim
Hep bana ettiklerin yer yer bulasın sevdiğim

Gülsitân-ı hüsnüne bâd-i hazâna uğradup
Bir açılmış gül gibi âhır solasın sevdiğim

Uyma ağyâra anınla bir yere gitme deyu
Âşıkın varken rakîbin ahdini gütme deyu
Cânıma kâretti lûtf et bana cevretme deyu
Sevdiğim mehpâreye minnet kılasın sevdiğim

Her yerin dâğ ile yaksun sîne-i pür yârenin
Sen birinden zâr iken ol binin açsun yârenin
Âh edüp her dem elinden ol gözü sahhârenin
Bunca derd-i aşk u mihnetle dolasın sevdiğim

Kimse hiç mâni' değildir var safâ eyle safâ
Kimler öğretti sana kim sen cefâ eyle bana
Yâ cefâdan fâriğ ol gel yâ vefâ eyle dilâ
Yâ sana ben mi dedim gönlüm alasın sevdiğim

Diyesin hayfâ yazıklar bulmadım ol serveri
Âşık-ı sâdık verirdi uğruna cân ü seri
Âşıkım kande deyu bir vakt ola kim *Ömer*'i
Arayasın bulmayup âciz kalasın sevdiğim

— 401 —

Kendim aşka müptelâ ettim seninçün sevdiğim
Her ne ettim ben bana ettim seninçün sevdiğim
Yoluna ölmekliğe ben râzı oldum bilmedin
Cân ile başım fedâ ettim seninçün sevdiğim

Ey tabîbim ben visâlin eyler iken ârzû
Gözüme karşu lebini bûs eder gördüm adû
Pâdişâh-ı âleme etmiş değilken serfürû
Çok adûya merhabâ ettim seninçün sevdiğim

İhtirâz eyler iken her vechile mestâneden
Kimse incinmiş değilken bu dil-i dîvâneden
Zühd ü takvâ ile fark olmaz iken dürdâneden
Dilde nâmım eşkıyâ ettim seninçün sevdiğim

Râhate düşmek murâd ettim iriştim mihnete
Ey *Ömer* cismimi yandırdı bu nâr-ı firkate
Bir iki üç senedir düştüm diyâr-ı gurbete
Âkıbet terk-i vatan ettim seninçün sevdiğim

— 402 —

Derd-i aşkı cümle râm ettim seninçün sevdiğim
Çeşmime hâbı harâm ettim seninçün sevdiğim
Hazret-i Ya'kub misâli ey şehâ Yûsuf cemâl
Beyt-i ahzânı makam ettim seninçün sevdiğim

Nây ile perverde-i bâğ-ı cinânımsın benim
Bu dil-i firdevste hem rûh-i revânımsın benim
Ârzû-yi hâtırım maksûd-ı cânımsın benim
Gayrıdan kat'-ı merâm ettim seninçün sevdiğim

Olmuş iken mekteb-i irfanda ben sâhib fünun
Eyledi çeşmin bana mekr ile bin sihr ü füsun
Âkıbet sicn-i belâda eyledim tekmil cünun
Ders-i aşkı hep tamâm ettim seninçün sevdiğim

Haste-i hicrânınım tâb ü tevânım kalmadı
Öldürür cevrin beni âhır gümânım kalmadı
Der *Ömer* üftâde kim nâm ü nişânım kalmadı
Kendimi bî kadr ü nâm ettim seninçün sevdiğim

— 403 —

Hâkipâyin tûtiyâsı ey peri dünyâ değer
Firkatinle hasta çeşmime şifâdır sevdiğim

Mihnetinle çektiğim âlâmı bilmezsin hele
Hizmetinde geçen ömrüm hep hebâdır sevdiğim

Bendeni gözden bıraktın sen olnp ağyâra yâr
Korkarım ki bu elemde ederim terk-i diyâr
Serteser gezdim cihânı eyledim geşt ü güzâr
Görmedim sen gibi zâlim bîvefâdır sevdiğim

Aklımı cezbetti gamzen cânıma yetmek değil
Ne çatarsın kaşlarını kasdın incitmek değil
İzz ü nâzından murâdın iltifât etmek değil
Dâimâ ettiklerin cevr ü cefâdır sevdiğim

Olamaz *Âşık Ömer*bir dilber-i şîrin edâ
Leblerinden sordum ismin dedi ol kân-ı sehâ
Beş hurûf ile okunur evveli mim sonu yâ
Hiç değildir senin ismin Mustafâ'dır sevdiğim

— 404 —

On iki mahbûba gönlüm mübtelâdır sevdiğim
Tâzelikte her biri sâhib likadır sevdiğim
Bunları ismiyle resmiyle beyân etsem gerek
Dinle gel bir kez bu bir ibretnümâdır sevdiğim

Tahtıgâh-ı hüsne gayri Ahmed'im etti cülûs
Yûsuf'umdan eylediler ehl-i diller destbûs
Mahmud'um etmiş müzeyyen kendisin misl-i arûs
Bir keremkânı güzel ehl-i vefâdır sevdiğim

İzzet-i ayn-i cihân olmuş Hüseyn ile Hasen
Bekir'in güldür yanağı hub Ali'nin yâsemen
Ömer'i sevdim mahabbet eyleyüp Osmân'a ben
Ol sebebden yoluna canlar fedâdır sevdiğim

Düştü dil İsmâil'in lâ'l-i leb-i mercânına
Yok kusûr İbrahim'in bu tarz ile etvârına
Bu *Ömer*'in cân ü dilden râm olam fermânına
Sâdıkane bendesiyim Mustafâ'dır sevdiğim

— 405 —

Tarz ü etvârın senin bir yerde yoktur sevdiğim
Yürüyüşün değme bir dilberde yoktur sevdiğim
Nâz ile âşüfte kıldın ben dili şûrîdeni
Perakende oldu aklım serde yoktur sevdiğim

Nâz ü istiğnâ edüp üftâdeye densizlenür
Rûyine kılsam tebessüm gözde incu gizlenür
Ol keman ebrû hilâl çeşm-i siyahlar gözlenür
Tîğ-ı gamzen hey'eti hançerde yoktur sevdiğim

Pîr olursun sen de bil çağın geçer mahbûb iken
Kimse adın anmaz olur mahbub iken hûb iken
Gel konuşma nâdan ile şimdicek mahcûb iken
Ol rakîb-i bed likada perde yoktur sevdiğim

Sevdiğim aşk pazarında sat beni fayd-eyle[1] gel
Çünki sayyadsın dilârâ bu dili sayd eyle gel
Ben dahi benden olayım deftere kayd eyle gel
Belki bu *Âşık Ömer* defterde yoktur sevdiğim

— 406 —

Benim bâğ-ı letâfette gül-i handânım İbrâhim
Seninçündür benim bülbül gibi efganım İbrahim
Perişân eyledin aklım beni Mecnûn'a dönderdin
Nedir bu şîveler sende meded cânânım İbrâhim

[1] Fayde eyle yerine.

Ser i kûyind-olan[1] nâdan cemîsi cüdâ olsun
Demâdem destigîrin hazret-i Bârî Hudâ olsun
Yolunda cân ü başım cümle varım hep fedâ olsun
Nem istersen dirîğ etmem meh-i tâbânım İbrâhim

Nihâl-i servidir kaddin yanagın bir gül-i ahmer
Siyeh kâküllerin içün yanup yakılmada anber
Senin gavvâs-ı aşkında niçeler ser fedâ eyler
Benim bahr-i hakîkatte lebi mercânım İbrhâim

Bu çeşmim yaşını sular gibi çağlatma sultânım
Kemend-i hasret ile çeşmime bağlatma sultânım
Garîbindir *Ömer* cânâ yeter ağlatma sultânım
Müşerref kıl visâlinle aman sultânım İbrâhim

— 407 —

Yâ Hudâ sakla hatâdan bir cenâna mâlikim
Sâhib-i lûtf u kerem şâh-ı cihâna mâlikim
Lebleri yâkut-i ahmer kendi gevher kânıdır
Kameti serv-i semen ince miyâna mâlikim

Mâh yüzüne dağıdır kâkülünü sünbül gibi
Bağ-ı cennet içre bitmiş yanağı bir gül gibi
Nice feryâd etmeyeyim andelib bülbül gibi
Henüz açılmış dahi bir gülsitâna mâlikim

Ben nice vasfeyleyim kim şöyle bir hûrî sıfât
Hiç nedir bilmez cefâyı gör ne denlu pâk zât
Hüsnünü görünce hayrân oldu anın kâinât
Hublar içre kadri bâlâ âlişâna mâlikim

Doksan iki dedim ismin belki hûy ü hây olur
Korkarım ki keşfedince halk içinde şây olur

[1] Ser-i kûyinde olan yerine .

Bir kelâmın dinleyenin aklı birden zây olur
Der ki *Ömer* böyle bir şîrin zebâna mâlikim

— 408 —

Sen cemâli afitâba mâilim İbrâhimim
Ol sebebden meclisinde dâhilim İbrâhimim
Sîne sâf olmak murâdım sen melek sîmâ ile
Çâresin bulmaklığa yok âkılim İbrâhimim

Bir şedid ihrâka düştüm sen şehâ sultân içün
Bin bir ismi vird edindim bir gece mihmân içün
Komadın elden bu nâzı zerrece ihsân içün
Ettiğin şîveye hakka kailim İbrâhimim

Hâlimi arzetmeğe ben eyledim terk-i edeb
Her ne derdim var ise setreyledim kalbimde hep
Zâr ü sergerdânın oldum ağlarım her rûz ü şeb
Aşkına bel bağlamış bir sâilim İbrâhimim

Bâğ-ı hüsnünden *Ömer* diledi cüz'îce harâc
Sen bulursun sevdiğim bu derd ü efkâra ilâc
Câbecâ fursat bulup ol yâra eyler imtizâc
Bu kadar olsun safâna mâilim İbrâhimim

— 409 —

Bulmadım bir cezbeder remz-i cevâbımdan benim
Yandı âlem nâra rûz-i sînetâbımdan benim
Bulmadılar müşkilin bâb-ı kitâbımdan benim
Kaldılar âciz muhâsibler hisâbımdan benim

Yâ hevâ mıdır görüp dildâra dil bağladığım
Nâr-ı aslımdır ya sînem serteser dağladığım

Seyl-i âlâmdan mıdır sular gibi çağladığım
Ya bu kadar çektiğim zillet türâbımdan benim

İreli mülk-i vücûda nâr-ı firkattir gider
Muttasıldır dûd-i âhım arşa ser çekmiş gider
Ol sebebden başıma dehri şeb-i gam târ eder
Tuttu zulmet âlemi ebr-i sehâbımdan benim

Bildiler kim gussadan hâl-i diğer gûnum iyan
Geldiler hep bu araya seyredüp halk-ı cihan
Tuttular nabzım tefekkür ettiler hayli zaman
Olmadı kimse haberdâr ıztırâbımdan benim

Meclis-i mihnette kaldım ey *Ömer* tek başıma
Kimseler rahmeylemez gör şimdi çeşmim yaşına
Geceler tâ subha dek yârın eşiği taşına
Gözlerimden döktüğüm nemler hayâlimdir benim

— 410 —

Ey felek nedir murâdın dilpesendimden benim
Cüda kılmak mı ki kasdın sînebendimden benim
Ben anı kendime sultân eyler isem gam yemem
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

Hâsılı rûy-i zeminde ömrümün varı budur
Nûr-i çeşmim pâdişâh-ı dildir efkârım budur
Gâhi firkat gâhi vuslat âşıkın kârı budur
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

Andelibler mâil olur nâz eder gonce güle
Gâh niyaz gâh nâz eder güller de şeydâ bülbüle
Cevrederse bana eyler gayra meyl etmez hele
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

Yüz tutup dergâh-i Hak'ka bu *Ömer* eyler duâ
Âşıkın dönmez duâsı hiç hicâb olmaz ana
Muradım etsin müyesser dü cihanda ol Hudâ
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

— 411 —

Bir cenâna mübtelâyım âh ü zârım var benim
Gice gündüz vuslatına intizârım var benim
bendesin terkeyleyüp ağyâra yâr olmak diler
Cevr ü istiğnâsı çok hercâyi yârım var benim

Bu zamâne dilberinden sanmanız olur vefâ
Salınup bîgânelerle âşıka eyler cefâ
Yok güzellerde hakîkat söylenür kaftan kafa
Ben seni terkedemem ırz ile ârım var benim

Gâhi gâhî rahmedüp lûtfile eyler iltifât
Sanasın bu mürde cismime verir tâze hayât
Vakt olur kim yüz çevirüp oluyor Nemrut sıfât
Yanarım pervâne veş şem'inde nârım var benim

Aşk gümânın çekmeyenler âşıka ta'n etmede
Bâki sanma hüsnünü günden güne hâr etmede
Ey *Ömer* mahşer yakındır bunda gelen gitmede
Hakkımı hakkeyledim Perverdigârım var benim

— 412 —

İki gözlerimden akan kan ile nemdir benim
Bir güzelin bendesiyim o demiş nemdir benim
Hâlimi arz etmeğe ben yârı tenhâ bulamam
Ol sebeb nûş eylediğim câm ile gamdır benim

Ben bu câmı nûş edersem işim âh ü zâr olur
Çevrilür dünyâ başıma âkıbet zindân olur
Her kime cânım dedimse eller ile yâr olur
Tâli'im yoktur ezelden yıldızım kemdir benim

Hiç bir âşık var mı bulmuş bu fenânın dâdını
Dağlara sorun ne çekmiş Şîrin'in Ferhâd'ını
Şu cihanda aşk komuşlar bir belânın adını
Gülmedim aşka düşeli çektiğim gamdır benim

Sen ne hercâi imişsin aklım aldın fendile
Lâyık olur mu cefâ kılmak şu ben derdmendine
Der ki *Ömer* var da söylen sevgilimin kendine
Saklamaz ol doğru söyler sevdiğim birdir benim

— 413 —

Şehr içinde şâh-ı hûbânım M hemmet'tir benim
Bu unulmaz derde dermânım Mehemmet'tir benlm
Eylerim feryâd ü zâri her seher bülbül gibi
Gülşen içre verd-i handânım Mehemmet'tir benim

Gönlümü saydetti tâze zülfünü kıldı kemend
Benden ayru ârzûlar vuslatın bin derdimend
Hüsn içinde İbn-i Ya'kub Hazret-i Yûsuf menend
Şehr içinde dehre sultânım Mehemmet'tir benim

Kaşları yay ruhleri ter gözleri mestânedir
Niçeler aşk ile sergerdân olup dîvânedir
Halk içinde âşinâmız sanki hep bîgânedir
Gönlüm eğlencesi cânânım Mehemmet'tir benim

Hak Taâlâ kılmış anı âşık-ı âlî himem
Görmemişler mislini anın ne Rûmî ne Acem

Cümle hûbânı cihanda verseler de istemem
Cennet içre hûr u gılmânım Mehemmet'tir benim

Çarh-ı kecrevde bulunmaz böyle bir şîrin edâ
Şem'-i ruhsârı bütün bu âleme vermiş ziyâ
Görmedim *Âşık Ömer* olalı böyle dilrübâ
Cismim içinde olan cânım Mememmet'tir benim

— 414 —

Bendeyim bir dilbarin ahdın amânın beklerim
Tıfl iken meftûnuyum hubluk zamânın beklerim
Ağlarım her gece gündüz gülşen-i kûyinde ben
Andelîbim bir gülün gonca dehânın beklerim

Âsitânından çıkar bin nâz ile reftâr eder
Vech-i pâkin görmesem bir lâhze kalbim nâr eder
Her kaçan ol mürg-i tûtî veş bana güftâr eder
Kendimi hâmûş edüp şîrin zebânım beklerim

Yâ aceb mi ömrümü hep râhına kıldım telef
Bir dür-i yektâya benzer kim dekayıktır selef
Tîr-i müjgânı için bu sînemi kıldım hedef
Mehcebînimdir anın ebrû kemânın beklerim

Ey *Ömer* sıdkile ben ol dilberin hayrânıyım
Kâ'be-i kûyinde katletsin beni kurbânıyım
Çeşmim asla hâba varmaz rûz ü şeb pasbânıyım
Geceler tâ subha dek gündüz dükânın beklerim

— 415 —

Ey felek ben Mecnun'um Leylâ'yı gözler gözlerim
Ol perî peyker melek sîmâyı gözler gözlerim

Ben mahabbet bahrine saldım gönül zevrakını
Rûzigâr elvermedi eyyâmı gözler gözlerim

Gülşen-i âlemde ol serv-i revânım var iken
Gayre hiç bakmak olur mu tende cânım var iken
Gönlümün tahtındaki ol nevcivânım var iken
Mâl ü mülkü devlet-i dünyâyı gözler gözlerim

Leb urup hicran meyin içtim bugün derdim yeğin
Ağlayup gözyaşımı saçtım bugün derdim yeğin
Dôstumdan ben cüda düştüm bugün derdim yeğin
Sâkıyâ doldur bugün sun câmı gözler gözlerim

Bilmezem ki bana efsûn eylemiştir ol perî
El yuyup cân ü teninden yoluna verdim seri
Der ki bu *Ömer* kulun hayretteyim çoktan beri
Teşneyim dîdârına ol dostu gözler gözlerim

— **416** —

Dağlardır meskenim sahrâyı gözler gözlerim
Gör ne Mecnûn'um reh-i Leylâ'yı gözler gözlerim
Dilrübâlar çok dahi âlemde makbûlüm değil
Ol güzeller şâhı bîhemtâyı gözler gözlerim

Ahdine ikrârına durmayıcı ol bîvefâ
Vaslın ikrar eylemişti kılmadı ahde vefâ
Bilmezem yâ Rab kaçan yüz gösterir ol mehlika
Haftalar geçti görünmez ayı gözler gözlerim

Sâdıkane âşık isen kibri gönülden gider
Dilde tâ kim kalmaya gerd-i küdûretten eser
Bir kelâmı mürde-i sad sâleyi ihyâ eder
Lebleri mu'ciz dem-i Îsâ'yı gözler gözlerim

Bu fenâ bezminde bir dem iktidâr etmez gönül
Büsbütün dünyayı versen ihtiyâr etmez gönül
Rûz ü şeb durmaz yeter bir dem karâr etmez gönül
Âsitân-ı *Hazret-i Monla*'yı gözler gözlerim

Etme ey *Âşık Ömer* sevdâ-yi dildâra heves
Koymadı bir dem elinden dâmenin feryâd res
İsm ü resmi dilberin gitmez dilimden bir nefes
Mîm ü sâd u tâ vu fâ vü yâyı[1] gözler gözlerim

— 417 —

Ölürüm gayret ile nâdâna yoktur minnetim
Dünye içün kimseye bir dane yoktur minnetim
Nutka gelince lisânım dürlü cevherler saçar
Çün cevâhir kânıyım mercâna yoktur minnetim

Bülbül-i şûrîdeyiz biz her seherde yâr ile
Bu cihan halkı efendim her biri bir yâr ile
Gayrı metâ bize olmaz vuslatı dildâr ile
Ben metâım yükledim kervâna yoktur minnetim

Kuşça cânım îd-i vaslın kuludur kurbânıdır
El yanağında zülüfler kâkülün reyhânıdır
Bir efendim var benim kim cümlenin sultânıdır
Mısr içinde Yûsuf-i Ken'ân'a yoktur minnetim

Der ki gerekmez *Ömer* kim bu fenâ dünyâ bana
Soyunup derviş misâli giyeyim köhne abâ
Dünyede bir amel işle gitmesün ömrün hebâ
Beni yoktan var edenden gayre yoktur minnetim

[1] Mustafa

— 418 —

Cây-i mihnetten göçüp gülşâna varmak nlyyetim
Hayliden bizimdir ol kâşâna varmak niyyetim
Bülbül-i nâlânınım efgana varmak niyyetim
Bir ziyâretçün gül-i handâna varmak niyyetim

Birisinin firkatinden olmuşum zâr ü hazin
Ne hayâl oldu görünmez gözüme ol nâzenin
Gece gündüz hecr ile çektiğimiz âh ü enin
Hasreti kâr eylemiştir câna varmak niyyetim

Gül ruhun fikreyledikçe olur aklım çâk çâk
Bilmezem ki dili miskîne anın gelmez mi bâk
Lûtf ile mesrûr eder yâ cevrile eyler helâk
Cân ü başa kalmadan cânâna varmak niyyetim

Sûretâ Mecnûn'a döndüm ağlarım leyl ü nehâr
Ey sabâ ol saçı Leylâ'ya selâm et yürü var
İntizarım vaslına el vermez ise rûzigâr
Yüz sürüp pâyine yârın yana varmak niyyetim

Ey *Ömer* nâm-ı dil-i nâşâdı Ferhâd eyleyüp
Ol leb-i şîrîn içün bir nâme îcâd eyleyüp
Sîne üryan yalın ayak dâd ü feryâd eyleyüp
Başıma âteş yakup dîvâna varmak niyyetim

— 419 —

Bunca derdim var benim bir çâre bilmem neyleyim
Yâr bakmaz hâlime ben sarabilmem neyleyim
Derdimi sordum tabîbe dedi etmektir ilâç
Olmadı bîçâre ben aâzâra bilmem neyleyim

Îd-i vaslın dilberin fikr-i serencâm eylesem
Mümkin olsa yârı tenhâ sohbet-i câm eylesem
Kâ'be-i kûyin tavâf etmeğe ikdâm eylesem
Pâyidâr olmaz ayağım dâra bilmem neyleyim

Bu cihân içre ne ağyârım ne yârım var benim
İki günlük ömr içün ne kâr ü zârım var benim
Ne bir an bir lâhza bir yerde karârım var benim
Her cihetten olmuşum âvâre bilmem neyleyim

Nüh siper iken bu sînem sahnı dört kat ey peri
Dembedem anı güzergâh etti aşkın hançeri
Çeşmim oldu kırk sekiz pâre çıkardı her biri
Yılda üç yüz altmış altı pâre bilmem neyleyim

Mâil oldum ey *Ömer* bir kameti tûbâya ben
Zerre kadar i'tibâr etmem zen-i dünyâya ben
Hamdülillâh kim iriştim nüsha-i kübrâya ben
Yârı teshîr eyledim ağyâra bilmem neyledim

— 420 —

Ârifim âzâde tab'ım zîruhum eflâkiyim
Rehnümâmız nûr-i akdem bende-i Levlâkiyim
Mahremiyim câm-ı aşkın mey değil mest eyleyen
Sanma ey zâhid bu bezmin her cihet gamnâkiyim

Şu'lelendi fenn-i şi'rim her nişânımla benim
Değme necm olmaz berâber kehkeşânımla benim
Ehl-i aşkım dîde-i gevher feşânımla benim
Sikkeyi mermerde tahrîr eyleyen hakkâkiyim

Hâliyâ bu remz-i ilmin çün benim İskenderi
Kimi Kâşif geçinür dehrin kimisi Anterî

İşte meydan merdlik da'vâ eden gelsin beri
Geştgîr i nazm-ı şi'rim çâbük ü çâlâkiyim

Ey *Ömer* çün oldu Tâhâ vü cünun âbâdımız
Vasfa gelmez bir muazzam sırr-ı Hak üstâdımız
Çâr unsur şeş cihet tâkrîrin eder adımız
Bâdiyim hem nâriyim hem âbiyim hem hâkiyim

— 421 —

Bizi yoktan var eden Sübhân'ı ben bilmez miyim
Hem Ebû Bekr ü Ömer Osmân'ı ben bilmez miyim
Evveli Âdem Safiyyullah değil mi aslımız
Mezhebimdir Hazret-i Nu'mân'ı ben bilmez miyim

Cümle nâsı bir avuç hakten yarattı Yaradan
Hazret-i İbrâhim'e gör âteşi gülzâr eden
Hak Taâlâ cümlemiz halk eyledi dört pâreden
Cümlenin ma'lûmu ol sultânı ben bilmez miyim

Fahr-i âlem hak resuldür dü cihânın serveri
Hazret-i Hamza değil mi âlemin gerçek eri
Hazret-i Ali'yi gör kim erlerin şîr-i neri
Ol Şir-i Yezdan olan Arslan'ı ben bilmez miyim

İmam Hasen hem Hüseyin Kerbelâ'da oldu şehid(?)
Hacı Bektaş'ı ziyâret edeler her mâh u îd
Âdeme cennetten iğvâ verüp oldu nâümîd
Bunca nâsı azdıran Şeytân'ı ben bilmez miyim

Der *Ömer* bûy-i Kelîmullâh'a gelürdü hitab
Âlemi nurla münevver kılur idi âftâb
Biri İncil biri Tevrat biri Zebur dört kitab
Hak Muhammed'e inen Furkan'ı ben bilmez miyim

— 422 —

Geçti gurbette günüm Rahmân'ım andım ağladım
Derdime em bulmadım Nu'mân'ım andım ağladım
Cân ü dil arzûlar oldu yâr ile yârânımı
Vâsıl olmaklığa yok imkânım andım ağladım

Ey dirîga menzilim Yûsuf gibi çâh eyledim
Bu gönül Yâ'kub'unu derd ile seyyâh eyledim
Şerve baktım sâye düştü gönlüme âh eyledim
Seyre çıhtım sohbet-i yârânım andım ağladım

Kıldığı dem ol güzel bin nâz ile arz-ı cemâl
Gitti sabrım rûberû ol yâra ettim arzıhâl
Ben vefâsın istedim kıldı cefâyı isticâl
Yâr ile evvel geçen seyrânım andım ağladım

Ey dirîğa tâli'imden yüz çevirdi rûzigâr
Bana mihnet hırkasın âhır giyürdü rûzigâr
Nâzenin ömrüm suhûletle geçirdi rûzigâr
Vâdi-i gamda giden kervânım andım ağladım

Şübhesiz *Âşık Ömer* firkatteyim her rûz ü şeb
Değmedik bir dem safâsına cihânın ne aceb
Çektiğim gavgaları fikre getürdüm cümle hep
Mihnet ü gamla geçen devrânım andım ağladım

— 423 —

Dâhi tâze tıfl iken huffâş imişsin anladım
Bir güzeller uğrusu kallâş imişsin anladım
Ey vefâsız sen beni hâk ile yeksân eyledin
Bîvefâ bir bağrı katı taş imişsin anladım

Sîneçâk kâkül perîşan gösterir endâmlar
Günde bin nâdân elinden sen alırsun kâmeler[1]
Alın al olmak içün giydin efendim câmeler
Niçe hoyratlar ile oynaş imişsin anladım

Hâsılı şeytansın asla insana yok dostluğun
Ülfetin nâdânedir irfâne yoktur dostldğun
Âşık-ı sâdıklara merdâne yoktur dostluğun
Âdemin nakşın alur nakkaş imişsin anladım

Der ki bu *Âsık Ömer* muhkem sanurdum ben seni
Dâstân-ı âleme sen fâş imişsin anladım

— 424 —

Âşıka edince kin ferzânedir mollacığım
Şüphesiz şehr içre ol bir dânedir mollacığım
Gelmemiş misli cihâna devr-i Âdem'den beri
Gevher-i lâle semen dürdânedir mollacığım

Şöyle kim bir nevcivandır âşıka eyler hitâb
Önü mektepten yanadır dâyesi tutmuş kitâb
Hâce önüne çöküp diz nâz ile eyler hicâb
Mah yüzünden dökülen ter dânedir mollacığım

Aşkın ile ey efendim kalmışım çâr ü naçâr
Yâ ne mümkin sırrını yadlara etmek âşikâr
Öyle bil ki ey efendim rûz ü şeb leyl ü nehar
Al yanağın sanki bir dürdânedir mollacığım

Aşkın ile ey *Ömer* bu aklım oldu serserî
Gelmemiş mislin cihâna gezmişim ben her yeri
Bedir olmuş aya benzer hub cemâlin ey perî
Âşıkında intizar gerdânedir mollacığım

[1] Câmeler yerine.

— 425 —

Bir haber ver ey sabâ neşler aceb ra'nâcığım
Hoş mudur nâhoş mudur yâ ol kamer sîmâcığım
Gam değildir ben garîb efkende çeksün mihneti
Tek heman âlemde sağ olsun benim anacığım

Bir perî peykerdir ol yavuz nazarlar irmesün
Sevdiğim ben mübtelâsın el ile bir görmesün
Hazret-i Bârî Hudâ eksikliğin göstermesün
Devlet ile bin yaşasın kameti bâlâcığım

Ağladım ol yâr içün doldu dü çeşmim kan ile
Sâdıkane ben anın meftûnuyum bin cân ile
Bağçe vü bâğ içre dâim zümre-i hûbân ile
Nâz ile seyrâna çıksun ol saçı leylâcığım

Ey gönül olsa eğer icrâ-yi lûtfu *Ömer*'in
Dağıdır serden gam-ı ferdâyı lûtfu *Ömer*'in
Belki bir gün hoş eder deryâ-yı lûtfun *Ömer*'in
Kandedir derse aceb mi ol benim lâlâcığım

— 426 —

Bir güzel sevdim meğer kân-ı mürüvvet sandığım
Semle âlûde imiş hayfâ ki ni'met sandığım
Tâlib-i vasl oldu def'-i gam idem deyu gönül
Arsa-i mihnet imiş künc-i saâdet sandığım

Gösterir semt-i vefâ geldikçe zâlim yanıma
Yüz verüp ol bana acımaz güler efganıma
Gel yeter ettin yeter cânâ eziyyet cânıma
Cevr-i bîhadmiş meğer mihr ü mahabbet sandığım

k-ı âlem cân ile şeydâ-yi zülf-i dilberin
nedendir bunca istiğnâsı zülf-i dilberin
umulmaz derd imiş sevdâ-yi zülf-i dilberin
eldi gördüm ben hele başıma devlet sandığım

ine ey *Ömer* felekten hiç sitem eksik değil
âriğ oldum cümleden yine elem eksik değil
Çekti el yardan gönülde yine gam eksik değil
Ey dirîğa bu mudur âlemde râhat sandığım

— 427 —

Ey perî hüsnüne hayrân olduğum mudur suçum
Rûz ü şeb aşkınla mihmân olduğum mudur suçum
Lûtfedüp gel söyle bildir neyledim cânâ sana
Hasretinle dîde giryân olduğum mudur suçum

Kim dedi sencileyin gelmiş güzel âlemde var
Hüsnünü gören kişi bîhûş olur aklı şaşar
Anın içün ben seni medhederim leyl ü nehar
Gevher-i nutk-i firâvan olduğum mudur suçum

Görmezisem gün yüzünü cân ü dil etmez karâr
Neyleyim sensiz bana dünyâ vü mâfîhâ harâm
Sen bana rahmeyleyüp hiç olmadın bir dem arâm
Sen güle bülbül-i nâlân olduğum mudur suçum

Gel bana cevreyleme ey kameti serv-i bülend
Çok cefâlar çekti yolunda bu garib derdimend
Boynuma zencîr-i zülfün eyleyüp hâzır kemend
Dârına Mansûr-ı meydân olduğum mudur suçum

Kim dedi gayrıya var meylim benim şânı yüce
Akl u fikrim sendedir ey mâh gündüz hem gice

Demedin rahmeyleyüp *Âşık Ömer* hâlin
Ser verüp uğruna kurbân olduğum mud çum

— 428 —

Âşık oldum sen meh-i tâbâna kurbân old
İrdi peygân-ı keder tâ câna kurbân olduğ
Bu zebun gönlüm gam-ı aşkınla mahûzn
İltifâtın rûzi kıl ahdına kurbân olduğum

Dâmı zülfündür senin üftâdeyi tâ pest eder
Kâinâtı şerbet-i nâb-ı lebindir mest eden
Bûse men'etme habîbim âşık-ı dilhasteden
Çevrilür bîçâreler ihsâna kurbân olduğum

Çekmediğim râh-ı aşkında felâket kalmadı
Gayri yoktur ihtiyârım elde râhat kalmadı
Âteş-i hecre tahammül sabre tâkat kalmadı
Bir gün eylesin beni dîvâne kurbân olduğum

Hâlime gökte melâik yerde insan ağlaşur
Yalınız bir ben değil âlemde her can ağlaşur
Cân ü tende yürek oynar gözlerim kan ağlaş
Görmedim râhat yüzün bir dâne kurbân olduğ

Kıl müşerref îd-i vaslınla beni ey gonca leb
İstamem fânî cihânı akl u fikrim sende hep
Der ki bu *Âşık Ömer* olsa aceb mi rûz ü şeb
Dil hayâlim şem'ine pervâne kurbân olduğum

— 429 —

Âşıkım sen sîm endâmıne kurbân olduğum
Bu da bir başka tama'ı hâme kurbân olduğum

Mürg-i dil bekler görüp bend oldu dâm-ı zülfüne
Dâneye meyl etti düştü dâme kurbân olduğum

Uğramış var ise çeşm-i gamze-i tâtârına
Ezilüp kand-i mükerrer kef çeker güftârına
Serv-i kad nice salınsun yârimin reftârına
Her ne renk giysen eğer ol câme kurbân olduğum

Baş açık bir âşık-ı dîvânenim pür iştiyâk
Korkarım aramızı mâbeyn eder ehl-i nifâk
Eylesen lûtfen nolur cânâ derûnî ittifâk
Gâh göndermiş mahabbet nâme kurbân olduğum

Zerrece lûtfun umarken bu dil-i şeydâ garîb
Ana derd ü mihnet ü hecrü firâk olur nasîb
Bir gece bezm-i visâlin istemiş tenhâ rakîb
İrmesün ol rû siyeh akşame kurbân olduğum

Olmuş iken ben o gamzen oklarından zahminâk
Eylemek lâyık mıdır tîg-ı gamınla sîneçâk
İrmeden vaslına *Âşık Ömer*'i etme helâk
Koma hasret gitmesün bayrâme kurbân olduğum

— 430 —

Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna mum
Çok hüner göstermek ister meclis-i yârana mum
Devr elinden çektiği âlâmı istifsâr edüp
Haylice yanar yakılur bu gice yârâna mum

Ne kadar nûrun verüp şevkile olsa âftâb
Başına mikrâs-ı gamdan irişür zahm-ı ikab
Subha dek işler derûnunda fitîl-i ıztırâb
Yüreği yağın eridir âteş-i sûzâna mum

Aslı dörttür çârı unsurdan mürekkep bir şecer
Hâsıl oldu başına nûr-i hidâyet verdi fer
Reşkeder şevk-ı şuâ'ın göricek şems ü kamer
Diyesin dıkmiş göke tesbîh okur Sübhân'e mum

Per yakar âşıklara gâhî okur dersi kenâr
Susamış çekmiş savaşlar sanur inciler kanar
İhtiyâri elde yok başında âteşler yanar
Hoş bakar pervânenin hâline yane yane mum

Lâcerem *Âşık Ömer* bunun da bir ahvâli var
Kim ne zulm etmiş aceb bilmem bu çerh-i hîlekâr
Bir nefes dinlenmeyüp yanar yakılur kârı zâr
Akıdır gözyaşların yağmur gibi dâmâne mum

— 431 —

Ol Perînin ârız-ı zîşânın öptüm ohşadım
Bâğ-ı hüsnünde gül-i reyhânın öptüm ohşadım
İmrenürdüm halka halka ârızın üzre görüp
Çok şükür ol zülf-i müşk efşânın öptüm ohşadım

Da'vet ettim hâneye mahfîce geldi ol perî
Hoş safâ geldin deyip destine sundum sâgari
Nâzenînim mestolup üstüme çekti hançeri
Kıyma şehbâzım deyu her yanın öptüm ohşadım

Kıl terahhum ey efendim nısf-ı îmandır dedim
Hamdülillâh ol meh-i tâbânı ilzâm eyledim
Geh tebessüm geh nigehle hele ârâm eyledim
Hasretim cânım diyüp bir yanın öptüm ohşadım

Ey *Ömer* sen çünki gördün vuslatın hengâmesin
Okudum derûn-i dilden hem mahabbet nâmesin

Leblerin bûs ederek tenden çıkardım câmesin
Koynuma üryân alup her yanın öptüm ohşadım

— 432 —

Fikr-i lâ'linde gönül kaldı hayâlinde gözüm
Gitti ihlâs olmadı meyhâne-i gamdan özüm
Hatt u hâlin tengü dar etti münevver sûretin
Kimseler farkeylemez oldu geceyle gündüzüm

Mülket-i hüsnünde yer yer fitne oldu âşikâr
Yâ cemâlinde tasaddur kıldı mûy-i müşkbâr
Kilk-i kudret ruhleri gör yazdı bir hatt-ı gubâr
Kadir ol hâk içre iki . . . .

Bûy-i zülfün nefes-i âhûya teşbîh eyledim
Ne hatâ ettim miyânın mûya teşbîh eyledim
Hattın içre ruhlerin incuya teşbîh eyledim
Bilmediler gam nedir dürr-i yetîm olsa sözüm

Hüsnünü kangı çiçek gördü bahârı solmadı
Kangı âşık derdine dûş oldu derman bulmadı
Nakd-i can verdim metâ'-ı vasla imkân olmadı
Sîne benzettim yaşım altuna dönderdim yüzüm

Bildim âhır bana pâdâş olmaya tâc ü kabâ
Eyleyem bir bir kamu serhadd-i fânîde hebâ
Bir zaman ola ki *Âşık Ömer* anı da sabâ
İmtinân-ı kal içün ilet Sfâhân'a tozum

— 433 —

Âlemin zevkin hâram ettim seninçün sevdiğim
Bu elif kaddimi lâm ettim seninçün sevdiğim

Ol rakîb-i nâsezâlardan sitemler kat be kat
Çok zehirler nûş-i câm ettim seninçün sevdiğim

Hasretin za'fiyle döndü yüzümüz mânend-i zer
Kaplamıştır dîdeler ırmâğını çok niylûfer
Kollarında yakılar bâzûlarında şerhalar
Sîneme dâğ izdihâm ettim seninçün sevdiğim

Kaşların mihrâb edindim i'tikâf etmek içün
Âsitânın beklerim kalbimi sâf etmek içün
Ey efendim Kâ'be-i kûyin tavâf etmek içün
Ârzunla azm-i Şâm edem seninçün sevdiğim

Hasbıhâli *Ömer*'in ancak budur ey gonca fem
Sen kalasın belki ben bu derd ile bir gün ölem
Şerhedüp çeşmim yaşın müjgânımı kıldım kalem
Bir bütün dîvan tamâm ettim seninçün sevdiğim

— 434 —

El sunup kavs-i vücûd-i zâra kurmak niyyetim
Tîr-i âhımdan sek-i ağyâra urmak niyyetim
Yasdanup kalmış iken hayrette tıfl-ı cân ü dil
Gaflet almış gözlerin her bâr uyarmak niyyetim

Câna kalmaz bu dil-i şeydâyı cânân arzular
Derdlidir yâ neylesün derdine dermân arzular
Âsitân-ı gülşen-i kûyin dil ü cân arzular
Sicn-i gamdan bülbülü yâra uçurmak niyyetim

Hayli demdir bu seri meydân-ı aşka top edüp
Bekledim râh-i fenâda menzilim âşûb edüp
Âsitân-ı kûyine kirpiklerim cârûb edüp
Eşk-i çeşmim hâkipâ-yi yâra karmak niyyetim

Bîvefâdır çün vefâ gelmez bu dehr-i köhneden
Bilürüz dâr ü diyârı hâk olur burc-i beden
Bende-i Hak birbirine irtikâb etmez neden
Müşkilim bir vâkıf-ı esrâra sormak niyyetim

Der ki bu *Âşık Ömer* gayet derûnum pür melâl
İnkisârım vasfa gelmez şâzilik emr-i muhâl
Hûn-i çeşmimle yazup ben bir mutavvel arzıhâl
Tâ revâk-ı haşmet-i hünkâra varmak niyyetim

— **435** —

Düştü gönlüm bir şaçı reyhâne bilmem neyleyim
Ol sebebden olmuşum dîvâne bilmem neyleyim
Nevresîdem dostların gittikçe galib olmada
Tîğ-ı aşkı kıymet ister câne bilmem neyleyim

Gamzesinden irdi bir tîr-i mahabbet rûhuma
Vasfın etmekte kalem âciz kalur meşrûhuma
Penbeler sardım fitîl urdum ten-i mecrûhuma
Çeşm-i giryânımdan akan kane bilmem neyleyim

Hâtıra sevdâ-yi aşkı saldı bir muhkem binâ
Tâ kıyâmet haşredek oldu bana tâc-ı gınâ
Kirpiği oklarına sinem olaldan âşinâ
Akl u fikrim hep bana bîgâne bilmem neyleyim

Müptelâ oldu o şûh-i mülk-i istiğnâya dil
Ağlasam seylâb-ı eşkim cûş eder gûyâ ki Nil
Devr-i Yûsuf'tan beri hiç kimseler görmüş değil
Misli yok akrânı hiç bir dâne bilmem neyleyim

Ben *Ömer* bîçâresini lûtf ile yâd etmedi
Bir selâmile dil-i mahzûnumu şâd etmedi

Duyduğunca nâlemi zulmeyledi dâd etmedi
Hay o kâfir gelmedi îmâna bilmem neyleyim

— 436 —

Ben bugün ol câygâh-ı dilrübâya uğradım
Hassaten yüz sürmek içün hâkipâya uğradım
Arz-ı i'lâm etmeğe ahvâlimi kasdeyledim
Vardım ammâ bir tükenmez mâcerâya uğradım

Gûşe gûşe dolaşup cânân arar derler imiş
Kande bir mehpeyker olsa ol sarar derler imiş
Benden içün ey sanem dilber kovar derler imiş
Hâşelillâh böyle ben çok iftirâya uğradım

Hayli demdir görmedim bu gözlerim müştâk idi
Hışmile baktı yine bir de tebessüm eyledi
Âsitânımda nedir kasdın ne ararsın dedi
Ben dedim afveyle cürmüm hoş recâya uğradım

Düşeli sevdâya benden gitti râhat görmedim
İşidirdim niydüğüm bilmem kıyâmet gürmedim
Gelmemişti başıma bir böyle âfet görmedim
Ne kazâlar geçti serden çok belâya uğradım

Der ki bu *Âşık Ömer* ol kalbi âhen bağrı tuc
Câmehâbından hezâran nâz ile kılmış huruc
Gûşe-i destârdan kâkülleri göstermiş uc
Heft ser bir düm keşîde ejdehâya uğradım

— 437 —

Ben bugün bu köhne bir vîrânenin ma'mûruyum
Hem harâb âbâdıyım hem şîve-i engûruyum

Ne Süleymân'ım Süleymân'ın ne kemter mûruyum
Dün o câdû gamzesin gördüm anın meşhûruyum

Ol sebbden dilde kuvvet tende yoktur tâkatim
Geçmede her dem hayâlât ile vakt ü sâatim
Ne ha u hâl-i siyeh ne zülf-i anber hâcetim
Saçı llâbına bendoldum anın Mansûr'uyum

Bend bünyâd oldu âb u âteş ü hâk ü hevâ
Çâr nsurdan urundum eğnime rengin abâ
Ben zulmet bendedir âyîne-i âlem nümâ
Denedem nûr-i hidâyet pertevinin Tûr'uyum

Câ her ne devr elinden irişe cevr ü sitem
Hâım buldu tesellâ çekmezem andan elem
H nişînim hemdemim derd ü belâ endûh u gam
B şükûfestân-ı dehrin dopdolu zenbûruyum

Nesi serd olduğuçün ey *Ömer* bülbüllerin
ynakı günden güne olur ziyâde güllerin
ağı toprağıyım kıymet bilen kâmillerin
şına bilmezlerin ammâ belâ sâtûruyum

— **438** —

üdâ düşmek ne müşkildir kişi bir mehlikasından
u gün gurbetteyim dostlar felek cevr ü cefâsından
Doyunca yüzünü görmek müyesser olmadı eyvâh
Ne firkat hâl imiş yârı koyup gitmek sılasından

Unutma bendeni hayr-i duâdan şâh-ı hûbânım
Seni Hak'ka emânet eyledim ey mâh-i tâbânım
Seni bâğışlayıp Mevlâm benim almaz ise cânım
Görür dünyâ gözünle gözlerim kaşın arasından

Budur Takdîr-i Sübhânî irişti cânıma firkat
Figanım yıktı eflâki derûnum derd ile hasret
Müyesser vaslına irmek olur mu bir dahi kısmet
Aceb ihsân eder Bârî Hudâ lûtf u atâsından

Düşüp ben bahr-i sevdâya gözüm sen yâra kan ağlar
Melekler cümle âh eyler zemîn ü âsmân ağlar
Gice düşlerde gördükçe derûnum bîgümân ağlar
Bana uyhu harâm oldu gönül firkate yasından

. . . .

Saçı Leylâ içün Mecnûn'a döndüm bu sinem yanık
Seni benden beni senden meded ayırmasın yezdan

— 439 —

Pâdişâhım aşka düştüm hasretinle el'aman
Aşka düştüm hasratinle el'aman ey nevcivan
Hasretinle el'aman ey nevcivan etme ziyan
El'aman ey nevcivan etme ziyan fânî cihan

Dembedem gel ey efendim dilpesendim serbeser
Gel efendim dilpesendim serbeser eyle haber
Dilpesendim serbeser eyle haber ehl-i hüner
Serbeser eyle haber ehl-i hünersin âlişan

Âşinâlar dilrübalar merhabâlar ey güzel
Dilrübâlar merhabâlar ey güzel etti ezel
Merhabâlar ey güzel etti ezel sana mahal
Ey güzel etti ezel sana mahal ey mihriban

—Der ki *Ömer*— âşıkınım sâdıkınım lâyıkınım dilberâ
—Âşıkınım— sâdıkınım lâyıkınım dilberâ etme cefâ

—Sâdıkınım— lâyıkınım dilberâ etme cefâ ey bîvefâ
—Lâyıkınım— dilberâ etme cefâ ey bîvefâ kendin nihân

— 440 —

Bir hilâl ebrû sevüp sevdâya düştüm el'aman
Aşkıle cûşeyleyüp deryâya düştüm el'aman
Dağ u taşı devredüp kan ağlarım Mecnun gibi
Şimdicek Leylâ deyüp sahrâya düştüm el'aman

Çerh-i gerdun kimseye cevr ü cefâ kılmış değil
Bu fenâ dünyâ olalı ben gibi gelmiş değil
Çektiğim derd ü elemler kimse hiç çekmiş değil
Derd ü gam çekmek içün dünyâya düştüm el'aman

Ben de bildim şimdi kurtulmağa yoktur bir ilâç
Ben bilirim ol perî zahmıma etmez bir ilâç
Bu cihânın halkı gelse derdime kılmaz ilâç
Bir yenilmez aşk ile gavgaya düştüm el'aman

. . . . .

Derd ü gam sahrâsına saldım bu cân ile teni «?»
Hep gıdâ-yı mûr u mâra . . . ettim serini «?»
Ey *Ömer* öldükte sarsın ol güzel kefenimi

— 441 —

Bâri Hak lûtfile kıldı Âdemi var ol zaman
Hem yarattı Âdem'i Havvâ'yı tekrar ol zamân
Ana secde etmeyicek çünkt şeytân-ı recîm
Geçti lâ'net halkası boynuna nâçâr ol zaman

Dinle dâ'vâyı ulular heybetin Nemrûd'den
Sanma anın yanına kaldı bu işler cümleten
Mancınıkla attılar kurtardı Hak sağ u esen
Gülşen oldu Hazret-i İbrâhim'e nâr ol zaman

Cenneti düzdü cihâna âsi Şeddâd-ı sanem
Hak kelâmında buyurmuştur ana bâğ-ı İrem
Görmeden dahi yüzün kahroldu hasretle o dem
Dîdeden sırretti anı yüce Settâr ol zaman

Kıldı Fir'avn çün Beni İsrâil'i gayet zebun
Sihri ibtâl eyleyüp oldu asâ ejder nümun
Kasdedüp mel'ûnu hem tahtından etti sernigûn
Kıldı Mûsâ mu'cizeyle hakkı ızhâr ol zaman

— 442 —

Mâsivâdan fârig u âzâd olayım bir zaman
El çeküp hep âşinâdan yâd olayım bir zaman
Ey tarîkat şerbetinden nûşedüp bir dolu câm
Bu harâb olasıda âbâd olayım bir zaman

Âkıbet işretserâ-yi âleme kıldım vusûl
Kande baksam mâsivâ nakşı görürüm sağ u sol
Eyledim her gördüğümden hayli bir sûret kabul
ben bu kâr-ı hikmete mu'tâd olayım bir zaman

Yetişir tîr i felekten eyledim tahsîl-i kâm
Gayri lâzımdır ferâgat gûsesinde bir makam
Reddedip zühd ü riyâ tesbîhini elde müdâm
Şeyh San'an sâhib-i evrâd olayım bir zaman

Ol lebi şîrin tek olsun vâdi-i vasla karâr
Devletinde uğruna sarfedeyim her nem ki var
Seyl-i aşkım eyleyüp kûh-i vücûdumdan güzâr
Tîşe-i hicr ü gama Ferhâd olayım bir zaman

Yıkayım buğz u hased deyrini nâlân edeyim
Hem riyâ vü kibrim eşkâlin perîşân edeyim
Ey *Ömer* mülk-i vücûdu hâke yeksân edeyim
Hâne-i gönlüm gibi berbâd olayım bir zaman

— 443 —

Ey aceb bir gamze-i cellâd imişsin bir zaman
Bî mürüvvet bîkerem bîdâd imişsin bir zaman
Gülşen-i hüsnün görenler hâliyâ hayran gezer
Bülbülâna bâis-i feryâd imişsin bir zaman

Dâimâ üftâdeler etmektedir geşt ü güzâr
Yanlış olmaz arzıhâlim gamzen etsin derkenâr
Hâl ü hattın ye's ü mâtem tutsa şimdi vechi var
Mübtelâlar ağlayup sen şâd imişsin bir zaman

Niçeler aşkın yolunda koydular cân ü seri
Sevmesin âlemde kimse bîterahhum dilberi
Cevrini hadden ziyade etmek içün ol perî
Yâr ile dost âşinâya yâd imişsin bir zaman

Ey *Ömer* hiç kimse bilmez çektiğim kayguları
Neyleyim sevmiş ezelden yıldızım mehrûları
Bâb-ı hüsnünde yazılan ol hilâl ebrûları
Okuyan der bir mubârek yâd imişsin bir zaman

— 444 —

Aç gözün *Nemçe* kıralı Gazi Sultan'dır varan
Ser halâs olmaz elinden bir aç arslandır varan
Dem çeker ejder gibi hem gaziler her subh u şâm
Niçe yüz bin kahramanla Âl-i Osman'dır varan

Hey dini kara munâfık durmadın sen ahdına
Yürüdü asker-i İslâm hâzır ol sen vaktına
Katline fermân olundu Nemçe tâc ü tahtına
Ellerinde tîr ü keman ol Tatar handır varan

Lûtf-i Hak imdâd edicek aluruz cebhâneni
Câmi'ü mescid yaparız kilise meyhâneni
Hutbe ezanlar okudup kıralar büthâneni
Sancağ-ı şerifte mestur hatm-i kur'an'dır varan

Yâ İlâhî kıl hidâyet hürmetiçün ol Habîb
Ol lâîn-i bedfiâli makhur eyle an karîb
Der ki *Ömer* bu senede umarız fethin nasîb
Hazret-i Sultan vekîl-i Ahmedi Han'dır varan

— 445 —

Dil sana meyletti cânâ dehre sultânım Hasan
Şevk-ı rûyinle hayâlin oldu mihmânım Hasan
Rûz-ü şeb âh ü enîn ile vücûdum yâredir
Merhem-i vaslınla sar zahmıma Lokmânım Hasan

Sînemiz sadpâre oldu ol siyeh müjgân ile
Rûy-i dil göster efendim cûd ile ihsân ile
Eşiğinde çâkerin veş bağladım bel cânile
Bâb-ı lûtfun yasdanan var ahd ü peymânım Hasan

Gırre olma hüsnüne görme ikende sen seni
Hatt-ı rûyin gelmeden âguşa çektirsen seni
Bâğ-ı hüsnün bâğbânı eylemişken ben seni
Bu garîbin reddedüp ağlatma cânânım Hasan

Bu *Ömer* 'in pendini dinle güzeller serveri
Nâr-ı aşkın def'i yoktur kül ederdim mermeri
Kıl hazer sûz-i derûnum kıla te'sîr ey peri
Seni iflâh etmez ey meh âh ü efganım Hasan

— 446 —

Yine tahtına cülûs eyledi şâh-ı ramazan
Giydi başına zerendûd külâhı ramazan
Hân-ı bîhaddine müstagrak olup bay ü gedâ
Ne kerem kânı sahî olur o mâh-ı ramazan

Lem'a-i feyz-i beka dehri kılup pür enver
Bu hidâyetle ziyâlandı beher hâkister
Şeceristân-ı minârın şerefâtın yer yer
Nûrdan nahl ile zeyn etti giyâh-ı ramazan

Gelin ey tâlib-i Hak yüz tutalım Settâr'a
Hâşe mahrûm ede Mevlâsı kulu yalvara
Emr-i Hak ile olup perde azâb-ı nâra
Dura setretmek içün ehl-i günâhı ramazan

Çalış ey tâlib-i Hak rûha durağ etmek içün
Âb-ı tevbeyle kara yerlerin ağ etmek içün
Gündüzün eklini şürbünü yasağ etmek içün
Yedi iklîme yine saldı sipâhı ramazan

Hak'dürür kullarının verici hâcetlerini
Hamdü şükr ile kılup zikr ü ibâdetlerini
Ol kerîm-i keremin lûtf ü hidâyetlerini
Mü'mine eyledi müjde yine mâh-ı ramazan

Bu fenâ kaydını geç sâlik-i râh-ı kıdem ol
Lâmekân iline hükmet melik-i muhteşem ol
Şeb-i kadrinde *Ömer* kaim ü sâbit kadem ol
Kurb-i îde irişür menzil-i râh-ı ramazan

— 447 —

Bilmez idim niydüğün hercâyi dilber sevmeden
Şimdi her gam bendedir hercâyi dilber sevmeden
Derd ü mihnet firkat-i hasret tutup her yanımı
Başıma aldım gam-ı dünyâyı dilber sevmeden

Gözleri âhü dişi dürdâneden geçmez gönül
Mihri yok ağyârı çok cânâneden geçmez gönül
Öldürürse gamzesi mestâneden geçmez gönül
Derdile oldum bu gün şeydâyi dilber sevmeden

Bir suâl etsem ana bin hışmile eyler cevâb
Cünbüş ü tarzı levendâne cemâli âfitâb
Hançer elde tîğ belde gamzesi eyler harâb
Başka hazzeyler bu gönlüm dâyi dilber sevmeden

Ey *Ömer* hâlin mükedderdir gam-ı efkâr ile
Yoluna canlar fedâdır elde küllî var ile
Bir gül içün nola ceng eyler isem ağyâr ile
Bülbül eyler hâr içün gavgâyı dilber sevmeden

—448—

Nâzenînim ben garîbinden cüdâ olmak neden
Ey efendim tâ bu denlû bîvefâ olmak neden
Çün bilürsün senden özge yâr-ı garım yok benim
Zümre-i hûbân içinde kem edâ olmak neden

Bîkerem bu bendeni terkeylemek lâyıkmıdır
Ben garîbinden ziyâde il sana âşık mıdır
Hiç demezsin ki aceb ol sînesi yanık mıdır
Ey efendim adularla âşinâ olmak neden

Sırrını fâş eyleyüp âlemde iyân etmede
Gayrılarla sen gibi ben zevk-ı devrân etmede
Bülbülün ancak durup bir güle efgan etmede
Sen bu denlu cevre dostum mübtelâ olmak neden

Âsitânında senin ben hâk ile yeksân iken
Ey şehâ ben tâ ezelden emrine fermân iken
Gice gündüz ağlamakta dîdemiz pür kan iken
Bîgünah bu ben garîbe iftirâ olmak neden

Bâğ-ı hüsnünde senin ben bülbül-i şeydâ iken
Her ne denlu cevredersen mürde dil ihyâ iken
Bir zaman yanında dostum cümleden a'lâ iken
Bu *Ömer* şimdi aceb ki bîvefâ olmak neden

— 449 —

Dilberâ yolunda ben sular gibi akmak neden
Sen neye yâr olmadın yadlar gibi bakmak neden
Çünki ben dîvâne mecnûn olduğum fehmetmedin
Bîsebeb zencîr-i aşkı boynuma takmak neden

Dün gdce gamhâneye ağyârı teklîf eyledim
Cevr ü kahrından biraz yandım yakıldım neyledim
Bir çakım kav olduğum bilmezlik ile söyledim
Merhametsiz âteş-i tâbı verüp çakmak neden

Aşk delildir irişür elbet behakk-ı Lâyemût
Dil visâlin ka'rına bir gün misâl-i ankebût
Bezme geldikte edersin goncalar gibi sükût
Meclis-i hâr içre bülbüller gibi şakmak neden

Yâr-ı sâdık olmağa ister dilerdin bendene
Sarılalım bir gece tenhâca derdin bendene
Sadhezâran nâz ile bir bûse verdin bendene
Gel yine al bûseni başımıza kakmak neden

Nûş edüp *Âşık Ömer* geldin ezel peymânesin
Görüp iğmâz eylemez câm-ı lebin mestânesin
Çünki âbâd eylemezsin bu gönül kâşânesin
Yâ bizi berbâd edüp âteşlere yakmak neden

— **450** —

Sevmezem bir gayrısın rûh-i revânım var iken
Neylerim her dilberi serv-i revânım var iken
Gayriye bel bağlamak insaf mıdır kim sevdiğim
Bir senin gibi benim şûh-i cihânım var iken

Şevk-ı hüsnünle şehâ her demde memnundur gönül
Ey efendim haşrolunca sana meftundur gönül
Tâ ezelden sen saçı Leylâ'ya Mecnun'dur gönül
Hiç geçer mi sen gibi bir nevcivânım var iken

Şöyle bil ki dil senin medhin eder şâm ü seher
Hamd ola geldi bana bâd-i sabâ ile haber
Ey kemân ebrû mahabbet tîrine oldum siper
Yüz çevirmem sen gibi kaşı kemânım var iken

Ben kulun can verme ne var sen gibi dildârına
Bendeler baş eğmek ister çün velî hünkârına
Bu *Ömer* Mansur gibi gelse siyâset dârına
Aşkını terketmezem ben tende cânım var iken

—451—

Ey perî bu hüsnile düşnâm edersin mâha sen
Dilrübâlar içre benzersin efendim şâha sen
Germ edüp uşşâka karşu vasfını eyler rakîb
Böyle yüz verme efendim ol sek-i bedhâha sen

Ben sanırdım ârif-i rindânedir meylin heman
Vahşi âhûlar gibi yâbânedir meylin heman
Kaldım ayakta gedâ nâdânedir meylin heman
Korkarım kim bir gün uğrarsın hadeng-i âha sen

Dilberâ al bir nasîhat benden ârifsen eğer
Genc i hüsnün sırr u esrârına kâşifsen eğer
Macerâ-yi Yûsuf-i Ken'ân'a vâkifsen eğer
Çıkma ihvânınla olsan bile seyrangâha sen

Der ki bu *Âşık Ömer* ey şûh-i şîrin şîvekâr
Bî kusûr öğmüş yaratmış seni sun'-i Girdigâr
Kem edâlar eyleyüp uşşâka kondurma gubâr
Yüzü ak varmak dilersen ol ulu dergâha sen

—452—

Her seherde bülbülün dilde ağazın dinle sen
Hoş terennümle heman nâz ü niyâzın dinle sen
Başlasa her bir makam üzre tekellüm etmeğe
İbtidâ Evc ü Arak ile Hicâzın dinle sen

Sâkiyâ Rast ü Acem Rûmîden eyler iftitâh
Isfahan ile Köçek ola Hüseynîle Segâh
Bûselikten çok Nevâlar ede semti Çârigâh
Hem dahi aşk-ı hafâdan kendi râzın dinle sen

Mâni-i Nikrizle Uzzal'den çok efgan eyleyüp
Dahi Mâhûr u Ruhâvîden yürü hân eyleyüp
Nağme-i Nevrûz u Şehnâz u Aşîrân eyleyüp
Her makam-ı şu'beden tarz-ı dırâzın dinle sen

Evvelâ on iki makamat yedi âgaz ile
Hem dahi ola Hüseynî nağme karagâh ile
Yirmi dört terkîb ile hem kırk sekiz usûl ile
Ehl-i aşkın ey *Ömer* destinde sâzın dinle sen

—453—

Dilberâ hüsnüne meftûn edeli bu cânı sen
Bir aceb âteş-i sevdâya düşürdüm teni ben
Bilmedim böyle vefâsız olacağın ezelî
Merhamet sâhibi cânan sanur idim seni ben

Ben ederken ser-i kûyinde müdâm âh ü enîn
Sen görüp şefkat ile eylemedin gamdan emîn
Ahd ü peymânı unuttun mu kani bunca yemin
Seninim deyu riyâkârlık ederdin kani sen

Nice bir harc edeyim nakdi firâkın yoluna
Yâ nice bir sitemin mihnetine sabroluna
Bana ettiklerini etmedi kâfir kuluna
Tâ ölünce unudur muyum efendi anı ben

Yaramadımsa eğer hizmete yâdeyle beni
Ver kulumdur deyu dellâla mezâd eyle beni
Dilrübâlar arasında ya azâd eyle beni
O da bir âdet-i kanun olur etme anı sen

Geçeyim akl u fikirden gayrı dîvân olayım
Yıkılayım deli gönlüm gibi vîrân olayım

Soyunayım yine Mecnun gibi üryân olayım
Yüce dağlarda tutayım varayım meskeni ben

Sen de kendin gibi bir cevri yamânı bulasın
Düşesin âteş-i hicrâna sararup solasın
Bana ettiklerine cümle peşîmân olasın
Ömer'im deye de bir gün arayasın beni sen

—454—

Sevdim yine bir gamzesi kattal küçücükten
Gafil iken etti bana bir al küçücükten
Ol hâl-i siyeh rûyi ele al küçücükten
Sarmış başına kırmızı bir şal küçücükten

Dîvânesi olduğumuz âyâ nice duydu
Yohsa bu dahi dâma düşüp dâneye uydu
Çok zâhidi bir cübbe vü destâr ile koydu
Kıldı niçe sergeşteyi abdal küçücükten

Kûyin dolaşur bendesi çok mest ü hem âguş
Kimisi nazar kerdesidir kimi ferâmûş
Âzârda dil kılmış iken gûşuna mengûş
Aklımı diler pâyine halhal küçücükten

Reftâra gel ey serv-i sehî gel göreyim gel
Güller gibi gül pâyine yüzler süreyim gel
Dedim küçücük bûsene cânım vereyim gel
Güldü dedi cânın var ise al küçücükten

Ol nevhevesin eyle fedâ yoluna ser sev
Cevr ü sitem ü kahrını çek tutma siper sev
Bir dilber-i nevresteyi sev *Âşık Ömer* sev
Bildiğin unutmaz o meh her hal küçücükten

— 455 —

Cüstücû kılmaktayım aşk il dilber cânibin
Dembedem pervâne veş sanki semender cânibin
Hak nasîb etse sarılsam bir gece cânânıma
Subha dek öpsem yanağın ohşasam her cânibin

Tendürüstî hâlet-i aşkta sararup solmazam
Râh-ı aşkından anın billâhi fâriğ olmazam
Bir anın gibi münâsib kendime yar bulmazam
Rub'-i meskûnu dolansam cümle yer yer cânibin

Mürg-i cânım kondu gerdânındaki fülfüllere
Mâil olursam aceb mi ol saçı sünbüllere
Ârif isen kıl nazar feryâd eden bülbüllere
Her biri bir yerde yasdanmış gül-i ter cânibin

Bir karâr üzre döner mi bak bu çarh-ı gerdişe
İnkisârım galiba kâr eylemiş ol serkeşe
Galiba düşmüş efendim olmadık bir âteşe
Ol güzel gözlerde gözler bir semenber cânibin

Nice bir dilberleri medheylesin yârâne dil
Nice meftûn olmasın meclisteki hûbâne dil
Kangısın sevsin aceb hayrettedir dîvâne dil
Âşık Ömer kıldı zîrâ hep güzeller cânibin

—456 —

Düşürüp aşk âteşine sînemi nâr eyledin
Her seher bülbül gibi işim gücüm zâr eyledin
Bilmiş ol serde değildir aklım ey kaşı keman
Çün bizi terkeyledin bilsem kimi yâr eyledin

Râh-ı aşkına düşeni zülfüne bend eyleme
Yâr olup ağyâr ile âşıkına fend eyleme
Görmedim gerçi işittim yok yere and eyleme
Yadlara uydun yüzüme güldün inkâr eyledin

Ey gönül ol bîvefânın lûtfuna ermez misin
Ol mubârek hâkipâye yüzünü sürmez misin
Hasretinden hastayım bîçâreni görmez misin
Bir gül ile hâtırım sormağa sen âr eyledin

Cân ü dilden mâilim hüsnüne ben bil ey perî
Hizmetinde bendeyim uğruna koydum ben seri
Görüben ol mah yüzünü âşık olaldan beri
Gam u hicrile cihânı başıma dâr eyledin

Düşeli aşkına gönlüm dâim ağlar dembedem
Ditredi cismimde cânım gözlerim oldukça nem
Sâde pehlû olmağa *Âşık Ömer* ey gonca fem
Çok şükür elhamdülillâh hele ikrâr eyledin

— 457 —

Pâdişâhım ibtidâ kalbimde kim yer eyledin
Gönlümün kâşânesin pür zîb ü zîver eyledin
Her cihâtın bir temâşâgâha manzar eyledin
Hem hayâlin anda sâhib tâc-ı kayser eyledin

Cem'-i hâtırla beyân ettin ana yâbân iken
Şöyle kim taş ü türâbı mihnete galtân iken
Bunca elemler yapup hâlî yatur vîrân iken
Rif'atin olsun mezîd eflâka hemser eyledin

Kıldın ihyâ evvelâ lûtf u kerem semtin tutup
Hurrem iken bu dil-i dârâların semtin tutup

Adl iken noldu sebeb sonra sitem semtin tutup
Dest-i zulmunla yıkup hâke berâber eyledin

Dilber ammâ böyle bîdâr ettiğinden mâadâ
Ağladup Ferhâd-ı nâşâd ettiğinden mâadâ
İki çeşmin iki cellâd ettiğinden mâadâ
İki zülfün iki mergul cevr-i kâfer eyledin

Bendeni sen gözgöre nettim demişsin düşmana
Hâtırın yaktım ve incittim demişsin düşmana
Ömer'i cevrimle gör nettim demişsin düşmana
Yüzün ağ olsun beğim ya'ni hünerler eyledin

— 458 —

Dilberâ evvel bana sen gözle hem kaş eyledin
İşve vü nâz ile geldin ciğerim taş eyledin
Kendi lûtfunla beni kendine kardaş eyledin
Sonra döndün sırrımı âlemlere fâş eyledin

Semt-i istiğnâ senin irfânına lâyık mıdır
Ettiğin cevr ü cefâ ihsânına lâyık mıdır
Ömrümün varı bu işler şânına lâyık mıdır
Bana nisbet ol adû bedkârı sırdâş eyledin

Çün nasîb olmadı vuslat sen şeh-i mümtâz ile
Kâkülün gibi perîşân etme aklım nâz ile
Bağrımı deldin serâpâ gamze-i gammâz ile
Hâlime rahm et iki dîdem yeter yaş eyledin

Bî kerem oldun neden günden güne ey bîvefâ
Hatırımdan dûr olur mu kıldığın cevr ü cefâ

Sen bu *Âşık Ömer*'e hiç etmedin bir kez vefâ
Eski derdimden bu derdi cümleye baş eyledin

—459—

Gülşen-i cennet misâli kaddi tûbâ Ahmed'in
Müjgânı tîr-i kazâdır kaşları yâ Ahmed'in
Fitne-i âhûları her günde yüz bin kan eder
Hâl-i hindû ruhleri gül berk-i ra'nâ Ahmed'in

Karşısında sadhezâr üftâdeler boynun eğer
Vaslını seyrân ederken aklımı almış gider
Hasılı bir dânesi bin gonce-i ra'nâ değer
Sadef-i hikmet dehânı dişi yektâ Ahmed'in

Dâm-ı aşkına düşenler bir dahi bulmaz rehâ
Dâne-i hâline olmaz zerrece kıymet behâ
Her zaman ağzıma alsam lâ'l-i nâbından şehâ
Sükkeri kand-i mükerrer ola peydâ Ahmed'in

Hak Taâlâ mir'at-i vasl-ı kederden saklasun
Ruhlerinin güllerin bâd-i seherden saklasun
Çeşm-i a'dâ görmesün yavuz nazardan saklasun
Hüsn-i pâkini görenler dedi hakka Ahmed'in

Der ki *Ömer* böyle dilber basmadı dehre kadem
Zümre-i hûbân içinde oldu çün sâbit kadem
Heft deryâlar mürekkep olsa ağaçlar kalem
Vasfını yazmağa âciz cümle âlem Ahmed'in

— 460 —

Âlem içre söylenir nâm ü nişânı Ahmed'in
Şâyi' oldu hupluğu tuttu eihânı Ahmed'in
Geçmeden çağı ana gel arz-ı hâcet edelim
Bilmişim şimdengeru lûtf-i zamânı Ahmed'in

Gelmedi gelmez dahi anın gibi sâhib cemâl
Anda hatmetsin güzellik mülkünü Hak Lâyezâl
Ger akarsa leblerinden sükker-i âb-ı zülâl
Nice kurbân etmeyim yoluna cânı Ahmed'in

Kaşları yay kirpiği ok sînemiz kıldı nişân
Urdu sînem içre bağrım çâk çâk etti heman
Merhamet eyle bana hâlim yaman oldu yaman
Dinlemez hiç gamzesi gör el'amânı Ahmed'in

Görmedim mislin cihanda böyle bir âlîcenâb
Ayın on dördü gibi olmuş cemâli âfitâb
Rahmeder âşıka gâhî lûtf ile eyler cevâb
Hem sözü sükker gibi söyler zebânı Ahmed'in

Yek nazarda âşık-ı sâdıkların bağrın ezer
İltifât etmez kamu üftâdeler mecnun gezer
Âşık Ömer böyle dâim cevrine tâkat çeker
Kim sevindirsin visâlin bir gün anı Ahmed'in

— 461 —

Günde bir kez ey gönül seyret yüzün var Ahmed'in
Gör niçe kılmış Hudâ hüsnün pür envâr Ahmed'in
Fursatı tenhâ düşerse gafil olma sen sen ol
Em lebin ince belin muhkem tutup sar Ahmed'in

Arzeder gülşende ol meh lâle haddin güllere
Dahi bir nevreste güldür nâz eder bülbüllere
Korkarım baştan çıkarup yüz verir sünbüllere
Korkum oldur dâmenine dest sunar han Ahmed'in

Gamzesinde fitne vardır ol kada kâmil değil
Dîde-i bîgâneye ruhsat verir âkıl değil
Arzıhal sunmağa tenhâ bulmağa kabil değil
Bekleşür itler gibi ağyâr bin var Ahmed'ını

Şehriyâr etmiş melâhat mülküne anı Hudâ
Niçeler müştak yolunda kılmağa serler fedâ
Âsitânında olaydım ben de bir kemter gedâ
Vech-i pâkin seyredeydim bâri her bâr Ahmed'in

Dimez *Âşık Ömer*'in şimdengeru efganı hiç
Niçe âşıktır derûnî sevmeyeler anı hiç
Dilrübâlar arasında var mıdır akrânı hiç
Kâfir olur eyleyen hakkını inkâr Ahmed'in

— 462 —

Sevdiğim hayfâ ki ol ağyârdan vazgelmedin
Ol yüzü kara bed efsûn hârdan vazgelmedin
Tutmadın pendin yazıklar pek hebâ oldu hebâ
Bâis oldun derde böyle kârdan vaz gelmedin

Bu gidişle başına çok iş gelür bilmez misin
Son ucunda hâtıra teşviş gelür biimez misin
Mihribanlık defterinden kiş gelür bilmez misin
Fikredüp encâmını her bârdan vazgelmedin

Sana lâyık mı benim her dem dü çeşmim hûn edüp
Eyleyüp bend üstüne bend zülfüne Mecnûn edüp

Kahrile sancup derûnum lâ'l veş meygûn edüp
Sen dahi ol gamze-i hunhârdan vazgelmedin

Bilmedin çün tâ ezel nahs olduğun devr-i kamer
Dâd alup dilberlerinden almadın çün bir haber
Sürülüp dondan dona zillette ey *Âşık Ömer*
Ba'dehu dehr-i fenâ gaddârdan vazgelmedin

— **463** —

Dilberâ ben kemterin hayfâ ki kadrin bilmedin
Boynu bağlu çâkerin hayfâ ki kadrin bilmedin
Aşım aldın göz göre kattın rakîbin aşına
Taşa çaldın gevherin hayfâ ki kadrin bilmedin

İrmez iken ehl-i aşkın bend-i âhı boynuna
Yâ neden asmak rakîb-i rûsiyahı boynuna
Şanına düşmezdi hey yazık günâhı boynuna
Sen bu zülf-i anberin hayfâ ki kadrin bilmedin

Tutalım bir gonca gülsün andelîbin bîhuzur
Câr-ı haslarla geçirdin kulluğun ettin gurûr
Bâki kalmaz tazelik hattın yüze çıktıkta gör
Sen bu dilberliğinin hayfâ ki kadrin bilmedin

Silmek ister reng-i rûyinden lebinden âb-ı çerh
Düşürür bir berzaha âhır seni kullâb-ı çerh
Azleder alur metâ'ın hâce-i dôlâb-ı çerh
Gayriler tutar yerin hayfâ ki kadrin bilmedin

Bu *Ömer* teslîm ederken uğruna cân ü seri
Âkıbet Mecnun gibi dağlara saldın serseri
Hizmetinde yoksa taksîrat mı ettin ey perî
Bende-i fermanberin hayfâ ki kadrin bilmedin

— 464 —

Ne aceb düştü bu gönül gülüne Mehemmed'in
Mâil oldum kaşlarının teline Mehemmed'in
Ben düşüp yâveyliye billâhi Mecnun'dan beter
Niçe kurban olmayayım yoluna Mehemmed'in

Niçe insan mislidir yoksa anın hûrî melek
Yalvarı yakarı gördüm geçmedi yâra dilek
Nazlı yardan ayrı düşürdü bizi çerh-i felek
Niçe kurban olmayayım yolune Mehemmed'in

Ben sana âşık olalı sabra tâkat kalmadı
Hasretiyle yandı cismim hâtırım hiç sormadı
Çok zamandır intizârım bir selâmın gelmedi
Niçe kurban olmayayım yoluna Mehemmed'in

Âşık olan çeke gelmiş sevdiğinin nâzını
Sırrımı hak demişim ben kimse bilmez ârımı
Der ki *Ömer* ölmeden bir dahi görsem yârımı
Sara idim kollarımı beline Mehemmed'in

— 465 —

Bir melek sîmâ perî ruhsâr ile derdim yeğin
Pür cefâyî âşina dildâr ile derdim yeğin
Fitne-i çeşm-i siyâhım lûtf ile kılmaz eser
Hüsnüne mağrûr olan garrâ ile derdim yeğin

Gam yemezdim sîne sâf olsam eğer dildâr ile
Leblerin arzeylemez dâr-üş-şifâ bîmâr ile
Ol tıfıl kılmaz atâlar bende-i nâçâr ile
Ol ham-i ebrû gül-i zîbâ ile derdim yeğin

Andelîb-i mürg-i dil gülden ferâgat eylemez
Vermeyince goncesin bir lâhza ârâm eylemez
Gözlerim Ya'kub veş selden ferâgat eylemez
Ol Yusuf hüsnü perî reftâr ile derdim yeğim

Ol güzelin gönlün aldım güne gün andeyledim
Sen kıyâs etme ki zâhid ben ana fend eyledim
Âkıbet *Âşık Ömer* ol dilberi bend eyledim
Gâh gâh eksik değil ağyâr ile derdim yeğin

— **466** —

Ağladır âşıkları saçmış çırağı perçemin
Karelar giymiş perîşandır bayağı perçemin
Yanmasın yakılmasın hiç askerî hindûlerin
Sâye salmış her yana kurmuş otağı perçemin

Müjgânın lâl' veş karaya boyanmış iken
Çeşm-i hûnun câm-ı zerrin nûş edüp kanmış iken
Şem'-i rûyin âteş-i sevdâlara yanmış iken
Sîneme urdu yine dâğ üzre dâğı perçemin

Servi kaddin ey perî sevdâdadır tûbâlara
Gonca hüsnün hoş temâşâdır gül-i hamrâlara
Îş-i nutkundan hayât erdi dil-i şeydâlara
Anberin sünbül karanfilidır o bağı perçemin

Kaşların garrâ yüzün nûr-i ziyâ-yi âfitâp
Çeşme-i zemzem dehânın leblerin rengi şarâp
Ziynet-i ruhsârına giysûların olmuş nikap
Tarmaşup kâküllerin olmuş tuzağı perçemin

Dehr-i dûnun ol Süleymân'ı zamânın Hâtem'i
Vaslına ermek içün âşüfte ider âlemi

Ekseri *Âşık Ömer* gidermesi bu perçemi"?„
Yaktı cismim âteş-i aşkı çırâğı perçemin

— 467 —

Tel tel olmuş ey perî sermâya benzer perçemin
Hatt-ı ser mâr-ı siyeh âsâya benzer perçemin
Dağıdup bâd-ı sabâ dökmüş mücellâ hattına
Sünbül-i müşk-i Huten ârâyá benzer perçemin

Ruhlerin bir verd-i ra'nâ meh cemâlin nur gibi
Leblerin kand i nebattır gerdenin kâfur gibi
Derdimend âşıkları berdâr eder Mansur gibi
Şâh ı âlem tûg-ı serv ârâya benzer perçemin

Ziyneti tâvûs veş re'sinde olmuş müstetâb
Zulmet içre ger tulû' etmiş sansın âfitâb
Çetr olup olmuş hümâyun her taraf çekmiş tınâb
Bârigâh-ı hayme-i kübrâya benzer perçemin

Sebkat etmemiş cihâna yok nazîrin ey güzel
Çok güzeller mest olur hüsnün görüp olmaz bedel
Şol berât-ı hüsnüne çekmiş berâtı Lemyezel
Şöyle mestûr eylemiş tuğrâya benzar perçemin

Vasf olunmaz ey *Ömer* kim çâk olur aklı hele
Gam mıdır bu hüsn ile salsa cihâna velvele
Hâsılı her bir teline Rum harâcı az gele
Bîbahâdır anber-i sârâya benzer perçemin

— 468 —

Bende-i şûrîdeyim gülzârına İbrâhim'in
Ol sebebden düştüm âh ü zârına İbrâhim'in

Vaslına ermek diler bîçâre gönlüm neylesin
Sabr eder nâçar belâ-yi hârına İbrâhim'in

Doymazam usanmazam ol meh cemâlin bakmağa
Bakıcak başlar heman yaş yerine kan akmağa
Hasretinden kılca kalur tende cânım çıkmağa
Vâde-i vaslı kalursa yarına İbrâhim'in

Nâr-ı aşkın dâğ-ı sînem yandırup incitmede
Hışm edüp ebrûların çattıkça işim bitmede
Çeşm-i şehbâzı gönüller mürgunu saydetmede
Akl u can hayrettedir bu kârına İbrâhim'in

Ol perînin saf çeküp uşşak dizilmiş yanına
Her biri hükmüne râzî baş eğer fermânına
Çîn edüp takmış kemendi kâkülün gerdânına
Ko beni berdâr olayım dârına İbrâhim'in

Rûz ü şeb âh eylemekten kalmadı cismimde fer
Hâlime rahmeylemez ol dilber-i Şakkulkamer
Böyle sergerdân olur muydum eğer *Âşık Ömer*
Azar azar yanmadayım nârına İbrâhim'in

— 469 —

Cân ü dilden mâil oldum sözüne İbrâhim'in
Kem nazarla bakmasınlar yüzüne İbrâhim'in
Hak taâlâ hub cemâlin bana göster ölmeden
Yüz süreyim ayağının tozuna İbrâhim'in

Her kaçan âh eylesem işler bu sînem yâresi
Hüsnünün medhi sezâdır böyle bir can pâresi
Bir bakışla aklım aldı kaşlarının aresi
Şol melekler sürme çekmiş gözüne İbrâhim'in

Ol adû-yi bed lika senden beni etti ırâk
Öldürür âhır beni bu çektiğim derd ü firâk
Âkıbet Mecnûn'a döndüm bana dağlardır durak
Hasta gönlüm yatmak ister dizine İbrâhim'in

Der ki *Ömer* güç imiş bu ayrılık yardan bana
Arz-ı dîdâr eyle gel Allâh için benden yana
Hem selâm olsun niyâz olsun kuzum benden sana
Ben değil âlem taaşşuk nârına İbrâhim'in

— 470 —

Bu vücûdum teslim olsun eline İbrâhim'in
Cân ile başım fedâdır yoluna İbrâhim'in
Ağlarım sahrâ besahrâ gezerim Mecnun gibi
Bir zararım değmedi bir teline İbrâhim'in

Sîm-i pâkinde efendim benlerin fülfül gibi
Kokusu anber midir gıysûların sünbül gibi
Rûz ü şeb âh eylemektir işimiz bülbül gibi
Bâğ-ı hüsnünde açılan gülüne İbrâhim'in

Gel yeter cevreyledin ey lâ'l-i mercânım benim
Okunur bu arzıhâlim dinle sultânım benim
Bir teveccüh almak içün çekinür cânım benim
Çok mürüvvettir sarılmak beline İbrâhim'in

Bu kulun *Âşık Ömer*'den gel dirîğ etme selâm
Tâ kıyâmet haşrolunca ben olam sana gulâm
Görmedim dünyâ içinde sen gibi mîr-i kelâm
Şakıdıkça mâil oldum gülüne İbrâhim'in

— 471 —

Âşık oldum leblerinin kandine bir kimsenin
Düştü gönlüm çâresi yok bendine bir kimsenin

Çerha boyun eğmez iken ol esîr etti beni
İrmedi aklım benim hiç fendine bir kimsenin

Görmemiştir kimseler anın gibi serkeş inâd
Bil anın cevr ü cefâsı gün begün oldu ziyâd
Emr-i Hak'la ger ölürsem kaydedin benden azâd
Tevbeler inanmayım ben andına bir kimsenin

Bir gedâyım iktidârım yok benim sîm üzere
Varayım dîvâna bir gün yazılan gelür sere
Yâ azad ede beni yâ kahr ede ol öldüre
Arzederim hâlimi ben kendine bir kimsenin

Taşa çaldın başımı almadın asla bir haber
Demedim mi ol güzel sana kıyar ziyân eder
Bu felâketler sana hem çok değil *Âşık Ömer*
Tutmadın asla kulak sen pendine bir kimsenin

— 472 —

Ağlarım her rûz ü şeb büryânıyım bir kimsenin
Âteşiyle dâimâ sûzânıyım bir kimsenin
Ol güzeller şehriyârı etmeye âzar beni
Cân ü dilden bende-i kemteriyim bir kimsenin

Bir kemân ebrû gözü âhû cemâli âfitâb
Çeşm-i câdûsu ile kıldı gönül mülkün harâb
Dâimâ yanup yakıldım ciğerim oldu kebâb
Derd ü hasret nârına büryânıyım bir kimsenin

Lebleri mül ruhleri gül kameti serv-i revan
Bu dil-i şeydâ ne mümkin eyleye anı beyan
Kaddi ar'ar dili bülbül sîm ten ince miyan
Subholunca bülbül-i nâlânıyım bir kimsenin

Yârımı tenhâ bulunca arzıhâl etsem gerek
Vaslını görünce ben def'-i melâl etsem gerek
Der ki bu *Âşık Ömer* kanım helâl etsem gerek
Kemteri hâlâ kulu kurbânıyım bir kimsenin

— 473 —

Ey güzeller şâhı medhin eylerim her an senin
Dişlerin dürdür dahi hem leblerin mercan senin
Hublar içre yok misâlin kahraman heybetlisin
Bakışın eyler efendim günde yüz bin kan senin

Rûz ü şeb gitmez gözümden hiç hayâlin dilberâ
Hazret-i Mevlâ yetiştirsin kemâlin dilberâ
Der görenler bârekâllah hub cemâlin dilberâ
Ruhlerin derler görenler ne güzel insan senin

Ol siyah ebrûlârın billâhi aklım dağıdır
Âşıkına ettiğini hoş bilursün ağıdır
Ayş ü işret ile her dem tâzeliğin çağıdır
Süre gör âlemde zevk-ı hurremi devran senin

Hüsn-i rûyin pür ziyâsıdır perîşan gün gibi
Var mıdır tâkat getürür cevrine bir ben gibi
Rub'-i meskûnda bulunmaz değme dilber sen gibi
Kailim cevr ü cafânı çekmeğe her an senin

Bu *Ömer* bekler eşiğin sâdıkane bendedir
Ben severim kakikane bîvefâlık sendedir
Fâriğ olmam tâ ölünce nitekim can tendedir
Bir canım var o da olsun yoluna kurban senin

— 474 —

Şâh-ı âlemsin melâhat bârigâhındır senin
Sâye-i evc-i saâdet haymegâhındır senin

Mukbil-i mihr-i felek zeyn-i külâhındır senin
Mâh-ı gerdun bende-i bîiştibâhındır senin

Sende hatmetti kemâl-i kudretini Lâyezâl
Sûretin nakşına bir vechile olmaz kîl ü kal
Ey şikâr-ı dil senin bâzunda bâz-ı i'tidâl
Evcgâh-ı câh-ı rif'at cilvegâhındır senin

Dâimâ devletle var ol şânın eyle nâmdâr
Hak hatâlardan emîn etsün seni ey şehsüvâr
Fenn-i hikmetle kemend-i tab'ına olmaz karâr
Sahn-ı sahrâ-yi selâmet şâhırâhındır senin

Ârzû-yi şefkatin kılsa dili şeydâ nola
Kuluna irse atâ vü himmetin âyâ nola
Mürde ihyâ eylediyse nutkile Îsâ nola
Sen müsellemsin ki bahşiş yok nigâhındır senin

Ey melâhat mülkünün Dârâ-yi sâhib hâtemi
İnkisârın tarheder şevkı ve şevkın mâtemi
Hâtırım yıkma ki vallâhi yıkarsın âlemi
Odlara yakma *Ömer* bir bîgünâhındır senin

— **475** —

Sevdiğim bilmez misin bilmez emânı gözlerin
Öldürür âhır beni hicrile kanı gözlerin
Gam mıdır ben âsitânın pâsbânı olduğum
Kendüye bend eylemiş çok kâmirânı gözlerin

Ömrümü hâr eyledim ben yoluna sağar gibi
Cevr edüp benden kaçarsın gûye düşmenler gibi
Kaydı kabil olmayan ol vahşi âhûlar gibi
Hemnişîn olmaz neden gözler yabânı gözlerin

Bulmamış Dârâ-yi hüsnün müddet-i ömründe Cem
Böyle haşmet görmemiştir vechi vardı der isem
Ey kaşı tuğrâ saçı sünbül ruhi bâğ-ı İrem
İstiyor şâh-ı Acem'den Isfahân'ı gözlerin

Görmesün bâğ-ı ruhin bâd-i fenâ hergiz hazan
Zulm ile kıldın niçün kaşın gibi kaddim keman
Ay ü gün mağribde doğmuş fitne-i âhır zaman
Rûz-i mahşerden verir her dem nişâne gözlerin

Neyledim nettim sana ben bilmezem ey servi kad
Eyledin âhır bana sen va'de-i vaslını red
Ey *Ömer* ben şöyle iz'ân eyledim ki hey meded
Zulm ile berbâd eder bir gün cihânı gözlerin

— 476 —

Çin seher habdan uyanmış kahramânı gözlerin
Şöyle mesttir anlamaz yahşi yamanı gözlarin
Her kime kim eylesen bin nâz ile ey meh gazab
Kimseye Hak saklasun virmez emânı gözlerin

Kande varsan halk-ı âlem hep seni gözler gözet
Kim ki düşse çeşmine mazhar o bulmaz âfiyet
Korkarım bu fitneler böyle kalursa âkıbet
Bende eyler kendüye çok müslümânı gözlerin

Hâl ü hindûlarla eyler ayş ü işret dâimâ
Ol iki mekkâre vechinde vatan tutmuş şehâ
Gerçi sen âşıkların gönlün alursun sûretâ
Câna kastetmek diler ammâ nihânî gözlerin

Bir bakışta dehri dar eyler ser-i sâdıklara
Bir bakışta can bağışlar vaslına lâyıklara

Bu nezâketlerle bu şîveyle çok âşıklara
Andıruptur fitne-i âhır zamânı gözlerin

Sâki-i gam sundu zehrinden *Ömer* üftâdene
Olmadı bir çâre mihrinden *Ömer* üftâdene
Şöyle havfetmiş ki kahrından *Ömer* üftâdene
Bir bakışta gösterir iki cihânı gözlerin

— **477** —

Mâil oldum gözler ile kaşına dilberlerin
Hiç sözüm yok on üç on dört yaşına dilberlerin
Âşıkım gevher fürûşum bilürüm kıymetlerin
Anın içün dedim elmas taşına dilberlerin

Şîrin olmayınca Ferhad dağı varup delmedi
Gönlümüz anka tabîat gayrıya bend olmadı
Çok zamandır Intizârım bir selâmın gelmedi
Korkarım rakibler üşer başına dilberlerin

Anların da gözleri bencileyin mülden m-ola
Bülbülün âh ü figanı kırmızı gülden m-ola
Yâr ile sohbette cânım yoksa mâtemden m-ola
Bir haber sormak murâdım başına dilberlerin

Ol perînin âteşiyle bu sinem yanup düter
Aldı aklımı başımdan kıldı Mecnun'dan beter
Der ki *Ömer* iki sevsem banai biris yeter
Ba'zı ahmak meyledermiş beşine dilberlerin

— **478** —

Açılur evvel bahârı hub hevâsı İzmir'in
Dem sürer leyl ü nehar ehl-i safâsı İzmir'in

Niçe yüz bin nâz ile reftâr eder serverleri
Salınur tâvûs vaş lâ'lin kabâsı İzmir'in

Dağa vermiş arkasını sular akar abı dâd
Âl-i Osmân ülkesinde söylenür dillerde yad
Kendüye dürlü meta'lar getürür âb ile bâd
Leb-i deryâ şehr-i şîrin hub hevâsı İzmir'in

Bir perî ruhsârenin çok ruhlerin gördüm hemen
Ben dahi el bağlayup karşusuna durdum divan
Uğrayup bu bendesine verdi selâm ol cevan
Servi kamet hüsnü âfet dilrûbâsı İzmir'in

Der ki *Ömer* gafil olma mevt erişür nâgehan
Sînemi etmiş nişâne kasdıma olmuş keman
Bir muazzam kal'e durmuş şâha benzer bir zaman
Sûretin nakş eylemiş Şirin likası İzmir'in

— 479 —

Ey bütün dünyâ değer gül yüzlü yârım kandesin
Gün begün artmaktadır feryâd ü zârım kandesin

Kandesin sen ey tabîbim ben helâk oldum helâk
Yoksa âh-ı dilnevâzımdan sana gelmez mi bâk
Âh-ı hasret bir yana sabrım yakasın etti çâk
Vaslını hayli zamandır intizârım kandesin

Kandesin bir kerre bak bu ben garîbin âhına
Yüz sürüp her dem hayâl-i şâhımın dergâhına
Bir meded kıl yoksa ben girdim melâmet râhına
Taşa çaldım şîşe-i nâmûş u ârım kandesin

Kandesin sen aşkın ile eylerim sînem rebâb
Âh-ı hasret derd ü gam dilhânesin kıldı harâb
Gülşen olur sâde sensiz meskenim yerim türâb
Ey yüzü bâğ-ı İrem kadai çinârım kandesin

Kandesin sen ben reh-i mihnette kaldım gel yetiş
Şâm-ı gam aldı yolum zulmette kaldım gel yetiş
Bir belâ-yi va'de-i hayrette kaldım gel yetiş
Der ki *Ömer* vaslını candan umarım kandesin

— **480** —

Yâr içün ben hayran oldum kimseler dahletmesin
Yanup cânâ büryan oldum kimseler dahletmesin
Hak bilür kim senden özge Yâr-ı garım yok benim
Ölmüşüm yolunda anın kimseler dahletmesin

Eylerim medh ü senâlar dilberi âr etmezem
Bana her dem cevrederse ben ana zâr etmezem
San'atım mahbûbu sevmek gayrı ben kâr etmezem
Üstadımdan böyle gördüm kimseler dahletmesin

Geçti günüm gice gündüz âh ile hem zâr ile
Âşıkın yanmaz vücûdu niçe yüz bin nâr ile
Hacca varmaktan sevabdır bir sarılmak yâr ile
İşidüp te bu kelâmı sofiler dahletmesin

Bu *Ömer* gulâmın oldu gün begün cânım sana
Sofinin pendi gerekmez oldu şimdi bir yana
Diseler eyle ferâgat gelse âlem bir yana
Fâriğ olmam ben yarımdan kimseler dahletmesin

— **481** —

Aşka ser verdin gönül serverlenenlerden misin
Hizmet-i pîr eyleyip perverlenenlerden misin
Râh-ı iklîm-i gamı geçtin yedi menzil öte
Zulmeti tarhettin İskender'lenenlerden misin

Fenn-i aşkı öğrenüp bezm-i maâriften bugün
Çok mudur rahş-i bülend-i tab'ın olsa gark-ı hun

Eyledin remz-i hünerde kalb-i a'dâyı zebun
Zülfekar-ı nazm ile Hayder'lenenlerden misin

Mahzen-i zâtında gizlidir dü âlem her ne var
Sendedir deryâ sevâhil sendedir leyl ü nehar
Aşkile kılmaktasın râz-ı derûnun âşikâr
Sâlik-i tahkîka sen rehberlenenlerden misin

Bezm-i gamda nâleni kanûna döndürmek neden
Dûd-i âhım halka-i gerdûna döndürmek neden
Başını sîme yüzün altuna döndürmek neden
Sen bu levhin nakşına zergerlenenlerden misin

Zahmına em bulmadın kaldın *Ömer* bîçâre sen
Kim sana karşı dedi dur ol hadeng-i yâre sen
Şöyle yâ böyle neden oldun gönül sad pâre sen
Gamze-i dildûz ile hançerlenenlerden misin

— 482 —

Nevcivânım gül yüzün femlendirenlerden misin
Bülbül-i şeydâyı elemlendirenlerden misin
Lâ'l-i nâbın nûşedenler mest ü medhûş oldular
Kâ'be-i kûyini zemzemlendirenlerden misin

Bulmadım ey dilrübâ bir sen gibi yâr-ı kadîm
Bûy-i zülfünden haber verdi sana bâd-ı nesîm
Bir Süleymân-ı zamansın âleme sen hak bu kim
Kendini dünyâya hâtemlendirenlerden misin

Âşık-ı bîçâreye tarz-ı nezâket gösterir
Pâdişâh-ı kişver-i adl ü adâlet gösterir
Kahramân-ı katile özge şecâat gösterir
Cünbişin sen zâl ü Rüstem'lendiren misin

Zerrece rahmetmedin hiç bu dil-i şeydâlara
Dedi âbı benzemez çün çağlayan deryâlara
Îd-i vaslını nasîb etmektesin a'dâlara
Bu *Ömer*'i hüzn ile gamlendirenlerden misin

— 483 —

Ey efendim derde düştüm bir devâ bilmez misin
Bunca yıldır hastayım hiç bir şifâ bilmez misin
Ey efendim yanına alma adûyu her zaman
Hiç belâ def'etmekiçün bir devâ bilmez misin

Cânıma bin can bağışlar bir kere bakışların
Ağzın içinde dizilmiş inci gibi dişlerin
Ey efendim hep bana cevr ü cefâdır işlerin
Sevdiğim bâkî değildir bu fenâ bilmez misin

Ben gedâ aşkın kitâbın okudum destan gibi
Her ne emrin olur ise edeyim ferman gibi
Fursat elde bulunurken sevdiğim devran gibi
Sevdiğim sen benden özge bir gedâ bilmez misin

Âkıl isen ey gönül nâmerde sırrın söyleme
Aşkın ummânına dal sabreyle sakın boylama
Yok olası tâli'im yok deyu şekvâ eyleme
Ey *Ömer* verir murâdın ol Hudâ bilmez misin

— 484 —

Ey perî böyle perîşan olduğum bilmez misin
Hasretinle günde bin kez öldüğüm bilmez misin
Bâğ-ı hüsnün güllerine bülbül idim bir zaman
Şimdi benden yüz çevirdin nolduğum bilmez misin

Dürlü cevre yüz tutuben eyledin kaddimi dâl
İçeyim aşkın şerâbın ey lebi âb-ı zülâl
Rûz ü şeb efgan idüben bülbül-i şeydâ misâl
Subholunca âh ü nâle kılduğum bilmez misin

Kalmışım bu künc-i gamda etseler dürlü cefâ
Gözlerim dünyâyı görmez olalı senden cüdâ
Bir kelâmın işidicek eylerim cânım fedâ
Yâ benim mihnet içinde kaldığım bilmez misin

Der ki bu *Âşık Ömer* aşkım yeğin deryâ gibi
Kirpiği zahmı unulmaz kaşları gûyâ gibi
Şükr edüp Perverdigâr'a dâimâ Yahyâ gibi
Öldür efendim sararup solduğum bilmez misin

— **485** —

Ol melek sîmâya imrendim sen imrenmez misin
Dür sadef yektâya imrendim sen imrenmez misin
Kirpiğinden tîr alıp sînem delip girbâl eder
Dîdesi tâtâra imrendim sen imrenmez misin

Bir nazîri yok bu asrın âfet-i devrânıdır
Söylenen dillerde dâim izz ü nâmı şânıdır
Zümre-i mahbubların sertâcıdır sultânıdır
Kudret-i Settâr'a imrendim sen imrenmez misin

Farkolunmaz lâl'-i nâbı sükkeri ma'cûnile
Esvedi müjgânlarının neşter-i pür hûnile
Mû miyânında biçağı cevheri altun ile
Hançer-i abdâra imrendim sen imrenmez misin

Nil ile Ceyhun misâli tab'ımın aktı seli
Akl u fikrim aldı serden aşkıle der ki beli

Ey *Ömer* ismini sordum Şîr-i garrâ-yi Ali
Hayder-i Kerrâr'a imrendim sen imrenmez misin

— 486 —

Eylemezsem ol perî servimle sahrâ sohbetin
Gözlerim yaşıyla gel seyr eyle deryâ sohbetin
Ruhlerinde benlerin zülfün katında göreler
Dediler hindûler etmiş Şam'da helvâ sohbetin

Âşık oldur aşkının da'vâsın etmektir garaz
Dembedem meclisin ihyâsını etmektir garaz
Hem harâbe meclisin ihyâsın etmektir garaz
Yoksa zâhid de sever mahbûb-i zîbâ sohbetin

Zülf-i şebgûnun hevâsı serde ahşamladuğum
Tîr-i gönlüm kâkül-i dilberde ahşamladuğum
Kimseler bilmez anın kimlerde ahşamladuğum
Ol mehin arzû çeker a'lâ vü ednâ sobbetin

Bu karâr üzre değil devretmede devrânı gör
Kimseye bâkî kalur mu işbu dehr-i fâni gör
Sâz ü sûzu mey ü mahbûbu bile yârânı gör
İstemem sensiz Süleyman olsa hattâ sohbetin

Olmuşum *Âşık Ömer* bir pâre ihsan bulmadım
Bir devâ eyler dil-i bîçâre derman bulmadım
Hâlimi arzetmeğe bir çâre imkân bulmadım
Bulmadım gitti anın bir lahze tenhâ sohbetin

— 487 —

Gitme cânım gitme gel yok iktizâsı gurbetin
Olma dahi tıfl iken sen âşinâsı gurbetin

Yılda bir kez çektiğim mihnetlerin cânım sana
İdemem takrîrini çoktur cefâsı gurbetin

Sâkin ol mihnette ol sevdâyı terk et sevdiğim
Gel ferâgat eyle bu evzâyı terk et sevdiğim
Bâri gurbet elde istiğnâyı terk et sevdiğim
Dürlü mihnetle kurulmuştur belâsı gurbetin

Mahrem olmak zâtına düşmez beğim tahkik sana
İnkisâr eder hazer kıl âşık-ı sâdık sana
Sen dahi açılmadık nevrestesin yazık sana
Soldurur gül ruhlerin cevr ü ezâsı gurbetin

Hizmet-i aşkında *Ömer* cümlesinden dâimim
Fursatı fevt etmedim ammâ efendim nâdimim
Sen ne mûnis bir gulâmsın sevdiğim İbrâhim'im
Olmayasın tâlib-i zevk u safâsı gurbetin

— **488** —

Hak hatâdan saklasın dîdârın Ahmet şâhımın
Bâd-ı sarsardan gül ü gülzârın Ahmet şâhımın
Şem'a galip eylesin envârın Ahmet şâhımın
Yanmağa pervâne veş ağyârın Ahmet şâhımın

Yoluna kıldım fedâ cân ü seri ben sîneçâk
Yâr içün ola gelir mi âşıkın aynına bâk
Hâtırı bulsun ferah tek bendesin etsin helâk
Tutmasınlar dest-i hançer dârın Ahmet şâhımın

Akl u fikrim çâk olur bir güle baksa yüzüme
Dönerim Mecnûna gelmez gayri râhat özüme
Giceler tâ subh olunca uyhu girmez gözüme
Görmeğe can arzular ruhsârın Ahmet şâhımın

Tıfl-ı ebced hânım etmiş ilm ile irşat beni
Serfirâz et ömrümü yâ Rab kad-i şimşâdini
Edemez kat'â tekellüm yanılur evrâdını
Tûtiler gûşeyleye güftârın Ahmet şâhımın

Dilrübâlar arasında ey *Ömer* budur alem
Nüsha-i mihr ü vefânın şerhine kaşı kalem
Sâdık u âşıkların çeker cefâsından elem
Getürür cevrin çeker âzârın Ahmet şâhımın

— 489 —

İntizârım vaslına her dem Mehemmed şâhımın
Sarılup dâmânına muhkem Mehemmed şâhımın
Hamd ola öğmüş yaratmış lûtfu çok Perverdigâr
Hüsnüne âşık bütün âlem Mehemmed şâhımın

İntizâr üzre visâline hezâr üftâdeler
Eylemez uşşâkına evcâı merdüm zâdeler
Her kaçan giyse mubârek eğnine ak sâdeler
Yaraşur parmağına hâtem Mehemmed şâhımın

Okuyup yazmaktayım olmak içün ehl-i kemâl
Leblerin âb-ı zülâldir kaşları olmuş hilâl
İstemezdim şu cihanda zerrece mâl ü menâl
Ölmeden bir kez lebin emsem Mehemmed şâhımın

Der ki *Ömer* görmedim ben böyle bir âlîcenâb
Hâlimi arzeylemeğe eylerim andan hicâb
Gül cemâline dizilmiş benleri var bîhisâb
Niçeler bendesidir âlem Mehemmed şâhımın

— 490 —

Her kaçan düşse yolum dükkânına İshâk'ımın
Hûriler üftâdeler her yanına İshâk'ımın

Niçe bin Mecnun gibi serser gezer bîçâreler
Bunda çok başlar gider meydânına İshâk'ımın

Bulmadım ahvâlimi İshâk'a bir an söyleyim
Âh edüp derd-i derûnum nâle efgan eyleyim
Türküler yapup bütün dünyâları mesteyleyim
Niçe âşıklar durur dîvânına İshâk'ımın

Hubluğun şöhret bulalı bende-i vech-i hasen
Niçesin mât eyledi hüsnün bugün ey sîm ten
Kaşların tuğrâ diker ol gözlerin ilmülyakin
Niçe tâkatlar gelür fermânına İshâk'ımın

Ey *Ömer* hasretle söyle dinlesün yâran seni
Cümle erbâb-ı seher vechinden aldı gayreti
Cevheri fürûş olan bilmez mi yektâ kıymeti
Sîmi teşbîh ettiler gerdânına İshâk'ımın

— 491 —

Mustafâ'dır sevdiği dostu birisi cânımın
Cânımın cânı Mehemmed'dir biri cânânımın
Cân ü dilden mâil oldum gerçi ben bir Yûsuf'a
Yûsuf'u satun alur her bir beni Osmân'ımın

Sıdk ile Maksûd'umun pâyine yüzler sürmedim
Sürmedim ol demleri vasl-ı murâda irmedim
İrmedim vaktına Kasım gibi dilber görmedim
Görmemiştim böyle hunrîz olduğun Şa'bân'ımın

Ne günâhın sâhibiyim Musli şâhım söylese
Söylese bir bir Hüseyn'im bana hep cürmüm dese
Gelse İsmâil beni zülfüne berdâr eylese
Eylese âlem çeker bir yanını organımın

Bir hayât efzâ imiş bildim Kemâl'in kıymetin
Kıymete sığmaz imiş gördüm cemâlin ülfetin
Ülfetim Bâkî ile buldum bekanın devletin
Devlet-i dünyâya vermem bugünün Nu'mân'ımın

Câmı hayrette kodu Hızr'ın cefâ-yi zulmeti
Zulmet-i dehre şeref verdi Halîl'in tal'ati
Tal'at-i hüsnün görüp Rıdvân'a sordum cenneti
Cennet-i vasfın *Ömer* can arzular sultânımın

— **492** —

Rûz ü şeb derd ü elemdir iddiâsı bahtımın
Bir tükenmez mâcerâdır mâcerâsı bahtımın
Dil seninle hak deyu anda görüp da'vâsını
Dinliyorsa arzıhâlim gam temâsı bahtımın

Merhamet kılmaz o gülşen rû habîb ahvâlime
Seyredüp ibrette kaldı andelîb ahvâlime
Ağlasam her dem revâ kendi garîb ahvâlime
Cânıma kâr etti gittikçe belâsı bahtımın

Görmedi göstermedi gitti felek mihrim bana
Tâli'im nahsolduğundandır işim dâim fena
Niçe hasret hicr ü firkat başıma üştü belâ
Hemdemim gamdır ezelden mâadâsı bahtımın

Çarh-ı kecrev aksine ızhâr edüp etmekte âl
Raht-ı bahtım ayş ü nûşum dâimâ zıll-i hayâl
Mihnet ile geçti ömrüm şâzilik emr-i muhâl
Yoksa yâ Rab *Ömer*'in zevk u safâsı bahtımın

— **493** —

Söylenür dillerde nâm-ı âlişânı Varna'nın
Medhe lâyıktır diyâr-ı dilsitanı Varna'nın

Koç yiğitler meskeni olduğunu isbât eder
Kal'esi yanında hâlâ koç nişânı Varna'nın

Fethine mâlik olunca ibtidâ Sultan Murâd
Yıktı küffârın derûnun eyledi islâmı şâd
Sînesin deryâya vermiş misli nâdir bir bilâd
Bâğ-ı cennetten nümûne çevre yanı Varna'nın

Niylgûn ırmak kenârında zamânı nevbahâr
Tâze sorguçlar yeşil kemhâ giyinmiş sâyedâr
Şat iner Bağdâd'a gûyâ kıblegâhından akar
Bahre karşu hû çeker âb-ı revânı Varna'nın

Saf be saf mescidlerinde cümleten ehl-i niyâz
Niçe fâzıl kimseler var gayri etmiş imtiyâz
Ey *Ömer* lâyık değildir eyleme gel keşf-i râz
Bir kelâmından duyarlar nüktedânı Varna'nın

— **494** —

Her sene cûşa gelince cûy-i mâsı Tunca'nın
Bahşeder câna safâlar hub havâsı Tunca'nın
Anı gel eyle ziyâret tâ gece vakt-i şitâ
Vasf olunmaz nevbaharda yaz safâsı Tunca'nın

Gösteren bây ü gedâya dem-i vuslat kendidir
Sahrası bezm-i çemen hem bâğ-ı behcet kendidir
Ziynet-i şehr-i Edirne kûy-i cennet kendidir
Her tarafı bâğ u bağçe intihâsı Tunca'nın

Çağlayup akmakta her dem bahr ü yemdir cûyi gör
Gönlünü eyler küşâde tarh-ı gamdır cûyi gör
Mürdeler ihyâ edermiş derde emdir cûyi gör
Külli şifâdır dile her dem devâsı Tunca'nın

Ey dilâ kıldın ziyâret çün bu dem bu cûları
Şâd ü hurrem ol rehâ kıl dildeki kayguları
Der ki *Ömer* kaçmak içün ol güzel gülrûları
Dembedem mehrûlar ile merhabâsı Tunca'nın

— 495 —

Vâkıf oldun mu gönül ahvâline yorgancının
Bir nazar kıldın mı nakş-ı dâline yorgancının
Boyu kısa yorganın açtıkta kalır kim bilir
Sakın aldanma kumaşı aline yorgancının

As kapuya perde atlas ko serîre minderi
Dâl dâl üstüne işlet gel nukuş-i gevheri
Al açık yaşmağına idüp yeşil taş cevheri
Halka tak sim perde-i sandâline yorgancının

Maksadın beyaz çuhadır saçağını al boyat
Yastığın olsun kadîfe penbeden sadra uzat
Bir avuç altun bahâsın saymadan meydâna at
Tâlib isen leblerinin bâline yorgancının

Çek yüze yüz yasdığın şilte döşek kutnu kumaş
Çarşebi dülbend edüp yat üstüne eyle savaş
Hâsılı *Âşık Ömer* ol yâr ile sarmaş dolaş
El sunar isen visâli mâline yorgancının

— 496 —

Levh-i pîşânında nakş-ı sun'-i zîşan kaşların
Yazdı hattât-ı ezel âyât-ı Rahman kaşların
Mushaf-i hüsnün hakıçün . . . . .
Çeşm-i . . . . .

Eyledi edvâr-ı hüsnünde tesellî gözlerin
Bâb-ı vaslından bana etti tecellî gözlerin

Arzıhâlim okuyup dedi mahallî gözlerin
Derkenâr eyledi müjgân yazdı ferman kaşların

Hâkisâr etmekte uşşâkı şehâ âl-i Yezîd
Öyle bir kalbi kara kâfirdir eşkâl-i Yezîd
Niçe dem gitmez ara yerde durur hâl-i yezîd
Bu nihâyet Zülfekar'a Şâh-ı merdan kaşların

Bülbülün *Ömer* ise gülzâr-ı cennettir yüzün
Tal'atın havrâ gibi envâr-ı izzettir yüzün
Ey tabîbim mushaf-ı esrâr-ı hikmettir yüzün
Dest-i kudretle yazılmış hatt-ı Sübhan kaşların

— 497 —

Bârekâllâh kim zehî ibretnümâdır kaşların
Bir hidâyettir acâyip canfezâdır kaşların
Resmine garrâlanup bakmaz cihan tuğrâsına
Hâme-i kudret ile sun'-i Hudâ'dır kaşların

Meh cemâlin aya benzer burc-i izzet mâhıdır
Âşık-ı sâdıkların dâim ziyâretgâhıdır
Birisi şarkın biri garb ikliminin şâhıdır
Ol sebebden bir birisinden cüdâdır kaşların

Bir nasîhat kıl efendim dîde-i pürhûnuna
Fitne engîzin görüp te uymasun gülgûnuna
Lûtf ile kılsan nazar rahmeyleyüp meftûnuna
Câna ni'mettir verir rûha gıdâdır kaşların

Gördü çeşmim kaldı kalbimde mahabbet ey perî
Uğruna cânım fedâdır dönmezem şimden geri
İştibâh etme sakın tâ rûz-i evvelden beri
Bu *Ömer*'e tâ o demden âşinâdır kaşların

— 498 —

Dilberâ cevrin çeker âşık kemân ebrûların
İrişür vaslına bir gün gamze-i âhûların
Perde çekmiş üstüne kat kat siyeh giysûların
Yoksa yakar yandırırdı âlemi mehrûların

Dinle pendim elhazer ey Yûsuf-i gülpîrehen
Etme lûtfeyle sakın nâcins ile seyr-i çemen
Açma lâ'lin hokkasın her yerde ey şîrin dehen
Kıymete uymaz bahâsı dâne-i lü'lûların

Âsitân-ı izzete ben bende yüz sürsem şehâ
Bir hayâl olur kaçan ol devlete irsem şehâ
Rûmelin seyrâna çıkmış sanurum görsem şehâ
İki sultân-ı Habeş'tir gûyyâ hindûların

Sadhezâran gülşen-i kûyinde bülbüller de var
Bâğ-ı hüsnünde açılmış tâze sünbüller de var
Lâleler şebbuy şekayıklar karanfüller de var
Hiç karâr olmaz temaşâya gül-i hoşbûların

Bu *Ömer* tek vâdi-i hicrâna saldın çoğunu
Sanki hüsn iklîmine çektin melâmet tûğunu
Bahre salsun hâceler dürr ü güher sanduğunu
Var iken şol hokka-i lâ'lindeki inculların

— 499 —

Sevdi gönlüm sen saçı leylâ'yı şübhen olmasın
Satun aldım başıma gavgayı şübhen olmasın
Kendi hâlimde gezerken uğradım derde yine
Çağırırım Hazret-i Mevlâ'yı şübhen olmasın

Kokmaz isen her seher sen alasın aklım benim
Mâil olduğum mu sana cürm ü günâhım benim

Evveli aklımı aldın çeşm-i siyâhım benim
Sonra ettin nâz ü istiğnâyı şübhen olmasun

Mah yüyüne sâye salmış dilrübâ tek kaşları
Sûretâ insandır ammâ bir perî rû başları
Gâhice gözler süzüp hem remzile bakışları
Öldürür ben âşık-ı şeydâyı şübhen olmasun

Der ki *Ömer* hiç güler mi aşkile mahzûn olan
Nice tâkat getürür dîdârına meftûn olan
Düşmesün sevdâlara bencileyin Mecnûn olan
Yasdanurdum eşiğin tenhâyi şübhen olmasun

— **500** —

Kail idim çekmeğe âlemde bin can acısın
Ah nolaydı görmeyeydim bâri cânan acısın
Bir boyu serv-i revânım var idi aldı felek
Bana mı gördü sezâ bilmem bu hicran acısın

Geç bulup tez yavı kıldım ol perî ruhsârımı
İnleyüp dolâb veş döksem gözümden âbımı
Firkat ü derd ü elemle gûş edüp feryâdımı
Gökte hep cümle melâik yerde insan acısın

Hasretiyle haşredek tâ âh ü vâveylâ kılam
Ben anın gibi gül-i ra'nâyı yâ kande bulam
Ummazam şimdengeru bir vechile iflâh olam
Nitekim gördü gönül ol şûh-i hûban acısın

Ey *Ömer* sabreylemek mümkin mi hiç bu firkate
İrmedim dâr-ı fenâda şöyle bir kez vuslate
Gayri kaldım yârım ile tâ kıyâmet hasrete
Rahma gelsin de bana kâfir müselmân acısın

— 501 —

Teşne câna em iken nutkun senin şîrin dehen
Günde bin kerre helâk olmaktayım hicrinle ben
Şerha şerha kıl nazar sad pâre zahm-ı sîneme
Dağları delmekte gör kabil mi yerden göğeden

Her kaçan vaslından ayrı düşsem elverse firâk
Firkatinle her gece bir menzili kılsam durak
Nakş-ı tasvîr-i hayâli olmayup gözden ırak
Kılmayınca ey sanem tâ eğnime hil'at kefen

Ben cemâli şem'inin pervânesiyim bîhilâf
Olmamıştır bildiğim ahdı bütünlerde güzâf
Va'de kılmıştı benimle olmağa bir sîne sâf
Hey ne mümkindir görem vasolduğun cân ile ten

Hâtırım vîrân olur bir dem eğer baksan kıya
Ayağın toprağı çeşm-i ehl-i aşka tûtiyâ
Şöyle kim öğmüş yaratmış seni sun'-i Kibriyâ
Hüsn-i Yûsuf'tan güzel vech-i hasenlerden hasen

İhtiyâr etti *Ömer* cevrinle sen mehpeykeri
Hiç gönül fâriğ olur mu zannedersin ey perî
Ömrüm oldukça ser-i zülfünden el çekmem yürü
Gar-ı cismimde hezâran ejdehâ tutmuş vatan

— 502 —

Hüsnile dillerde ismi oldu destan Yûsuf'un
Kuşça cânım eyledim uğruna kurban Yûsuf'un
Ehl-i dildir remzile âşıkların nabzın tutar
Olmamak mümkin midir hükmüne ferman Yûsuf'un

Âfitâbı mat ederdi sîne bendin çözseler
Böyle bir mahbub bulunmaz bu cihânı gezseler

Binde biri vasfolunmaz belki medhin yazsalar
Sanki billurdan seçilmez düğme gerdan Yûsuf'un

Gözleri âhû misâli dişleri dürr-i Necef
Yâ nice medhetmeyeyim gün begün buldu şeref
Nâzile dükkâna gelse şu'le verir her taraf
Ağladır çok derdimendi şimdi meydan Yûsuf'un

Bilmez isen semtini var şu bedestandan yana
Hak Taâlâ hubların serdarlığın vermiş ana
Sevdiğim mağrur tabîat iltifât etmez bana
Hadden efzun derdimendi vardı üryan Yûsuf'un

Salınur servi gibi zülfü siyâhım her seher
Âh edince dökülür cümle günâhım her seher
Der ki *Ömar* âsümâna çıktı âhım her seher
Bilmezem ki yok mudur göğsünde îman Yûsuf'un

— **503** —

Ey sabâ benden selâm et yârına İstanbul'un
Kıl senâlar bâğına gülzârına İstanbul'un
Yâd olaldan berü gönlüm bulmadı gamdan halâs
Muntazırdır çeşmimiz dîdârına İstanbul'un

Bir güzel şehr-i muazzam ziynet-i esâsı hub
Gûşedir merd-i garîbe izzet-i eşyâsı hub
Câmi'-i Sultan Mehemmed hem Ayasofya'sı hub
Benzemez bir memleket diyârına İstanbul'un

Biri Kasım Paşa biri Galata Tophânesi
Âşık-ı üftâdelerle doludur meyhânesi
Şimdi inkâr mı olur Beşiktaş Mevlevîhânesi«?»
Yâ menend olur mu hiç hisârına İstanbul'un

Ey *Ömer* kısmetimi verir Hudâ ben gam yemem
Ne kadar az dahi olursa ben ana gam yemem
Verseler Bağdâd u Mısr'ı Şâmı Şarkı istemem
Kail oldum ben bir ednâ kârına İstanbul'un

— 504 —

Ey sabâ bizden selâm mahbûbuna İstanbul'un
Kıl duâlar var yürü matlûbuna İstanbul'un
Bîvefâ ta'nettiğim günler de çıktı bîvefâ
Değmedik tırnak nedir mektûbuna İstanbul'un

İntizârım görmeğe cismimde cân etmez karâr
Gösterir mi çeşm-i giryânıma yine rûzgâr
Her kesi bir özge sultân etmiş ol Perverdigâr
Kail oldum bir gedâ mansûbuna İstanbul'un

Kande varsa def'-i gam eyler kişi seyrânı hûb
Hem hevâsı âbı hub ummân-ı bîpâyânı hub
Şehrinin bünyâdı hub insânı hub irfânı hub
Benzemez hiç bir diyar üslûbuna İstanbul'un

Yürü ancak ey *Ömer* gayri yere gitme dahi
Alnıma yazmış ola Mevlâm meğer kim bir dahi
Ahdim olsun karakoç kurbân edeyim bir dahi
Yüz sürersem hazret-i Eyyûb'una İstanbul'un

— 505 —

İbtidâdan vasfolunsun dilberi İstanbul'un
Tâzesi dayı kesimdir ekseri İstanbul'un
Dört taraf acâyib hikmet nevcivanla dopdolu
Ehl-i dil hem câna lâyık insanı İstanbul'un

Pâyitaht-ı şehr-i İstanbul'a vermiş iştihâr
Ayasofya, Yenicâmi' hem Süleyman nâmdâr

Üçler ile yediler kırklar dahi himmeti var
Fethi çün oldu müyesser islâma İstanbul'un

Fazlı Paşa sarayı var hemcivar At meydânına
Salıncaklar kurulur Kadırga limanına (?)
Yeniçeri kışlaları yakın Et meydânına
Cennet-ül-me'vâya benzer her yeri İstanbul'un

Bâyezid Bistam Sultan nice vasfın etmeyim
Ya Şehzâde câmi'ini medhetmez mi dilim(?)
Gûyyâ dağ başına düşmüş Yavuz Sultan Selim
Fâtihi Sultan Mehemmed serveri İstanbul'un

Yirmi altı kapusu var her biri bir han değer
Yetmiş üç milleti vardır her biri anı öğer
Hind ile Yemen'den âşık görmeğe arzû çeker
Yedi iklim dâstânı misli yok İstanbul'un

Der *Ömer* İstanbul'a varmağa bu cân arzular
Hazret-i Eyyûb'una yüz sürmeğe cân arzular
Fukarânın beytidir ol dergehe cân arzular
Hazret-i Eyyub gibi var bir eri İstanbul'un

— 506 —

Günde bir kez lûtfuna hamdeylerim Ma'bûd'umun
Bir gülün kıldım temâşâ gülşen-i maksûdumun
Çok şükür hurremliği var tâli'i maksûdumun
Ne mubârek gün bu gün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Servi kaddin salınup bin nâz ile eyler hirâm
Yüz hicâb ile koyup el sîneye verdim selâm
Hâtırım aldı ele lûtf ile kıldı iltizâm
Ne mubârek gün bu gün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Rûz-i vaslı îde benzer şâm-ı hicrânı kadir
Öyle bir hûri simânın uğruna ölmek nedir
Olmuş ol kaşı hilâlin çehresi gûyâ bedir
Ne mubârek gün bugün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Zümre-i uşşâk içinde ismini her kim ana
Gözlerim kıblenümâ gibi döner andan yana
Hüsn-i Yûsuf olsa gayri dilberi anman bana
Ne mubârek gün bugün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Hamdülillâh ey *Ömer* şevkile oldum pür safâ
Teşne câna şerbet-i lâ'linden irgördü şifâ
Berk urur âyîne-i vechinde nûr-i Mustafâ
Ne mubârek gün bugün gördüm yüzün Mahmûd'umun

— 507 —

Îd irişti meclise bîgâne dâhil olmasun
Gelsün erbâb-ı vefâ tab'ı kesâil olmasun
Nevbahâr âsâ güzellerle bezendi her taraf
Yâ nice bîçâre âşık aklı zâil olmasun

Yoğise bir bûsece yanında kadr ü kıymetim
Var mı yâ bir el ucuyla merhabâya minnetim
Sîne ber sîne derâguş eylemektir niyyetim
Boynuna eğsin kemend-i zülfü hâil olmasun

Bir perînin düşmüşüm cân ü gönülden râhına
Hâlimi arzeylerim yüzler sürüp dergâhına
Bir mahabbet nâme yazdım ol güzeller şâhına
Destine sunsam gerek isterse hâil olmasun

Aksine devretmede çerhin dolabı vardır
Yâr anınla her kimin başında aklı vardır

Sûret-i nakş-ı cihan âyîne-i gülzârdır
Kimse yârın terkedüp bir gayre mâil olmasun

Vaktıdır *Âşık Ömer* bîmâre şefkat oluna
Lûtf u ihsânı edegelmiş efendi kuluna
Hâcılar bayramıdır kurbân olayım yoluna
Söyleniz bu cevre ol lûtf ıssı mâil olmasun

— 508 —

Söyle ey dil ol perî zülf-i siyah oynatmasun
Çeşm-i âhûsun süzüp ağyâra hâr oynatmasun
Raksa girmesün o hûrî yohsa yüz bin kan eder
Bezm-i a'dâda varup bize nigâh oynatmasun

Kılmasun mir'ât-ı hüsnüne nazar Dârâlanup
Gamze-i hunrîzine dayanmasun serpâlanup
Leşker-i hindûlerine ol güzel garrâlanup
Pâdişâh-ı kişverim deyüp sipâh oynatmasun

Adl ile bu bendesine evvelâ ihsân edüp
Sonra başladı cefâya hâk ile yeksân edüp
Katline âşıkların nâhak yere fermân edüp
Uyup ağyâra birinden bîgünâh oynatmasun

Bu güzellik ana da kalmaz geçer çâğı gider
Soldurur bâd-ı felek gülruhlerin rengi uçar
İnkisârı ile âşıklar anı ihrâk eder
Cevr ile tâk-ı semâya doğru râh oynatmasun

Hışm ile bakmasun ol hûnî ciğerden kan alır
Böyle giderse o serkeş dahi çok meydân alır
Ahdine etsin vefâ yohsa anı şeytân alır
Ey *Ömer* söyle bize herdem külâh oynatmasun

— 509 —

Ey güzeller şâhı aşkından bizâr olmak niçün
Ahd ü peymânı unudup hîlekâr olmak niçün
Ben dururken ey efendim gayre yâr olmak niçün
Yâ bu âşık hasretiyle intizâr olmak niçün

Büsbütün âlem senin hep cümlesi yârın mıdır
Doğru söyle bîvefâlık eskiden kârın mıdır
Bilmezem eller senin benden emekdârın mıdır
Yâ bu âşık hasretile intizâr olmak niçün

Bîvefâlardan vefâ gelmez gönül bilmez misin
Yeter ettin bu cefâyı yohsa sen ölmez misin
Arzıhal sundum efendim yaşımı silmez misin
Yâ bu âşık hasretile intizâr olmak niçün

Yeter ettin bu cefâyı el'amân öldüm yeter
Bâğ-ı hüsnün güllerinde şakıyup bülbül öter
Ey güzeller şâhı olursun sakın benden beter
Yâ bu *Âşık Ömer*'in cismi nizâr olmak niçün

— 510 —

Seyre çıktı bir gül-i ra'nâ mubârek cum'a gün
Başladı zâretmeğe şeydâ mubârek cum'a gün
Hânesinden azmedüp reftâr ile ol nâzenin
Niyyeti hammâm imiş hakka mubârek cum'a gün

Seyredenler kamet-i bâlâsın efgan eyledi
Bunca âşıklarının aklını tâlân eyledi
Soyunup cismini anda cümle üryân eyledi
Şaştı dellâkler görüp ammâ mubârek cum'a gün

Ben dahi. . . .
Aklı gitti na'linin şakkoldu tasma şâd ile
Destini bûseyleyip tas ağladı feryâd ile
Pâyine yüz sürdü su hâlâ mubârek cum'a gün

Câme ol dem gözlerinden kanlı yaşlar döktüler
Kati mermerler dahi aşkile bağrın söktüler
Kurnalar dört köşesinden hüsnüne Hû çektiler
Koptu hammâm içre vaveylâ mubârek cum'a gün

Der ki *Ömer* giyinip cum'aya sür'at eyledi
Çün ibâdet hânesin nûr ile ziynet eyledi
Hüsnünü gördü hatib minberde izzet eyledi
Okuyup Nûr âyetin hakka mubârek cum'a gün

— **511** —

Durdu çün ol pâk zat hûrî mubârek cum'a gün
Taşra çıktı çin seher mesrur mubârek cum'a gün
Azm-i hammâm eyledi üftâdeler seyre durup
Oldu dîvan yolları ma'mur mubârek cum'a gün

Aldı abdestini çünkim ol perî güllâb ile
Salınup oldu revan bin nâz ile âdâb ile
Câmi'in semtini tuttu saltanat erbâb ile
Yürüdü kabl-es- salât mesrur mubârek cum'a gün

Dolaşup *Âşık Ömer* çün anda mihrab minberi
Görücek sandım ben anı gökten inmiş bir perî
Ayn-ı ibretle temâşâ eyleyüp ol dilberi
Oldum ey zâhid yürü mağfur mubârek cum' gün

— 512 —

Ey gözü sel gibi çağla ak mubârek cum'a gün
Nâr-i hasretle derûnun yak mubârek cum'a gün
Açılır rahmet kapısı donanır arş ü zemin
Lûtf u ihsânı Hudâ'nın çok mubârek cum'a gün

Ol Habîb-i Kibriyâ'nın yoluna cânım fedâ
Al abdest kıl namâzı eyle cum'anı edâ
Kalbini ider küşâde pertev-i nûr-i Hudâ
Mü'minin mi'râcı oldu bak mubârek cum'a gün

Cümle eşyâ hal diliyle zikr ü tesbîhin okur
Güller açılmış seherde cem'olup bülbül şakır
Gökte uçan kuş dahi tehlîl ile tesbih okur
Can gözüyle nazar eyle bak mubârek cum'a gün

Âşık olan gaflete batmaz o dâim sak yatur
Bâd-i gam vermiş fenâya döktüğü yaprak yatur
Tîg-ı cellâd-ı felekte kana müstağrak yatur
Âşıka kılmış nazar çün Hak mubârek cum'a gün

Der ki *Ömer* zikrederim Hak'kı doğrudur yolum
Bin yıl ömrüm de olursa son ucu vardır ölüm
Sıdkıle duâ kılursun Mevlâ der Lebbeyk kulum
Cennetin kapusun açar Hak mubârek cum'a gün

—513—

Ey gönül Hak'ka ibâdet kıl mubârek cum'a gün
Zikr ile pasını kalbin sil mubârek cum'a gün
Ver selâvat ol Habîb-i Kibriyâ'nın rûhuna
Nice bin Kâ'be sevâbın bul mubârek cum'a gün

Verilür yer yer ezanlar cem'olur bây ü gedâ
Okunur minberde hutbe rûh alur andan gıdâ
Olsa deryâca günâhın afveder Bârî Hudâ
Sıdk ile Allah deyince kul mubârek cum'a gün

Âşık-ı sâdık olanlar terk eder gayri işi
Mü'min olur ki cihanda hayr ola anın işi
Böyle va'detmiş Hudâ her ne ederse bir kişi
Bir sevâba on yazılur bil mubârek cum'a gün

Çünki bize emrolunmuş kılarız beş vakt namaz
Ol Kerîm'in lûtfu çoktur gelene var git demez
Müstecâb eyler duâsın şübhesiz mahrum komaz
Hak'kı bir kez zikrederse dil mubârek cum'a gün

Der *Ömer* el bağlayup çün geçse mihrâba imâm
Kuşadır etrâfını cümle melekler bittamâm
Rahmeti deryâsına gark olmak içün hâs u âm
Açılur dergâh-ı Hak'ka yol mubârek cum'a gün

— 514 —

Nutka gelsen ey lebi mercan mubârek cum'a gün
Lûtfuna nâil olur her can mubârek cum'a gün
Şevk ile tezyîn olup hep dilrüâlar salınur
Sat kulun dellâla var ey can mubârek cum'a gün

Dilerim ki gülşenine gayri bülbül girmese
Korkarım ağyârın eli gonca gülün dermese
Cânım ağlar iki gözüm hub cemâlin görmese
İsm-i pâkin yâdeder lisan mubârek cum'a gün

Hâtırın yapmağa sa'yet bağrı ol yanıkların
Hac duâsı reddolunmaz kalbi uyanıkların

Yok yere kanını dökme derdimend âşıkların
Ruy zemîne saçılur bir an mubârek cum'a gün

Âşıkın bağrı yanar çün âh ü zar dilden çıkar
Hak'ka yarar bir amel kıl fursatın elden çıkar
Mü'minin bayramıdır kürsîye çıkar vâizan
Gör ne nasîhat eder irfan mubârek cum'a gün

Hasretinden her dem ağlar derdimend efkendedir
Yüz çevirmez hizmetinden nitekim can tendedir
Bir güzele bak gülesin hakikatli bendedir
Ömer'in gözleri dolu kan mubârek cum'a gün

— **515** --

Câmehabdan kalktı ol dilber mubârek cum'a gün
Ol güzellerden güzel dilber mubârek cum'a gün
Azm-i hammâm eyledi bin nâz ile reftâr edüp
Hizmete durdu yine çâker mubârek cum'a gün

Geçti bir seccâdeye soyunmağı kıldı murâd
El kemerine urup câmesini etti küşâd
İbrişim fûte beline kuşanınca asl-ı zât
Raksa girdi cümle mermerler mübârek cum'a gün

Bir murassa' na'line bindi irişti izzete
Âşık-ı sâdıkları mâil bu şân ü şöhrete
Nâz ü istignâ ile girdi efendim halvete
Ol mubârek ruhleri terler mubârek cum'a gün

Yundu arındı çıkıp taşraya ol günde perî
Giyinip esvâbını süründü hoş gül suları
Kendi dilber gördü mir'âtında hüsn-i dilberi
Çektiler hû ismini yer yer mubârek cum'a gün

Câmi'e doğru revân oldu yürüdü ol habîb
Neyleyim yanında eksik olmaz asla ol rakîb
Ey *Ömer* vechini seyrettikte âr etti habîb
Okudu ol dem Ayet-i Nur mubârek cum'a gün

— 516 —

Seyre çıktı ol güzel âhû mubârek cum'a gün
Seyredenden ref'olur kaygu mubârek cum'a gün
Azm-i hammâm eyleyüp bin nâz ile verdi şeref
Oldu aksinden havuz memlû mubârek cum'a gün

Geçti bir seccâdeye ol dilber-i âlî nihâd
El kemer bende urup soyunmağa kıldı murâd
Tükmelerin çözdü bir bir câmesin etti küşâd
Açılur çok müşkili bağlu mubârek cum'a gün

Girdi hammâm içre ol dem halvete oldu revân
Geçti bir sadra oturdu eyledi ol şeh mekân
Nakd-i cûyi pâyine âb-i revân etti revân
Taş elin öptü ayağın su mubârek cum'a gün

Yundu arındı giyindi hem kuşandı ol perî
Verdi müzdün hânikahından yana döndü geri
Mihr-i rûyin görüp oldu çerh atlas müşterî
Câmi'e tuttu yönün mihr-i mubârek cum'a gün

Ey *Ömer* verdi selâmın bana ol nesl-i habîb
Buldu bu haste gönül derdine gûyâ bir tabîb
Gördü vechin okudu Nûr âyetin ezber hatîb
Koptu bir bir na're-i yâhû mubârek cum'a gün

— 517 —

Çok şükür Perverdigâr'a yârı seyrettim bu gün
Hüsnü olmuş nevbahar gülzârı seyrettim bu gün
Külli berbâd olmuş iken gönlümüz hicrân ile
Yek nazar ma'mûr eden mi'mârı seyrettim bu gün

Âleme gelmiş değildir böyle bir mahbûb-i hâs
Gülşen-i rûyin görünce kalmadı gönlümde pâs
Çok şükür kıldı müyesser derd ü mihnetten halâs
Şâd ü hurremdir gönül dildârı seyrettim bu gün

Yûsuf-ı Mısr'a bedel olsa boyu bir servi dal
Haşrolunca yüzünü seyıân eden çekmez melâl
Kudretile halkedüp ol hub cemâlin Zülcelâl
Hamd ü şükr ol kudret-i Settâr'ı seyrettim bu gün

Ben nice kılmayayım *Ömer* yolunda can fedâ
Bendesidir âsitânında anın kemter gedâ
Çok şükür kıldı müyesser görmeğe Bârî Hudâ
Mülk-i hüsne şâh olan hünkârı seyrettim bu gün

— 518 —

Yanıma yaklaşma ey hercâi bildim niydüğün
Hep seninçün çekerim sevdâyı bildim niydüğün
Bîvefâlık fehmedüp senden ferâgat eyledim
Sevdiğim artırdın istiğnâyı bildim niydüğün

Adın anıldığı yerde durmayayım ey perî
Gönlümün kâşânesin yıktın harâb ettin yürü
Hiç yüze gülme yapılmaz hâtırım şimdengeri
Gör seninçün çektiğim gavgayı bildim niydüğün

Bir gün ola bulasın önden bana ettiklerin
Yoluna gelmez kalır mı sen bana ettiklerin
Tâ ölünce unudur muyum bana ettiklerin
Etme hiç şimdengeri evzâyı bildim niydüğün

Kemliğin söyleyene yüz verdin âzâd etmedin
Bedduâya bâis oldun yürü kim kâr etmedin
Beni bu derde giriftâr eyledin âr etmedin
Gör seninçün olmuşum rüsvâyı bildim niydüğün

Ağlarım *Âşık Ömer* kim yâvi kıldım ben beni
Uçar oldu çeşmime âlemde râhat meskeni
İstemem hayren ve şerren anmazam gayri seni
Başıma dar eyledin dünyâyı bildim niydüğün

— 519 —

Hasbıhâlin söylerim gül yüzlü yârım dinlesün
Okurum aşkın kitâbın şîvekârım dinlesün
Her seher vaktinde gelsün âh ü zârım dinlesün
Gönlümün eğlencesi dünyâda varım dinlesün

Hüsn-i hulkına anın hayrân olur ins ile cin
Böyle mümtaz nâzenîni görmemiş rûy-i zemin
Hasret ile ger ölürsem söyleyin ol nâzenin
Bana telkîn eylesün gelsün mezârım dinlesün

Ey efendim âsmâna çıktı âhım bilmiş ol
Vaslına irmek diler can rûy-i mâhım bilmiş ol
Arzıhal destindedir çeşm-i siyâhım bilmiş ol
Okurum meclis içinde şîvekârım dinlesin

Fârığ olmam sevmeden mâdem ki cânım tendedir
Hub cemâlin seyredeli bu *Ömer* efkendedir

Neylerim mâl ü menâli gönlüm ancak sendedir
Tâ ezelden beridir yoktur medârım dinlesün

— 520 —

Söylemez oldu yine dildâre söylen söylesün
Ol beni şîrin şeker güftâre söylen söylesün
Tek dururken yine nettin neyledin sultânıma
Nemden incinmiş aceb ol yâre söylen söylesün

Bakmaz oldu yüzüme ol dilber-i âlîcenâb
Ne sebebden eyledi ben bendesinden ictinâb
Haste-i aşk olana her bir sözü şâfî cevâb
Ben helâk oldum aman bir pâre söylen söylesün

Çeşmi hâtırdan ırak ettiyse vuslat demlerin
Yâ nedendir doldurup sunmak bu firkat semlerin
Zahm-i tîğ-ı cevrine sarsın vefâ merhemlerin
Yâ derûnum derdine bir çâre söylen söylesün

Acıyın dostlar meded bu ben gedânın âhına
Cürmünü eylen dilek yüzler sürün dergâhına
Bî tekellüf sözünüz geçmezse hublar şâhına
Minnet edin yalvarın ağyâre söylen söylesün

Kâ'be-i Hak yoluna kıldım fedâ cân ü seri
ol efendim pâdişâhım ben anın bir kemteri
Hâtırım kılsun tesellî bâri bir kez ol perî
Küsmesün *Âşık Ömer* nâçâre söylen söylesün

— 521 —

Hüsn-i hattın ey perî şeydâya vermem büsbütün
Lâ'l-i dürrün gonca-i ra'nâya vermem büsbütün

Kametin ar'ar dişin lü'lû ebin âb-ı zülâl
Ol zülâlin katresin deryâya vermem büsbütün

Kal olup efkendeler çektikçe hüsnün firkatin
Firkatin tebdîl eder cismimde câhil kisvetin
Sîn ile yazmış Hudâ hüsnünde Vettîn âyetin
Hâsılı bir nüktesin ifşâya vermem büsbütün

Âlem içre hubların a'lâsı sensin şübhesiz
Dehr-i asrın sâni-i Leylâ'sı sensin şübhesiz
Bu dil-i Mecnûn'umun sevdâsı sensin şübhesiz
Kûh-i enver sîneni sahrâya vermem büsbütün

Bu *Ömer* görmüş değil bir câna benzer sûretin
Tâc-i adnin sûret-i sultâna benzer sûretin
Hüsnünü kim fehm eder Rıdvâna benzer sûretin
Bir cemâlin görmeği dünyâya vermem büsbütün

P

— 522 —

Şiddeti bahr-ı siyâhın nevbahârıdır Sinop
Sâhil-i İklîm-i Rûm'un bârigâhıdır Sinop
Ağ u karada yakîn-i pâdişâh-ı bahr ü ber
Âl-i Osman ü Tatar Han hemcivârıdır Sinop

Gûş eden vasfın ıraktan vaslına akar yürür
Zanneder tâvus anı mir'ât-ı âb içre görür
Rûzigâr esse muhâlif keştiler pervâz urur
Çevrilür etrâfını şâhin şikârıdır Sinop

Minberin yekpâre kılmış anın üstâd-ı yakin
Günde beş kerre ziyâret eyler anı ehl-i din

Tunca derler adına üç kat hisâr-ı âhenin
Söylenür dillerde Rûm'un hoşça şânıdır Sinop

Gözcü olmuştur ana Seyyid Bilâl kim şöyle pîr
Pes irüp ey dil nazargâhına yüz dergâha sür
Sîne girmiş bahr-i Rûm'un hoşça şânıdır bu yer
Çâr etrafı mükemmel burc u bârîdir Sinop

Ey *Ömer doksan ikiye* irdi çün devr-i zaman
Rûzgârın gerdişi hükmüncedir hep ins ü can
Görelim derler ziyâretgâh-ı beyt-i dervişan
Pâyitaht iskelesi deryâ kenârıdır Sinop

R

— 523 —

Bülbülüm kûyin gibi âlemde gülşânım mı var
Ey perî hüsnünden özge verd-i handânım mı var
Kande buldum kameti mânendi bir serv-i hirâm
Sâye-i mihrin gibi bir berk ünvânım mı var

Rûz ü şeb arz-ı niyâzım sen kadi şimşâdıma
Gûşe-i gamda zebûnum iresün imdâdıma
Kail olmazsın figan ü nâle vü feryâdıma
Yâ benim âh eylemekten gayri bir şânım mı var

Sen beni Mecnûn veş sahrâlara göndermeler
Dest-i cevrinle murâdım şem'ini söndürmeler
Ey perî bülbül neden tâ böyle yüz döndürmeler
Yohsa senden gayrılarla seyr ü seyrânım mı var

Hâce-i tâ mâsebaktan tâb-ı aşkı okudum
Bu selâmet zevrakın bahr-ı felâkette kodum

Ağlamaktan görmez oldum gözlerimden el yudum
Hâkipâyin gibi bir kûhl-i şifâhânım mı var

Sığmaz ey *Âşık Ömer* nâpuhte söz dîvânıma
Hûbrûlar medhini yazmak yaraşır şânıma
Arzederdim cânı mı kurbân için cânânıma
Neyleyim ol dilbere arz edecek cânım mı var

—524—

Âşık-ı sâdık ana derler ki bir cânânı var
Cân ü dilden severim ol cânı bir cânânı var
Ehl-i dil candan geçüp nâçâr sırrın fâş eder
Yoksa cânım demeğe sana kimin ne cânı var

Gerçi dehr içre bulunmaz yoktur emsâlin senin
Bî emandır âh kim şol çeşm-i fettânın senin
Bir köyü bekler harâmî fitnedir hâlin senin
Sûretâ mikdârı az ammâ velî çok kanı var

Gül cemâlin görmüşüm gülşen bana bir nâr olur
Tutuşup yanar yürek cismim serâpâ nâr olur
Bir kişi yardan ırağ âlem ana ağyâr olur
Yâr ile her kim ki yâr oldu anın yârânı var

Bir nefes sensiz şehâ teskîn olunmaz yâremiz
Ol sebebden rûz ü şeb artup gider efganımız
Âstânında rakîbe yok bizim âzârımız
Her metâ-ı vuslatın elbette bir hicrânı var

Cân atar dil bülbülü Bağdâd-ı hüsnün bâğına
Ağlamaktan eşk-i çeşmim döndü Şat ırmağına
Bu *Ömer* yüz sürmek ister işiğin toprağına
Eli varmaz derdimendin başına dermânı var

— 525 —

Dilberâ sende bu kaşlar çeşm-i şehlâlar ki var
Göçse gelmez âşıkın aynına dünyâlar ki var
Eksik olmaz sana yüz arz-ı temennâ sevdiğim
Sende bu hâtır şinâsâne tesellâlar ki var

Pertev-i mihrin gönül gencînesin pür nûr eder
Hâtırım ümmîd-i lûtf u şefkatin mesrûr eder
Korkarım bir gün beni hüsn-i nazardan dûr eder
Ol rakîbin ettiği beyhûde iğvâlar ki var

Zâr iken târ-ı nigâhın âşikâr etmektesin
Hep seninçündür olan âşûbu gavgalar ki var

Üns iken elden bırakma ahd-ı sâbıktan sakın
Dostu dosttan yâd eder mekr-i munâfıktan sakın
Her kesi bir bilme cânâ âh-ı âşıktan sakın
Etme bir gün başına uğrar bu evzâlar ki var

Nice yâd etsün *Ömer* medhinde cânânım gazel
Kilk-i kudret yaza tasvîrinde Hatt-ı Lemyezel
Hiç gönül fâriğ olur mu ey gözüm nûru güzel
Sende o sîmâ ki var bende bu sevdâlar ki var

— 526 —

Dilberâ çeşmin gibi bir sihri çok âfet mi var
Sidre-i kaddin gibi bir müntehâ kamet mi var
Gâh cevrin gâh nâzın geh gamın çekmekteyim
Derdine bir kez düşen bîçâreye râhat mı var

Bendene meylin çün olmaz zerre-i mikdârdan
Bâri öldür cevrile kurtar beni efkârdan

Açamam çeşmim cemâlin görmeğe ağyârdan
Dôstlar gelmez başa kuvvetli bir sâat mi var

Niçe demler firkatinle olmuşum mihnetzeda
Ol sebebten çarh çeşmim içre dâim meykede
Âdeme bín dürlü sûret gösterir yek lâhzede
Âşıkın keyfine mey gibi ya bir hâlet mi var

Niçe bir fâriğ olam serv-i sanevber sevmeden
Bülbülün kasdı Elest'tir vech-i gülter sevmeden
Men'edersin zâhidâ uşşâkı dilber sevmeden
Bize bildir görelim hakkında bir âyet mi var

Dilber Allah'ı seversen bendeni etme melûl
Sen güzeller pâdişâhısın güzel ben sana kul
İşidüp âh ü figanım der imişsin kimdir ol
Benden *Âşık Ömer*'i sormaklığa hâcet mi var

— **527** —

Sûz-i aşkı Ahmed'in kim çeşmimi giryân eder
Merhamet eyler Halîl'im derdime dermân eder
Musi'nin cevr ü cefâsı âşıkı büryân eder
Yusuf'un hüsnü cemâli bendesin hayrân eder

İsmail ya gonce güldür bürümüş yanını hâr
Hüseyin'in sevdası kılmakta kalbimde karâr
Hasan'a gönül vereli ağlarım leylü nehâr
Süleyman'ım ben gedâyı gâhice mihmân eder

Kim rakibler bağlamışlar yâra giden râhımı
Cân ü dilden âşıkım ben severim Murad'ımı
Hak hatâdan saklasın pek Abdülfettâh'ımı
Korkarım birgün Mehemmet katlime fermân eder

Ali'nin fikr ü hayâli cânıma kıldı azâb
Severim Yahyâ'yı ammâ Mahmud'um eyler ikab
Salih'in nâz ü edâsı bağrımı eyler kebâb
Ey *Ömer* âhır seni kim Mustafâ kurbân eder

— **528** —

Sıdkı muhkem bağlayup Settâr'a Serdengeçtiler
Sundular el tîğ-ı âteşbâra Serdengeçtiler
Yürüdüler menba'-ı küffâra Serdengeçtiler
Geçtiler alayı yara yara Serdengeçtiler

Çektiler her cânibinden düşmana top u tüfenk
Oldular baştan başa âdem kanından lâlerenk
Küştelerden benzedi kannâreye meydân-ı cenk
Döndüler her merdüm-i hunhâre Serdengeçtiler

Tiğleri ellerde yalın o pür sürah
Her biri dîn uğruna şevk ile eylerler samah
Gülleden kuruşundan el hunbâresinden gâh gâh
Yağdırırlar dolular küffâra Serdengeçtiler

Zâhir ü bâtın hakîkat oldular Yeniçeri
İçlerinde kasd-ı âlâ-yi adû etse biri
Çalışırlar kalmayalım deye akrandan geri
Cehd ederler gayret ile âra Serdengeçtiler

Anların *Âşık Ömer* olur duâsı müstecâb
Zira ki çokça görünmez gözlerine resm-i hâb
Tâ olunca yasdanup dîn uğruna taş ü türâb
Yol bulurlar menzil-i dîdâra Serdengeçtiler

— 529 —

Bana kudret ilmini fehmile ta'lîm ettiler
Sırr-ı hikmet fazlını asliye tefhîm ettiler
Remzile hissettiler endîşe-i ibrâhimi
Hâsılı miftâh-ı nazmı teb'a teslîm ettiler

Kalbime verdi zıyâ gûyâ ki encümler gibi
Cism-i mecrûha irişti merhemi emler gibi
Nakl ü istihrâc edüp kâmil müneccimler gibi
Külliye levh-i tomarın resmi takvîm ettiler

Aslımız aslından eltâf-ı Hudâ'dan pâkı zât
Tâ Elest bezminde resm-i ceyş-i gamda bu midâd
Ulaşup ibrâhime feyyâz-ı tab'-ı vâridât
Hüsn-i hulkiyle güzel hoş yahşı tekrîm ettiler

Bir aceb seyr oldu tab'ım şehrine resm-i fünûn
Tab'ıma arzolmada her dembedem hikmet nümûn
Zihn-i pâkim aklile hoş yâr olup kalb-i zebûn
Bir birine izzet edüp hayli ta'zîn ettiler

Ben nice bezletmeyim böyle atâya varımı
Dilde misbâh etmişim her dembedem Settâr'ımı
Ey *Ömer* gûşeyleyüp seyyâreler güftârımı
Müşterî Zühre Zuhal şevkıle taksîm ettiler

— 530 —

Ey Ömer mecnun ömer bîzâr ömer Âşık Ömer
Bu cihanda kimseye hiç bîzarar Âşık Ömer
Sarf nahiv mantık maânî vü beyân oldu kelâm
Âyeti fürs ile hem tefsîr eder Âşık Ömer

Yâ İlâhî bu vücûdum yandı kül oldu meded
Lemyezel lemmâ yezelsin tâ kıyâmet tâ ebed
Birliğine şübhemiz yok Kul hüvallahu Ahad
Zikr ederler İns ü cin Şems ü kamer Âşık Ömer

Elde bâde dilde Hû sultân-ı aşkımdır ulu
Şerr-i şeytan hıfz-ı düşman cümlemiz ağlar kamu
Evveli Hû âhırı Hû bir dahi mahşerde Hû
Terk-i dünyâ oldu seyyah serbeser Âşık Ömer

Zâhidâ sor kim fenâda tâc-ı devletler nedir
Mescide gir kıl ibâdet bu cemaâtler nedir
Dinle dîvan nüshasın gör kim bu hikmetler nedir
Her gice çok dürlü ma'nâlar yazar Âşık Ömer

Âlemin sevdâsın Allah başıma tâc eyleme
Defter-i takvâdan Allah bizi ihrâc eyleme
Tâlib-i dünyâ değil nâmerde muhtâc eyleme
İstemez yâ Rabbenâ çok sîm ü zer Âşık Ömer

Ey haberdâr olmayan gel cümleten Allah içün
İdelim Hak'ka niyâzı hak Habîbullah içün
Bu *Ömer* mansûbu neyler hasbeten lillâh içün
Kâfire eyler gazâlar her sefer Âşık Ömer

— **531** —

Gayri artık kamet-i bâlâdan el çektim yeter
Cevre mâil dilber-i ra'nâdan el çektim yeter
Bunca yıllar pâymâl oldum gezip Mecnun sıfat
Gözleri âhû saçı Leylâ'dan el çektim yeter

Geçmedi asla dilek ettim o servi dâlime
Kimseler düş olmasunlar böyle kanlı zâlime

Etmedi zerre terahhum bu şikeste hâlime
Bakmadım ol yüzleri hamrâdan el çektim yeter

Dâimâ zülfüyle bend etti dil-i dîvânesin
Görmez oldu gûşe-i çeşmim cihan mestânesin
Şol kadar nûş eyledim bezm-i Elest peymânesin
Fâriğ oldum sâgar-i sahbâdan el çektim yeter

Kati çoktur sergüzeştim söylesem ol yâr ile
Geçti ömr-i nâzenînim derd ile efkâr ile
Niçe bir ceng ü cidâl etsem gerek ağyâr ile
Cânıma kâr eyledi gavgadan el çektim yeter

Ey *Ömer* eyle figanı dîden olsun selsebîl
Âsiyâb-ı çerha geldin kendini nevbette kıl
Âkıbet yoktur bekası dehr-i dûnun öyle bil
Uzlet ettim devlet-i dünyâdan el çektim yeter

— **532** —

İbtidâ ki bu cihânı var eden Perverdigâr
İns ü cinni kudretinden var eden Perverdigâr
Hâlika âsî olup Âdem'e secde etmedi
İblis'i ol dem katından dûr eden Pernerdigâr

İsmi bin bir kendi birdir yol kurulmuştur iki
Doğrusuna giden olur yolun cennet mâliki
Yedi deryâ vü zemindir yedi kat gök hâlikı
Yerleri vü gökleri ol vâr eden Perverdigâr

Yûnus'u yedi balıklar okudu evrâdını
Eyyub'u kurtlar yediler buldu ol mıkdârını

Hak için kurbân edendir İbrahim evlâdını
İsmaile koç koyun ihzâr eden Perverdigâr

Cennetinden alup bir ağ ol habîbe verdiler
Melâikler saf saf olup gök yüzünde durdular
Der ki *Ömer* mu'cizâtı Mustafâ'da gördüler
Kamu peygamberleri bîdâr eden Perverdigâr

— 533 —

Âh elinden neyleyim ey firkati çok rûzigâr
Kimlere kıldın cihanda izzeti çok rûzigâr
Mekr ile aldar imişsin âdemi bildim seni
Ol sebebden etmez oldum rağbeti çok rûzigâr

Vermeyim hiç gönlümü dünyâ sana şimdengeru
Her yerin gam ocağı her cânibin mihnet yeri
Ben vefânı bulmayup minnetten el çektim yürü
Eyleyenler sana bulsun minneti çok rûzigâr

Akl irişmez sana mâil olanın tedbîrine
Gösterüp bir dem safâ semler sunarsın yerine
Bir iki gün yüzüne güler bakarsın seyrine
Önün ardınca ararsın fırsatı çok rûzigâr

Âkıbet *Âşık Ömer* nûş etti zehrinden senin
Hâtır-ı mahzûnu dönmezse mihrinden senin
Hâsılı yandım yakıldım nâr-ı kahrından senin
El'aman ey râhati yok mihneti çok rûzigâr

— 534 —

Gerçi çoktur ey yüzü gülter sana sâhib çıkar
Nakş-ı hüsnün seyr iden bir bir sana sâhib çıkar

Nâgehan bir kez nazar kılsa ruhin mir'âtına
Nazlı yârin şâh-ı İskender sana sâhib çıkar

Tâ ezelden olmuşum hüsnünle aşkın vâsılı
Oldu zülfünde gönül cemâle karşu asılı
Mâh rûyin şâh-ı âlem görse ömrüm hâsılı
Tâc ü tahtın sana terkeder sana sâhib çıkar

Dilberâ lâ'lin senin bir hokka-i esrâr iken
Kande varsam hasretinle mübtelâ bîmâr iken
Bî tekellüf bekleyeyin bel bucağın var iken
Ey delikanlu güzel hançer sana sâhib çıkar

Sen nigâh ettikçe her bir yâre cânım pâresi
Bîkıyâs olur sana üftâde cânım pâresi
Alsa dûş-i dâmenin tenhâde cânım pâresi
Bu belâkeş *Ömer*'in kemter sana sâhib çıkar

— **535** —

Gûşunu benden bana tut sözlerim gamdan çıkar
Başına yâr ise aklın gönlünü kemden çıkar
Ârif-i billâh gerektir bilmeğe dört cevheri
Üçünü kılsam beyan her birisi mimden çıkar

Dört kitâbı fehmedenler anda mâ'nâ buldular
Ol Hudâ'nın birliğine çok şükürler kıldılar
Ol maâni taksim edip dördü beyan kıldılar
Üçü bellü şeydir ammâ birisi kimden çıkar

Pes gönül deryâ misâli çağlar akar her yana
Bu cevâbım işidenler kalur altında tana
İki nokta ile üç harf sen suâl ettin bana
Biri yüz biri otuz biri de kırk zamden çıkar

Sen de kâmil âşık isen bahr-i aşka gire gör
Âkılâne sözlerini ara yerden süre gör
Der ki *Ömer* bu cevâbın ma'nisini vire gör
Altı nokta beş hurufla yüz otuz kırktan çıkar

— **536** —

Küntükenz'in aslını bilmeyen izzetten çıkar
Sâye veş hâke düşer eyvân-ı rif'atten çıkar
Tutmayan pîr ü peder pendini rağbetten çıkar
Hazret-i Âdem gibi gûyâ ki cennetten çıkar

Atalardan kalma bir eski meseldir bu haber
Kim ne kadar keder etse kişiye kendi eder
Hayr isen hayrın olur şer ise şerrin yine şer
Âhırın hayr ola dersen şerrini kalbden çıkar

Aldanıp kaldıysa her kim işbu bezm-i âride
Hey yazıklar nâzenin ömrünü verdi zâide
Son nefeste etmez ana peşimanlık fâide
Çâk eder tâc ü kabâyı âr ü gayretten çıkar

Anlamaz ilm-i hakîkat bilmeyen esrârını
Taşa çalma gevherin ehline arzet varını
Gûş edenler derler ey *Âşık Ömer* güftârını
Dürr-i yektâdır kamu deryâ-yi hikmetten çıkar

— **537** —

Ey felek hüsnün gülünü dermeğe cân arzular
Derdimendin kim murâda ermeğe cân arzular
Bîvefâlık etme lûtf et kulunum kurbânınım
Aç nikabın mah yüzünü görmeğe cân arzular

Gam değildir ey güzel aşk ile üryân olduğum
Gözümün nûru efendim kul u kurbân olduğum
Çünki bildin hâne-i aşkında mihmân olduğum
Şem'ine pervâne veş per urmağa cân arzular

İltifât etmez deyu ey ömrüm âzâd eyleme
Dostların mahzûn edüp düşmanını şâd eyleme
Şem'inin pervânesiyim red kılıp yad eyleme
Hâkipâyine yüzünü sürmeğe cân arzular

İstediğim derdimendin hâtırın kılma melâl
Ne ise murâdını ver ey kaşı ebrû hilâl
Der ki bu *Âşık Ömer* dişleri dür ruhleri âl
Sana kurban olmağiçün varmağa can arzular

— **538** —

Ey gönül deryâ-yi aşka dalmağa şübhen mi var
Bizi tandan tana her an atmağa şübhen mi var
Servi kamet üstüne tohm-i ecel saçarsa ger
Sararup ayva misâli solmağa şübhen mi var

Bilmedin nâzik tenin kim hâk ile yeksân olur
Sâlih olursa amel Hak'tan sana ihsân olur
İsrafil sûr urmağa Hak'tan varır fermân olur
Derilüp mahşer yerine varmağa şübhen mi var

Bülbül-i can kanat urup âkibet uçmaktadır
Bu cihan bâkî değildir hep gelen göçmektedir
Gün bu gün sâat bu sâat ömrümüz geçmektedir
Zinde iken çâr ü nâçar olmağa şübhen mi var

Der ki *Ömer* ağlayuben doldu gözüm âb ile
Birliğin bildirdi Allah yere dört kitâb ile
Bir yeşil sancak dibine cem'olup ashâb ile
Cennet-i a'lâya girüp kalmağa şübhen mi var

— 539 —

Gör ne hikmettir acab çerh-i felek fırfır döner
Sun'ile bu âsiyab hem bîdirek fırfır döner
İns û cin eyler sadâ-yi heybetinden ihtirâz
Vakt-i bâran ra'd isminde melek fırfır dönez

On sekiz bin âlemi var eyledi Bârî Hudâ
Bu yedi kat yerleri kân üstüne kıldı binâ
. . . . . dîdesi çün eyledi teshir ana
. . . . . . karşu dâim bir sinek fırfır döner

Sun'-i Mevlâ'ya ne mümkin akl iriştirmek beşer
Gafil olma ayn-ı ibretle cihâna kıl nazar
Devr ider seyyârelerden durmayup şâm ü seher
Encüm ü şems ü kamer tâ haşredek fırfır döner

Şübhesiz sensin Hudâyâ kâinâtı âferîn
Bir yüzü kara kulundur bu *Ömer* kemter kemîn
Cürmün afv et rahmetinle yâ İlâhelâlemîn
Rûz ü şeb tesbîhi dilde ismi yek fırfır döner

— 540 —

Beni mesrûr eyleyen ol nevcevânım bundadır
Hemdemim yâr-ı kadîmim tende cânım bundadır
Hâtır-ı mahzûnuma kat kat tesellîler verüp
Âlimâne nutk eden şîrin zebânım bundadır

Nâehiller vuslat-ı cânâna fursat bulmasun
Bâd-i sarsardan nihân olsun cemâli solmasun
Subh olunca böyle meclis nice bir dûş olmasun
Subha kalmış mâh veş rûh-i revânım bundadır

Söylerim ahvâlini eş'âr ile inşâ içün
Neylerim tâc ü kabâyı yalınız dünyâ içün

Eylerim âh ü figanı bir gül-i ra'nâ içün
Andelîb-i hoş nevâyım âşiyânım bundadır

Nûş-i lâ'le bu *Ömer* veş teşnedir çok bendeler
Mutribâne der teni reftâr edince sendeler
Îş ü işret vaktidir ey âşık-ı şermendeler
Siz dahi âğâh olun şûh-ı cihânım bundadır

— 541 —

Bend-i zülfün dilberâ tıfl-ı dil ü can ağladır
Hey ne kalbi kara kâfirdir müsülmân ağladır
Hûni çeşmi her gece çeşmime kılsa bir nigâh
Zerrece tâkat komaz bîsabr ü imkân ağladır

Ben helâk oldum derim de sana söz kâr eylemez
Bir suâl et gamzene ettiğin inkâr eylemez
Kuluna zulmu hakikat ehli inkâr eylemez
Ağladırsa âşıkı hercâi cânân ağladır

Her ne denlu eylesen ben hâke istiğnâ y ne
Her hususta râzıdır senden dil-i şeydâ yine
Kâkülün elden bırakmaz gönlümü ammâ yine
Hâk-i ruhsârın eder hâtır perîşân ağladır

Şiddet-i cevrinle ey dilber bahârın solmada
Firkatinle lâle veş hûn ile bağrım dolmada
Lûtfuna kahrın senin gittikçe galib olmada
Şefkatin az güldürür cevrin firâvân ağladır

Tâli'im yok neyleyim leyl ü nehar bahtım nigûn
Yaş yerine iki dîdemden revân olmakta hûn
Gam değil *Âşık Ömer* âdetidir bu çerh-i dûn
Bir murâda irgörünce âdeme kan ağladır

— 542 —

Her kaçan dîvâneler bâzûsuna dâğ oynadır
Yedi kat zencîr-i aşkı depredüp yâğ oynadır
Kabza-i kudret kaçan kasdıyle nacâğ oynadır
Şerhalar hûn-i ciğerden kanlu ırmağ oynadır

Anlamaz her bir denî gencîne-i gaibleri
Anın içün gevherin nâdir düşen sâhibeleri
İşbu rakkas-ı kühen şâd eylemez tâlibleri
Ha bir iki gün yüze gülerse de lâğ oynadır

Her ne denlü âşıka cevr itse ol hûr-i cinan
Aşık aşkından ırâğ olmaz eder meyl-i cevân
Sanma te'sîr eylemez ol cevre âh-ı âşıkan
Bâd kim tuğyân eder bî şübhe yaprağ oynadır

Künc-i istiğnâda beklerse nola dârâ-yi aşk
Şîrinerden yüz çevirmez merd-i bîpervâ-yi aşk
Şöyle bir sertîzdir çalsa yed-i tûlâ-yi aşk
Tâ semâdan istühân-ı gâve varsağ oynadır

Bir aceb âyînedir âyîne-i vech-i kamer
Gösterir ayniyle yüz dehre mürûr ettikçe ser
Ay başında mâh-ı nev sanma görünen ey *Ömer*
Çerh-i kecrev tâlib-i dünyâya parmağ oynadır

— 543 —

Gitti hengâm-ı şitâ geldi bahâr eyyâmıdır
Rûy-i âlem açılup güldü bahâr eyyâmıdır
Kevn ü sahrâlar şeref buldu bahâr eyyâmıdır
Her taraf cennet misâl oldu bahâr eyyâmıdır

Gülşene bir şu'le verdi pertev-i şems-i dücâ
Müşterîden zühreye düştü bu yüzden ilticâ

Seyre ikdâm etti erbâb-ı teferrüc crbecâ
Zevk-ı işretle cihan doldu bahâr eyyâmıdır

Bir iki zerrin kadeh kondurdu şâh-ı ergavan
Süzdü nerkis gözlerin mest oldu ehl-i gülsitan
Gonceye dembeste kaldı güller engüşt ber dehan
Andelibler nâleler kıldı bahâr eyyâmıdır

Devre geldi hâb-ı gaflette yatan hâmûşlar
Yeniden başladılar kılmağa îş ü nûşlar
Mergzârın hây ü hûyundan tutuldu gûşlar
Her şükûfe fehmedüp bildi bahâr eyyâmıdır

Koma elden ayağı *Âşık Ömer* hiç çekme gam
Yâr fendinden ırağ ol dem bu demdir dem bu **dem**
Tutmasaydı tab'ımız âyînesin gerd-i elem
Geldi anı lûtf ile sildi bahâr eyyâmıdır

— **544** —

Âleme şây olduğum âh ü figanımdan mıdır
Yâ bana rahm etmeyen serv-i revânımdan mıdır
Dîde-i bahtım açılmaz hâb-ı gafletten benim
Tâli'im nahs olduğu devr-i zamânımdan mıdır

Ol saçı Leylâ beni Mecnûn u şeydâ kılduğu
Mihnet ü âlâm ile hâlim diğergûn olduğu
Sînemin sahnı serâser şerhalarla dolduğu
Cevr-i dilberden midir dâg-ı dehânımdan mıdır

Aşk mıdır ben âşıkı her hâle hayrân eyleyen
Yâ felâket mi şeb-i firkatte nâlân eyleyen
Bülbülânı bâğ-ı ikbâlin perîşân eyleyen
Dembedem bu na'rehâ-yi cansitânımdan mıdır

Bir sitemkârın elinden çektiğim Sübhan bilür
Ne benim yârem biter ne derdimi Lokman bilür

Düşmana uyma desem uymaz beni düşman bilür
Bilmezem benden mi suç yoksa cenânımdan mıdır

Hâl-i aşkı bilmeyen fehmeylemez hayranlığım
Böyle dembeste gören elbet çeker mestanlığım
Bilmezem *Âşık Ömer* sermest ü sergerdanlığım
Lebleri câm-ı şerâb-ı ergavânımdan mıdır

— **545** —

Nâz ile seyrâna çıkmış çeşmi âhûlar mıdır
Hüsn ilin eyler tecessüs iki câdûlar mıdır
Can dimâğını muattar eyleyen subh u mesâ
Hâl-i anberler mi âyâ zülf-i hoşbûlar mıdır

Âh ü zârımdır beni âfâka ma'lûm eyleyen
Şem'-i bahtım zulmet-i minntte ma'dûm eyleyen
Vasl-ı dilberden beni tâ böyle mahrûm eyleyen
Gice gündüz çektiğim bîhûde arzûlar mıdır

Dediler lâ'lin görenler mâye-i ruhsârda
Bir gül-i terdir açılmış dâmen-i gülzârda
Hatt-ı Rayhân ile yazılmış cebîn-i yârda
İki medler mi iki râlar mı ebrûlar mıdır

Rûzigârın estirüp devran muhâlif bâdını
Dembedem sökmekte ömrüm kasrının bünyâdını
Devr eden Şatt u Furât âsâ gönül Bağdâd'ını
İki dîdemden iki hûnî akar sular mıdır

Gülşene baykuş değişmez gûşe-i vîrâneyi
Şem'a yanmaktan döner mi gör garib pervâneyi
Aşk mı hayrân eyleyen sevdâ mı ben dîvâneyi
Serde ey *Âşık Ömer* bu kara yazılar mıdır

— 546 —

İmâmeynin duâğûyu senâhanı Sakalardır
Tarîk-i müstakîmin ni'met ü nânı Sakalardır
Gönüller kerbelâsının nigehbânı Sakalardır
Üfûnetten bunalmış canların cânı sakalardır

Ocaklarda eğer otur eğer azm ihtimâl eyler
Zehî Rahman darı rahmetile her visâl eyler
Sekâhüm şerbetinden teşne vü müstağni hâl eyler
Hayât âbının ey dil Hızr-ı dermânı Sakalardır

İlâhî görmesün gam gussa rûh-i asker-i islâm
Murâd üzre bula feth ü fütûh-i asker-i islâm
Ne semte azm ü cezm etse gürûh-i asker-i islâm
Bile çağlar akar nehr-i firâvânı Sakalardır

Hulûs-i kalb ile bel bağlayanlar nusrat-ı dîne
Yüzü ak ola yarın eyleyenler hizmeti dîne
Sebîl etmiştir anlar cûy-i ömrün hizmet-i dîne
Bu âteş çöllerin bâğiyle bostânı Sakalardır

Ömer eyler duâlar Rabbenâ izzetlerin artur
Habîbin yüzü suyu hürmeti şefkatlerin artur
Murâdın her birinin rûzi kıl ni'metlerin artur
Vefâ ehli sehâ ıssı kerem kânı Sakalardır

— 547 —

Dilberâ gerçi cenâbın ayn-i sırrullâhtır
Çeşm-i uşşâkın nigâhı hasbeten lillâhtır
Hatt u hâlin nüktesin her kim ki fehm etti yakîn
Vâkıf-ı sırr-ı tılısmât ârif-i billâhtır

Mihr veş râyinde ol kim menzili eflâk ola
Hâdim-ül-eşyâ geçer sûrette her kim hâk ola
Leşker-i ye'cûca sed kıl kim derûnun pâk ola
Ma'nide tâc-ı ser-i âlemdir abdullahtır

Ârif-i dânâ olan farkeylemez şâd ü gamı
Künc-i vahdette ricâl-ül-gayble eylerler demi
Hırka-i peşmîne ser çekmiş eder seyr âlemi
Kim bekabillâha yol bulmuş fenâfillâhtır

Ârifin gencîne-i zâtındadır esrâr-ı Hak
Kûhl -i hayretle uyar ibret gözün mir'âta bak
Bil kim ey tâlib değildir Hak sana senden ırak
Nefsini her kim ki idrâk etti ehlullâhtır

Ey *Ömer* bu tende gümrâh eylemiştir kim bu dil
Nâbedîd anda anâsır mün'adimdir âb ü gil
Bir kitâbı var oku anı kalem yazmış değil
Belki her sır safhası envâr-ı bismillâhtır

— **548** —

Ârızın şevkıyle cânâ çoktur ammmâ serpilür
Var mı mânend-i gülâb ammâ ki bir mâ serpilür
Nutka gelse binde birin edemez telhi cevâb
Bahs-i güftârında çok nutk-ı dür âsâ serpilür

Eylesen cânâ teferrüc sohbet-i gülzâr içün
Zeyn olur zerrin tabaklar vuslat-ı dîdâr içün
Dâl sanma şâh-ı gülden pâyine îsâr içün
Akdem-i ikbâline lü'lû-yi lâlâ serpilür

Sen şeh-i mülk-i melâhatsın şecâat eylesen
Seyre çıksan azm-i meydân-ı melâhat eylesen

Şehsüvârım esb-i nâza istimâlet eylesen
Pâyinin erdiği yerde hâk-i dünyâ serpilür

Ehl-i aşkı sanma mevtin cür'asından içtiler
Soyunup cismin libâsın âriyetten seçtiler
Gördüler Ferhâdla Mecnun kendileden geçtiler
Deşt-i hayrette niçe Şîrîn ü Leylâ serpilür

İltifâtındır *Ömer* bîçâreyi serser kılan
Şefkatindir hâtır-ı mahzûnu pür enver kılan
Yaş değildir giryeden dâmân-ı çeşmi ter kılan
Cûşa geldikçe gönül emvâc-ı deryâ serpilür

—549—

Al vücûdundan haber râvî rivâyet bizdedir
Nüsha-i kübrâ biziz çok dürlü hâlet bizdedir
Bizdedir Seb'ulmesânî arş-ı Rahmânî bile
Üstüvâ şânında münzel yedi âyet bizdedir

Zâhidâ ma'nîde biz genc içre sırr-ı mübhemiz
Sûretâ âhırdayız evvel gelenden akdemiz
Çâr eczâdan mücerred nesl-i pâk-i Âdem'iz
Kâm-ı ilm-i ebcediz asl-ı kerâmet bizdedir

Sûretâ gerçi rümûzât-ı muammâ gizlidir
Ârife bu nesne pinhân olmaz ammâ gizlidir
Nâzır ol dikkatle eşyâda temâşâ gizlidir
Bize her yüzden anı eyler beşâret bizdedir

Tâ ezel bezminde var ahd ile hem peymânımız
Niçe bin yıl ön kurulmadan bu çâr eyvânımız

Olduğun Kalûbelâ ikrârına îmânımız
Hak bilür ayn-ül-iyan anı sadâkat bizdedir

Biz ki dervîşiz fenâ iklîminin seyyâhıyız
Bahr-ı aşk içre yahud fülk-i tenin mellâhıyız
Ey *Ömer* mülk-i vücdûun mührüyüz miftâhıyız
Bilmiş ol bu şehre zulm ü hem adâlet bizdedir

— 550 —

Çıksa gerdundan . . . . . zamânı böyledir
Mâsivâdır çek elin gördüm ki fânî böyledir
Âşiyânında ne bülbül berkarâr oldu ne gül
Böyle mürg-i Lâmekân'ın gülsitânı böyledir

Çerh-i mînâ böyle bir fânûs-i kudrettir dilâ
İki şem'i sernigûn etmiş cenâb-ı Kibriyâ
Gâhi şems olur münevver gâhi bedr eyler zıyâ
Bu cihân-ı bîvefânın şam'dânı böyledir

Nakl ü hikâyât ile tafsîle ben tutsam kalem
Kim dehânın açup incular küşâd etsem ne gam
Nazmına tahsîn edüp *Ömer* suhandân-ı Acem
Dediler iklîm-i Rûm'un şâirânı böyledir

— 551 —

Ey perî peyker hümâ bu yüce pervazlık nedir
Nâz ile kırmaktasın uşşâkı gammazlık nedir
Bende olmuşsun efendim bir boyu âzâdeye
Sağ olursun sen de seyreyle ki tannazlık nedir

Çekmişim cânâ yolunda cevrini bahşın yaman
Arzıhâl eylerdim ammâ gamzeler vermez aman
Bağlamışsın zülfünün tellerine bin bunca can
Saydedersin gördüğün mürgu bu şehbazlık nedir

Bendenin sormaz olursun âh ü zârın göz göre
Akıdup su gibi çeşmim eşkibârın göz göre
Âşıkın yağmâ edersin elde varın göz göre
Kimseden yoktur hicâbın bu utanmazlık nedir

Bu şitâb ile sürüp meydâna nâzın rahşını
Yek nazar kılmakla mir'âta çıkardın nakşını
Gamzeden öğrendi sun'-i sûret-i can bahşını
Yoksa sûret uğrusu bilmezdi gammazlık nedir

Dilberi sevmekte *Âşık Ömer*'e olmaz karâr
Âşık olmadınsa zâhid sana vaslolmaz nigâr
Bak ta arzetme kadin kametini dildâre var
Sen yürü bilmezsin ey servi serefrazlık nedir

— 552 —

Aşkını cânân ararmış cân içinde gizlidir
Cezbe-i nakş-ı nümâyiş ân içinde gizlidir
Ânı ol meh tal'atın bîşân içinde gizlidir
Benzer ol bir nûra kim Kur'ân içinde gizlidir

Hamdülillâh destiğîr-i aşkıle yârız bugün
Çektik el kayd-ı taallûktan sebükbârız bugün
Andelîb-i bâğ-ı hüsnü seyr-i dîdârız bugün
Gonce-i maksûdumuz bil şân içinde gizlidir

Kani ol mülk-i belâğat tahtına dârâ geçen
Kandedir noldu fesâhat kafına anka geçen
Gelberi ey tâlib-i kân-ı dür-i yektâ geçen
Dilde bir deryâdır ol ummân içinde gizlidir

Şübhesiz mevcûd-i küllîdir sıfât-ı ehl-ı zât
Gayre bakma gayre fetholmaz rümûz-i müşkilât
Sende zulmet sendedir hep niçe bin âb-ı hayât
Hızr-ı nâpeydâ ki var insân içinde gizlidir

Âdem'e bu aşk-ı mâderzâd mahrem şübhesiz
Çektiğin renc ü elemler gussa vü gam şübhesiz
Gam değil *Âşık Ömer* Allahü a'lem şübhesiz
Düşmüşüm bir derde kim dermân içinde gizlidir

— **553** —

Ey perî şeklin benîâdem de dersem elverir
Âdem ammâ misli yok âdem de dersem elverir
Bir görem kân-ı mürüvvet sâhibi cânânesin
Ben sana bu tarz ile Hâtem de dersem elverir

Kâkülün burc-i Esed bir şîr-i garrâdır özün
Giceni kadr eylemiş Hak îd-i ekber gündüzün
Gamzeler dökmüş hadengin kasd-ı cân eyler gözün
Ey kemân ebrû sana Rüstem de dersem elverir

Kâkül-i hoşbûyun alan bûyuna anber dedi
Seyr edenler kamet-i mevzûnunu ar'ar dedi
Ter dedi kimi arak rûyin kimisi dür dedi
Çin seher düşmüş gül-i şebnem de dersem elverir

Ne gönüller uğrusu fettân imişsin ey civan
Bulmadım âlemde bir sen gibi şûh-i nüktedan
Her kelâmın mürde-i sadsâle eyler bahş-ı can
Nutk-ı pâkin Îsi-i Meryem de dersem elverir

Derdimendindir esîrindir giren yok areye
Hâtırın sor da azâr etme bu ben bîçâreye
Hizmet-i aşkında ben *Âşık Ömer* âvâreye
Aklı yok bir vâlih ü sersem de dersem elverir

— 554 —

Kamet-i bâlâsına ar'ar da dersem elverir
Leblerinin kandine şekker de dersem elverir
Vasfını etmek diler âciz ü kasırdır dilim
Her ne denlu medh edüp dilber de dersem elverir

Bir güzel gözlü güzel ra'nâ güzeldir sevdiğim
Hüsnü mümtâz ü müsellem bîbedeldir sevdiğim
Hubların serdârıdır dersem mahaldir sevdiğim
Mislini göz görmemiş gevher de dersem elverir

Sun'-i kudretle yaratmış ol Ganî Perverdigâr
Gözleri sayyâd-ı âlem mürg-i dil eyler şikâr
Gûyyâ rûmâl olup gencîne bekler rûy-i yâr
Kâkülü pürçînine ejder de dersem elverir

Gelmemiş misli cihâna dürr-i yektâ bir güher
Kameti mevzun güzeldir cemali şems ü kamer
Serteser gezdim cihânı var mı akrânı meğer
Anın için rûyine enver de dersem elverir

Tutalım kim gice gündüz eylemişsin gayreti
Kâmile yok i'tibârı câhil ile sohbeti
Dâimâ ecnâs ile ülfette bilmez kıymeti
Ey *Ömer* ben bunlara itler de dersem elverir

— 555 —

Her kaçan bastıkça cânâ râhı tir tir titretir
Şu'le-i ruhsârı şems ü mâhı tir tir titretir
Pertevi yüzü cemâli şem'-i ruhsârı anın
Her görünce âşık-ı seyyâhı tir tir titretir

Azm-i gülşen eyledikçe gâhi şîr - i ner gibi
Çîn ber çin halka halka zülfleri ejder gibi
Rûzigâr estikçe titrer sanki nahl-i ter gibi
Hışma gelse kulları hem şâhı tir tir titretir

Dinle pendim kîl ü kalim yok sana ey çeşm - i ter
Gel sakın hışmetmeği billâhi kalbinden gider
Dilberâ âhım alursun kıl hazer berbâd eder
Âşıkın rûy-i zemîni âhı tir tir titretir

İsteyen gelsün gazel alsun *Ömer*' den bî elem
Her amelde bir hünerdir anda imlâ-yi kalem
Burc-i nazmın seyri erzânile çekmiştir kalem
Niçe mâhir şâiri her gâhi tir tir titretir

— 556 —

Hcybeti hakka ki hep a'lâyı tir tir titretir
Arş ü kürsü ar'ar ü tûbâyı tir tir titretir
Her cihetten çün münezzehtir velî kılsan nazar
Cümleten hep ejder-i fersâyı tir tir titretir

Des-ti kudretle yaratmıştır niçe peygamberât
Her birine rûzi kılmış bunca hakk-ı mu'cizât
Feyz-i lûtfundan mukaddem halk edüp bir nûr-i zât
Haşredek Allah gedâ vü bâyı tir tir titretir

Neler îcâd eylemiş hakka ki kân-ı vüs'atin
Küll-i şey'in bir sebebdir zâhirinde kudretin

Bâd su üzere şekil kurmuştur ol gör rahmetin
Her kaçan esse yedi deryâyı tir tir titretir

Noldu Rüstemler gelüp cihâna vermiş velvele
Âkil isen ayn-ı ibretle nazar kıl gel hele
Emr-i Hak ile olunca yer yüzünde zelzele
Bir zaman bu âlem-i dünyâyı tir tir titretir

Der ki bu *Âşık Ömer* kılmak gerektir i'tikad
Yoksa akl ermez ana bir medhi aksâ-yi murâd
Hâtır-ı nâşâda geldikte heman döner maâd
Düşürüp havfa velî a'zâyı tir tir titretir

— **557** —

Ey rakib yârın önünden yâ savul yâ şöyle dur
Sevdiğin dildâr önünden yâ savul yâ şöyle dur
Gül yüzn seyreyleyüp tende mecâlin kalmadı
Ol perî ruhsâr önünden yâ savul yâ şöyle dur

Bir aceb hışma gelince sevdiğim bir mâr olur
Nâzenin dilberler içre hem dabi serdâr olur
Gâhi zülfün seyredenler durmayup berdâr olur
Şöyle giysûdâr önünden yâ savul yâ şöyle dur

Kaşları tuğrâya benzer oldu gül ruhsârımın
Hem cemâli aya benzer ol meh-i tâbânımın
Gülşeninde bülbül oldum bîbedel sultânımın
Ruhleri gülzâr önünden yâ savul yâ şöyle dur

Hep melekler cem'olup dîvânına sultân ile
Ol mubârek pâyine yüz sürdüler erkân ile
Sohbet-i şâhânesin gûş ettiler iz'ân ile
Ey *Ömer* hünkar önünden yâ savul yâ şöyle dur

— 558 —

Yâr ile bir sırrımız var gel kasâvet şöyle dur
Bir taraftan olma sen engel kasâvet şöyle dur
Mahfi arz etsem gerek işret behişt esâsına
Tutma gel dâmânımız çengel kasâvet şöyle dur

Dîdemizden nice bir aksun yürüsün kanlu yaş
Gel yeter derdin yeter arz etme kılma sen telâş
İmtihân olmak ise kasdın bana yek başa baş
Cengimiz mihnetledir evvel kasâvet şöyle dur

Ben kasâvet değilim dersin söze geldikçe sen
Yahşi cansın nutkile gerçi yüze geldikçe sen
İlleri gâhîce yoklarsın bize geldikçe sen
Bir görünür bir geçersin gel kasâvet şöyle dur

Fikre sa'yın çok velî yaklaşmaz âkıldir bana
Âdemi dîvâne eylersin karâr olmaz sana
İki üç gün ırak ol gelme sakın benden yana
Sevmedi cânım seni mükmel kasâvet şöyle dur

Ey *Ömer* âh - ı nedâmetle geçer hep günümüz
Âlemi bîdâr eder tâ subh olunca ünümüz
Nice bir bu mihnet ü zilletle geçsin günümüz
Kandesin ey şâzilik gel gel kasâvet şöyle dur

— 559 —

Vechin üzre sâye salmış ey sanem giysû mudur
Eyleyen cânı muattar zülf - i anber bû mudur
Can dimağını muattar eyleyen subh u mesâ
Dilberâ kavs - i kazâ mıdır siyah ebrû mudur

Uğrun uğrun gayrılarla eyledin seyr ü safâ
Yanına kalur mu seyr et sen hele ey dilrübâ

Hiç dimezsin şol gedânı künc - i mthnette şeha
Hemdemi âh - ı nedâmet çekitiği kaygu mudur

Zerrece ümmîd - i vaslın koymadı tende hayât
Pes ne lâyıktı süre zevkın rakîb - i bî sebât
Cevrine sabr edene derdin kılayım iltifât
Kanlı zâlim işte öldüm iltifâtın bu mudur

Hüsnün ey Leylâ beni kendüye meftûn eyledi
Bir bakışta akl u fikrim aldı Mecnûn eyledi
Hâsılı ömrüm bana bin kerre efsûn eyledi
Başın içün sorduğum ayb olmasun câdû mudur

Der ki bu *Âşık Ömer* aşkınla oldum yine şâd
Âşık - ı dilhaste dâim ola lûtfunla ziyâd
Dest - i insâf eylemiş bend - i girîbânın küşâd
Görünen sînede sîm âyîne mi pehlûmudur

— **560** —

Bir güzeller şâhı gördüm ismini ihfâ okur
Lebleri âb-ı züllâdir ruhleri gabrâ okur
Nice vasf etsem anın evsâfını ben sizlere
Bârekâllah bir sehî kad kameti tûbâ okur

Tâc-ı şâhânı başında kıl temâşâ câmesin
Zây olur aklım görünce ol mahabbet nâmesin
Meşkını ta'lîm eder destinde almış hâmesin
Kâtib olmaktır murâdı destine inşâ okur

Vech-i pâkini görenler üstüne dürler saçar
Bende-i efkendesine âşinâ olmaz kaçar
Nâz ü istiğnâ ile dilber kitâbını açar
Hâce-i dânâ önünde ol melek sîmâ okur

Ol güzel tahtına çıkmış hublara kurmuş divan
Derdimend âşıklar ise ah kılurlar hem figan

Der ki *Ömer* üç hurafla ismini eyler iyan
Biri ayın biri mimdir birisini râ okur

— 561 —

Bir perî gördüm bu gün ben lebleri mercân okur
Dili bülbül ruhleri gül benleri fermân okur
Bârekâllah hub yaratmış kudret ile Zülcelâl
Şimdilik bu dehr içinde Yûsuf-i Ken'ân okur

Bir açılmış gonca güldür ol cemâl-i âfitâb
Levnini bir kez görenler mest olur bî ıztırâb
Diz çöküp mescidde gâhî devr okur emir kitâb
Ezber etmiş Mushaf'ını kim aceb Kur'ân okur

Parmağı altun kalem dâim yazar dîvâneler
Dûd-i efkârın çekerler âşık-ı üftâdeler
İşret eder ekseri anınla çün mehpâreler
Nûr-i çeşm-i âşıkandır sûre-i Sübhân okur

Der ki *Ömer* hâlimi arzeylesem etsem dilek
Bâğ-ı hüsnün güllerin vermektir ancak bu dilek
Sen buna râzı olup beyn-es-semâ-i ves-semek
Gamzesi seyf-i Acem'dir tîğile üryân okur

— 562 —

Dâne-i hâlin gönüller mürgunu seyrân olur
Zülf-i pür çînin girift eyler anı âsân olur
Âşıka canlar bağışlar çeşmin ammâ kan olur
Kirpiği hançer çeker cân ü ciğerde kan olur

Dilberâ bâkî midir zevk u safâdan ibret al
Şîrin'e Leylâ'ya bak mihr ü vefâdan ibret al
Hâlet-i İskender'i gör sen Darâ'dan ibret al
Kasr-i hüsnün eşk-i çeşmimden sakın tûfân olur

Ağladıp bülbül gibi ben âşık-ı nâlânını
Gül gibi her kâra teslîm eyleme ünvânını
Korkarım te'sîr-i feryâdım tuta dâmânını
Eşk-i çeşmimden çıkan bir âteş - i sûzân olur

Müddeî yüz sürmek ister eşiğinin hâkine
Cevr ü kahrından halel ne aklına idrâkine
Âşıkın renc-i tarîkatte rakîbin bâki ne
Kopacak ağır yerinden belli çok meydân olur

Etmeden gittin *Ömer* mahzun garîbe iltifât
Gülşeninde yok imiş bir andelîbe iltifât
Etme bâri görmeyim gayri rakîbe iltifât
Söyleşüp anlarla gezme âhrırın hirmân olur

— **563** —

Hânikah-ı tende dil derler ulu server yatur
Elhazer zâhid ki dil garında şîr-i ner yatur
Sanma meydân-ı hünerde hâsılı ebter yatur
Bu maânî tekyesidir pîr iken perver yatur

Gel nazar kıl deftere zâhid hurûf-i hâmeye
Âlemi sûrettesin bildin mi meylin câmeye
Bu maânî ilmidir uymaz kıyâfet nâmeye
Çün meseldir Kâ'be'nin altında derler er yatur

İşbu nâsa kıl nazar her biri bir meşrebdedir
Cümlesi dört fırkadır her biri bir mezhebdedir
Kimi ezber eylemiş kimisi de mektebdedir
Kûy-i derbend-i fenâda bir azim asker yatur

Kısmetine kani' olan sığınur Settâr'ına
Verdiğin üç pay eder ibretle bak bu kârına
İkisini yedirir bir kor birini yanına
Yemez içmez kimisi Karun gibi irgör yatur

Zannederler *Âşık Ömer* sâdıkın zâr olduğun
Bülbülün rûy-i gülistan başına dar olduğun
Kim bilür *Âşık Ömer* kimlerde kim var olduğun
Her kesin gar-ı derûnu içre bir ejder yatur

— **564** —

Firkat-i cânân ile dil ıztırâb olmuş yatur
yâk-ı nâr-ı hicre derdiyâb olmuş yatur
İşiğinde subhadek ey saçları Leylâ senin
Reşk edüp zencîr-i zülfün bîhicâb olmuş yatur

Gülşen-i hüsnün içinde goncelenmiş güllerin
Gördüğünce zâre başlar âşık-ı bülbüllerin
Çeşm-i şehbâzın kati ammâ siyah kâküllerin
Mâh rûyin üzre gûyâ pür nikab olmuş yatur

Hayli demdir ey perî çekmekteyim ben kahrini
Hak Taâlâ gün begün kılsun ziyâde ömrünü
Lûtfunu ma'mûr kılsun bu vücûdun şehrini
Ol çemenzâr-i dil ü cânın harâb olmuş yatur

Bâğ-ı cennetten mi çıktın söyle sen ey hûr-ı în
Va'de-i vaslın bana kılsun yeter devlet hemîn
Zâtına meddâh olaldan bu *Ömer* ey mehcebîn
Dürr-i yektâ gibi nazmı bir kitâb olmuş yatur

— **565** —

Sevdiğim bîgânedir bîgânelerle söyleşür
Gözleri mestânedir mestânelerle söyleşür
Göricek mi beni handân oldu zâhid bîgüman
Ol melek sîmânedir sîmânelerle söyleşür

Dişleri incu dehânı hokka-i kimyâ gibi
Kirpiği tîr-i alemdir kaşları tuğrâ gibi

Heybeti resmi kıyâfet dem çeker anka gibi
Na'resi merdânedir merdânelerle söyleşür

Rûz ü şeb hüsnün tavâf eyler gönüller askeri
Kahraman şeklinde bend etmiş miyâna hançeri
Kılmasın sohbet dil-i irfâna nisbet ol perî
Hâfız-ı meyhânedir meyhânelerle söyleşür

Gûş edersin bu *Ömer Âşık* kulun eş'ârını
Fehmedersin zâhidâ dildârımın mikdârını
Meclis-i hûbân içinde dinledim güftârını
Her sözü dürdânedir dürdânelerle söyleşür

— 566 —

Hak hatâdan saklasın ol yâd ile kim söyleşür
Çeşmi sâkî gamzesi mekkâr ile kim söyleşür
Hışma gelse her nigâhı niçe yüz bin kan eder
Kim ne haddi zâlim ü hünkâr ile kim söyleşür

açan kılsa tekellüm yâr başlar gülmeğe
Bir belâ dahi budur uşşâkın aklın bölmeğe
Şâd merkolmaz isen de nesne kalmaz ölmeğe
Ol şeker leb yâr-ı şîrin kâr ile kim söyleşür

Söyleniz dostlar cenânım hâtırım incitmesin
Merdüm-i çeşmimdir aklım gibi kayup gitmesin
Ehl-i diller yâr ile dost olduğum ta'n etmesin
Yâra yol bulmak kolay ağyâr ile kim söyleşür

Câna peygânın ne işler geçti ey kaşı keman
Tîr-i gamzen bir yanan dökmektedir kanım heman
Dâimâ yol beklemektir kârı hiç vermez aman
İki yüzlü hançer-i âzâr ile kim söyleşür

Her kaçan *Âşık Ömer* yanında bir cânân olur
Gül gibi tâli' güler hem açılur handân olur

Bu meseldir kurb-i sultan âteş-i sûzân olur
Bî tevekkuf tâ bekey hünkâr ile kim söyleşür

— 567 —

Bir perî aşkıyla memnûn olduğum âlem bilür
Sen saçı Leylâ'ya Mecnûn olduğum âlem bilür
Ben sana âşık u meftûn olduğum âlem bilür
Hasretinle zâr ü dilhûn olduğum âlem bilür

Sen demişsin ben anı vaslıma mihmân eylemem
Ölür ise hasretimle ana dermân eylemem
Ben seni sevdim deyu gayriye pinhân eylmem
Çün senin sevdanla mahzûn olduğum âlem bilür

Bu benim derd-i derunûm gayri oldu âşikâr
Her ne derlerse disünler anı kıldım ihtiyâr
Pâybûs-i hasretinle ağladığım zâr ü zâr
Şübhesiz bu dîde pür hûm olduğum âlem bilür

Der ki *Ömer* gam yeme elbette olur feth-i bâb
Belki bir gün rahma gelüp sana ola âfitâb
İsminin harfini sordum lûtf ile verdi cevâb
Hâ ile sin yâ ile nûn olduğun âlem bilür

— 568 —

Mürg - i dil pervâz urur azm - i miyânın kim bilür
Bir hümâ - yi lâmekândır yâ mekânın kim bilür
Tâir - i kudsîdir ol kim râhını mestûr eder
Beççesin kim görmüş anın âşiyânın kim bilür

Olmayanlar âşıkı bir hokka - i nâzik femin
Can dimâğında bulur mu neş'esin câm - ı Cem'in
Bî tevakkuf kimseler sedd - i tılısm - i a'zamın
Kendine bulmadı yol râz - ı nihânın kim bilür

Akl alan ol dilberin bir ruhleri âli değil
Hâl - i gendümgûnu âdem yitmeden hâlî değil
Pür gazab mestâne - i çeşme duş olmalı değil
Mîşezâr - ı hüsnünün şîrin zebânın kim bilür

Can cesedden kılması âhır mukadderdir urûc
Âh kim gaflette kaldım bilmedim ben bağrı tuc
Âkıbet derler gele dünyâya bir sâhib hurûc
Vakt yakin olmamış dahi zamânın kim bilür

Geldi bu *Âşık Ömer* dehre ziyâret eyledi
Sehv ile sermâye - i ömrünü garet eyledi
Çıktı serhadd - i ademden hoş ticâret eyledi
Sözü ma'lûm olmadı gitti zebânın kim bilür

— S —

— **569** —

Kande idi câm - ı Cem kandeydi Keykâvûs - i hâs
Ben melâmet cür'asın nûş eylemiştim tâs tâs
Eğnine zeyn olmamıştı atlas - ı çarhın libâs
Dahi tutmamıştı su üzre yedi kat bir esas

Gerçi kim bin sihr ile cezbeyledi cân ü teni
Bu Zelîhâ - yi zaman çâk etmeden pîrâheni
Ey Azîz - i Mısr - ı dil gümgeşte bulmuştum seni
Pîr - i Ken'an Yûsuf için kılmamıştı dahi yâs

Ol zaman rahş oynadıp meydâna sürdüm kendimi
Kıldım im'ân - ı nazar mir'âta gördüm kendimi
Hâsılı ömrüm biçüp sürdüm savurdum kendimi
Hirmen - i arz u semâya irmeden ön destres

Ey dilâ sevdâ - yi dehri eyle tarh âdem gibi
Menzilin evc - i Zuhal kıl Îsi - i Meryem gibi
Sen anı bilmez misin kim Hazret - i Edhem gibi
Nice şahlar tâc ü tahtın terkedüp giydi palas

Şimdilik âlemde sen âlemlerin meşhûrusun
Çektin el kayd - ı taalluktan anın mestûrusun
Şübhesiz sırr - ı hakayık gencinin gencûrusun
Gam değil *Âşık Ömer* güftârına gûş ursa nâs

— 570 —

Kafa dek anka gibi uçsan elimden yok halâs
Hem yedi deryâları geçsen elimden yok halâs
Penç ber penç ehl-i aşkın resmidir bu imtisâl
Tiğ çeküp kanın dahi saçsan elimden yok halâs

Düşüben hâk ile yeksân olmayınca tâ bu ten
Biçmeyince eğnime çarh-ı felek yensiz kefen
Olmayınca arada ağyâr yâhud sen ya ben
Tâ diyâr-ı zulmete kaçsan elimden yok halâs

Âkıbet bu can cesetten kurtulur bilmez misin
Arayan sıdk ile Mevlâ'sın bulur bilmez misin
Anda her kes sevdiğiyle haşr olur bilmez misin
Tâ adem iklîmine göçsen elimden yok halâs

Gün begün revank verüp âlemde bulduk iştihâr
Bana nisbet oldun ol ağyâr-ı bed rû ile yâr
Rûy-i dil arzeyleyüp ettin *Ömer*'i ihtiyâr
Günde yüz bin kerre and içsen elimden yok halâs

— 571 —

Gûş-i câna nâgehan irdi sadâ-yi tabl u kûs
Pes meğer taht-ı dile sultân-ı aşk itti cülûs
Çârdarb olduk kalender ne nemed ne hırkapûş
Âşık-ı hâsız besîmiz vechimiz olmas abûs

İçmeyince meclis-i gamda melâmet semlerin
Bulmadık tîğ-ı mahabbet zahmının merhemlerin
Geçmeyince vâdi-i hecr ü firâk âlemlerin
Menzil-i hayretfezâdan gelmedi bang-i hurûs

Her kime kılsan şikâyet hasbıhâlinden eğer
ol sana senden ziyâd eyler dönüp arz-ı diğer
Anlayana bir nefes sıhhat iki dünyâ değer
Bilmeze yeğdir cihânın sağlığından yek filûs

Nâzır ol ahvâline dehrin dilâ ibretle bak
Niçe şeyhler var gedâ sûret gezer dikkatle bak
Her neye baksan elin koy göğsüne izzetle bak
Gün gibi göster güler yüz olma ebr âsâ abûs

Dîv-i nefse aldanır mı aklı mağbûn olmayan
Dûna hiç mâil olur mu kendisi dûn olmayan
Meyleder mi nakşına âlemde mecnûn olmayan
Yüzünü dünyâ özün gösterse bin şekl-i arûs

Şeş cihâta hükmedüp olsan dilâ şâh-ı cihan
Halka kibrin olsa nice Sâm ü Rüstem Kahraman
Gafil olma ey *mer* işbu Süleymân-ı zaman
Seni taş altında kor bir gün misâl-i *Engürûs*

— Ş —

— 572 —

Hak müyesser kılsa olsam yâr ile sarmaş dolaş
Ol lebi sükker şirin gütfâr ile sarmaş dolaş
Gam yemezdim öldüğüme bu fenâ dünyâda ben
Ölmeden olsam fem-i ruhsâr ile sarmaş dolaş

Ekseriyyâ dilrübâlar meyli ağyâr üstüne
Vâki' olmuş vird-i gonce ol sebeb hâr üstüne
Mâr-ı heftser giysu düşmüş genc-i ruhsâr üstüne
Dâimâ mu'tâdı gencin mâr ile sarmaş dolaş

Çeke gelmiş râh-ı yarda âşık-ı sâdık sitem
Serini bezm-i mahabbette fedâ etmekte hem

Şebde şem'in şevkına cevlân ederler dembe dem
Pervaneler her dem olur nâr ile sarmaş dolaş

Mübtelâ-yi aşk olanlar hâlin anlar zârdan
Bülbülün feryâdı hardan âşıkın ağyârdan
Goncayım ammâ garîbim derdimendim hârdan
And edüp şâm ü seherde zâr ile sarmaş dolaş

Merd olan bu dehr-i fânî içre getürmez kesel
Zârdan âzâdedir kalbine girmez hiç kesel
Geçti ömrün kılmadın sen Hak'ka lâyık bir amel
Ey *Ömer* şimdengeru hub kârile sarmaş dolaş

— 573 —

Gûş-i cân et dinle nazmım sun'-i Mevlâdır güneş
Mazhar-ı lûtf-i ilâhî sırr-ı vâlâdır güneş
Menzilinden her kaçan dûr eyleyip gösterse baş
Ref'eder şeb zulmetin âlemde Dârâdır güneş

On iki burcu temâşâ eyleyüp seyretmede
Tayyedüp kevn ü mekânı menziline yetmede
Feyzedince nûrunu arza nebâtat bitmede
Ol sebebden sebzevâra ayn-ı kimyâdır güneş

Kırk bu dünyâ denlu cismi gör niçe pinhân eder
Akl erişmez hikmetine kim anı seyrân eder
Uğradıkça pây-i arşa secdeyi her ân eder
Arzeder hâcetlerini kenz-i ahfâdır güneş

Matla'ından her kaçan etse tulû' envâr-ı Hak
Bahş olunur hem basîret ehline esrâr-ı Hak
Ziyneti kılmış cihânın kim anı settâr-ı Hak
Nûr-i Ahmed katrasında hûb deryâdır güneş

Pes ne mümkindir anın vasfın ede her şâiran
Muktezâ-yi hikmetinden var edüptür Müstean
Sakın ey *Âşık Ömer* bu hikmete açma dehan
Âsümân-ı râbi'in fevkında yektâdır güneş

— 574 —

Şu'le salmış âleme bir nûr-i ezherdir güneş
Ol yedi yıldız ki derler cümleye serdir güneş
Ol gedânın pâyine yüz sürdüğüyçün dem bedem
Kadr ile rif'at bulup eflâke hemserdir güneş

Yılda bir kerre kamuyu devreder ol mürg-i can
Yedi yıldız hem yiğirmi dört menâzil âşiyan
Aya âşıktır alup destine altun şem'edan
İştiyâkından gezer çerhi kalenderdir güneş

Mihr ü mâha gök yüzü çünkim oluptur cilveger
Şâm olunca birisi cevlân eder biri seher
Lûtf olunmuştur Hudâ'nın feyzi yüzünden meğer
Hâki altun etmeğe kimyâ-yi ekberdir güneş

Burc-i devletten tulû' eyler cihâna her seher
İrgörür âlemlere nûr-i İlâhîden eser
Şâm-ı zulmetten halâs eyler cihânı her seher
Kadrini bilsen *Ömer* görsen ne gevherdir güneş

— 575 —

Şol arak kim ârız-ı hubrûlar üzre damlamış
Gûyyâ şebnem gül-i hoşbûlar üzre damlamış
Riştesi mûdur dizilmiş sebha-i dürdâne veş
Katra katradır ser-i giysûlar üzre damlamış

Câme-i kudret yazup ruhsârı hoş elkab ile
Bir nezâket dîde göstermiş ol âb ü tâb ile

Bir mürekkebdir siyâhı zâil olmaz âb ile
Nokta-i hâl-i siyeh hindûlar üzre damlamış

Gamze-i hunrîzi kasd-ı cân eder cânâneden
Kasd-ı cân etse dirîg olur mu ol cânâneden
Değme mercan sanmanız ol nişter-i müjgâneden
Hûn-i âşık sîne-i dilcûlar üzre damlamış

Ey *Ömer* râzını fâş ettin ki nakşın aldılar
Hey meded hey yine esrârına vâkıf oldular
Pây-i yâra bağda hep yüz sürdüğünü bildiler
Eşk-i çeşmim sebze-i şebbûlar üzre damlamış

— 576 —

Kasr-ı dehri ey gönül bezm-i mey âşâama de
Bûs-i lâ'l-i dilberi bir câm-ı gülfâma değiş
Ziyent-i gerdûna meyletme kalender meşreb ol
Tahtıgâh-ı rif'ati dünyâ-yi pür dâma değiş

Bâde-i câm-ı ezelden mest ü medhûş ola gör
Kasr âsâ cây-i istiğnâda pür cûş ola gör
Atlas-ı dünyâyı terkeyle nemedpûş ola gör
Mülk-i kevni bir külâh ile bir ihrâma değiş

Giryesiz azm-i reh-i kûy-i dilârâ eyleme
Bîvuzû gitme varup sırrını ifşâ eyleme
Bir visâl içün varup yâra temennâ eyleme
Ol safâyı ey *Ömer* bir gusl-i hammâma değiş

— 577 —

Ey efendim gül'izâr - ı gonca femden mi geliş
Bilmezem ki bezm - i işret def' - i gamdan mı geliş
Pertev - i hüsnün zıyâsı âlemi mest eylemiş
Âsitân - ı devlet - i sâhib keremden mi geliş

Kabil olmaz etseler kim medh - i dil ahvâlini
Cemian mahlûk - ı dünyâ görmemiş emsâlini
Mâh - ı tal'atla müzeyyen dediler cemâlini
Akıdup yâ selsebîli âb - i zemzemden mi geliş

Eğnine sammûr - i zerbaf rengi i'tâ ederek
Misk - i anber pâki cisminde mülemma' ederek
Böyle dârât ile cânâdır ki yağmâ ederek
Mısr u Şam u Hind ü Çin şâh - ı Acem'den mi geliş

Çeşm - i âhûdâr ile dürlü nezâket gösterir
Her gören üftâdeye sûz - i belâgat gösterir
Salınur sâz ile uşşâka nezâket gösterir
Yâ sehâvet ma'deni adl ü hikemden mi geliş

Hergiz *Âşık Ömer* ister yâr ile olmak nedîm
Tâ ezelden âşinâlık bizlere olmuş kadîm
Dilberâ dîdârına yüz sürmeğe müştâk idim
Yâ ziyâret eyleyüp Beyt - ül - harem'den mı geliş

— 578 —

Hamdülillâh nazlı dilber küstü derler küsmemiş
Dostlar ol gül'izârım küstü derler küsmemiş
Çok şükür olsun Hudâ'ya yine şâdîdir gönül
Saçı sünbül nevbehârım küstü derler küsmemiş

Çok zamandır ben o yârın âşık-ı şeydâsıyım
Sanmanız billâhi dostlar yeniden peydâsıyım
Geçmişim cân ile baştan yoluna fedâsıyım
Benim ol şâh-ı levendim küstü derler küsmemiş

Lebleri âb-ı zülâldir teşne diller kandırır
Ruhleri şem'-i kâfûrî niçe canlar yandırır
Güzellikte şöyledir kim dünyede bir andırır
İsmi Ahmed'dir efendim küstü derler küsmemiş

Ben eser yelden sakınıram yüzü gülşânımı
Dün ü günde dinlenmez mi ol benim efganımı
Der ki *Âşık Ömer* ahd ettim veririm cânımı
Gamzesi sahhâr efendim küstü derler küsmemiş

— **579** —

Iztırâb-ı gamdayım ey mehcebînim gel yetiş
Kalmayım bu derdile ey derde dermânım gel yetiş“?„
Hasretin te'sîr ede bu cânıma ey gonca leb
Tîr veş lûtf eyle ey kaşı kemânım gel yetiş

Âteş-i aşkın vücûdum yakmada her rûz ü şeb
Çekmişim aşkın yolunda derd ü zahmet çok teab
Yerde insan gökte melek rahmederler bana hep
Firkatin kâr eyledi ey hemnişînin gel yetiş

Hasret-i lâ'linle düştüm ben diyâr-ı gurbete
Yâd edüp endîşe-i hecrin döşendim gurbete
Dembedem oldu hayâlin dalmışımdır hayrete
Vaslına arzû çeker ey dil hazînim gel yetiş

Âşık Ömer derdimendin ide kûyinde vatan
Hâkipâyinde kul olmak isterim vechi hasen
Hâlime rahmeyleyüp lûtfunla ey gonca dehen
Servi kaddim lâle haddim gül'izârım gel yetiş

— **580** —

Gel ferah bahş et cevan cânım Mehemmed gel yetiş
Gel kadim rencîde kıl cânım Mehemmed gel yetiş
Bir mürüvvet sâhibi ehl-i kerem gördüm seni
Ey benim devletli sultânım Mehemmed gel yetiş

Gelmedi zerrece tâkat bende sende sevdiğim
Yok tahammül yok terahhum bende sende sevdiğim

Bâri öldür kurtulayım ben de sen de sevdiğim
Gel helâl ettim sana kanım Mehemmed gel yetiş

Ol zaîfim derd-i aşk u hem fırâkından yana
Kalmadı vaktım benim arzedeyim hâlim sana
Ey tabîbim leblerin em tez yetiş benden yana
Kılca kaldı çıkmağa cânım Mehemmed gel yetiş

Başıma koptu kıyâmet düşeli bu firkate
Haşre dönmüştür cihan halkı düşüptür mihnete
Ömer'i gamzen komak ister cahîm-i hasrete
Kıl şefâat çoktur isyânım Mehemmed gel yetiş

— **581** —

Sen bana cevreyledin ey bîvefâ hoş amedî hoş
Gayrıları âşık ettin galibâ hoş âmedî hoş
Bir birine benzemez nâz ü edâya başladın
Ahdımız böyle değildi ibtidâ hoş âmedî hoş

Bir zamân ola ki zâyi'ola hüsnün gevheri
Ettiğin cevre peşîmân olasın sen ey perî
Kasdederken benlerin bu cânıma şimdengeri
Çün çeküp pinyal misâli eşkıyâ hoş âmedî hoş

Tutalım bir hûb-i müstesnâ imişsin sevdiğim
Kokmağa lâyık gül-i ra'nâ imişsin sevdiğim
Âşık öldürücü bir yosma imişsin sevdiğim
Hançerin deldi vücûdum eşkıyâ hoş âmedî hoş

Gerçi kâr etmez sana hiç şimdi ettiğim dilek
Sonra duyarsın güzellik gidicek bu ne demek
Çün benim gibi çekersin sen dahi âşık emek
Hep bulursun ettiğin hercâyilik hoş âmedî hoş

Ah nice oldu benim mahzûnum ol *Âşık Ömer*
Yâr-ı garım hemdemim mecnûnum ol Âşık Ömer

Kandedir ol şâir-i meftûnum ol Âşık Ömer
Çok arayasın beni sen her yana hoş âmedî

— 582 —

Olmadın hemdem bana ey mehlika hoş âmedî hoş
Ben tehammül ederim kıl sen cefâ hoş âmedî hoş
Ni'met-i hüsnün sakındın sen dil-i biçâreden
Nideyim sağ ol heman ey dilberâ hoş âmedî hoş

Bu adâvetten garaz bilmem nedir ey pâk zât
Gösterirsin ben belâkeş kuluna Rüstem sıfât
Bu belâlarla irer bir gün bana âhır memât
Sen kalırsın dehre bâkî sür safâ hoş âmedî hoş

Ol rakîb-i nâsezâyı eyledin hurrem şehâ
Vâde-i ferdâya saldın bendeni sen hasretâ
Ahdim olsun elime tenhâ girersen bîvefâ
Olmaya illâ ola hır eşkıyâ hoş âmedî hoş

Bu *Ömer* sâdık gibi sen bulamazsın arasan
Bister-i hicrâna saldın kılmadın bir çâre sen
Üstüme hançer çeküp açtın sineye yâre sen
Öcüm almalı ölürsem pür cefâ hoş âmedî hoş

— 583 —

El irişmez zülfüne çeşmi siyeh hoş âmedî hoş
Kametin bâlâ benim destim kûteh hoş âmedî hoş
Misk-i Rûmî kâkülün Çîn ü Huten'den dem urur
Anı temyîz etmeğe göründü reh hoş âmedî hoş

Ey fürûg-i hüsn-i rûyin kişveri târâc-ı dil
Kıydı gamzen âlemi gûyâ heman Haccâc-ı dil
Hâce-i hüsnün bana bir lûtf edüp gel bâc-ı dil
Gûşe-i mihnetteyim hâlim tebeh hoş âmedî hoş

Şu'le-i şevk-ı cemâlinden cihan pür nûr-i feyz
Âlemi handân eder âşık olur mesrûr-i feyz
Dil o kuştur şimdi mesken oldu ana Tûr-i feyz
Âkıbet bir gün giyer zerrin küleh hoş âmedî hoş

Halk-ı âlem bu *Ömer*'in nolduğundan bîr haber
Bulmada yevmen feyevmen âşıkı niçe şerer
Ol kadar feryâd ü zârı eyledim etmez eser
Bilmediler kadrimi ey pâdişeh hoş âmedî hoş

— **584** —

Gülşeni yasdanmağile bülbül olmaz değme hûş
Sanma anlar gevherin kadrini her gevher fürûş
Sonu gelmez kişiler yoktur sebâtı sel suyu
Tutalım ki eylemiş deryâ menend cûş ü hurûş

Ata binilmez özengisiz kuru galtağile
Köy su başısı beğ olmaz iğreti saçağile
Merd olur mu hiç müennes zırh ile kolcağile
Her sadâya kûs-i harbı dinleyen tutar mı gûş

Sanma nâsıh kürside her okuyanı kîl ü kal
Pehlevân olmaz kişi adın kosa Rüstem ya zâl
Üzre gelse çekide arslanlının sağını al
On sekiz dirhem de olsa akça etmez kalb guruş

Olacak oğlan bilinürmüş girince yaşına
Göz göre zerger olan gevher demez çay taşına
Adımın atmaz anın tâ urmayınca başına
Sözden alur mu eşek bin kerre dersen dahi çuş

Derdimend *Âşık Ömer*'in gûşedenler nâmını
Hadd ü sa'yile sanur âşıklığın ikdâmını
İçmeyen bezm-i Elest'ten lâ'l-i aşkın câmını
Mest ü sermest olamaz kılsa yedi deryâyı nûş

— 585 —

— T —

Çünki bildin âlemin nakş-ı hayâtı bî sebât
Kim Süleymân-ı zamân olsan irer âhır memât
Sırr-ı aynın vâkıâtı dîdeden dûr olmadan
İre gör bir pirden anı eyle hall-i müşkilât

Serde sohbetten münâsib bulmadım tâc-ı gınâ
Bir kaç arşun bezedir bu çekilen renc ü anâ
Bahr-ı hâke gark eder fülk-i teni bâd-i fenâ
Nuh dahi bulmadı gitti işbu tûfandan necât

Kim derûnundan şehâdet zikrini her an ede
Artura hayrın Hudâ şerrin anın noksân ede
Râh-i Hak'ka sâlik ol Mevlâ işin âsân ede
Dilden ihrâc et yaramaz fikri hem sevdâyı at

Mâl içün hırsa düşüp halka özün şây eyleme
Yahşi ad ü nâmını kemlikle rüsvây eyleme
Göz görüp el tutar iken vaktını zây eyleme
Kıla gör savm u salâtı edegör hacc ü zekât

Akl u fikrim dağılup kaldım *Ömer* hayretteyim
Cürm-i bîpâyânım andım ağlarım firkatteyim
Yüklenüp geldim husûl-i ömrümü nevbetteyim
Âsiyâb-ı köhnedir gördüm rüsûm-i kâinât

— 586 —

Ey güzeller serfirâzı ma'ni-i genc-i sıfât
Kaşların sammûr-i Hindî gözlerin ayn-ül-hayât
Haste-i aşkın lebinden mürde cismim cân umar
Ey Mesîh'im görelim lûtf eyle göster mu'cizât

Cân ü dilden tâlibim esrâr-ı hüsnün gencine
Kailim her ne ise kıldım tahammül rencine

Gafilen düşmüş te oldum aşkının şatrencine
Beydak-ı hâl-i ruhin kıldı gönül ferzini mât

Hâtırımdan gitmedi endîşe-i hatt u halin
Eksik olmaz âşık-ı bîçâreye mekr ü alin
Bûseni aldım deyu borçlu çıkardın nem alın
Ey gözü Tâtar dilersen ser beni dellâla sat

Bir zaîfim kim hasedden az kaluptur çıka rûh
Ne dem-i evkat-ı şâmım belli ne vakt-i sabûh
Çekti tûfân-ı gamı kurtuldu kande gitti Nûh
Çâre yok mu bulmağa bahr-i firâkından necât

Gel cemâlin nakşına *Âşık Ömer* mâil gibi
Akl u fikri hep yolunda cümlesi zâil gibi
Boynun eğmiş âsitânın yasdanur sâil gibi
Başın içün ver ana emsâl-i hüsnünden zekât

— 587 —

Gülşen-i bâğ-ı şerîat oldu kâr-ı ma'rifet
Gel tarîkat anla ehl-i dil hezârı ma'rifet
Gel maânî anla bulasın reh-i tahkîka yol
Bu maânî ilmi deryâdır kenârı ma'rifet

Şöyle bir vahşî ne mümkindir anı âdem tuta
Pes meğer kim şâhbâz-ı akl ire mübhem tuta
Pençe-i şîri kavî ister anı muhkem tuta
Her gezen hayvâna sayd olmaz şikâr-ı ma'rifet

On sekiz bin âlemi gezmek dilersen zâhidâ
Meclis-i rûhânidir olmaz ara yerde riyâ
Hem şerîat hem tarîkat hem hakîkatten dilâ
Muktezâ-yi dehre baş eğmez kibâr-ı ma'rifet

İrse bir erbâb-ı tab'u dil sadâkat bezmine
Fenn-i hikmetle nedîm olur belâgat bezmine

Mutlaka geldikçe dehandan fesahat bezmine
Dürr ü gevherler saçar sâhib şiâr-i ma'rifet

Ey *Ömer* şeş darb-ı muhkem kal'adır bî iştibâh
Tekyegâhında niçe dervîşi var eyler samah
Kırk sekiz kapusu çekmiş her biri bir kenze râh
Böyle işretgâh-ı dilkeştir hisâr-ı ma'rifet

— 588 —

Gözlerim nâdir görür bir ehl-i hâl-ı ma'rifet
Her kese bir yüzden etmiş intikal-i ma'rifet
Aksine devr ettiğindendir meğer bu çerh-i dun
Ol sebebden düştü nâehle kemâl-i ma'rifet

Kalmadı âlemde bir sâhib zamânı himmetin
Nâbedîd olmakta merd-i Kâmırânı himmetin
Şöyle bir rif'attedir kim nerdübânı himmetin
Pâyesin kat'etmeğe yoktur mecâl-i ma'rifet

Kendi hâlin bilmeyen gözler mi kâşif sadrını
Zâhidâ kim gördü yâ esrâra vâkıf sadrını
Cümle câhildir tutan şimdi maârif sadrını
Kani bir sâhib zekâ rûşen hayâl-i ma'rifet

Ba'zılar var kim koyup bu arsa-i taklîde ser
Sûretâ insân-ı kâmil geçinür ma'nâda har
Kânı kâmilden alur kendin satar ehl-i hüner
Ger cevâb itsen nedir bilmez suâl-i ma'rifet

Ârif-i billâhı gör bekler kanâat gûşesin
Rif'at-i dehre değişmez hâb-ı râhat gûşesin
Zevk-i dünyâyı verüp almış ferâgat gûşesin
Sünnete baş olmuş *Ömer* her ricâl-i ma'rifet

— U —

— 589 —

Ey sabâ irdin mi bugün ol saçı Leylâ'ya hû
Gerdeni sim ruhleri gül dişleri dürnâba hû
Yanağında gül açılmış anı şeydâ vasfeder
Bâğ-ı hüsnü gülşeninde bülbül-i şeydâya hû

Biz anın kemter gulâmı ol perî şâhım benim
Hâtırım kılsa tesellî dinleyüp âhım benim
Cürmümü belki bağışlar lûtfedüp şâhım benim
Hâlimi arzeyle cânâ ol gül-i ra'nâya hû

Terkedüp ağyâra karşu bu dil-i nâçâresin
Hiç ırak ister mi cânan âşık-ı dîvânesin
Âşıkın aşkına gelmez terk ede mestânesin
Hâlimi arzeyle cânâ ol saçı Leylâ'ya hû

Der ki *Ömer* anın içün dilde ülfet kalmadı
Hep harâb oldu vücûdum kadd ü kamet kalmadı
Lûtf edüp gülzâra ammâ ol efendim gelmedi
Ey sabâ benden selâm et ol gözü mestâne hû

— Z —

— 590 —

Gülşen-i cennet cemâlin yâra benzer benzemez
Servi tûbâ mihr-i hoş reftâra benzer benzemez
Hâl-i fülfül hâk-i anber bâra benzer benzcmez
Şekl-i sünbül turra-i tarrâra benzer benzemez

Kân-ı aşk içinde cânın nakdini kıldım telef
Bu rümûz-ı sırrı hâl-i vahy ile buldum şeref
Zâhidâ incitme şol medhettiğim dürr-i sadef
Hokka-i lâ'lindeki şehvâra benzer benzemez

Sâid-i sîmînine reşk etti kıldı yâsemen
Güldüğünce lebleri teprenmeyüp aslâ dehen
Nâfe-i dehri muattar eyleyen müşk-i Huten
Kâkül-i hoşbûyine bir pâre benzer benzemez

Gördüm ey *Âşık Ömer* ol dilberi bîgâne hâl
Hem şerâb-ı nâzdan mestâne gözler âl âl
Cünbişi bir vechile müstağni söyleşmek muhâl
Tarz-ı müşkil şûh bir garrâya benzer benzemez

— **591** —

Biz cevâhir kânıyız mercânı anlar tanırız
Kâmilinden ders okur erkânı anlar tanırız
Bârekâllâh der güzeller şimdi bizler üstüne
Müşkilin arz etmeden her cânı anlar tanırız

Ârif-i billâh olan bilmez cihânın varını
Âşık-ı sâdık olanlar sildi elden varını
Tâ giceler âh ederiz subholunca zârını
Bizi yoktan var eden Sübhânı anlar tanırız

Biz dahi aşkın kitâbın okuruz subh ile şâm
Çok şükür elhamdülillâh kâmil olduk bîlicâm
Fıkh-ı ekber şerhini biz okuduk bir bir tamâm
İncil ü Tevrat Zebur Kur'ân'ı okur tanırız

Tâ ezelden böyle ta'lîm eyledi üstâdımız
Kimsenin yoktur cevâbı kendüden îcâdımız
Mahlasım *Âşık Ömer*'dir *Vehbi*'dir çün adımız
Bu mahalde biz de anlayanı anlar tanırız

— **592** —

Evvel-i Kalûbelâ'dan ahdile îmandayız
Uymayız câhil sözüne aklile iz'andayız
Düşmüşem gurbet eline ver murâdım yâ Ganî
Doğrular sözü tutulmaz bir fenâ zamandayız

Âkıl isen mürşidin eteğini bir tuta gör
Niçe yıllar tekyesinde mihman olup yata gör
Bunda yüklenüp metâın varup anda sata gör
İleri sürmez göçümüz bir ulu kervandayız

Kâmil olan âşıka ma'lûm bizim ahvâlimiz
Yâ İlâhî sen asân et kabrde suâlimiz
Bin bir ayak bir olunca yâ nic - olur hâlimiz
Nefs ile şeytâna uyup cürm ile isyandayız

Derdimend *Âşık Ömer*'in sözlerini ala gör
Derdli isen ey gönül sen derde çâre bula gör
Alup abdestini hem beş vaktını gel kıla gör
Hâb-ı gafltten uyan yarın ulu dîvandayız

— 593 —

İzdiyâd-ı ömr içün yâr ile ülfet bekleriz
Nevbahâra muntazırız ayş ü işret bekleriz
Cümle eşcâr-ı şükûfe zeyn olur mürgan ile
Biz dahi mürgan ile bir kûh-i vuslat bekleriz

Her kesin kalbinde hûban durmaz anı yâd eder
Andelîbin gör figanın dâimâ feryâd eder
Fâsik ile olma hemrah kalbini ifsâd eder
Çekmişiz baş hırkaya gûşe-i vahdet bekleriz

Sahn-ı gülşende niçe yıllar edeydim âşiyan
Gâh olur güller güler bülbüller eylerler figan
Âhırı elbet fenâdır kimseye kalmaz cihan
Tekye-i gamdır mekânın hayli müddet bekleriz

Bir misâfirhânedir bu ülfetinden et hazer
Niçeler Îrân'ü Tûran eylemiş geşt ü güzer
Kiminin fikrinde yâhû dâimâ ağlar gezer
Sîne üryan göz yumup dünyâda uzlet bekleriz

Ey *Ömer* bu dehr-i dûnu bîvefâ görmekteyiz
Ömrümüz tômarını biz kat be kat dürmekteyiz
Hirmen-i ömrü savurduk dânemiz dermekteyiz
Âsiyâb-ı çerha geldik şimdi nevbet bekleriz

— 594 —

Düştü dil bir mehlika dildâra şeksiz şübhesiz
Şübhesiz bir gamzesi mekkâra şeksiz şübhesiz
Şübhesiz zencîr-i aşkında beni bend eyledi
Bend- olup kıldım tevâzu' yâra şeksiz şübhesiz

Şübhesiz kûyin tavâf etmekteyim leyl ü nehâr
Leyl ü nehâr âteşinle kalmışım bî ihtiyâr
İhtiyârım ile gitti gayret ü nâmûs u âr
Âr eder sormaz beni mehpâre şeksiz şübhesiz

Şübhesiz derd-i derûnum zahmına olmaz tabîb
Tabib etmez bir devâ şermende dil haste garîb
Gurbet ilde yâ ola yâ olmaya vaslın nasîb
Nasibim çün uğradı efkâra şeksiz şübhesiz

Şübhesiz meyletti bu *Ömer* hulûs-i cân ile
Cân ile dil bülbülü kıldı hezâr efgan ile
Efgan ile cevr ile derd ü sitem hicrân ile
Hecr-i firkat yaktı cismim nâra şeksiz şübhesiz

Muhammesler

— A —

— 595 —

Yâr-ı gar olmaz meseledir âşıka her dilrübâ
Çeküben üftâdeler dâim eder ömrün hebâ
Eylesen yüzüne karşı niçe kez âh ü fezâ
Merhamet etmez sana meyleylemez ol bîvefâ
Niçe kerrât ile uşşâkı çeker derd ü belâ

Yüzüne bakar döker ol sana bin dürlü lisan
Sen yarın sanursun eylersin ana sırrın iyan
Ol ise râzını senden sakınur eyler nihan
Merhamet ehli değildir yoktur anlarda iman
Zerrece rahmeylemez hublar sakın sen âşıka

Sen kıyâs etme sana eyler temennâ serfirâz
Sakının üftâdeler anlardan eyler ihtirâz
İllere bûse verir eder sana cevr ile nâz
Bildiğim budur sorarsan hubların soyu mecâz
Anlara öyle yarar billâhi etmem iftirâ

Sen ana cânım dedikçe gayrısına meyleder
Ağlasan âh eylesen etmez vefâ kılmaz nazar
Bir kaç eyyam varsa destinde koşar ol sîm ü zer
İctinâb idin yazık üftâdeden kılın hazer
Geldi benim başıma gör neyledi ol pür cefâ

Ey *Ömer* kılsan sual bir âşık-ı dîvâneye
Gûş edersin usanursun boşanur efsâneye

Düşürür baykuş misâli âşıkı vîrâneye
Kimseler meyletmesin pendin budur cânâneye
Eylesün hublara uşşâkı ıraktan merhabâ

— 596 —

Şâh-ı nevrûz eyledi dehri muattar bir yana
Dilrübâlar seyr-i sahrâ kıldılar her bir yana
Çıkmadı sensiz dil-i âsûde server bir yana
Yalınız bir yana sen olsan güzeller bir yana
Gayra bakmam gelse hep âlem serâser bir yana

Nutka geldikçe şirin güftârının tefhîmini
Ehl-i diller edemez âciz kalur taksîmini
Kimini hayran kılup sevdâya saldın kimini
Almağ içün şîve-i reftârının ta'lîmini
Gitti tûbâ bir yana serv ü sanevber bir yana

San beni koymaz varup dâd eyleyim sultânıma
Acıyup insâf edüp şâyed görüp efganıma
Fitneler tahrîk edüp kasd eylemişler cânıma
Hey efendim göz göre girmek dilerler kanıma
Bir yanadan gamze-i sertîz, hançer bir yana

Ben efendim kendime gör kim nice hâleyledim
Firkatin nârına yaktım cismimi kal eyledim
Bâr-ı hecrinle elif kaddim büküp dâl eyledim
Iştiyâkım nağmesin vasliyle irsâl eyledim
Mürg-ı dil bir yana per açtı kebûter bir yana

Der ki bu *Âşık Ömer* çektim yolunda çok teab
Ey melek mûnis m-olursun âdeme sen bî sebeb
Devr edüp seyyârelerle heft semâ rûz ü şep
Kevkeb-i baht-ı cihan ârâyı eylerler taleb
Mâh ü encüm bir yana hurşîd-i enver bir yana

— B —

— 597 —

Subh olup ref'oldu yârın dîdesinden çünki hâb
Câme hâbından tulû' etti cemâl-i âftâb
Sakınup günden o şûhu haymesin kurdu şehâb
Taşra çıktı azm-i hammâm eyledi âlîcenâb
Çektiler oldem semendin bastı zerrîni rikâb

Ehl-i şevka erdi cânâ mâh-i tal'attan şafak
Ol melek sîmâ erince bastı hammâma ayak
Nâzile seccâde üzre geçti çözdü çün kuşak
Mushaf-ı hüsnünde cânânın açıldı çün varak
Okudum Allahu ekber ma'ni-i Ümmülkitâb

Câmesin bir bir çıkardı âşikâr oldu beden
Bârekâllâh der kıyâmın seyreden ehl-i suhan
İbrişim fûte tutundu ref' kıldı pîrehen
Öptü na'lin pâyini reşk eyledi çerh-i kühen
Düştü dellâk önüne ol mehveşin feth etti bâb

İbtidâ hattın tırâş ettirdi ol âşık şinâs
Hûridir cennet misâli etmesün gayri kıyâs
Yüz sürüp sabunu pây-i yâre kıldı iltimâs
Lûle-i zerrin açıldı destini bûs etti tâs
Aktı mâ havz içre doldu şevk ile yüz bin habâb

Halvet-i hâsı münevver eyledi ol sîmber
Pâyine indi yere ta'zîm içün gökten kamer
Tâk-ı erbûsun görüp vardı rükû'a her kemer
Ûd ü anber yaktı hammâm içre âhından şerer
Câmeler hayrân olup üstüne saçtılar gülâb

Sakf-ı hammâmı o memlû eyledi envâr ile
Hayrete saldı gören üftâdeyi ruhsâr ile

Yundu arındı alup abdesti yüz bin âr ile
Buyurup çıkmak libâsın şîve-i reftâr ile
Taşra azm etti felekte doğdu gûyâ âfitâb

Eğnine müşgî kabâlar giydi ol kaddi çınâr
Destine mir'ât alup ruhsârını seyr etti yâr
Ey *Ömer* can nakdini verdim yolunda sadhezâr
Nâz ü istiğnâlar ile esbine oldu süvâr
Elvedâ' dedi kamu ahbâba ol devletmeâb

— D —

— 598 —

Bu meseledir eylemez her dilberan uşşâkı şâd
Âşık-ı dilhasteler âgâh olun etmen inâd
Mihrine bel bağlama lûtfuna etme i'timâd
Âkıbet yüz dönderüp yaşın eder Şât u Furâd
Her gelen üftâdeler etmişdürür feryâd ü dâd

Mâil-i mehrûları şeydâya teşbîh ettiler
Ettiler illâ kuru gavgaya teşbîh ettiler
Anların mihrin heman rü'yâya teşbîh ettiler
Bîvefâlıkta dahi dünyâya teşebîh ettiler
Oldular ma'nâda anlar bâis-i ümmülfesâd

Men'ide mümkin değil bakmaz yasağa şübhesiz
Bî rahımdır çalışur dâğ üzre dâğa şübhesiz
Bin nasîhat eylesen koymaz kulağa şübhesiz
Sîme gark etsen eğer baştan ayağa şübhesiz
Yine dil mülkün harâb edüp te eyler nâmurâd

Zerrece vaslın eğer kim dilesen ibrâm olur
Sana yüz göstermeyüp nâehle subh u şâm olur
Ger elif iken meded cevr ile kaddin lâm olur
Arayup bir mühmel-i süst ü sakîme râm olur
Pes eder meyl ü mahabbet anlara senden ziyâd

Nideyim çekmek cefâsın rûz ü şeb âsan değil
Kabil olur mu tahammül bağrımız âhen değil
Bî edeblik olmasun kim bir iki suhan değil
Cümle âşıklar şikâyet eylemiş bir ben değil
Anın içün bu *Ömer* bu bâbı kılmıştır küşâd

— 599 —

Dilrübâlar eylemez uşşâkı vaslında müfîd
Zahmının bîçareler zahmetlerin çekmek baîd
Baş eğüp hidmetlerinde olsanız her mâh ü îd
Sarılur yâda sizi vaslından eyler nâümîd
Bîvefâdır anların ekser olur bağrı hadîd

Sîne-i pür yâreni yanında üryân eylesen
Zârilik kılsan iki çeşmini tûfân eylesen
Merhamet etmez ne denlü zâr ü efgan eylesen
Hey meded öldüm seninçün bana dermân eylesen
Cehd ider dahi beter urmağa bir dahi şedîd

Salınur karşında ağyâr ile hoş reftâr eder
Yüzüne bakmaz sana vermez selâmı âr eder
Şey'i verince sitemdir sonrası inkâr eder
Zülfünün Mansûr'uyum dersen heman berdâr eder
Anların yolunda olmuş niçe âşıklar şehîd

Bin nasîhat eylesen biri eser etmez ana
Gûş eder feryâdını bakmaz yüzü senden yana
Başıma geldi de bildim bilmeyen sorsun bana
Âşinâlık eylemez âdem demez bakmaz sana
Niçe yıllar işiğinde yaslanup olsan kadîd

Var mıdır âşık-ı sâdık sînesinde yâre yok
Ne güzel sevmiş te şâd olmuş ne var bîçâre yok
Yalınız bir ben değil dâd eylemez âvâre yok
Ne deyim *Âşık Ömer* def'ine mümkin çâre yok
Bunlara insaf vere bir gün heman Rab-bül vaîd

— E —

— 600 —

Şâh - ı encüm çekti gök meydânına asker gice
Kıldı sahn - ı âsümânı pür zer ü zîver gice
Geçti rûzun devri gaflette getürüp ser giee
Afitâb ardınca mâh - ı nev çeküb hançer gice
Gark - ı hûn itti şafak sanma görünen her gice

Azmi var mâhın yine kasdı meğer seyr - i cihan
Giydi altun tîğını ol âsümânî şebrevan
İns ü cin hûrî melek oldu yatağından nihan
Encümün sanman meğer İskender - i devr - i zaman
Zulmete azm etmeğe fânus yakar yer yer gice

Rûz ü şeb aşk - ı hayâlinle bu sevdâya uyup
Çeşm - i zârı şâhrâh - ı intizâr üzre koyup
Fitnesi çok yaşlı bir sahhâre olduğun bilüp
Şol kara saçın hayâliyle bu şeb gözün yumup
Sûre - i Velleyl okuyup eylerim ezber gice

Ey *Ömer* âsûde kılmazsa ne gam sevdâ seni
Unudur zannetme ol şûh - i cihan ârâ seni
Kande varsan arayup izler ider peydâ seni
Şem' anın hicran şebinde komayup tenhâ seni
Gele hâlim sora şâyed ol meh - i enver gice

— 601 —

Ol ki teslîm ü rızâ oldu kazâ - yi kudrete
Cismimi müstağrak u mahv etti âb - ı rahmete
Yüzleri ağ ola vardıkta huzûr - i izzete
Muntazırdır lâcerem insan olan bu nevbete
Yandı gitti Hacı Osman zâde bahr - i hikmete

Dedi aldanman inanman mâl ü mülk - i zâile
Bir zaman uydu hevâ vü âteş ü âb ü gile

El çeküp bezm - i fenânın varlığın virdi yele
Kandı gitti Hacı Osman zâde babr - i hikmete

Kimsenin ahvâline olmaz mutâbık rûzigâr
Eyledi çün meclisin sermestin ayık rûzigâr
Andan özge esmeyüp kendine lâyık rûzigâr
Bâdıban eyyâmını bulmuş muvâfık rûzigâr
Çattı gitti Hacı Osman zâde bahr-i hikmete

Her ne yüzden elverirse rûzigâra derd - i ser
Âlem - i gaybdan gelür hep reng - i rûyinden eser
Cânı candan ayırır kardaşı kardaştan keser
Almadı bir kimse hiç nâm ü nişânından haber
Yandı gitti Hacı Osman zâde bahr - i hikmete

Bilmedin gitti *Ömer* dünyâ vü ukbâ hâletin
Eyleyince neş'e - i câm - i firâkın lezzetin
Bir hebâ efzâ imiş bildi bilen keyfiyyetin
Niydiğün fehmeyledi ayn - ül - hayâtın şerbetin
Daldı gitti Hacı Osman zâde bahr - i hikmete

— H —

— 602 —

Sîneme çektim yine şevk ile bir sûrâh şuh
İnleyüp her dem derûnum eyler âh ü vâh şûh
Hiç ne mümkindir bu sevdâdan olam ıslah şûh

Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Sunup aşkın dolusun mestâne eylersin beni
Yeni baştan sâki-i meyhâne eylersin beni
Korkarım âhır dil-i dîvâne eylersin beni

Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Sen bu iklîm-i melâhat mülkünün derbendisin
Âlemi alır satar serkeşlerin serbendisin
Yûsuf-i sânîsin ey dilber ya Yûsuf kendisin

Nâzenînim lâle haddin serv kaddin şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Çeşm-i şehlâlarla ol âhû bakışlar sende var
Tarz-ı gûnâ gûn ile canlar yakışlar sende var
Âşıkı hayrân eder hûnî bakışlar sende var

Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Tek bana incittiğin göstermesin Bârî Hudâ
Akl u fikr ü cân ü dil hep yoluna olsun fedâ
Etme *Âşık Ömer*-i dervîşi vaslından cüdâ
Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

— **K** —

— **603** —

Gerçi olmuştur mukarrer her kese kâr ayrılık
Görmemiştir hîç dahi böyle düşvâr ayrılık
Hey meded yaktı benim başıma odlar ayrılık
Olmasın hiç kimseler sana giriftâr ayrılık
Kime derdim ağlayım der bende de var ayrılık

Hûy edindim kendime âh ü nedâmet etmeyi
Her kimi görsem ana hâlim hikâyet etmeyi
Âleme râz-ı derûnumdan rivâyet etmeyi
Bilmez idim tâli'imden ben şikâyet etmeyi
Gelmeseydi başıma tekrar betekrâr ayrılık

Kime feryâd edeyim ey çerh-i zâlim bîeman
Kani yâ n-oldu bana yâr oldnğun devr-i zaman
Tîr-i maksûdum atılmaz kaddim olmuşken keman
Kimseler bilmez benim hâlim yaman oldu yaman
Hey ne müşkil derd imiş âlemde dostlar ayrılık

Sûretâ mecnûna döndüm ağlarım zâr ü zelîl
Bin bir adın hürmetiyçün kıl inâyet yâ Celîl
Rahmetinle fazl u lûtfun kuluna eyle delîl
Bir garib iklîme düştüm gezerim üryan melîl
Vüs'at-i dünyâyı kıldı başıma dar ayrılık

Ey *Ömer* kâr etti nîş-i firakat ü gam cânıma
Şâzilik dönderdi yüz gelmez ferahlık yanıma
Ağlamaktan uyhu girmez çeşm i hûn efşânıma
Destime taş aldırup âheng içün efganıma
Tabl-ı sînem döğdürür her lâhze her bâr ayrılık

— L —

— **604** —

Bir güneş tal'at perî peyker melek sîmâ güzel
Hak seni kılmış güzeller içre bîhemtâ güzel
Kaşların çekmiş berât-ı hüsnüne tuğrâ güzel
Gözlerinle ellerin mânendi yok ra'nâ güzel
Sana akrân olamaz olsa bütün dünyâ güzel

Ben senin meftûnun oldum sâdıkane şübhesiz
Sînemi peygân ile kıldın nişâne şübhesiz
Cünbiş-i etvârına yoktur bahâne şübhesiz
Hubluğun bir tarz ile gelmez beyâne şâbhesiz
Bârekâllâh der cemâlin seyr eden hakka güzel

Gerçi vermiştir zıyâ âfâka mihr-i tal'atin
Âşıka cevrin nasîb olur rakîbe izzetin
Bir niçe bîçâreyi yandırdı nâr-i firkatin
Dürr-i yektâsın fenâ mülkünde yoktur kıymetin
Neyleyim kadrin bilinmez yerdesin hayfâ güzel

Olmasa Leylâsı Mecnûn olmaz idi bîkarâr
Çalışur Şîrin içün Ferhâd'ı gör leyl ü nehar
Baykuşa vîrâne düşmüş andelîbe gül'izâr
Her kes âşık geçinür hâlince bir ma'şuku var
Ben seni sevdim seni ey şûh-i müstesnâ güzel

Derdimendindir gönül ey dilrübâ vechi kamer
Hizmet-i aşkında bir pirden kuşanmıştır kemer
Dönmez ol sevdâ-yi zülfünden mürûr ettikçe her
Ne kadar cevr eylese dönmez çeker *Âşık Ömer*
Getürür etsen ne rütbe nâz ü istiğnâ güzel

— 605 —

Hep nasîhattir sana bu sözlerim sayma gönül
Mâsivâ nakşın gider dil levhine uyma gönül
Çün hakîkatte bulunmaz her melek sîmâ gönül

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
Gaflet elvermez bu yolda aç gözün yuma gönül

Yokla kendinde ararsan sâdıkane yâr-ı gar
Kim ne senden fâide bana ne benden sana var
Âkil ü dânâ isen ol bu sözümden hissedâr

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
Gaflet elvermez bu yolda aç gözün yuma gönül

Bir tabîbe aç ki râzın merhem etsin yâreye
Güz'i şeyden boyanır ağın bilürsün kareye
Gafil olma kim sakın şâyed gidersin areye

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
Gaflet el vermez bu yolda aç gözün yuma gönül

Bir emânettir bu pendim gevherin eyle kabûl
Nefse uyup gitme kim çıkar elinden doğru yol
Der ki bu *Âşık Ömer* el çek hevâdan fâriğ ol

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
Gaflet el vermez bu yolda aç gözün yuma gönül

— **606** —

Şunda bir âşüfte-i tannâze bend oldu gönül
Saydı mümkinsiz hümâ pervâze bend oldu gönül
Dâma düştü dâne-i i'zâza bend oldu gönül
Sanasın zencîr-i aşka tâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâza bend oldu gönül

Bendesiyiz vardürür dîvâne gelmez aynına
Pir çerâğı tâzedir pervâne gelmez aynına
Âlemi alur satar pervâne gelmez aynına
Şöyle bir rind-i cihan dilbâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâza bend oldu gönül

Yürüyüşü derviş ü âkılleri hayrân eder
Söyleyişi gülüşü uşşâka bahş-ı cân eder
Bakışı semt-i selâmet ellerin tâlân eder
Çeşm-i sâhir gamzesi gammâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâze bend oldu gönül

Çeşm-i nûr-i siyehin ermiş güzellik çağına
Mürg-ı can saydolmuş iken zülfünün tuzağına
İbrişim ilik menendi sîm-i has parmağına
Hâtem-i zerrîn veş bezzâze bend oldu gönül
Musatafâ'dır adı bir mümtâze bend oldu gönül

Bî sebeb dildâra mâil olmaz idim ben gedâ
Âlem-i gaybdan meğer ide münâdîler nidâ
Der ki bu *Âşık Ömer* koptu yürekten ol sadâ
Gûş-i cânım ol mehîb âvâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâze bend oldu gönül

— M —

— 607 —

Fârigim geçtim geçenden seyr-i yârân istemem
Kays veş sahrâdayım bâg u gülistân istemem
Bülbül-i dil var iken mürg-i hoş elhân istemem
Andelîbim her seher gülşende gülşân istemem
Ya'ni hiç bir sûdu yok sevdâ-yi cânân istemem

Mâilim ağyâra cânân olmayan her dilbere
Mâil olmam vechi insân olmayan her dilbere
Mâilim sûrette nâdân olmayan her dilbere
Mâil olmam pâki dâmân olmayan her dilbere
Bir gedâyım kim cihanda değme sultân istemem

Bir melek sîmâdan ayru çektiğim gamdır benim
Hemdemim hicran nasîbim hûn-i mâtemdir benim
Tâ'n-ı a'dâdan zebûnum tâli'im kemdir benim
Hiç bana ağlaşmasın merdümlerim nemdir benim
Yok yere çağlaşmasın eşk-i firâvân istemem

Yâr ola zahm-ı derûnum yâre pinhân isterim
Ne görünür yerde derdim var ne dermân isterim
Câna canlar bahşeder mîr-i suhandân isterim

Tıfl-ı câna şunda bir eğlence cânân isterim
Kadr-i âşık bilmeyen nâpuhte o... İstemem

Var mı bir yâr ey *Ömer* bîmâr halden fehmeder
Râz-ı aşkın âşinâsı aşk olaldan fehmeder
Bülbülün âşüfteliğin reng-i gülden fehmeder
Şöyle bir dildârım olsa hâl-i dilden fehmeder
Bî tevakkuf bezlederdim ana ben cân istemem

— N —

— 608 —

Aşkın ile ciğeri büryân ararsan işte ben
Sen gibi bir âleme sultân ararsan işte ben
Senin aşkınla abîbim dilde râhat kalmadı

Gönlü pür gam dîdesi giryân ararsan işte ben
Âşıka kan ağladır cânân ararsan işte sen

Âkıbet senin yolunda sevdiğim ölsem gerek
Fâide yok iltifat yok sararup solsam gerek
Ben bu derdi çeke çeke âkıbet ölsem gerek

Asla bilmez kendüzün hâyrân ararsan işte ben
Hastayım bu derdime dermân ararsan işte sen

Süzüp âhû gözlerini âşıka nâz eyledi
Cevrini hadden aşırdı lûtfunu az eyledi
Ağlayup gülmediğine sevdiğim hazzey edi

Bağrı yanık dîdeleri kan ararsan işte ben
Bendegâna bâis-i üftân ararsan işte sen

Aklımı yağmaya verdi şu senin âhû gözün
Cânıma kâr eyledi bu nâz ile şîrin sözün
Hüsn içinde pâdişahsın bizlere a'dâ yüzün

Bâğ-ı hüsnün bekçisi Rıdvân ararsan işte ben
Hüsn içinde hûr ile gılmân ararsan işte sen

Der ki *Ömer* merhamet kıl sil bu çeşmim yaşını
Sür divânın hizmetinden ol rakib kallâşını
Her gören aklın yetürdü gözlerinle kaşını

Dürr-i meknun çıkarır ummân ararsan işte ben
Gerdeni sim lebleri mercân ararsan işte sen

— 609 —

Ey dilâ fehm eyle Hak'kın sun' i ferdâniyye in
Bâri anla kâmilin vechinde insâniyyetin
Tâ ki çekersin anın râhında hicrâniyyetin
Sâbit ol sıdk ile gözle hele ruhâniyyatin
Câhil oldur eyleye her yerde şeytâniyyetin

Har-ı lâyefhem elinden çektiğim gavga nedir
Hirmen-i ömrüm hevâya vermede ma'nâ nedir
Dâm içinde bülbül-i şeydâda kec da'vâ nedir
Vird eder ism-i Hudâ'yı gonce-i ra'nâ nedir
Râh-ı Hak'ka gir yürü terk eyle enâniyyettin

Zâr edersin ey gönül Mecnûn veş Leylâ içün
Serserî gezme cihanda bir gül i ra'nâ içün
Şehr-i aşka bas kadem ol menzil-i a'lâ içün
Sun bize sen şerbet-i lâ'l-i lebin irvâ içün
Ketm edüp sen adın anma hîç sahbâ niyyetin

Tarz-ı eş'âr-ı maânîde bulasın iştihâr
Zâhir olsun dilde zikrin edegör leyl ü nehâr
Ayn-ı ibretle nazar kıl eyle keşf-i rûzigâr
Gayret eyle kim bulasın bu fenâda i'tibâr

Kurtarup keştî-i ten tûfân-ı gam mellâhı ol
Gir tarîk-ı müstakîme hem dahi Cerrâhı ol
Lîk gûş et pendimi gel nefsinin ıslahı ol
Merhabâ ile demâdem âlemin meddâhı ol
Nâdanı hecv et bulasın dilde nûrâniyyetin

— 610 —

Düştü nideyim aramıza âteş-i hicran
Attı seni bir yana beni bir yana devran
Unutma bu ben çâkerini gâhice bir an

Şimdengeru cânâ beni sen kande görürsün
Bir dahi meğer arsa-i mahşerde bulursun

Sevdâya uyup aşk ile âteşlere düştüm
Terkeyleyüp ahbâbımı firkatlere düştüm
Yek başım alup vâdi-i gurbetlere düştüm

mdengeru cânâ beni sen kande görürsün
Bir dahi meğer arsa-i mahşerde bulursun

Seninle gönül hoş geçinürdü senin olsun
Gönlünce olan meclis-i rindan senin olsun
Unut *Ömer*'i büsbütün âlem senin olsun

Şimdengeru cânâ beni sen kande gerürsün
Bir dahi meğer arsa-i mahşerde bulursun

— 611 —

Cânâ arama tende beni canda bulursun
Bir gün güher-i âriyetim kânda bulursun
Sergeşte dili vâdi-i hicranda bulursun

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Devr oldu bahâr âleminin gülleri soldu
Hengâm-ı şitâ meclisinin mülleri doldu
Dil mürgu hevâlandı karâr eylemez oldu

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Kal sag u esen bendene bir gayri gel oldu
Gurbette gamın başıma tûl-i emel oldu
Kaldı dil-i dîvâne seninle güzel oldu

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Azmim yine bu râha ki vasfın işidenler
Verdi dil ü can nakdini arzûsun edenler
Hiç geri dönüp gelmedi hep kaldı gidenler

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Âşık Ömer'im aşkile çün ülfete düştüm
Sevdâ-yi gam-ı zülfün ile zulmete düştüm
Bir uzun uzak zilleti çok gurbete düştüm

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

— **612** —

Nâz ile reftâr eder ol kaddi ar'ar cum'a gün
Delil olmuş râhına huddâmı kemter cum'a gün
Giyinip kuşanmış ol gördüm serâser cum'a gün
Hüsnüne vermiş cilâ zülf-i muanber cum'a gün
Yakmak içün cümle uşşâkı berâber cum'a gün

Sahn-ı dilde hecrin ile mâtem-i firkat kopar
Îd-i vaslınla sürûr-i âleme işret kopar
Firkatinden âşıkan içre nice hâlet kopar
Sen kıyâm etsen durup câmide ol sâat kopar
Her taraftan na're-i yâ Hû-yi ekber cum'a gün

Ey *Ömer* ârif olan uymaz kuru efsâneye
Her ne derse gûş tutmaz vâiz-i dîvâneye
İ'timâd olmaz imiş çün bu fenâ kâşâneye
Bâkıyâ cum'a namâzın kıl da gel meyhâneye
Sohbeti terk eylemez ârifler ekser cum'a gün

— o —

— 613 —

Vakt-i vuslattır civânâ va'de-i ferydâyı ko
Âşinâ-yi ehl-i aşk ol ülfet i a'dâyı ko
Hâl-i Mecnûn'a nazar kıl da'vi-i Leylâ'yı ko

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Ben seni bilmez iken netti gelüp bâr olmalar
Şöyle kim dîv-i murâd üzre hevâdâr olmalar
Netti ağyâra uyup sonra cefâkâr olmalar

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Tutalım ben cevrine kıldım tahammül sadhezâr
Yâ belâ-yi hecr ile ölsem sana gelmez mi âr
Hâtırım bir merhabâ ile tesellî kıl ne var

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Ey perî mir'ât-ı hüsnün inkisârımdan sakın
Hâtır-ı mahzûnumu yıkma gubârımdan sakın
Dûd-i nâlemden hazer kıl âh ü zârımdan sakın

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Zerrece rahmetmedin *Âşık Ömer* nâlânına
Hey yazıklar kaddine reftârına ünvânına
Bîvefâlıklar senin düşmezdi hayfâ şânına

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

— S —

— 614 —

Neden sen gül de ben bülbül gibi zâr olmağa bâis
Bu gülzâr-ı fenâda hemdemin hâr olmağa bâis
Hakîkat ne garaz ki sen dahi yâd olmağa bâis
Nedendir şimdi gittikçe cefâkâr olmağa bâis
Sitem tîgın çeküp te böyle hunhâr olmağa bâis

Muanber zülf-i siyâhın perîşan etme başınçün
Beni düşmân edüp ağyârı şâdân etme başınçün
Efendim sevdiğim kan üstüne kan etme başınçün
Beni üftâde veş hâk ile yeksân etme başınçün
Benim servim budur sana hevâdâr olmağa bâis

Gönül sen saçı leylâya düşelden mübtelâyım ben
Belâ deştine ol mecnûn-i aşka âşinâyım ben
Nukud-i sabr u ârâmım yitirdim akl zâyım ben
Garîbim kimsesi yok bir gedâ-yi bînevâyım ben
Bana sensin bu halkın yâr u ağyâr olmağa bâis

Beni âvâre sergerdân eden nakş-ı cemâlindir
Diğer gûn eyleyen hâlim hevâ-yi hatt u hâlindir
Şeb-i gamda enîsim hemdemim fikrin hayâlindir
Münevver tal'atin gördüm ümîdim bir visâlindir
Dü çeşmim her gice tâ subh bîdâr olmağa bâis

Şeh-i mülk-i melâhatsın saâdet izz ü şânında
Ömer bir benden olmuşken senin ol sâyebânında
Niçin âğyâra cânâ yüz verirsin âsitânında

Revâ mıdır bu dürlü fitnelikler ede yanında
O kelb-i rûsiyah uşşâkı âzâr olmağa bâis

— Ş —

— 615 —

Akl u fikrim târ ü mâr etti benim bir ser tırâş
Bir elinde tîğ-ı uryan bir elinde ter tırâş
Ter tırâş etti benim sevdâiı başım ter tırâş

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

Geh tegafül gösterüp peyveste ebrûsun görüp
Sîne-i mecrûhuma ok üstüne oklar urup
Akl u fikrim ihtiyârım aldı can ister durup

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

Kaddi reftâr öğredir serve musaffâ sînedir
Sîne-i âşık gibi sâf olmada bîkînedir
Kaşı mikrâz-ı mahabbette cebîn âyînedir

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

Ol perînin ey *Ömer* meftûnu olmuş sad hezdr
Âşık-ı dilhasteler ağlar gezer leyl ü nehâr
Ay geçer hasret çeker görmez yüzün dîvâne vâr

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tıraş
Ben de olmam olmoyınca beıberim dilber tırâş

— 616 —

Bîvefâ çerhin işi her dem figan olmağimiş
Aka aka gözlerimin yaşı kan olmağimiş
Tâ Elest'ten bu yazılmış alnıma eyvâh vâh

Çâre ne başında yazı bugünü görmeğimiş
Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağimiş

Hasrete düştüm meded hey ben gamınla mihnete
Zerrece meyl itmezem ben bu safâya işrete
Ya suyum ya toprağım çekti diyâr-ı gurbete

Çâre ne başımda yazı bugünü görmeğimiş
Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağimiş

Şimdilik dostlar benim gönlüm melâmet gösterir
Âdetidir her gamın sonu selâmet gösterir
Görelim âyîne-i devran ne sûret gösterir

Çâre ne başımda yazı bugünü görmeğimiş
Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağimiş

Der ki *Ömer* Lemyezel Kerim İlâh-ı lâyezâl
Saltanat cümle senindir yokdürür sana zevâl
Gurbet ilde çeke çeke oldu kametim hayâl

Çâre ne başımda yazı bugünü görmeğimiş
Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağimiş

— U —

— 617 —

İbtidâ halk oldu dürr-i ma'den-i peydâde su
Arıdup nûr-i tecellî kıldı anı sâde su
Gevher-i genc-i ezeldendir gelüp îcâde su

Göricek dîdâr-i Hak'kı oldu çün âmâde su
Çağlayup bâd-ı hevâdan başladı feryâde su

Arıdup nûr-i tecellî andan oldu kâinât
Pes düzüldü dokuz eflâk yerler oldu yedi kat
Sâni'in sun'una akıllar erişmek müşkilât

Sâhib-i kudret olan urdu temel bünyâde su
Rûzigâr üstünde kaim hikmet ol arade su

Parmağından akıduptur ol Habîb-i Kibriyâ
On iki yol oldu Mûsâ'ya urunca bir asâ
Hazreti Nûhun duâsın müstecâb etti Hudâ

Verdi tûfân-ı gazab kavmine ol esnâde su
Ol sebebdendir ki kaldı bu yedi deryâde su

Hânedân-ı âl ü evlâda neler kıldı Yezîd
Tutmadı Hak'kın rızâsın oldu rahmetten bâid
Hâricîler Hasen'i zehr ile kıldılar şehîd

Vermediler hazret-i Hüseyn'e Kerbelâ'de su
Bulmaya mahşerde bir katre o zâlim zâde su

Ey *Ömer* zikreyle Hak'kı derdlere oldur tabîb
Zâyi'etme emeğin yevm-ül-cezâda ey garîb
Şübhesiz yarın olur Kevser şerâbından nasîb

Bir içim su verse kim bir susuza dünyâde su
Sâki-i Ebrâr Alî ana sunar ukbâde su

Tahmis

— 618 —

Aşkın ile göz yaşın ettim şerâb
Nâlemi ney nağmemi kıldım rebâb
Mekteb-i irfâna kılup intisâb
Nüsha-i aşkı okudum bâb bâb
Hâl ü hattın zülf ü ruhun bâb bâb

Ol ki Hak'kın Allemel'esmâ'sıdır
Söyleme bil sırrı müsemmâ'sıdır
Müşkili ancak bunun İllâ'sıdır
Çâr kitab hüsnünün İnşâsıdır
Böyle dedi kadı-i hâzır cevâb

Gelmedi âfâka senin tek selîm
Sana Habîbim dedi Rabb-ı Rahîm
Mu'cize bes sana Kelâm-ı kadîm
Levh ü kalem Sidre vü Arş-ı azîm
Çeşmine rûşen görünür bî hicâb

Hüsnüne müştâk idi Mûsâ-yi Tûr
Kılmış idi Dâvud'a na'tin Zebûr
Medhin okur cümle vuhuş ü tuyûr
Cennetü firdevs dahi gılmân ü hûr
Buldu cemâlin ile pür âb ü tâb

Benden *Ömer* kılmadadır âh ü zâr
Bulmadı derdinde gönlüm gamgüsâr
Lûtfun ile destini alsan ne var
Hürmet-i Ahmed dahi hem Çariyâr
Etme Salâhî'ye İlâhî azâb

Müseddesler

— 619 —

Ey gönül devletle âdem girse de bin yaşına
Sem katar bir gün ecel dünyâda âhır aşına
Eyleme ey dil heves sammûruna hem kaşına
Nakşına aldanma ancak âşık ol nakkaşına

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelir elbette ol da başına

Yıkılup tâ ki firâşe sûzinâk olsan gerek
Zindeyim deyu ferahlanma helâk olsan gerek
Hâkten halkolduğun fikreyle hâk olsan gerek
Nice yıllar karayerde çâk çâk olsan gerek

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Niçe erden arta kalmıştır bu çarh-ı pîrezen
Yanılur buna mahabbet ile dil verip seven
Mâl ile zabteylesen Karun gibi dünyâyı sen
Âkıbet giysen gerek yensiz yakasız pîrehen

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Görünür âhır adem iklîmine bir gün sefer
Altına meşin ağaçtan bir musanna' at çeker
Gafil olma kayd-ı dünyâyı derûnundan çıkar
Bir gün ahbâbın senin de kaddine eyler nazar

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Ârif ol aşk-ı Hudâ râh-ı selâmettir sana
Nefsinin esrârını bilmek saâdettir sana
Dâimâ vâki' olan mevti işârettir sana
Sâhibi bir gün alır rûhun emânettir sana

İbret iie kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Yel gibi dünyâ içün gafil olanlar yelmesün
Tîğ-i hirmenle vücûd-i nâzenîni delmesün
Ey *Ömer* bu sözlerim sakın sana güç gelmesün
Kendüzüne bu yeri dünyâyı bâkî bilmesün

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

— 620 —

Çün seher vaktinde gördüm bir cemâli afitâb
Azm-i hmmâm eylemiş ol lânazir âlîcenâb
Yüz sürüp pâyine düştüm eyledim tarh-i hicâb
Karşı çıktı nâz ile hammamcı şâhid açtı bâb

Cümleye verdi selâmı gamze-i hâzır cevâb
Göz ucuyla kimine lûtf etti kimine itâb

Sâye saldı sadra ol bâl-i bülend ibretnümâ
Mest ü hâyrân oldu her bir gûşede bir mübtelâ
Sakınur yavuz nazardan kendin ol dilrübâ
Sim bedenden oldu ihrrc atlas u zerrin kabâ

Cümle a'zâsından ancak pîrehen kaldı nikab
Yoksa kim aceb bu mudur subha kalmış mâhitâb

Nâz ile kıldı azîmet içeru ol mehcebîn
Girdi halvethâneye bîgâneden oldu emîn
Bir güzel tellâk gulamı yanına geldi yakîn
Sürünüp kîseyle sâbun ol vücûd-i nâzenîn

Lûlerden aldı zerrin tâs ile döküdü âb
Gusle niyyet eyledi Allahu a'lem bissavâb

Bürünüp havlu nihân oldu meh-i enver gibi
Sîne bendin bağlayup reftâr edr server gibi
Düştü dellâkler önüne her biri rehber gibi
Taşra çıktı ruhleri olmuş gül-i ahmer gibi

Sundular bir kâse-i fağfûriden sâfî şerâb
Nûşuna sahbâ dedi çün bendeleri içti nâb

Cümle atlas u kabâyı lâhzede giydi heman
Sardı sarındı libâsın doladı bend-i miyan
Oturup mir'ata baktı gördü bir şûh-i cihan
Pâdişâhım verdi hammam hakkını oldu revan

Kıldı vasfın yazmağa *Âşık Ömer* ba'de-l-hisâb
Dinlenürdü sergüzeştim eylesem bin cild kitâb

— 621 —

Nevbahâr eyyâmı erdi her taraf buldu revâc
Asker-i İslâma arsa sahn-ı sahrâ-yı Mahac
Hâzır ol vaktine ey kahbe kıralı gözün aç
Yanına kalur mu gör bu olunan bî indiraç
aşına nâr-ı melâmet ola bir gün taht ü tac

Niyyeti arz-ı gazâdır bunca bin er üstüne
Yalmanur bî hadd ü pâyan tîg-ı cevher üstüne
Tuğlar kaldırdı ser zerrin alemler üstüne
Akın etti pâdişâh-ı heft kişver üstüne
Sen gerek Malta'ya düş ister Kızıl elma'ya kaç

Askerin çokluğuna garrâlanırsın ey lâîn
Dağıdır tahmîn ü re'y-i fâsidin tedbîr-i dîn
Gelmez isen sıdk ile îmâna olmazsın emîn
Bed fiâlin gayete ermiş zevâlindir yakin
Gayrı var Lât ü Menât' ın getürüp odlara saç

Ey *Ömer* bilsen bu yollarda neler gitti ne er
İşbu da'vâ-yi mübîne merd olan merdler yeler
Zahmının kanın siler durmaz gazâ tîgın siler
Bunca serbâzan Şehîd-i Kerbelâ kanın diler
Devlet-i İslâm değil tâc ü harâca ihtiyâc

— **622** —

Bu cihan bir tekye ey dil konan olmaz bunda aç
Kıl tevekkül Hak'ka kalbinden kanâat gözün aç
Açma derdin her kese kalmadı çün ehl-i ilâc
Bu zamânın bîvefâsıyla olunmaz imtizac

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyac
Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

Bir temâşâdır bu âlem serteser irfâna hep
Sîm ü zer gavgası düştü serteser meydâna hep
Ehl-i hâlin sözleri oldu kamu efsâne hep
Dinledirsen hoş derûnun derdini yârâna hep

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

Her ne söyler ise zengin dinleyüp derler belî
Bir fakîri görse etvârına dünyânın eli
İşidenler ana derler masharadır yâ deli
Kande varsan pâk libâs ile yerin belî belî

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

Elde *Ömer* üç pay et ol rızkı Hak verir iyan
Birisid ye birisin yedir ü birin et nihan
Düşmana kalsun ko muhtâc olma dosta tek hemen
Hep yüze güler eyü gün dostudur halk ı cihan

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

— **623** —

Ey dilâ bu âlemin sahnında sohbet kalmadı
Kalmadı halkın arasında mahabbet kalmadı
Kalmadı işlenmedik dünyâda bid'at kalmadı
Kalmadı seyr eyle hiç bir eski âdet kalmadı

Kalmadı bir meyvenin dadında lezzet kalmad
Kalmadı nâehle düştü ehl-i san'at kalmadı

Kalmadı âlemde bir habbe bulunmaz sîmsiz
Sîmsiz her ne murâd etsen alınmaz sîmsiz
Sîmsiz her yerde dür kadrin bilinmez sîmsiz
Sîmsiz yanınca bir servi salınmaz sîmsiz

Sîmsiz mansıb olınmaz dilde minnet kalmadı
Kalmadı bil mekteb-i irfâna hizmet kalmadı

Kalmadı gitti elimde ihtiyârım bilmedim
Bilmedim terk eyledim nâmûs ü ârım bilmedim
Bilmedim yağmaya verdim elde varım bilmedim
Bilmedim sehvile geçti rûzigârım bilmedim

Bilmedim sevdâ-yi aşktan özge hâlet kalmadı
Kalmadı aslâ tenimde istirâhat kalmadı

Kalmadı âlem kibârı ki kabâda bilmiş ol
Bilmlş ol ki gittiler anlar pîyâde bilmiş ol

Bilmiş ol câhilleri sadr-ı gınâda bilmiş ol
Bilmiş ol kamilleri renc ü anâda bilmiş ol

Bilmiş ol çektim *Ömer* âlemde mihnet kalmadı
Kalmadı başımda kopmadık kıyâmet kalmadı

— **624** —

Gör Lâîn i nükte-i eflâke baş indirmedi
Oldu merdud âteş iken hâke baş indirmedi
Yandı benlik nârına Hak'ka ki baş indirmedi
Nâr idi aslı ol nûr-i pâk'e baş indirmedi

Kaldı esfelde ebed eflâke baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Dost iken Mevlâ ile fehm etmedi in'âmını
Sa'y ile ikrâha teşbîh eyledi ikrâmını
Gerdenine âkıbet bend etti lâ'net lâmını
Kibr ile buğz u adâvet kapladı endâmını

Bâis oldu bî aded ihlâke baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Anladı zürriyyetinden kim ne serverler gele
Niçe Dâvûd u Süleymân ü Skenderler gele
Cümleden efdal ola dahi mükerrerler gele
Bildi kim bundan ne mürseller ne peygamberler gele

Ol muhît-i bahr-i Erselnâk'e baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Ey *Ömer* mekr ü fitenle şaşırup tedbîrini
Çok çalıştı Girdigâr'ın bozmağa takdîrini
Cehl ile oldu muhâlif bilmedi taksîrini
Kadr ile a'lâ iken esfelde buldu yerini

Zehr ile kaldı ebed tiryâke baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

— 625 —

Gâh olur bin şevk ile mesrûr eder aşk âdemi
Gâh ağladır gehî mehcûr eder aşk âdemi
Gâh zulmette olur pür nûr eder aşk âdemi
Gâh olur şâhı Süleyman mûr eder aşk âdemi

Gâh hâk-i pâlar içre Tûr eder aşk âdemi
Gâhi dünyâda begayet hôr eder aşk âdemi

Gâhi gâm âyîne-i dilde değildir cilvedâr
Gâh bir ma'sûm olur aşk gâh olur bîihtiyar
Âdeme bin dürlü sûretle görünür âşikâr
Sâki-i devrân elinden geh içirir zehr-i mâr

Geh safâ câmın sunup meyhûr eder aşk âdemi
Cür'a-i aşktan yine mahmûr eder aşk âdemi

Gâh olur pîr-i pedersin geh peder ma'sûmusun
Gâh mürde zindesi geh zindenin merhûmusun
Gâh bîkarar hakîkat meclisinin mûmusun
Gâh olur kim serteser âlemlerin meşhûrusun

Gâh olur halkın gözünden dûr eder aşk âdemi
Lâmekân iklîmine Mansûr eder aşk âdemi

Gâh âlem kabzına fermân olursa zîr-i dest
Serserî dehri gezersin gâh hayran gâh mest
Gâh bir sâkî eder devrân-ı câmın geh şikest
Gâh olursun zerre-i nâçîz veş hâk içre mest

Gâh rif'at gösterüp meşhûr eder aşk âdemi
Bir harâb-ı beyt iken ma'mûr eder aşk âdemi

Kalmayım dersen *Ömer* gaflette ayn-ı sırrı aç
Âlem-i aşk bir aceb mir'ât-ı ibrettir göz aç

Gâh a'lâ gâh ra'nâlarla tab'ın imtizâc
Serserî dehri gezersin gâh yalın gâh aç

Gâh olur şâh-ı cihan düstûr eder aşk âdemi
Gafil olma kim sakın mağrûr eder aşk âdemi

— 626 —

Muallâ dervişüz fakr u fenâyîlerdenüz âşık
Beka arzûsun etmiş bî bekayîlerdenüz âşık
Yakîn-i bende-i Âl-i Âbâ'yîlerdenüz âşık
Muhibb-i Çâryâr-ı bâsafâyîlerdenüz âşık

Sadâkatte Ebû Bekr-i gınâyîlerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyn-i Kerbelâ'yîlerdenüz âşık

Ulu himmet imâm-ı nâm-ı Zeynel'âbidîn'indir
Delâletler İmâmı Bâkır'ın erbâb-ı dînindir
İmâmı Ca'fer'in sıdkı kamu ashâb-ı dînindir
Oların iştiyâkı sînede âdâb-ı dînindir

İmâmı Mûsi-i Kâzım Rızâyî'lerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyn-i Kerbelâ'yîlerdenüz âşık

Ali İbn-i İmam Mûsâ bizim din rehnümâmızdır
Takî'nin zâkiriyiz zühd ü takvâ pîşüvâmızdır
Nakî ile Takî hem evliyâmız etkıyâmızdır
Abîr-i âstânı can gözüne tûtiyâmızdır

Muhibb- Aiskerîlerden duâyîlerdenüz âşık
Hasan hakkı Hüseyn-i Kerbalâ'yîlerdenüz âşık

Haber aldık bu râh-ı aşka bizden ön gelenlerden
İmâmeyn uğruna cân ü serin ifnâ kılanlardan
Baş açık yalın ayak Kerbelâ'larda yelenlerden
Biziz ol Çârıyâr'ı bir görüp te hem bilenlerden

Ömer Osman Aliy-yel- Mürtezâ'yîlerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyn-i Kerbelâ'yîlerdenüz âşık

Ömer çarhın sütûnu oynadı ya çenberi şaştı
Ya bârân-ı fesâd ü fitne yağdı suları taştı
Safâ kalmadı bir yerde hevâ ye'cûcu karcaştı
İmâmı Mehdi-i devr-i zamânın vaktı yaklaştı

Ana bin cân ile biz ser fedâyîlerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyn-i Kerbelâyîlerdenüz âşık

— 627 —

Bilmedin gittin hevâ ile heves tezvîrini
Imtihân-ı rûh ile emmârenin tedbîrini
Gördüğün rü'yâların fehm etmedin ta'bîrini
Boynuna kıldın belâ tûl-i emel zencîrini

Ne ferâgat ettin el çektin ne usandın gönül
Ne bu nefs insâfa geldi ne sen uslandın gönül

Nev arûs-i dehr iken soldu bahârın bilmedin
Bilmedin terkeyledin nâmûs u ârın bilmedin
Bilmedin geçti bu rütbe rûzgârın bilmedin
Gitti sermâyen bile sûdun zararın bilmedin

Serteser geşt eyledin dünyâyı dolandın gönül
Ne bu nefs insâfa geldi ne sen uslandın gönül

Ey *Ömer* bildim anınçün istirâhat sende yok
Cisminin mağlûbusun rûha riâyet sende yok
Erdi idrâke halel akl u liyâkat sende yok
Kabiliyyet kılmağa imkân ü tâkat sende yok

Ne bu halka yaradın ne Hak'tan utandın gönül
Ne bu nefs insâfa geldi ne sen uslandın gönül

— 628 —

Ey cemâl-i tal'ati ferhunde ol tab'-ı selîm
Bî bedeldir hublar içre hüsnüne yok lâm ü cim
Vuslatın dâr-ül-emandır firkatin när-ı cahîm
Eşk-i çeşmin hâk-i pâyinden cüdâ düştü yetîm

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Hâtırımdan gitmeye nakş-ı hayâlin ey perî
Boynuma düşer ise kâküllerin sevdâleri
Kande görsem bir cemâli hüsn ü mihr-i enveri
Dilime evrâd ola âyât-ı hüsnün ezberi

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Çekmedin cevr ü sitemden nâz ü istiğnâdan el
Hep amelden hâsıl ettim kendime bunca emel
İsterim vaslın nasîb etse yine Azze ve Gel
Ömrün uzun eylesün Hak ey gözüm nûru güzel

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Düşmüş iken dil henuz mihr ü mahabbet çâğına
Âteş-i firkatlerin dağ urdu sînem dâğına
Har dahi yol bulmasun seyr-i cemâlin ağına
Belki bu beyti sabâ şerh ide gül yaprağına

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Der ki bu *Âşık Ömer* ey Yûsuf-i gül pîrehen
Sakın ol ehl-i hasedle eyleme seyr-i çemen
Menzilin çâh ola şâyed başına sultân iken
Elhazer gûş eyle pendim korkarım ey sîm ten

Çeşm-i âfetten esmîn etsin seni Rabb-ı Rahîm
Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

— 629 —

Görünmez pertevinden sûret-i mihrin ne hâlettir
Münevver hüsnü kandîl içre bir nûr-i hidâyettir
Okurlar nakşını ezber mufassal bir hikâyettir
İşidenler ne hoş derler müeddâdan ibârettir

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Gözündür mescid-i Aksâ mukavves kaşların mihrâb
Pes oldur Kabekavseyn ü pes oldur kıble-i ashâb
Açılır matla'-ı rûyinden anın fâtih-ül-ebvâb
Okur âlim olanlar âyeti vechinde Seb'-ul-bâb

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Oluptur Kâf ü Nûn ile niçe mu'cizlerin ızhâr
Kılur nakd-i cihanda yâd-ı Bûbekr ü Ömer herbâr
Dahi Osman duyuptur ana kâtib câmi'-i esrâr
Cenâb-ı Çâriyâridir olubtur Hayder-i Kerrâr

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâamettir
Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Muattar eyledi âfâkı ıtr-ı müşk - i hoşbûsu
Gönül sayyâdını sevdâya saldı çeşm-i âhûsu
Uyandı tîr-i kirpikler gözümden gitti uyhusu
Mübârek sâf bir mir'ât oluptur sanki pehlûsu

Şekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Ömer nûr-i şuhûduna müşâhiddir kamu zerrât
Bu ne sun'-i İlâhîdir irişmez akl ana heyhât
Vücûdu lerzesinden mevce geldi cümle mevcûdât
Mezâhirdir sıfât-ı mutlakından akl-ı külliyyât

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

— 630 —

Bârekâllah hüsnün ey meh hub cemâl olmuş dürüst
Misli nâdir özge müstesnâ kemâl olmuş dürüst
Dişlerin dür leblerin âb-ı zülâl olmuş dürüst
Gonca meşreb lâle reftar âl âl olmuş dürüst

Dîdene kıldım nazar gamzen kıtâl olmuş dürüst
Mehcebînim bedr ü hem ebrû hilâl olmuş dürüst

Çeşm-i cellâdını gördüm ki niçe kan eylemiş
Derdimend âşıkları pâyinde kurbân eylemiş
Mısr-ı hüsne kendini sullân-ı hûbân eylemiş
Esicek bâd-ı sabâ zülfün perîşân eylemiş

Dağılup giysûların çün dâl dâl olmuş dürüst
Sim cemâlin üzre benler hâl hâl olmuş dürüst

Mübtelâyım sen güzele yâ meleksin yâ perî
Bu cihânın nûru sensin pâdişâh ol var yeri

Semaî

Seyr eden Leylâ seni Mecnûn'un oldu ekseri
Mah cemâlin görmeyeli hayli demdir ey perî

Nakş-i rûyin duşuma hâb ü hayâl olmuş dürüst
Âşiyânın dîde-i pür nem şimâl olmuş dürüst

Enver-i hüsnünü medheyler dün ü gün . . . (?)
Çeşm-i mümtâzındır eden zâr ü sergerdan beni
Câna minnet bezledem râhında cân ile teni
Gülşeninde salınur gördüm yeşillerle seni

Kadd-i şimşâdın aceb serv-i muhâl olmuş dürüst
Kametin ey Nûriyâ tûbâ misâl olmuş dürüst

Hüsnünü medhettiğim tahkik deme lâf ü güzaf
Şu'le-i mir'ât-ı hüsnün gûyyâ bir ayn-ı sâf
Can cemâlin Kâ'besin kılmak diler her dem tavâf
Söylerim ben sâdıkane söylemem aslâ hilâf

Bu *Ömer* aşkınla gör hecr ü melâl olmuş dürüst
Derdin ile âh ü zârı hüsn-i hâl olmuş dürüst

— 631 —

Kayd-ı kesretten geçüp bir cânibe kıldım havas (1)
Âlem-i gaybdan irişti gûşuma bu pend-i hâs
Bulmak istersen eğer endîşeden cây-i menâs
Kimseyi rencîde kılma kim mukarrerdir kısâs

Sîneni kibr-i küdûretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Gel maânî mantıkından okudunsa bir varak
Nüsha-i ilm-i ledünden tıfl-ı câna vir sebak
Gıll ü gıştan pâk eder eşyâyı âb-ı sâfa bak
Âdemi buğz u garazdan kurtarır tevhîd-i Hak

(1) Heves

Sîneni kibr-i küdûretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Bir avuç hâk olasın sende nedir ucb ü riyâ
Yine ol hâk oliser çeşmine bir dem tûtiyâ
Aç gözün gaflette kalma çâh-ı zulmetten biyâ
Rûşenâ ol şem' tek can meclisine ver zıyâ

Sîneni kibr-i küdûretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Mâsivâ lezzâtına aldırma akl erlik budur
Hak ile bâtıl nedir fark et hünerverlik budur
Ehl-i Hak'kın nefsine ettiği rehberlik budur
Mürg-i rûhu dâma saydettirme serverlik budur

Sîneni kibr-i küdûretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Nâ ümîd olma dilâ eyle niyâz akşam sabah
Kıl münâcât aça kufl-i aklı miftâh-ı ferah
Bâd-i gafletle düşer âyîne-i tab'a terah
Meclis-i rûhânide budur *Ömer* kavl-i esah

Sîneni kibr-i küdûretten er ol eyle halâs
Merd insen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

— 632 —

Bir zaman geşt eyledim gezdim cihânı kuru yaş
Kande bir kâm almağa vardım ise çektim telâş

Bir gürûha uğradım ölmüş ki yoktur sîne baş
İçlerinden dedi bir pir aç gözün gafil mebâş

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Serteser seyreyledim kevn ü mekânım kalmadı
Âleme fâş olmadık râz-ı nihânım kalmadı
İrdi idrâke halel tâb ü tevânım kalmadı
Pâyimâl-i berzemîn oldum zamânım kalmadı

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Bir seher fikreyleyüp endîşe- i a'mâl ile
Der idim hâlim n-olur âhır bu bed ef'âl ile
Nâzenîn evkatımı zây eyledim ihmâl ile
Gördüm âlem hep bunu söyler lisân-ı hâl ile

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsıyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Kani ol anılmadık yerlerde ben ettiklerim
Tûl ü arz ile ırak menzillere gittiklerim
Gâh kazâ bana kazâya gâhi ben yettiklerim
Hep ziyân imiş kamu hep kâr kıyâs ettiklerim

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Asiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Her kime şîr-i kazâ nâgeh olursa pençegîr
Arkasın yere getürür ne gedâ bilür ne mîr
Tâzelikte olmadım bir vechile revnak pezîr
Şimdi bunu söyler oldum âkıbet oldukta pîr

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Derd ü gamdan ben sararup solduğum *Âşık Ömer*
Mâsivâdan gam değil kurtulduğum Âşık Ömer
Yetmedi zây ettiğimi bluduğum Âşık Ömer
Ağlarım böyle tehî dest olduğum Âşık Ömer

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

— 633 —

Bu gün bir mâhitab gördüm
Arzıhal sunmağa vardım
Meyi âb-ı zülâl anca
Buluşması muhâl anca

Yâr melek sîmâya benzer
Bakışı Leylâ'ya benzer
Yeni doğmuş aya benzer
Samur kaşlar hilâl anca

Âşıklar ölümden kaçmaz
Kişi sevdiğinden geçmez
Serin verir sırrın açmaz
Mahabbet başka hâl anca

Siyah ebrûların çatma
Dostum gelür diye bakma
Benim ciğerciğim yakma
Yâr gelmesi hayâl anca

Âşik Ömer aslâ gülmez
Ayda bir selâmın gelmez
Akar çeşmim yaşı durmaz
Yârdan selâm muhâl anca

— 634 —

Şu karşıdan gelen dilber
Bir selâma kail oldum
Gelir ammâ neden sonra
Verir ammâ neden sonra

Bahçede açılan güller
Bizi zemmeyleyen diller
Dalında öten bülbüller
Çürür ammâ neden sonra

Gördüm yârimin yüzünü
Aradım buldum izini
Öptüm dostumun gözünü
Buldum ammâ neden sonra

Kolumdan uçurdum bazı
Âşık Ömer'in niyâzı
Yeter ettin bana nazı
Geçer ammâ neden sonra

— 635 —

Mürüvvet ummazam senden
Çün âhır can gider tenden
Yürür ey bî vefâ dünyâ
Ya ne bunca cefâ dünyâ

Ki zehrinden niçe erler
Niçe Sâm u Skenderler
Halâs edemedi serler
Gezüp kaftan kafa dünyâ

Kani yâ bunca şâhâni
Niçe taht-ı Süleymâni
Türâba kattın ey fânî
Esüp verdin püfe dünyâ

Fenânın gerdişi budur
Binâ-yi evveli sudur
Cefâ zehriyle memlûdur
Değildir pür safâ dünyâ

Ömer gör âlemi mutlak
Vefâ olsa görürdü hak
Mezâkı yok vefâ elhak
Muhammed Mustafâ dünyâ

— 636 —

Ne canlardan geri kalmış
Harâb ender harâb olmuş
Misâfir hânedir dünyâ
Yatur vîrânedir dünyâ

Harâb olmuşdürür yine
Nazar kıl hây ü hûyine
Duâlar yüzü suyine
Kuru efsânedir dünyâ

Şirâr-ı mekrine yanma
Sen anı âşinâ sanma
Yüzüne güler inanma
Sakın bîgânedir dünyâ

Ne semle kullanursun at
Mücerred zehr ile kat kat
Felek eyler sen âhır mat
Dolu peymânedir dünyâ

Ömer el çek safâsından
Hazer eyle cefâsından
Vefâ umma vefâsından
Fenâdır yâ nedir dünyâ

— 637 —

Bu gün ol hubların şâhı
Seyr eyledim yüzü mâhı
Geldi geçti bin nâz ile
Güldü geçti bin nâz ile

Dinledim fasih kelâmın
Görüben kemter gulâmın
Âl ile Tanrı selâmın
Saldı geçti bin nâz ile

Hışma gelse çatar kaşın
Rahma gelüp çeşmin yaşın
Zâr eder âşıkın işin
Sildi geçti bin nâz ile

Bûse diledim dilberden
Garib *Ömer* aklım serden
Bin nazar eyledim yerden
Aldı geçti bin nâz ile

— 638 —

Bugün ben bir güzel gördüm
Aklımı başımdan aldı
Yeşiller giymiş ağ üzre
Durabilmem ayağ üzre

Beni mest eden câmıdır
Her biri bir harâmidir
Gonca gülün eyyâmıdır
Kirpikleri kapağ üzre

Mah cemâline bakılur
Söyledikçe bal dökülür
Ben kulun yanup yakılur
Leblerinden dudağ üzre

Cemâl-i hüsnü âlişan
Siyah zülüfler perişan
Ol Yusuf'tan almış nişan
Dökülmüş al yanağ üzre

Âşık Ömer geldi ise
Ferhad dağı deldi ise
Hak inâyet kıldı ise
Ben koyam dağı dağ üzre

— 639 —

Gel dilberim kan eyleme
Doğan aydan esen yelden
Seni kandan sakınıram
Seni günden sakınıram

Tabîbim hışmınen bakma
Yanağına güller sokma
Ben kulun odlara yakma
Seni gülden sakınıram

Halden bilür haldaşım var
Üç yaşında kardaşım var
Yola gider yoldaşım var
Seni andan sakınıram

Ömer'im der ben de geldim
Sen bir kuzu ben bir kurdum
Tâzelendi eski derdim
Seni benden sakınıram

— 640 —

Aceb ol kaşları keman
Benim ile ahd ü eman
Niçün korkmaz Hudâ'sından
Bu muydu ibtidâsından

Ol rakibden öğüd almış
İşittim şimdi vazgelmiş
Ben kulun ferdâya salmış
Cānan eski gedâsından

Ben kül oldum yane yane
Sevdiğim çıksa meydane
Ciğerim döndü büryane
Durulmaz hoş libâsından

Salındı bahçeye girdi
Mor menevşe boynun eğdi
Çiçekler selâma durdu
Gül kızardı hayâsından

Bahçede açılan güldür
Âşık Ömer ednâ kuldur
Dalında öten bülbüldür
Azad et geç hatâsından

— 641 —

Göz süzüp te sakın kaşın
Öygelenüp salma başın
Eğme Mevlâ'yı seversen
Söğme Mevlâ'yı seversen

Güzeller içinde mâhım
Bana bağışla günâhım
Cevr idüben alma âhım
Döğme Mevlâ'yı seversen

Emdir lebinin kandini
Çözdükçe göğsün bendini
Bana teslîm et kendini
Dökme Mevlâ'yı seversen

Âşık Ömer ider bakın
Bu mahzun gönlüme sakın
Seni sevene ol yakın
Değme Mevlâ'yı seversen

— 642 —

Merhamet kıl kaşı keman
Salınup geldiğin zaman
Ehl-i irfâna benzersin
Serv-i revâna benzersin

Dine gelir gören kâfir
Tutmuşsun yükün cevâhir
Cevrin çok sitemin zâhir
Ulu kervâna benzersin

Boyuna hulle biçilmiş
Dürlü çiçekler açılmış
Ak gerdana ben saçılmış
Bahâristâna benzersin

Bu *Ömer* medheder seni
Gel mahrûm eyleme beni
Yaş yerine döker kanı
Bir âdil hâna benzersin

— 643 —

Dili bülbül ruhleri gül
Kapunda ben bir gedâ kul
Fâriğ olmaz gönül senden
Fâriğ olmaz gönül senden

Ağlarım dostum gelince
Âh efendim tâ ölünce
Derdime derman bulunca
Fâriğ olmaz gönül senden

Saklarım aşkın bendedir
Netekim can bu tendedir
Dîvâne gönlüm sendedir
Fâriğ olmaz gönül senden

Dostum yüzün görmeyince
Ömer kabre girmeyince
Bedenden can vermeyince
Fâriğ olmaz gönül senden

— 644 —

Sübhan bizi uyarıser
Canlar tenin isteyiser
Bunca isyan etmiş iken
Terk eyleyip gitmiş iken

Gör Hâlık'ın inâyetin
Bize gösterir tal'atın
Deryâ-yi bînihâyetin
Bunca günah etmiş iken

Gör Yûnus'un mu'cizâtın
Terk etmedi ibâdâtın
Emr-i Hak'ka itâatin
Kırk gün balık yutmuş iken

Ahdine gel eyle vefâ
Kani Muhammed Mustafâ
Eyle gönüllerde safâ
Arş'ta mi'rac tutmuş iken

Ömer'in gel tut sözünü
Lâ'net İblîs'e olundu
Gider benlikten özünü
Arş'ta mekân tutmuş iken

— 645 —

Salınup seyran yerine
Siyah zülfün mah yüzüne
Çıkan dilber kiminsin sen
Döken dilber kiminsin sen

Baktım gözüne kaşına
Beni hicran ateşine
Benzettim hümâ kuşuna
Yakan dilber kiminsin sen

Pâyine yüz süren kullar
Al yanak üstüne güller
Demâdem medhin iderler
Takan dilber kiminsin sen

Seyrâna gider bostana
Bize mestâne mestâne
Bülbül konar gülistana
Bakan dilber kiminsin sen

Âşık Ömer gkyre varma
Elâ göze siyah sürme
Varup dîvânına durma
Çeken dilber kiminsin sen

— 646 —

Gönül dost evine varma
Her güzele güzel deme
Hâlin dildâra arzolsun
Olursa ehl-i ırz olsun

Bize kalmış yanıp tütmek
Yârı tenhâda saydetmek
Bîvefânın ahdin gütmek
Benim boynuma borcolsun

Ayırma yâri yârından
Bir bûse ver gerdanından
Dûr etme âsitânından
Mubâh olmazsa farzolsun

Ömer bildin ki yâd oldun
Gönül bildin ki mat oldun
Lâ'l ü yâkuta zât oldun
Sür piyâdeyi koz olsun

— 647 —

Şu karşıdan gelen dilber
Yanında bir kızla bile
Boyu selvi dala benzer
Gonca açmış güle benzer

Gelinin gözleri bende
Gelin şerbet gibi tasta
Kız cefâlar etmez dosta
Kız tabakta bala benzer

Gelin kıza bulur suçu
Gelinin ibrişim saçı
Kızın geline yeter gücü
Kızın sırma tele benzer

Gelin eder adım hûri
Gelin al çiçekli koru
Kız da meleklerin biri
Kız bahçede güle benzer

Taşlar olsun yapınızda
Âşık Ömer kapınızda
Misk ü anber kokunuzda
Bir azatsız kula benzer

— 648 —

Bahar oldu gül açıldı
Dürlü çiçekler açıldı
Küllî rahmetler saçıldı
Kangımız a'lâ çiçektir

Lâle eder ben lâleyim
Hem senayım hem safayım
Cümlenizden ben a'lâyım
Kangımız a'lâ çiçektir

Karanfil beni ekerler
Alur saksıya dikerler
Beğlere pişgeh çekerler
Kangımız a'lâ çiçektir

Menevşe eder hey Tanrı
Niçün benim boynum eğri
Âşıklar söylerler doğru
Kangımız a'lâ çiçektir

Sünbül der ki kanım aktır
Cümlemiz yaradan Hak'tır
İçimizde hiç kem yoktur
Kangımız a'lâ çiçektir

Ömer tuttu sünbül sözün
Gonca îkaz etse gözüm
Getürsün çiçeğin yüzün
Her biri a'lâ çiçektir

— 649 —

Sabahtan bahçeye girdim
Dost gülün enğel koparmış
Bülbülüm güle sarmaşmış
Sefil fidana sarmaşmış

Ben âşıkım bana yazık
Kolların sıkmış bilezik
Parmağında hatem yüzük
Zülfü gerdana sarmaşmış

Âşıkın sakın unutma
Kelb rakib ileri gitme
Meftûnunum oda yakma
Bir can bir cana sarmrşmış

Ömer'in der diler dilek
Âhır bizi eyler helek
Âhımdan yanıyor felek
Bu dertler bize sarmaşmış

— 650 —

Ne cevhersin behey cânâ
Görmedim sen gibi asla
Sana kıymet bahâ olmaz
Âşıka âşinâ olmaz

Aşkın başıma belâdır
Kaşların tîg-ı kazâdır
Ettiğin cevr ü cefâdır
Sen gibi hoş edâ olmaz

Beni sen şây ettin halka
Bu dilhaste-i âşıka
Çeşminden kanlı yaş aka
Cefâlar dâimâ olmaz

Nedir o gamzeler sâhir
Gönüller almağa mâhir
Gelir dine gören kâfir
Acebdir bîpervâ olmaz

Ömer bıçârenim hâlâ
Bu cihanda sana cânâ
Muanber zülfün mutarrâ
Ben gibi mübtelâ olmaz

— 651 —

Benim sen çeşm-i şehlâya
Sen gibi zülfü Leylâya
Elim irmez gücüm yetmez
Elim irmez gücüm yetmez

Cemâlin göreli cânâ
Benim bir vechile sana
Mahabbet elverdi bana
Elim irmez gücüm yetmez

Seninçün zâr ü giryânım
Sen gibi mâha sultânım
Çıkar eflâke sûzânım
Elim irmez gücüm yetmez

Ömer kaldı mâteminde
Şimdi olup sana bende
Ziyâde var gönlü sende
Elim irmez gücüm yetmez

— 652 —

Sofi elin çek hazer it
Çeşm-i basîretle gözet
Hikmet-i Yezdan okuduk biz
Dersimiz ayan okuduk biz

Vahdetimiz ayân iken
Biz tıfl-ı ebcedhân iken
Şöhretimiz nihân iken
Hâfız'la *Bostan* okuduk biz

Biz tarîk-ı *Mesnevî*'yiz
Kuş dilini pek biliriz
Molla Celâl'in sırrıyız
Vird-i Süleyman okuduk biz

Gel nazar it nüshamıza
Ma'nîde her pençemize
İlm-i ledün harfımıza
Sâm ü Nerimân okuduk biz

Şeyhe bırakma tezkere
Biz kati çok müfessire
Meykedeye gel habere
Fenn-i imtihan okuduk biz

Kavukları kürsi gibi
Biz hezâran *Urfî* gibi
Felekiyyat burcu gibi
Ârife meydan okuduk biz

Âşık Ömer'dir ismimiz
Adlî tecellî cismimiz
Vehbî yazıldı resmimiz
Sırrını ayân okuduk biz (1)

— **653** —

Kurulalı neler çekmiş
Niçe bin dürlü kan etmiş
Yalan dünyâya sorsana
Akan deryâya sorsana

Bilinmez ne aceb aldır
Âşıklık ne müşkil haldir
Gönül bir sarhoş misaldir
Çeken şeydâya sorsana

Bu derdin çâresin bilmem
Olaydın yâr ile bir dem
Akar çeşmim yaşın silmem
Çeküp tenhâya sorsana

Kelâmı Nâz ile söyler
Niçün cevr ü cefâ eyler
Garib gönlüm alup neyler
Melek sîmâya sorsana

Cihanda bulmadım bir yâr
Der ki *Ömer* cümlemiz var
Rûz ü şeb eylerim efkâr
İden Mevlâ'ya sorsana

(1) «Biz» ler vezni bozuyor; ihtimal aslında yoktur.

— 654 —

Bu gülşende karâr eyle
Rûz ü şeb durma nâz eyle
Gayrı bağa göçme bülbül
Gül senindir geçme bülbül

Beni uyhudan uyardın
Derûnunda sakla derdin
Dilerim solmaya verdin
Yâda sakın açma bülbül

Bırakma âşıkı gözden
Biz de aşk ehliyüz bizden
Gönüller eğle bu yüzden
Yol değildir kaçma bülbül

Bu zamandır böyle kalmaz
Bu güllerden vefâ olmaz
Sakın hardan aman gelmez
İnanma and içme bülbül

Bu *Ömer* kaynayup coşar
Goncalar gavgaya düşer
Kaçan aşkın hadden aşar
Bir birine geçme bülbül

— 655 —

Gurbet elde deldin bağrım
Yeter kıldın cefâ canım
Garib garib ötme bülbül
Derdime derd katma bülbül

Sabahtan var Hak'ka yalvar
Her seherde başka hâl var
Bahçelerde gonce gül var
Başın içün yatma bülbül

Karardı da buzlu dağlar
Âşıklar birikmiş ağlar
Firkat yolumuzu bağlar
Semtimizden gitme bülbül

Der ki *Ömer* yolsuz olmaz
Hercâiden vefâ gelmez
Rakib kıymetini bilmez
Var bir hâra çatma bülbül

— 656 —

Yakında bir melek sîmâ
Lebi gonca yüzü zîbâ
Peri peykerden ayrıldım
Boyu ar'ardan ayrıldım

Görünmez oldu dîdârı
Nice kılmayayım zârı
Gönlümün artar efkârı
Gül-i ahmerden ayrıldım

Soyunup gireyim şale
Revâdır eyleyim nâle
Beni aşk koydu bu hâle
Ben ol dilberden ayrıldım

Lebi sükker şîrin sözlü
Felekte bir güneş yüzlü
Kaşları ok elâ gözlü
Meh-i enverden ayrıldım

Ömer der olmuşum hayran
Bugün ben bir lebi mercan
Hicrile bağrım dolu kan
Dişi gevherden ayrıldım

Şartanç

— 657 —

İtme cefâ bana şehâ
Nola vefâ itsen eyâ
Cevri revâ görme sezâ
Lûtfı edâ hûri likâ

Cevr ü sitem virdi elem
Eyledi gam kaddimi ham
Bana bu dem ey gül-i fem
Kem deyemem ol sanema

Ey pür edeb noldu sebeb
Her ruz ü şeb çeşm-i gadeb
Bilsem aceb bendene ,heb
Renc ü itab turfa belâ

Var mı güzel sana bedel
Vaslına el irse sehel
Sînemi gel tîğ ile del
Nola mahal kân-ı sehâ

Dâğ-ı derun dilde füzun
Aşk u cünun oldu nümun
Bağrımı hun eyledi çün
Sabr u sükûn vire Hudâ

Gamzen aman âfet-i can
Ehl-i iman külli heman
Dökmede kan şâh-ı cihan
Eyledi can sana fedâ

Şâm ü seher dilde keder
Eyleme dar(1) âhım irer
Dâğ biter sûz-i ciğer
Bir gün ider sana şehâ

Ey büt-i Çin âliye kin
Eyle şirin şâh-ı güzin
İtme hemin vasla yakin
Ömer'i hazin itme canâ "?„

---

(1) Zarar.

İlâve

Koşma

— 658—

Kadir Mevlâm seni sevmiş yaratmış
Siyah zülfün tel tel olmuş uzatmış
Serdâr etmiş dilberlerin üstüne
Salıvermiş ince belin üstüne

Gelir imiş başa yazılan yazı
Al Âyet-i Kürsî ile İhlâs'ı
Gel gönül edelim Hak'ka niyâzı
Okuyup gidersin yolun üstüne

Siyah kaşın mürekkepten yazılır
Dudağın üstüne Tebbet yazılır
Gerdanın altına altun dizilir
Eliflâm okunur dilin üstüne

İnnâfetahnâ'ya benzer gözleri
Sûre-i Yâsîn'e dönsün yüzleri
Söyle dilber mest olmasun sözleri
Velfecri okunur anın üstüne

Âşık Ömer eder cismin çevresi
Errahmân okunur kaşın aresi
Yanağın Bismillâh Elham sûresi
Vedduhâ okunur anın üstüne

— 659 —

Böyle yüksek uçma şahin bakışlım
Âşık-ı sâdıkın oda yakışlım
Koştururlar seni kola bir zaman
Hiç lûtfun olmaz mı kula bir zaman

Edersin sevdiğim rakîbe izzet
Rûzigâr elinden çekesin mihnet
Bir anca bulmadık yanında rağbet
Açılan güllerin sola bir zaman

Bir cevri yamana meyil verirsin
Başına gele de sen de göresin
Bakmayana neye sözler söylersin
Her kes ettiğini bula bir zaman

Âşıka kıldığın başka fen gibi
Aşk ateşi sînen yaka ben gibi
Bağrı âhen görmemişim sen gibi
Gözlerin kan ile dola bir zaman

Ömer zaifliğe yüz tuttu cismim Hilâle dönderdin ey perî resmim
Şimdi âr edersin anmağa ismim Hâtırından gitmez ola bir zaman

— 660 —

Ağlarım gözlerim yollarda kaldım Şûh-i şîvekârım kaçan gelesin
Dil zevrakın firak engine saldı Artmakta efkârım kaçan gelesin

Şevkınla nâle vü feryâda döndüm Dağları deldim de Ferhâd'a döndüm
Mişezârın kûh-i sayyâda döndüm Ey âhû şikârım kaçan gelesin

Yok mudur insâfın ey çeşm-i âhû Kalmadı tâkatim ya nice bir bu
Hasretinden gelmez çeşmime uyku Subha dek bîdârım kaçan gelesin

Şevksizdir dîde-i bahtım uyanmaz Aşkından el çeküp gönül usanmaz
Firâkın nârına yürek dayanmaz Ağlamaktır kârım kaçan gelesin

Bu *Ömer* vâdi-i hayrette kaldı İki dîdelerim kan ile doldu
Gözüm yolda kara akşamlar oldu Şem'-i tâbıdârım kaçan gelesin

— 661 —

Aklımı başımdan yağma eyleyen Bir perçemi anber dili tatlıdır
Açılmış hüsnünde ol gül-i zîbâ Rûy-i şerîfi ammâ reyhanlıdır

Başında fino fes beyaz abâni Lepiska şalvarı sırma mintanı
Lâhûri şal sarar ince miyanı Edâlı cilveli pek elvanlıdır

Kolunda âhenden Dimişkî kolçak Miyânında cevher zer kaplı bıçak
Cihanda görmedim bir böyle nacak Mahbûb-i merdandır deli kanlıdır

Yanında telâtin ahmer yemeni Mürgi gibı yürür çoktur seveni
Kemter *Âşık Ömer* medhetti anı Aslı beğzâdedir zâtı şanlıdır

— 662 —

Dedim dilber yanakların kızarmış Dedi çiçek taktım gül yarasıdır
Dedim dâne dâne olmuş benlerin Dedi zülfün değdi tel yarasıdır

Dedim dilber sana yazıldı kanım
Dedim kimler sarmış ince miyânın
Dedi niçün dersin benim sultânım
Dedi kendin sardın kol yarasıdır

Dedim bu *Ömer*'in aklını aldın
Dedin dilber niçün sararup soldun
Dedi sevdiğine pişman mı oldun
Dedi hep çektiğim dil yarasıdır

— 663 —

Evvel bahar gülzar ile yaz gelür
Gülistandan gûnâgûn âvaz gelür
Yüce dağlar donandığı zamandır
Bülbül güle kul olduğu zamandır

Bağlar tezyîn olmuş açılmış güller
Seyre çıkmış cümle mehrû güzeller
Figan edüp öter garib bülbür
Âşıkların del- olduğu (1) zamandır

Hep duhterler cennet donun giyerler
Şimdi suyun döker dağlar kayalar
Âşık olan bülbüllere uyarlar
Sahrâların sel olduğu zamandır

Âşık Ömer arar durur çâreler
Dürlü şükûfeler gül ü lâleler
Hasretinle doldu yürek yareler
Yer yüzünün al olduğu zamandır

— 664 —

Sana derim sana ey gafil insan
Çıkmasın dilinden cürm ile isyan
Ecel yetüp bir gün ölsen gerektir
Sözlerine pişmân olsan gerektir

Duâ etsen kabûl olmaz zamansız
Dünydân âhıret şeksiz gümansız
Bir gün başın hâlî kalmaz dumansız
Çiçek gibi bir gün solsan gerektir

Bilmez misin kanı kanla yumazlar
Falan oğlu filân imiş demezler
Kul hakkını el üstunde komazlar
Ettiğin var ise bulsan gerektir

İsrâfil meleği sûru urunca
Hak kadı peygamber nâib olunca
Bin bir ayak bir ayağa durunca
Mürâfaa içün gelsen gerektir

Âşık Ömer söyler bu doğru sözü
Sağlığında kılmadığın namazı
Gece gündüz eder Hak'ka niyâzı
Kızgın saç üstünde kılsan gerektir

[1] Deli olduğu yerine.

— 665 —

Ol tıfl-ı nevreste şûh-i cihânım
Acâib bîvefâdır çeşmi fettânım
Hublar içre şimdi bir dâneciktir
Gönül ol sebebden vîrâneciktir

Bilmez ol bîvefâ yâr-ı sâdıkı
Gamzesi nûş eder hûn-i âşıkı
Bîgâne zanneder vasla lâyıkı
Böyle bir gözleri mestâneciktir

Kırmızı şal ile bulmuş letâfet
Ayağa kalkınca vâli kıyafet
Âşıkın aklını almada âfet
Ne güzel giyimli merdâneciktir

Ömer sevdâsını baştan aşırmış
Böyle bir fettâna gönül düşürmüş
Hayâl-i yâr ile kendin şaşarmış
Aceblemen biraz dîvâneciktir

Şâirnâme

— 666 —

Şâirnâme

Olmak ister isen gönül zûfûnun Derûnî zikr eyle gani Yezdân'i
Be-emr-i sâni'i sun'i Kâf ü Nun Yarattı âlem-i kevn ü mekâni

Geldi dil bülbülü medh-i lisâne Kasdı şuarâyı çekmek beyâne
Gör ne âşıklar var gelmiş cihâne Dilde yâd edelim hep şâirâni

Sultan *Nesîmî*'dir cümleye serdar Esrar-ı aşkı ol eyledi ızhar
Derisin yüzdüler etmedi inkâr Cânâna erince terk etti câni

Ahmed-i Küfrî'nin kem nâmı kaldı Küfür sözlerile çok zarar buldu
Mansûr da Enelhak tablını çaldı *Kaygusuz* belürsüz etti mekâni

Hâfız-ı Şîrâzî, Rûmî, Fuzûlî Anları geçince yeğdir *Usûlî*
Okunur dillerde nazm-ı *Kabûlî* Her demde şâd ola rûh-i revâni

Eğer görmedinse yüzün *Kâmî*'nin Kelâmın gûş ettikte *Kelâmî*'nin
Fârisî güftesi *Molla Câmî*'nin Nazm-ı dürer bârı tuttu cihâni

Zâtî'nin kor muyam san'atın meğer *Beyânî*'nin fazlı cihânı değer
Koca *Necâtî*'yi sorarsan eğer Oldur şuarânın pîr-i irfâni

Lûtfî sözlerile duttu *İshak*'ı Yahşî Firkatnâme söyler *Firâkî*
İşretle geçürdi vaktını *Bâki* Sultan *Süleymân*'ın devr-i zamâni

Ârifler *Hayâtî* nnzmın beğendi Sultan *Selim* Hân'a kılup pesendi
Semend-i tab'ile *Yahyâ* Efendi Niçe dem cüstücû kıldı meydânı

Nâmın ma'rifetle andırdı *Fevrî* *Ulvî* gûne gûne gösterdi *Tavrı*
Meşhûri âlemdir hecv ile *Cevrî* Yâveye üns olmuş anın *Lisani*

Suûd Efendi ol müfti-i islâm İlmile âlemde buldu hoş makam
İns ü cinne fetvâ verdi bir eyyâm Bir nesne olmazdı andan pinhânî

Âlî'de derc oldu aşkın künûzu
Molla *Garîbî*'nin garâib sözü
Nef'î ile *Nev'î* kopardı tozu
Eksik olmaz *Figanî*'nin figâni

Askerî âleme gulgule saldı
Molla Celâleddin ilm ile oldu
Kadılar sadrında hükûmet kıldı
Hakîkat bahrinin gevher-i kâni

Fazlî üstâdıdır tarz-ı îcâdın
Tıflî Çelebi'dir sultan *Murad*'ın
Bahâyî dâmenin komaz inâdın
Yâr-ı vefadârı gör kande kani

Nedîmî gelince tarz-ı îcâda
Rahşanlı'nın tab'ı gayet küşâde
Hudûdu süremez ola piyâde
Şuarâ bezminde şan verdi *Şânî*

Atâyî, Hatâyî kâmil hünerdir
Mecdî dîvânı gerçi muhtasardır
Sâderû sözlere *Hüsnî* iberdir
Âgehî'ye sordum beğendi *Ani*

Behiştî, Naîmî, Feyzî, Dühûrî
Ubeydî, Mesîhî, Emrî, Sürûrî
Sabrî hakîkatin hem dahi *Nûrî*
Emîrî, Rindâ hem *Şühûdî, Kânî*

Âhî gark eyledi nûra cismini
Mahlâs edinmişler cennet ismini
Hüsn ü dil'de nazar eyle resmini
Firdevsî, Cennetî, Adnî, Cinânî

Hakîkatten söyler *Allahî, Sabrî*
Gerçi *Zimmî* idi sûretâ *Gebrî*
Âciz kodu niçe *Şâirî, Hayrî*
Dahl edemem belki müslim *Nihânî*

Abdî'nin tahmîsi cümleye galib
Rahmî'nin sözleri hâle münâsib
Hâşimî müseddes yapmağa *Tâlib*
Okunsa dinledir ehl-i irfâni

Şemseddin'in candan gelür sadâsı
Fîsebîlillâhdır *Veysî* nidâsı
Hoca Çelebi'nin nâzik edâsı
Tebrîzî sözleri bir hoşca *Mâni*

Hayretî meydânın geçerdi merdi
Hâletî çok dürlü sırlara vardı
İmamlar medhini başa çıkardı
Gülşenî'den dutub desti dâmânı

Niyâzî hakîkat kılmada niyâz
Yok *Eşref oğlu*'nun sözünde güdâz
Yûnus her dem eder keşif ile râz
Nutkî irşâd eder işiden câni

Fehmî'de kılalım hatmin kelâmın
Âlî gazel ile meşhurdu nâmın
Halil de lezzetin aldı o câmın
Tamâm eyleyelim bu dâsitâni

Bu denlü cem'idüp akl-i perîşan
Asrımızda olan sâhib-i dîvân
Yazdık isimlerin oldukça imkân
Dinle bizim şehrimizde olani

Serîfî değil mi cümleye üstad
Hâşimî şi'rine verdi özge dad
Ol değil mi bizi eyleyen irşâd
Birbirin yekreği *Kandî, Lisânî*

Anlar ma'rifetle buldu devleti
Bursa'da meşhurdur *Derviş Uzletî*
Adlî çekti niçe dürlü mihneti
Zârî'yi beğendim dursun kalani

Seleften geçenin muhtasar iyan
. . . .
İsm ü resmi ile eyledik beyan
. . . . (1)

Evvel *Kâtibî*'den idelim âgaz
Köroğlu çalardı perdesizce saz
Kâmil'in sözlerin derûnuna yaz
Kuloğlu'nun belli nâm ü nişâni

Emir zade evliyâya verdi şan
Âhî ile *Gedâyî* de bir zaman
Beğzâde nüshasız olmazdı revan
Bursa'da sürdüler dem ü devrâni

Bursa'lı *Halil*'de sâdedir lisan
Bir gün câm içerken sâkî-i devran
Güzel medh etmede yok ana akran
Öldürüp zehr ile sundu *Yegânî*

Budur münâcâtım Rab-bül-Mecîd'e
Yazıcı gark oldu Bahr-i sefîd'e
Murâd idenleri müstedâm ide
Hak nasîb eylesin hûr-i cinâni

Biçâre *Meylî* de cihanda melîl
Gençlikte el çeküp hürmet-i Halîl
Bir zaman gurbette süründü zelîl
Terk eyleyüb gitti köhne cihâni

Bir zaman gurbette sürüldü sefâ
Niçe şâirlerin *Dağlı Mustafa*
Ayaklar altından geçti çok cefâ
Kopardı sözinen tozu dumani

Öksüz Âşık deyişleri aseldir
Ezgisi çığrılur keyfe keseldir
Karac-oğlan ise eski meseldir
Biz şâir saymayız öyle ozani

(1) Bir beyit eksiktir.

Deli Balta hasma gösterir hüner
Arabça sözlerle Urfa sefer (?)
Sipâhî'dir cümlesine ser nefer
Mekân tutup kıldi ol Karaman'i

Beli dedikleri her câne kalmam
Bin cevab söylese aynıma almam
Kâmilin yanında bir nesne bilmem
Hele ben böylece ettim iz'âni

Der ki *Âşık Ömer* sâde sözleriz
İlm-i hakîkatte biz can özleriz
Postumuzun abdalıyız gözleriz
Tekye-i aşk içre yolu erkâni

Güfte-i Âşık Ömer

Şerh-i Salâhî Efendi

I

1 Sînemin bâğında bitmiş bir ağaçta iki dal
Biri elma biri hurma biri sükker biri bal

Bu beyitte sîneden murâd kalbdir ki zikr-i mahal irâde-i hâl kabîlindendir Zîrâ sîne kalbin mazharı olan lâhm-i sanevberînin zarfıdır Ve kalbde biten ağaçtan murâd veled-i kalbdir ki ilm-i ledünnîden kinayettir ve iki dal ilm-i ledünndîden tevellüd eyleyen sıfât-ı cemâl ve celâlden ibârettir ve elma ve hurma ve sükker ve bal muktezâ-yi cemâl ve celâlden müsmire olan şerîat ve tarîkat ve ma'rifet ve hakîkate işârettir ki elma tarîkate ve hurma şerîate ve sükker hakîkate ve bal ma'rifete işârettir Zîrâ hurma şerîat ilminin semeresidir ki kışrı ten gıdâsıdır Ahkâm-ı şer'iyye ilm-i zâhire manût olduğu gibi ve elma tarîkat ilminin semeresidir ki kışrından mâadâsı belki kışrı dahi eğerçi nefs-i zâkiye gıdâsıdır ve lâkin derûnunda riyâ çekirdeği muzmerdir Tezkiye-i nefs a'mâl-i sâlihaya mütevakkıf olduğu gibi Ve bal ma'rifet ilminin semeresidir ki akl-ı maâd gıdâsıdır Eğerçi anın kat'â atılacak bir nesnesi yoktur Lâkin henuz taayyününden eseri bâkîdir Tasfiye-i kalb maskala-i zikr ü tilâvete muhtâc olduğu gibi ve sükker hakîkat ilminin semeresidir ki rûh-i kudsî gıdâsıdır kat'â atılacak nesnesi yoktur Gayri suya ilka eylesen eriyerek mahv-i vücûd idüb kendi taayyününden eser kalmayub tebdîl-i sıfât eyler kalbden nefy-i mâsivallah ihlâs ile hâsıl olduğu gibi Veled-i kalbi şecereye teşbîh cenâb-ı Bârî'nin الم تر كيف ضرب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت و فرعها فى السماء تؤتى اكلها كل حين باذن ربها kelâm - ı mu'cizâtından ma'nâ iktibâsdır Ve bu ma'nâ erbâb-ı hakîkatin şecere-i tayyibeden murâd şarkiyye vücûbiyye ve garbiyye imkâniyye beyninde mutevassıt olub müdebbir-i heykel-i cism-i insân-ı kâmildir kavillerini münâfî değildir Zîrâ sâhib kalb olmayan insân-ı kâmil olmak mutasavver değildir ve bunda kalbden murâdı ne idüği erbâbına ma'lûmdur Halkın anladığı sevâb değildir

2 Ol iki dal üzre biten iki ay ey müslüman
Biri yeşil biri kızıl biri sarı biri al

Ya'ni ef'âl-i şerîat ve tarîkatten ve ahvâl-i hakîkat ve ma'rifetten hâsıl olan pertev-i tâât ve ezkâr ve eşi'a-i tevhîd ve efkâr ile envâr-ı sıfât-ı cemâl ve celâl mütelevvin olub cemâlden yeşil ve sarı ve celâlden kızıl ve al levni pertev endâz olmaktan ibarettir Yahud iki aydan murâd feyyâz-ı mutlakın kalb-i insâna ifâza eylediği iki nûrundan ibârettir ki و يجعل لكم نوراً تمشون به mâsadakınca ol nûrun biri ile insâna hidâyet ider يهدى الله لنوره من يشاء mefhûmunca dilediği kulunu ol nûr-i sânîye irişmeğe hidâyet eder *Şeyh-i ekber* قدس سره الازهر hazretleri buyururlar ki kalb-i insanda iki ayn vardır Birinciye ayn-ı basîret derler ki ilm-ül-yakînden kinâyettir ve ikincisine ayn-ül-yakin derler ki nûr-ı yakîne nâzırdır Pes ayn-ı basîret ol nûr-ı evvel ile nazar eder ve ayn-ül-yakin ol sânî ile nazar eder Vaktâ ki nûr-i evvel nûr-i sânîye muttasıl olsa insan melekût-i arz ve semâvâtı görüb sırr-ı kadere vâkıf olur

Cenâb-ı Hak'ın نور على نور buyurdukları nûreyn-i mezkûreynin ittisâline işârettir ve *Hazret-i Mevlânâ* قدسنا الله بسره الاعلى *Mesnevî-i* şerîfinde Beyit

نور حق بر نور حس راکب شود — آنکهی جان سوی حق راغب شود
اسب بی راکب چه داند رسم راه — شاه باید تا بداند شاه را
نورحق بر نور حس تزیین بود — معنیٔ نور على نور این بود

Buyurdukları dahi bir vechile bu ma'nâyı mübeyyindir ya'ni ef'âl-i şerîat ve tarîkat sebebiyle nûr-i Hâdî'ye ve ahvâl-i hakîkat ve ma'rifet sebebiyle nûr-i mehdî'ye irişilür ki elvân-ı mezkûreyi muktazî olan sıfât-ı cemâl ve celâl mazhariyetine isti'dâd hâsıl olur demektir

3 Ol iki ay dediğimiz iki kuştur ey nigâr
Biri hûri biri tûtî biri kumri biri bâl

Bu beyitde nûreyni kuşlara temsîl etmesi nûreyn-i mezkûreyn sebebiyle ma'rifet-i nefs ve ma'rifet-i Hak râh olduğundan kinâyettir Zîrâ kuş kanadı ile âlem-i nâsûtda tayerân eylediği gibi insan dahi bâl-i himmeti ile âlem-i melekûta ve ecnihâ-i maârif-i İlâhiyye ile âlem-i ceberûta pervâz idüb fezâ-yi Lâhûtta cevelân eyler Pes nûr-i evvel ile ma'rifet-i melekûtiyyeden kinâye olan hûr-i ra'nâ ve kumri-i hoş nevâ murâd idüb

Bu günki cennet-i irfâna dâhil olsalar uşşâk
Yarınki va'dolan ol hûri vü gılmânı neylerler

Mâsadakınca esfel-i melekûta vâsıl ve cennet-i irfâna dâhil olub cem'iyyet-i ebkâr-ı maânî-i ma'rifet-i nefs ile telezzüz hâsıldır demek olur ve nûr-i sânî ile hakîkat-i rûhiyye-i ceberûtiyyeden ibâret olan tûtî bülend âvâz ve kebûter bâlâpervâz idüp nihâl-i melekûtiyeden pervâz Ve âşiyân-ı kudse âvâz idüp sohbet-i üns ile hemrâz olmak mütasavver demek olur

4 Ol iki kuşu tutıcak ideyin ki ben de bend
Birisin bak birisin gör birin alma birin al

Çünki ol kuşlara elim irişe anları sayd idüb cânıma bend eyleyim ya'ni çünki ol ma'rifet-i nefs ile ma'rifet-i Hak'ka isti'dâd hâsıl ola العلم صيد و والكتابة قيد fehvâsınca levha-i derûnuna bir vechile kayd ideyim ki bir dürlü tezelzül -i ıztırâba mahal kalmaya Birine bak birısin gör dediği nefsine bak Hak'kı gör Birin alma birin al dediği nefsi alma Hak'kı al demektir ya'ni من عرف نفسه فقد عرف ربه mâsdakınca nefsini bil Rab'bine ir nefsini terk eyle ya'nî Hak'da ifnâ eyle Hak ile dâim ol demektir Nitekim *Şeyh-i ekber* قدس سره hazretleri bu ma'nâyı mübeyyin من عرف نفسه عرف الله و من عرف الله لم يعرف نفسه buyurmuştur Pes ma'lûm oldu ki nefsini bilmek Rabbisini bilmeği müntic olduğu gibi Allah'ı bilmek nefsini bilmemeği muktezî olur Zîrâ hakîkat üzre bilmek irtifâ'-ı isneyniyyeti mûcibdir Yahud çünki ol sıfât-ı cemâl ve celâli makam-ı kalbde cem'eylemeğe isti'dâd hâsıl ola anları hırz-ı cân edüb sâideyn-i cânına bâzûbend eyleyim Ve birine bak birisin gör birisin alma birin al dediğı celâle bak cemâli gör cemâli al celâli makam-ı kalbde terkeyle dimekdir Ya'ni kemâlât-i insâniyye sıfât-ı cemâl ve celâli makam-ı kalbde cem'itmekle hâsıldır Maahâzâ makam-ı nefsde mazhar-ı celâl olmak iktizâ eylemez demek ister

5 Birinin ağzında mim var birinin gözlice hâ
Birinin ağzında cim var birinin dal ile zâl

Birinin ağzında mim var dediği sıfât-ı cemâldir ki nûr-i mîm-i

Muhammed صلوات الله عليه الابد yahud nûr-ı mîm-i *Mustafâ* عليه صلوات الاوفى ol sıfâtdan berk urur Ya'ni envâr-ı sıfât-ı cemâliyye vücûd-i *Muhammed* عليه الصلوات السرمدى den lemeân eyledigine işâretdir Ve birinin ağzında gözlice hâ var dedigi sıfât-ı celâldir ki envâr-ı hây-ı hüviyyet ol sıfâtdan berk urur ki hüviyyet-i sâriyye cemî'-i mazhar-ı cemâl ve celâl olan eşyânın küllîsini muhît olmaktan ibâretdir Birinin ağzında cim var dediği ağzında mim olanıdır ki cîm-i cemâle işâretdir Ve birinin ağzında dâl ile zâl var dediği ağzında hâ olandır ki dâl-i dehr ve zâl-i Zülcelâl'e işâretdir

6 Pes bu sırrı bilmeğe ârif ğerekdir ey *Ömer*
Biri zat-ı Mustafâ'dır biri Hayy-i Zülcelâl

Bu beyit ebyât-ı sâlifeyi müfessirdir ki Husûsâ mazhar-ı cemâl-i tâm olan Fahr-i kâinât عليه افضل الصلوات efendimiz hazretleridir Ve umûmâ Zülcelâl-i vel-ikram olan cenâb-ı Hudâvend-i Bî nazîr جل عن التشبيح والتنظير hazretleridir

II

1 Gûşunu benden yana tut sözlerim femden çıkar
Başına aklın yar ise gönlünü kemden çıkar
Ârif-i billâh gerekdir bilmeğe dört cevheri
Üçünü kılsam beyan her birisi mimden çıkar

Bunda dört cevherden murâd biri cevher-i rûh-i a'zamdır ki hakîkat-i Muhammediyye'den ibâretdir Ve ikincisi cevher-i aklındır Ve üçüncüsü cevher-i nefs-i külliyedir Dördüncüsü cevher-i cism-i küllîdir Üçünü kılsam beyan dediği cevher-i akl-ı kül ve ceyher-i nefs-i külliye ve cevher-i cism-i küllîdir Bu üçün her birisi mimden çıkar dediği mîm-i *Muhammed* عليه صلوات الله الابد e işâretdir ki hakîkat-i Muhammediyyeden kinâyetdir Ya'ni cemi'-i eşyânın varlığı zikri sebkat eden cevherlerdendir Ve bu cevherlerin dahi menba' ve menşei hakîkat-i Muhammediyye'dir Zîrâ edevât ilm-i zâtîden ma'lûmâtı levh-i mahfûz-i tafsîle ya'ni nefes-i külliyyeye çıkarmağa hakîkat-i Muhammediyye vâsıtasiyle olmuşdur Ol ecilden hakîkat-i Muhammediyye'ye kalem-i a'lâ ıtlak olundu Zîrâ hudûsa kıdemin taallûkuna vâsıta ve vücûd ile adem beyninde râbıtadır ن والقلم وما يسطرون buna delîl-i kat'î واول ما خلق الله روحى

واول ماخلق الله القلم واول ماخلق الله العقل فقال له اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر ثم قال له و عزتی وجلالی ماخلقت خلقاً اکرم علی منك بك آخذ و بك اعطی و بك اثیب وبك اعاقب

Hedîs-i şerîfi burhân-ı kâfîdir واذا سویته فنفخت فیه من روحی âyet-i kerîmesinde muhakkikînin tahkîk ve tedkîkleri üzre rûh-ı izâfîden murâd Hakîkat-i Muhammediyye'dir Ol ecilden ذات الارواح dırlar zira اول ماخلق الله روحی müeddâsınca Hakîkat-i Muhammediyye bâkûre-i şecere-i vücûd olduğundan cenâb-ı Bârî izâfet-i teşrîfiyye ile nefsine izâfe idüb من روحی dedi Pes bundan ma'lûm oldu ki zikri sebkat eden cevâhir-i selâse hakîkat-i Muhammediyye علیه اکمل التحیات السرمدیه den âlem-i şühûda çıkar

Yeminde olmayan imkâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Rehinden dûr olan insâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Senin feyzinden ayru olsa farzâ cevher-i eşyâ
Nebât ü ma'din ü hayvâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Senin feyzinle sertâser vücûde geldi her âlem
Yem-i Feyzin senin pâyâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Nuût-i sırr-i zâtın çünki gelmez kayd-ı ta'rîfe
Hakîkatce leb-i irfâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Senin zâtın muallâdır sığışmaz hadd-i imkâne
Kuyûd-i kevn ile ezmâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Taayyün cilvesin eyler ise ıtlak mezâhirden
Kemâlin hasr ile noksâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Salâhî bâl-i himmetle nedenlu çıksa itlâka
Kemâl-i rütbe-i îkane çıkmaz yâ Resûlâllah

*
* *

Senin zâtın çü ervâha pederdir yâ Resûlâllah
Şühûda çıkmağa imkâna derdir yâ Resûlâllah
O derden girdi erbâb-ı hakîkat meclis-i vasla
O bâbı bulmayanlar derbederdir yâ Resûlallah
Devât-ı ilme zâtın bir kalemdir levh-i mahfûza
Vücûdun nüsha-i sırr-ı kaderdir yâ Resûlâllah
Safâ-yi sırr-ı zâtından ibâretdir senin zâtın
O safvetle gönüller bîkederdir yâ Resûlâllah

Yem-i hayretfezâdır sırr-ı zâtı akl-i derrâkin
Anı idrâkde kârı hederdir Yâ Resûlâllah
Cebîninden ziyâ bahşende olan lü'lü-yi ervâh
Değil dürr-i aden rahşında derdir yâ Resûlâllah
O derden her kişi bir cevher-i safvetnümâdır lîk
Salâhî'nin dili seng ü mederdir yâ Resûlâllah

* * *

2 Dört kitâbı fehm idenler anda ma'nâ buldular
Ol Hudâ'nın birliğine çok şükürler kıldılar
Ol mâanî taksim idüp dördü beyan kıldılar
Üçü bellü şeydir ammâ birisi kimden çıkar

Ya'ni dört kitâbın ma'nâsını fehm idenler eserden müessire istidlâl kabîlince ol cevâhir-i erbaa cenâb-ı Hak'kın vahdâniyyetine dâl olmağla Hudâ birliğin bilüb bu bilmek ni'metine çok şükürler kıldılar Zîrâ وماخلقت الجن والانس الا ليعبدون muktezâsınca hilkat-i ins ü cinden murâd ancak cenâb-ı Hak'kı bilüb hâkîkat-i tevhîd ile birlemektir Ve ol ma'nây-yi mefhûmu ya'ni cenâb-ı Hak'kın vahdâniyetine dâl olan ma'nâyı dörde taksîm eylediler dediği yine zikri sebkat iden cevâhir-i erbaadır Zîrâ mecmû'-i âlem-i kevn ü fesâd bu dört cevherden mürekkebdir ki avâlim-i hejde hezârın vücûdu cevâhir-i mezkûreye mütevakkıfdır Üç bellü şeydir dediği cism-i küllî ve nefs-i külliye ve akl-ı küllün mahreci bellüdür ki Hakîkat-i Muhammediyye عليه الصلات والسلام dır Zikri sebkat eylediği vech üzre Ammâ birisi kimden çıkar dediğinden murâd Rûh-ul-beriyye ya'ni Hakîkat-i Muhammediyye عليه ازكى التحيات الابديه dir kimden çıkar dediği istifhamdır Ya'ni cevâhir-i selâsenin menba'ı anlar olıcak anların menşei kimdir deyu suâl eylemiş Pes hakîkat-i Muhammediyye عليه افضل الصلوات الصمديه nin menşei Zât-ı Bârî olduğu انا من الله والمؤمنون منى Hadîs-i şerîfinin mazmûn-ı hakîkat makrûnu delîl-i kâfîdir Ve kimden çıkar ta'bîri istiâre kabîlindendir zarf mazruf mülâhazası ile iktizâ eylemez Belki bundan bir ma'nâ hâsıl olur ki Hazret-i Hak ve celle ve alânın vücûdundan ya'ni varlığından Hakîkat-i Muhammediye عليه اشرف التحيه Ve anlardan hakayık-ı beriyye zuhûra gelmek olur ki bu semt ile hakîkat-i tevhîde yol bulunur

3 Pes gönül deryâ misâli çağlar akar bir yana
Bu cevâbım işindenler kalur elbette tana
İki nokta üç hurûfun sualin ettin bana
Biri yüz birisi otuz biri kırk mimden çıkar

Ya'ni kalem lâfzının muammâgûne lûgazini ki iki nokta üç hurûf ol dört kitab andan çıkar mısra'ıdır Bir kimse andan süâl eylemiş ol dahi remzile cevâb olmak üzre ol üç harfin biri yüzdür yâ'ni yüz adedinin medlûlü olan kafdır ve biri otuzdur ya'ni otuz adedinin medlûlü olan lâmdır ve biri kırktır ya'ni kırk adedinin medlûlü olan mimdir Pes ق ل م mürekkeb olıcak قلم olduğu zâhirdir

4 Sen de kâmil âşık isen bahr-i aşka giregör
Âkılâne sözlerini ara yerden süregör
Der ki *Ömer* bu cevâbın ma'nisini vire gör
Altı nokta beş huruf yüz evveli lâmdan çıkar

ya'ni remz-i müşkili andan müşkil işâret ile remz idüp der ki biri yüzdür biri otuz biri kırk mimden çıkar dediğimin şerhi Altı nokta beş hurufdur ki evveli yüzdür ki anda iki sıfır vardır Altı noktanın ikisi oldur Ve ikinci harfı otuzdur ki anın rakamında dahi bir nokta-i sıfır vardır Üçüncü noktası oldur Ve üçüncü harfı kırkdır ki anda dahi bir nokta-i sıfır vardır Dördüncü noktası oldur Ve beşinçi ve altıncı noktaları kafda olan noktalardır ki anda dahi bir nokta-i sıfır mecmû'u altı nokta olur Ve beş harf olması ta'miye yollu maksûdunu gizlemek içün tağlît kabîlinden Dörtden hâsıl olan dal ve elliden hâsıl olan nundur Bu takdirce mısrâ'-ı âhır altı nokta beş huruf yüz evveli lâmdan çıkar demek olur Ya'ni evvel-i kafın adedi olan yüz olunca vasat ve âhırını lâmdan çıkar ya'ni lâm lâfzının evveli kaf olıcak anda kalem lûgazi istihrâc olunur demektir Pes nâzımın mukaddime-i gazelde olan rümûzâtı sâile tevbîh ve tenbîh gûne cevâbdır ki sen bana kalem lâfzının lûğazini istifhâm-ı vechî ile iki nokta üç harf ol dört kitab andan çıkar nedir deyu suâl eyledin ben sana kalem ve dört kitab mukabili kalem-i a'lâdan ve cevâhir-i erbaadan haber vereyim ki bu âleme gelmeden murâd anı bilmekdir Yoksa yalnız kalem lûgazini bilmekde

ne fazîlet vardır Eğer gerçek kâmil âşık isen aşk deryâsına dal ve kendi aklın ile cem'eylediğin kîl ü kalini terk edüp bir mürşid-i kâmile var ki ol cevâhir-i erbaanın ve kalem-i a'lânın hakîkatini bildire Tâ ki Hak'kı bilüp bu âleme ne içün geldiğini anlayasın Halbuki ilm-i kelâm ve hikmetde müdevven olan kütübden cevâhir ve a'râz bahsi ile hakîkat-i ma'rifetullaha rehyâb olmak baîd-ül-ihtimâldir Zirâ من عرف نفسه فقد عرف ربه muktezâsınca kişi Rabbisini bilmek nefsini bilmeğe tevakkuf eder Ve nefsini bilmek mürşid-i kâmili bulub dâmen-i irâdetine teşebbüs kıldıkdan sonra telkîn ve terbiyesi üzre râh-ı Hak'da sülûke muhtacdır Hakîkat-i hâl kîl ü kalden ahz olunmak emr-i muhâldir هوالله الموفق والمرشد Kaldı ki ilm-i hikmetde cevâhir-i hams akl u nefs ve heyûlâ ve sûret ü cisimden ibâret olub beş addolunduğu nâzımın kelâmını muhil olmaz Zîrâ erbâb-ı hakîkat rûha aklın fevkinde mertebe tayinleri i'tibârî ile ol dahi bir rütbe olur Ve heyûlâ ve sûretin vücûdu cevher-i ferd olan rûh ve akl ve nefs gibi mücerred tasavvur olunduğundan üçünü bir cevher-i i'tibârî ile cevâhiri dört mertebe i'tibâr etmiş Bu i'tibâr ile anların i'tibarlarını bilmemek iktizâ eylemez Bu muhtasar anın mahall-i tafsîli olmadığından bu kadarile iktifâ olundu

Çün cevâhir serteser aşk ile ol mimden çıkar
Cevher-i *Şerh-i Salâhî* dahi ol yemden çıkar

Fihrist

I

Hece vezinleri

—A—

Destan : (6+5)

Koşma : (6+5)

Se mâî : (4+4)

— B —

Koşma :

— C —

Koşma :

— Ç —

Koşma :

— D —

Koşma :

— E —

Koşma :

— İ —

Destan :

Şâirname

koşma :

— K —

koşma :

— L —

Destan :

koşma :

Semaî :

N

Destan :

koşma :

— T —

Koşma:

— U —

Destan :

Koşma :

— Ü —

koşma :

Destan :

179 — Yalancı dünyâya aldanma yâhû
Bu dernek dağılır bu an eğlenmez

Koşma :

180 — Olagör cân ile dîdârâ tâlib
Tâ kim hâsıl ola cümle metâlib
Olıcak kişide aşk-ı Hak galib
Hem gönül çekinir hem can eğlenmez 150

Semaî :

181 — Ne cevhersin behey cânâ
Sana kıymet bahâ olmaz 650
182 — Benim sen çeşm-i şehlâya
Elim irmez gücüm yetmez 651
183 — Sofi elin çek hazer et
Hikmet-i Yezdan okuduk biz 662

II

Aruz vezinleri Fihristi

I— Divan : Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Gazel :

— A —

— C —

— G —

— H —

— L —

Murabba' :

— F —

— H —

— I —

— K —

— L —

— M —

— N —

— P —

— R —

— S —

— Ş —

---

[*] Bu üç manzumenin bazı mısraları "Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilâtün,, veznine uygundur.

— N —

— R —

— Ş —

— T —

III — Kalenderî : Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü faûlün

Gazel :

— A —

— E —

— I —

— K —

— M —

— N —

— Ş —

— T —

Murabba' :

— N —

Muahammes :

— N —

IV — Gazel : Failâtün (Fâilâtün) failâtün failâtün failün (fa'lün) :

Murabba' :

— N —

Umumî Fihrist

— A —

Destan :

Koşma :

Gazel :

Murabba' :

Murabba' :

Muhammes :

Tehmis :

Müseddes :

— C —

Koşma :

Gazel :

Murabbaa' :

Gazel :

Murabba' :

Muhammes :

— I —

Koşma :

Gazel :

Müseddes :

Destan :

Şairname :

Koşma :

Murabba' :

Koşma :

Gazel :

Murabba' :

Muhammes :

Gazel :

Murabb'a:

Muhammes :

Müseddes :

Gazel :

Murabba':

Destan :

Koşma :

Gazel :

Murabba' :

— U —

Destan :

Koşma :

Murabba'

Muhammes :

— Ü —

Koşma :

— Z —

Destan :

Metin haricindeki şiirler

Destan:

Koşma:

Semaî :

Tekerleme :

Bibliyografya

Ali Enver — Simahanei edeb, matbu.

Âşık Ömer — Divan, Yahyaefendi kütübhanesindeki yazma nüsha.
— Konya Mevlâna müzesindeki yazma nüsha.
— Muhtelif matbu nüshalar.

Bursalı Tahir — Osmanlı müellifleri, matbu

Edirneli Nazmi — Mecmaünnezair, yazma.

Emin — (Binbaşı) — Menakıbı Kethudazade Arif, matbu.

Esrar Dede — Tezkire, yazma.

Fuad Köprülü — Âşık Ömer'e aid bazı notlar, Hayat mecmuası No : 24
— Gevherî, matbu.
— Kayıkçı Mustafa, matbu.
— Sazşairlerine aid makaleler, İkdam gazetesi 1915.

Fuzulî — Divan, matbu.

Hacı Kemal — Camiünnezair, yazma. Umumî kütübhanede.

Hasib — (Üsküdarlı, Mevlevî) — Vefeyatı ekâbiri islâmiye, yazma.

Hatayî — Divan, yazma, Ali Emiri kütübhanesinde.

İbrahim Alaeddin — Meşhur adamlar ansiklopedisi.

İzzet Molla — Baharı efkâr, matbu.

Mehmed Siraceddin (Asım oğlu) — Mecmuai şuara ve Tezkirei üdeba, matbu.

Mehmed Şakir — Adsız mecmuadaki makaleler.

Mehmed Ziya — Yeni kapı Mevlevîhanesi, matbu.

Mısrî Niyazi — Divan, matbu.

Muhibbî — Divan, matbu

Müstakimzade Sadeddin — Tuhfei hattatin, matbu.
Nef'î — Divan, matbu.
Nesimî — Divan, matbu,
Ramiz — Şuara tezkiresi, yazma.
Rıza — Tezkire, matbu.
Ruhî — Divan, Matbu.
Sabuhî — Divan, matbu.
Safayî — Tezkire, yazma.
Sadeddin Nüzhet Ergun — Kuloğlu , matbu.
Gevherî, "
Karacaoğlan, "
Katibî, "
Sakıb Dede — Sefinei Mevleviye, matbu.
Salâhî (Uşşakî) — Şerhi gazeli Âşık Ömer, Bay Osman Ergin'in hususî kütübhanesindeki yazma nüsha.
Samih Fethi — Cumhuriyet Ansiklopedisindeki Âşık Ömer maddesi.
SünbülzadeV ehbi — Divan, matbu.
Talât (Çankırılı) — Çankırı şairleri, matbu
Ziya Paşa — Harabat, matbu — Emil tercümesi, matbu.
Mecmualar :
Millet — Ali Emirî kütübhanesi, manzum eserler No: 689, 699, 715, 742, 795, 834, 844, 849, 875 ve diğer bir çok mecmualar.
Eyip - Husrev Paşa No: 625
Üniversite, Türkçe eserler No: 1054
Köprülü - Hafız Ahmed Paşa No: 357
Bay Osman Ergin'deki muhtelif mecmualar.
Bendeki yazma 10 mecmua.

İndeks

İtalik rakamlar metin kısmına aiddir

Umumî Fihrist

Kısım : 1